Bundel van de Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit van 10 september 2019

00 Presentatie

01 Opening, vaststelling agenda

Meerdere partijen, bij monde van Hans Middendorp, hebben de voorzitter van commissie WKK verzocht een punt toe te voegen aan de agenda van de commissie van dinsdag aanstaande:
Het gaat om 'Vissterfte'

Aangezien nog geen praktische procedure is afgesproken, hoe leden agendapunten kunnen toevoegen aan de commissieagenda, stelt de voorzitter het volgende voor:
- Bij het vaststellen van de agenda wordt dit onderwerp meegenomen en bepaalt de commissie of het onderwerp op de agenda wordt gezet.
- Het onderwerp kan ná de Bespreekstukken op de agenda worden geplaatst.

AWPD lid Hans Middendorp zal het onderwerp toelichten.

Oproepbrief commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Agenda commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

02 Audiotranscript van de bijeenkomst van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water op 18 juni 2019, inclusief toezeggingenlijst

Toezeggingenlijst commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit is donderdag 5 september beschikbaar

Audiotranscript van de bijeenkomst van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water op 18 juni 2019

TOEZEGGINGENLIJST CIE WKK TBV CIE WKK 10-09-2019

03 Mededelingen

03.b Terugkoppeling Unie Commissies

04.B Bespreekstukken

04.B.03 Peilbesluit Delflands Boezem

Het peilbesluit Delflands boezem uit 2007 wordt herzien omdat in enkele kleine peilgebieden het peil niet meer actueel is en omdat de begrenzing van de peilgebieden moet worden aangepast. Om te komen tot een actueel peilbesluit is het peilbesluit Delflands boezem eerst ter inzage gelegd. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Dossier 1489 voorblad

Peilbesluit Delflands Boezem

Peilenkaart

Toelichting Peilbesluit Delflandse Boezem

04.B.04 Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder

Het bestuursvoorstel voor de Vispassage Aalkeet Binnen en -Buitenpolder is eerder besproken in de commissie GSG van 18 juni 2019. Het college heeft naar aanleiding van de discussie in de commissie besloten het voorstel aan te passen. Het aangepaste voorstel wordt nu opnieuw ter behandeling aangeboden. Waar het eerdere voorstel vooral de aanpassing van het gemaal als zodanig beschreef wordt in het nu voorliggende voorstel ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de onderbouwing van het voorstel om de vispassage te verbeteren. Er wordt toegelicht waarom verbetering van de vismigratie juist op deze locatie nodig is, hoe het komt dat de bestaande vispassage niet goed functioneert, welke oplossingen zijn uitgeprobeerd en waarom de nu gekozen oplossing wordt voorgesteld. De eerder bijgevoegde bijlage over de monitoring is niet meer bijgevoegd, omdat deze vooral het functioneren van de Meyberg-vistrap als zodanig beschreef en geen beeld gaf van de vispasseerbaarheid van de beide gemalen als geheel. Het voorgestelde besluit is dus vooral verduidelijkt, de technische oplossing is ongewijzigd.

Dossier 1258 voorblad

Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder

Memo toelichting afweging oplossing vispassage Aalkeet binnen- en buitenpolder

05 Ingekomen stukken

05.01 Informatieve brief aan VV - Waterkwaliteitsrapportage 2018

Ter kennisgeving aannemen

Informatieve brief aan VV - Waterkwaliteitsrapportage 2018

Bijlage Waterkwaliteitsrapportage 2018

05.02 Informatieve brief aan VV - evaluaties droogte 2018

Ter kennisgeving aannemen

Dossier 1437 voorblad

Informatieve brief aan VV - evaluaties droogte 2018

05.03 Informatieve brief aan VV - Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie

Ter kennisgeving aannemen

Informatieve brief VV - Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie

05.04 Informatieve brief aan VV - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West

Ter kennisgeving aannemen

Dossier 1429 voorblad

Informatieve brief aan VV - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West

05.05 Afscheidsbrief van Lars Nanninga VBC Delfland

Ter kennisgeving aannemen

Afscheidsbrief van Lars Nanninga VBC Delfland

05.06 Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over waterkwaliteit waterspeeltuinen

Ter kennisgeving aannemen

Dossier 1446 voorblad

Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over waterkwaliteit waterspeeltuinen

05.07 Presentatie PZH ganzenproblematiek

Ter kennisgeving aannemen.

Naar aanleiding van toezegging commissie GSG 23 april 2019.

Presentatie PZH ganzenproblematiek

05.08 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Bonnenpolder, Oranjebuitenpolder & promotietoer d.d. 25 juni 2019

Ter kennisgeving aannemen

Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Bonnenpolder, Oranjebuitenpolder & promotietoer d.d. 25 juni 2019

05.09 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & fatsoen d.d. 11 juli 2019

Ter kennisgeving aannemen

Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & fatsoen d.d. 11 juli 2019

05.10 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & ondermijning d.d. 28 juli 2019

Ter kennisgeving aannemen

Oranjebonnen & ondermijning

05.11 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & moraal d.d. 30 juli 2019

Ter kennisgeving aannemen

Oranjebonnen & moraal

05.12 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen bedreigingen d.d. 4 augustus 2019

Oranjebonnen bedreigingen

05.13 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & het Kwaad d.d. 10 augustus 2019

Ter kennisgeving aannemen

Oranjebonnen & het Kwaad

06 Rondvraag en sluiting

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

DELFT
30 augustus 2019

ONDERWERP
Oproepbrief commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Geachte leden,

Namens de voorzitter roep ik u op voor de eerstvolgende vergadering van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit. Deze wordt gehouden op **dinsdag 10 september 2019** om **19.30 uur** in de **Vijverzaal, 0.05** van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft.

De concept-agenda en bijbehorende stukken zijn vanaf 30 augustus te raadplegen op uw iPad en gepubliceerd op internet.

De verenigde vergadering vindt plaats op **donderdag 26 september 2019** om **9.00 uur** in de **VV-zaal** van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft.

Indien u verhinderd bent de commissievergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg (015) 260 82 23.
U kunt uw bericht ook sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Secretaris van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

drs. C.L. Paalvast

BIJLAGE(N) -
CONTACT mevrouw L. Leemborg • T (015) 260 82 23 • E lleemborg@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Bestuur, Beleid en Communicatie • TEAM Bestuur

Concept Agenda Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Datum 10-09-2019
Tijd 19:30 - 22:00
Locatie GLH: 0.05
Voorzitter plv L. Zandstra

Punt	Onderwerp
00	**Presentatie**
01	**Opening, vaststelling agenda**
02	**Audiotranscript van de bijeenkomst van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water op 18 juni 2019, inclusief toezeggingenlijst**
03	**Mededelingen**
03.b	**Terugkoppeling Unie Commissies**
04.B	**Bespreekstukken**
04.B.03	**Peilbesluit Delflands Boezem**
04.B.04	**Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder**
05	**Ingekomen stukken**
05.01	**Informatieve brief aan VV - Waterkwaliteitsrapportage 2018**
05.02	**Informatieve brief aan VV - evaluaties droogte 2018**
05.03	**Informatieve brief aan VV - Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie**
05.04	**Informatieve brief aan VV - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West**
05.05	**Afscheidsbrief van Lars Nanninga VBC Delfland**
05.06	**Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over waterkwaliteit waterspeeltuinen**
05.07	**Presentatie PZH ganzenproblematiek**
05.08	**Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Bonnenpolder, Oranjebuitenpolder & promotietoer d.d. 25 juni 2019**

05.09 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & fatsoen d.d. 11 juli 2019

05.10 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & ondermijning d.d. 28 juli 2019

05.11 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & moraal d.d. 30 juli 2019

05.12 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & het Kwaad d.d. 10 augustus 2019

06 Rondvraag en sluiting

TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIE GEZOND, SCHOON EN GEZUIVERD WATER VAN HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND
d.d. 18 juni 2019

---

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Beste collega's, goedenavond. Het is acht uur en ik wilde gewoon beginnen, dat leek me redelijk. Er wordt nog gewerkt aan de oplossing van een ICT-probleem maar misschien gaat het werken en anders dan moeten we gewoon onze collega helpen om door de vergadering heen te komen. Van harte welkom bij deze commissievergadering die heet nu nog gezond, schoon en gezuiverd water en die krijgt een andere naam. Hoe die precies luidt dat, daar wordt nog over gesproken maar welkom bij deze commissie en we gaan het vandaag over gezond, schoon en gezuiverd water hebben en in die zin zitten we in een beetje een overgangssituatie want we gaan anders, iets anders vergaderen dan in de vorige periode en ook in een iets andere setting. Een van de verschillen met de vorige periode is dat vanavond en heel veel andere avonden ik uw voorzitter ben, voorzitter uit de VV en dat de D&H-leden, de portefeuillehouders, daarmee ook de kans hebben om gewoon hun voorstellen toe te lichten en ook de beraadslagingen vanuit een iets minder gestreste positie bij te wonen want die hoeven dan niet ook gelijk voorzitter te zijn. Een andere verandering is dat er vanavond een livestream wordt gemaakt voor op het internet, mensen kunnen meeluisteren. Ik weet niet of dat live is, of dat echt een livestream… Ja, het is live dus let u ook een beetje op uw taalgebruik, ik zeg het maar vast. En het verzoek is om, als u spreekt, de microfoon in te drukken. Bij livestreams helpt het niet als we door elkaar gaan roepen maar daar komen we ook wel uit. Even kijken, een andere verandering, nou, die ga ik u nog niet aankondigen, daar komen we zo op. En eigenlijk beginnen we met het vaststellen van de agenda. Ik wil straks nog iets uitleggen hoe ik opereer als voorzitter maar ik hou me ook vaak wel vast aan het reglement van orde. Als we ergens niet u komen dan gaan we dat opzoeken. U heeft een oproepbrief gekregen en ook een agenda toegestuurd gekregen en als goed gebruik wil ik even met u de conceptagenda voorhalen en even vragen of u, welke stukken u aan de orde wil stellen en dan heb ik op voorhand een lijstje langs laten gaan over de bespreekstukken, die komen sowieso aan de orde en mijn vraag is eventjes zijn er mensen die behoefte hebben om iets bij ingekomen stukken te melden? Ik ga ze even langs. 0601, zijn er mensen die er iets over willen zeggen? Ja, Maarten, ja, ik noteer ze, twee personen. U heeft ook een lijst, ja, maar ik check hem nog even. Nou, wie er het woord wil voeren bij die stukken dus als u die lijst heeft ingevuld dan vind ik het ook prima, dan hanteren we die. Heeft iemand die lijst niet ingevuld? Constant. Ik constateer in feite dat bijna alle stukken aan de orde komen maar als u geen behoefte heeft om er over het woord te voeren, doe dat dan vooral niet, bij ingekomen stukken. U heeft op de agenda ook gezien dat onze vergadertijd is van acht tot tien uur en dan staat daarachter aansluitend borrel. Nou, er is gelegenheid om na afloop een drankje te drinken. Oké. Zijn er nog mensen die agendapunten willen toevoegen? Nee? Nou, mooi. Ik heb er eentje en dat is eigenlijk een agendapunt waar ik heel graag even mee wil beginnen omdat we nu in een nieuwe setting, we hebben al een keertje een vergadering gehad maar nu is er een andere voorzitter en andere portefeuillehouders, zou ik heel graag eens een rondje maken over met de vraag van hoe ziet voor u de ideale vergadering van de commissie gezond, schoon en gezuiverd water eruit? Ik wil jullie even een minuut geven om voor jezelf even op te schrijven van wat, wanneer is zo'n vergadering nou geslaagd? Schrijf drie of vijf dingen op en ik vraag straks, doe ik een rondje en dan vraag ik gewoon om er even drie te noemen. Nou, zo'n vergadering is natuurlijk geslaagd als je spullen het doen. Het muziekje is om aan te geven dat u nog 1 minuut heeft. Oké, ik doe even een rondje. Ik begin bij Lobke.

Mevrouw Zandstra: Ja, ik vind het belangrijk dat iedereen heeft kunnen zeggen wat 'ie zou willen zeggen, dat alle vragen beantwoord zijn en dat we de agenda hebben kunnen afwerken en het zou ook leuk zijn als we nog eens een keer kunnen lachen.

De heer Vissers: Ik denk dat het vooraf goed is dat we nog een slag maken dat het echt duidelijk is voor iedereen, ook voor de burgers, in welke commissie welk onderwerp thuis hoort. Ik denk dat we daar nog niet helemaal zijn. Voor de rest sluit ik me in grote lijnen aan bij wat Lobke gezegd heeft. Het is denk ik heel belangrijk dat we in commissies allemaal in voldoende mate aan bod komen en elkaar ook aan bod laten komen.

Mevrouw Örgü: Hij doet het. Ik heet Fadime Örgü, van de VVD fractie. Wat ik belangrijk vind is dat we gelegenheid hebben om onze inbreng die we hebben om daar gelegenheid voor te krijgen. Dat we inhoudelijk over zaken kunnen praten maar dat we het ook zelf begrijpen waar we het over hebben, dat vind ik heel belangrijk tijdens een vergadering, dat daar gewoon ook wat meer informatie over gegeven wordt. Daarnaast vind ik humor en het feit dat het strak vergaderd moet worden vind ik ook belangrijk.

De heer Oostvogels: Ik ben Tom, ook van de VVD fractie. Wat ik belangrijk vind is dat we een heldere uitwisseling van argumenten en standpunten hebben dus dat er niet teveel ruis op zit. Dat we gewoon precies van elkaar begrijpen wat we vinden en willen, los van of we het met elkaar eens zijn. Voor mij werd al twee keer humor genoemd, ik heb hem opgeschreven als gezelligheid, Brabants. Dat we als het ware de inhoud en relatie gewoon scheiden, dat we de relatie goed kunnen houden en lekker op de inhoud kunnen gaan stoeien.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Wanneer is een vergadering geslaagd? Hij moet niet te lang duren, moet niet te laat beginnen. Gezelligheid hebben al gehoord. Goeie discussie en goeie discussie betekent dus ook goeie stukken en goeie voorbereiding als we verschillende standpunten hebben en een belangrijke is ja, dat wij hier gewoon constructief goed naar een eind kunnen gaan richting de VV en ik ben ook benieuwd hoe we uiteindelijk ook dat BOB model gaan introduceren. Om maar alvast een voorzetje te geven, het is goed zo.

Mevrouw Van Hagen: Anne van de Algemene Waterschapspartij. Ik heb vooral inderdaad een stuk ook geordende discussie en een stukje respect voor elkaar.

De heer De Haan: Oké, dank u wel, voorzitter. Paul de Haan van de AWP. Ja, er is eigenlijk een hoop gras voor mijn voeten weggemaaid maar ik wil inderdaad aan die discussie nog even toevoegen van het gaat inderdaad om luisteren en het hanteren van argumenten en dan inderdaad volgens beeldvormend en oordeelsvormend deze commissie doorkomen.

De heer Maaswinkel: Oh, sorry. Ruud Maaswinkel, CDA. Wel constructief maar wel *to the point* dus niet enorm uitweiden. Wat mij betreft mogen we wat eerder beginnen, 19:30 lijkt me ook een mooie tijd. En dan misschien is het handig om de agendapunten, de hoofdagendapunten te voorzien van tijden, tijdstippen zodat de voorzitter op een gegeven moment kan zeggen nou ja, dat je ook klaarkomt met de vergadertijd wat gepland is anders loop je het risico dat de laatste onderwerp erdoorheen vliegen.

De heer Jansen: Ja, Maarten van het CDA. Heel veel dingen zijn al gezegd. Ik denk dat in ieder geval belangrijk is om op tijd klaar te zijn, volgens mij kunnen we makkelijk in twee uur een vergadering afronden. Dat betekent ook inderdaad dat een voorzitter dat ook strak moet leiden en dat we ook hem die gelegenheid moeten geven. Een goeie discussie in een goede sfeer heb ik ook opgeschreven. We zijn hier voor

oordeelsvorming dus we mogen best wel discussiëren met elkaar maar het moet wel in een goede sfeer en een opbouwende sfeer gebeuren.

De heer Anker: Ja, ik ben William Anker van de ChristenUnie/SGP fractie. Een aantal dingen zijn al genoemd, op tijd beginnen, goede werking van de apparatuur en ook met elkaar van gedachten wisselen heb ik ook opgeschreven. Duidelijke besluitvorming en ook helderheid over het vervolgtraject.

De heer Claassen: Mijn naam is Harry Claassen, ik ben van 50PLUS. Nou, het lijstje dat is aardig gegroeid, daar sluit ik mij volledig bij aan. Dit is de tweede keer dat ik hier nu zit dus redelijk nieuw in het circuit. Waar ik echt mee gebaat zou zijn is zeg maar een goeie voorbereiding, heldere stukken, weinig dubbel teksten als het kan en een goeie positionering van het vraagstuk wat er eigenlijk voorligt.

De voorzitter: Mag ik een vraag stellen van betekent dat dat u al in die eerste en die tweede keer stukken zijn tegengekomen waar dat niet zo was?

De heer Claassen: Nou, ik heb wel het gevoel dat ik op een heel hard rijdende sneltrein stap en het is moeilijk om, er worden nu wel in de agenda bijvoorbeeld punten uitgelicht waar je op het onderwerp een mening kan hebben maar het past altijd in een groter geheel in een raamprogramma of wat dan ook en dat is natuurlijk allemaal wel beschikbaar via de site maar met gebrek aan voorgeschiedenis moet je daar heel veel inhaalwerk in doen en het helpt gewoon als je dat heel helder van tevoren kunt presenteren.

De heer Van der Ree: Ja, mijn naam is Arnold van der Ree ook van 50PLUS. Nou, waar ik erg voor ben is dat iedereen zeg maar een heel compacte bijdrage levert, geen oeverloze verhalen en dat de essentie heel snel van de inspraak zeg maar, de bijdrage dat die heel duidelijk is zo dat je heel snel weet wat de ander zeg maar over een bepaald onderwerp weet of wil zeggen dus dat is eigenlijk, ja, verder ben ik het eens met een heleboel veel dingen die al gezegd zijn.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Waar ik, mijn verwachtingen zijn dat we goed geformuleerde voorstellen krijgen en alle onderliggende stukken die ik nodig heb om mij een goed beeld te vormen van wat het voorstel inhoudt wil ik ook op de agenda geplaatst hebben en als het een besluit is wat over meerdere commissies gaat dan vind ik ook dat die stukken in de diverse commissies besloten moeten worden en anders moeten we in drie fases de meningsvorming en de besluitvorming doen voorafgaand aan of na de oriënterende ronde en dat dan allemaal in gezamenlijkheid in de VV.

De heer van Kretschmar: Ja, Constant van Kretschmar, Bedrijven. Goed naar elkaar luisteren, kwalitatief goede voorstellen, helderheid hoe we verder gaan naar de commissie richting de VV en vooral ook geen dingen herhalen. Scherpe vragen stellen en als dingen al een keer gevraagd zijn kun je je daar gerust bij aansluiten maar we hoeven niet alles tot in den treure te herhalen om maar wat te zeggen.

De heer Egas: Ja, Ruud Egas. Ik sluit me eigenlijk graag aan bij alle punten die al gezegd zijn.

De voorzitter: Marcel Belt.

De heer Belt: Ja, ik uiteraard ook maar ik had er toch ook zelf een paar opgeschreven. Ik had opgeschreven een positieve sfeer, ieders stem horend, luisteren naar elkaar en vooral ook, dat is waar wij ook voor zijn, duidelijke voorstellen, kernachtige voorstellen hier op tafel leggen.

De voorzitter: Oké, dank jullie wel. Ja, Kees Paalvast die heeft ze allemaal opgeschreven. Kees die is de secretaris van deze commissie en ook van hoe die straks gaat heten. Ik zei al we zitten in een overgangsfase dus het idee is dat we de commissies zo doen organiseren rond om de portefeuilles die er zijn en dat er bij iedere commissie zowel bij wat nu nog BOB heet als bij wat nu nog de watersystemen heet telkens twee portefeuillehouders zijn namens het college. Ik ben ook voor heel veel van deze dingen. Het gaat over sfeer, het gaat over goede voorbereiding, goede stukken en het gaat ook over dat we onszelf in de hand houden, dat we niet dingen gaan herhalen, dat je best bij iets wat een ander al heeft gezegd mag aansluiten want daar gaat het natuurlijk om, deze commissie adviseert het college en bepaalt met z'n allen een beeld en bereidt samen besluiten voor en dus als iemand een argument gebruikt dan kan je het ondersteunen maar het is dan al gezegd en het getuigt ook van respect dat je dat ook zo laat en het hoeft niet herhaald te worden. Ik ga proberen om jullie aan al deze, samen aan al deze tips voor een goeie vergadering te houden. Ik moet ook zeggen dat gelukkig ook een aantal mensen zeiden van nou, aangaven dat je efficiënt zou kunnen vergaderen en ja, wij hebben afgesproken dat deze vergadering om 20:00 uur begint net zoals de andere avondvergadering en mijn voornemen zou wel zijn om de vergadering normaliter om 22:00 af te ronden dus als het nodig is dan wil ik best tot 22:30 doorgaan en slechts in uitzonderingen ben ik bereid tot 23:00 door te gaan. Na afloop hebben we een drankje, dat hoeft ook niet tot 23:00 te duren. Met elkaar. Nou ja, op een gegeven moment sluit hier het pand en dan moet we met ze allen naar huis. Voel je niet verplicht, dat drankje is er om na afloop eventjes met elkaar bij te praten of stoom af te blazen als dat nodig is dus dat kan allemaal. Ik wil dit rondje afsluiten, ik ga proberen om de vergadering goed te leiden en ik ga verder met het volgende agendapunt als mijn ding het doet, ja.

2. Vaststellen notulen van de vergadering van 23 april 2019

De voorzitter: En dat zijn de notulen van de vergadering van 23 april. Heeft er iemand opmerkingen bij die notulen? Ik zie twee mensen. Bart, heb jij opmerkingen bij die notulen?

De heer Simon: Jawel, voorzitter. Op pagina twee, toezeggingenlijst commissie GSG, onderaan.

De voorzitter: Ik wou nu even de concept notulen aan de orde stellen dus niet de toezeggingenlijst.

De heer Simon: Oh nee, maar dit staat in de notulen en niet in de toezeggingenlijst want deze toezegging is in wezen hiermee verwijderd maar de vraag blijft staan van wat we gaan doen met deze reminder over, het gaat over de calamiteiten tijdens de droogte en dan met name de vissterfte en dat is ook geopperd in een BOB maar bij BOB was hij alweer afgedaan en richting GSG gegaan en nu is op GSG het weer afgehaald en naar BOB gegaan dus ik ben benieuwd hoe de stand van zaken daarmee is.

De voorzitter: Oké. Ik noteer die vraag en die komt dan in de toezeggingenlijst terecht. De heer Jansen van het CDA die had ook een, ik ga ook proberen jullie een beetje formeel aan te spreken voor die livestream natuurlijk.

De heer Jansen: Goed. Dank u wel, voorzitter. Op pagina zes heeft de portefeuillehouder Van Olphen beantwoord onder andere dat 'ie nog een antwoord zou geven op mijn vraag ten aanzien van 3Di alleen die heb ik niet terug kunnen vinden dus ik zou graag antwoord willen hebben en of dat opgenomen kan worden in de toezeggingenlijst.

De voorzitter: Verder geen opmerkingen over notulen? Constant.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Het is een opmerking of een vraag naar aanleiding van. Onderaan bladzij zes zegt portefeuillehouder Van Olphen spreekt over een vergadering op 23 mei 2019 in verband met de glastuinbouw en het ministerie over de collectieve zuivering en ik vroeg me af of daar wellicht iets over te zeggen is, over die bespreking.

De heer Egas: Ja, ik kan daar in het kort wel wat over zeggen want wij zijn op 23 mei inderdaad bij elkaar geweest en daar was het verzoek of wij, en daar krijgen jullie ook als VV een brief over, om die gesprekken weer op te starten met elkaar omdat er voldoende animo is bij de tuinders om mee te doen op het geheel.

De heer Vissers: Dank u, voorzitter. Twee toezeggingen die de vorige vergadering gedaan zijn. Bij toezegging zeven staat dat als het afgedaan zou zijn, het ging namelijk om dat in de jaarrapportage wel aantallen handhavingsbezoeken gerapporteerd werden maar niet de aantallen waarin afwijkingen werden geconstateerd en waarin handhavend is opgetreden en er staat nu dat het afgedaan is door een toelichting tijdens de VV excursie/introductie en dat vind ik een wat beperkte manier van af doen dus ik zou er toch aan hechten dat we als VV geïnformeerd worden over niet alleen de aantallen afgelegde bezoeken maar ook de resultaten van de bezoeken dus ik hoop dat die toezegging ververst mag worden. Dan bij toezegging 10. Mijn collega Anneke Wybenga hecht eraan dat op zijn minst even opgemerkt wordt dat zij de vraag gesteld had, misschien samen met mevrouw Örgü maar in elk geval er is toegezegd aan de VV of aan de commissie om met de achterliggende rapportage te komen en wij zijn wel geïnteresseerd want daar staat verder nog geen opmerking achter op welke termijn we die tegemoet zouden kunnen zien.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ja, het gaat even over toezegging twee en ik denk dat dat een beetje daar door elkaar loopt, daar wordt gesproken over de lessen te trekken uit Delftse Hout wat betreft het proces en het afwegingskader. Het afwegingskader was op dat moment al beschikbaar dus die lessen die zijn nu in een brief verwoord maar de vraag die ik toch bij dat afwegingskader heb daar moeten we natuurlijk iets mee want het is een kader en we moeten dat, we hebben bewust gezegd dat gaan we met de nieuwe VV gaan we dat samen een keer invullen dus eigenlijk is mijn vraag aan de portefeuillehouder hoe hij daarover denkt, hoe gaan we daarmee verder?
De voorzitter: Portefeuillehouder zwemwater.

De heer Van Kretschmar: Ja, hoe willen we daarmee verder gaan? We hebben een kader waar we hebben toegezegd we moeten daar gezamenlijk een keer over praten om te bepalen van nou ja, hoe gaan we nou in het vervolg met zwemwater om dus de vraag is even hoe en wanneer pakken we dat op, welke vorm? Is daar al een idee van, voor.

De heer Belt: Mijn ambitie is om naar een bredere aanpak van zwemwater toe te gaan en dat met bredere aanpak bedoel ik met meer partners dus ik wil met gemeente en de provincie om de tafel om te kijken waar is er een zwembehoefte in het hele gebied, waar kan er op dit moment gezwommen worden en wat voor maatregelen moeten er eventueel genomen worden om aan die gezamenlijke behoefte te voldoen en hoe zitten we er dan allemaal als partner in? Dus dit is iets wat ik of wat we vanaf nu willen gaan oppakken waar we dus ook echt de gemeente en de provincie mee moeten krijgen dus dit komt later in de periode terug.

De voorzitter: Die toezegging die noteren we, de heer Jansen.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter? Ten aanzien van dat zwemwater en ten aanzien van het zwemwater in het Delftse Hout, ik kan het niet terug vinden, ik weet ook niet of het op het verzamelformulier of op de toezeggingslijst staat maar ik meen het me toch te herinneren dat ik het tegenkwam en het ging over

het hondenzwemstrand. Ik weet niet of jullie het ergens tegen zijn gekomen? Ja, en daarin stond dat er, dat dat hondenzwemstrand er nog steeds is en ik zou toch de portefeuillehouder die op aan willen spreken want ik vind als wij met elkaar proberen goed zwemwater in Delftse Hout of waar dan ook te realiseren en dat zwemwater voor mensen is gelegen naast een hondenzwemstrandje dan is dat iets dat niet bij elkaar hoort en de eigenaar van het zwemgebeuren daar die moet er zelf op toezien dat zulk soort onregelmatigheden niet plaatsvinden dus het zwemstrand voor honden moet daar weg en ik neem aan dat er een regulier overleg is met de beheerder van Delftse Hout en dat het aan de orde gesteld wordt en dat Delfland hier een '…' geeft.

De voorzitter: Ik constateer dat de portefeuillehouder heeft toegezegd dat er in deze collegeperiode wordt gewerkt aan het afwegingskader zeg ik even in mijn woorden. Dat hondenstrand blijft een aandachtspunt blijkbaar. Ik stel vast dat nog niet duidelijk is aan u of dat zwemstrandje er nog wel of niet is. Het is er, we zoeken het even uit en dan wou ik het hier voor dit moment bij laten. De heer Jansen had nog iets, of niet?

De heer Jansen: De portefeuillehouder heeft inderdaad aangegeven dat 'ie inderdaad de behoefte aan zwemwater inventariseert. Dat betekent dus ook dat er zwemwater weg kan gaan als ik het goed begrijp of bij kan komen, toch?

De heer Belt: Ja.

De heer ??: Ja, voorzitter, ik heb ook nog een aanvullend puntje wat in het verleden ergens ter sprake is geweest dat er klachten waren van de horeca aan het Delftse Hout dat zeg maar die borden die daar staan van het is ondeugdelijk zwemwater die blijven daar het hele seizoen staan terwijl er misschien na een aantal weken wel prima water is om in te zwemmen maar daar wordt niet een bordje opgehangen zeg maar om de 14 dagen hoe die kwaliteit dan is en dat is dus een verzoek wat gedaan is toen we de opening van het zwemseizoen hebben meegemaakt, 1 mei was dat geloof ik en die vraag kwam op ons af.

De voorzitter: Oké, dank dat u het heeft doorgegeven. Ik allemaal naar aanleiding van een toezegging over het zwemwater in Delftse Hout. Ik stel vast dat een aantal van de toezeggingen of de toezeggingenlijst naar genoegen zijn afgedaan. Eén of twee niet, die laten we er gewoon heel even opstaan in deze overgangsperiode.

De heer Belt: Betekent dat dat ik niks kan zeggen over de medicijnresten nu op dit moment of?

De voorzitter: Doe dat maar. Ik weet niet waar het verder op de agenda staat of het staat bij de toezeggingen of bij de ingekomen stukken? Bij 10. Oké, ik was iets te snel maar even kijken, hoor. Zeg het maar, portefeuillehouder.

De heer Belt: Wat is toegestuurd is een brief aan de VV van 19 februari over de verkennende meetcampagne medicijnresten dus dat is een stukje toelichting. Het onderzoek dat is er nog niet dus het rapport waar naar gevraagd is dus daar wordt opgewacht, die komt er wel aan dus er komt een reactie later aan. Wat wel zo is is dat uit de brief is ook blijkt dat het effect op Delflands water dus redelijk beperkt is zoals we tot nu toe zien we dat daar dus, daar komt dus nogal wat scherper beeld van.

De voorzitter: Is dat naar genoegen, mevrouw Örgü?

De heer Belt: Ja, dat betreft een evaluatie van het samen meten dus ook, ja.

De voorzitter: Ja, dank je wel voor deze ingeving want ik had me ook aan het lege vakje gestoord dus dat hoort niet. Ik constateer dat met deze toelichting een aantal toezeggingen als afgedaan kunnen worden beschouwd en dan blijven er een aantal staan en daar komen we de volgende keer op terug. Dank u wel.

3. Huishoudelijke mededelingen

De voorzitter: Dan zijn we bij het volgende agendapunt, precies om 20:30, mooi, en dat zijn de huishoudelijke mededelingen. Er is een huishoudelijke mededeling en die staat ook in de agenda dat de indeling en de benaming nog onderwerp van gesprek is, ik heb het net al even gezegd en dat Kees Paalvast hier de secretaris van onze commissie wordt en ik zou het productief vinden als we bijvoorbeeld bij de volgende vergadering als u opmerkingen heeft over de notulen om die gewoon even aan Kees te mailen, dat scheelt een hoop tijd en dan zorgen we in ieder geval dat het aangekomen is. Zijn er van uw kant nog huishoudelijke mededelingen? Nou, dat had ik ook niet verwacht eerlijk gezegd.

4. Bespreekstukken

04.B.05 Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder

De voorzitter: Dan zijn we nu bij de bespreekpunten en aan de orde is nu de vispassage, punt 04.B.05 Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. U heeft een aantal stukken aangetroffen, u heeft het ook voorbereid heb ik al gemerkt en er is een presentatie en we gaan even iets spannends doen. Het zijn stukken die in de flow van de voorbereiding zitten, zijn voorbereid voordat de portefeuillehouder is aangetreden en ik wilde eigenlijk eerst eens een rondje maken over uw opmerkingen over die stukken en uw vragen en dan daarna de presentatie geven. Dat lijkt me een aardig idee. Ik wou dit keer bij de heer Van Kretschmar beginnen.

De heer Vissers: Is het, misschien heel gek hoor maar zou het niet handiger zijn om eerst de presentatie te doen want dan worden misschien heel veel opmerkingen en vragen al afgevangen of?

De voorzitter: Nou, ik zou gewoon eens eventjes, ik ben benieuwd naar uw opmerkingen en vragen en dan kijken we of die met de presentatie, wat er niet wordt beantwoord in de presentatie kan de portefeuillehouder…

De heer Van Kretschmar: Maar voorzitter, als we het dan hebben over effectief en efficiënt vergaderen wil ik mijn overbuurman wel bij varen want als de presentatie veel vragen weg neemt dan… Ja, vragen die niet gesteld worden hoeven ook niet beantwoord worden en dan kunnen wij misschien schrappen en dan kunnen wij effectiever vergaderen.

De voorzitter: Oké, als u dat doet dan ga ik graag mee met uw suggestie, ik dacht, ik probeer eens wat. Dan beginnen we met die presentatie. Ja, fijn dat u ook aan die efficiëntie hecht.

De heer Belt: Ik doe een heel korte intro en je overviel mij er net ook mee, Hans, dat je het om wilde draaien. Dat keert zich toch. Ja, inderdaad, mijnheer de voorzitter. Toen ik het voorstel een week of twee terug zag moet ik eerlijk zeggen had ik ook een aantal vragen en op basis daarvan heb ik gezegd, ook omdat het, we zitten hier met een hoop aantal nieuwe leden heb ik ambtelijke ondersteuning gevraagd om een presentatie voor te bereiden om het onderwerp toch even goed neer te zetten en een net iets bredere context te schetsen in het kader van waarom we dit voorstel voorleggen en als introductieplaatje heb ik gevraagd om deze toch even neer te zetten, deze eerste sheet. En dat vindt u ook terug in het boekje wat ik net heb uitgedeeld. Dit is

eigenlijk de kern van, op pagina 5, dit is de kern van het hele nieuwe programma waterkwaliteit die we willen gaan neerzetten waarin chemie en ecologie wat in de vorige periode nog echt wat meer gescheiden was bij elkaar komt en waarin we richting geven dus aan de kaderrichtlijn water dus dat zijn de, ik zou maar even zeggen, de verplichtingen vanuit Europa hoe aan waterkwaliteit werken en dan zijn dit, deze negen punten de heer staan is zeg maar de kern om te werken aan schoon water. De voorstellen die de komende vier jaar langskomen zullen altijd rondom waterkwaliteit terug te grijpen zijn op één of twee van deze sleutelfactoren en voor vandaag heb je dan onder andere zou je dan verspreiding en ook habitat geschiktheid zit daar in. Nou ja, volgende keer komen we hier verder meer op terug. Ik zou ook vooral ook zeggen van pak dat boekje er eens bij en gaat dat voor Delfland om de stilstaande wateren. Tot zover en dan geef ik het woord aan Ad Valkenburg die het voorstel zelf verder toelicht.

De heer Valkenburg: Ja, goedenavond. Zoals Marcel het al zei, mijn naam is Ad Valkenburg. Ik ben projectmanager bij Project Management Bureau binnen Delfland natuurlijk. Nou, het plaatje wat u nu ziet is het zicht vanuit de Zuidbuurt wat u als u richting de A20 kijkt dan ziet u daar achter het hek de naam Buitenpolder al een klein beetje verschuild, dat is de naam van het gemaal, dat staat normaal op het gemaal aangegeven en als je dan in de verte kijkt zie je de Aalkeet Buitenpolder. Als u nu om zou draaien ligt er in uw rugkant ligt nu de Binnenpolder. Goed, nou, dit hebben we net al besproken en waar doen we het nu eigenlijk allemaal voor? Waar gaan we het vanavond over hebben? Nou, vanavond willen we het graag met u hebben over de vispassage van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder en waarom maken wij vispassages in ons gebied van Delfland? Dat is omdat wij daar sowieso een verplichting in hebben binnen de '…' maar we hebben ook voor onszelf een aantal doelen gesteld en die doelen die zijn in deze ecologische netwerkkaart van Delfland terechtgekomen en die moet u dan als volgt lezen, de gebieden die u gearceerd ziet dat zijn eigenlijk de gebieden die eigenlijk bedoeld zijn als broedgebied voor onze vissen, daar zouden onze vissen naartoe moeten migreren en dan in het bijzonder natuurlijk de aal. Nou, wat valt je dan natuurlijk vooral op, dat werkt ook, dan zie je dat die natuurlijk heel sterk tegen de gebieden aan grenst waar ze naar op de water kunnen, dat ziet u hier, dat is bij Schouten, ja. Dan is dit bij gemaal Westland, hier hebben we gemaal Zaayer, hier hebben we natuurlijk de Parksluizen et cetera dus dit zijn wel de gebieden waar we zeg maar de palingen en de alen dus willen laten migreren. Nou, waar zitten wij nu, waar praten we nu over? Dit is de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. Zoals u ziet hier, dit is de Aalkeet Buitenpolder waar je net dat zicht stond, hier staan alle twee de gemalen, u keek daarnet die kant op, u zag in de verte de A20. In uw rug zit de Aalkeet Binnenpolder en hier ligt ons gemaal Zaayer. Dit is het punt waar de aal graag naar binnen wil, hier liggen ze echt mannetje mannetje te wachten tot ze zijn bij ons het gebied kunnen binnentreden door de vispassage die daar al gemaakt is. Nou, wat zie je? Waarom willen wij dan zo graag daar bij de Aalkeet Buitenpolder wat doen? Nou ja, wat natuurlijk wel direct opvalt is dat de Aalkeet Buitenpolder is gewoon een van onze grootste en belangrijkste opgroeigebieden voor vis en vooral voor de aal want, de naam zegt het al, het is een Aalkeet Buitenpolder dus vroeger kwam er al veel aal voor en dat is ook een broedgebied voor de aal. En ten tweede, waarom is het een broedgebied voor de aal? Omdat het eigenlijk even, heel kort de bocht gezegd is, het is de eerste afslag rechts bij de Zaayer, het ligt heel kort bij het gemaal en het is een gebied met schoon water en het is een goeie waterkwaliteit en in de polder zijn ook voorzieningen getroffen om die vissen ook zo goed mogelijk daar te laten broeden. zijn daar verbreed, er zijn watergangen verbreed, we hebben echt ons aller best gedaan om daar het leefgebied voor die vissen ook optimaal te egaliseren. Zoals u ziet zijn die vispassages natuurlijk ook de schakels van het ecologische netwerk maar dat lijkt me denk ik vrij duidelijk in dit geval. Waar hebben we nu mee te maken? Waar lopen we nu tegenaan? Nou, wat hebben we daar nu staan? Wat we daar nu hebben staan zijn twee gemalen, eentje voor de Binnenpolder en eentje voor de Buitenpolder, dat zijn twee verschillende pijlen en die worden dus alle twee bemalen en die lozen op een stuk boezem. Nou, aan één van die gemalen hebben we een vishevel gemaakt en dat is een vishevel die dus ervoor zorgt dat het

water, een verbinding tussen het water bestaat, tussen de polder en de boezem en via die vishevel kunnen de vissen migreren naar boven of naar beneden toe. Dat hebben we maar bij een maal gedaan want dat zijn best hele dingen, dat hebben we maar bij een gemaal gedaan. We hebben ook gezorgd dat er een verbinding is tussen de twee polders en dat hebben we met een aantal vistrappen gedaan, daar zitten straks fotootjes van. Wat we ook moeten zeggen is dat dit eigenlijk de eerste vispassage is geweest die wij in de tijd van Delfland hebben gemaakt. We hadden toen nog weinig kennis en kunde over wat er allemaal bij kwam kijken om een goede vispassage neer te zetten en ook niet waren wij in staat om visvriendelijke pompen te maken, die waren er in die tijd nog niet. Ze waren er misschien wel alleen ze waren niet als zodanig gekeurd want er was geen keur, er bestond ook geen keur, er bestond ook geen toets om iets visvriendelijk te laten verklaren. Dus de pompen die daarin zijn gekomen zijn in die tijd niet visvriendelijk geweest en we hebben een viswering dus toe moeten passen om te zorgen dat de vissen niet door de pomp heen gingen dus voor het gemaal zit een soort met weer, bewering gemaakt om te zorgen dat die vissen dus niet in de pompen terecht gaan komen. Nou, dat is wat er nu staat in de verwachting dat het natuurlijk allemaal goed gaat. Nou, dan even de locatie, we stonden met hier, u keek die kant op. Hier is de Buitenpolder, hier is de Binnenpolder. Dit is het gemaal Buitenpolder, u ziet hier de viswering aangegeven. Er is nu een hevel die loopt hiervandaan zo de polder in en de Binnenpolder zit aan deze kant. U ziet niet veel water maar neemt u van mij aan, er is daar heel veel water en de verbinding tussen de Binnenpolder en de Buitenpolder hebben we hier gesitueerd door het aanleggen van een vistrap en nog een vistrap omdat het peilverschil nogal vrij groot is. Gaan we naar het volgende plaatje. Nou, dit soort plaatjes of foto's zeggen altijd veel meer dan plaatjes natuurlijk. Het gemaal Binnenpolder, het gemaal Buitenpolder. Hier ziet u het voorbeeld van een vistrap, dit heet een Meybergstuw. Dat is dus eigenlijk een gecombineerde stuw met een trap waar water als het ware van, logisch, van hoog naar laag loopt en de vis in staat stelt om omhoog te migreren en eventueel met de stroom mee omlaag migreren. Hier ziet u een vishevel. U ziet dat deze vishevel over een kade heen is gemaakt, daarvoor hebben we daar ook een vishevel gemaakt dat als wij hier een vacuüm opzetten kunt u zich wel voorstellen dat er net als bij u thuis en bij uw benzinetank legen dat dan als het ware het water omhoog getrokken wordt en een verbinding ontstaat en er dus ook waterstroom mogelijk is. Als u deze vacuüm eraf zou halen dan is de kade weer volledig hersteld, dan zit daar geen gat in. Normalerwijze zou je daar een gat in moeten maken. Nou, wat zien we gebeuren? Want deze hebben een jaar of acht, negen geleden hebben we dat gemaakt, wat zien we op dit moment nu gebeuren? Nou, de vispassage die werkt niet. De viswering die daar staat die kan niet werken want daar hebben we veel te veel problemen mee, ik laat u daar straks een plaatje van zien maar het vuil wordt ook gekeerd en daarmee wordt het bemalen van de polder ook vrij lastig. De vishevel met dat vacuümsysteem geeft ontzettend veel storing, geeft ontzettend veel onderhoud, veel reparaties, kost tijd en de vistrappen geven ook problemen. Nou, kortom, het is allemaal geen succesverhaal wat daar gebeurt dus daar zijn we ook eerlijk in maar goed, we hebben wel deze situatie. En wat laat zich ook nog zien? Dat omdat er geen viswering meer is en de pompen niet visvriendelijk zijn zien we dus dode en beschadigde vissen in de boezem verschijnen en daar komen dan weer vogels op af en daar klagen dan de buren weer over dus ja, het is allemaal niet zo fijn op deze manier. Nou, wat, hier ziet u dan die viswering, de viswering moet u zien als zijnde een stel baardharen ziet u, die zijn uit staal opgetrokken, die zijn dus bedoeld om de vissen tegen te houden maar die houden natuurlijk ook het vuil tegen. Nou, wat gebeurt er? We hebben een systeem bedacht dat er met behulp van een klapsysteem als het ware naar beneden geklapt kan worden zodat het vuil dan eigenlijk weer meegevoerd zou worden met het gemaal ja helaas, zoals u ziet, het vuil laat niet altijd los, het vuil blijft zich ophopen in die haren en onze peilbeheerder die nam het risico niet meer om deze situatie zo te handhaven want hij was niet meer in staat om het peil op de juiste manier te reguleren zoals hij dat graag wil. Nou, wat is het voorstel wat er bij u op dit moment voorligt? Nou, de bestaande vistrappen en viswering en de vishevel verwijderen, wij hebben daar gewoon, het werkt gewoon niet, het is gewoon slecht, we hebben daar in het verleden gewoon echt de verkeerde keuzes voor gemaakt. Nou, wat vragen we u? Wij hebben daarna

wel die ervaring opgedaan en we vragen u om goed te keuren of wij daar wel een beproefde vispassage neer kunnen leggen maar met behulp van een afsluitingssysteem en een beproefd systeem en een lokpompje als het ware de vissen kunnen lokken en kunnen transporteren door de buis heen werkt ontzettend goed. En we vragen u ook de pompen die er nu in het gemaal zijn om die te vervangen voor visvriendelijke pompen zodat de vissen kunnen migreren door de vispassage dus dan kunnen de vissen van hoog naar laag door de passage heen en van laag naar hoog kunnen ze dan door de pomp en dat systeem heeft zich op meerdere plekken bewezen in Delfland totdat het goed is. Wat kan ik daar nog meer over vertellen? Nou, om u nog even een voorbeeld te geven. U heeft in uw stukken gezien dat het aantal vissen wat de vispassage passeert echt maar minimaal is, het zijn er ongeveer 53 op sommige momenten maar in drie weken. Nou, ik kan u garanderen, een soortgelijke vispassage die nu in de Holierhoekse polder is gemaakt, Holierhoekse is ook de Veensepolder daar komen honderden vissen per dag door zo'n zelfde passage heen. Nou, wat hebben we dan daar voorzien? Wij willen daar een vispassage maken die zowel naar de Binnenpolder als naar de Buitenpolder loopt. U ziet hier een voorbeeld van een vispassage. Wat gebeurt er? Het is een buis die door de dijk heen loopt of door de kade heen loopt met een afsluiter aan de voorkant en aan de achterkant. Aan de benedenkant hebben we een lokpompje gemaakt. Het lokpompje gaat aan, stuwt het water deze buis in, dan gaat deze afsluiter open. Het water vanuit de polder komt dan als het ware in de boezem terecht. De vis ruikt dat want het is een ander soort water dan wat normaal in de boezem zit. Hij gaat als het ware op die stroom af, zwemt in de buis. Dan gaat dit deurtje dicht, dan gaat dat deurtje open en hoppeta, ze gaan als het ware in een achtbaan naar beneden toe de Aalkeet Buitenpolder weer in. Nou, u ziet hier nog een dwarsdoorsnede. Dit is onze bouwtekening op basis waar we ons ontwerp voor gemaakt hebben en waar we onze ramingen op hebben gebaseerd. Nou, als we dan naar die financiën kijken, in de stukken heeft u ook kunnen zien dat wij dit 7-8 jaar geleden hebben gemaakt. Er staat dus nog een heel stuk afscheiding open, dat is nog niet afgeschreven. Zijn er voor de vispassages dan nog € 483.000 en voor de pompen is dat nog twee € 70.000. Dat heeft te maken met de afschrijvingstermijnen, de pompen zitten namelijk in een afschrijvingstermijn van 15 jaar en de vispassages zitten op 25 jaar dus vandaar het hele grote verschil wat u ziet. Nou, wat gaat de nieuwe investering vragen? De aanpassing aan het leidingwerk, de vispassage zou ongeveer 4 t moeten kosten, het vervangen van de pompen 3 t, het aanpassen van het leidingwerk in de pompen € 50.000. Nou, u kunt dat zelf ook lezen, komen we ongeveer op een bedrag uit van 1 miljoen wat u ook in uw voorstel heeft terug kunnen vinden. Nou, als we dan, ziet u hier nog de SSK die misschien voor een aantal van u niet juist is geweest bij het openen toen u dat vanmorgen deed, wij zijn in de loop van de middag er achter gekomen dat de verkeerde SSK is toegevoegd. Dit is de SSK die er echt bij hoort. Dit was mijn presentatie, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef nu de portefeuillehouder even het woord want die wilde ook nog iets toevoegen.

De heer Belt: Ja, ook vanuit mijn kant excuus dat die verkeerde SSK raming erbij zat, vandaar dat die ook nu nog even extra toegelicht is. Nou ja, als we even kijken naar wat is het verhaal dan? Ik denk een vervelende huidige situatie op dit moment. Niet alleen voor de vis zelf maar ook voor Delfland. We hebben hier een investering gedaan, we hebben iets aangelegd wat op dit moment gewoon simpelweg niet werkt. We moeten hier wel wat mee want dit is een hele belangrijke plek in dat netwerk om ook die doelstelling te behalen en naar ja, ik denk dat het voorstel wat hiervoor ligt dat daar de ingrepen een hele fatsoenlijke maar ook dus beproefde methode kunnen zijn en ik kan het wel garanderen dat hier in het team ook echt gezocht is naar toch ook de meest voordelige, financieel voordelige oplossing. Voor zover onze voor toelichting. Wij zijn benieuwd naar de vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met deze presentatie vooraf want dat geeft toch een beter beeld dan hetgeen ik uit de stukken voor mezelf had kunnen opmaken. Dat neemt niet weg dat ik toch wat vragen dan wel opmerkingen heb en ja, het eerste is eigenlijk de, en dat is natuurlijk voor mij altijd de basisvraag waarom doen we bepaalde dingen en wat zijn onze verplichtingen en dan lees ik in het voorstel dat ze hier teruggrijpen op een aantal stukken, 2008 interim maatregelen, dan hebben we nog 2010 een hebben nog iets vastgesteld in 2012 in de VV. Ja, daarvan denk ik dan heel simpel ja, dat is wel heel erg lang geleden dus ik zou toch echt behoefte hebben om echt te kunnen beoordelen of dit nodig is want wat zijn die visies dan? Wat hebben we daarin vastgesteld? Dat zijn allemaal stukken ver voor onze tijd. Daarbij gaat het hier natuurlijk toch om een aanzienlijk bedrag. Vervelend is natuurlijk ook dat er dingen zijn gedaan die niet werken maar dan vind ik toch wel, als je met zo'n stuk komt dat je de VV beter moet meenemen waarom dit echt nodig is. Natuurlijk gunnen wij die vissen ook een passage en begrijpen we dat dat ook best een bijdrage levert aan de ecologie maar het gaat om veel geld en het is gebaseerd op stukken die we eigenlijk niet kennen, op visies dus ik zou toch wel heel veel behoefte hebben om daar meer inzage in te krijgen. Dat is eigenlijk mijn enige vraag want voor de rest is het duidelijk wat hier wordt voorgesteld en ook hoeveel het kost maar ja, ik zou dus echt aan de voorkant willen weten waarom is dit nou echt helemaal nodig en zo ja, welke visies liggen daaraan ten grondslag?

De voorzitter: Prima, dank u wel. Ik kijk even verder.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel, voorzitter. Toen ik die stukken ging lezen toen bekroop mij het gevoel van iets wat we in het verleden al twee keer hebben meegemaakt in recent verleden en dat is Delftse Hout en dat is dat is de zoetwaterfabriek. Ook naar aanleiding van die twee lastige manieren van besluitvorming hebben wij in het coalitie, of in het bestuursakkoord afspraken gemaakt en ik wil ook verwijzen naar de brief onderaan de agenda waar staat lessen uit de evaluatie van besluitvorming. Ik denk dat dit voorstel moet gaan voldoen aan de nieuwe manier van werken die wij dus al vast hebben gesteld want toen ik deze stukken las, ik zie bijvoorbeeld bij de monitor, ik grijp er even wat uit want ik wil hem niet nu gaan, al mijn vragen en opmerkingen wil ik nu niet gaan stellen want ik stel voor om het op de nieuwe manier te gaan doen. Bij de monitoring vispassages staat dat het in een heel droog jaar is het gedaan, vorig jaar, we weten dat allemaal nog, 2018 was een heel droog jaar en in die extreme omstandigheden wordt er dan de monitoring gedaan en dan lees ik ook nog dat er twee fuiken leeggehaald zijn dus we gaan uit van een monitoring die aan alle kanten rammelt en op grond van zo'n monitoring zien we dat er, ik geloof dat er hier 13 vissen beschadigd waren of dood zijn van een aantal vissoorten die dan wel overgestoken zijn. Het zegt mij dus helemaal niets en op grond van zo'n monitoring kan ik zo'n besluit van anderhalf miljoen niet nemen want we hebben het over 1 miljoen investeren maar we hebben het ook over half miljoen desinvesteren. We gaan het in deze commissie wordt gevraagd een besluit hierover te gaan nemen, ik heb nog gekeken, het wordt niet in de andere twee commissies gedaan maar het gaat wel over een grote financiële kant en het gaat ook nog over kunstwerken, over een totaal nieuwe manier van een gemaal inrichten dus hoort dat dan ook niet in alle drie de commissies besproken te worden? Ik vind het ook hinderlijk, maar goed, het is nu rechtgezet maar ik heb geen tijd gehad om naar die SSK raming te kijken, dat vind ik, op die manier kan ik dus geen beslissingen nemen. Dit vind ik een slechte voorbereidingsmogelijkheid voor mij en het is eigenlijk, dat gevoel bekroop mij, meer van hetzelfde als wat we in de vorige periode hebben gehad. Dat is wat ik ervan zeggen wil.

De voorzitter: Oké, ik ga het

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wou een ander aspect even naar voren brengen. Er ligt een investeringsplan van meer dan 1 miljoen en om dat te besteden zijn er vijf varianten die zijn neergelegd maar

die zijn heel summier uitgewerkt en gekozen is voor variant E. Die andere vier varianten die worden in een A4'tje soms met een enkele zin afgeserveerd. Ik zou heel graag zien dat zeg maar die andere varianten waar soms hele positieve zinnen over staan maar dan is er bijvoorbeeld het argument om het niet te doen dat het op particulier terrein is, ik zou die andere varianten heel graag uitgewerkt zien om zo zeg maar een betere keuze te kunnen maken. En dan is, wat mijn buurvrouw zojuist ook zei, dat het onderzoek naar die migratie die is verstoord door de onvoldoende afvoer van de mijnbergpassages en dat de aanbodsfuik twee maal door vreemden geleegd is. Nou, ik denk dat het heel goed zou zijn om dat onderzoek nog een keer opnieuw te doen en dan zeg maar dat er wel voldoende afvoer is en dergelijke. Wat ook niet is meegenomen in het geheel is een standpunt van de Unie van Waterschappen om het beleid te volgen van het Ministerie voor de instelling van een generieke visserij vrije zone van 150 m bij alle kunstwerken met een vismigratievoorziening waar die aangebracht is of waar sprake is van visvriendelijk beheer. Het ministerie die werkt hier nu aan en mijn voorstel of ons voorstel zou zijn van een uitgebreidere uitwerking van de vijf varianten B opnieuw metingen verrichten bij de aanbodsfuik, de hevelpassage en de mijnbergpassages en deze te doen bewaken met een camera en alvast de visserijvrije zone van 150 m in te stellen voordat de genoemde metingen plaatsvinden. Wellicht dat de instelling van deze zones van invloed is op de metingen. '…' commentaar.

De voorzitter: Dank u wel. '…' aan te vullen.

De heer Anker: Ja, voorzitter, dank u wel. In de stukken zag ik dus over de vispassage dat de immigratie vooral getekend staat van boezem naar Aalkeet Binnen en Buiten maar uit de presentatie begrijp ik dat dus vissen dus van beide kanten dus goed via die trap kunnen gaan. Verder heb ik een vraag over visvriendelijke pompen. Ja, ik begrijp dat er een certificaat bijhoort maar wanneer is een pomp nou precies visvriendelijk kunnen daar ook grote vissen doorheen gaan of is het juist de bedoeling dat ze niet door de pomp heengaan? De pomp is voor mij een vrij simpel apparaat met een waaier en zo die draait met een bepaald toerental en als er een grote vis door wil ja goed, hoe weten we dan dat die goed functioneert? Verder heb ik ook in aanvulling van de, van 50PLUS, de heer Van der Ree verwacht ik eigenlijk een kosten baten analyse per variant want voorkeursvariant E is gekozen en ik zag toch een beetje van oké, waar is de financiële onderbouwing dat dus dit de uitgekozen variant is?

De voorzitter: Dank u wel. Wie van het CDA mag ik het woord geven?

De heer Jansen: Ja, voorzitter, dank. Op zich vinden wij toch een goed voorstel dat hele gebeuren rond de vispassage. We hebben eigenlijk een opmerking en dat is mijn risicobeheersmaatregelen, op een gegeven moment staat er dat er mogelijk geheid moet worden en schade kan leiden tot omliggende gebouwen. Ik kon het niet op de foto zien maar ik kan me voorstellen als het gebouwen zijn van andere eigenaren dan Delfland dan zou het advies van ons zijn om vooraf door een onafhankelijke organisatie de stand van zaken van de gebouwen op te nemen, fotografisch zowel van de binnenkant als aan de buitenkant en dan naar de werkzaamheden nadien nog een keer zodat we later nooit schadegevallen krijgen van mensen die met schade komen die niet tot he point zijn.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ik ga door naar '…'.

De heer De Haan: Dank u wel, voorzitter. Ik sluit me aan bij de vragen van de heer Kretschmar en mevrouw Van der Burg maar ik heb nog wel wat toevoegingen en dan gaat het dus over acute eind van de renovatie en waarom dus zo'n haast? De aanvulling is we moeten, kijk, dit hebben natuurlijk, dit voorstel hebben gekregen gewoon als eerste omdat dit blijkbaar de eerste vispassage aanpassing is geweest van een gemaal maar daar koppel ik dan de volgende vraag ook aan van welke gemalen moeten hierna aangepast worden en daar willen

we eigenlijk graag een overzichtslijstje van hebben met jaartallen en argumenten waarom dat dan nodig is want dan krijg je een wat groter beeld van wat er op ons afkomt en dan kunnen we ook beter beoordelen hoe dat met de kosten zich gaat, hoe die ontwikkeling gaat, dat is in het algemeen en nu op het voorstel zelf, daar heb ik de volgende vragen over. Nou, de kostenbaten dat is al eerder gezegd maar voor welke prioritaire vissoorten gaat dit werken en hoeveel extra bereikbaarheid geeft deze vispassage aan het totale gebied van Delfland? We hebben in de presentatie wel iets daarover gezien maar we willen daar toch wel wat meer onderbouwing zien en er is niet gekozen voor de state of the art smart vislift zoals bij Rivierenland en welke afwegingen zijn daarvoor gemaakt? Dat was het.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ook partij voor de vissen, mochten jullie dat afvragen. Nou, het meeste is al gezegd, ik ga dat ook niet herhalen. Ik had zelf één punt en dat ging over de, het aantal pompen. Er wordt hier gesproken van dat er in plaats van twee maar één wordt aangelegd omdat het programma van eisen niet klopt omdat de maatgevende situatie zo toereikend is dat een pomp makkelijk alles aankan maar de vraag is, als er extreme weersveranderingen komen is dan nog steeds een pomp toepasbaar of werken beide polders toch als een systeem?

Mevrouw Örgü: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb eerst eigenlijk een opmerking als het gaat om de format van de stukken en niet alleen van dit stuk maar ook eigenlijk andere stukken. Ik merk op dat we een voorblad hebben, een voorlegger hebben maar dat die eigenlijk niet is ingevuld en mijn verzoek is of we bij de volgende keren dat we gewoon normale oplegger krijgen waarin ook kort samen wordt gevat en dat daar de positionering van de stukken ook misschien wat duidelijker worden gemaakt. In ieder geval heel erg dank voor de presentatie want dat is een soort van voorblad voor dit stuk voor mij geworden, dank daarvoor. Op het onderdeel van financiën wil ik me aansluiten bij mijn collega's die daar zonet alle vragen over hebben gesteld. Ik heb daar verder geen aanvullende vragen. Ik wil nog wel een paar punten noemen als het gaat om visie en procesplanning en de paar stukken die we hebben gehad. Volgens dit stuk is visie migratie die zijn vastgesteld, dat werd ook eerder genoemd in 2012 alleen welke aandachtspunten moeten betrekken bij deze actie? Ik bedoel, in hoeverre draagt dit bij aan de doelstellingen die we hebben als je dat dus relateert aan die van 2012 en er is ook eerder genoemd van zijn die niet verouderd? Ook de VVD fractie vraagt zich af of we dat zouden moeten updaten. Dan als het gaat om de opties die er zijn genoemd. Eerder hebben mijn collega's ook al gezegd dat dat eigenlijk heel oppervlakkig is gemeld, dat vindt de VVD fractie ook en wat ik me dus af vraag is van er is dus voor optie E gekozen uit de manier van schrijven hier, waarom niet voor B? Want daar worden eigenlijk diezelfde nadelen ook bijvoorbeeld genoemd, ik noem maar wat even nu. Welk afwegingskader is hier gekozen, welke voordeden en nadelen en welke bedragen zijn daar aan gekoppeld, dat mis ik dus die hele onderbouwing om daar een wat diepere bedoeling van te begrijpen dat heb ik dan uit deze stukken niet kunnen lezen. Er wordt ook genoemd dat er risico's zijn en er wordt gezegd van jongens jullie mogen er drie van ons weten want dat zijn de top drie risico's. Nou, dat vind ik wel heel belangrijk, risico's, zeker als je naar het brede beeld wil kijken zijn die heel belangrijk. Graag wil ik eigenlijk weten hoeveel risico's er zijn en ook wil ik eigenlijk vernemen wat die andere risico's zijn. Dat waren ze, voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Vissers van Water Natuurlijk'.

De heer Vissers: Ja, voorzitter. Allereerst dank voor de presentatie en ook dat u hem toeliet om hem vooraf te geven want ook met de presentatie blijven er een hoop vragen over maar ik denk dat de presentatie inderdaad in een behoefte voorzag die in het stuk ontbrak namelijk wat meer inbedding voor een toch wel heel bijzonder voorstel wat hier voorligt en dat is door voorgaande sprekers ook gezegd want er is in 2011 met de beste bedoelingen een investering gedaan en er ligt nu een voorstel voor om daar voor bijna een half

miljoen op af te schrijven en een nieuwe investering van een miljoen te doen. Ik geloof de gene die het gepresenteerd heeft van harte dat dit een beproefd concept is, ik denk dat het goed is dat de VV er ook over geïnformeerd wordt op welke plekken, u noemde al een voorbeeld bij ik meen Ooijpolder waar het goed werkt want dat vind ik wel heel belangrijk. Ik sluit me ook aan bij de vragen over de afweging over de varianten, er wordt wel heel kort door de bocht voor een variant gekozen dus ik denk dat er echt behoefte is aan daar meer onderbouwing op maar dan wil ik eigenlijk, zo proevend wat de collega's ook naar voren gebracht hebben toch ook even vragen of er tijdelijke maatregelen mogelijk zijn want feitelijk wat er in 2011 gebeurd is is al half buiten werking gesteld. De vissen worden de polder in gelokt weliswaar minder effectief dan zou kunnen maar misschien is dat maar goed ook want de viswering is weg dus de paar vissen die zich wel die onaantrekkelijke passage door laten lokken die worden vervolgens als beloning stukgemalen door de niet visvriendelijke pompen. Ik vind de foto's overtuigend. Ik zag in het stuk ook dat behalve de ene die buiten werking gesteld is omdat het spel de heer daarmee niet gegarandeerd kon worden dat er een andere, dat een andere viswering kapotgevaren is dus beiden zijn buiten werking dus dat betekent dat er op dit moment as we speak er misschien inderdaad in periodes dat het wat meer regent wat meer vissen een deel de polder ingaat en er vermalen weer uitkomt dus ik zou aanvullend op de vragen over het breed onderbouwen van het voorstel en het geven van meer informatie daarover willen vragen of er de mogelijkheid is om een tijdelijke voorziening te treffen dat de vissen die wel de polder ingaan toch geweerd worden uit de pompen die ze zouden vermalen of daar betaalbare en haalbare voorzieningen voor aan te brengen zijn die niet al het vuil ophopen maar wel, misschien ook beproefd op andere plekken, wel vissen effectief uit het gemaal en uit de pompen vandaan halen.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Zandstra: Ja, voorzitter, dank. Ik zou allereerst willen zeggen hoe, dat het heel belangrijk is dat we hier aandacht voor hebben en dat we zorgen dat die vissen zich in het gebied kunnen verspreiden en de stukken laten toch wel duidelijk zien dat het op dit moment niet goed genoeg gebeurt en dat we dus daar ook iets voor moeten doen. Ik wil me aansluiten bij de voorgaande sprekers die hebben gezegd dat die afwegingen wel heel summier zijn opgeschreven zeker voor ons als nieuwe commissie vraagt dat wel wat meer toelichting maar ook gewoon voor de geschiedschrijving is het denk ik goed om dat wat uitgebreider vast te leggen en ook op iets meer factoren daar informatie over die andere voorzieningen weer te geven. Ik sluit me aan bij de vraag naar of er ook tijdelijke maatregelen mogelijk zijn, ik sluit me ook aan bij de vraag van de AWP waar er nog meer dit soort maatregelen nodig zouden zijn omdat we op dit moment visvoorzieningen hebben die niet goed genoeg zijn. De stukken uit 2012 waarnaar verwezen werd, de visie vismigratie en de integrale nota vis die kon ik heel gemakkelijk vinden via de website dus die heb ik er ook eventjes bijgepakt. Interessante materie maar ik ben wel nieuwsgierig in hoeverre die nog up-to-date zijn of dat daar nog wat op moet gebeuren. Het is ook misschien goed om daar dan naar te verwijzen welk onderdeel uit die nota specifiek betrekking heeft op het stuk wat voorligt maar wel fijn dat ze gewoon heel erg goed vindbaar zijn. Ik zou graag willen weten in hoeverre we nou de kennis die we hier hebben opgedaan met het feit dat de voorziening die we met goede intenties hebben gebouwd blijkbaar niet functioneert hoe we ook die kennis gaan delen met andere organisaties want ik begrijp dat toen dit project als heel innovatief gepresenteerd is, misschien hebben anderen dat ook wel overgenomen. Wordt er nou ook de kennis dat het niet goed genoeg werkt gedeeld met andere waterschappen of andere partijen die misschien wel van onze kennis toen hebben geleerd en dat ook nu weer moeten doen zodat zij niet opnieuw het wiel hoeven uit te vinden en nog een tip voor de afzonderlijke leesbaarheid van dit soort stukken, niet iedereen die zo'n stuk vindt kent ons gebied nog even goed dus misschien gewoon een kaartje met waar de Aalkeet Buitenpolder ligt is denk ik ook verhelderend om het stuk zelfstandig leesbaar te houden voor geïnteresseerden.

De voorzitter: Prima. Dank u wel voor deze vragen. Ik ga het woord geven aan de portefeuillehouder. Ik kom zelf nog even terug op wat vragen rondom agendering en kwaliteit van de stukken als dat nodig is. Marcel.

De heer Belt: Ja, dank u wel. Laat ik allereerst zeggen dat ik aan de ene kant blij ben dat u het belang ziet van de en de urgentie van deze maatregel. Tegelijkertijd bespeur ik dat er gewoon heel veel vragen naar voren komen. Een van de redenen ook is om de presentatie daarom of de toelichting daarop te geven maar ook veel technische vragen zitten er in. In het meest, of idealiter en ook denkende aan de hele nieuwe bestuurscultuur die we neerzetten hadden we u ook op een eerdere of een andere manier meegenomen met dit voorstel. Tegelijkertijd hebben we te maken hier met een voorstel wat eerder wat door een vorig D&H is vastgesteld die geagendeerd wordt dus het is ook een beetje zoeken hoe we met elkaar hier mee omgaan. Ik heb gezegd van we laten hem op de agenda staan, we gaan met elkaar kijken wat er leeft en hoe ver we hiermee komen en met een presentatie denk ik dat we ook wel een paar stappen verder kunnen komen. Dan zou ik nu graag, ga ik nu wat dieper in op de vragen die gesteld zijn. Ik denk een van de belangrijkste ook die de heer Van Kretschmar stelde en die door een aantal gedeeld is is van wat is nou de doelstelling of de aanleiding die hier achter zit en er zijn een aantal stukken neergezet en gezegd moet worden dat deze natuurlijk al een jaar of acht, negen terug is aangelegd dus de grondslag van die investering toen zit in die stukken die mevrouw Zandstra dus wel heeft kunnen vinden maar het belangrijkste is eigenlijk het stroomgebied beheerplan wat in 2015 is vastgesteld. Dat is het stroomgebied beheerplan is opgesteld om de doelstellingen van de kaderrichtlijn water te halen. Er zitten doelstellingen in die vanuit Europa een door de provincie samen met ons zijn vertaald en daar zitten een aantal criteria in voor vismigratie dus niet alleen voor vismigratie maar ook voor andere flora en fauna die hier voor moet komen dus daar wordt op gemonitord. Dat is de aanleiding. Als u straks kijkt ook op de stukken dan staat er ook een proces voor het nieuwe stroomgebied beheerplan maar de werk even nog niet op vooruit lopen maar dat is de aanleiding. Dan naar de opmerking van mevrouw Van der Burg. Ja, lessen uit de evaluatie daar sta ik 100% achter dus enerzijds dan ook een mea culpa dat het er zo ligt. Ik heb net al iets toegelicht waarom het er dan toch ligt. Dan een aantal vragen over de monitoring die zou ik hierna even naar Ad Valkenburg of aan Ad Valkenburg het woord willen geven dus daar komen we zo op. Dan ga ik naar de heer Van der Ree. Net als een aantal leden na u zegt u van nou, er zijn een aantal varianten, daar zou ik toch wat meer over willen weten over die kosten-batenanalyse maar ook een stukje techniek, daar kijk ik ook even naar de heer Valkenburg. Nou, datzelfde geldt voor de monitoring en de visvrije zone dat is voor mij nieuw maar ik neem dat aan en ik denk dat dat een hele mooie is om die even verder te onderzoeken of we daar gebruik van kunnen maken. Ja, heel mooi. Dan de heer Anker. Ja, u zegt dat u over de vismigratie zelf nou, daar kan ik op zeggen, de vissen die in een wat jonger stadium dan zoeken ze de polder op daar wat veiliger op te groeien en omdat het daar dan ook in die periodes in de zomer wat warmer is en juist later in het seizoen willen ze juist weer naar open zee en zwemmen. Als we het hebben over de aaltjes die zwemmen zelfs helemaal door richting de Saragossazee dus die, ze gaan, ze hebben beide kanten nodig om te migreren. Ja, dan, even kijken, wat heb ik hier staan? Nou, ondertussen kan ik zeggen dat de gemalen die wij de afgelopen zes jaar aanleggen en dat zijn er ondertussen zo'n, of visvriendelijk, dat zijn er ondertussen al meer dan 20 geweest die werken allemaal of voor zover bekend werken de meeste goed en van daaruit ook die ervaring met die beproefde methode en dat komt ook omdat dit landelijk natuurlijk ook veel meer gedaan wordt nu maar dat is echt een ontwikkeling van de laatste vijf, zes jaar. Afgelopen week zei iemand van de STOWA nog tegen mij dat wij zes jaar terug nog het slechtste jongetje van het land waren rondom vismigratie en dat we nu al flinke stappen gemaakt hebben. Ook u heeft iets gezegd over de kosten-batenanalyse van de varianten, komt dan ook bij de heer Valkenbrug. De heer Maaswinkel, u geeft een advies over het risico voor gebouwen en schade. Dank u wel daarvoor. Het is zo dat we sowieso ook een vooropname toen. Dan ga ik naar de heer De Haan. Ja, u vraagt hoeveel, heeft dit nou haast? Nou ja, ik kan hier eigenlijk alleen maar op zeggen hoe eerder hoe beter en daarbij leg ik geen, wil ik geen extra druk neerleggen maar we

zitten op dit simpelweg met een vispassage die niet werkt waar we ook de plaatjes van hebben gezien waar diverse verhalen worden dus als we het hebben over de vismigratie, ja, dan had het gemaal beter gisteren verbeterd kunnen worden dan morgen dus dat… En u vraagt terecht naar de gemalen hierna. Het komt eigenlijk weinig voor dat wij een besluit voor een afzonderlijk gemaal zo neerleggen dus een investering daarbij omdat wij in de vervangings, dus bij de reguliere vervangingsschema's en onderhoudsschema's van gemalen dit tegenwoordig standaard meenemen dus dit zit in de gemaal programma's. Wat ik zal vragen aan de organisatie is sowieso om een, en ik denk dat dat al aanwezig is, om een lijst te maken van welke gemalen we de afgelopen, laten we zeggen, decennia al aangepast hebben en welke dus in dat reguliere vervangingsschema nog eraan zitten te komen. Dus dat is een toezegging die ik doe. Ook u benadrukt de kosten-baten analyse. Welke vissen maken hier nou gebruik van? Nou, voor een heel belangrijk deel dus die aal en dan kijk ik toch even naar rechts, heb jij nog een?

Mevrouw: Ik heb geen lijstje van soorten bij de hand maar dat zijn meer soorten dan alleen de aal, dat zijn allerlei soorten vissen die daarvan gebruik kunnen maken en allerlei maten ook. Er werd daarnet ook gevraagd naar de grootte van de vissen maar daar kunnen allerlei maten vis doorheen.

De heer Belt: Ja, want is zo, de gemalen die we aanpassen daar kunnen juist ook die grote formaten doorheen waarvan je ziet dat ze hier sneuvelen. De heer Simon stelt een vraag over de, of het nou wel kan echt met die ene pomp gezien de klimaatverandering. Die verwijs ik ook even door naar de heer Valkenburg. Mevrouw Örgü, ja, ik ben het er volledig mee eens, er moet gewoon een scherper verhaal staan wat het zeg maar een beetje bij elkaar pakt en samenvat in de oplegnotitie. Dank voor de blijheid rondom de presentatie ook. En ik vraag ook de heer Valkenburg om iets meer over de andere risico's in te gaan die niet hier genoemd staan. Datzelfde geldt voor de opmerking van de heer Vissers die ook mevrouw Zandstra ondersteunt over de eventuele tijdelijke maatregelen en dan kijk ik even naar mevrouw Zandstra, volgens mij kwamen er geen extra vragen vanuit u.

Mevrouw Zandstra: Nou, twee toch wel. Of dit nu ook wordt uitgedragen wat we hiervan hebben geleerd voor andere waterschappen en wat nu de stand van zaken is van die visie vismigratie en integrale nota vis en of die nog een update verdienen of dat die gewoon nog actueel zijn op dit moment.

De heer Belt: Ja, oké. Daar kom ik zo even op terug. Dan geef ik nu het woord aan de heer Valkenburg.

De heer Valkenburg: Dank u wel, mijnheer

De voorzitter: Dat doe ik dan meestal maar…

De heer Belt: Het is nog wennen met dat nieuwe model, toch?

De heer Valkenburg: Ja, dank u wel, voorzitter. Om te beginnen bij de monitoring, u heeft natuurlijk de rapportage gezien van de monitoring, daar staan een aantal omstandigheden omschreven waar de monitoring in is gedaan en ja, het was toen best droog, dat was ook zo maar om dan te zeggen dat het een automatisch een monitoring die niet maatgevend is nou, dat zou ik nou niet direct willen zeggen. Daarbij kwam ook nog dat de monitoring, ChristenUnie dat vroeg van waarvoor zit 'ie aan één kant? We hebben natuurlijk in de monitoring gedaan op een bepaald termijn tijdstip van het jaar waarin de vis dus of naar beneden of naar boven wilde, volgens mij was dat in het voorjaar dus wilde hij dan van boven naar beneden, dan hebben we hem op die manier ook gemeten dus als we in het najaar dezelfde meting zouden doen dan zouden we de fuik andersom moeten zetten. En om dan nog even terug te komen op die monitoring, ja, als je een monitoring

doet moet je de omstandigheden omschrijven waaronder ze uitgevoerd zijn en om dan de conclusie eruit te trekken dat de monitoring daarom niet een reëel beeld geeft vind ik wat ver gaan maar die opmerking laat ik aan u. Dan wat betreft de variantenafweging. Ja, dat is voor ons altijd een enorme struggle om dat, wat willen we u wel laten weten en wat willen we u niet laten weten. Ik had gedacht om het niet te uitgebreid te doen om u daar niet teveel mee te belasten maar als u dat wilt wil ik die best wat verder uitwerken, dat is geen enkel probleem maar wij dachten het juist kort en bondig te doen en het op die manier ook voor u proberen zo duidelijk mogelijk te maken maar daar ben ik niet in geslaagd dus maar dat wil ik best verder uitwerken, dat is geen probleem. Dan wat betreft waarom is een pomp visvriendelijk? Nou, waar zijn we achter gekomen. In de visverwerkende industrie worden ook veel pompen gebruikt in het transporteren van vis die uit de boten komt. Nou, dat principe wordt nu ook gebruikt in de visvriendelijke pompen die we gebruiken want u kunt zich wel voorstellen als een vis door een lopende band pomp gaat en hij is zwaar beschadigd is die niet meer te verkopen dus zij hebben daar pompen voor ontwikkeld die de vis dus niet beschadigen. Nou, diezelfde tactiek en techniek wordt nu gebruikt bij visvriendelijke pompen dus de openingen zijn wat groter en er zit, een waaier is iets wat heel snel ronddraait en smal is en het is nu meer een, als het ware meer een schoepgebeuren geworden die hem als het ware oplepelt. Dat is een maat voor visvriendelijkheid. Die visvriendelijkheid is nu door STOWA bepaald wanneer iets visvriendelijk is en wanneer niet. Daar worden hele onderzoeken naar gedaan, daar worden dus opstellingen worden daar gemaakt en er worden een aantal vissen, een geteld aantal vissen worden dan door de pomp heen getransporteerd en dan wordt er gekeken naar hoe zien die vissen er dan uit en dat zijn hele serieuze onderzoeken en die worden echt, elke vis wordt heel goed naar gekeken of die een beschadiging heeft of niet en op basis daarvan wordt dus bepaald of dat type pomp een predicaat visvriendelijk verdient ja of nee. Dus het gaat echt heel ver. Dan heb ik nog de vraag staan wat betreft één pomp, er staat nu ook één pomp dus wat dat aangaande verandert er niets aan de situatie die er nu is, het wordt niet minder risicovol of meer risicovol, hij kan het nu ook heel goed aan met een pomp dus vandaar alleen in het stuk, in ons programma van eisen staat als we een capaciteit hebben wat hoger is dan 40 kuub zijn we verplicht aan ons zelf om er twee pompen neer te zetten. Als we hier twee pompen neer zouden zetten zouden we het hebben over een investering van anderhalf miljoen want dan moet ik bijna een complete verbouwing gaan doen van alle gemalen en dan kan ik de bestaande behuizing daar niet meer voor gebruiken dus dat is eigenlijk de reden geweest waarom we bewust afgeweken zijn van onze programma van eisen wat betreft twee pompen en één pomp en omdat er nu ook één pomp staat gaan we ervan uit dat de zekerheid daarmee voldoende geborgd is. Als het fout gaat moeten er altijd noodpompen bij maar die hebben we genoeg. En dan is de vraag gesteld door de VVD over het aantal risico's. Ja, prima, ik wil ze best allemaal met u delen maar dan moet ik ze voortaan maar allemaal opnemen. Wij hebben alleen in, binnen onze organisatie afgesproken dat we daar de top drie van zouden doen maar als u belangstelling heeft in de andere dan wil ik die met alle plezier even toesturen want ik denk dat ik er nog wel een stuk of zeven, acht heb. Die zijn alleen wat, financieel wat minder ingrijpend en hebben ook wat minder effect op de planningtijd, doorlooptijd et cetera. Dan wat betreft tijdelijke maatregelen. Dat vind ik een hele moeilijke vraag, daar heb ik zo 1,2,3 niet zomaar een oplossing voor. De viswering tijdelijk in werking stellen houd ik hetzelfde probleem wat betreft het beheren van het spel van de polder maar daarmee een risico lopend. Mag ik daar een nachtje over slapen?

De heer : Voorzitter, even ter verheldering, ik pleit er niet voor om de huidige viswering die bewezen heeft niet te werken weer in werking te stellen maar ik vraag of er alternatieven zijn, ook op andere plekken, er zullen ook op andere plekken, mag ik aannemen, wel eens viswerende maatregelen genomen moeten worden, die als tijdelijke maatregel hier toegepast zouden kunnen worden.

De heer Valkenburg: Wij staan echt, de viswering is echt een enorme opgave, je zit altijd met het probleem van ik laat een vis niet door maar het vuil moet er wel doorheen en dat moet door datzelfde gaatje heen en dat blijft eventueel, dat is altijd de uitdaging, daarom hadden we dit systeem ook bedacht met de stalen spinnen en dan ook zo veel mogelijk de vis ook, en een werking gemaakt zodat we het vuil zouden kunnen lossen maar goed, het heeft niet gewerkt.

De voorzitter: Bedankt voor uw toelichting. Portefeuillehouder, nog iets toe te voegen?

De heer Belt: Ja, als toevoeging nog even terugkomend op de vragen van mevrouw Zandstra. Wij wisselen kennis uit over de visgemalen en de werking met de STOWA dus die is daar nauw bij betrokken ook en over de nota of de visie vismigratie en de integrale nota over vis die allebei uit 2012 zijn wil ik toezeggen dat we daar naar gaan kijken in hoeverre die een actualisatie nodig hebben dus daar kom ik graag een andere keer op terug. Ja.

De voorzitter: Prima. Dan kijk ik even of er behoefte is aan een tweede ronde. Is die behoefte er? Dan ga ik het rondje nog een keer af maar ik wil u vragen om u te beperken. Als er dingen onduidelijk zijn.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter, over de urgentie van dit plan. We zijn daar in datzelfde gebied bezig met de aanleg van de zoetwaterfabriek en de waterharmonica. Dat is nogal een ingrijpende omslag omdat daar heel veel natuur georganiseerd wordt. Deze pomp die heeft ook alles te maken met het binnentrekken en doortrekken van het zoetwater wat we in plaats van de Nieuwe Waterweg gaan lozen in het gebied gaan halen en door gaan leiden om er vervolgens weer uit te slaan. Dit is ook datzelfde gemaal. In de vorige sessie toen het over de zoetwaterfabriek ging heb ik nadrukkelijk gevraagd of de capaciteit van het gemaal voldoende was. Ik ga die vraag dan nu weer opnieuw stellen want als je nu dit soort maatregelen gaat nemen dan zou je misschien ook eens na kunnen denken of je de capaciteit van het gemaal gaat vergroten omdat wat je nu met de zoetwaterfabriek binnenhaalt is maar een fractie van wat je uitslaat. Ik wil ook weten of een en een ook bedacht is of die zeg maar dat nieuwe natuurproject wat nu gaande is of dat ook te maken heeft met dit, met de aanpassingen op dit gemaal en verder wilde ik toch ook nog een vraag, maar dat is wel erg gedetailleerd, kijk, ik hoor nou dat het is de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder, het gaat over de aal. Nou, voor een aal hoef je geen moeilijke oplossing te verzinnen want die schiet overal tussendoor, die zal niet gehakt worden in het gemaal. Er wordt wel wat anders over vissen gezegd, kleine vissen die nemen die aanloop wel, grote vissen blijven in de polder, die gaan niet migreren. Ik weet ook niet hoe dat vroeger ging toen de gemalen nog oud waren, toen zal er ook nog wel eens een vis niet helemaal heel overgekomen zijn.

De voorzitter: Uw vraag was helder denk ik.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, en ik wil, het is niet helder want ik wil hem uitleggen want het blijkt dus wel iets te zijn wat kleine vissen wel doen, die stap van de boezem naar polder en weer terug en ik neem aan dat ze daar ook alleen maar komen om te paaien dus het zijn '…', ja? En ook in relatie tot de aanleg van het nieuwe natuurgebied wil ik weten hoe een en ander zich verhoudt, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag daar ook nog een vinger voor de tweede ronde, oh, de heer De Haan.

De heer De Haan: Ja, ik heb nog geen antwoord op mijn vraag over in hoeverre dus dit gemaal, deze vispassage extra bereikbaarheid voor Delfland en het andere was waarom, wat de argumenten zijn of de afwegingen zijn om niet een smart vislift te gebruiken.

De voorzitter: Die extra bereikbaarheid, wat bedoelt u daarmee?

De heer De Haan: Nou, we moeten de waarde natuurlijk van deze vispassage wel weten en nou is er wel in de uitleg wel het een en ander verteld over de verbinding met de andere gebieden. Ja, de vraag is een beetje heel specifiek maar

De voorzitter: U bedoelt eigenlijk we hebben het hier over een snelweg voor vissen of een achterafweggetje voor vissen, oké, dank u wel.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ga alweer richting mijn oordeelvorming en dat gaat natuurlijk over de urgentie van dit project. Kijk, voor mij is het gewoon een vis die moet niet gemaald worden en dat is voor mij in principe als partij natuurlijk de urgentie genoeg maar ik bespeur bij andere leden dat die urgentie daardoor niet per se aanwezig is maar dat wil ik dan toch eventjes meegeven.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Ja, dank u wel, voorzitter. Wat ik eigenlijk wilde vragen was of het mogelijk was met de aanvullende vragen die we nu hebben of we eigenlijk een nieuw stuk kunnen krijgen waarin het wat meer onderbouwd wordt met ook die optie en die risico's die er zijn ook omdat er eerder is gezegd is dat dit in de vorige periode eigenlijk tot aan deze fase is gekomen en omdat dit toch een nieuwe tijd is en wij, dit ook een stuk van ons zou moeten worden nu in deze komende periode en wij daar een bijdrage aan kunnen leveren zou ik wil graag willen dat we dit stuk opnieuw terugkrijgen met die aanvullende vragen die we hebben. Ik weet niet of dat kan, procedureel of hoe dat werkt maar iets in die orde van grootte en niet van die losse stukken die dan toegezegd zijn.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Anderen? Mijnheer Vissers.

De heer Vissers: Voorzitter, als we het over de urgentie hebben dan denk ik dat het belangrijk is om er bij stil te staan dat de monitoring van meer dan een jaar geleden is. Ik heb de collega's ook goed gehoord die een deel van de vraag gesteld hebben bijvoorbeeld over de varianten afweging die ook in mijn fractie leefde dus ik denk dat als we nog ruim een jaar lang de vissen kunnen bemalen dat dat in dat geval helaas dan ook nog maar een tijdje langer moet totdat er een voorstel ligt waarin alle vragen wel beantwoordt zijn dus ik denk dat het onvermijdelijk is dat er een beter onderbouwd voorstel komt en ik zie dat niet al voor de eerstvolgende VV tenzij u met kunst- en vliegwerk dat denkt te kunnen doen maar dat hoor ik dan graag in de beantwoording maar daar hoort misschien dan ook een vraag bij, als er nu een voorstel is wat nog in het vorige college van D&H is geaccordeerd en nu in de commissie neergelegd is wat is er dan in die vijf kwartalen gebeurd? Kennelijk is er doorgemalen en is er niet nagedacht over andere methoden van viswering. Ik begrijp dat dat antwoord, dat daar ook even over nagedacht wordt. Ik blijf nogmaals mijn pleidooi houden om tijdelijke maatregelen en ook andere methoden van viswering te overwegen want ook als wij het in de eerstvolgende VV zouden accorderen zijn we op dit moment nog steeds vis aan het bemalen en dan is de conclusie ook met deze desinvestering of de investering die we zouden moeten doen in Delfland de vis wordt duur bemaald.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra, Partij van de Arbeid.

Mevrouw Örgü: Voorzitter, ik zou willen aansluiten bij de Partij voor de Dieren. Volgens mij ligt heel veel informatie hier op tafel, er zijn ook heel veel antwoorden gegeven dus ik zou zeggen kom snel met een nieuw stuk zodat we hier gewoon in de volgende VV over kunnen besluiten.

De voorzitter: De portefeuillehouder.

De heer Belt: Dank u wel. Ga ik toch even chronologisch het rijtje weer af. De capaciteit van het gemaal ook in ogenschouw nemend de ontwikkeling van schoon. De pompen die hier in zitten die zijn groot genoeg om, of die houden daarmee rekening dus die capaciteit dat kunnen ze aan dus daar hoeft verder geen vergroting van de capaciteit plaats te vinden. Nou ja, vervolgens, u twijfelt aan een aantal maatregelen die noodzakelijk zijn voor de paal of de vismigratie, die neem ik even ter harte en ik denk dat we daar in een later tijdstip nog een keer wat verder op terug kunnen komen.

Mevrouw Örgü: Maar ik bedoel eigenlijk, we hebben het nu over als we de zoetwaterfabriek straks in werking hebben dat we het in een periode zeven maanden in het jaar over een dagelijks terugnemen van afgewerkt water van 30.000 kuub per dag. Dat is maar een fractie van wat het kan zijn. Als je nu toch een gemaal zou gaan vergroten of gaat veranderen dan zou je misschien ook aan capaciteitsvergroting kunnen gaan denken, dat is even dat je niet over vijf of tien jaar zegt van ja, we willen nog meer zoetwater binnenhalen maar ja, dan trekt het gemaal het niet dus ik zou eigenlijk een beetje meer aan een toekomstige ontwikkeling kunnen denken.

De heer Belt: Ja, dan bedoelt u, dan zit er natuurlijk ook een capaciteitsvergroting bij het project SCHOON moet daar eerst nog plaatsvinden en daar zitten natuurlijk nog wel meer onderzoeksvragen aan vast maar ik zal hem even meenemen en kijken hoe we daar voor volgende keer een antwoord op kunnen geven. Dan even naar de heer De Haan. Ja, wat we in de presentatie ook hebben laten zien over het belang van deze plek dan verwijs ik echt naar dat kaartje met dat netwerk. Dit is, kan je wel zeggen, een van de drie topplekken binnen ons gebied voor vismigratie. Dus wat dat betreft is dit gewoon een belangrijke schakel in dat netwerk. Dan het verzoek van mevrouw Örgü of de vraag van mevrouw Örgü en de heer Vissers, kunnen we dan wellicht naar een nieuw stuk toewerken waarin het een en ander wat anders is opgeschreven dan we nu hier voor ons hadden. Ja, ik denk dat we daar, als ik het zo een beetje behoor, eigenlijk dat we die kant op moeten gaan. Tegelijkertijd wil daarbij wel aangeven dat wellicht dan of voor een groot deel zeker, de technische oplossing dan niet verandert. Ik bedoel, er zijn een aantal vragen hier gesteld dus om wat meer inzichten te geven in die kosten-baten analyse in die oplossingen en dat kunnen we allemaal ook geven, dan gaan we natuurlijk wel veel meer de detail in, ik denk ook niet dat dat in een nieuw voorstel weer thuishoort maar als we zeggen we willen naar een nieuw stuk toe met een nieuwe oplossing dan lopen we wat vertraging op. Ik kan niet toezeggen dat we dat nieuwe stuk voor een nieuwe VV hebben dus dan gaan we over de zomer heen richting oktober toe. Ja, ik heb al eerder gezegd, de urgentie die wil ik niet hier bij u neerleggen maar die zit echt puur bij de vissen en het feit wanneer willen we dat knooppunt oplossen dus ik wil hem toch even terug leggen in hoeverre u nu echt een nieuw stuk wilt voor uw duidelijkheid of dat u echt zoekt naar een nieuwe mogelijke oplossing waarvan ik de haalbaarheid niet heel hoog inschat.

De voorzitter: Oké, ik ga dan de vergadering de volgende vraag stellen want ik ga, met uw welnemen, geen derde ronde doen. De heer.

De heer De Haan: Ik heb nog een vraag over de afweging van de vislift.

De voorzitter: De vislift, de innovatieve vislift.

De heer De Haan: Die bij Rivierenland is toegepast, ja.

De heer Belt: Ja, die is in deze situatie niet bruikbaar. Waarom, omdat het hoogteverschil tussen de boezem en de polder veel te groot is. De smartlift waar u het over heeft kan maximaal een meter en we praten hier in principe over een verschil van meer dan drie.

De voorzitter: Geachte commissie, ik ga een vraag stellen van de vraag is, en die ga ik de komende vier jaar vaker stellen eigenlijk bij ieder bespreekpunt van is het rijp voor besluitvorming in de VV en zo ja, is het een hamerstuk of een bespreekstuk? We zitten in een overgangssituatie, we gaan toe naar een BOB model waarin we gaan werken aan een ander soort van stukken met een andere opzet en een planning van hoe gaan we u meenemen naar besluitvorming. Er is wat voor te zeggen om het door te geleiden naar de VV met als advies om aanvullende informatie te verzorgen voorafgaand aan de komende VV. De portefeuillehouder heeft ook aangegeven dat er geen druk of dringende haast ligt op het doorgaan van het stuk maar dat een tweede behandeling van het stuk die is op zijn vroegst voor de VV vergadering van 26 september dus ik weet niet of dat haalbaar is en daarna hebben we een VV vergadering op 21 november dus de vraag aan u is van wie kan, wie is klaar voor besluitvorming in de VV? Mag ik daar? Ik vraag het aan de commissie. Klaar voor behandeling in de VV? Nee?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter, ik verzoek u het voorstel aan te houden en mijn fractie wil hier zich ook over buigen. Ik heb ook gezegd dat dit een voorstel is wat de andere commissies ook raakt. Ik vind dat dit breder behandeld moet worden.

De voorzitter: Nou, wij houden als commissie niks aan, wij adviseren het college dus het advies is om het, toch wel vrij breed, om het gewoon voor de volgende vergadering weer te agenderen met de gevraagde aanvullingen op het stuk in de afwegingen. Ik heb ook de portefeuillehouder horen zeggen van nou, dat zal waarschijnlijk niet tot een ander soort van afweging leiden maar wellicht wel met een andere en betere onderbouwing.

De heer Jansen: Voorzitter, mag ik dat toch even op reageren want?

De voorzitter: De heer Jansen het woord.

De heer Jansen: Ja, wat ik een beetje proef uit de hele discussie die we net hebben gehad is dat er geen twijfel is over het voorstel of liever gezegd over de gekozen oplossing, dat alleen de onderbouwing mager is. En ja, dan denk ik, als het toch want ik ben het wel eens met de portefeuillehouder dat er wel urgentie is en ook andere partijen hebben dat ook gezegd dus ja, ik zou in ieder geval wel de portefeuillehouder of het college willen meegeven ja, gelet op deze afweging, ik zie geen probleem om het, als het stuk beter wordt, om het dan, met een betere onderbouwing, om het dan toch in de VV te behandelen maar goed, dat is het standpunt van ons, ik wil het alleen maar even meegeven aan het college.

De voorzitter: Gewoon even een rondje. Wie of misschien moet ik ze even met handopsteken, wie vindt dat het stuk naar de VV kan, welke fracties? Ik constateer dat een meerderheid van de commissie met die aanvullingen begrip heeft voor het standpunt dat er een besluit genomen zou kunnen worden. Ja, ik heb een meerderheid van de handen gezien. Dat geeft een uitdaging aan de portefeuillehouder en de ambtelijke organisatie om dat stuk ook bij u te brengen en dat zal dan schriftelijk komen en dan kijken we en dan verwacht ik dat het geagendeerd is. Het college heeft gehoord het advies. Ik denk niet dat het dan een hamerstuk is, nee.

De heer Vissers: Voorzitter, ik denk dat het ook belangrijk is dat de portefeuillehouder zegt het zal niet tot een andere oplossing leiden. Nou, dat zal dan overtuigend in dat stuk moeten staan. Ik heb aarzelend mijn hand opgestoken want ik zie aan de ene kant wel dat wij niet ook nog weer voor een kwartaal vertraging moeten zorgen. Ik heb wel opgemerkt dat we al vijf kwartalen na de monitoring zijn dus in die zin vind ik ook dat de VV wel een zorgvuldige onderbouwing van de keuzes moet hebben en als die keuzes overtuigend zijn, vandaar ook dat ik mijn tweede termijn zei als de portefeuillehouder denkt dat met het nodige kunst- en vliegwerk de onderbouwing er ligt en daar overtuigend genoeg is laten we dat dan in de VV beoordelen of de meerderheid van de VV, en het liefs de hele VV vindt dat dan de toelichting duidelijk genoeg is dat deze variant terecht gekozen is en niet een van de andere vier varianten of misschien nog een zesde variant. En ja, ik wil dan toch nogmaals opgemerkt hebben dat ik me er wel erg over verbaas dat er geconstateerd is dat vissen doodgemalen worden en er vijf kwartalen dus nog geen alternatieve oplossing hebben om de vissen op een alternatieve manier te weren van die visonvriendelijke pompen want daarmee is de helft van de maatregel van 2011 al blijkbaar meer dan een jaar buiten werking namelijk het aanlokken van vissen gaat nog wel door, weliswaar niet zo effectief maar het weren van het visonvriendelijke gemaal is op dit moment een dagelijkse praktijk en dat zal ook zo zijn als wij op 4 juli wel met zijn allen akkoord gaan met deze maatregelen want die zijn niet dan al bouwvak vakantie uitgevoerd, neem ik aan.

De voorzitter: Helder. Ik geef de portefeuillehouder een laatste reactie. Nou, ik heb de derde ronde gehad.

De heer Belt: Ja, wij gaan dit stuk verbeteren. Als blijkt dat er dus met al uw vragen die gesteld zijn die nemen we erbij. Als blijkt dat wij op dit moment geen goede onderbouwing kunnen vinden voor dat dit de enige en juiste oplossing is dan nemen we het alsnog mee later dit jaar maar we gaan nu kijken of we hem, of we deze methode goed kunnen onderbouwen zodat u daar een goed gevoel aan overhoudt dat dit de juiste beslissing en investering is.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan sluit ik hiermee deze behandeling van dit agendapunt

04.B.06 Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009

De voorzitter: en wil ik naar de volgende bespreekpunten overgaan. Dank u wel, mijnheer Simon. Mijnheer Egas, heeft u nog behoefte om het kort in te leiden, het gaat over de…

De heer Egas: Ja, voorzitter, dat wil ik graag nog even doen eigenlijk om een aantal korte, ook met name voor de nieuwe leden even wat toe te lichten over de GR slibverwerking. Wij denken dat we terug kunnen kijken op een hele goede en prettige samenwerking met alle waterschappen en met HVC in dit kader. Het is even goed te weten om als we naar de begroting kijken dat er eigenlijk voor ons met name twee onderwerpen zijn. Dat zijn de kosten die we betalen voor de administratieve ondersteuning die we hebben en dat is de garantstellingsprovisie die we krijgen op de garanties die wij afgegeven hebben. Een belangrijk punt, en ik ga het woord niet noemen want dan gaat de heer Simon de zaal verlaten dus dat woord noem ik niet maar we weten dat er een probleem is met fosfaatterugwinning uit het slib. Daar staat van in dat het weer, er worden weer beloftes gedaan maar dat trekken we zelf ook in twijfel of dat gaat lukken. Daar blijven we wel druk op uitoefenen dat dat gerealiseerd gaat worden maar het verheugt me wel om te kunnen meedelen dat er een alternatieve verwerker voor is gevonden die 20% van onze as kan gaan verwerken en daar fosfaat uit kan gaan winnen en daar gaan we op korte termijn mee beginnen. Een heel belangrijk onderwerp waarom we bij GR, waarom we bij HWC en waarom we GR slibverwerking hebben is dat we daarmee de garantie hebben dat ons slib verwerkt wordt want het blijkt op dit moment dat er meer slib geproduceerd wordt dan dat de verbrandingsinstallaties aankunnen dus dat is wel een belangrijke voorwaarde dat we erbij zitten. Dan nog

eventjes, nee, ik denk dat dit eventjes voldoende is over de stukken die voorliggen en wij willen dan ook graag aan jullie verzoeken om het besluit te nemen zoals dat verwoord is in de voorlegger.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Zijn er mensen die behoefte hebben om dit stuk te bespreken dan, die zijn er. Dan ga ik een rondje geven en dan begin ik nu aan de rechterkant. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Ja, voorzitter, dank. Dank ook voor het stuk. Ik heb eigenlijk geen vragen over het stuk maar wel naar aanleiding van het stuk en dat gaat over die slibverbrandingsinstallatie. Ik vroeg me af op wat voor moment we verder geïnformeerd worden over hoe dat verder werkt. Dit gaat heel erg over het financiële verhaal maar ik heb ook wel vragen over hoe werkt dat nou precies, wat betalen we nog uiteindelijk aan de kilo's die we daar naartoe sturen en is dat dan concurrerend met ander slibverbrandingsinstallaties en ik begrijp nu van de portefeuillehouder dat er meer aanbod is van slib in Nederland dan we kunnen verwerken dus dat we eigenlijk blij mogen zijn dat we het hier naartoe mogen brengen maar uiteindelijk hopen we dat we minder slib met elkaar gaan produceren, dat we meer circulair alles gaan inrichten dus ja, is dan ook die slibverbrandingsinstallatie nog toekomst-proof. Op wat voor moment zouden we dat soort vragen kunnen bespreken in deze commissie of op een andere plek?

De voorzitter: Prima, dank u. De heer Vissers.

De heer Vissers: Ja, voorzitter, ik was nou net van plan om EcoPhos wel te noemen om te kijken of de heer Simon zou gaan rennen maar precies om de reden die de portefeuillehouder toegelicht heeft. Wij vroegen ons alleen af of het niet toch passend zou zijn, want het is nu wel heel beknopt, zo van we dienen geen zienswijze in maar eigenlijk is de begroting ook het moment om je ambities voor het komend jaar misschien nog eens even te onderstrepen. Die is in elk geval voor de heer Simon maar ik denk ook voor anderen en voor uw voorganger een hoofdpijndossier. Het is goed dat er naar alternatieven wordt gezocht. Ik zou er eigenlijk voor pleiten om in de zienswijze op de begroting op te nemen een passage dat wij de ambities op circulariteit en terugwinning van grondstoffen toch met veel nadruk willen blijven bepleiten. Dat zou volgens mij passend dus over de financiële kant van de zaak geen opmerkingen maar het gaat ook om de ambities op duurzaamheid die je bereikt en ik ondersteun graag de woorden die de portefeuillehouder zelf uitsprak met een passage daarover in de brief.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Van de VVD de heer Oostvogels.

De heer Oostvogels: Dank, voorzitter en dank ook voor de stukken. Er werd al hier door mijn voorgangers aan gerefereerd, we produceren misschien wel teveel slib, we willen minder gaan produceren dus ik ben vooral benieuwd hoe ver kunnen we uitgaan dat de berekeningen van de hoeveelheid slib die we aan gaan bieden, dat we die ook gaan halen. Dat we er niet boven of niet onder komen en wat zouden de gevolgen daarvan zijn? Daar probeer ik een beetje gevoel bij te krijgen. Dank.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Nou, ik ben blijven zitten toch nog maar dat kwam meer omdat het koppijndossier is gelukkig niet dit dossier maar AQUON en gelukkig zit dat dit keer niet in deze commissie, heb ik begrepen. Nee, ik ondersteun de zienswijze maar ik bespeur ook dat dat, slibverwerken dat is best wel een technisch verhaal en er zitten wel wat vragen aan van wat kunnen terugwinnen? We hebben het nu over fosfaten. Ik heb ook bij andere partijen ooit over cellulose gehoord, dat is ook een woord dat ik liever niet hoor maar.

De voorzitter: Even bij de kadernota van slibverwerking blijven.

De heer Simon: Precies. Maar dat iets meer uitleg over slibverwerking zou handig zijn.

Mevrouw : Ja, u heeft inderdaad aangegeven dat er de datum van 2021 dat u daar zelf ook vraagtekens bij zet en dat u daar ook achteraan gaat. Wat ons wel iets meer inzicht zou geven in dat hele proces is eigenlijk het hele besef van wat moet er nog gebeuren, waar zitten de obstructies, welke vergunningen zijn er nog nodig en welke realisatieperiode zit daarna nog en de volgende vraag ging over dat plan B, daar heeft u iets over genoemd, zouden we graag wat meer informatie hebben over wie is dan de alternatieve verwerker, wat is dat proces en is er een mogelijkheid om die 20% na verloop van tijd misschien op te schalen misschien met een tweede installatie in Nederland of omliggende landen zodat we op het moment dat dit nog lang blijft duren niet ingehaald worden door een zelfde vispassage verhaal zeg maar en inderdaad snel schakelen naar een techniek die ook uitvoerbaar gaat zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jansen van het CDA.

De heer Jansen: Ja, voorzitter, dank. Wij sluiten ons graag aan bij het voorstel van Water Natuurlijk om wel zienswijze in te dienen waarin we onze ambitie ook kenbaar maken. Ik denk dat dat voor onze fractie wel van groot belang is om ook gewoon te streven naar meer circulair gebruik en hergebruik en terugdringen van de totale hoeveelheid slib. We hebben nog wel een paar kleine vraagjes hierover allereerst inderdaad, en dan sluit ik me aan bij de vragen van de AWP over die alternatieve verwerker. Kunt u daar misschien wat meer over zeggen en wordt dat nu vanuit de GR gedaan of vanuit HVC? Daar zijn we benieuwd naar. Ten aanzien van de GR, want dat is eigenlijk wat er nu ligt, u schrijft over de verandering ten aanzien van Noorderkwartier, die is aandeelhouder nu van HVC maar daar zijn wat veranderingen en we vroegen ons af stappen zij nu, want u gaat naar meer samenwerking met Noorderkwartier maar stappen zij nu ook in de GR of blijven ze apart en wat zijn de consequenties daarvan, zou u daar wat meer over kunnen vertellen? En de vrijstelling btw die voor andere slibverwerkers nog wel al geldt maar voor ons niet en we vroegen ons even af waarom dat nu boven tafel komt en hoe, dat lijkt me toch vrij makkelijk om toch te zorgen dat we die vrijstelling kunnen krijgen. Dus dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Oké. Mijnheer Anker.

De heer Anker: Ja, voorzitter, dank u wel. Allereerst over die jaarrekening 2018 op pagina zeven van de strategiestudie staat iets genoemd over beoogde sluiting van de gisting in Hoek van Holland. Ik vroeg me even af van wat de reden is van deze sluiting en ook of er nog een relatie is met de geuroverlast overstort Hoek van Holland zoals dat vanmorgen besproken is tijdens BOB. Verder over de exploitatierekening. Ik had nog een post aan opbrengsten verwacht omdat Delfland ook aandeelhouder is van GR verwacht ik daar ook nog een bepaalde post in, exploitatierekening. Verder heb ik nog een vraag over de ontwerpbegroting. Er wordt genoemd dat er een vrijstelling van de afvalstoffenheffing van € 32,12 per ton slib dat dat vervalt. We weten niet precies of dat voor 2020 al geldt maar ik vroeg me af wat dit gaat betekenen voor Delfland of dat ook hogere tarieven voor de burgers betekent. Bij deze vragen wilde ik het even laten.

De voorzitter: Dank u wel. 50PLUS, Harry.

De heer Claassen: Ja, dank u. Ja, misschien kunt u voor mij iets toelichten in de beantwoording over de status van het stuk want kennelijk omdat het over een gemeenschappelijke regeling gaat stellen we niks vast. Ik vraag me dan af waar dat dan wel in gebeurt, zeg maar. Een andere vraag die ik heb is ik zie bij de stukken in de titels jaartallen of 2018 en 2020 terwijl in de stukken zelf heel veel dingen worden aangekondigd om plaats te vinden in 2019 die volgens mij nog wel wat financiële implicaties kunnen hebben over die btw en over dat

vervallen van die vrijstelling, over het uitvoeren van een business case. Hoe zit dat dan verwerkt in de cijfers van 2020 vraag ik me af. Is dat dan al uitgevoerd, wat is daar dan eventueel de conclusie uit geweest enzovoort enzovoort en tot slot is er ook nog een opmerking gemaakt over 2019 in de mutaties van het bestuur terwijl in het stuk van 2020 die oude bestuurssamenstelling nog is opgenomen is de vraag is hoe dat verandert.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van der Burg, wilt u.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Dank u wel. Ik heb kennis genomen van het stuk. Ik heb verder geen vragen. Ik vraag me wel af, komt er nog een excursie zoals elke vier jaar aan het begin van de periode?

De voorzitter: De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Allereerst sluit ik me aan bij de suggestie om toch een zienswijze uit te brengen met een kritische noot over het wederom vertragen van de fosfaat terugwinning, daar hebben we vaak genoeg over gesproken dus dat is denk ik zo langzamerhand wel de tijd. Dan heb ik een vraag over de tarieven. Ik zie dat de tarieven zijn naar beneden bijgesteld, dat heeft ook te maken met de solvabiliteit van HWC maar misschien is dat toch even uit te leggen hoe die tariefsbepaling nou feitelijk plaatsvindt en de laatste vraag dat gaat over de prognose van Delfland voor het aantal tonnen slib wat we gaan aanleveren over de komende jaren en dat zie ik in enige mate afnemen dus misschien dat daar ook een toelichting op kan worden gegeven want je zou zeggen nou ja, we krijgen steeds meer te zuiveren maar blijkbaar doen we dat dan op een manier dat we toch minder slib over houden of iets dergelijks. Ja, dat waren de vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de portefeuillehouder.

De heer Egas: Voorzitter, graag willen we op een aantal punten ingaan. Ik ga dat proberen samen te doen met Joyce, dat mag ook. Met name omdat er toch een hoop van de technische inhoudelijke vragen gesteld worden is dat denk ik het meest effectieve om te doen. De eerste vraag was denk ik van Partij van de Arbeid van wat betalen wij en hoe is dat toekomst-proof gesteld om daar te kijken. Misschien kan jij daarop reageren?

Mevrouw Rombouts: Wij betalen een tarief wat vastgesteld is, even twee vragen tegelijk, door de raad van commissarissen van HVC en dat wordt ons ieder jaar uitgelegd hoe dat tot stand komt en wat we betalen is nu een bedrag, dit jaar, van ongeveer € 100 per ton inclusief btw.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: En is dat dan ook een normale prijs vergeleken met wat je op een andere plek zou betalen?

Mevrouw Rombouts: Er zijn verschillende tarieven in Nederland voor verschillende soorten installaties bijvoorbeeld de SNB installatie in Moerdijk die heeft een grotere capaciteit, is een vergelijkbaar soort installatie maar heeft een grotere capaciteit waardoor dus eigenlijk het tarief per ton lager is dus dat is wel, dat bepaalt wel een verschil. Een ander verschil is dat zij inderdaad een bepaalde btw-constructie hebben kunnen afspreken die bij ons nog niet, waar wel vanuit het bestuur in de GR op HVC druk wordt gelegd om dat te ontwikkelen maar dat is nog niet gelukt.

De heer Egas: Maar toch even, het feit dat het tarief nu van € 101,13 naar 97,20 gaat, is daar iets van te zeggen waarom?

Mevrouw Rombouts: Ja, precies inhoudelijk kan ik het niet helemaal uitleggen. We hebben wel continu gezegd van wij willen waar mogelijk dat het tarief naar beneden gaat omdat natuurlijk op de wet van de grote getallen best wel meetelt dus vandaar.

De heer Egas: Dan komen we bij de vraag van mijnheer Vissers om te kijken naar de ambities voor de toekomst die we hebben met elkaar en in ieder geval het opnemen van de passage. Nou, ik denk dat we, als de meerderheid daar de voorstander van is dat we die zienswijze zeker in zullen dienen want dat is een belangrijk onderwerp voor ons ook dus dat gaan we zeker aanpassen en als we kijken naar de ambities voor de toekomst, ja, dan willen we steeds meer grondstoffen herwinnen en daar zullen we met elkaar naar kijken van hoe kunnen we het slib, de productie verminderen en hoe kunnen we met elkaar er meer grondstoffen uit terug winnen. Dan de heer Oostvogels, de berekeningen voor de hoeveelheid slib in de toekomst.

Mevrouw Rombouts: Goed, wij maken op basis van prognoses van gemeenten maken wij weer prognoses voor onze afvalwaterzuiveringen en afhankelijk van de hoeveelheid vuilas die binnenkomt krijgen we natuurlijk ook slibproductie maar is het wel zo dat we de afgelopen jaren op Harnaschpolder met name de slibontwatering hebben kunnen verbeteren waardoor dus die slibhoeveelheid wat gedaald is want dat is ook weer de wet van de grote getallen. Maar ja, er is groei in het gebied dus eigenlijk mag je verwachten dat er toch in heel Nederland is er eigenlijk in totaal groei dus op dit moment daalt nog niet de hoeveelheid slib behalve als het je lukt om het beter te ontwateren en dat is dus puur minder water wat in dat materiaal blijft zitten. Wij betalen een bedrag voor hoeveel tonnen slib wij verplaatsen tussen de zuivering en de slibverbrander dus niet op basis van het organisch materiaal wat er in zit. Dus dat is het.

De heer Egas: Ja, dan komen we bij de vraag van mijnheer Simon ook over de zienswijze. Nou, die hebben we al beantwoord denk ik en om een technisch verhaal te hebben van hoe de slibverwerking, de slibverbranding precies werkt, misschien moeten we dat gewoon een keertje apart jullie over informeren of in een informatieve VV of we zetten een stukje op papier maar één van de twee wilde ik voorstellen. Dan mevrouw Van Hagen van ook het inzicht in het proces maar dan met name voor het terugwinnen van het fosfaat en welke vergunningen zijn er nou allemaal voor nodig. Ik denk dat dat een lastige discussie is op dit moment want het wordt aangegeven dat het verwerken van ons als in Frankrijk nog niet lukt vanwege de vergunningen maar of dat helemaal aan de vergunningen ligt of dat dat andere redenen zijn is op dit moment niet duidelijk.

Mevrouw Van Hagen: Dat is dus inderdaad precies de vervolgvraag van wat voor obstructies zijn er want ik begreep ergens via via dat er een probleem zou zijn met het transport van afval tussen het ene land en het andere land en dan moet het misschien op een hogere tafel besproken worden dan dat het nu besproken wordt.

Mevrouw Rombouts: Dat is inderdaad ook een van de dingen. Er is, ik dacht volgende week, weer een bespreking tussen HVC en SNB met EcoPhos dus daar worden dit soort onderwerpen besproken. We krijgen daar weer terugkoppelingen over in de GR van 1 juli. Maar het is intussen ook al zo dat er, wellicht zijn er ook andere argumenten die spelen waarvan, waar wij geen inzicht in hebben waardoor het traject niet goed loopt en daarom is er ook een scenario B in de maak. Ondertussen is er nu gelukkig op korte termijn een oplossing gevonden om een deel van de slib toch, het fosfaat of in ieder geval een deel van het as toch het fosfaat uit terug te kunnen winnen. Dat is bij ICL in Amsterdam.

De heer Egas: En daarmee hebben we denk ik gelijk de tweede vraag van je beantwoord van waar wordt dat verwerkt en wie is dan de partner daarvoor. Dat is dus ICL Amsterdam. Mijnheer Jansen, ook wij, weer die zienswijze, dat gaan we zeker doen want dat circulaire gebruikt dat is, staat bij ons ook op stapel. De

alternatieven voor verwerken, ja, we zijn denk ik al heel blij dat we HVC om daarmee zeker te weten dat al ons slib verwerkt wordt maar we zullen moeten blijven kijken wat kunnen we allemaal? Ik kom dadelijk, als het mag aan het eind van de beantwoording van deze vraag nog even over graag op Hollands Noorderkwartier terug.

De heer Jansen: Ja, ik had nog een vraag want ICL, ICL Amsterdam, gaat dat nou via de GR of via de HVC? Oké.

Mevrouw Rombouts: Dat loopt via HVC.

De heer Jansen: En de btw had ik nog.

De heer Egas: Ja, de vraag over btw dat is inderdaad, het lijkt een makkelijk probleem om even op te lossen maar dat is nog niet zo makkelijk dus daar, wat Joyce Rombouts ook al aangeeft, er zijn gesprekken over met het bestuur van HVC en we doen naar ons uiterste best voor. Dan de vragen van mijnheer Anker. Beoogde sluiting Hoek van Holland vanwege de ontgisting.

Mevrouw Rombouts: Ik kan heel even niet plaatsen waar je dat gelezen had maar ik kan me voorstellen dat zijn een van de stukken staat dat wij dat een keer gemeld hebben in het kader van de prognoses. Waarom, omdat er bij ons sprake was of een ideevorming om mogelijk de kans te onderzoeken om het slib centraal op de te gaan vergisten in plaats van op twee locaties dus het kan zijn dat het in die context in een stuk terecht is gekomen.

De heer Jansen: Ja, dat staat onder strategie studie.

Mevrouw Rombouts: Nou, goed. Maar hoe dan ook, het slib blijft vergist worden en we blijven dat slib moeten afvoeren en verwerken.

De heer Egas: Ja, ook gelijk de vraag over de exploitatie en de begroting kan beantwoorden?

Mevrouw Rombouts: De formele kant? Wat de status van dit stuk is? Dit is een ontwerpbegroting van de GR. Ons D&H is deelnemer in de GR en de GR die moet, ja, het is nu ieder jaar een begroting opleveren voor het secretariaatswerk eigenlijk wat het doet en een prognose geven van de garantstelling die we mogen verwachten zodat ieder waterschap wat deelneemt in de GR dat ook weer in haar begroting kan opnemen dus dat is eigenlijk hoe u dat stuk zou kunnen plaatsen.

De heer Egas: Dan de vragen van mijnheer Claassen met name van hoe zijn de stukken te lezen. Ja, we hebben een jaarrekening 2018, we kijken vooruit naar 2020. Daar hebben we geen rekening gehouden met de verandering in de BTW structuur en we hebben er ook nog geen rekening mee gehouden met de afvalstoffenheffing of die eventueel zou komen te vervallen.

Mevrouw Rombouts: Ja, wellicht aanvullend over die afvalstoffenheffing dat is een traject waar de unie een lobby op inzet om te voorkomen dat die vrijstelling vervalt en als het een effect zou hebben dan zou het geen effect hebben op deze begroting maar wel op onze slibverwerkingskosten die we moeten betalen aan HVC en dan zal, dus dat is een risico op de begroting voor de slibkosten van Delfland, slibverwerkingskosten.

De heer Claassen: Maar is er dan iets te zeggen over hoe groot dat effect zal zijn want er zitten nogal behoorlijke prijsverschillen in of het wel of niet doorgaat zeg maar. Ik zie tarieven van 19 naar € 31 worden genoemd bijvoorbeeld, dat is meer dan verdubbelen, bijna verdubbelen.

Mevrouw Rombouts: Volgens mij is er maar een tarief en dat stijgt inderdaad dus, dat hebben wij volgens mij in onze begroting als risico opgenomen. Ja. Ik kijk even naar de controle, ja, dat wordt bevestigd. Met een nuance denk ik want verdedigbaar is dat het water wat in dat slib zit wat we transporteren dat daar geen afvalstoffenstatus op zit. Maar dan nog is het…

De heer Egas: dan de vraag van mevrouw Van der Burg voor de excursie. Nou, dat zullen we op 1 juli gaan bespreken als we bij de GR-regeling zitten wanneer we dat zouden kunnen doen en dan de vragen van de heer Van Kretschmar, ik denk dat we die intussen beantwoord hebben.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ik neem aan dat er geen behoefte is aan een tweede ronde? Dan stel ik voor dat we dit stuk doorgeleiden naar de VV met de toezegging dat de zienswijze wordt aangevuld en dan neem ik aan dat dat ook een hamerstuk zou kunnen zijn. Eens? Ja, prima. Dank u wel. We zitten nog bijna op ons schema.

De heer Egas: Mijnheer de voorzitter, nog een opmerking want ik zou nog even terugkomen op het Hollands Noorderkwartier. Daar ligt een, Joyce herinnerde me daar even aan, er is een voorgenomen voorstel of een voorname tot een voorstel dat Hollands Noorderkwartier toe gaat treden als aandeelhouder B. Ze zijn nu aandeelhouder A maar dat ze toetreden als aandeelhouder B en ook daar verwachten we op 1 juli als we de bijeenkomst hebben wat meer toezeggingen over.

De heer: Voorzitter, als ik toch ook nog heel even een opmerking…

De heer Egas: Oh ja, en belangrijk is wel dat we jullie als commissie daarin mee willen nemen in dat besluit want uiteindelijk zal de toetreding van Hollands Noorderkwartier een extra investering van HVC vragen en dat houdt in dat er uiteindelijk als zij treden toe als aandeelhouder dat wij een verwatering krijgen van ons belang in HVC maar daar tegenover staat dat er ook weer een investering komt en dat daardoor ook wel de garantieprovisies allemaal weer aangepast zullen worden omdat die investering door ons als aandeelhouders dat wij daar garant voor gaan staan. Onze vergoeding gaat omhoog voor de garantstellingsprovisie.

De voorzitter: Mijnheer Claassen.

De heer Claassen: Ja, ik had nog een vraag gesteld over de bestuurssamenstelling. Er staat in de stukken over 2018 dat er in 2019 een mutatie zou komen en in de stukken voor 2020 staat de oude samenstelling nog vermeld dus en ik neem aan dat er andere mensen vanuit Delfland wellicht daar in het bestuur terechtkomen?

De heer Egas: Ja, ik denk dat dat voor de hele samenstelling van het bestuur geldt van alle deelnemende waterschappen zullen weer nieuwe deelnemers aan het bestuur voor gaan stellen dus dat zal ook de komende maanden besloten gaan worden.

De heer Claassen: Kan, ook een beetje in het licht van andere dingen die ik gezegd heb, er zijn nogal wat dingen voor 2019 in gang gezet, aangekondigd, onder andere dit. Is allemaal wel vrij eenvoudig natuurlijk te realiseren maar onder andere ook die businesscase. Allemaal dingen die implicaties kunnen hebben voor de uiteindelijke prijsstelling veronderstel ik. Kunnen we daar dan ook iets over terug horen over hoe dat in 2019 wordt uitgevoerd, zeg maar, wat de resultaten daarvan zijn. Ja, in het stuk wordt een businesscase aangekondigd en wat dingen over de btw verandering en over de subsidie wel of niet verstrekken. Ik neem toch aan dat dat allemaal consequenties heeft voor de uiteindelijke prijs.

De voorzitter: Ik noteer als vraag van de commissie om onder het hoofdje verbonden partijen een keertje een terugmelding te krijgen over hoe de stand van zaken rondom verbonden partijen is en wat daar dan speelt en dat gebeurt ook meestal wel bij de behandeling van de begroting dus dat zal dit najaar waarschijnlijk komen. We noteren hem als vraag voor het college. Het is ook goed dat u het vraagt want dit is allemaal nieuw voor u en Delfland doet al een tijdje mee in de GR slibverwerking met HVC maar het is goed om dat te vinden en ook over het risico van de verhoging van de tarieven vanwege het vervallen van die afvalstoffenheffing. Ja, daar heeft het college in het vorige jaar ook al een paar keer over gerapporteerd dat is ook als risico in de begroting opgenomen. Dat is voor uw informatie. Ik wil de behandeling van dit agendapunt afsluiten. De conclusie lijkt staan, het is een hamerstuk voor de VV. Dank u wel.

5. Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Dan agendapunt 5, terugkoppeling uit de unie commissies. Ik kijk even naar de portefeuillehouders, is er iets terug te melden? Nee. De commissieleden wil ik erop wijzen dat er in Ibabs, als u het aan de praat heeft, kunt u de agenda's maar ook de verslagen van die unie commissie raadplegen. Dat is altijd erg leerzaam voor fractie discussies over wat er dan speelt in de waterschappen.

6. Ingekomen stukken

6.01 Platform Duurzame Glastuinbouw - jaarrapport 2018

De voorzitter: Oké. Dan kom ik bij de ingekomen stukken en ik heb begrepen uit de lijst dat er bij ingekomen stuk 6.01 drie fracties een, iets wilden zeggen of bespreken en dat zijn de fracties voor de VVD, CDA en ChristenUnie en dan begin ik bij de VVD.

Mevrouw Örgü: Dank u wel, voorzitter. Ik had eigenlijk een paar verhelderende vragen. De eerste vraag die ik heb is de specifieke rol en verantwoordelijkheid van Delfland in het platform duurzame glastuinbouw. Die hebben we maar ik kan het hier niet precies uit lezen. Er is een project co-star, pagina 5 onderaan, daar wordt een vervolgproject opgezet. Waarom gebeurt dat? En dan mijn laatste vraag is, het gaat over de begroting, pagina 10. Daar worden, als je dat stuk leest, heel veel onderzoeken gedaan. Zijn die onderzoekkosten nou verwerkt in de begroting? Zo ja, kan daar dan toelichting op komen, zo niet, waarom staan die dan hier niet bij?

De voorzitter: Oké, dank u wel. CDA had ook een vraag, wil het ook graag

De heer Jansen: Ja, mijn eerste vraag was inderdaad de stand van zaken over de gezamenlijke zuivering maar daar heeft u al tijdens de toezeggingen wat over gezegd dus die komt te vervallen. Daarmee samenhangend ook de onderzoeksresultaten onder 150 tuinders geloof ik, ik neem dat dat ermee samenhangt. Het derde is, dat gaat over de evaluatie emissienormen. In het stuk, op pagina acht is dat, in het stuk wordt geconcludeerd dat de emissienormen realiseerbaar zijn voor vrijwel alle gewasgroepen. Nou, dat is hartstikke mooi. Behalve, maar wel met een voorwaarde dat je, dat het een normale weersomstandigheden moet zijn. Nou goed, we hebben net afgelopen jaar hebben we natuurlijk hele droge dus kan ik daaruit concluderen dat onder andere extreme weersomstandigheden dat dat niet, dat niet die normen worden gehaald?

De voorzitter: En ChristenUnie SGP, die hadden ook aangegeven.

De heer Anker: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik heb een korte vraag over techniekonderzoek en implementatie, pagina 5 van het stuk. Ik vind het een goed verhaal over onderzoek en ontwikkelingen en initiatieven die lopen maar ik vroeg me even af van is dat allemaal in het hoofdstukje financiën verwerkt en ik was een beetje op zoek naar van wat gaat het op lange termijn allemaal opleveren?

De voorzitter: Nu moet ik aan het eind van dit rondje iets zeggen over de ingekomen stukken. Dit zijn de ingekomen die ook van andere organisaties en instanties zijn en ik hoor een aantal vragen van u alsof het een stuk van Delfland is. Ik kijk even naar de, aan de portefeuillehouder die met glas bezig is, die zit hier aan de rechterkant van mij. Ik kan me ook voorstellen dat we rondom ingekomen stukken voornamelijk procedurevragen kunnen hebben van wanneer kunnen we dit gaan bespreken, is er behoefte aan bespreking of leidt het tot nadere vragen schriftelijk maar daar moeten we even met z'n allen inkomen.

De heer ??: Voorzitter, maar ze staan wel op de agenda als ingekomen stukken dus daar kunnen we wel vragen over stellen en de vragen die in ieder geval nu gesteld werden die zijn ook, hebben allemaal consequenties op onze taken dus dat…

De heer Belt: Ja, dank u. Ja, dit platform duurzame glastuinbouw zoals u kunt zien ook op pagina drie daar staat ook de stuurgroep genoemd. Daar zitten wij niet in dus daar zitten geen afzonderlijke waterschappen in daar zit de unie wel in. U ziet daar ook de naam van Ingrid ter Woorst staan, die zat daar dus in als uniebestuurder dus het is niet zo dat wij in de stuurgroep direct dus zelf zitten. Dit jaarplan wordt ook opgesteld door een managementgroep, dat wordt ook voorbereid door de unie zelf dus het is niet zo dat wij hier direct invloed hebben op dit stuk. Natuurlijk wordt er wel input opgehaald vanuit ons want wij zitten wel in een werkgroep, allerlei werkgroepen rondom de glastuinbouw en natuurlijk de werkgroep emissie glastuinbouw en we hebben zelf natuurlijk een groot aantal samenwerkingen in dit gebied lopen maar een groot deel van de vragen die u stelt zijn dus inderdaad over dit rapport wat wij ook toegezonden krijgen en ik zal desgewenst de vragen dus die wat technischer zijn die die zal ik even meenemen en kijken of we daar toch ook een antwoord op kunnen verwoorden.

De voorzitter: Prima, dan gaan we wachten op die antwoorden en kijken of dat tot een discussie over het dossier glastuinbouw gaat leiden.

06.02 Brief van GS provincie Zuid-Holland over melding gang van zaken project S.C.H.O.O.N. van fractie Integer Liberaal

De voorzitter: Dan kom ik bij het volgende ingezonden stuk dat is een brief van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland over de melding gang van zaken project S.C.H.O.O.N. en daar wilde de fractie Ongebouwd iets over kwijt. Niet?

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Nee, voorzitter, ik heb die lijst even onder ogen gekregen en ik heb dingen aangekruist maar ik heb niet goed gekeken wat ik heb aangekruist, dank u wel.

De voorzitter: Dan laten we dat.

06.03 Eindrapportage doelmatigheid afvalwaterketen Delfland

De voorzitter: Is stuk 06.03 de eindrapportage doelmatigheid afvalwaterketen. Ja, dat is een stuk wat aan de VV is gestuurd op verzoek van nieuwe leden die niet vorig jaar bij de behandeling van dit stuk zijn geweest dus

dat is een, daarmee heeft het bestuur voorzien in een informatiebehoefte. Ik stel voor dat u daar kennis van neemt. Ik zie wel dat een flink aantal mensen, PvdA, AWP, Partij voor de Dieren, CDA en ChristenUnie SGP er iets over wilde zeggen en ik doe gewoon het rondje en we kijken of dat leidt tot een behandeling ooit een keer. Mevrouw ….

Mevrouw ??: Ja, voorzitter, dank. Ik begreep uit de lijst van toezeggingen dat dit een verzoek was van de oude VV om ons hierover te informeren zodat wij zeker weten dat wij dit tot ons nemen. Er staan in het stuk ook een aantal actiepunten en ik ben eigenlijk wel benieuwd naar de stand van zaken wat dat is dus ik zou graag willen vragen of we daar een update van kunnen krijgen zodat we ook weten hoe het daarmee staat omdat het stuk al van een half jaar geleden is.

Mevrouw ??: Ja? We hadden inderdaad vragen van het is naar voren gekomen dat er een grote kostenbesparing zou zijn maar uiteindelijk blijkt dat niet aantoonbaar en de vraag is van ja, wat de reflectie van het nieuwe college daarop is. Andere is dat er staat in dat er veel onderzoek is gedaan naar rioolvreemd water in de gemeente en daarbij is de vraag voor de hoogheemraad om dat de aanpak daarvan in de tijd te programmeren en dan vanwege de hoge kosten uit te smeren over de tijd en wat naar voren komt is dat het zinnig is om voor de NAD nieuwe doelen te stellen en daarvoor hebben wij een aantal doelen die wij in ieder geval als nuttig beschouwen. Het combineren met klimaatmaatregelen zoals de berging en de afkoppeling van hemelwater tegen de overlast van de hoosbuien en er stond ook ergens een stuk op pagina 12 van 76 over dat er soms druk is bij de andere, of bij de NAD partners en dat daardoor de samenwerking onder druk komt te staan en de vraag is ook van als je in een samenwerking zit is het dan mogelijk om iets met personeel bij elkaar inzetbaar te zijn om die druk van de ketel af te halen zeg maar.

De voorzitter: Oké. De heer Simon, u had ook aangekruist, u wou daar ook iets over zeggen.

De heer Simon: Ja, dank u wel, voorzitter. Nou, ik sluit mij aan bij de volgende sprekers, ik kan kort zijn. Ik heb trouwens ook nog een tweede pet, ik ben ook lid van de rekencommissie, ik heb dat geschreven, ik kan het iedereen aanraden om dit te lezen.

De voorzitter: Ja, ze hebben het allemaal gelezen, dank u wel. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, dat was ook exact de reden waarom ik het als bespreekpunt er iets over wil zeggen. Ik kan het iedereen aanraden om dit stuk te lezen en complimenten voor de opstellers ervan.

De voorzitter: Maar die zijn ook al in de verenigde vergadering uitgedeeld. Dan kijk ik naar de ChristenUnie SGP, u had het ook aangekruist.

De heer Anker: Ja, klopt, ik had inderdaad gevraagd om er iets over te zeggen maar ja, de vragen zijn inmiddels gesteld. Het gaat vooral om de aanbevelingen die in het stuk staan en wat we daarmee gaan doen.

De voorzitter: Wat gaat het college met die aanbevelingen doen?

De heer Van Kretschmar: Mag ik misschien, ik heb helemaal geen lijst aangekruist maar gezien het feit dat ik, dat onder mijn verantwoordelijkheid dit rapport tot stand is gekomen als voormalig voorzitter wil ik u ook verwijzen naar, kijk, zo'n rapport wordt aangeboden aan de VV met een advies van de rekeningcommissie en daar wordt ook een schriftelijke reactie door het college op gegeven en in die schriftelijke reactie kunt u teruglezen hoe de aanbevelingen uit dit rapport worden aangenomen. Ik moet eerlijk zeggen, ik heb het niet

helemaal in mijn hoofd maar als u dat stuk erbij pakt dan kunt u precies zien wat ermee gedaan wordt en het is misschien toch handig om eerst dat te lezen en als er dan nog vragen zijn om daar dan nog een keer op terug te komen.

De voorzitter: Ik kijk nog even naar de portefeuillehouder die dit prachtige dossier in zijn portefeuille heeft aangetroffen.

De heer Egas: Ik denk dat het goed is en zeker wat de heer Van Kretschmar ook zegt om eventjes naar die beantwoording te kijken die het college heeft gegeven maar ook wij zullen dat nog een keer doen en daar waar noodzakelijk van extra aanvullingen voorzien zodat we schriftelijk op deze vragen kunnen antwoorden.

De voorzitter: Prima, dank u wel. Dan ga ik naar…

Mevrouw ??: Misschien, sorry, een verzoek om dat dan inderdaad, als dat bij de stukken zit, dat maakt het beeld wel compleet zeg maar.

De voorzitter: Ik geef even een toelichting. Dit stuk is op verzoek op de ingezonden stukken lijst. Dit geeft aanleiding tot een discussie. Ik weet ook dat het college bij het opstellen van het collegeprogramma ook bij dit onderdeel van het werk ambities heeft en ze moeten nog wel de kans krijgen om die expliciet te maken. U geeft in ieder geval aan dat er belangstelling is voor het stuk en ik denk dat het goed is om ook die brief met die reactie van het vorige college mee te geven en ik stel voor om gewoon toch kennis te nemen van deze, van dit stuk en ook even het nieuwe college de kans te geven om zijn ambities kenbaar te maken rondom de afvalwaterketen. Akkoord.

06.04 SGBP3 - Stand van zaken voorbereidingen derde Stroomgebiedbeheerplan KRW

De voorzitter: Dan is er een stuk 06.05 en dat is, nee, 04 SGB stroomgebiedbeheerplan 3, stand van zaken en daar hebben VVD, PvdA en Water Natuurlijk het aangekruist en dan begin ik bij de VVD.

Mevrouw Örgü: Ja, dank u wel, voorzitter. Eigenlijk heb ik een hele lijst vragen maar ik wilde iets voorstellen en dat is dat, aangezien dit wel een stuk is waar we de komende tijd gewoon echt vaker in moeten duiken en we hebben als VVD de behoefte om hierin meegenomen te worden dus het voorstel van ons is om misschien, er zijn meerdere vormen maar een informatieve VV of informatie via ambtenaren of een of andere vorm waardoor wij betrokken kunnen worden bij dit proces. In ieder geval is er in 2018 input gegeven aan het stuk door de vorige, zeg maar, leden, bestuursleden en alleen op 13 december, als je daarnaar terug kijkt zie je alleen maar een PowerPointpresentatie en zie je niet de discussie wat daar is gevoerd.

De voorzitter: Ik geef meteen het woord aan de portefeuillehouder want het kan misschien andere vragen…

De heer Belt: Ja, als we het hebben over het SGBP3 dan is dat, zou je kunnen zeggen, het belangrijkste traject of proces wat we met elkaar ingaan voor waterkwaliteit voor de komende jaren. We gaan hier de doelen stellen voor waterkwaliteit voor de periode tot 2027, dan moeten we de KRW doelstellingen gehaald hebben dus dit is een belangrijk proces. Eind december is er inderdaad een eerste gesprek met de vorige VV hierover geweest. De brief die u nu voorzit die bouwt daarop voort. Ondertussen zijn we ook veel verder en ik heb daar persoonlijk ook wel wat ambities bij hoe we dit gaan inrichten en wat wij in de planning hebben staan is dat wij direct na de zomer in september hier in een informatieve VV met elkaar in gesprek gaan waarbij we jullie zoveel mogelijk betrekken in de periode richting medio 2020 wanneer die doelen dus gesteld moeten zijn dus

dat wordt een traject van najaar 2019 tot zeg najaar 2020 wanneer we met elkaar in gesprek kunnen gaan en dat gaan we ook met een groot aantal gebiedspartners want de ambitie is ook dat meer partijen in dit gebied hun rol gaan pakken op die KW doelstellingen. Niet alleen gemeenten maar ook, zoals we nu al doen, tuinders, agrariërs.

Mevrouw Örgü: Krijgen we dan ook de gelegenheid om vragen te stellen of is het alleen maar dat we een informatieve VV hebben, dat we een presentatie krijgen?

De heer Belt: Wat mij betreft gaan we volop het proces in en het zou zelfs wat mij betreft denkbaar kunnen zijn dat we met een soort enthousiast topgroepje daar wat vaker bijeenkomen maar dat ligt ook geheel aan uw, ik wilde zeggen capaciteiten maar uw tijd.

De voorzitter: Prima. Voldoende? Ik kijk even naar de heer Vissers van Water Natuurlijk, die heeft het ook aangekruist.

De heer Vissers: Ja, voorzitter, het grootste deel van wat ik aan wilde kaarten komt overeen met wat vanuit de VVD naar voren is gebracht namelijk het belang van de bestuurlijke betrokkenheid bij het hele proces, daar wordt dus ook al in voorzien. Het is ook de planning en de ambitie zoals het vorige college dat heeft geschetst dus ik denk dat het heel goed is dat we na de zomer met elkaar in gesprek gaan het huidige college en de huidige VV er in staat. Wat ons betreft is de urgentie wel tamelijk groot want als ik in de brief lees, als ik hem letterlijk lees, ik hoop dat dat misschien toch wat opgeschreven is onder samenvatting staat er de eerste analyse op basis van de meest actuele kennis en inzichten heeft aangetoond dat ook al zijn aan het eind van het SGBP2 alle vastgestelde maatregelen uitgevoerd er in alle Delflandse waterlichamen aan het einde van de huidige planperiode nog knelpunten zullen zijn in de chemische en ecologische waterkwaliteit. Als dit letterlijk klopt dan betekent dat dat er in alle onderdelen op beide aspecten, zowel ecologisch als chemisch we nog een flinke weg te gaan hebben dus het toont wel de urgentie aan dat we daar ook als VV heel goed bij betrokken worden.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Ja, voorzitter, dank. Dit onderwerp kwam ook al even kort aan de orde in het inwerkprogramma en daar hoorden we ook dat misschien de doelen bijgesteld moeten worden omdat de doelen die we zouden hebben gekozen niet passend zouden zijn bij de aard en potentie van het watersysteem. Ik wil vast meegeven dat wij in ieder geval echt meer behoefte hebben om daar uitleg over te krijgen waarom dat dan zo is en waarom het nodig is om die doelen af te schalen want daar moeten we heel voorzichtig mee omgaan. Het is belangrijk dat we die uitgangspunten echt serieus nemen en ik zou dan ook graag willen weten of er niet ook plekken zijn in ons gebied waar we misschien nog te weinig ambitieus zijn geweest en als we nog een keer kritisch daarna kijken we eigenlijk scherpere eisen moeten stellen.

De voorzitter: Waarvan akte.

De heer Belt: Het is inderdaad helaas zo ernstig als het hier opgeschreven is dus als we het hebben over het halen van de doelen voor 2021 daar kunnen we nog, kan ik nog heel veel meer aan toevoegen maar dat doe ik liever gelijk wat genuanceerder in het najaar. Dan de opmerking van mevrouw Zandstra, het gaat niet per se, als we het hebben over doelen stellen gaat het niet per se over het afschalen van doelen. Het zit veel meer in de modus van andere doelen stellen. Om een heel kleine korte toelichting te geven, destijds, 2015 en daarvoor hebben we veel meer gebruik gemaakt van standaard, moet ik heel even spieken, standaard

waterprofielen waar we vanuit gaan die zo gelden in ons gebied. Die standaard waterprofielen zijn niet van toepassing. Ondertussen hebben we veel meer informatie over ons eigen gebied en kunnen we die doelen veel beter stellen en dat is dan ook wat we met elkaar gaan doen, haalbare doelen stellen, realistische doelen waar ook, en een maatregelenpakket erbij.

De voorzitter: Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Voor de tweede termijn maar dan naar aanleiding van het antwoord wat ik zonet hoorde. Er staat toch bij pagina 4 wordt er gesproken over een doelverlaging dus dat staat in het stuk. Betekent dat dat het hier verkeerd geformuleerd is, is het dan aan de orde? Zo ja, wat worden die doelen dan want ik begrijp nu uit de mondelinge toelichting dat het dus anders is opgeschreven dan de mondelinge toelichting die we daarover hebben gekregen.

De portefeuillehouder: Ja, ik hoor hier rechts van mij dat dit echt in de terminologie zit dus dat u niet zo letterlijk moet lezen.

Mevrouw Örgü: Die teksten, het lijkt alsof die teksten uit het Engels vertaald zijn, heel veel zinnen zijn een beetje krom maar.

De heer Belt: Dat denk ik niet. Wil jij iets kort toelichten?

Mevrouw Spanjers: Ja, ik ga niet inhoudelijk verder toelichten maar de KRW volgt een bepaalde systematiek, daar zitten ook allerlei termen in zoals doelverlaging, technische doelaanpassing. Dat heeft allemaal een eigen betekenis en dat moeten we echt ook aan de VV toelichten hoe dat zit dus al die termijn die in deze brief zijn gebruikt die worden, die kunnen we gaan toelichten en dan valt het plaatje in elkaar zeg maar dus de termen kloppen wel maar je moet ook de achtergrond snappen en dat is lastig in zo'n brief uit te leggen dus dat kunnen we gaan toelichten.

De voorzitter: Mevrouw Zandstra.

Mevrouw Zandstra: Ja, voorzitter, ik zou de suggestie willen doen om zo'n soort van begrippenlijst bij dit soort brieven wel toe te voegen zodat ze ook afzonderlijk leesbaar zijn buiten deze vergadersetting.

De voorzitter: Ik heb de toezeggingen gehoord, en dat is een toezegging van het soort wat misschien in een toezeggingenlijst hoort maar misschien ook niet dat er na de zomer eigenlijk een startmoment is om heel te gaan werken in deze periode na het opstellen van het nieuwe stroomgebiedbeheersplan van Delfland samen met de partners in onze omgeving.

06.05 Brief aan VV - Actualisatie tabel onderliggende afspraken bijdragen van derden project S.C.H.O.O.N.

De voorzitter: Dan ga ik over naar ingekomen stuk 06.05, brief aan de VV met een tabel over de onderliggende afspraken van bijdrage van derden aan het project S.C.H.O.O.N. en daar wilde Ongebouwd iets over opmerken.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, mijn opmerking is dat het heel jammer is dat we dat overzicht nu pas krijgen.

De voorzitter: Ja, het is toegezegd en het had er eerder kunnen zijn maar ik neem er kennis van, het ligt er nu. Dank u wel.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ik vind het overigens wel heel lastig leesbaar want de een ligt horizontaal en het andere verticaal en het is echt een heel lastige manier om met je tablet te kunnen zien wat er precies staat.

De voorzitter: Oké, dat wordt gedeeld dus daar gaan we gewoon aandacht voor. Dus er was nog een ander agendapunt waar ook stukken, een SSK stuk ook misschien anders had kunnen worden aangeboden.

06.06 Brief van Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden over Deltaprogramma en uw hoogheemraadschap

De voorzitter: Dan ben ik bij stuk 06.06, de brief van de Deltaprogramma en daar wilde de, heeft de PvdA al per mail van tevoren aangemeld om er iets over te zeggen.

Mevrouw Zandstra: Ja, voorzitter, ik zou de commissie willen voorstellen of het leuk is om misschien een keer hier een informatieve bijeenkomst of een werkbezoek te organiseren of de Deltacommissaris misschien uit te nodigen.

De voorzitter: Dank u. Dat vind ik een suggestie. In onze nieuwe werkwijze gaat er ook nog iets gebeuren met de agendacommissie en deze suggestie komt vast bij die agendacommissie terecht.

06.07 Brief aan VV - Lessen uit de evaluatie van de besluitvorming over het investeringsplan Delftse Hout

De voorzitter: Dan het laatste ingekomen stuk 06.07 is daarnet al aan de orde geweest door de heer Van Kretschmar. De les uit de evaluatie van de besluitvorming over het investeringsplan Delftse Hout en daar wil de AWP, CDA en Ongebouwd iets over zeggen en dan begin ik bij de AWP.

De heer De Haan: Dank u wel, voorzitter. De drie punten die genoemd zijn die zijn op zich heel duidelijk en over het laatste punt, het derde punt heb ik eigenlijk nog wel een opmerking. Er staat in van indien VV leden en bedenkingen hebben over de omvang van specifieke investeringsplannen is het waardevol om hier in een vroegtijdig stadium uitdrukking aan te geven. Het moment van de vaststelling van de begroting is hiervoor een uitgelezen moment. Het verdient daarom aanbeveling in het vervolg al bij de vaststelling van de begroting nadrukkelijker het debat te voeren over de financiële kaders voor de specifiek benoemde investeringsprojecten. Maar dan is het wel van belang dat in de begroting daar dus ook op een goeie manier over gerapporteerd wordt en dat het niet dus lumpsums zijn die daar staan die je dan dat jaar gaat uitbreiden maar dat je dan veel meer op projectmatig idee de indruk krijgt van wat daar dus uitgevoerd gaat worden. Dat was mijn opmerking.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar het CDA die had het ook aangekruist. De heer Jansen.

De heer Jansen: Ja, ik had een aanvulling. Bij het derde punt staat dat de VV heldere, financiële kaders mee moet geven en financieel staat tussen aanhalingstekens.

De voorzitter: Genoteerd. En mevrouw Van der Burg, u had ook aangekruist dat u er iets over wilde zeggen.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ik wil ervan opmerken dat ik erg blij ben met wat hier in dit rapport gezegd wordt. Wat ik jammer vind is dat ik zelf niet betrokken bent geweest in dit proces omdat ik wel degene

bent geweest samen met mijn buurman de heer Van Kretschmar die vanuit de VV hier een hele turbulentie van dit voorstel toch wel een rol heeft gespeeld die geleid heeft tot een behoorlijke vertrouwensbreuk. Er staat hier ook iets in over terugwinnen van vertrouwen en dat dat wel weer goed komt. Er is een opmerking die ik niet begrijp in dit rapport, voor de rest kan ik me er helemaal in vinden. Even kijken of ik hem nog terug kan vinden. Dat is de opmerking bij punt 3, om dubbel werk en herhaalde verbeteringsslagen te voorkomen verdient het aanbeveling de kwaliteitsborging te verbeteren en daarbij naast de organisatie ook de portefeuillehouder als eindverantwoordelijke een herkenbare plek in het proces te laten houden. Dat laatste begrijp ik niet, wat is herkenbare plek in dat proces?

De voorzitter: Ik constateer dat deze brief is opgesteld door de heer Van Kretschmar, mevrouw Ter Woorst en de heer Daverveld en de heer Jansen en van dat gezelschap is alleen de heer Van Kretschmar hier aanwezig dus misschien kan u die vraag beantwoorden.

De heer Van Kretschmar: Ik zal proberen die zin inderdaad te duiden zoals ik hem in ieder geval lees en bedoeld heb. Wat er op een gegeven moment aan de hand was is dat er ook in de commissie door portefeuillehoudster meerdere malen toezeggingen zijn gedaan om een bepaalde tekst te wijzigen en dat dat bij herhaling gewoon niet gebeurd is dus toen was het even de vraag wie gaat er nou uiteindelijk over de uiteindelijke tekst. Dat had in dit geval te maken met het afwegingskader zwemwater waar nog steeds die juridische basis in stond voor het bestrijden van blauwalg. Nou, dat was ongeveer kern van het hele Delftse Hout commotie, laten we het maar even zo zeggen. Dus toen, dus wat hier staat is dat uiteindelijk de portefeuillehoudster, als dat meerdere malen niet wordt overgenomen, ja, die zal dan toch daar de organisatie op moeten aanspreken dat ze dat wel als toezegging heeft gedaan. Ik bedoel, zo simpel is het dus het moet gewoon, als portefeuillehouders hier iets toezeggen dan zijn zij verantwoordelijk dat dat ook in de stukken voor ons terug te vinden is er het moet niet zo zijn dat wij daar herhaaldelijk op moeten terugkomen en dat was hier het geval en zo simpel is het. Helder?

De voorzitter: Met deze, ja, helder.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ja, dank u wel.

De voorzitter: Met deze verduidelijkingen kunnen we afspreken dat deze brief wat ons betreft hier in deze commissie stopt. Ja, dat is het geval. Ik wilde wel naar aanleiding van het laatste toelichting van de heer Van Kretschmar zeggen dat ik het erg belangrijk vind om op de juiste manier bij agendapunt af te concluderen en ook dat we met ze allen de toezeggingen die gedaan worden goed noteren. Ik was, ik hoop dat ik daar vandaag scherp genoeg op ben geweest en ik wil jullie ook vragen om als jullie een toezegging menen te hebben gehoord die ik niet af geconcludeerd heb of in de notulen, mij even te helpen want dat maakt het voor het verslag veel makkelijker. Nou, dat is iets waar ik volgende vergadering zelf wat meer op ga letten. Ik vond op dit moment dat we met elkaar goed vergaderd hebben maar dat is dan mijn mening die ik nu naar voren breng.

7. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Ik wil eigenlijk voorstellen om te kijken of we tot sluiting van de vergadering kunnen overgaan maar er staat ook nog een rondvraag in de agenda.

De heer Van Kretschmar: Als u deze kant op gaat dan wil ik graag een compliment maken over de wijze waarop deze vergadering verlopen is. Het is mijn tweede vergadering vandaag en daar is dat compliment ook

gemaakt dus ik denk dat we met ze allen maar ook zeker de voorzitter en ook de hoogheemraden en iedereen hier aan tafel daar een belangrijke bijdrage heeft geleverd en ik stel dat zeer op prijs om daar even een compliment voor te maken.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Ik denk dat iedereen zich aansluit bij de complimenten van de heer Van Kretschmar. Ik heb een vraag over de werkbaarheid van de iPad. Ik ben vanavond ook weer een paar keer geholpen door Hélène en ik vind, ik hoop dat daar verbetering in komt want dit is voor mij echt heel lastig. Het kan aan mijn apparaat liggen maar ik heb ook al heel veel klachten om me heen gehoord dus dat is een opmerking die ik wil maken en verder, waar je reiskosten kan declareren, volgens mij staat dat dat icoon er bij mijn niet op en daar wil ik dan ook nog wel even een opmerking over maken dat het ook verbetert.

De heer de Haan: Ik wil de portefeuillehouder bedanken voor het boekje over de ESF want ik denk dat dat een hele goeie suggestie is en heel goed is dat 'ie dat gaat doen dus. Ecologische sleutelfactoren. Een boekje is leuk maar ik wil even aankondigen, of in ieder geval opmerken dat de STOWA dit ook in digitale vorm heeft, denk ik als ik zo even

De voorzitter: Ja, die kan je gewoon op je iPad zetten, als die werkt.

De heer: Maar ik vind hem zo belangrijk dat hij wel op uw nachtkastje kan liggen.

De heer: De vakantie komt er weer aan.

De voorzitter: Marcel Vissers.

De heer Vissers: Ja, voorzitter, namens mijn collega die vanavond verhinderd was, mevrouw Wybenga het verzoek om een LVA, een lijst van afkortingen. Er zijn ook vandaag weer heel veel lettercombinaties voorbij gekomen die voor degenen die de lettercombinaties uitspreken vanzelfsprekend zijn maar voor de buitenwereld en nieuwe leden en ook voor degenen die het niet willen vragen soms onduidelijk zijn dus.

De voorzitter: Oké, ik neem me mee, dank u wel. Mevrouw Zandstra. Aan deze kant nog een rondvraagvraag? Nee. Dank u wel. Nou, dan is het 20:40 en dan sluit ik hierbij de vergadering.

Overzichtslijst van toezeggingen, gedaan aan de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit ten behoeve van de bijeenkomst van de commissie WKK van 10 september 2019.

Nr	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum afronding
1	23-04-2019	**02. Vaststellen notulen van de vergadering van 29 januari 2019, inclusief toezeggingenlijst** N.a.v. de toezegging over de PPS met Delfluent Services en op verzoek van mevrouw Van Hijlckama Vlieg zegt de voorzitter toe t.z.t. het ambtelijk verslag 2018 over de PPS-constructie te delen met de commissie.	J. Rombouts	Op 8 oktober is er een informatieve VV op awzi Harnaschpolder gepland. Voortgangsverslag PPS geeft beeld over de afgelopen 15 jaar, de ontwikkelingen, prestaties, capaciteitsbezetting van de infrastructuur, innovaties, financiën, risico's en geeft een doorkijk naar de mijlpalen en ontwikkelingen van de komende jaren richting einde PPS. Het verslag is in de maak en ingepland in iBabs. Verslag en informatieve VV koppelen we aan elkaar zodat daar in de informatieve VV toelichting op gegeven kan worden.
2	23-04-2019	**01. Jaarverslag en jaarrekening 2018** Naar aanleiding van de opmerking over de inspanningen van LTO Glaskracht m.b.t. collectieve zuivering op blz. 27 en op verzoek van de heer Van Kretschmar zegt portefeuillehouder van Olphen toe als actiepunt te beleggen dat de commissie t.z.t. geïnformeerd wordt over het verloop van de door LTO Glaskracht belegde bijeenkomst op 23 mei.	E. Bongaards	Binnenkort zal de Verenigde Vergadering eerst middels een brief en later in de commissie van september worden geïnformeerd en meegenomen in de ontwikkelingen rond de collectieve zuivering van gewasbeschermingsmiddelen RWZI Nieuwe Waterweg
3	23-04-2019	**01. Jaarverslag en jaarrekening 2018** Op verzoek van de heer Jansen zegt portefeuillehouder Ter Woorst toe de resultaten van de pilots 'Samen meten', genoemd op blz. 15, te delen met de commissie.	J. Bos	Conceptrapport wordt in september met PFH besproken waarna het def. rapport in de volgende cie ingebracht kan worden"
4	23-04-2019	**05.01. Verkennende meetcampagne medicijnresten in oppervlaktewater** Portefeuillehouder Ter Woorst zegt toe, het onderliggende rapport te delen met de commissie.	J. Bos	**Afgedaan:** De commissie zal hierover t.z.t. op een andere manier geïnformeerd worden.

5	18-06-2019	**04.B.06 Ontwerpbegroting 2020, Kadernota 2020 en Jaarrekening 2018 van de GR Slibverwerking 2009** Navragen wanneer de VV een excursie naar HVC kan houden.	J. Rombouts	**Afgedaan:** Actie uitgezet bij HVC om met de griffier van Delfland een datum af te stemmen.
6	18-06-2019	**06.01 Platform Duurzame Glastuinbouw Jaarrapport 2018** Technische vragen VVD beantwoorden.	J. Bos	**Algemeen:** Het is lastig om alle detail vragen te beantwoorden voor de meeste vragen moeten we dan weer terug naar het platform. Hieronder de vragen welke wij zelf kunnen beantwoorden: **Vraag;** Zijn de kosten van onderzoeken nou verwerkt in de begroting? **Antwoord**; Nee, de kosten van onderzoek zijn niet verwerkt in de begroting. De begroting dekt algemene kosten, onder andere die van de coördinator van het PDG en financieel-administratieve werkzaamheden. Financiering van onderzoek wordt, per onderzoek, mede op initiatief van Glastuinbouw Nederland door meerdere partijen samengebracht. Financiering vindt plaats onder andere door ministerie LNV, Topsector Tuinbouw & Uitgangsmaterialen, de TKI Watertechnologie en Stichting Programmafonds Glastuinbouw. **Vraag;** Worden de emissienormen niet gehaald bij extreme weersomstandigheden? **Antwoord;** Het is van tevoren niet te zeggen wat extreme weersomstandigheden voor effect hebben op het halen van de emissienorm in een bepaald jaar. Dat hangt af van de periode en aard van de extreme omstandigheid. In algemene zin blijken er steeds variaties in klimaat tussen jaren te zijn: daarom is het belangrijk om te kijken hoe de trend van het afnemen van emissies (over meerdere jaren) is. Op basis van de huidige trend is geconcludeerd dat de emissienormen 2021-2023 realiseerbaar zijn voor vrijwel alle gewasgroepen.

7	18-06-2019	**06.03 Eindrapportage doelmatigheid afvalwaterketen Delfland** De schriftelijke reactie van D&H op de rapportage van de rekenkamercommissie wordt ook t.k.n. aan de cie GSG gestuurd.		De rapportage inclusief de reactie van D&H hierop stond op de agenda VV d.d. 20 december 2018. De stukken zijn via deze link te vinden. https://www.ibabsonline.eu/Agenda.aspx?site=delfland&agendaid=1935d47b-396e-48f2-bb90-e7d9548b0820&FoundIDs=&year=2019

Reminders:

Nr	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum afronding
1	24-04-2018	04.B.10 Strategie Delfland Circulair • De VV wordt jaarlijks een voortgangsrapportage toegezonden. • Er wordt een actieplan gemaakt voor 2019 met, indien mogelijk, een doorkijk naar de jaren erna.	E. Bongaards	Dit onderwerp zal met de nieuwe portefeuillehouder worden opgepakt. Waarna er bij u op wordt teruggekomen.
2	04-09-2018	05.01 Deltaplan Agrarisch Waterbeheer Jaarverslag 2017 De heer De Haan stelt de volgende vragen: – In het begin van het DAW was de deelname van de boeren in Delfland zeer beperkt. Welk percentage van de boerenbedrijven in Delfland doet nu mee met het DAW? – Wat zijn de resultaten van het DAW in Delfland in 2017 en 2018? Is de heemraad hierover tevreden en waarom? – Is de inzet van de subsidies kosteneffectief is in Delfland? Waar is dit op gebaseerd? – Worden meetbare verbeteringen verwacht in de jaarlijkse kwaliteitsrapportage? De voorzitter antwoordt dat de vragen van de heer De Haan niet eerder dan in 2019 kunnen worden beantwoord. De beantwoording zal worden opgenomen in de toezeggingenlijst.	S. Fraikin	Afdoening verwacht eind Q2 / Q3.

Afgedaan in vorige vergadering:

Nr	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum afronding
1	29-01-2019	**08. Afwegingskader Zwemwateren** De voorzitter zegt toe de lessen die getrokken kunnen worden naar aanleiding van de procesevaluatie Delftse Hout te zullen delen.	E. Bongaards	Bij het opstellen van het nieuwe afwegingskader worden de lessen meegenomen. Brief is als ingekomen stuk 06.07 geagendeerd. Bij het opstellen van het nieuwe afwegingskader worden de lessen meegenomen, evenals het punt van hondenstrandjes (zie toezegging 11).
2	23-04-2019	**02. Vaststellen notulen van de vergadering van 29 januari 2019, inclusief toezeggingenlijst** Op verzoek van mevrouw van der Burg zegt de voorzitter toe de conclusie over zwemwater op blz. 12 van de notulen aan te vullen met de door mevr van der Burg gemaakt kanttekeningen.	A. de Visser	**Afgedaan:** Verslag is aangepast.
3	23-04-2019	**02. Vaststellen notulen van de vergadering van 29 januari 2019, inclusief toezeggingenlijst** Nav reminder nr. 1 over de evaluatiebijeenkomst ganzenproblematiek zegt de voorzitter toe de presentatie van de provincie te delen met de commissie.	M. Zeer/M. Brandt	**Afgedaan:** Presentatie toegevoegd aan map VV stukken (10 september) en op 13 juni gepubliceerd.
4	23-04-2019	**01. Jaarverslag en jaarrekening 2018** Portefeuillehouder ter Woorst zegt toe het verzoek van de heer Vissers om een nadere toelichting op het handhavend optreden m.b.t. lozingen, genoemd op blz. 17, onder de aandacht te brengen van het college.	B. van Egmond	**Afgedaan:** Pfh heeft het verzoek overgebracht. Het onderwerp wordt door Robert Ballings toegelicht tijdens de komende VV-excursie/introductie.
5	23-04-2019	**01. Jaarverslag en jaarrekening 2018** Portefeuillehouder Ter Woorst zegt toe het verzoek van mevr. Van der Burg om de evaluatie van natuurvriendelijke oevers te delen met de VV onder de aandacht te brengen van het college.	A. Spanjers	**Afgedaan:** In de commissie SWW is aangegeven dat D&H op 16 oktober 2018 een brief (inclusief procesplan) aan de VV heeft gestuurd over de evaluatie van de natuurvriendelijke oevers. Daarin heeft het college aangegeven dat de resultaten zullen worden gedeeld met de VV. Conform het procesplan zal dit in de commissievergadering aan de orde komen. In juli 2019 is er een informatieve VV waarin dit onderwerp aan de orde komt.

6	23-04-2019	**05.02 Afspraken met de gemeente Delft over aanpak blauwalg Delftse Hout** Op verzoek van mevr Van der Burg zegt portefeuillehouder Ter Woorst na te gaan of de hondenzwemplaats is opgeheven.	M. van Doorn	**Afgedaan:** In het ontwerp van de maatregelen in de Delftse Hout is juist rekening gehouden met het behoud van het hondenstrand. Ook navraag bij de gemeente Delft leert dat het hondenstrand gewoon gehandhaafd zal blijven. Mogelijk is hier verwarring ontstaan met de situatie bij de Krabbeplas. Hier zal het hondenstrandje niet verdwijnen maar zal deze door de gemeente Vlaardingen verplaatst worden naar een andere locatie.
7	23-04-2019	**05.04 Voortgang Maatregelen SGBP2 voor de Kaderrichtlijn Water** Op verzoek van mevr Van der Burg zegt portefeuillehouder Ter Woorst toe de vermelde statusdatum in de tabel te checken.	A.Spanjers	**Afgedaan:** De datum is gecheckt en deze bleek inderdaad niet te kloppen. Datum is aangepast, tekst luidt nu "Status tabel 2018'.

Reminders afgedaan

Nr	Cie d.d.	Toezegging	Trekker	Streefdatum afronding
1	21-03-2017	04.B.17 Brief Delft over ganzenproblematiek In de tweede helft van 2018 vindt een tussenevaluatie plaats naar de stand van zaken op dat moment	M. Zeer / M. Brandt	**Afgedaan:** 1. De evaluatiebijeenkomst van de provincie is gehouden op 18 februari 2019 (zie toezegging nr 5 voor de daarin gegeven presentatie). 2. De VV is per brief geïnformeerd met de brief van 8 januari 2019, nr. 1380864.

Hoogheemraadschap van Delfland

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Dossiernummer	1489
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 september 2019
Agendapunt	04.B.03
Omschrijving	Peilbesluit Delflands Boezem

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Toelichting

Het peilbesluit Delflands boezem uit 2007 wordt herzien omdat in enkele kleine peilgebieden het peil niet meer actueel is en omdat de begrenzing van de peilgebieden moet worden aangepast. Om te komen tot een actueel peilbesluit is het peilbesluit Delflands boezem eerst ter inzage gelegd. Er zijn geen zienswijzen binnengekomen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Peilbesluit Delflands boezem
Dossiernummer: 1489

Gevraagd besluit:

1. De vorige peilbesluiten van Delflands boezem uit 2007, polder Schiedam-west uit 2013, Klein Plaspoelpolder uit 2013, Heen-en Geestvaartpolder uit 2013, peilbesluit cluster Delft uit 2011 voor het peilgebied Boezem-XIV, Boschpolder uit 2013 voor de peilgebieden Boezem-I en Boezem-XV en Oost-Abtspolder uit 2013 voor de peilgebieden VI, VII, VIII en IX in te trekken;
2. Vast te stellen van het peilbesluit Delflands boezem (gemeenten Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Westland, Midden-Delfland, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Leidschendam – Voorburg, Rijswijk en Den Haag)

1. Probleemstelling - context

Actuele peilen in het boezemgebied zijn belangrijk om functies en belangen zo goed mogelijk te bedienen. Het vigerende peilbesluit Delflands boezem is vastgesteld in 2007 en is niet meer actueel.

De boezem is het grootste en belangrijkste peilgebied van Delfland. Dit peilgebied is nader geanalyseerd met betrekking tot onder andere grondwateroverlast en drooglegging. Dit heeft niet geleid tot aanpassing van het boezempeil. Er worden zes kleine peilgebieden aan peilgebied I toegevoegd. In totaal gaat het om circa 135 hectare. Hierdoor wordt het watersysteem eenvoudiger.

Naast het grote peilgebied bevinden zich in het boezemgebied meerdere kleine peilgebieden. In zestien kleine peilgebieden wordt het peil gecontinueerd. In één peilgebied wordt de wateraanvoer verbeterd door een kleine peilverhoging. Door de bochtafsnijding in de Schie bij Overschie is een eilandje met 3 kleine peilgebieden ontstaan. Naast de afweging van de peilen is de begrenzing van de peilgebieden geactualiseerd. De actualisatie heeft geleid tot 131 grenscorrecties.

Daarom is dit peilbesluit herzien.

2. Beoogd effect

Het vaststellen van peilbesluit voor de Delflands boezem met in onderstaande tabel en op bijgevoegde kaart weergegeven peilen.

Peilgebied code	**Gebied**	**Peil** (m t.o.v. NAP)
I	Hoofdpeilgebied (7970 ha)	-0,43
II	Golfbaan Groendael (21 ha)	zomer +0,48 winter +0,38
III	Gebied Groendael (33 ha)	zomer +0,48 winter +0,18
IV	Duindigt (50 ha)	zomer +0,08 winter -0,22
V	Molenwijk Monster (7 ha)	-0,02
VI	Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster (4 ha)	-0,43 (interimpeil +0,10)

VII	tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster (19 ha)	-0,25
VIII	Zwartenhoek (12 ha)	-0,07
IX	Hofvijver (2 ha)	-0,07
X	Klein Plaspoelpolder (9 ha)	-0,70
XI	Bemalen gebied Klein Plaspoelpolder (4 ha)	-1,00
XII	Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (3 ha)	flexibel van -0,19 tot +0,11
XIII	De Woerd Boschpolder (4 ha)	-0,60
XIV	Wallertuin Delft (10 ha)	-1,00
XV	Ten westen van Heenweg (18 ha)	+0,15
XVI	Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (13 ha)	+0,29
XVII	Gestuwd gebied aan Maasdijk (6 ha)	-0,25
XVIII	Ten oosten van Heenweg (4 ha)	-0,43 (interimpeil -0,30)
XIX	Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel (7 ha)	-3,10
XX	Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel (2 ha)	-2,57
XXI	Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel (2 ha)	-1,71
XXII	Haagse Bos (36 ha)	flexibel van -0,70 tot -0,55
XXIII	Opmaling Heen- Geestvaarpolder (4 ha)	-0,10

3. Kernboodschap

Het peilbesluit Delflands boezem uit 2007 is herzien omdat in enkele kleine peilgebieden het peil niet meer actueel is en omdat de begrenzing van de peilgebieden is aangepast.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Ter voorbereiding van het nieuwe peilbesluit Delflands boezem is op 5 februari 2019 het ontwerppeilbesluit Delflands boezem vastgesteld. De thans vigerende peilbesluiten die geheel of gedeeltelijk hierop betrekking hebben zijn:

- Delflands boezem vastgesteld op 27 september 2007,
- Polder Schiedam-west vastgesteld op 23 mei 2013,
- Klein Plaspoelpolder vastgesteld op 28 februari 2013,
- Cluster Delft vastgesteld op 12 december 2011,
- Heen-en Geestvaartpolder vastgesteld op 22 april 2010,
- Boschpolder vastgesteld op 23 mei 2013,
- Oost-Abtspolder vastgesteld op 23 mei 2013.

5. Regelgeving en Beleid

- Waterwet (Artikel 5.2)
- Waterverordening Zuid-Holland (artikelen 4.2, 4.3, en 4.4)
- Beleidskader Peilbeheer Provincie Zuid Holland
- Beleidsnota Peilbeheer van Delfland
- Inspraakverordening Delfland

6. Financiën

Het actualiseren van het peilbesluit heeft geen financiële consequenties.

7. Duurzaamheid

Uitgangspunt bij het opstellen van peilbesluiten is duurzaam waterbeheer. Daarnaast past de Beleidsnota Peilbesluiten binnen duurzaam waterbeheer. In alle gevallen wordt aan de uitgangspunten voldaan. Bij de uitvoering van de maatregelen wordt uitgegaan van een Programma van Eisen waarin duurzaamheid is opgenomen.

8. Organisatorische en personele consequenties

Het voorstel heeft geen organisatorische of personele consequenties.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Geen

11. Communicatie (in- en extern)

In de voorbereiding van het peilbesluit zijn de volgende belanghebbenden betrokken:

- Gemeenten Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Maassluis, Westland, Midden-Delfland, Delft, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Leidschendam - Voorburg en Den Haag (i.v.m. belang ruimtelijke ordening);
- Sportvisserij Nederland (i.v.m. belang sportvisserij);
- Midden Delfland vereniging (i.v.m. landschapsbelangen Midden Delfland)
- Natuurmonumenten (i.v.m. natuurbelangen);
- Provincie Zuid-Holland (i.v.m. natuurbelangen).

De volgende tekst wordt in de nieuwsbrief van Delfland opgenomen:

Waterpeil Delflandse boezemgebied onder de loep genomen

Delfland stemt het waterpeil in sloten en vaarten af op de belangrijkste gebruiksfunctie van het gebied. De meeste gebieden hebben een mix van functies. Het juiste waterpeil leggen we vast in een peilbesluit. Bij een actualisatie van het waterpeil gaan we altijd zorgvuldig te werk en wegen we alle belangen goed af.

De boezem is het grootste en belangrijkste peilgebied van Delfland. De boezem is het hoofdstelsel van kanalen, vaarten en sloten dat het overtollige regenwater afvoert naar zee. Of tijdens droge periode juist water ons gebied inlaat. Dit peilgebied en enkele aangrenzende peilgebieden is nader geanalyseerd met betrekking tot onder andere grondwateroverlast en drooglegging. Dit heeft niet geleid tot aanpassing van het boezempeil. Voor enkele kleine peilgebieden wordt het watersysteem eenvoudiger of verbeterd door een kleine peilverhoging. Naast de afweging van de peilen is de begrenzing van de peilgebieden geactualiseerd.

Tijdens het opstellen van het peilbesluit zijn verschillende belanghebbenden al betrokken. Van 11 februari tot en met 25 maart 2019 heeft het ontwerp-boezempeilbesluit ter inzage gelegen. Hierop zijn geen zienswijzen binnengekomen. Het college stemt daarom in met het voorgenomen peilbesluit. Op 26 september 2019 beslist de verenigde vergadering van Delfland over het nieuwe peilbesluit.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Vaststelling van het peilbesluit wordt bekendgemaakt door kennisgeving van de zakelijke inhoud daarvan in het digitale Waterschapsblad en op de website van Delfland. In de publicatie wordt vermeld dat het peilbesluit zes weken ter inzage wordt gelegd en dat in die periode beroep kan worden ingesteld.
Een gemotiveerd beroepschrift kan worden ingediend bij de Rechtbank te Den Haag door:
- belanghebbenden, die tijdig zienswijzen hebben ingediend tegen het ontwerpbesluit;
- belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten dat zij geen zienswijzen hebben ingediend tegen het ontwerpbesluit en
- belanghebbenden die willen opkomen tegen wijzigingen in het vastgestelde peilbesluit.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikel 84 lid 2 van de Waterschapswet is D&H belast met de voorbereiding van de besluiten van de VV.
Op grond van artikel 77 van de Waterschapswet stelt de VV het peilbesluit vast.

14. Toelichting

15. Bijlagen

1. Peilenkaart peilbesluit Delflands boezem met tekeningnummer 20181126
2. Toelichting peilbesluit Delflands boezem

Peilbesluit Delflands boezem

Dossiernummer : 1489
Vergaderdatum : 26 september 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 6 augustus 2019, dossiernummer 1489;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterveiligheid;

overwegende dat:

a) de vigerende peilbesluiten Delflands boezem, polder Schiedam-west, Klein Plaspoelpolder, peilbesluit cluster Delft voor het peilgebied Boezem-XIV, Heen-en Geestvaartpolder voor het peilgebied Boezem-XII, Boschpolder voor de peilgebieden Boezem-I en Boezem-XV, Oost-Abtspolder voor de peilgebieden VI, VII, VIII en IX niet meer actueel zijn en derhalve moeten worden herzien;

b) de bij de instelling van de peilen betrokken belangen zijn onderzocht en afgewogen overeenkomstig de Toelichting op het peilbesluit Delflands boezem, die als onderbouwing van dit peilbesluit dient te worden aangemerkt;

c) het ontwerp-peilbesluit volgens de Inspraakverordening Delfland na tijdige voorafgaande bekendmaking volgens de daartoe geldende voorschriften gedurende zes weken van 11 februari 2019 tot en met 25 maart 2019 voor de ingezetenen en belanghebbende natuurlijke en rechtspersonen in het beheersgebied van Delfland ter inzage heeft gelegen op het kantoor van het Hoogheemraadschap van Delfland en via elektronische bekendmaking op internet;

d) tegen het ontwerp-peilbesluit binnen de gestelde termijn geen zienswijzen zijn ingebracht;

Gelet op:

a) de besluiten van de Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland van 27 september 2007 voor de vaststelling van de peilen van Delflands boezem, van 23 mei 2013 voor de vaststelling van de peilen van polder Schiedam-west, van 28 februari 2013 voor de vaststelling van de peilen van de Klein Plaspoelpolder, van 12 december 2011 voor de vaststelling van de peilen van peilgebied Boezem-XIV van cluster Delft, van 22 april 2010 voor de vaststelling van de peilen van Heen-en Geestvaartpolder van 23 mei 2013 voor de vaststelling van de peilen van peilgebieden Boezem-I en Boezem-XV van de Boschpolder, van 23 mei 2013 voor de vaststelling de peilen van peilgebieden VI, VII, VIII en IX van de Oost-Abtspolder;

b) de bepalingen in de Waterschapswet, de Waterwet en de waterverordening Zuid-Holland;

Besluit:

I. in te trekken het voornoemde peilbesluiten van Delflands boezem, polder Schiedam-west, Klein Plaspoelpolder, Heen-en Geestvaartpolder, peilbesluit cluster Delft voor het peilgebied Boezem-XIV, Boschpolder voor de peilgebieden Boezem-I en Boezem-XV en Oost-Abtspolder voor de peilgebieden VI, VII, VIII en IX;
II. de peilen van de waterstand en de daarbij behorende schouwpeilen en plaatsen van peilschalen in de Delflands boezem als volgt vast te stellen:

Peil-gebied	**Gebied**	**Peil** (m t.o.v. NAP)	**Schouwpeil** (m t.o.v. NAP)	**Plaats van de peilschaal**
I	**Hoofdpeilgebied (7970 ha)**	**-0,43**	**-0,43**	**Diverse**
II	Golfbaan Groendael (21 ha)	zomer +0,48 winter +0,38	+0,38	Stuw 451403 nabij Groendaal 3
III	Gebied Groendael (33 ha)	zomer +0,48 winter +0,18	+0,18	Stuw 451404 naast fietspad
IV	Duindigt (50 ha)	zomer +0,08 winter -0,22	-0,22	Stuw 451402 aan nabij Waalsdorperlaan 8
V	Molenwijk Monster (7 ha)	-0,02	-0,02	Bij gemaal nabij Parelduiker 32
VI	Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster (4 ha)	Interim +0,10 Definitief -0,43	Interim +0,10 Definitief -0,43	Tegenover Rijnweg 359
VII	tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster (19 ha)	-0,25	-0,25	Tegenover Naaldwijkseweg 340
VIII	Zwartenhoek (12 ha)	-0,07	-0,07	Bij stuw B8459 aan de Boomaweg
IX	Hofvijver (2 ha)	-0,07	-0,07	Bij stuw 402414 nabij Korte Vijverberg 7
X	Klein Plaspoelpolder (9 ha)	-0,70	-0,70	Bij stuw 4080001 op hoek D. Huijserlaan en D. v. Zeelandstraat
XI	Bemalen gebied Klein Plaspoelpolder (4 ha)	-1,00	-1,00	Bij gemaal 408101 op hoek D. Huijserlaan en D. v. Zeelandstraat
XII	Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (3 ha)	flexibel van -0,19 tot +0,11	+0,11	Bij stuw 304414 nabij Woutersweg 87
XIII	De Woerd Boschpolder (4 ha)	-0,60	-0,60	Bij gemaal 301101 nabij Dijkweg 113
XIV	Wallertuin Delft (10 ha)	-1,00	-1,00	Bij gemaal 233101 nabij Vrijenbansekade 4
XV	Ten westen van Heenweg (18 ha)	+0,15	+0,15	Bij gemaal 1151454 aan de Heen- en Geestvaart
XVI	Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (13 ha)	+0,29	+0,29	Bij gemaal 304112 aan de Heen- en Geestvaart nabij Woutersweg 16
XVII	Gestuwd gebied aan Maasdijk (6 ha)	-0,25	-0,25	Nabij Maasdijk 25
XVIII	Ten oosten van Heenweg (4 ha)	Interim -0,30 Definitief -0,43	Interim -0,30 Definitief -0,43	Bij gemaal 304117
XIX	Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel (7 ha)	-3,10	-3,10	Bij gemaal aan westzijde
XX	Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel (2 ha)	-2,57	-2,57	Bij stuw
XXI	Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel (2 ha)	-1,71	-1,71	Bij stuw
XXII	Haagse Bos (36 ha)	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,70	Bij gemaal 452101 aan de zuidzijde van het peilgebied
XXIII	Opmaling Heen-Geestvaartpolder (4 ha)	-0,10	-0,10	Bij gemaal 304114 aan de Heen- en Geestvaart

zoals op de bij dit besluit behorende kaart met tekeningnummer 20181126 nader is aangegeven, zulks onder de navolgende bepalingen:

a) de schouwpeilen zullen worden aangeduid met 'SP' op de peilschalen op de in de bovenstaande tabel aangegeven plaats;
b) flexibel peilbeheer in peilgebied XXII betekent dat het peil mag variëren tussen de aangegeven onder- en bovengrens, waarbij de variatie gedurende het gehele jaar wordt bepaald door natuurlijke omstandigheden waaronder neerslag en verdamping. Wanneer het peil de ondergrens onderschrijdt, zal water worden ingelaten uit het naastliggende hogere peilgebied, echter niet meer dan nodig is om onderschrijding van de ondergrens te voorkomen. Wanneer het peil de bovengrens overschrijdt of – te beoordelen naar de te verwachten neerslag – zal gaan overschrijden, wordt via het gemaal het overtollige water uitgemalen naar het naastliggende hogere peilgebied, echter niet meer dan nodig is om de overschrijding van de bovengrens te voorkomen;
c) flexibel peilbeheer in de peilgebieden XII betekent dat het peil mag variëren tussen de aangegeven onder- en bovengrens, waarbij de variatie gedurende het gehele jaar wordt bepaald door natuurlijke omstandigheden waaronder neerslag en verdamping. Wanneer het peil de bovengrens overschrijdt, wordt via de stuw het overtollige water afgelaten naar het naastliggende lagere peilgebied;
d) de overgang van zomerpeil naar winterpeil zal als regel plaatsvinden in de loop van de maanden september en oktober, de overgang van winterpeil naar zomerpeil in de loop van de maanden maart tot en met mei. Daarbij worden weersgesteldheid en verloop van de freatische grondwaterstand ter plaatse in aanmerking genomen;
e) het peilbesluit treedt in werking met ingang van de achtste dag na de openbare bekendmaking van het besluit;
f) voor de peilgebieden VI en XVIII treedt definitieve peil in werking vanaf de 1 januari 2024 of zoveel eerder als door dijkgraaf en hoogheemraden wordt vastgesteld.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 september 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Peilgebied	omschrijving	Voorstel peil (m t.o.v. NAP)
I	Hoofdpeilgebied	-0,43
II	Golfbaan Groendael	zp +0,48 / wp +0,38
III	Groendeal	zp +0,48 / wp +0,18
IV	Duindigt	zp +0,08 / wp -0,22
V	Molenwijk Monster	-0,02
VI	Rijnweg Moster	-0,43 (interim +0,10)
VII	tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster	-0,25
VIII	Zwartenhoek	-0,07
IX	Hofvijver	-0,07
X	Klein Plaspoelpolder	-0,70
XI	Bemaling Klein Plaspoelpolder	-1,00
XII	Westelijke opmaling Maasdijk	flex -0,19 / +0,11
XIII	De Woerd	-0,60
XIV	Wallertuin Delft	-1,00
XV	Westelijk Heenweg	+0,15
XVI	Oostelijke opmaling Maasdijk	+0,29
XVII	Gestuwd Maasdijk	-0,25
XVIII	Oostelijk Heenweg	-0,43 (interim -0,30)
XIX	Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel	-3,10
XX	Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel	-2,57
XXI	Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel	-1,71
XXII	Haagse Bosch	flex -0,70 / -0,55
XXIII	Opmaling Heen- en Geestvaart	-0,10

Legenda

- Beheergrens Delfland
- Polders
- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Peilafwijking
- afvoergemaal
- aanvoergemaal
- circulatiegemaal
- Boezemwater

Haagse Beek
Veen- en Blinkhorstpolder
Klein Plaspoelpolder
Tuinbouwpolder
Noordpolder
Eshofpolder
Oostmade
Westmade
Zwartenhoek
Dijkpolder (Poeldijk)
Polder van Nootdorp
polder Ypenburg
Plaspoel- en Schapenweipolder
Hoge Broekpolder
Lage Broekpolder
Nieuwe of Drooggemaakte polder
Droogmaking in de Oude Polder van Pijnacker
Wippolder
Hoekpolder
Polder van Biesland
Oud- en Nieuw-Wateringveldschepolder
Bentlandse Bovenpolder
Noordpolder van Delfgauw
Oude Polder van Pijnacker
Het Waalbos
Boschpolder
Voordijkshoornse polder
De Woudse Droogmakerij
Deltse Wippolder
Oude en Nieuwe Broekpolder
Harnaschpolder
Hooge Abtswoudschepolder
polder Berkel
Heen- en Geestvaartpolder
Polderpolder
Woudse polder
Hoolpolder
Zuidpolder van Delfgauw
Droogmaking in de Zuidpolder van Delfgauw
Het Oudeland
Vlietpolder
Groeneveldse polder
Kerkpolder-noord
Lage Abtswoudschepolder (stedelijk)
Nieuwland en Noordland
Klaas Engelbrechtspolder
polder Hoek van Holland
Het Olieblok
Oude Lierpolder
Kerkpolder-zuid
Staaldijnen
Lage Abtswoudschepolder (landelijk)
Alkendijksche polder
De Lange Bonnen
Hoefpolder
Dorspolder
Schieveen
Kralingerpolder
Opdijking Buiten Nieuwland
Hollerhoekse en Zouteveensepolder
Noord-Kethelpolder
Oranjepolder
Oude Campspolder
Duifpolder
Oost-Abtspolder
Strendijkpolder
Commandeurspolder
Dijkpolder (Maasland)
polder Vlaardingen-Hollerhoek
Poldervaartpolder
Foppenpolder
Broekpolder
polder Spaargen
Sluispolder
Aalkeet-Buitenpolder
Babbenspolder
polder Schiedam-oost
polder Oud-Mathenesse
Aalkeet-Binnenpolder
polder Vlaardingen-west
polder Schiedam-west
polder Vlaardingen-oost
polder Vettenoord

N

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflands Boezem

Peilenkaart peilvoorstel

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_0

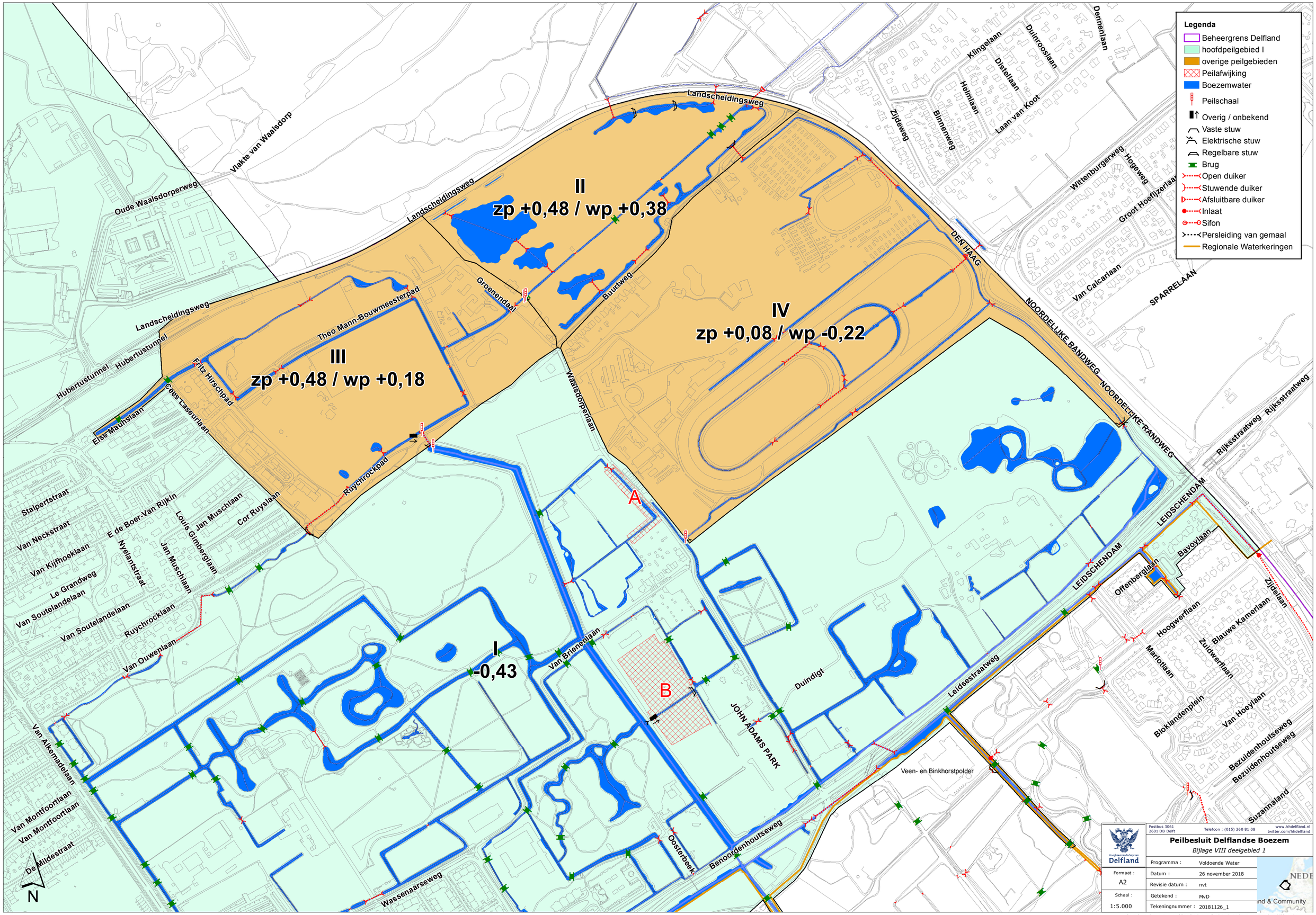
Formaat : A0

Schaal : 1:35.000

Een Nederland & Community Maps Contribution

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

VI
-0,43 (interim +0,10)

V
-0,02

I
-0,43

VIII
-0,07

Zwartenhoek

Dijkpolder (Poeldijk)

Legenda
- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Peilafwijking
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Zeewering
- Regionale Waterkeringen
- Polderkaden
- Natte ecologische zone

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

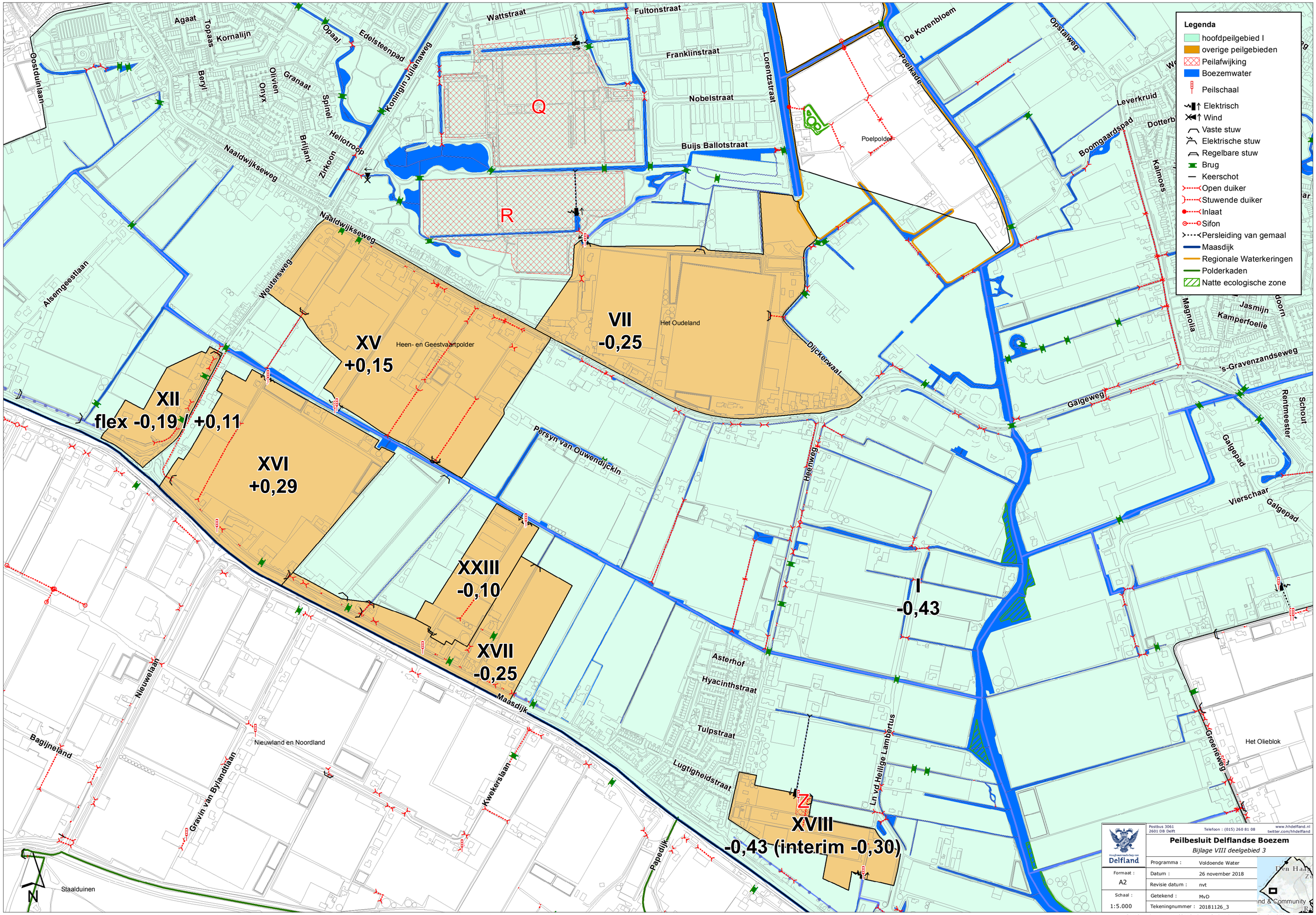
Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 2

Programma :	Voldoende Water
Formaat : A2	Datum : 26 november 2018
	Revisie datum : nvt
Schaal : 1:5.000	Getekend : MvD
	Tekeningnummer : 20181126_2

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 3

Programma :	Voldoende Water
Formaat : A2	Datum : 26 november 2018
	Revisie datum : nvt
Schaal : 1:5.000	Getekend : MvD
	Tekeningnummer : 20181126_3

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Vaste stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Inlaat
- Sifon
- Afsluitbare sifon
- Persleiding van gemaal
- Regionale Waterkeringen

XXII
flex -0,70 / -0,55

I
-0,43

IX
-0,07
Haagse Beek

's-Gravenhaagse Bos
Veen- en Binkhorstpolder
Roggekamp
Het Kleine Loo
Goetlijfpad
Goetlijfstraat
Floris Grijpstraat
Van Hogenhoucklaan
Van Zaeckstraat
Van Wijngaerdenstraat
Wassenaarseweg
Paul Gabrielstraat
Van Alkemadelaan
Willem Witsenplein
Hart Nibbrigkade
Pieter Meinersstraat
Breitnerlaan
Mankesstraat
Ary Scheffersstraat
Van Trigtstraat
Benoordenhoutseweg
FILOSOFENPAD
Leidsestraatweg
Bezuidenhoutseweg
Oostduinlaan
Bachmanstraat
Emantsstraat
Ballstraat
Mallemolen
Javastraat
Paschalispad
Duchattelstraat
Neuhuyskade
Weissenbruchstraat
Roelofsstraat
Sadeestraat
Breitnerlaan
Nassau Dillenburgstraat
Nassau Odijckstraat
Jan van Nassaustraat
Mesdagstraat
Jozef Israelslaan
Mauvestraat
Koningskade
Koningingracht
Zuid-Hollandplein
Zuid-Hollandlaan
Kerkstraat
Frederikstraat
Cantaloupenburg
Schelpkade
Mauritskade
Laan van Roos en Doorn
Hooigracht
Hoofkade
Nieuwe Schoolstraat
Denneweg
Hourweg
Hoolstraat
Maliestraat
Jan Evertstraat
Nieuwe Uitleg
Smidswater
Kanonstraat
Kazernestraat
Willemstraat
Louis Couperusplein
Boorlaan
Boslaan
Koekamplaan
Utrechtsebaan
Prins Clauslaan
Adelheidstraat
Emmastraat
Wilhelminastraat
Koningin Marialaan
Paulinastraat
Mariastraat
Emmapark
Helenastraat
Theresiastraat
De Carpentierstraat
Willem van Outhoornstr
Pahudstraat
De Sillestraat
Altingstraat
Stuyvesantstraat
Van Lansbergestraat
Loudonstraat
Sibergstraat
Van Reesstraat
Van Heutszstraat
IJsclubweg
Van der Capellenstraat
Maystraat
Usselincxstraat
Hendrik Zwaardecroonstr
Johannes Camphuijsstraat
2e De Carpentierstraat
Van Imhoffstraat
Jacob Mosselstraat
3e Louise de Colignystr
Juliana van Stolberglaan
Louise Henriettestraat
Prinses Beatrixlaan
Amalia van Solmsstraat
Koningin Sophiestraat
Francois Valentijnstraat
Pieter Bothstraat
Lekstraat
Bernhardviaduct
BUSSTATION
UTRECHTSEBAAN
Rijnstraat
Koningin Julianaplein
Prinsessegracht
Korte Voorhout
Lange Voorhout
Tournooiveld
Hoge Nieuwstraat
Parkstraat
Willemstraat
Kleine Kazernestraat
Casuariestraat
Bleijenburg
Herengracht
Herenstraat
Korte Poten
Korte Houtstraat
Calliopestraat
Muzenstraat
Cliostraat
Turfmarkt
Zwarteweg
Korte Vijverberg
Kneuterdijk
Plaats
Buitenhof
Binnenhof
Plein
Hofplaats
Hofweg
N
De Moucheronstraat
Cornelis Houtmanstraat
Spaarwaterstraat
Merkusstraat
Comelis van der Lijnstr
Carel Reinierszkade
Gerard Reijnstraat
Joan Maetsuyckerstraat
Ln van Nieuw-Oost-Indie
Schenkade
Anna van Hannover
Anna van Saksenlaan
Loolaan
Beetslaan
Vlaskamp

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 4

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_4

Formaat : A2
Schaal : 1:5.000

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Wind
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Regionale Waterkeringen
- Polderkaden
- Natte ecologische zone

I
-0,43

X
-0,70

XI
-1,00

XI
-1,00

Klein Plaspoelpolder

Veen- en Binkhorstpolder

Tedingerbroekpolder

Elzendreef
Distelweide
Via Cimarosa
Noordsingel
Prins Bernhardlaan
Klaverweide
Tulpentuin
Rodelaan
Monseigneur van Steelaan
Burg Den Haan-Groenpark
Burg Nederbragtpark
Mauvelaan
Lodewijk van Hamelstraat
Sint-Bonifaciusstraat
J.S. Bachlaan
Sint Jozefstraat
Koningin Wilhelminalaan
Koningin Julianaweg
Vinkenborglaan
Westboschlaan
Rietsanghpad
Oude Trambaan
Delflandstraat
Dijkgraafstraat
Schoorlaan
Rijnlandstraat
Zaagmolenstraat
Molenpad
Damplein
Damlaan
Bernard IJzerdraatplnts
Frits Slompstraat
Voorburgseweg
Carolinenhof
Plaspoelkade
Sluiskant
Sluisplein
Venestraat
Delftsekade
Regthuysstraat
Nieuwstraat
Weidestraat
de Schans
Overgoo
de Oude Bleijk
Vlietweg
Park Leeuwenstein
Nieuwe Havenstraat
Cornelis Voorhoevelaan
Johan David Zocherstraat
Dokter Van Ledestraat
Oosteinde
Haasburgstraat
Eisbergstraat
Damsigtstraat
Looierslaan
Dr. Beguinlaan
Essesteijnstraat
NOORDELIJKE RANDWEG
Wedde
Veurselaan
Horst
Broek
Essepad
Sepiahof
Violethof
Okerhof
Emeraldhof
Azuurhof
Laan van Leeuwesteyn
Vijverhof
Oosterloostraat
Buitenruststraat
Parkweg
Eemwijkstraat
Park Vronesteijn
Veldzichtkade
Rembrandtlaan
Prinses Marijkekade
Prinses Margrietlaan
Jan Ligthartstraat
Waalhoffiaan
van Deventerlaan
Westerlookade
Vondelstraat
Oostvlietstraat
Loolaan
Sophiastraat
Emmastraat
Prins Hendrikstraat
Laan van Swaenesteijn
Schellinglaan
Noordenburglaan
Rusthoflaan
Groen van Prinstererlaan
Prins Albertlaan
Weverslaan
Vlietwijck
Westvlietweg
Schrepelpad
Park Nabij
Veenkade
Broekslootkade
Badhuislaan
Aliard Pietersonkade
Noteboompark
De Vliegertlaan
Carel Vosmaerstraat
Cremerstraat
Prins Bernhardlaan
Da Costaplein
Laan van Haagvliet
Laan van Heldenburg
Oranjelust
Eindedorpstraat
Rozenboomlaan
Bucaillestraat
Koningin Julianaplein
Spinozalaan
Dirk van Voorburglaan
Hendrik van Boeijenlaan
Scheltuslaan
Prins Bernhardlaan
Dormaellaan
David Klemanlaan
Prinses Beatrixlaan
Falsanterie
Strabolaan
Sint Martinuslaan
Rozentuin
Delflandlaan
Monseigneur van Steelaan
Henry Hagalaan
Marie Hoffmanlaan
Donau
Zoetermeerse Rijweg
Loire
Rijn
Neckar
RYKSWG
LEIDSCHENDAM 8
NOORDELIJKE RANDWEG

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 5

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_5

Formaat : A2

Schaal : 1:5.000

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 6

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Regionale Waterkeringen
- Polderkaden

XIV
-1,00

I
-0,43

Plaspoel- en Schaapweipolder
Voordijkshoornse polder
Polder van Nootdorp
Bieslandse Bovenpolder
Hooge Abtwoudschepolder
Delftse Wippolder
Noordpolder van Delfgauw

Surinamestraat, Timorstraat, Insulindeweg, Bonairestraat, Sint Jorisweg, Stil Gezicht, Oostsingel, Vrijenbansekade, Vrijenbanselaan, Nieuwe Plantage, Wateringseweg, Kalverbos, Aan 't Verlaat, Tweemolentjeskade, 't Vrije Land, Baden Powellpad, Botsnpad, Zavelpad, Bieslandsepad, Wilgenlaan, Meidoornlaan, Lijsterbeslaan, Lindelaan, Linnaeuspad, Olof Palmestraat, Rijksweg A13, Bieslandsekade, Maria Strickhof, Gerardus de Haenstraat, Hendrick de Keyserweg, Willem Naghelstraat, De Genestetstraat, Groenlandselaan, Maria Duystlaan, Koepoortstraat, Leonard Bramerstraat, Beukenlaan, Esdoornlaan, Oude Lisbaan, Wilgenpad, Palamedesstraat, Rembrandtstraat, Pieter de Hooghstraat, Van Mierevelttlaan, Elzenlaan, Goudenregenlaan, Prunuslaan, Fabritiusstraat, Vermeerstraat, Oostsingel, Oostplantsoen, Kloosterstraat, Rietveld, Raam, Vaandelstraat, Schutterstraat, Pluympot, Vlamingstraat, Trompetstraat, Nieuwe Langendijk, Donkerstraat, Harmenkokslaan, Oranje Plantage, Hopstraat, Oosteinde, 't Carto, Yperstraat, Coomansstraat, Gasthuislaan, Oostpoort, Zuiderstraat, Zuidergracht, Kruisstraat, Ezelsveldlaan, Nieuwelaan, Zuidpoort, Vestpoort, Paradijspoort, Molslaan, Brabantse Turfmarkt, Breestraat, Asvest, Vlasteplein, Zusterlaan, Gashouderpad, Kanaalweg, Kanaalpad, Mijnbouwpad, Mijnbouwstraat, Prof. Van Itersonpad, Charlotte de Bourbonstr, Schoemakerstraat, Amalia van Solmslaan, De Colignystraat, Sint Aldegondestraat, Nassaulaan, Spiekmanstraat, Simonsstraat, Prins Mauritsstraat, Frederik Hendrikstraat, Jan Willem Frisostraat, Botaniestraat, Oostplein, Delfgauwseweg, Oostblok, Stille Putten, Weidepad, Staalweg, Oostpoortweg, DELFT 9 Poortweg, DELFT 9 Lage Pad, Odulphusstraat, Van der Madestraat, Dr. Schaepmanstraat, Vondelstraat, Stalpaert vd Wieleweg, Muyskenlaan, Zuidplantsoen, Julianalaan, Aleid van Malsenlaan, Crommelinlaan, Westlandseweg, Zuidwal, Hooikade, Scheepmakerij, Werfpad, Herenpad, Rotterdamseweg, Maerten Trompstraat, Piet Heinstraat, Michiel de Ruyterweg, Herteg Govertkade, Bauxietpad, Zuidwal, Gistraat, Lange Geer, Barbarasteeg, Weeshuisplaats, Achterom, Ham, Westvest, Houttuinen, Coenderstraat, Laantje van Mater, Van Leeuwenhoeksingel, Busplein, Hoornsestraat, Plateelstraat, Westerstraat, Hovenierstraat, Pootstraat, Raamstraat, Hoogstraat, Paulus Buijsstraat, Hugo de Grootstraat, Westeinde, Provincialeweg, Buitenwatersloot, Kogelgietersloot, Lodenvloer, Henry Dunantlaan, Bastinglaan, Molenwerf, Bolderpad, Tuinderspad, Zaaihoek, Oogstlaan, Zonnepad, Florapad, De Kringloop, Meerpad, Oceaanpad, Lentepad, Zomerpad, Herfstpad, Winterpad, Kruitmolenpad, Molenhuispad, Coltjnlaan, Kuyperpad, Van Almondestraat, Van der Lelijstraat, Van Kinschotstraat, Van Beresteynstraat, Provincialeweg, Kuyperweg, De Meesterstraat, Piersonstraat, Roelstraat, Tak van Poortvlietstraat, Weteringlaan, Van Tienhovenstraat, Mijerstraat, Ruys de Beerenbrouckstr, Storklaan, Meeslaan, Alexander Fleminglaan, Kasteelwerf, Haantje, W.H. van Leeuwenlaan, Verkadestraat, Wallerstraat, Vijver Zuid, Zocherweg, Laan van Altena, Donker Curtiusstraat, Kampveldweg, Spoorsingel, Phoenixstraat, Thorbeckestraat, Hof van Delftlaan, De Vriesstraat, Fransen van de Puttestr, C. Fockstraat, Laan van Overvest, Anna Beijerstraat, Willemstraat, Arnoldstraat, Cornelis de Wittstraat, Jan de Wittstraat, Van de Spiegelstraat, Van Gaelenlaan, Sint Olofslaan, Singelstraat, Paxlaan, Van Bossestraat, Adriaan Pauwstraat, Caspar Fagelstraat, Jacob Catsstraat, Hugo de Grootstraat, Patrimoniumstraat, Havenstraat, Bolwerk, Smitsteeg, Nickersteeg, Poppesteeg, Phoenixtuin, Phoenixstraat, Kloksteeg, Oude Delft, Peperstraat, Koornmarkt, Kromstraat, Wijnhaven, Oude Langendijk, Beestenmarkt, Molstraat, Oude Delft, Hippolytusbuurt, Oude Kerkstraat, Choorstraat, Kerkstraat, Markt, Voldersgracht, De Vlouw, Vlouw, Hippolytusbuurt, Minderbroerstraat, Baljuwsteeg, Visstraat, Verwersdijk, Van der Mastenstraat, Doelenstraat, Voorstraat, Molenstraat, Kolk, Noordeinde, Geerboogerd, Geerweg, Kantoorgracht, Kuiringsplein, Amastraat, Dirklangenstraat, Baglijnestraat, Baglijnhof, Schoolstraat, Sint Agathaplein, Oude Delft, Wateringsevest, Kalverbos, Vrijenbanselaan, Vrijenbansekade, Oostsingel, Polder van Nootdorp, Sint Jorisweg, Stil Gezicht, Insulindeweg, Bonairestraat, Timorstraat, Surinamestraat, Haantje, Plaspoel- en Schaapweipolder, Kasteelwerf, Alexander Fleminglaan, Meeslaan, W.H. van Leeuwenlaan, Verkadestraat, Vijver Zuid, Wallerstraat, Zocherweg, Laan van Altena, Donker Curtiusstraat, Kampveldweg, Storklaan, Ruys de Beerenbrouckstr, Mijerstraat, Van Tienhovenstraat, Van Almondestraat, Van der Lelijstraat, Van Kinschotstraat, Van Beresteynstraat, Provincialeweg, Kuyperweg, De Meesterstraat, Piersonstraat, Roelstraat, Tak van Poortvlietstraat, Weteringlaan, Kuyperpad, Coltjnlaan, De Kringloop, Meerpad, Oceaanpad, Lentepad, Zomerpad, Herfstpad, Winterpad, Kruitmolenpad, Florapad, Zonnepad, Oogstlaan, Zaaihoek, Tuinderspad, Molenhuispad, Henry Dunantlaan, Bastinglaan, Molenwerf, Bolderpad, Buitenwatersloot, Kogelgietersloot, Lodenvloer, Provincialeweg, Buitenwatersloot, Westeinde, Hugo de Grootstraat, Paulus Buijsstraat, Hoornsestraat, Plateelstraat, Westerstraat, Hovenierstraat, Pootstraat, Raamstraat, Coenderstraat, Laantje van Mater, Van Leeuwenhoeksingel, Busplein, Houttuinen, Westvest, Barbarasteeg, Weeshuisplaats, Lange Geer, Gistraat, Achterom, Ham, Zuidwal, Hooikade, Scheepmakerij, Werfpad, Herenpad, Rotterdamseweg, Maerten Trompstraat, Piet Heinstraat, Michiel de Ruyterweg, Herteg Govertkade, Bauxietpad, Mijnbouwstraat, Mijnbouwpad, Kanaalpad, Kanaalweg, Gashouderpad, Zusterlaan, Vlasteplein, Asvest, Zuidpoort, Vestpoort, Paradijspoort, Molslaan, Brabantse Turfmarkt, Breestraat, Koornmarkt, Kromstraat, Wijnhaven, Oude Langendijk, Beestenmarkt, Molstraat, Oude Delft, Peperstraat, Koornmarkt, Oude Delft, Hippolytusbuurt, Oude Kerkstraat, Choorstraat, Kerkstraat, Markt, Voldersgracht, De Vlouw, Vlouw, Hippolytusbuurt, Minderbroerstraat, Baljuwsteeg, Visstraat, Verwersdijk, Van der Mastenstraat, Doelenstraat, Voorstraat, Molenstraat, Kolk, Noordeinde, Geerboogerd, Geerweg, Kantoorgracht, Kuiringsplein, Amastraat, Dirklangenstraat, Baglijnestraat, Baglijnhof, Schoolstraat, Sint Agathaplein, Oude Delft, Wateringsevest, Kalverbos, Vrijenbanselaan, Vrijenbansekade, Oostsingel, Polder van Nootdorp, Sint Jorisweg, Stil Gezicht, Insulindeweg, Bonairestraat, Timorstraat, Surinamestraat, Oostplantsoen, Kloosterstraat, Rietveld, Raam, Vaandelstraat, Schutterstraat, Pluympot, Vlamingstraat, Trompetstraat, Nieuwe Langendijk, Donkerstraat, Harmenkokslaan, Oranje Plantage, Hopstraat, Oosteinde, 't Carto, Yperstraat, Coomansstraat, Gasthuislaan, Oostpoort, Zuiderstraat, Zuidergracht, Kruisstraat, Ezelsveldlaan, Nieuwelaan, Zuidpoort, Vestpoort, Paradijspoort, Molslaan, Brabantse Turfmarkt, Breestraat, Koornmarkt, Kromstraat, Wijnhaven, Oude Langendijk, Beestenmarkt, Molstraat, Oude Delft, Peperstraat, Koornmarkt, Oude Delft, Hippolytusbuurt, Oude Kerkstraat, Choorstraat, Kerkstraat, Markt, Voldersgracht, De Vlouw, Vlouw, Hippolytusbuurt, Minderbroerstraat, Baljuwsteeg, Visstraat, Verwersdijk, Van der Mastenstraat, Doelenstraat, Voorstraat, Molenstraat, Kolk, Noordeinde, Geerboogerd, Geerweg, Kantoorgracht, Kuiringsplein, Amastraat, Dirklangenstraat, Baglijnestraat, Baglijnhof, Schoolstraat, Sint Agathaplein, Oude Delft, Wateringsevest, Kalverbos, Vrijenbanselaan, Vrijenbansekade, Oostsingel, Polder van Nootdorp, Sint Jorisweg, Stil Gezicht, Insulindeweg, Bonairestraat, Timorstraat, Surinamestraat, Oostplantsoen, Kloosterstraat, Rietveld, Raam, Vaandelstraat, Schutterstraat, Pluympot, Vlamingstraat, Trompetstraat, Nieuwe Langendijk, Donkerstraat, Harmenkokslaan, Oranje Plantage, Hopstraat, Oosteinde, 't Carto, Yperstraat, Coomansstraat, Gasthuislaan, Oostpoort, Zuiderstraat, Zuidergracht, Kruisstraat, Ezelsveldlaan, Nieuwelaan, Zuidpoort, Vestpoort, Paradijspoort, Molslaan, Brabantse Turfmarkt, Breestraat, Koornmarkt, Kromstraat, Wijnhaven, Oude Langendijk, Beestenmarkt, Molstraat, Oude Delft, Peperstraat, Koornmarkt, Oude Delft, Hippolytusbuurt, Oude Kerkstraat, Choorstraat, Kerkstraat, Markt, Voldersgracht, De Vlouw, Vlouw, Hippolytusbuurt, Minderbroerstraat, Baljuwsteeg, Visstraat, Verwersdijk, Van der Mastenstraat, Doelenstraat, Voorstraat, Molenstraat, Kolk, Noordeinde, Geerboogerd, Geerweg, Kantoorgracht, Kuiringsplein, Amastraat, Dirklangenstraat, Baglijnestraat, Baglijnhof, Schoolstraat, Sint Agathaplein, Oude Delft, Wateringsevest, Kalverbos, Vrijenbanselaan, Vrijenbansekade, Oostsingel, Polder van Nootdorp, Sint Jorisweg, Stil Gezicht, Insulindeweg, Bonairestraat, Timorstraat, Surinamestraat

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Hoogheemraadschap van Delfland

Programma :	Voldoende Water
Formaat : A2	Datum : 26 november 2018
	Revisie datum : nvt
Schaal : 1:5.000	Getekend : MvD
	Tekeningnummer : 20181126_6

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Noord-Kethelpolder

Schieveen

Doenpad

Doenkade

Parallelstraat-Westzijde

Otterdijk

Vliegveldweg

Achterdijk

Aviandabaan

Gatwickbaan

Paraisbaan

Zaventembaan

Cointrinbaan

Rotterdam Airportbaan

Kastrupbaan

Rijksweg A13

Parallelstraat-Oostzijde

Katershofpad

Legakkerpad

Linatebaan

NOORDERLAAN

Rhijnsburgstraat

Landzichtstraat

Delflandstraat

Zuiderlaan

Veriaatstraat

Schipholstraat

Welschapstraat

Vd Duijn van Maasdamweg

Sidelingepad

Wouwerlaan

Parallelstraat

Schielaan

Chalonsstraat

Julianastraat

Terpstraat

Plassingel

Grote Werfstraat

Rodenburgstraat

Oranjestraat

Zestienhovensekade

De Lugt

Martinus Dorpiusstraat

Oost-Sidelinge

Ludolf de Jonghstraat

Kleinpolderkade

Neel Gijsenstraat

Molensingel

DEELENPAD

I
-0,43

XX
-2,57

XIX
-3,10

XXI
-1,71

Delftweg

Sheffieldstraat

Augsburgstraat

Corkstraat

Glasgowstraat

Lyonstraat

Pittsburghstraat

Stuttgartstraat

Matlingeweg

Innsbruckweg

Vareseweg

Osakastraat

Singaporestraat

Hongkongstraat

Oost-Abtspolder

BUENOS AIRESSTRAAT

MONTEVIDEOSTRAAT

NAIROBISTRAAT

Bombaystraat

Cairostraat

Sydneystraat

Melbournestraat

Detroitstraat

Klotoweg

Sevillaweg

Polderweg

Polderdwarsweg

's-Gravelandseweg

Spykerstraat

Fokkerstraat

Calandstraat

Poldervaartpolder

Algerastraat

Koolhovenstraat

Ruijsstraat

Van Heekstraat

Ringersstraat

Van-Vlissingenstraat

Rolbrug

Schiekade

Overschiesseweg

Spaarnestraat

Mijestraat

polder Spangen

Groothandelsmarkt

Keersopstraat

Schuttevaerweg

Drechtstraat

Almstraat

Amstelstraat

Industrieweg

Vlaardingweg

Delfshavensseweg

Van Adrichemweg

Patijnstraat

Van Noortwijckstraat

Hoornseweg

Duyvesteynstraat

Sleutelring

Burg de J de Jongh

Hoge Schlehof

Burg Koningsstraat

Hoornsingel

Baanweg

Jan Steenstraat

2e Hogenbanweg

Bijlvenburgstraat

Ruggeweg

KP KLEINPOLDERPLEIN

Amaldestraat

Beeningerstraat

Buttervlietstraat

Abtsweg

Mookhoekplein

Hargpad

Eskampstraat

Abtsweg

Aalkeetstraat

Becramming

West-Sidelinge

Willem Hedaweg

Albert Cuijpstraat

Ruijsdaelstraat

Prins Maurritssingel

Van Slaverenstraat

Saenredamstraat

Pieter van Aschstraat

Graswinckelstraat

Rotterdamse Rijweg

Professor Bolklaan

Torenlaan

N

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Boezemwater
- Peilschaal
- Diesel
- Elektrisch
- Vaste stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Stuwende duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Regionale Waterkeringen
- Polderkaden
- Natte ecologische zone

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 7

Programma :	Voldoende Water
Formaat : A2	Datum : 26 november 2018
	Revisie datum : nvt
Schaal : 1:5.000	Getekend : MvD
	Tekeningnummer : 20181126_7

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- overige peilgebieden
- Peilafwijking
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Overig / onbekend
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Maasdijk
- Regionale Waterkeringen
- Polderkaden
- Natte ecologische zone

I
-0,43

U

V

Vierschaar
Groeneweg
Ln vd Heilige Lambertus
Hoogwerf
De Hoge Bomen
Trambaan-West
Vlietweg
Vlietpolder
Vlietpad
Kloosterpad
Burgemeester Eisenweg
Hoge Noordweg
Monnikenlaan
Trambaan-oost
Het Olieblok
Galgeweg
Sint Jorispad
Jogchem van der Houtweg
Leeweg
Burg van Doornlaan
Leehove
Leemidden
Oranjesluisweg
Laan van Vijverberg
Blauwhek
van Oosthuijzelaan
Maasdijk
Staalduinlaan
van Rijckevorsellaan
Bonnenlaan
de Jonghlaan
Oranjedijk
Pettendijk
Tuindersweg
Lange Kruisweg
De Lange Bonnen
Staalduinen
Oranjepolder

N

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 8

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_8
Formaat :	A2
Schaal :	1:5.000

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- Peilafwijking
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Wind
- Overig / onbekend
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Persleiding van gemaal
- Zeewering
- Regionale Waterkeringen

I
-0,43

C
D
E
F
G
H

Haagse Beek
Machiel Vrijenhoeklaan
Wijndaelerduin
Bijrustduin
SOLLEVELDPAD
LANDMOTORPAD
Wijndaelerweg
Ockenburghstraat
Laan van Meerdervoort
Julius Rontgenstraat
Messchaertstraat
Aaltje Noordewierstraat
Van Beinumstraat
Richard Holstraat
Jacques Urlusstraat
Leharstraat
Landrepad
Mozartlaan
Catharina van Rennesstr
P de Haan-Manifargespd
Beethovenlaan
Beethovenplantsoen
Strausslaan
King Olivereiland
Louis Armstrongkade
Pisuissestraat
Louis Davidsstraat
Menuetstraat
Van Anrooystraat
Nocturnestraat
Sonatinestraat
Cantateplein
Chopinstraat
Glenn Millerhof
Lisztstraat
Melodiestraat
Preludestraat
Fugastraat
Symfoniestraat
Ouverturestraat
Arnold Spoelstraat
Tramstraat
Bram Frosstraat
Ru Parestraat
Monsterseweg
Loosduinse Hoofdstraat
Loosduinse Uitleg
Viandenstraat
Luxemburgstraat
Lippe-Biesterfeldweg
Willem III straat
Oranjewoudstraat
Noorderbrink
Schwerinkade
Kapelaan Meereboerweg
J. Boezerstraat
J.J. Heggekade
G.J. van Marrewijkiaan
Molenbrink
A. Petersweg
De Brink
Lozerlaan
Hanso Idzerdapad
Jean Monnetpad
Alexine Tinnepad
Madesteinweg
Abe Lenstraweg
Aad Mansveldstraat
Bep Bakhuijsweg
Coen de Koninglaan
Elias Steinstraat
Ad van Emmenesstraat
Oostmade
Eshofpolder
Margaretha v. Henneb

N

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

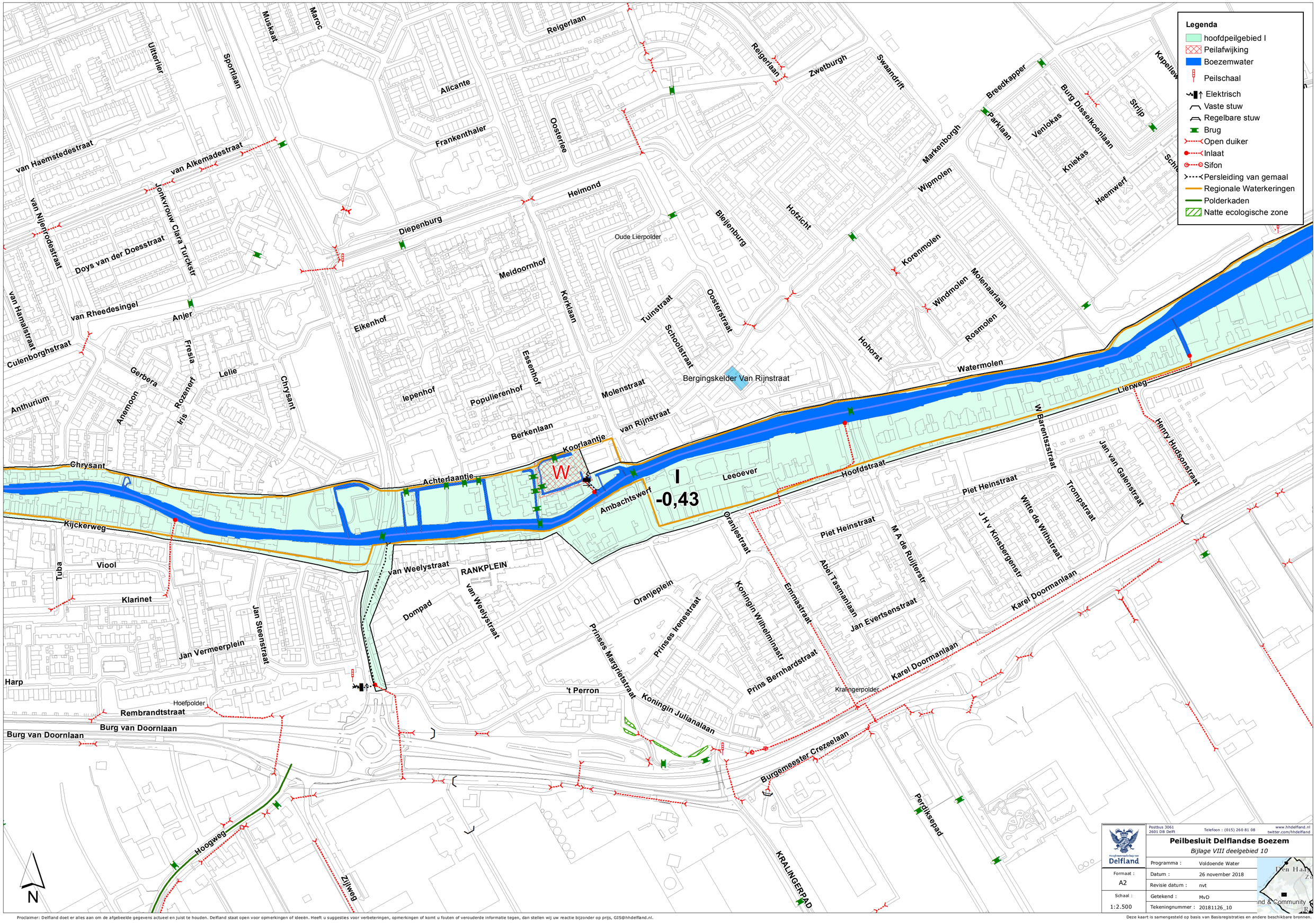
Bijlage VIII deelgebied 9

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_9

Formaat : A2
Schaal : 1:5.000

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Postbus 3061
2601 DB Delft
Telefoon : (015) 260 81 08
www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 10

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_10

Formaat : A2

Schaal : 1:2.500

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Legenda

- hoofdpeilgebied I
- Peilafwijking
- Boezemwater
- Peilschaal
- Elektrisch
- Vaste stuw
- Elektrische stuw
- Regelbare stuw
- Brug
- Keerschot
- Open duiker
- Afsluitbare duiker
- Inlaat
- Sifon
- Persleiding van gemaal
- Zeewering
- Maasdijk
- Regionale Waterkeringen
- Natte ecologische zone

I

-0,43

J K L M N O P T

Monsterseweg
Hoogwerf
Vlotlaan
Nijverheidsweg
Havenstraat
Tomatenlaan
Radijslaan
Koningin Julianaweg
Parallelweg
Pruimenlaan
Gantellaan
Perzikenlaan
Meloenlaan
Tuinveldlaan
Komkommerlaan
Rusthovenlaan
Kersenlaan
Bloemenlaan
Lange Stukken
Boerenlaan
IJsselmeer
Rijnsburgerweg
Arendsduin
Het Waalblok
Nieuwlandsedijk
Kelder Waalblok
Valkenierstraat
Zeilmakerstraat
Gildenhof
Belaardierlaan
Albert Schweitzerlaan
U Thantpad
Rode Kruislaan
Ln der Verenigde Naties
Poelmolenweg
Strandweg
Staalvisserstraat
Rederijkerslaan
Minstreelhof
Troubadourlaan
Gasthuislaan
van Heuven Goedhartlaan
Unicefstraat
Maesemundeweg
Vertengde Poelkade
Baakwoning
Nieuwland en Noordland
Vreeburghlaan
Reguliersstraat
Veilingkade
Havenhof
Hoflaan
Mijnsenstraat
van Gochstraat
Hagemanstraat
Mr. Meinertzhagenstraat
Poelpolder
Zeestraat
Zeestraat
Diepenbrocklaan
Sand-Ambachtstraat
Boeijinhof
Zandeveltweg
Noordlandseweg
Sweelincklaan
Kreeklaan
Heen- en Geestvaartpolder
Zandeveltplein
Verhulstlaan
Zanddijk
Aaksterlaan
Vaartplein
Pastorielaan
Albert Klingstraat
Mr. Schokkingstraat
Marktplein
van Lennepstraat
Mr. Bruinstraat
Dingemans vd Kasteelepln
Rijnvaartweg
Nachtegaallaan
Rijnveste
Koningin Julianaweg
Merellaan
Nieuwe Vaart
Leeuweriklaan
Karekiet
Langestraat
Mr. de Fremerystraat
Hogge

N

Hoogheemraadschap van Delfland

Postbus 3061
2601 DB Delft

Telefoon : (015) 260 81 08

www.hhdelfland.nl
twitter.com/hhdelfland

Peilbesluit Delflandse Boezem

Bijlage VIII deelgebied 11

Programma :	Voldoende Water
Datum :	26 november 2018
Revisie datum :	nvt
Getekend :	MvD
Tekeningnummer :	20181126_11

Formaat : A2

Schaal : 1:5.000

Proclaimer: Delfland doet er alles aan om de afgebeelde gegevens actueel en juist te houden. Delfland staat open voor opmerkingen of ideeën. Heeft u suggesties voor verbeteringen, opmerkingen of komt u fouten of verouderde informatie tegen, dan stellen wij uw reactie bijzonder op prijs, GIS@hhdelfland.nl.

Deze kaart is samengesteld op basis van Basisregistraties en andere beschikbare bronnen.

Toelichting op peilbesluit Delflands Boezem

Hoogheemraadschap van
Delfland

Toelichting peilbesluit Delflands Boezem

30 november 2018
Hoogheemraadschap van Delfland, team Waterhuishouding

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding 4
1.2 Doel 4
1.3 Gebiedsproces 4
1.4 Inventarisatie en boezemschets 4
1.5 Gebiedsbeschrijving 4
1.6 Leeswijzer 6
2 Samenvatting 7
3 Peilafweging peilgebied I 11
3.1 Werkwijze 11
3.2 Peilgebied I Hoofdpeilgebied 11
3.3 Ontsnippering door samenvoegen klein peilgebied met boezempeilgebied 21
3.3.1 Gebied III – Ten noorden van gemaal Van der Burg 21
3.3.2 Gebied IV – Ten zuiden van gemaal vd Burg 24
3.3.3 Gebied X – Vlaardingse Vlietlanden 25
3.3.4 Gebied XI – Plas Hoekje Alle Winden 28
3.3.5 Gebied SDW I – Schiedam-West 29
4 Peilafweging overige peilgebieden 31
4.1 Peilgebied II – Terrein golfbaan Groendael 31
4.2 Peilgebied III – Gebied Groendael 31
4.3 Peilgebied IV – Duindigt 32
4.4 Peilgebied V – Molenwijk Monster 34
4.5 Peilgebied VI – Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster 35
4.6 Peilgebied VII – Tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster 37
4.7 Peilgebied VIII – Zwartenhoek 40
4.8 Peilgebied IX – Hofvijver 40
4.9 Peilgebied X – Klein Plaspoelpolder 41
4.10 Peilgebied XI – Bemalen peilgebied Klein Plaspoelpolder 41
4.11 Peilgebied XII – Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk 42
4.12 Peilgebied XIII – De Woerd Boschpolder 42
4.13 Peilgebied XIV – Wallertuin Delft 43
4.14 Peilgebied XV – Ten westen van Heenweg 43
4.15 Peilgebied XVI – Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk 44
4.16 Peilgebied XVII en peilgebied XXIII – Opmalingen Heen- en Geestvaart 46
4.17 Peilgebied XVIII – Ten oosten van Heenweg 49
4.18 Peilgebied XIX – Eiland na bochtafsnijding Schie - westelijk deel 53
4.19 Peilgebied XX – Eiland na bochtafsnijding Schie - oostelijk deel 53
4.20 Peilgebied XXI – Eiland na bochtafsnijding Schie - zuidelijk deel 54
4.21 Peilgebied XXII – Haagse Bos 54

5 Peilvoorstel 55
5.1 Peilvoorstel 55
5.2 Effecten 57
5.3 Maatregelen 60
5.4 Peilschalen 60
5.5 Schouwpeilen 60
5.6 Begrenzing 61
5.7 Peilafwijkingen 62
6 Sturings- en beheermarge 64
6.1 Peilbeheer en marges 64
6.2 Huidige praktijk en mogelijkheden 64
7 Waterbeschikbaarheid 66
7.1 Watervraag 66
7.2 Huidige situatie wateraanvoer 67
7.3 Risico's in waterbeschikbaarheid 68
7.4 Waterbeschikbaarheid in de toekomst 69
Bijlage I: Methodiek 70
Bijlage II: Externe communicatie tijdens opstellen peilbesluit 76
Bijlage III: Maatregelen 78
Bijlage IV: Kostenindicatie maatregelen 79
Bijlage V: Overzicht knelpunten 80
Bijlage VI: Knelpunten peilgebied I 83
Bijlage VII: Peilenkaart vorig peilbesluit 96
Bijlage VIII: Peilenkaart peilvoorstel 97

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Als beheerder van onder meer het oppervlaktewater is het Hoogheemraadschap van Delfland volgens artikel 5.2 in de Waterwet verplicht peilbesluiten vast te stellen. Daarnaast stelt de Waterverordening Zuid-Holland dat het algemeen bestuur van Delfland zorg draagt voor actuele peilbesluiten, die in ieder geval toegesneden zijn op veranderingen in zowel de omstandigheden ter plaatse als de aanwezige functies en belangen. In het Waterbeheerplan 2016-2021 heeft Delfland aangegeven integrale peilbesluiten te maken en dit samen te doen met belanghebbenden. Integraliteit en het afwegen van belangen staat voorop bij het vaststellen van een peil waarbij ook de nieuwere taken van het waterschap in het grondwater- en vaarwegbeheer zijn meegenomen.

Het vorige peilbesluit voor de Boezem van Delfland is op 27 september 2007 door de Verenigde Vergadering (VV) vastgesteld. De provincie Zuid-Holland (GS) heeft op 4 december 2007 goedkeuring verleend voor het peilbesluit (kenmerk PZH-2007-663521a).

1.2 Doel

Het doel van het peilbesluit voor de Boezem van Delfland is het vastleggen van de peilen die zo goed mogelijk voldoen voor de aanwezige belangen. Een vastgesteld peilbesluit biedt aan belanghebbenden duidelijkheid en rechtszekerheid. Het doel van deze toelichting op het peilbesluit is een afweging te maken of de peilen in het boezemgebied nog actueel zijn of dat een peilvariant voorgesteld dient te worden die de aanwezige belangen beter faciliteert. Peilenvarianten worden afgewogen als er uit de inventarisatiefase knelpunten bekend zijn ten aanzien van de vigerende peilen. Op basis van de onderbouwde peilvoorstellen kan een definitief besluit worden genomen over peilen in het boezemgebied.

1.3 Gebiedsproces

Belanghebbenden zijn bij het proces tot actualisatie van het boezempeilbesluit betrokken. In bijlage II is aangegeven op welke wijze dit is gebeurd.

1.4 Inventarisatie en boezemschets

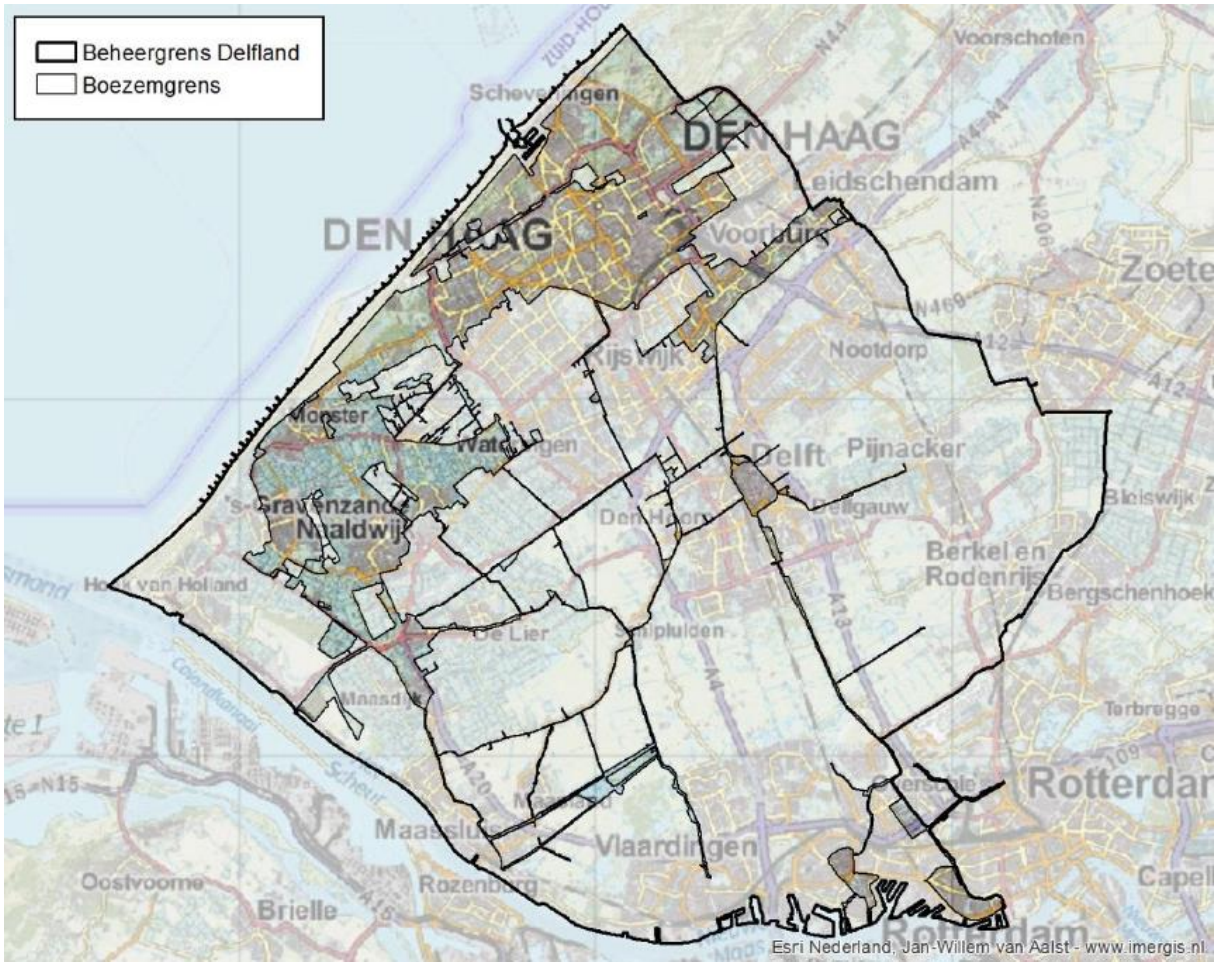
Voorafgaand aan het peilbesluit is een inventarisatie uitgevoerd van het peilbesluitgebied. De resultaten hiervan zijn beschreven in het "Inventarisatierapport peilbesluit Delflands boezem" d.d. 11 oktober 2017. Onderdeel van de inventarisatie zijn onder meer een actualisatie van de begrenzing en een beschrijving van het gebied en het watersysteem en een knelpuntenanalyse. Tevens is een boezemschets opgesteld met deelnemers van gemeenten, hengelsportvereniging, Midden-Delflandvereniging en Delfland (verschillende teams). In de boezemschets zijn voor verschillende waterthema's knelpunten, opgaven en wensen in beeld gebracht en op basis van deze informatie ideeën voor het boezemgebied bedacht. De boezemschets is deels het gebiedsproces voor het peilbesluit en kan in veel meer trajecten worden gebruikt, bijvoorbeeld voor ruimtelijke plannen zoals gebiedsvisies.

1.5 Gebiedsbeschrijving

In het "Inventarisatierapport peilbesluit Delflands boezem" d.d. 11 oktober 2017 zijn onder meer de ligging van het gebied, het watersysteem en de ondergrond beschreven voor het hele peilbesluitgebied en een samenvatting van de relevante gegevens per peilgebied. Onderstaand volgt een korte samenvatting hiervan.

Ligging peilbesluitgebied
Het peilbesluitgebied "Delflands Boezem" bestaat uit de boezem en boezemland met een totale oppervlakte van ruim 8.000 hectare. De boezem is een stelsel van de grote vaarten en kanalen binnen het beheergebied van Delfland, zoals de Schie, Vliet en Gaag. Vanuit de boezem kan water worden ingelaten in de polders en omgekeerd kan overtollig water in de polders uitgemalen worden op de boezem.
Het boezemland zijn de gebieden die direct afwateren op de boezem en daarmee onderdeel zijn van het watersysteem van de boezem. Het boezemland betreft grote delen van het Westland, gemeente Den Haag, de binnenstad van Delft, havengebied Rotterdam en het

zuidoostelijke deel van Schiedam. Daarnaast zijn er op verschillende plaatsen langs de boezemkanalen boezemlandjes of vlietlandjes aanwezig. Dit is de benaming voor een strook tussen boezemkade en boezemwater. De Vlaardingse Vlietlanden is het grootste gebied van alle vlietlanden. In figuur 1-1 is het peilbesluitgebied weergegeven.

Figuur 1.1 Ligging peilbesluitgebied "Delflands Boezem"

Grondgebruik
In het Westland is het voornaamste grondgebruik glastuinbouw. Daarnaast komen ook stedelijke bebouwing (Monster, Naaldwijk, 's-Gravenzande en Poeldijk), bedrijventerreinen en bouwterreinen voor. In Den Haag en het duingebied Den Haag overheerst de stedelijke bebouwing, afgewisseld met parken, plantsoenen, bedrijventerreinen en sportterreinen. In het duingebied bestaat het grondgebruik vooral uit de stedelijke bebouwing van Scheveningen en de duinen. Het grondgebruik in Delft bestaat overwegend uit stedelijke bebouwing. In Schiedam en Rotterdam en in mindere mate ook Delft, bestaat het grondgebruik tevens uit bedrijventerreinen. Het grondgebruik voor boezemkanalen betreft voornamelijk water met een kade. In de boezemkanalen zijn ook woonboten aanwezig. Het grondgebruik ter plaatse van de boezemlandjes is afwisselend. Het varieert van natte natuurlijke terreinen tot glastuinbouw, sportterrein en woongebied.

Oude bebouwing
Binnen de begrenzing van het boezempeilbesluit is zeer veel bebouwing aanwezig die gevoelig is voor paalrot en verandering van de grondwaterstand. Naast concentraties van oude bebouwing in de steden komt verspreid over het gehele boezempeilbesluitgebied oude bebouwing voor.

Archeologie
Binnen het boezemgebied bevinden zich zeer veel terreinen met archeologische waarden en gebieden met een hoge trefkans op archeologische sporen. Een verandering van de grondwaterstand kan leiden tot aantasting van archeologisch materiaal door verdroging en oxidatie. Daarnaast kunnen door een verandering van de grondwaterstand grondsporen onzichtbaar worden door reductie van ijzer.

Watersysteem
Binnen het boezempeilbesluit zijn verschillende peilgebieden aanwezig. De grote vaarten en kanalen en het merendeel van het boezemland liggen in het hoofdpeilgebied met een vast peil van NAP -0,43 m. Daarnaast zijn er verschillende kleinere peilgebieden aanwezig die een ander peil (kunnen) hebben.

Maaiveldhoogte
Het maaiveld verloopt globaal van hoog in het westen ter plaatse van de duinen tot lager in het oosten. Het boezemland ligt hoger dan polders. Hoe verder naar het oosten hoe minder boezemwatergangen er aanwezig zijn, hier zijn de droogmakerijen aanwezig, die 3 tot 6 meter lager liggen dan de boezem.

Drooglegging
De drooglegging is het verschil tussen de maaiveldhoogte en het waterpeil. Met name het hoofdpeilgebied I heeft een grote variatie in de drooglegging. In Den Haag en in de kernen in het Westland is de drooglegging relatief groot. Verspreid over het gehele boezemgebied komen ook kleine drooglegginge voor. Het natuurgebied de Vlaardingse Vlietlanden is het grootste aaneengesloten gebied met een kleine drooglegging.

Bodem en maaivelddaling
De bodemsoorten zijn zeer afwisselend en variëren van zand, klei tot veen. De bodem van Den Haag en het Westland bestaat voor een groot deel uit zand. De maaivelddaling is hier gemiddeld 0,3 mm per jaar, respectievelijk 0,35 mm per jaar. Voor de rest van het boezem-gebied is de maaivelddaling gemiddeld 1,32 mm/jaar. Lokaal kan de maaivelddaling groter zijn, bijvoorbeeld in gebieden met veen.

Kwel, wegzijging en ondiep grondwater
In een groot deel van het peilbesluitgebied is sprake van wegzijging. Daarnaast zijn er ook gebieden waar sprake is van kwel: in een groot deel van het Westland, ter hoogte van het Kanaal en het Verversingskanaal in Den Haag en in het zuidelijk deel van de Vlietlanden treedt kwel op.

De grondwaterstanden binnen het boezemland laten een grote variatie laten zien. Ook is er een groot verschil zichtbaar in de mate waarin fluctuaties optreden tussen de verschillende locaties waar de grondwaterstanden gemeten zijn. Het verloop van de grondwaterstanden kan dus niet eenduidig omschreven worden.

Waterkeringen
De waterkeringen in het beheergebied van Delfland bestaan uit primaire waterkeringen, regionale keringen, landscheidingen, binnenwaterkeringen en polderkaden. Aan de westkant vormen de duinen (primaire kering) de begrenzing van het boezemland. Ten zuiden van het boezemland van het Westland betreft de kering een binnenwaterkering. Het boezemwater wordt grotendeels gekeerd door regionale keringen.

1.6 Leeswijzer

In de voorliggende rapportage is voor de Boezem van Delfland de peilafweging beschreven. In hoofdstuk 2 staat het peilvoorstel en een samenvatting van de peilafweging, effecten, maatregelen en kosten. In hoofdstuk 3 zijn voor het hoofdpeilgebied I de knelpunten en kansen beschreven en vervolgens de peilafweging. In hoofdstuk 4 is de peilafweging voor de overige peilgebieden beschreven. De toetsing van de peilafwijkingen is in hoofdstuk 5 opgenomen. In de bijlagen is het beleid, de methodiek en informatie over de externe communicatie opgenomen. In de laatste bijlagen bevindt zich het kaartmateriaal.

2 Samenvatting

Peilvoorstel
Tabel 2.1 geeft een overzicht van de peilvoorstellen.

Tabel 2.1 Overzicht peilen en peilvoorstel Delflands boezem

Peilgebied	Voorstel peil	Schouw-peil	Peil vorige peilbesluit	Praktijk-peil*	Wijziging t.o.v. vorige peilbesluit
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP				m
I Hoofdpeilgebied (I / I)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	-
I Hoofdpeilgebied (III / III)	-0,43	-0,43	-0,52	-0,43	opheffen en bij pg I +0,09
I Hoofdpeilgebied (IV / IV)	-0,43	-0,43	-0,27	-0,28	opheffen en bij pg I -0,16
I Hoofdpeilgebied (X / X)	-0,43	-0,43	zomer -0,43 winter flexibel van -0,30 tot -0,43	zomer -0,44 winter -0,45	opheffen en bij pg I -0,13 tot 0,00
I Hoofdpeilgebied (XI / XI)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	opheffen en bij pg I -
I Hoofdpeilgebied (SDW I / XXIV)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	opheffen en bij pg I -
II Golfbaan Groendael (IIa / XV)	zomer +0,48 winter +0,38	+0,38	zomer +0,48 winter +0,38	zomer +0,46 winter +0,38	-
III Gebied Groendael (IIb / XVI)	zomer +0,48 winter +0,18	+0,18	zomer +0,48 winter +0,18	zomer +0,45 winter +0,20	-
IV Duindigt (IIc / XVII)	zomer +0,08 winter -0,22	-0,22	zomer +0,08 winter -0,22	zomer -0,11 winter -0,18	-
V Molenwijk Monster (V / V)	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-
VI Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster / I Hoofdpeilgebied** (VI / VI)	-0,43 (+0,10 interim**)	-0,43 (+0,10 interim**)	+0,10	+0,02	opheffen en bij pg I -0,53
VII Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster (VII VII)	-0,25	-0,25	-0,25	-0,24	-
VIII Zwartenhoek (VIII / VIII)	-0,07	-0,07	-0,07	-0,12	-
IX Hofvijver (IX / IX)	-0,07	-0,07	-0,07	-0,08	-
X Klein Plaspoelpolder (KPP I / XIX)	-0,70	-0,70	-0,70	-0,69	-
XI Bemalen gebied Klein Plaspoelpolder (KPP II / XVIII)	-1,00	-1,00	-1,00	-1,03	-
XII Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (XII / XII)	flexibel van -0,19 tot +0,11	-0,19	flexibel van -0,19 tot +0,11	niet bekend	-

Peilgebied	Voorstel peil	Schouw-peil	Peil vorige peilbesluit	Praktijk-peil*	Wijziging t.o.v. vorige peilbesluit
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP				m
XIII De Woerd Boschpolder (BCH BZM XV / XXVIII)	-0,60	-0,60	-0,60	-0,59	-
XIV Wallertuin Delft (Delft XIV / XIV)	-1,00	-1,00	-1,00	-1,01	-
XV Ten westen van Heenweg (HGP I / II)	+0,15	+0,15	+0,15	+0,16	-
XVI Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (HGP II / XXI)	+0,29	+0,29	+0,25	+0,29	+0,04
XVII Gestuwd gebied aan Maasdijk (HGP III / XXIII)	-0,25	-0,25	-0,25	-0,24	-
XVIII Ten oosten van Heenweg / I Hoofdpeilgebied** (HGP V / XIII)	-0,43 (-0,30 interim**)	-0,43 (-0,30 interim**)	-0,30	-0,25	opheffen en bij pg I -0,13
XIX Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel (OAP V / XXVII)	-3,10***	-3,10***	-3,10***	nog niet ingericht	-
XX Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel (OAP V / XXVI)	-2,57***	-2,57***	-2,57***	nog niet ingericht	-
XXI Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel (OAP V / XXV)	-1,71***	-1,71***	-1,71***	nog niet ingericht	-
XXII Haagse Bos (VBP XII / XX)	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,55	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,62	-
XXIII Opmaling Heen- en Geestvaart (HGP IV / XXII)	-0,10	-0,10	-0,10	-0,13	-

* Praktijkpeil is berekend op basis van beschikbare metingen vanaf 2008.
** Peilgebied bij herinrichting toevoegen aan peilgebied I, tot die tijd geldt een interim peil gelijk aan vorig peilbesluit.
*** Na afronding werkzaamheden bochtafsnijding Schie.

Wit	14 peilgebieden waar het peil gelijk blijft (waaronder het hoofdpeilgebied)
Blauw	peilgebieden worden opgeheven en toegevoegd aan het hoofdpeilgebied (waarbij in één peilgebied een interim peil tot aan de herinrichting van het gebied)
Groen	1 peilgebied met peilverhoging 4 cm (Heen- en Geestvaartpolder)
Rood	3 peilgebieden Bochtafsnijding Schie die worden ingesteld na inrichting

<u>Peilafweging en effecten</u>

Peilgebied I
In peilgebied I (Hoofdpeilgebied) blijft het peil gelijk en is er geen effect op de aanwezige functies. De lokale knelpunten ten aanzien van grondwateroverlast worden niet opgelost. Een algehele peilverlaging voor de knelpunten (ca 700 ha) staat niet in verhouding met het risico op negatieve effecten die overal in het boezemgebied (bijna 8.000 ha) kunnen optreden. Het is ook niet doelmatig om ter hoogte van lokale knelpunten een apart peilgebied met een lager peil in te richten. Indien nodig kan in overleg met de gemeente worden gezocht naar

inrichtingsmaatregelen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Deze maatregelen kunnen per wijk, straat of per zelfs perceel worden toegepast en hebben zo geen (negatieve) invloed op de overige belangen in het peilgebied.

In de oostelijke binnenstad van Delft voldoet het huidige peil voor de korte termijn met de aanvullende maatregelen om het gebied tijdens extreme neerslag af te sluiten en apart te bemalen om hoge peilstijgingen (vanuit andere delen van de boezem) te voorkomen. Voor de lange termijn wordt in afstemming met de gemeente nader onderzocht of in de toekomst een definitieve afsplitsing van het gebied en structurele peilverlaging wenselijk is. In dit onderzoek wordt ook de Bagijnhof meegenomen. Dit gebied grenst aan de oostelijke binnenstad, maar de betreffende watergang maakt geen deel uit van het gebied dat nu al afgesloten kan worden.

Ontsnippering peilgebieden
Zeven peilgebieden zijn of worden toegevoegd aan de boezem. Vier van deze gebieden staan in de praktijk al in open verbinding met de boezem. Voor drie peilgebieden wordt voorgesteld in de toekomst het peil te veranderen na herinrichting van de gebieden. Het voorstel deze kleine tot zeer kleine peilgebieden samen te voegen met het hoofdpeilgebied heeft een positief effect op de ontsnippering van het watersysteem. In totaal wordt hierdoor ongeveer 135 ha toegevoegd aan het hoofdpeilgebied.

De ontsnippering van gebied III (ten noorden van gemaal Van der Burg) heeft ook een positief effect op de waterkwaliteit en ecologie en de drooglegging van de functie natuur/groen.

Gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) wordt heringericht voor woningbouw. Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnen de functies glastuinbouw en agrarisch grasland en is er geen (negatief) effect voor deze functies. De peilverlaging heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied. Tevens heeft de peilverlaging een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling.

De ontsnippering van gebied X (Vlaardingse Vlietlanden) heeft een positief effect op de functie natuur, omdat het gebied bij het hogere winterpeil te nat kan worden.

De ontsnippering van gebied XI (plas hoekje van Alle Winden) heeft een positief effect op de waterkwaliteit en ecologie.

Het voorstel om gebied SDW I (Schiedam-West) samen te voegen heeft administratief een positief effect op de ontsnippering. De onderwaterdrempel tussen de watergang in peilgebied SDW I en de boezem wordt gehandhaafd, zodat het peil niet wegzakt als het gemaal aanstaat.

Het voorstel om peilgebied VI (glastuinbouwgebied Rijnweg Monster) in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing. De peilverlaging heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied. Tevens heeft de peilverlaging een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling. Tot aan de herinrichting is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de huidige functies en belangen.

Voor het grootste deel van peilgebied VII (tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster) is het voorstel het vigerende peil te handhaven en is er geen effect voor de aanwezige functies en belangen. Voor het oostelijke deel is het voorstel om dit in de toekomst toe te voegen aan peilgebied I. Dit heeft een positief effect op de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing in het oostelijke deel van peilgebied VII. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnen de functies glastuinbouw en agrarisch grasland en is er geen (negatief) effect voor deze functies. De peilverlaging heeft een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling in het oostelijke deel van peilgebied VII.

Het voorstel om peilgebied XVIII (Ten oosten van Heenweg) in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing. Tot aan de herinrichting is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de huidige functies en belangen.

Overige peilgebieden
In een groot deel van de peilgebieden blijft het peil gelijk aan het huidige peil en is er geen effect voor de aanwezige functies en belangen.

In peilgebied XVI (Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk) is het voorstel om het praktijkpeil vast te stellen, dit houdt in dat het peil met 4 cm wordt verhoogd zodat er meer water beschikbaar is. Dit heeft een positief effect voor de glastuinbouw, waterkwaliteit en het risico op watertekort.

Bij de inrichting Bochtafsnijding Schie worden drie nieuwe peilgebieden ingericht.

<u>Maatregelen</u>
Als gevolg van de peilvoorstellen en ten behoeve van het peilbeheer zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig.

<u>Begrenzing</u>
De begrenzing van het boezempeilbesluit is geactualiseerd. Op basis van de wijzigingen zijn ook verschillende (delen van) peilgebieden uit andere polders (Klein Plaspoelpolder, Heen- en Geestvaartpolder, Oost-Abtspolder, Boschpolder en Polder Schiedam-West) toegevoegd aan het boezempeilbesluit. Dit betreffen peilgebieden die direct vanuit de boezem van water worden voorzien en overtollig water ook direct lozen op de boezem.

<u>Peilafwijkingen</u>
Binnen het peilbesluitgebied zijn 26 gebieden met afwijkend peil geconstateerd. Van de gebieden met afwijkend peil liggen er 25 in peilgebied I, één gebied met afwijkend peil bevindt zich in peilgebied XVIII. Uit de toetsing van de gebieden met afwijkend peil volgt dat deze zijn toegestaan bij de huidige inrichting van het gebied.

3 Peilafweging peilgebied I

3.1 Werkwijze

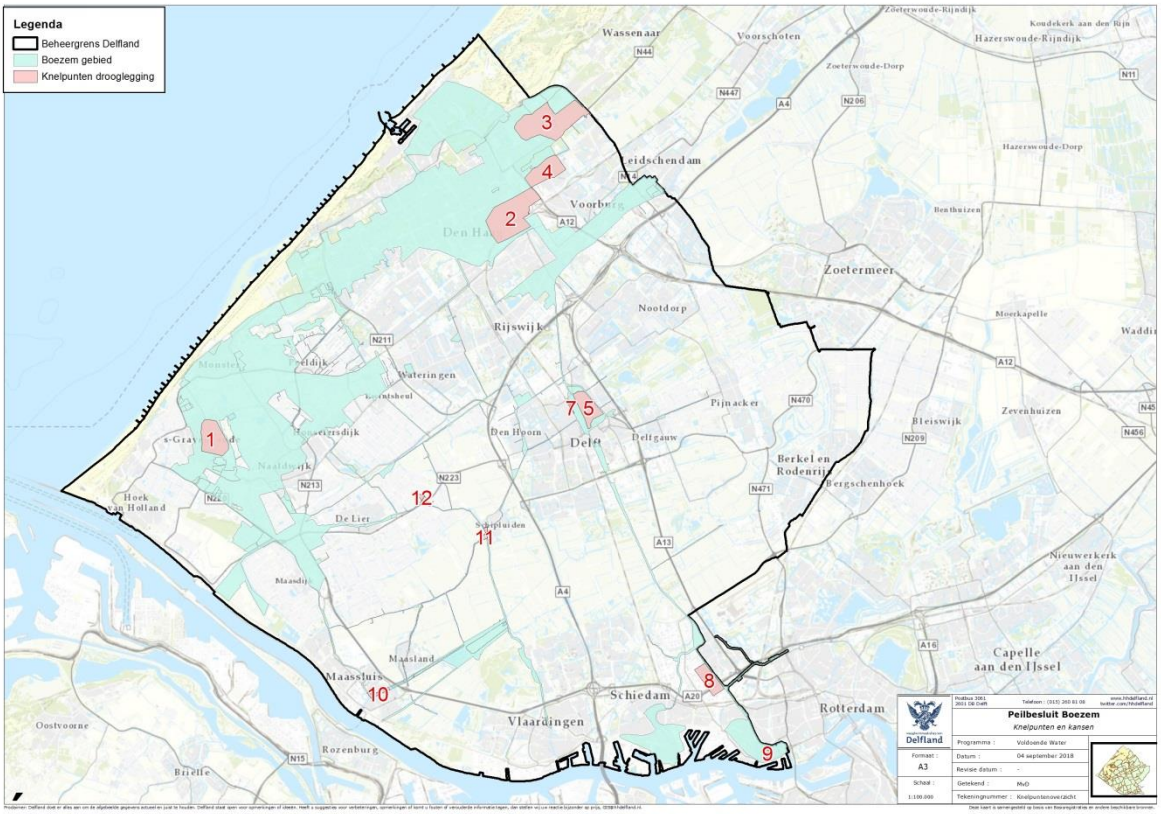
Knelpuntenanalyse en peilverkenning
In de inventarisatie voor het peilbesluit zijn de knelpunten en kansen ten aanzien van het peil bepaald. In bijlage V is een tabel en kaart opgenomen met de knelpunten en kansen voor het peilbesluit zoals die tijdens de inventarisatiefase zijn bepaald. De knelpunten betreffen gebieden waar de drooglegging niet voldoet aan de richtlijnen voor de gewenste drooglegging en klachten bekend zijn, gebieden waar het praktijkpeil afwijkt van het vigerende peilbesluitpeil en knelpunten met betrekking tot het beheer en de bediening. De kansen betreffen gebieden met een peilverschil van minder dan 20 cm dat een kans biedt op samenvoeging. Per peilgebied zijn de knelpunten, kansen, oplossingsrichtingen en de peilvarianten bij de knelpunten en kansen toegelicht.

Peilafweging
Vervolgens is voor alle peilgebieden van de boezem een afweging gemaakt voor het gewenste peilbeheer. Voor peilgebieden zonder knelpunt wordt voorgesteld het peil uit het vorige peilbesluit te continueren. Voor peilgebieden met een knelpunt of kans wordt een peilvariant afgewogen. In de peilafweging worden de peilvarianten onderling vergeleken aan de hand van het effect op het knelpunt en de effecten op de aanwezige belangen. Ook een indicatie van kosten van eventuele maatregelen wordt hierbij meegenomen. De effecten worden ingeschat op basis van de in bijlage I opgenomen methodiek. Een toelichting op de kostenindicatie is in bijlage IV opgenomen. Aan de hand van de effecten worden de voor- en nadelen van de peilvarianten afgewogen tot een peilvoorstel.

3.2 Peilgebied I Hoofdpeilgebied

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied I

Knelpunten
In peilgebied I is de drooglegging op diverse plaatsen kleiner dan de richtlijn voor de optimale drooglegging van de betreffende functie (zie Figuur 3.1 en bijlage V). Het betreft de volgende knelpunten:
- Knelpunt 1 – Kleine drooglegging bebouwing ’s-Gravenzande
- Knelpunt 2 – Kleine drooglegging bebouwing Stationsbuurt Den Haag
- Knelpunt 3 – Kleine drooglegging bebouwing Benoordenhoutseweg
- Knelpunt 4 – Kleine drooglegging bebouwing Bezuidenhout
- Knelpunt 5 – Kleine drooglegging bebouwing Oostelijke binnenstad Delft
- Knelpunt 6 – Kleine drooglegging bebouwing Bagijnhof Delft
- Knelpunt 7 – Kleine drooglegging Spoorzone Delft
- Knelpunt 8 – Kleine drooglegging Spaanse Polder
- Knelpunt 9 – Kleine drooglegging Delfshaven
- Knelpunt 10 – Kleine drooglegging bebouwing Maassluis
- Knelpunt 11 – Kleine drooglegging bebouwing boezemlandje Schipluiden
- Knelpunt 12 – Kleine drooglegging bebouwing en gras boezemlandje De Lier
- Knelpunt 32 – Kleine drooglegging bebouwing Spui Delfgauw

Figuur 3.1 Drooglegginsknelpunten peilgebied I

Het betreft voornamelijk gebieden met de functie bebouwing waar de drooglegging kleiner is dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. Bij knelpunt 11 en 12 betreft het naast bebouwing ook gebieden met de functie grasland op veenbodem waar de drooglegging kleiner is dan de richtlijn van 0,6 tot 0,8 m. In de gebieden waar ook meldingen gedaan zijn van hoge grondwaterstanden en (grond)wateroverlast, is een knelpunt gedefinieerd. In bijlage VI is een uitgebreide beschrijving van de knelpunten en oplossingsrichtingen opgenomen. In totaal betreffen de knelpunten minder dan 9% van het totale oppervlak aan boezemgebied (ca. 8.000 ha).

Kansen
Daarnaast zijn er een aantal kleine tot zeer kleine peilgebieden die grenzen aan het hoofdpeilgebied. Met het oog op efficiënter en eenvoudiger waterbeheer is het wenselijk om kleine peilgebieden samen te voegen met het hoofdpeilgebied. Als het peilverschil tussen het betreffende peilgebied en het boezempeil kleiner is dan 20 cm is er een kans gedefinieerd om deze samen te voegen. In totaal betreffen de kansen 160 ha. Het betreft de volgende kansen om een (peil)gebied toe te voegen aan peilgebied I:

- Kans 13 – Kans om gebied III toe te voegen (paragraaf 3.3.1).
- Kans 14 – Kans om gebied IV toe te voegen (paragraaf 3.3.2).
- Kans 15 – Kans om peilgebied VII toe te voegen (paragraaf 4.6).
- Kans 16 – Kans om gebied X toe te voegen (paragraaf 3.3.3).
- Kans 17 – Kans om gebied XI toe te voegen (paragraaf 3.3.4).
- Kans 18 – Kans om peilgebied XVIII toe te voegen (paragraaf 4.17).
- Kans 19 – Kans om peilgebied HGP III toe te voegen (paragraaf 4.16.2).
- Kans 20 – Kans om gebied SDW I toe te voegen (paragraaf 3.3.5).
- Kans 23 – Kans om peilgebied VI toe te voegen (paragraaf 4.5).

Oplossingsrichtingen
Er zijn meerdere factoren die invloed hebben op de hoogte en de variatie van grondwaterstanden. Het waterpeil in de watergangen is een belangrijke factor in de hoogte

van de gemiddelde grondwaterstand. De variatie in grondwaterstanden wordt echter voornamelijk bepaald door de doorlatendheid en het bergend vermogen van de bodem in combinatie met de verhardingsgraad van het maaiveld, en de afstand tot watergangen of andere ontwateringsmiddelen (drainage). Daarbij kan de gemiddeld hoogste grondwaterstand oplopen tot meerdere decimeters boven de gemiddelde hoogte.

Om de knelpunten ten aanzien van (grond)wateroverlast op te lossen kan de drooglegging worden vergroot door het verlagen van het peil in het oppervlaktewater. Met het verlagen van het peil in het oppervlaktewater neemt echter in het hele peilgebied het risico op negatieve effecten (zoals verdroging of schade aan funderingen van oude bebouwing) toe.

Vanwege de aanwezige belangen in peilgebied I zou een peilverlaging van maximaal 5 tot 10 cm overwogen kunnen worden. Het effect hiervan op de hoogste grondwaterstanden is echter beperkt, zeker naar mate de afstand tot aanwezige watergangen groter is. Om hoge grondwaterstanden tegen te gaan zijn daardoor vaak andere, lokale maatregelen effectiever. Knelpunten kunnen gerichter worden opgelost door de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Deze maatregelen kunnen per wijk, straat of per zelfs perceel worden toegepast en hebben zo geen (negatieve) invloed op de overige belangen in het peilgebied.

De kansen om kleine peilgebieden samen te voegen met het hoofdpeilgebied moeten per (peil)gebied afgewogen worden. Indien samenvoeging voor de huidige functie(s) niet gewenst is, moet bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen opnieuw de mogelijkheid afgewogen worden of het betreffend (peil)gebied op boezempeil gebracht kan worden.

Peilvarianten
In de peilafweging dient voor de gebieden met een knelpunt ten aanzien van de drooglegging te worden onderzocht of het peil in de boezem verlaagd kan worden of een apart peilgebied ingericht kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

In de peilafweging dient voor de (peil)gebieden met een kans om deze toe te voegen aan het hoofdpeilgebied te worden onderzocht of dit gewenst is aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen. De peilafweging voor de betreffende (peil)gebieden is uitgewerkt in de paragraaf die tussen haakjes is vermeld achter de kans.

Peilafweging

<u>Geen algehele peilverlaging</u>
In peilgebied I is de drooglegging op diverse plaatsen kleiner dan de richtlijn voor de optimale drooglegging van de betreffende functie. In de gebieden waar ook klachten bekend zijn, is een knelpunt gedefinieerd. Het betreft gebieden met voornamelijk de functie bebouwing waar meldingen van hoge grondwaterstanden en (grond)wateroverlast gedaan zijn [knelpunt 1 t/m 12 en 32]. Om de knelpunten ten aanzien van (grond)wateroverlast op te lossen, kan de drooglegging vergroot worden door het verlagen van het peil in het oppervlaktewater. Een algehele peilverlaging in peilgebied I voor het oplossen van deze lokale knelpunten ten aanzien van grondwateroverlast is echter niet doelmatig. Een algehele peilverlaging voor de knelpunten (ca. 680 ha) staat niet in verhouding met het risico op negatieve effecten die overal in het boezemgebied (bijna 8.000 ha) kunnen optreden. Met het verlagen van het peil in het oppervlaktewater neemt in het hele peilgebied het risico op negatieve effecten (zoals verdroging of schade aan funderingen van oude bebouwing) toe. Vanwege de aanwezige belangen in peilgebied I zou een peilverlaging van maximaal 5 tot 10 cm overwogen kunnen worden. Het effect hiervan op de hoogste grondwaterstanden is echter beperkt, zeker naar mate de afstand tot aanwezige watergangen groter is. Een peilverlaging van 5 tot 10 cm zou geen oplossing zijn voor de knelpunten ten aanzien van (grond)wateroverlast.

Bij een peilverlaging groter dan 10 cm zou het risico op negatieve effecten groter zijn dan de positieve effecten. In peilgebied I is veel bebouwing aanwezig en de bebouwing betreft voor een aanzienlijk deel zakkingsgevoelige bebouwing. Een peilverlaging is niet gewenst, omdat bij peilverlaging het risico op zettingen en schade aan de funderingen toeneemt. In een aantal gebieden met de functie natuur/groen is de drooglegging bij het vigerende peil al groter dan

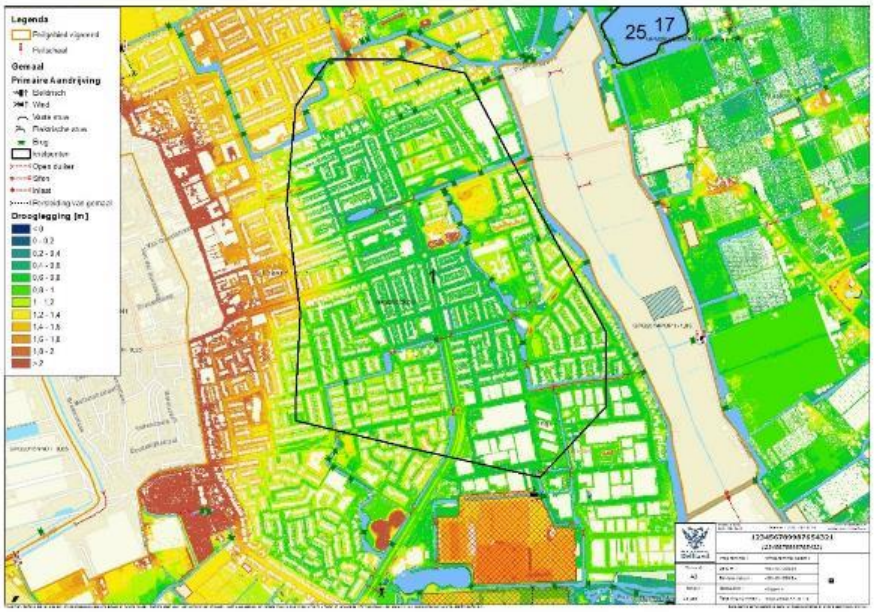
de richtwaarde voor de drooglegging voor deze functie. Bij een verlaging van het peil gaat de drooglegging voor natuur/groen nog verder afwijken van de richtwaarde voor de drooglegging. Voor de functie grasland voldoet de drooglegging bij het vigerende peil aan de richtwaarde voor de drooglegging voor deze functie, maar bij een verlaging van het peil wordt de drooglegging groter dan de richtwaarde voor de drooglegging.

Een peilverlaging heeft ook een negatief effect voor de waterkwaliteit en het risico op water-tekort of droogte, omdat de waterdiepte afneemt. Bij een peilverlaging blijft de leggerdiepte weliswaar gelijk, maar in de praktijk is er in bebouwd gebied en in de boezem onvoldoende ruimte om de (boezem)watergangen overal meer dan 10 cm te verdiepen. Ook voor de objecten aan het water, woonboten, archeologie en het tegengaan van de maaivelddaling heeft de peilverlaging een negatief effect. Voor de functies glastuinbouw en akkerbouw is er geen effect, omdat de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging van deze functies. Er is geen effect op het risico op wateroverlast, omdat er geen bergingsopgave is in het peilgebied. Verder is er geen effect voor de riolering.

Een algehele peilverlaging in peilgebied I is tevens geen doelmatige oplossing voor de kleine drooglegging van het grasland [knelpunt 11 en 12]. Een kleine drooglegging is kenmerkend voor gebieden met een veenbodem en zo wordt verdere maaivelddaling tegengegaan.

<u>Geen aparte peilgebieden</u>
Het is ook niet doelmatig om ter hoogte van de drooglegginsknelpunten een apart peilgebied met een lager peil in te richten. In de volgende paragrafen is hiervoor per knelpunt een onderbouwing gegeven.

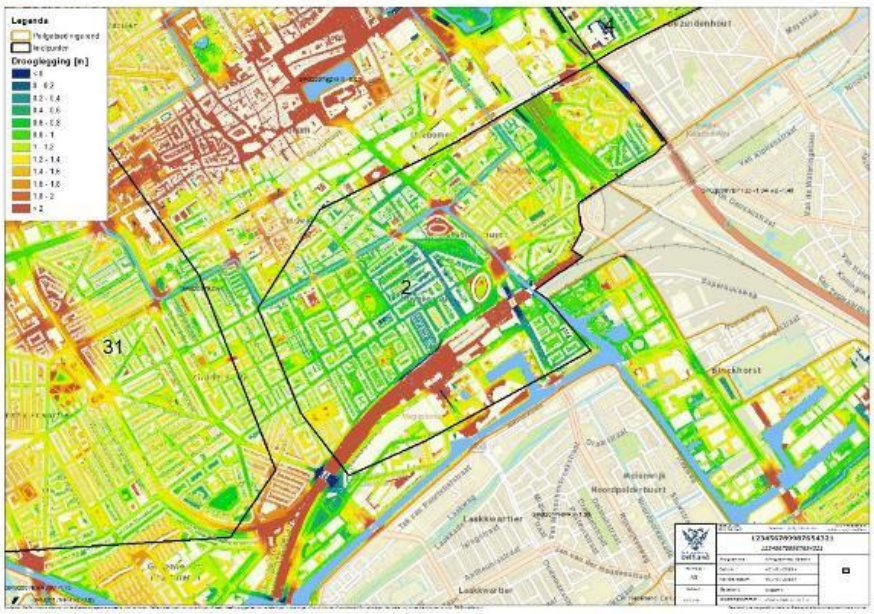
Kleine drooglegging bebouwing 's-Gravenzande

Figuur 3.2 Ligging gebied 's-Gravenzande

In het centrum van de kern 's-Gravenzande [gebied ter hoogte van knelpunt 1] is oude bebouwing aanwezig. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

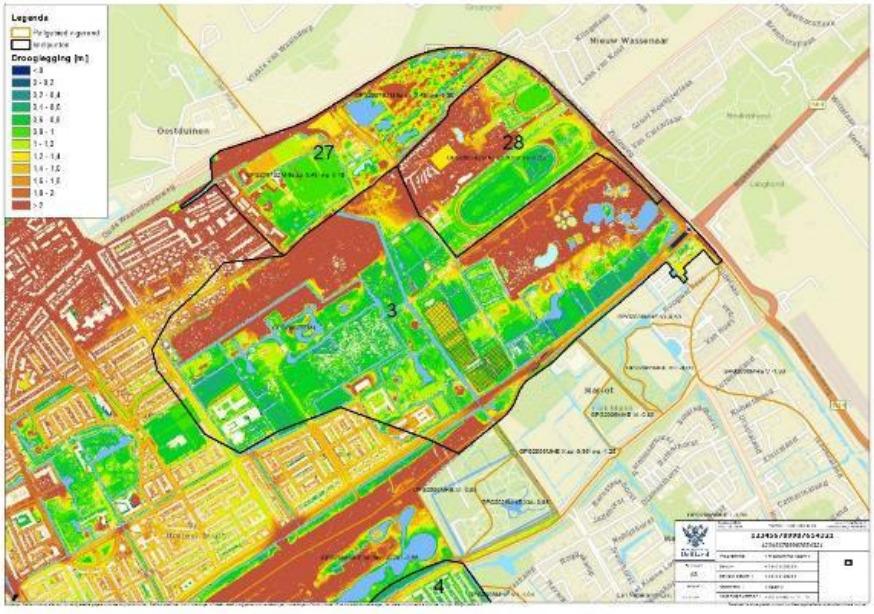
Kleine drooglegging bebouwing Stationsbuurt Den Haag

Figuur 3.3 Ligging gebied Stationsbuurt Den Haag

In de Stationsbuurt Den Haag [gebied ter hoogte van knelpunt 2] is oude bebouwing aanwezig. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst, omdat de watergang een belangrijke functie heeft voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

Kleine drooglegging bebouwing Benoordenhoutseweg

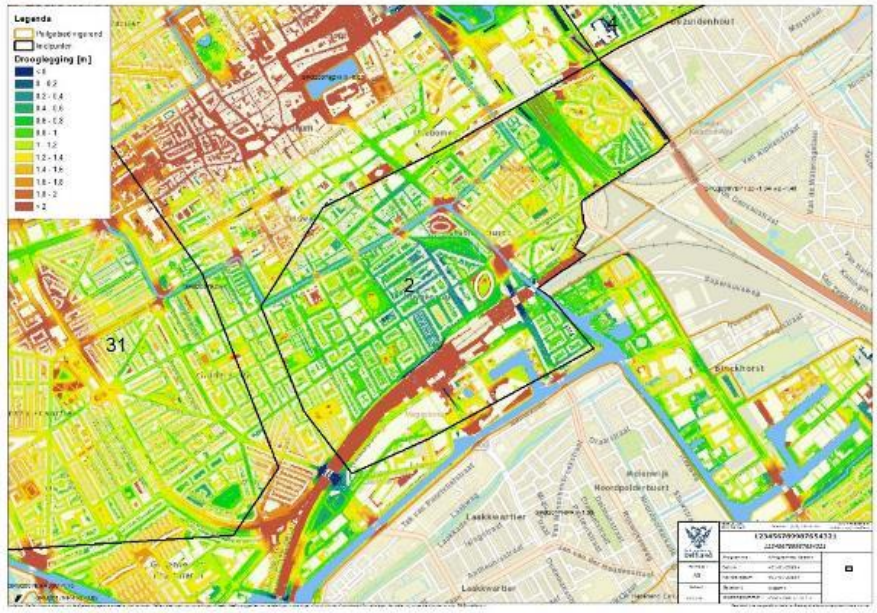

Figuur 3.4 Ligging gebied Benoordenhoutseweg

In het gebied Benoordenhoutseweg (Landgoed Duindigt en Landgoed Clingendael) [gebied ter hoogte van knelpunt 3] is oude bebouwing aanwezig. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren

en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

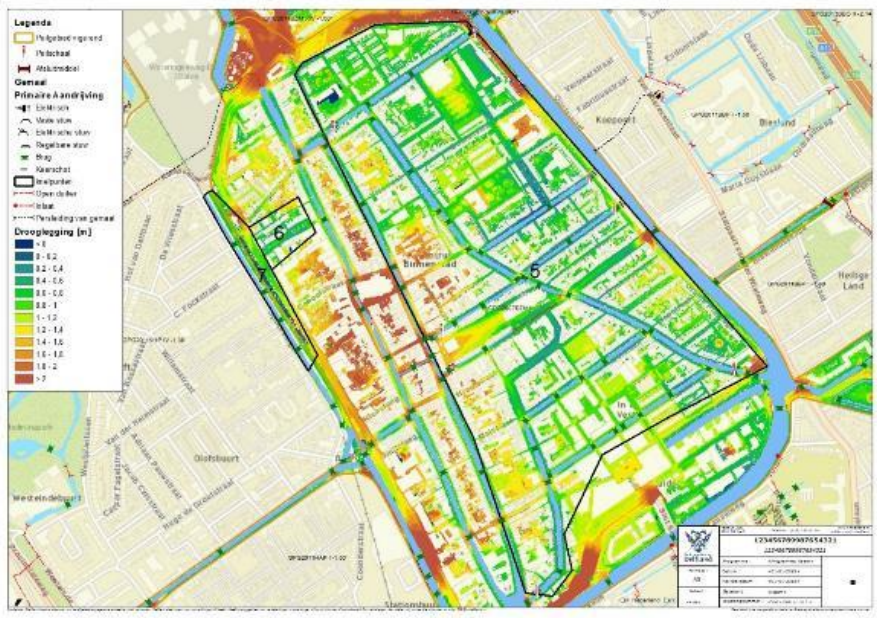
Kleine drooglegging bebouwing Bezuidenhout

Figuur 3.5 Ligging gebied Bezuidenhout

In de wijk Bezuidenhout in Den Haag [gebied ter hoogte van knelpunt 4] is oude bebouwing aanwezig. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst, omdat de watergang een belangrijke functie heeft voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

Kleine drooglegging Spoorzone Delft

Figuur 3.6 Ligging gebied Spoorzone Delft

Het gebied Spoorzone Delft [gebied ter hoogte van knelpunt 7] was de afgelopen jaren in ontwikkeling met de aanleg van een tunnelbak voor het spoor. Daarbij is het gebied

heringericht en van nieuwe hemelwaterriolering voorzien. Tevens is een nieuwe watergang in een betonnen bak aangelegd. Daarmee is een deel van het knelpunt reeds opgelost. Bij de bestaande (oude) bebouwing kan echter nog steeds (grond)wateroverlast worden ervaren. Het verlagen van het peil in de aanwezige watergang in de betonnen bak heeft geen effect op de grondwaterstand. Verder is in en rond het gebied veel oude bebouwing aanwezig waardoor het verlagen van het peil in de omliggende watergangen een grote kans geeft op schade aan funderingen en huizen.

Kleine drooglegging Spaanse Polder

Figuur 3.7 Ligging gebied Spaanse Polder

Industriegebied Spaanse Polder in Rotterdam [gebied ter hoogte van knelpunt 8] ligt rondom een aantal insteekhavens langs de Schie. De inrichting van een apart peilgebied is niet gewenst vanwege het gebruik van deze insteekhavens door scheepvaart vanaf de Schie. De Schie is een belangrijke vaarweg binnen de regio. Daarnaast heeft de Schie een belangrijke functie voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland.

Kleine drooglegging Delfshaven

Figuur 3.8 Ligging gebied Delfshaven

In een deel van Delfshaven [gebied ter hoogte van knelpunt 9] is een zeer kleine drooglegging. In het gebied zijn geen watergangen aanwezig en de omgeving ligt een stuk hoger waardoor het gebied niet inundeert. Het verlagen van het peil in de omliggende watergangen heeft negatieve effecten op diverse andere belangen in en rond het gebied. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst vanwege het gebruik van de omringende watergangen door scheepvaart. De Coolhaven en Achterhaven zijn belangrijke vaarweg binnen de regio. Daarnaast heeft de Coolhaven een belangrijke functie voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland.

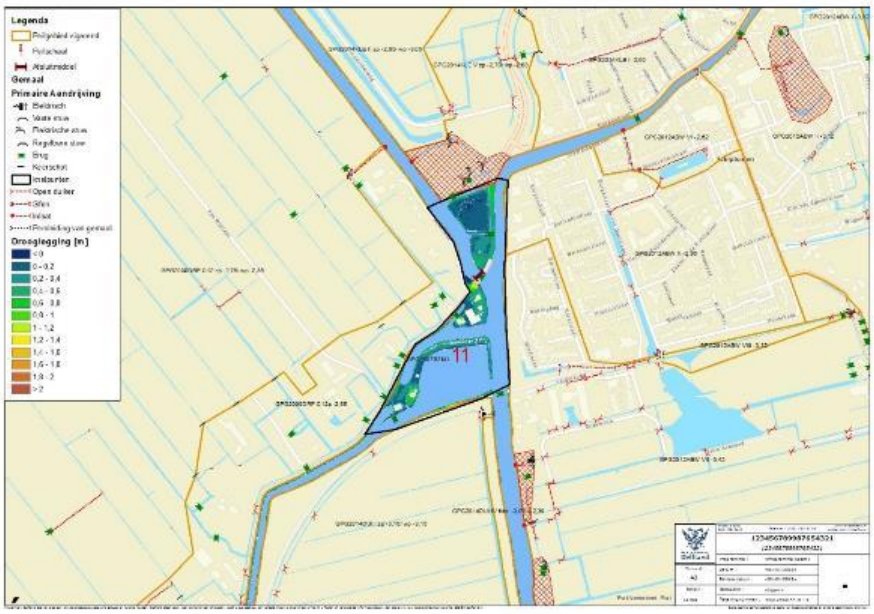
Kleine drooglegging bebouwing Maassluis

Figuur 3.9 Ligging gebied bebouwing Maassluis

De bebouwing Maassluis [gebied ter hoogte van knelpunt 10] ligt tussen twee watergangen die een belangrijk onderdeel zijn van het vaarwegennetwerk (Monstersche Sluis). In het gebied is oude bebouwing aanwezig. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst, omdat de watergangen een belangrijke functie hebben voor de scheepvaart en het functioneren van de waterhuishouding van Delfland. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

Kleine drooglegging bebouwing boezemlandje Schipluiden

Figuur 3.10 Ligging gebied bebouwing boezemlandje Schipluiden

Het boezemlandje Schipluiden [gebied ter hoogte van knelpunt 11] bestaat uit gras en bebouwing. Een peilverlaging is hier niet gewenst, omdat de kleine drooglegging kenmerkend is voor gebieden met een veenbodem en zo wordt verdere maaivelddaling tegengegaan. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst, omdat de watergangen een belangrijke functie hebben voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland.

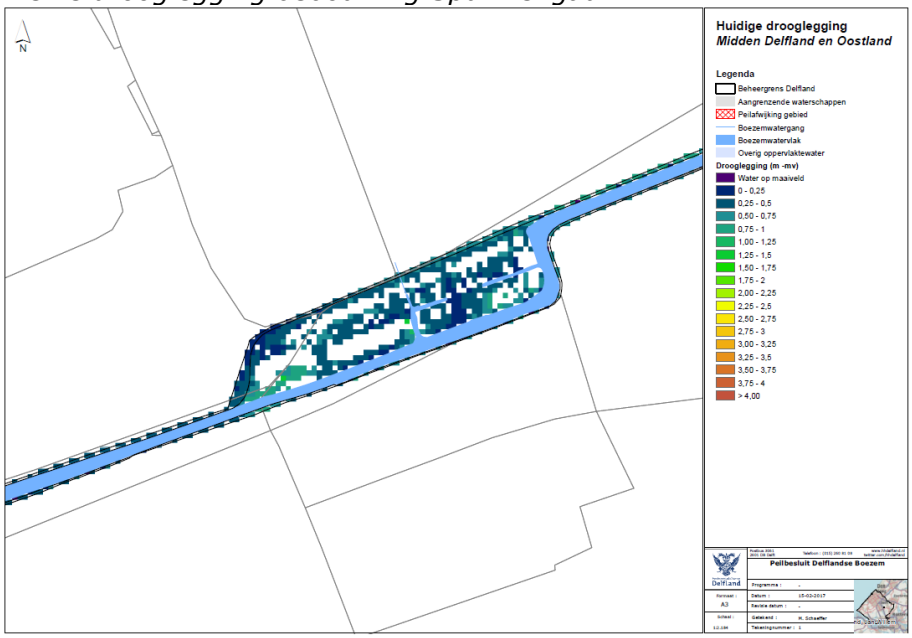
Kleine drooglegging bebouwing en gras boezemlandje De Lier

Figuur 3.11 Ligging gebied bebouwing en gras boezemlandje De Lier

Het boezemlandje De Lier [gebied ter hoogte van knelpunt 12] bestaat uit gras en bebouwing. De inrichting van een apart peilgebied met een lager peil is niet gewenst, omdat hiervoor hoge kosten moeten worden gemaakt om onder andere de waterkering te verleggen. Bovendien en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

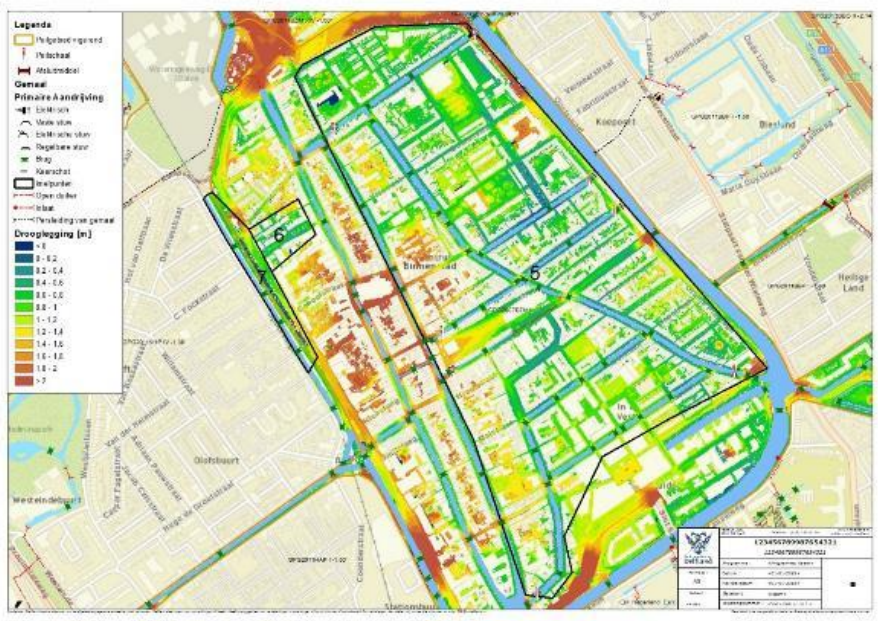
Kleine drooglegging bebouwing Spui Delfgauw

Figuur 3.12 Ligging gebied Spui Delfsgauw

In het gebied rond het Spui in Delfsgauw [gebied ter hoogte van knelpunt 32] is oude bebouwing aanwezig. Het verlagen van het waterpeil in de kleine oost-west watergang heeft weinig effect als de boezemwatergang en de noord-zuid watergang op boezempeil blijven. Daarbij is een peilverlaging hier niet gewenst, omdat het risico op zettingen en schade aan de funderingen van oude bebouwing toeneemt bij peilverlaging. Daarnaast is de inrichting van een apart peilgebied niet gewenst, omdat de boezemwatergang een belangrijke functie heeft voor het functioneren van de waterhuishouding van Delfland en de noord-zuid watergang is een belangrijke afvoerroute van de polder ten noorden van het Spui. Bovendien zouden hoge kosten moeten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af.

<u>Onderzoek oostelijke binnenstad en Bagijnhof Delft</u>

Figuur 3.13 Ligging gebied oostelijke binnenstad en Bagijnhof Delft

De oostelijke binnenstad van Delft [gebied ter hoogte van knelpunt 5] is reeds ingericht om te kunnen worden afgesloten van peilgebied I en apart te bemalen om hoge peilstijgingen

tijdens extreme neerslag te voorkomen. Overwogen kan worden om in dit gebied structureel een lager peil te handhaven en zo de drooglegging te vergroten. Bij een peilverlaging zijn echter ook negatieve effecten te verwachten op de belangen in het peilgebied, waaronder een toenemend risico op zettingen en schade aan funderingen van oude bebouwing. In afstemming met de gemeente gaat een nader onderzoek uitgevoerd worden of definitieve afsplitsing van het gebied en structurele peilverlaging wenselijk is of dat lokale maatregelen, zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische maatregelen effectiever zijn om (grond)wateroverlast tegen te gaan.
In dit onderzoek zal ook de Bagijnhof [gebied ter hoogte van knelpunt 6] meegenomen worden. Dit gebied grenst aan de oostelijke binnenstad, maar de betreffende watergang maakt geen deel uit van het gebied dat nu al afgesloten kan worden. Overwogen kan worden om in de aanliggende watergang een lager peil te handhaven en zo de drooglegging te vergroten. Bij een peilverlaging zijn echter ook negatieve effecten te verwachten op de belangen in het peilgebied, waaronder een toenemend risico op zettingen en schade aan funderingen van oude bebouwing. Bovendien is de watergang onderdeel van de vaarroute van rondvaartboten door de oude binnenstad van Delft.
Voor de korte termijn voldoet het huidige peil met de aanvullende maatregelen om het gebied tijdens extreme neerslag af te sluiten en apart te bemalen om hoge peilstijgingen (vanuit andere delen van de boezem) te voorkomen. Voor de lange termijn moet onderzocht worden of een peilverlaging wenselijk is. Om voor de lange termijn een goede afweging te kunnen maken, wordt in samenwerking met de gemeente Delft nader onderzoek uitgevoerd naar mogelijke peilvarianten en de effecten op de aanwezige belangen. Hierbij zal onder meer gekeken worden naar een structurele afsplitsing van het gebied en het instellen van een lager peil. Indien uit het onderzoek zal blijken dat een structurele peilverlaging in dit gebied wenselijk is, kan het peilbesluit door middel van een partiële herziening worden gewijzigd.

<u>Lokale maatregelen</u>
Om hoge grondwaterstanden tegen te gaan zijn vaak andere, lokale maatregelen effectiever. Knelpunten kunnen gerichter worden opgelost door de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Deze maatregelen kunnen per wijk, straat of per zelfs perceel worden toegepast en hebben zo geen (negatieve) invloed op de overige belangen in het peilgebied. De toepassing van deze maatregelen dient in afstemming met de grondeigenaren (particulier terrein) en de gemeente (openbaar terrein) te worden uitgewerkt.

Peilvoorstel
Gezien voorgaande overweging is het voorstel om het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,43 m.

Maatregel
Delfland gaat in afstemming met de gemeente een nader onderzoek uitvoeren naar de oplossing van de knelpunten ten aanzien van (grond)wateroverlast in de oostelijke binnenstad en de Bagijnhof in Delft.

3.3 Ontsnippering door samenvoegen klein peilgebied met boezempeilgebied

3.3.1 Gebied III – Ten noorden van gemaal Van der Burg

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied III

Knelpunten en kansen

<u>Kans 13 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied III en peilgebied I is 0,09 m. Dit is minder dan 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

<u>Knelpunt 22 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit</u>

Met de aanleg van gemaal Van der Burg is het watersysteem heringericht en staat het peilgebied in open verbinding met peilgebied I. Het praktijkpeil is daardoor 9 cm lager dan het vigerende peil (gelijk aan het peil van peilgebied I).

Figuur 3.14 Ligging peilgebied III

Oplossingsrichting
Door peilgebied III administratief op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I wordt kans 13 benut en knelpunt 22 opgelost.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied III toegevoegd kan worden aan peilgebied I aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Tabel 3.1 Peilvarianten peilgebied III

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 13 en 22**
Aanwezige functies, Primaire waterkering, EHS en Natura 2000	Robuust watersysteem; peilbeheer conform peilbesluit	Kans om peilgebied samen te voegen met peilgebied I (knelpunt 13); praktijksituatie wijkt af van peilbesluit (knelpunt 22)	**a.** Peilgebied III blijft apart peilgebied met vast peil NAP -0,52 m	niet opgelost
			b. Praktijksituatie vastleggen en samenvoegen met peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 3.2 Effecten peilvarianten peilgebied III op belangen

Belangen	**Peilvariant a** NAP -0,52 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Functies		
Glastuinbouw	0	0
Natuur/groen	0	+
Overige belangen		
Archeologische verwachting	0	0
Tegengaan maaivelddaling	0	0
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	+
Objecten aan het water	0	0
Risico op watertekort of droogte	0	0
Risico op wateroverlast	0	0
Waterkeringen	0	-
Ontsnippering	0	++
Kosten		
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	middel (stuwen terugplaatsen)	geen (praktijksituatie)

Peilafweging
Met de aanleg van gemaal Van der Burg is het watersysteem veranderd. Het watersysteem staat nu in open verbinding met de maalkom van gemaal Van der Burg en daarmee in verbinding met peilgebied I (variant b). Hierdoor is het watersysteem ontsnipperd wat een groot positief effect heeft op het peilbeheer. Door de toevoeging van peilgebied III aan peilgebied I is een klein peilgebied van 0,7 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem. Tevens heeft de ontsnippering een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, doordat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie is verbeterd.

De ontsnippering heeft een peilverhoging van 9 cm tot gevolg, dit heeft een positief effect voor de functie natuur/groen. De drooglegging blijft groter dan de optimale drooglegging voor deze functie, maar komt dichter bij de optimale drooglegging. De peilverhoging geen effect voor de functie glastuinbouw, de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging voor glastuinbouw. Over het praktijkpeil zijn geen klachten bekend.

De peilverhoging heeft geen (negatief) effect op de archeologische verwachting in het gebied en geen (negatief) effect op het tegengaan van de maaivelddaling. De peilverhoging kan een nadelig effect hebben op de primaire waterkering (zeewering). Het betreft echter een klein gedeelte van de primaire waterkering, het overige deel van de kering buiten peilgebied III is getoetst bij het boezempeil. Daarbij is de zeewering een robuuste kering. Het effect van de peilverhoging van 9 cm is daarom naar verwachting zeer beperkt.

Omdat er geen knelpunt is ten aanzien van waterbeschikbaarheid of droogte, is er geen effect voor het risico op watertekort. Tevens is er geen (negatief) effect voor het risico op wateroverlast, omdat het gebied mee gaat doen bij de berging in de boezem.

Variant a is niet gewenst omdat dan een klein peilgebied in stand gehouden zou worden en het watersysteem versnipperd blijft. Indien peilgebied III een apart peilgebied zou blijven (variant a), zouden de stuwen teruggeplaatst moeten worden. Omdat variant b al is uitgevoerd, hoeven geen kosten gemaakt te worden voor de inrichting van deze variant.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied III toe te voegen aan peilgebied I (variant b). Het gebied krijgt een vast peil van NAP -0,43 m. Dit peil is gelijk aan het praktijkpeil.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en ecologie en de drooglegging van de functie natuur/groen.

Maatregel
Er zijn geen maatregelen nodig om peilgebied III toe te voegen aan peilgebied I, omdat het watersysteem in de praktijk al is veranderd. Het watersysteem van peilgebied III staat al in open verbinding met peilgebied I.

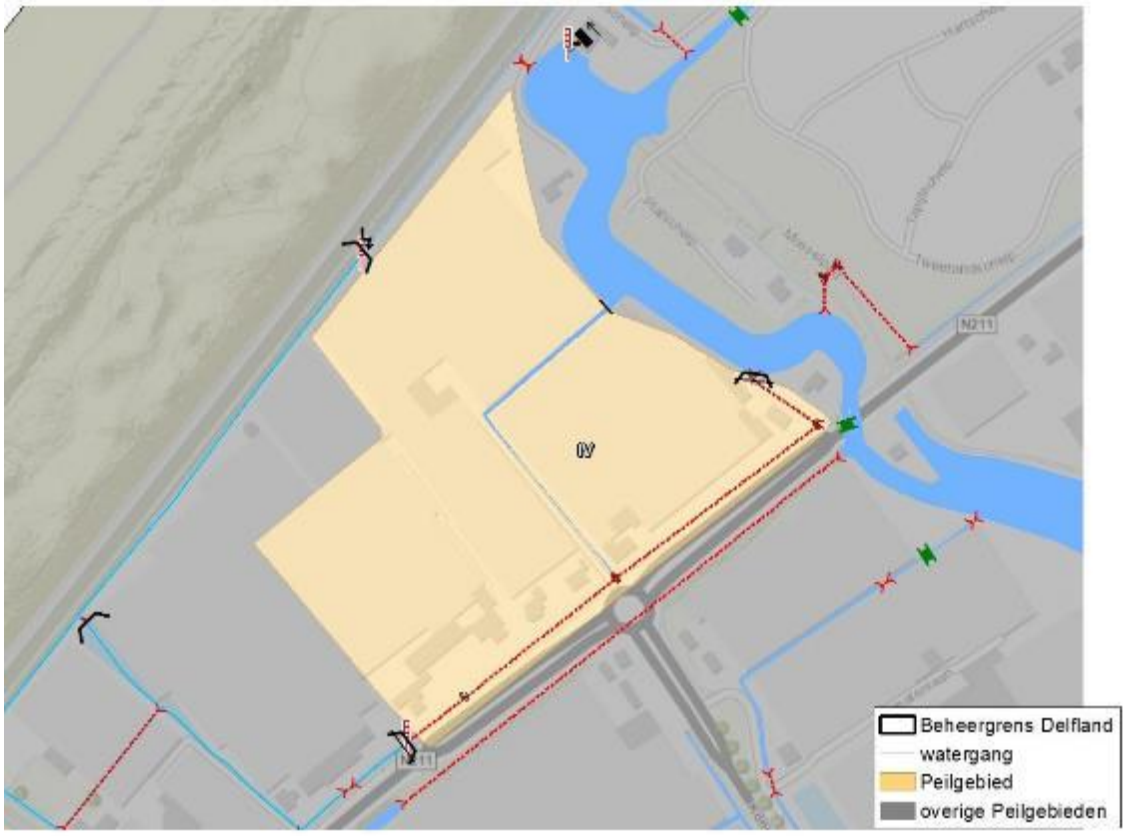
3.3.2 Gebied IV – Ten zuiden van gemaal vd Burg

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied IV

Knelpunten en kansen

<u>Kans 14 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied IV en peilgebied I is 0,16 m. Dit is minder dan 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

Daarnaast is een vergunning verleend om de enige watergang in peilgebied IV te dempen bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Duingeest. Na de demping van de watergang is er geen water meer aanwezig in het peilgebied en zou het peilgebied opgeheven kunnen worden. Tevens wijzigen de functies bij een herinrichting. De functies glastuinbouw en agrarisch grasland verdwijnen en maken plaats voor de functie bebouwing.

Figuur 3.15 Ligging peilgebied IV

Peilafweging
Het watersysteem in peilgebied IV bestaat uit één watergang. Voor deze watergang is een vergunning verleend om deze te dempen bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Duingeest. Na de demping van de watergang is er geen water meer aanwezig in het peilgebied en zou het peilgebied opgeheven kunnen worden. Uitgangspunt voor de peilafweging is dat de demping door de projectontwikkelaar binnen het projectgebied gecompenseerd wordt.

Het is gewenst dat de watercompensatie op het peil van de boezem gegraven wordt, zodat het watersysteem wordt ontsnipperd. Dit heeft een groot positief effect op het peilbeheer. Door de toevoeging van peilgebied IV aan peilgebied I wordt een klein peilgebied van 6,6 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem. Het boezempeil is 16 cm lager dan het vigerende peil, dit heeft een positief effect op de drooglegging voor de (toekomstige) bebouwing. De drooglegging komt dichter in de buurt van de optimale drooglegging voor bebouwing.

Voor het nieuw te graven water moet een vergunning aangevraagd worden. Bij de inrichting van het nieuw te graven water moet rekening gehouden worden met voldoende waterdiepte, waterbeschikbaarheid en afvoer capaciteit. Nieuwe objecten aan het water moeten in de toekomst ten opzichte van het dan geldende peil aangelegd worden.

Het lagere boezempeil heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied. Tevens heeft het lagere boezempeil een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling. De peilverlaging kan een nadelig effect hebben op de primaire waterkering (zeewering). Het betreft echter een klein gedeelte van de primaire waterkering, het overige deel van de kering buiten peilgebied IV is getoetst bij het boezempeil. Daarbij is de zeewering een robuuste kering. De verwachting is dat het effect van de peilverlaging zeer beperkt is.

De kosten voor het dempen en graven van water zijn onderdeel van de ontwikkeling van de woningbouwlocatie.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied IV toe te voegen aan peilgebied I (variant b). Het gebied krijgt een vast peil van NAP -0,43 m. Dit betekent een peilverlaging van 16 cm ten opzichte van het vigerende peil.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnen de functies glastuinbouw en agrarisch grasland en is er geen (negatief) effect voor deze functies. De peilverlaging heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied. Tevens heeft de peilverlaging een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling.

Maatregel
De maatregelen om peilgebied IV toe te voegen aan peilgebied I worden als onderdeel van de herinrichting van het gebied uitgevoerd.

3.3.3 Gebied X – Vlaardingse Vlietlanden

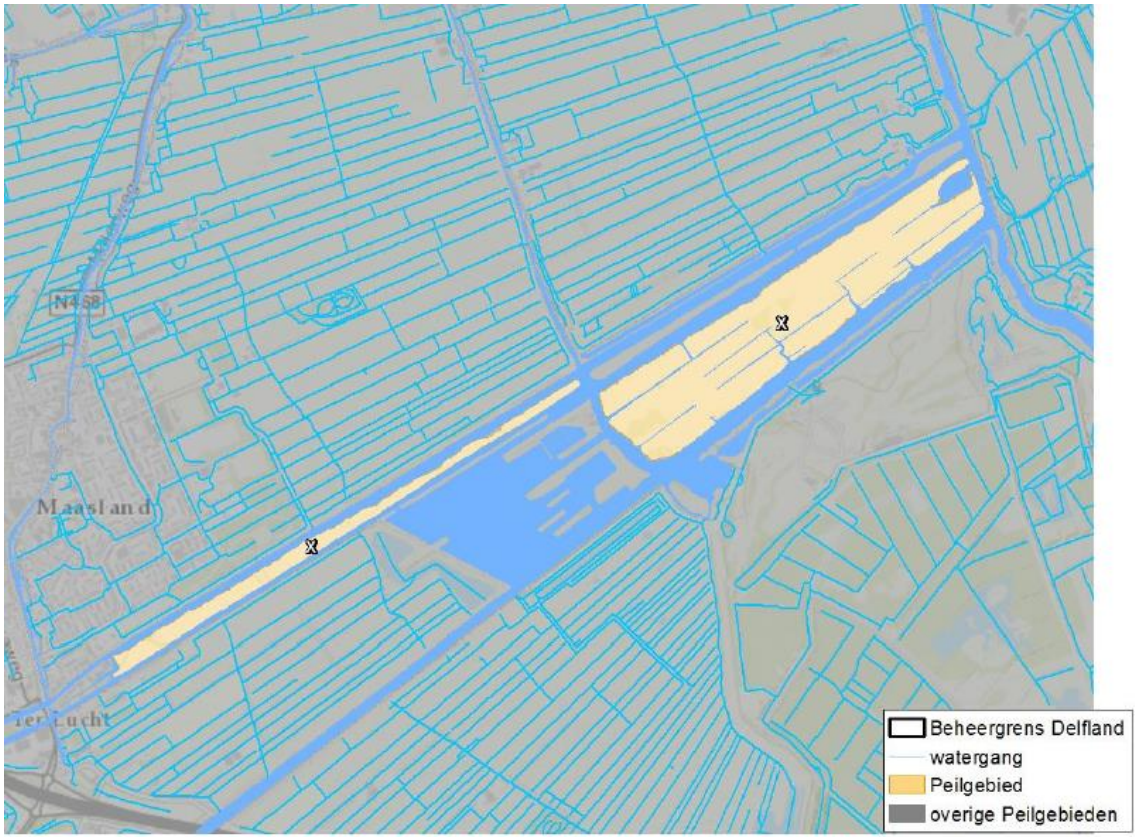
Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied X

Knelpunten en kansen

<u>Kans 16 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>

Peilgebied X en peilgebied I hebben hetzelfde zomerpeil. In de winter heeft peilgebied X een flexibel peil met een peilverschil van 0 tot 13 cm met peilgebied I. Dit is minder dan 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

Knelpunt 24 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit
Het peilbeheer in peilgebied X komt niet overeen met het flexibel peilbeheer dat is vastgesteld in het vigerend peilbesluit. Het praktijkpeil in peilgebied X is gelijk aan dat in peilgebied I. Een uitgebreide analyse is beschreven in het Analyserapport Vlaardingse Vlietlanden.

Figuur 3.16 Ligging peilgebied X

Oplossingsrichting
Door peilgebied X op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I kan kans 16 worden benut en knelpunt 24 worden opgelost.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied X aan peilgebied I toegevoegd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Tabel 3.3 Peilvarianten peilgebied X

Belangen	Optimale situatie	Knelpunt / Kans actuele situatie	Peilvarianten	Effect op knelpunt 16 en 24
Natuur (laagveengebied met bijzondere natuurwaarden en cultuurhistorische waarde)	Robuust watersysteem; Peilbeheer passend bij aanwezige functies;	Kans om peilgebied samen te voegen met peilgebied I (knelpunt 16); praktijksituatie wijkt af van peilbesluit (knelpunt 24)	**a.** Peilgebied X blijft apart peilgebied met zomerpeil NAP -0,43 m en flexibel winterpeil van NAP -0,30 m tot NAP -0,43 m	niet opgelost
			b. Peilgebied samenvoegen met peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 3.4 Effecten peilvarianten peilgebied X

Belangen	**Peilvariant a** zomer NAP -0,43 m winter flex NAP -0,30 / -0,43 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Functies		
Natuur (laagveengebied met bijzondere natuurwaarden en cultuurhistorische waarde)	0	+
Overige belangen		
Archeologische verwachting	0	0
Tegengaan maaivelddaling	0	-
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	+
Objecten aan het water	0	0
Risico op watertekort of droogte	0	0
Risico op wateroverlast	0	0
Ontsnippering	0	+
Kosten		
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	geen	geen

Peilafweging
Natuurgebied Vlaardingse Vlietlanden is in het vorige peilbesluit vastgelegd als een apart peilgebied. Vanwege het interim peil in de boezem (NAP -0,47 m) stond de boezem in de winter lager en werd het noodzakelijk geacht om in de Vlaardingse Vlietlanden het peil in de winter naar behoefte op te kunnen zetten tot NAP -0,30 m (variant a). Het interim peil in de boezem is afgeschaft en er is geen behoefte meer om het peil in de winterperiode op te zetten tot NAP -0,30 m. Beheerder Natuurmonumenten heeft het peil de laatste jaren bewust niet opgezet. Alleen in de winter van 2011 stond het peil in de Vlietlanden hoger dan het boezempeil. In de overige jaren is in de praktijk jaarrond het streefpeil van de boezem gehanteerd, namelijk NAP -0,43 m (variant b).

Het peilbeheer moet voldoen aan de functies die het gebied stelt. Voor de Vlietlanden geldt dit specifiek voor de noordse woelmuis, die voor zijn voortbestaan afhankelijk is van de juiste hydrologische condities. Het praktijkpeil (variant b) zorgt voor goede hydrologische condities en heeft een positief effect op de functie natuur, omdat het gebied bij het hogere winterpeil te nat kan worden. Het praktijkpeil sluit ook aan bij de gewenste condities van de overige aanwezige bijzondere natuurwaarden, zie Notitie Peilbeheer in de Vlaardingse Vlietlanden.

Doordat het peilgebied in de praktijk jaarrond in open verbinding staat met peilgebied I (variant b) is het watersysteem ontsnipperd wat een positief effect heeft op het peilbeheer. Het peilbeheer is lastig uit te voeren doordat het gebied alleen varend te bereiken is. Tevens hoeven geen stuwen geplaatst en verwijderd te worden, en zijn geen windmolens nodig om het peil op te zetten. Door de toevoeging van peilgebied X aan peilgebied I wordt een relatief klein peilgebied van 50 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem.
De ontsnippering heeft ook een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, doordat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie is verbeterd. Dit effect is beperkt, omdat de afsluiting van het gebied een paar maanden in de winter betreft wanneer deze aspecten niet of nauwelijks een rol spelen.

Het praktijkpeil (variant b) heeft een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling, omdat de drooglegging in de winter groter wordt ten opzichte van het vigerende peil. Het effect is echter beperkt, omdat de peilopzet alleen een paar maanden in de winter betreft wanneer de maaivelddaling beperkt is door de lagere temperaturen.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied X toe te voegen aan peilgebied I (variant b). Het gebied krijgt een vast peil van NAP -0,43 m. Dit peil is gelijk aan het vigerende zomerpeil en de ondergrens van het vigerende winterpeil, tevens is dit peil gelijk aan het praktijkpeil.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de functie natuur, omdat het gebied bij het hogere winterpeil te nat kan worden. Daarbij heeft het peilvoorstel ook een positief effect op de ontsnippering.

Maatregel
In overleg met Natuurmonumenten is besproken dat de huidige kunstwerken niet worden afgebroken. De schotbalken van de stuwen worden opgeslagen en de sponningen blijven gehandhaafd, zodat het gebied Vlaardingse Vlietlanden tijdens calamiteiten geïsoleerd kan worden van de boezem om de Vlaardingse Vlietlanden en de daar aanwezige kwetsbare natuur te isoleren.

3.3.4 Gebied XI – Plas Hoekje Alle Winden

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied XI

Knelpunten en kansen

Kans 17 – Kans om peilgebieden samen te voegen
Er is geen peilverschil tussen het vigerende peil van peilgebied XI en peilgebied I. Dit biedt een kans om de peilgebieden samen te voegen.

Knelpunt 25 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit
De plas Hoekje van Alle Winden is in het vorige peilbesluit vastgelegd als een peilgebied met een interim peil ten behoeve van waterberging. Het gebied werd in de winter 1 meter onderbemalen en gebruikt als bergingsgebied. Na de realisatie van de ABC-maatregelen (verbeteringen in het watersysteem om wateroverlast te voorkomen) is de tijdelijke waterberging in peilgebied XI niet meer nodig en het interim peil opgeheven.

Oplossingsrichting
Door peilgebied XI op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I kunnen knelpunt 17 en 25 worden opgelost.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied XI aan peilgebied I toegevoegd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Peilafweging
De plas Hoekje van Alle Winden is in het vorige peilbesluit vastgelegd als een peilgebied met een interim peil ten behoeve van waterberging. Het gebied werd in de winter 1 meter onderbemalen en gebruikt als bergingsgebied. Na de realisatie van de ABC-maatregelen (verbetering waterbeheersing om grote wateroverlast te voorkomen) is de tijdelijke waterberging in peilgebied XI niet meer nodig en het interim peil vervallen.
In de huidige situatie geldt het vaste peil van NAP -0,43 m dat gelijk is aan het boezempeil. Het gebied staat weer in open verbinding met peilgebied I. Hierdoor is het watersysteem ontsnipperd wat een positief effect heeft op het peilbeheer. Door de toevoeging van peilgebied XI aan peilgebied I is een klein peilgebied van 4,0 ha opgeheven en ontstaat een

robuuster watersysteem. Tevens heeft de ontsnippering een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, doordat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie is verbeterd.

Bij beide peilvarianten is het waterpeil hetzelfde, er zijn geen effecten voor de functies en de overige (waterhuishoudkundige) belangen.

In de praktijk is de ontsnippering al doorgevoerd en staat het watersysteem in open verbinding met de boezem. Doordat deze variant al is uitgevoerd, hoeven geen kosten gemaakt te worden voor de inrichting van deze variant.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied XI toe te voegen aan peilgebied I. Het gebied houdt een vast peil van NAP -0,43 m. Dit peil is gelijk aan het vigerende peil en het praktijkpeil.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering en waterkwaliteit en ecologie.

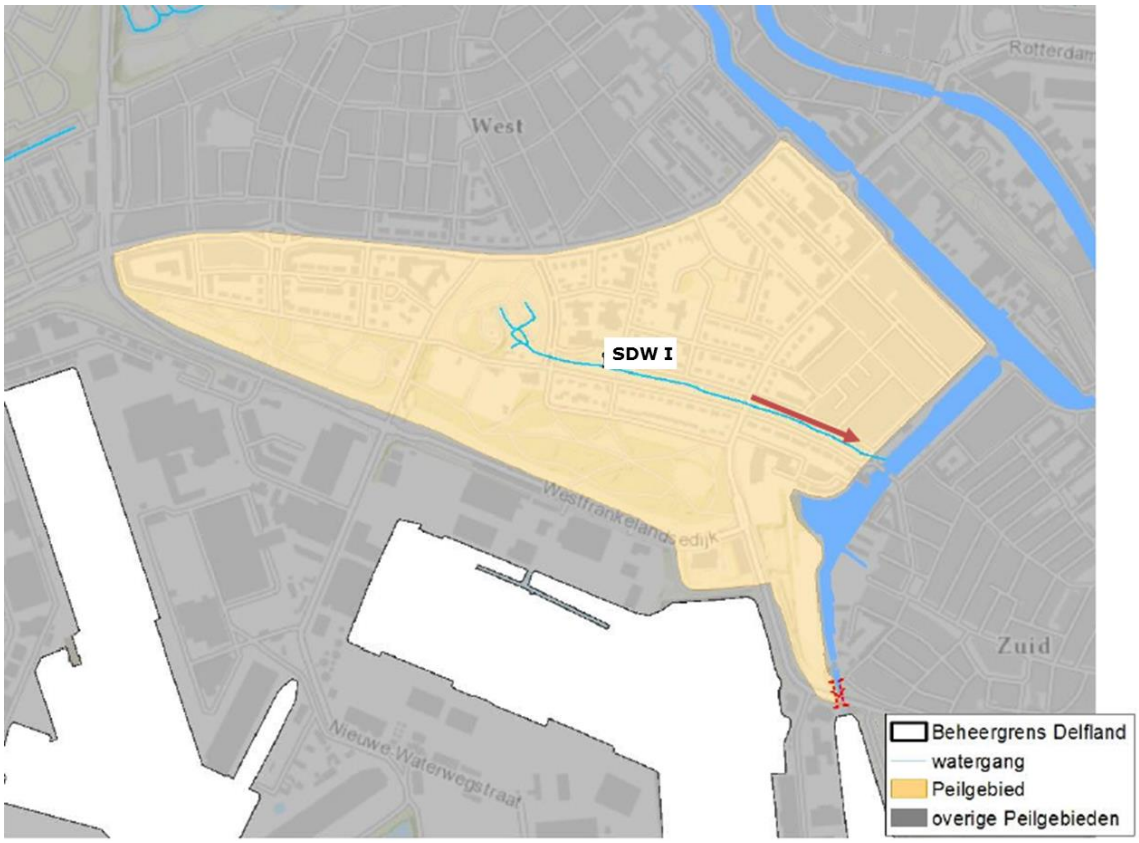
Maatregel
Er zijn geen maatregelen nodig om peilgebied XI toe te voegen aan peilgebied I, omdat het gebied in de praktijk al in open verbinding staat met peilgebied I.

3.3.5 Gebied SDW I – Schiedam-West

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Schiedam-West – Peilgebied I

Knelpunten en kansen

<u>Kans 20 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>
Tot 2010 vond de afwatering van peilgebied SDW I plaats via de riolering. In de huidige situatie staat het gebied in open verbinding met peilgebied I. Er is geen peilverschil tussen het vigerende peil van peilgebied SDW I en peilgebied I. Peilgebied SDW I kan opgeheven worden en toegevoegd aan peilgebied I.

Figuur 3.17 Ligging peilgebied SDW I

Peilafweging
Het gebied heeft een vast peil van NAP -0,43 m, dat gelijk is aan het boezempeil. Tot 2010 heeft de afwatering van dit peilgebied plaatsgevonden via de riolering. In de huidige situatie staat het gebied in open verbinding met peilgebied I van de boezem. Het watersysteem kan (administratief) ontsnipperd worden door peilgebied SDW I te laten vervallen in het peilbesluit Polder Schiedam-West 2013 en toe te voegen aan peilgebied I van de boezem.

Tussen de watergang in peilgebied SDW I en de boezem is een onderwaterdrempel aangebracht, waardoor het peil niet wegzakt als het gemaal aanstaat. Deze drempel kan gehandhaafd blijven.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied SDW I (Schiedam-West I) te laten vervallen in het peilbesluit Polder Schiedam-West en toe te voegen aan peilgebied I van de boezem. Het gebied houdt een vast peil van NAP -0,43 m. Dit peil is gelijk aan het vigerende peil en het praktijkpeil.

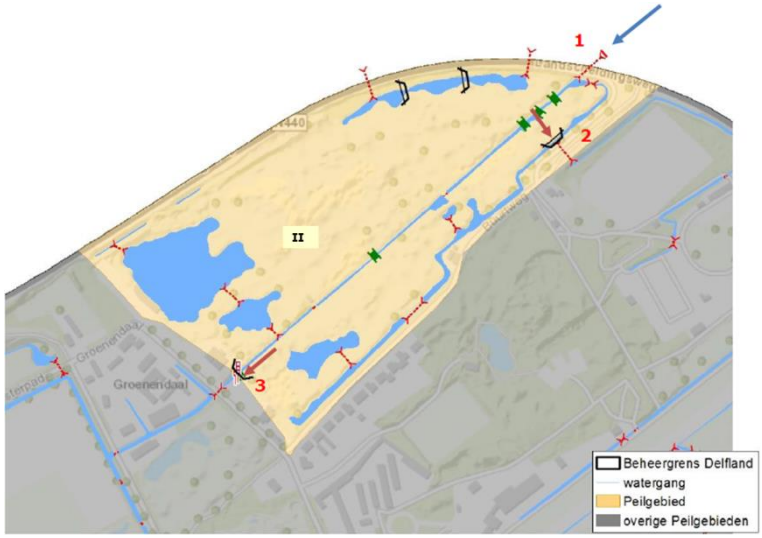
Effecten
Het peilvoorstel heeft (administratief) een positief effect op de ontsnippering.

Maatregel
Er zijn geen maatregelen nodig om peilgebied SDW I toe te voegen aan peilgebied I, omdat het gebied in de praktijk al in open verbinding staat met peilgebied I.

4 Peilafweging overige peilgebieden

4.1 Peilgebied II – Terrein golfbaan Groendael

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied IIa

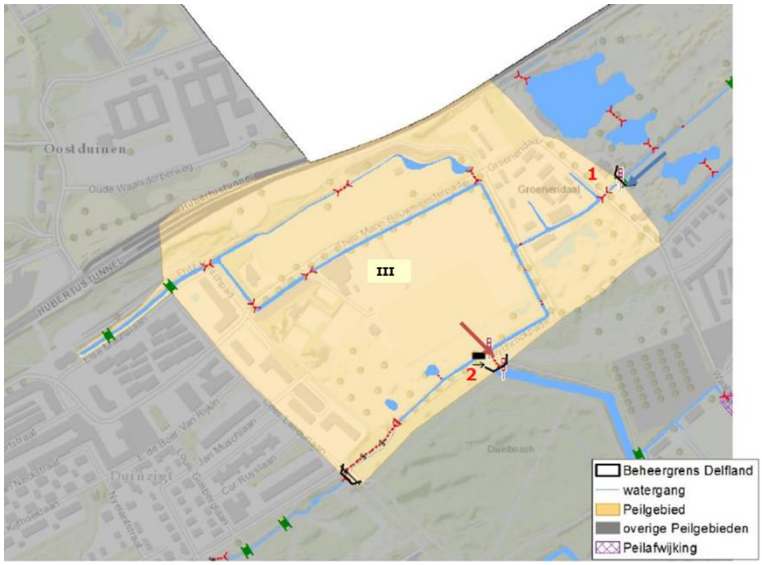

Figuur 4.1 Ligging peilgebied II

Peilvoorstel
In peilgebied II is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op een zomerpeil NAP +0,48 m en winterpeil NAP +0,38 m.

4.2 Peilgebied III – Gebied Groendael

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied IIb

Figuur 4.2 Ligging peilgebied III

Knelpunten en kansen

Knelpunt 27 - Te weinig water beschikbaar voor peilgebied III
Door het beregenen van het golfterrein in peilgebied II is er in droge perioden soms geen water meer beschikbaar voor peilgebied III dat van wateraanvoer afhankelijk is van peilgebied IIa.

Oplossingsrichting
In reguliere situaties kan het peil goed beheerd worden en voldoet het peil voor de aanwezige belangen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen. Het knelpunt treedt alleen op in droge perioden en houdt verband met de waterbeschikbaarheid. In het kader van de waterbeschikbaarheid dient daarom te worden onderzocht of met een alternatieve aanvoermogelijkheid naar peilgebied III het knelpunt doelmatig wordt opgelost.

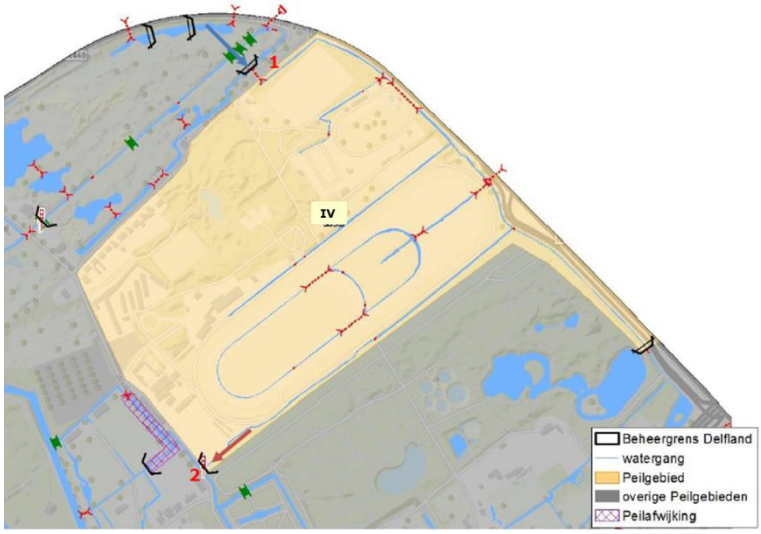
Peilvoorstel
In peilgebied III kan het peil in reguliere situaties goed beheerd worden en is er geen knelpunt, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op een zomerpeil NAP +0,48 m en winterpeil NAP +0,18 m.

4.3 Peilgebied IV – Duindigt

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied IIc

Knelpunten en kansen

Knelpunt 28 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit
De stuw in peilgebied IV is kapot en kan niet op zomerpeil worden ingesteld. Daardoor is het praktijkpeil in de zomer gemiddeld 19 cm lager dan het peilbesluitpeil.

Figuur 4.3 Ligging peilgebied IV en aflezing praktijkpeilen

Oplossingsrichtingen
Door de stuw te vernieuwen kan weer een zomerpeil worden gehandhaafd. Het is dan mogelijk het vigerende peil te continueren of aan te sluiten bij het (lagere) praktijkpeil.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of het zomerpeil verlaagd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Tabel 4.1 Peilvarianten peilgebied IV

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 28**
Aanwezige functies, Landscheiding	Beheersbaar watersysteem	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluit (knelpunt 28)	**a.** Vigerend peil handhaven zomerpeil NAP +0,08 m en winterpeil NAP -0,22 m	niet opgelost
			b. Vaststellen praktijkpeil zomer NAP -0,11 m en handhaven vigerend winterpeil NAP -0,22 m	deels opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.2 Effecten peilvarianten peilgebied IV op belangen

Belangen	**Peilvariant a** zomer NAP +0,08 m winter NAP -0,22 m	**Peilvariant b** zomer NAP -0,11 m winter NAP -0,22 m
Functies		
Grasland (renbaan Duindigt)	0	-
Natuur/groen (park Duingeest)	0	-
Bebouwing (zakkinggevoelig)	0	-
Overige belangen		
Archeologische verwachting	0	-
Tegengaan maaivelddaling	0	-
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	-
Objecten aan het water	0	0
Risico op watertekort of droogte	0	-
Risico op wateroverlast	0	0
Riolering	0	0
Waterkeringen	0	-
Kosten		

Belangen	Peilvariant a zomer NAP +0,08 m winter NAP -0,22 m	Peilvariant b zomer NAP -0,11 m winter NAP -0,22 m
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	middel (stuw vernieuwen)	middel (stuw vernieuwen)

Peilafweging
De stuw van peilgebied IV is kapot en kan niet op zomerpeil worden ingesteld. Daardoor is het praktijkpeil in de zomer gemiddeld 19 cm lager dan het peilbesluitpeil. Het lagere zomerpeil (variant b) is niet gewenst, omdat het een negatief effect heeft op een aantal aanwezige belangen en geen enkel positief effect. Voor de functie grasland is de drooglegging bij het vigerend zomerpeil (variant a) al groter dan de richtwaarde voor de drooglegging voor deze functie en bij een verlaging van het zomerpeil (variant b) gaat de drooglegging nog verder afwijken van de richtwaarde voor de drooglegging. Voor de functie natuur/groen voldoet de drooglegging bij het vigerend zomerpeil (variant a) aan de richtwaarde voor de drooglegging voor deze functie, maar bij een verlaging van het zomerpeil (variant b) wordt de drooglegging groter dan de richtwaarde voor de drooglegging. De bebouwing betreft voor een deel zakkingsgevoelige bebouwing. Een peilverlaging (variant b) is niet gewenst, omdat bij peilverlaging het risico op zettingen en schade aan de funderingen toeneemt.

De waterdiepte is in de legger vastgelegd ten opzichte van het winterpeil. Bij het vigerende zomerpeil (variant a) is de waterdiepte in de zomer 30 cm groter dan in de winter. Bij een verlaging van het zomerpeil (variant b) wordt de waterdiepte in de zomer kleiner. Een kleinere waterdiepte heeft met name in de zomer een negatief effect voor de waterkwaliteit, omdat het water sneller opwarmt waardoor er minder zuurstof in het water oplost. Tevens heeft een kleinere waterdiepte in de zomer een negatief effect voor het risico op watertekort en droogte.

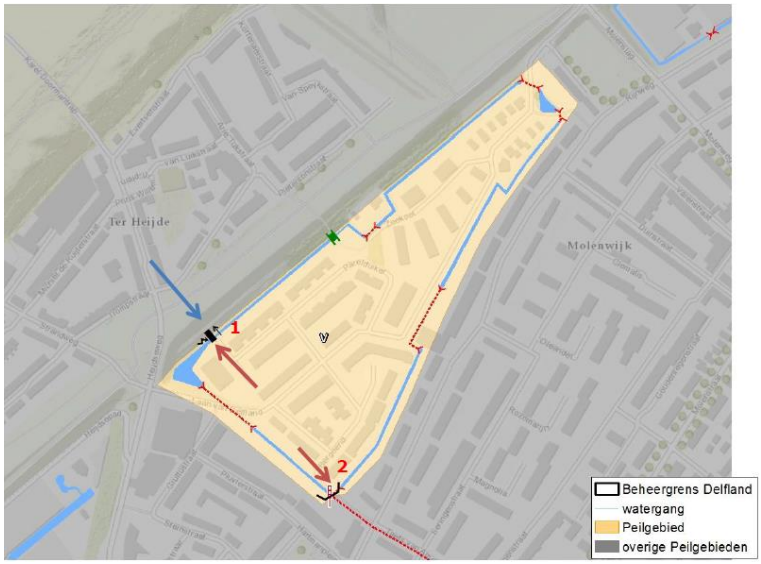
Verder heeft een verlaging van het zomerpeil (variant b) een negatief effect voor archeologie, het tegengaan van maaivelddaling en waterkeringen.

Peilvoorstel
Het voorstel is het vigerende peil (variant a) te handhaven met een zomerpeil NAP +0,08 m en een winterpeil NAP -0,22 m.

Maatregel
De stuw 451402 wordt vernieuwd, zodat er weer een zomerpeil gehanteerd kan worden.

4.4 Peilgebied V – Molenwijk Monster

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied V

Figuur 4.4 Ligging peilgebied V

Peilvoorstel
In peilgebied V is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,02 m.

4.5 Peilgebied VI – Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied VI

Knelpunten en kansen

<u>Knelpunt 23 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit</u>
Het praktijkpeil in peilgebied VI is 8 cm lager dan het peilbesluitpeil. Het lagere praktijkpeil sloot aan bij de wensen van de voorheen aanwezige tuinders. Inmiddels is de glastuinbouw gesaneerd voor de ontwikkeling van woningbouw en wordt het peil binnen de beheermarge van het peilbesluitpeil gehandhaafd. De herinrichting biedt kansen om het gebied met peilgebied I samen te voegen.

Figuur 4.5 Ligging peilgebied VI

Oplossingsrichtingen
Het peil wordt inmiddels conform peilbesluit gehandhaafd, het knelpunt is daarmee opgelost. De herinrichting biedt kansen om het gebied toe te voegen aan peilgebied I.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied VI aan peilgebied I toegevoegd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige en toekomstige belangen.

Tabel 4.3 Peilvarianten peilgebied VI

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 23**
Aanwezige functies	Drooglegging passend bij aanwezige functies; Robuust watersysteem	Kans om peilgebied na herinrichting samen te voegen met peilgebied I (kans 23)	**a.** Peilgebied VI blijft apart peilgebied met vast peil NAP +0,10 m	niet opgelost
			b. Peilgebied samenvoegen met peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.4 Effecten peilvarianten peilgebied VI op belangen

Belangen	**Peilvariant a** NAP +0,10 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Functies		
Glastuinbouw (reeds gesaneerd)	0	n.v.t.
Grasland (verdwijnt op termijn)	0	n.v.t.
Natuur/groen (verdwijnt op termijn)	0	n.v.t.
Bebouwing (toekomstige functie)	0	++
Overige belangen		
Archeologische verwachting	0	--
Tegengaan maaivelddaling	0	-
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	+
Objecten aan het water	0	0
Risico op watertekort of droogte	0	0
Risico op wateroverlast	0	0
Riolering	0	0
Ontsnippering	0	++
Kosten		
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	geen	geen (kosten zijn onderdeel van de ontwikkeling)

Peilafweging
In de toekomst gaat peilgebied VI heringericht worden als woningbouwlocatie Monster Noord. Als peilgebied VI bij de herinrichting toegevoegd wordt aan peilgebied I (variant b), heeft dat een groot positief effect voor de drooglegging van de nieuwe bebouwing. De gemiddelde drooglegging wordt dan ruim 1,0 m en komt dichter in de buurt van de optimale drooglegging voor nieuw stedelijk gebied (>1,2 m). Door de toevoeging van peilgebied VI aan peilgebied I wordt het watersysteem ontsnipperd wat een groot positief effect heeft op het peilbeheer. Door de samenvoeging wordt een klein peilgebied van 3,9 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem. Tevens heeft de ontsnippering een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, omdat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie is verbeterd.

De peilverlaging tot boezempeil heeft geen effect op de (voormalige) functies glastuinbouw en agrarisch grasland. Deze functies zijn al gesaneerd ten behoeve van de herinrichting van het gebied als woningbouwlocatie. Voor de functie natuur/groen is er geen effect, de drooglegging wordt 1 cm groter dan de optimale drooglegging voor deze functie. De peilverlaging heeft een groot negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied. Tevens heeft de peilverlaging een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling. Vanwege de zandbodem is de maaivelddaling beperkt en is het effect op de maaivelddaling ook beperkt.

Voor de objecten aan het water en de riolering heeft de peilverlaging tot boezempeil geen effect, omdat deze bij de herinrichting van het gebied (op)nieuw worden aangelegd ten opzichte van het boezempeil. De peilverlaging heeft geen (negatief) effect heeft op de waterdiepte, omdat de leggerdiepte van de watergangen wordt aangepast aan het waterpeil. Dit houdt in dat de waterdiepte gelijk blijft. Er is ook geen (negatief) effect voor het risico op watertekort, omdat de waterdiepte gelijk blijft én het toekomstige watersysteem in open verbinding met de boezem komt te staan. Er is geen effect voor het risico op wateroverlast, omdat er geen bergingsopgave is.

Het vigerende peil (variant a) is niet gewenst voor de toekomstige situatie en het is niet gewenst dat een klein peilgebied in stand gehouden zou worden en het watersysteem versnipperd blijft.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied VI in de toekomst toe te voegen aan peilgebied I (variant b) en voor de huidige situatie het vigerende peil te handhaven (variant a) als interim peil. Tot aan de herinrichting houdt het peilgebied een vast peil van NAP +0,10 m. Dit betekent dat het peil gelijk blijft. Na de herinrichting krijgt het gebied een vast peil van NAP -0,43 m. Dit betekent een peilverlaging van 53 cm.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing. De peilverlaging heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied en het tegengaan van de maaivelddaling. Tot aan de herinrichting is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de huidige functies en belangen.

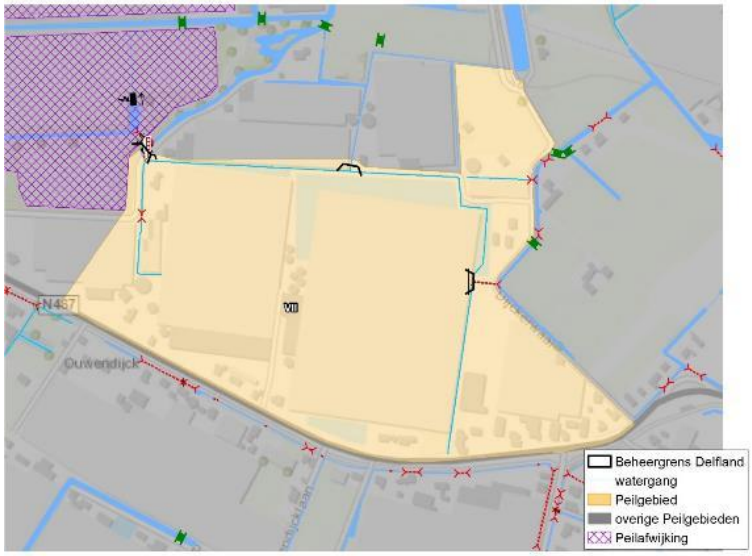
Maatregel
De maatregelen om peilgebied VI toe te voegen aan peilgebied I worden bij de herinrichting van het gebied uitgevoerd door de ontwikkelaar.

4.6 Peilgebied VII – Tussen Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied VII

Knelpunten en kansen

<u>Kans 15 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied VII en peilgebied I is 0,18 m. Dit is minder dan 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

Figuur 4.6 Ligging peilgebied VII

Oplossingsrichting
Door peilgebied VII op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I kan kans 15 worden benut.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied VII aan peilgebied I toegevoegd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Tabel 4.5 Peilvarianten peilgebied VII

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 15**
Aanwezige functies, Regionale waterkering	Robuust watersysteem	Kans om peilgebied samen te voegen met peilgebied I (knelpunt 15)	**a.** Peilgebied VII blijft apart peilgebied met vast peil NAP -0,25 m	niet opgelost
			b. Peilgebied samenvoegen met peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.6 Effecten peilvarianten peilgebied VII op belangen

Belangen	**Peilvariant a** NAP -0,25 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Functies		
Glastuinbouw	0	0
Grasland	0	-
Bebouwing	0	0
Overige belangen		
Tegengaan maaivelddaling	0	-
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	-
Objecten aan het water	0	-
Risico op watertekort of droogte	0	-
Risico op wateroverlast	0	0
Waterkeringen	0	-
Riolering	0	0
Ontsnippering	0	+

Belangen	**Peilvariant a** NAP -0,25 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Kosten		
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	geen	middel (stuwen en opvoerpomp verwijderen)

Peilafweging
Voor de huidige functies in het peilgebied en huidige inrichting van het watersysteem heeft het huidige peil (variant a) de voorkeur. Samenvoeging met peilgebied I (variant b) alleen een positief effect op ontsnippering. De peilverlaging van 18 cm heeft een negatief effect voor de functie grasland, omdat de drooglegging groter wordt dan de optimale drooglegging voor grasland. Het effect voor grasland is echter beperkt, omdat er nauwelijks grasland aanwezig is binnen het peilgebied.
Verder heeft de peilverlaging een negatief effect voor de waterkwaliteit en het risico op watertekort of droogte, omdat de waterdiepte afneemt. Bij een peilverlaging blijft de leggerdiepte weliswaar gelijk, maar in de praktijk is er weinig of geen ruimte tussen de kassen om de watergangen te verdiepen. Ook voor de objecten aan het water en het tegengaan van de maaivelddaling heeft de peilverlaging een negatief effect. In theorie heeft de peilverlaging ook een negatief effect op de waterkering. De waterkering betreft echter een binnenkering tussen peilgebied VII en het boezempeil. Bij een peilverlaging naar boezempeil is het peil aan beide zijden gelijk en kan de kering afgewaardeerd worden en is er geen effect op de waterkering.
Voor de functies glastuinbouw en bebouwing is er geen effect, omdat de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging van deze functies. Er is geen effect op het risico op wateroverlast, omdat er geen bergingsopgave is in het peilgebied. Verder is er geen effect voor de riolering.

In de toekomst gaat de oostrand van peilgebied VII heringericht worden als doorverbinding aan de zuidkant van de ruimtelijke ontwikkeling Poelpolder Waelpark. Als peilgebied VII bij de herinrichting toegevoegd wordt aan peilgebied I (variant b), heeft dat een positief effect voor de drooglegging van de toekomstige bebouwing. De gemiddelde drooglegging wordt dan bijna 1,0 m en komt dichter in de buurt van de optimale drooglegging voor nieuw stedelijk gebied (>1,2 m). Door de toevoeging van peilgebied VII aan peilgebied I wordt het watersysteem ontsnipperd wat een positief effect heeft op het peilbeheer. Door de samenvoeging wordt een klein peilgebied van 19 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem. Tevens heeft de ontsnippering, in combinatie met de herinrichting, een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, omdat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie verbetert. Bij herinrichting van het gebied kan de waterdiepte aangepast worden aan het nieuwe peil. Er is dan ook geen negatief effect meer voor het risico op watertekort en objecten aan het water. Tevens moet de waterkering (binnenkering) verlegd worden naar de nieuwe peilgebiedgrens.

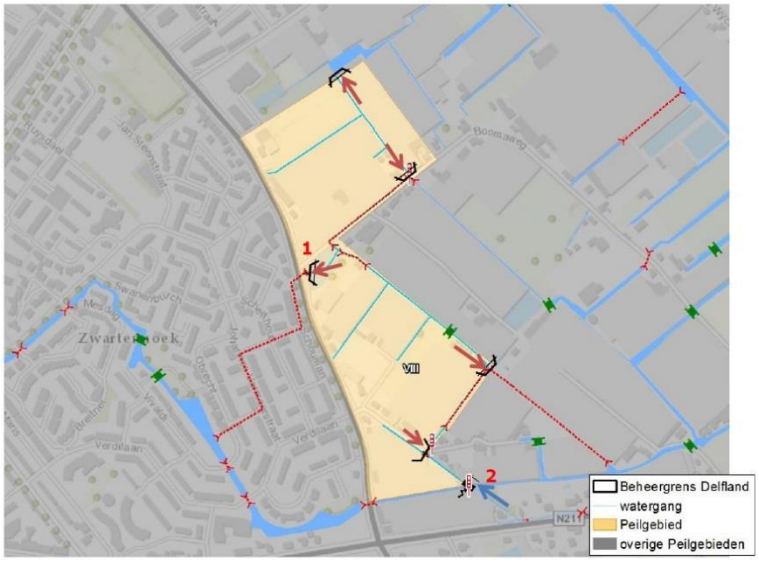
Peilvoorstel
Het voorstel is het vigerende peil te handhaven op NAP -0,25 m (variant a) en in de toekomst het oostelijke deel van peilgebied VII toe te voegen aan peilgebied I. Dit betekent dat het peil gelijk blijft. Na de herinrichting krijgt het oostelijke deel van het gebied een vast peil van NAP -0,43 m. Dit betekent voor het oostelijke deel een peilverlaging van 18 cm.

Effecten
Het voorstel om de peilgrens te veranderen heeft een positief effect op de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing in het oostelijke deel van peilgebied VII. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnen de functies glastuinbouw en agrarisch grasland en is er geen (negatief) effect voor deze functies. De peilverlaging heeft een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling in het oostelijke deel van peilgebied VII.

Maatregel
De maatregelen om het oostelijke deel van peilgebied VII toe te voegen aan peilgebied I worden als onderdeel van de herinrichting van het gebied uitgevoerd.

4.7 Peilgebied VIII – Zwartenhoek

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied VIII

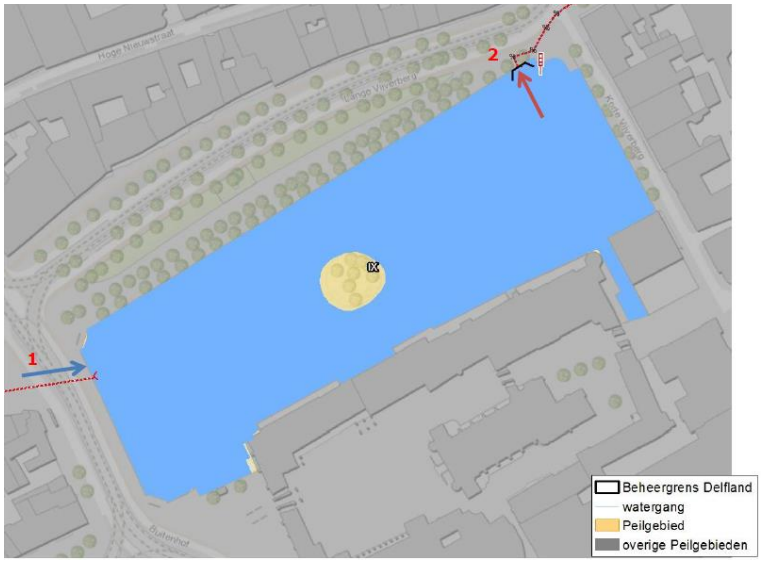
Figuur 4.7 Ligging peilgebied VIII

Peilvoorstel
In peilgebied VIII is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,07 m.

Voor dit gebied is in de toekomst een ruimtelijke ontwikkeling gepland. Bij de uitwerking van de nieuwe inrichting van het gebied moet afgewogen worden of het gebied op boezempeil gebracht kan worden. Dan zou een klein peilgebied met relatief veel kunstwerken om het peil te beheren, opgeheven kunnen worden. In het gebied is een grondwatermonitoring meetnet aanwezig om de effecten van een mogelijke peilverlaging in beeld te brengen.

4.8 Peilgebied IX – Hofvijver

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied IX

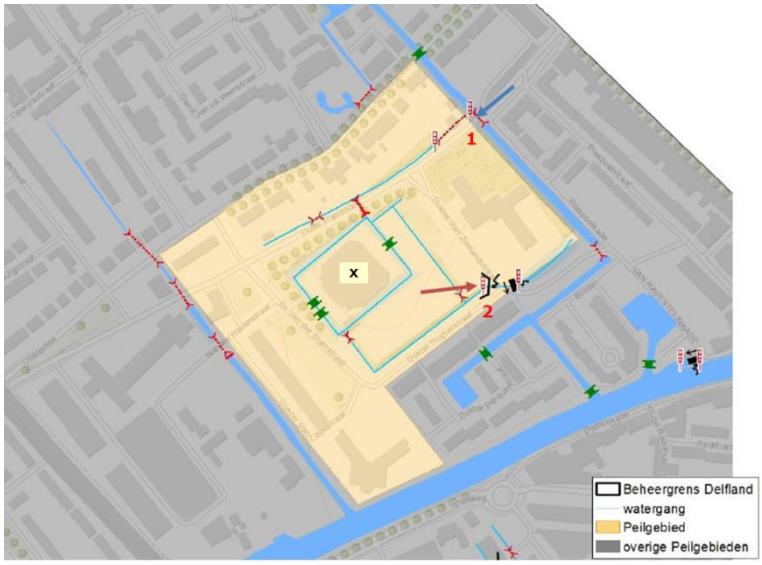

Figuur 4.8 Ligging peilgebied IX

Peilvoorstel
In peilgebied IX is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,07 m.

4.9 Peilgebied X – Klein Plaspoelpolder

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Klein Plaspoelpolder – Peilgebied I (KPP I)

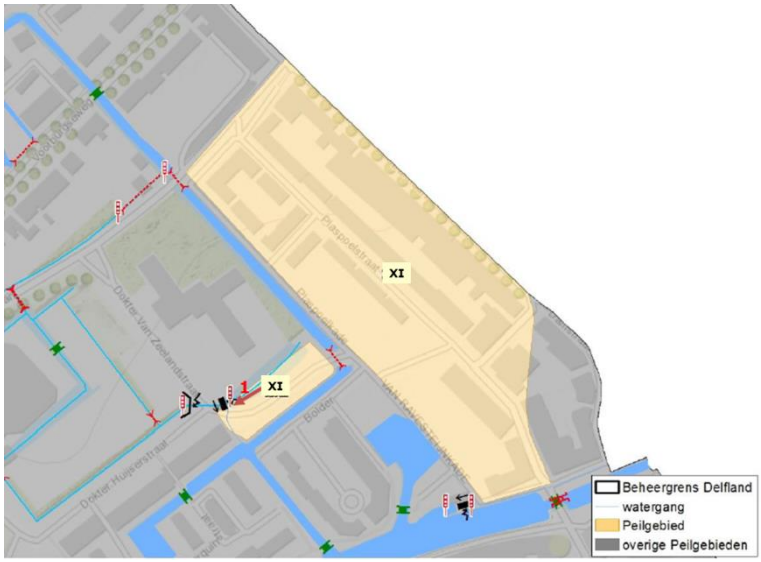

Figuur 4.9 Ligging peilgebied X

Peilvoorstel
In peilgebied X is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,70 m.

4.10 Peilgebied XI – Bemalen peilgebied Klein Plaspoelpolder

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Klein Plaspoelpolder – Peilgebied II (KPP II)

Figuur 4.10 Ligging peilgebied XI

Peilvoorstel
In peilgebied XI is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -1,00 m.

4.11 Peilgebied XII – Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk

Code vorig peilbesluit
Boezempeilbesluit – Peilgebied XII

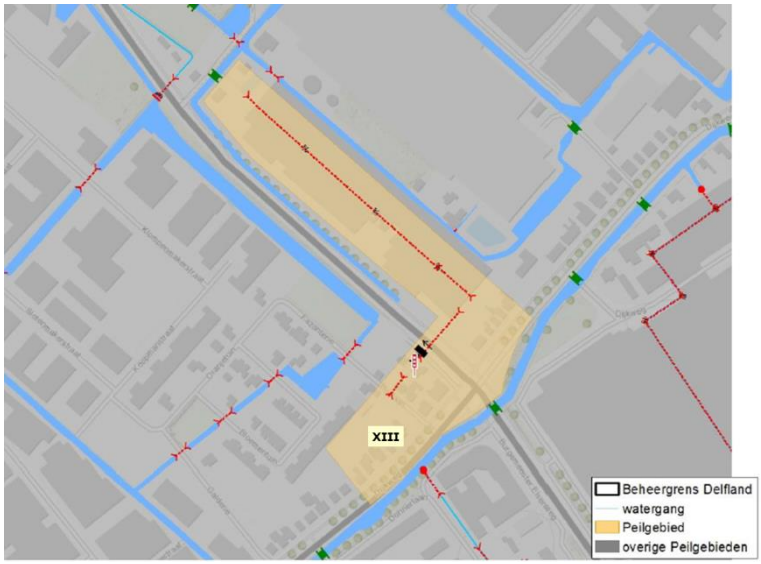

Figuur 4.11 Ligging peilgebied XII

Peilvoorstel
In peilgebied XII is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op een flexibel peil van NAP -0,19 tot +0,11 m.

4.12 Peilgebied XIII – De Woerd Boschpolder

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit De Woerd Boschpolder – Peilgebied BXV (BCH BXV)

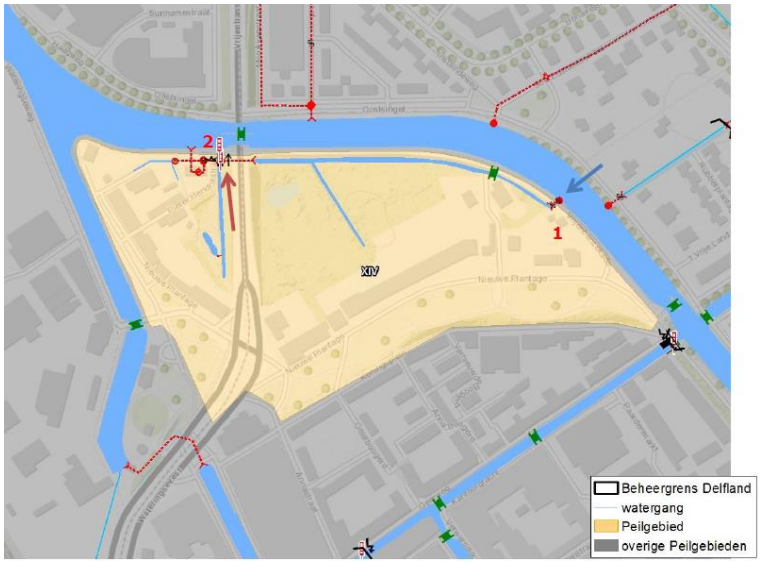

Figuur 4.12 Ligging peilgebied XIII

Peilvoorstel
In peilgebied XIII is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -0,60 m.

4.13 Peilgebied XIV – Wallertuin Delft

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Delft – Peilgebied XIV (Delft XIV)

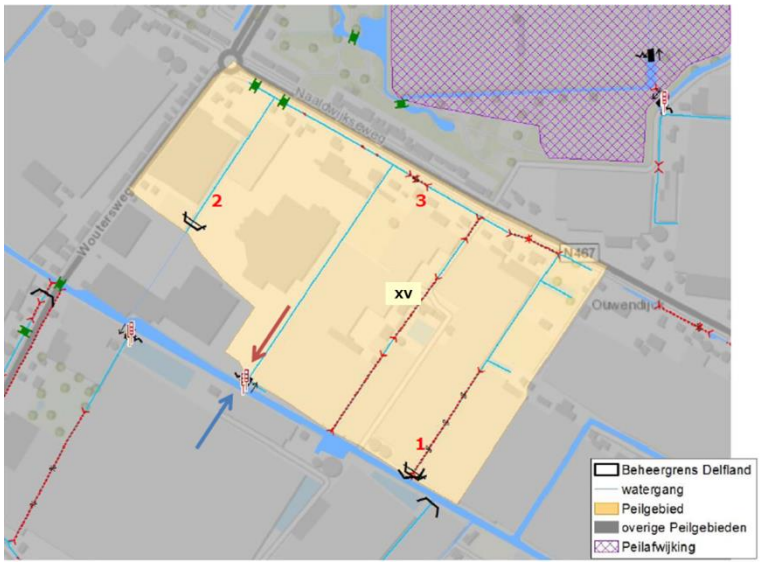

Figuur 4.13 Ligging peilgebied XIV

Peilvoorstel
In peilgebied XIV is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP -1,00 m.

4.14 Peilgebied XV – Ten westen van Heenweg

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Heen- en Geestvaartpolder – Peilgebied I (HGP I)

Figuur 4.14 Ligging peilgebied XV

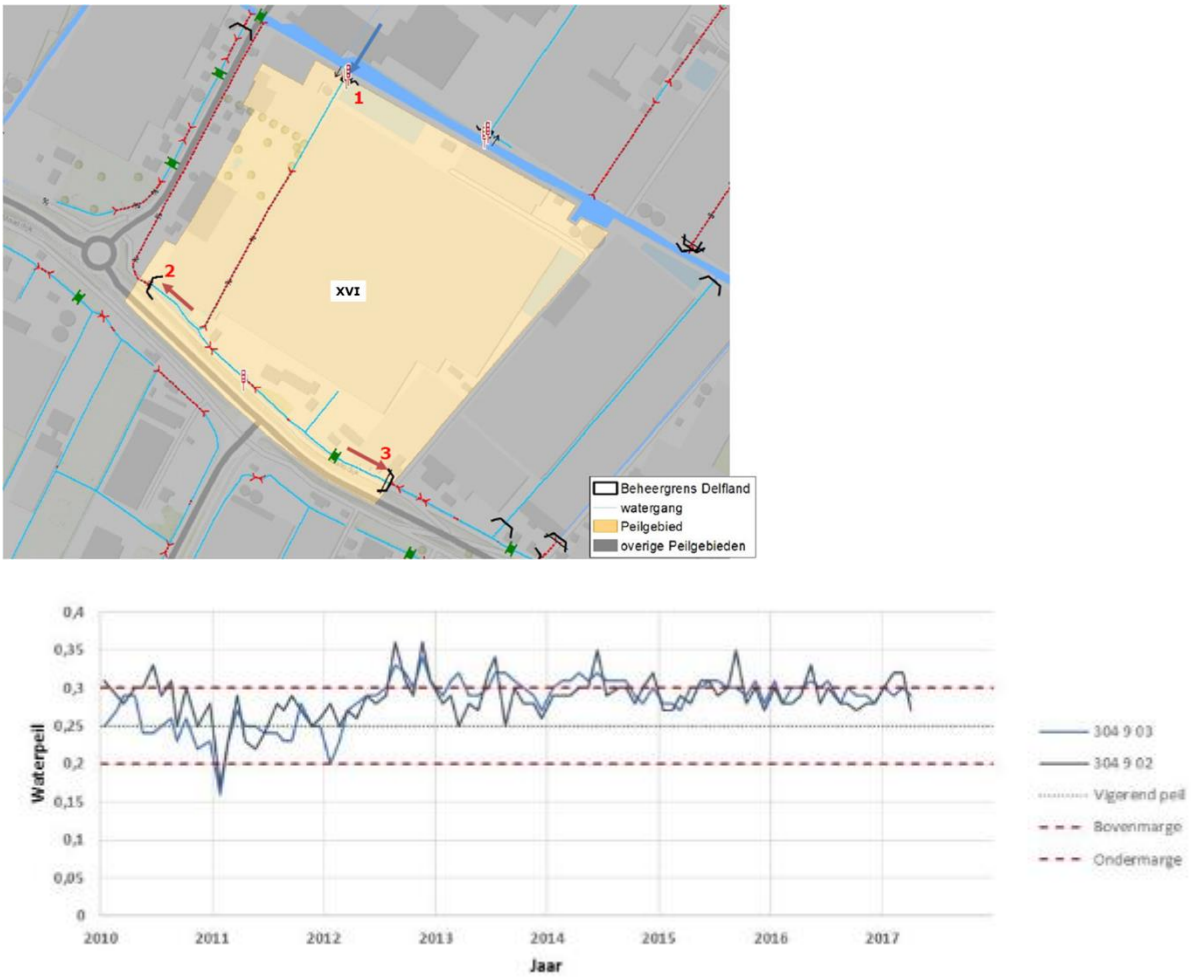
Peilvoorstel
In peilgebied XV is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op NAP +0,15 m.

4.15 Peilgebied XVI – Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Heen- en Geestvaartpolder – Peilgebied II (HGP II)

Knelpunten en kansen

<u>Knelpunt 29 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit</u>
In peilgebied XVI wordt vanwege een lokaal belang een structureel hoger peil gehandhaafd. Het praktijkpeil is daardoor gemiddeld 4 cm hoger dan het peilbesluitpeil.

Figuur 4.15 Ligging peilgebied XVI en aflezing praktijkpeilen

Oplossingsrichting
Door het peil conform de praktijksituatie vast te stellen kan knelpunt 29 worden opgelost.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of het peil verhoogd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen.

Tabel 4.7 Peilvarianten peilgebied XVI

Belangen	Optimale situatie	Knelpunt/Kans actuele situatie	Peilvarianten	Effect op knelpunt 29
Aanwezige functies, Binnenwaterkering	Drooglegging passend bij aanwezige functies	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluit (knelpunt 29)	**a.** Peilgebied XVI blijft apart peilgebied met vast peil NAP +0,25 m	niet opgelost
			b. Peilgebied XVI blijft apart peilgebied met vast peil NAP +0,29 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.8 Effecten peilvarianten peilgebied XVI

Belangen	Peilvariant a NAP +0,25 m	Peilvariant b NAP +0,29 m
Functies		
Glastuinbouw	0	+
Grasland	0	-
Bebouwing	0	-
Overige belangen		
Tegengaan maaivelddaling	0	0
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	+
Objecten aan het water	0	0
Risico op watertekort of droogte	0	+
Risico op wateroverlast	0	-
Waterkeringen	0	-
Kosten		
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	geen	geen

Peilafweging
De peilverhoging met 4 cm (variant b) is op verzoek van de aanwezige tuinder en heeft een positief effect voor de functie glastuinbouw, omdat er dan in de praktijksituatie meer water beschikbaar is. De leggerdiepte wordt namelijk ten opzichte van het 4 cm lagere vigerende peil aangehouden. Voor een structureel positief effect op de waterbeschikbaarheid moet een grotere leggerdiepte vastgelegd worden. Een negatief effect is dat de drooglegging van de functie glastuinbouw verder van de optimale drooglegging komt te liggen. In de meeste glastuinbouwbedrijven wordt echter de grondwaterstand door middel van drainage ingesteld. De drooglegging is dan nauwelijks belangrijk voor deze functie. De beschikbaarheid van voldoende gietwater weegt zwaarder dan de drooglegging, daarom heeft de peilverhoging een positief effect voor de functie glastuinbouw. Verder heeft de peilverhoging een positief effect voor de waterkwaliteit en het risico op watertekort of droogte, omdat de waterdiepte groter wordt.

Voor de functies agrarisch grasland en bebouwing heeft de peilverhoging een negatief effect, omdat de drooglegging van deze functies verder van de optimale drooglegging komt te liggen. Het negatieve effect is beperkt, er zijn geen meldingen bekend over het hogere praktijkpeil. De peilverhoging heeft een negatief effect voor het risico op wateroverlast, omdat de bergingsruimte afneemt. In het peilgebied is geen wateropgave, het effect voor het risico op wateroverlast is beperkt. De peilverhoging kan een nadelig effect hebben op de binnenwaterkering (Maasdijk). Het betreft echter een beperkte peilverhoging en een klein gedeelte van de waterkering. Daarbij is de binnenwaterkering een overgedimensioneerde kering. Het effect van de peilverhoging op de waterkering is daarom zeer beperkt. Voor de maaivelddaling en objecten aan het water zijn er geen (negatieve) effecten.

Het vigerende peil (variant a) is niet gewenst, omdat de waterbeschikbaarheid voor de glastuinbouw dan te klein is.

Peilvoorstel
Het voorstel is het praktijkpeil van peilgebied XVI vast te stellen (variant b) op een vast peil van NAP +0,29 m. Dit betekent een peilverhoging van 4 cm ten opzichte van het vigerende peil.

Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect voor de glastuinbouw, waterkwaliteit en het risico op watertekort.

Maatregel
Er is geen maatregel nodig, de afvoerstuwen zijn in de praktijk al ingesteld op het peil van het peilvoorstel.

Legger
Het voorstel is de leggerdiepte met 4 cm te vergroten, zodat de waterdiepte structureel groter blijft.

4.16 Peilgebied XVII en peilgebied XXIII – Opmalingen Heen- en Geestvaart

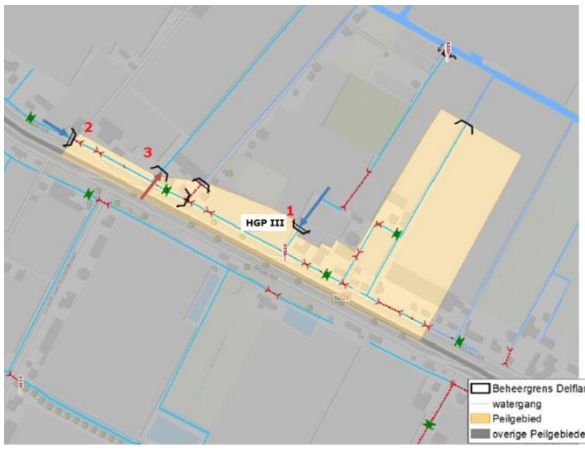
Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Heen- en Geestvaartpolder – Peilgebied III (HGP III) en peilgebied IV (HGP IV)

Knelpunten en kansen

In deze aangrenzende peilgebieden zijn de volgende kansen en knelpunten geconstateerd:

<u>Kans 19 – Kans om peilgebieden HGP III en I samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied HGP III en peilgebied I is 18 cm. Dit is minder 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

<u>Kans 21 – Kans om peilgebieden HGP III en HGP IV samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied HGP III en peilgebied HGP IV is 15 cm. Dit is minder 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

Figuur 4.16 Ligging peilgebied HGP III

Figuur 4.17 Ligging peilgebied HGP IV

<u>Knelpunt 30 – Kunstwerk functioneert niet (peilgebied HGP III)</u>
Bij de meest oostelijke duiker aan de Maasdijk was een schot geplaatst dat niet goed functioneerde als peilscheiding. Inmiddels is vergunning verleend om het gebied her in te richten en is dit knelpunt niet meer aanwezig.

Oplossingsrichting
Door peilgebied HGP III op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I kan kans 19 worden benut. Door peilgebied HGP IV samen te voegen met peilgebied HGP III kan kans 21 worden benut.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied HGP III toegevoegd kan worden aan peilgebied I aan de hand van de effecten op de aanwezige belangen. Tevens dient te worden onderzocht of peilgebied HGP III en peilgebied HGP IV samengevoegd kunnen worden aan de hand van het effect op de aanwezige belangen. Om tot een peilkeuze te komen, heeft Delfland beide varianten afgewogen.

Tabel 4.9 Peilvarianten peilgebied HGP III en HGP IV

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 19**	**Effect op knelpunt 21**
Aanwezige functies, Binnenwater-kering	Robuust watersysteem	Kans om peilgebied HGP III samen te voegen met peilgebied I (knelpunt 19); Kans om peilgebied HGP III samen te voegen met peilgebied HGP IV (knelpunt 21)	**a.** Peilgebieden HGP III en HGP IV blijven aparte peilgebieden met vast peil NAP -0,25 m en NAP -0,10 m	niet opgelost	niet opgelost
			b. Peilgebied HGP III samenvoegen met peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m en peilgebied HGP IV vast peil NAP -0,10 m	opgelost	niet opgelost
			c. Peilgebied HGP III samenvoegen met peilgebied HGP IV met vast peil NAP -0,20 m	niet opgelost	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.10 Effecten peilvarianten peilgebied HGP III en HGP IV

Belangen	**Peilvariant a** HGP III / HGP IV -0,25 m / -0,10 m	**Peilvariant b** pg I / HGP IV -0,43 m / -0,10 m	**Peilvariant c** HGP III-VI NAP -0,20 m
Functies			
Glastuinbouw	0	0	-
Grasland	0	-	+
Bebouwing	0	0	0
Akkerbouw	0	-	0
Overige belangen			
Tegengaan maaivelddaling	0	0	0
Waterhuishoudkundige belangen			
Waterkwaliteit en ecologie	0	+	+
Objecten aan het water	0	-	-
Risico op watertekort of droogte	0	-	0
Risico op wateroverlast	0	0	-
Waterkeringen	0	-	-
Riolering	0	0	-
Ontsnippering	0	+	+
Kosten			

Belangen	**Peilvariant a** HGP III / HGP IV -0,25 m / -0,10 m	**Peilvariant b** pg I / HGP IV -0,43 m / -0,10 m	**Peilvariant c** HGP III-VI NAP -0,20 m
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	klein (stuw plaatsen aan oostkant)	zeer groot (stuwen tussen pg HGP III en I verwijderen en vernieuwen beschoeiing)	groot (stuw tussen pg HGP III en HGP IV verwijderen, vernieuwen beschoeiing)

Peilafweging
De varianten b en c, waarin gebieden worden samengevoegd, leiden tot een vereenvoudiging van het watersysteem wat een positief effect heeft op het waterbeheer. In beide varianten wordt een klein gebied opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem. De vereenvoudiging van het watersysteem heeft ook een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, doordat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie verbeteren. Door het kleine oppervlak is de winst van de samenvoeging echter klein.

Variant b
De samenvoeging van peilgebied HGP III met peilgebied I betekent een peilverlaging van 18 cm in peilgebied HGP III. Dit heeft een negatief effect voor de functies grasland en akkerbouw in peilgebied HGP III, omdat de drooglegging (nog) groter wordt dan de optimale drooglegging voor deze functies. Door het kleine oppervlak van deze functies, is dit effect echter zeer beperkt effect.
Verder heeft de peilverlaging een negatief effect op objecten aan het water, risico op droogte en de binnenwaterkering (Maasdijk). De effecten op droogte en de binnenwaterkering zijn echter zeer klein, omdat peilgebied III een klein oppervlak betreft en de binnenwaterkering een overgedimensioneerde kering is. Het negatieve effect op de objecten aan het water betreft de beschoeiingen die na de peilverlaging niet meer functioneel zijn. Deze beschoeiingen moeten bij een peilverlaging van 18 cm over honderden meters vernieuwd worden, hetgeen kostbaar is en vanwege de beperkte ruimte tussen de kassen erg moeilijk te realiseren is.

Voor de functies glastuinbouw en bebouwing is er geen effect, omdat de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging voor deze functies. Omdat er geen bergingsopgave is, is er geen effect voor het risico op wateroverlast. De peilverlaging heeft geen effect op de riolering.

Variant c
De samenvoeging van peilgebied HGP III met peilgebied HGP IV betekent een peilverhoging van 5 cm in peilgebied HGP III en een peilverlaging van 10 cm in peilgebied HGP IV.

Door de goed doorlatende bodem zal de geringe peilverhoging in HGP III een grotere hoeveelheid drainwater opleveren bij een glastuinbouwbedrijf in dit gebied. Een peilverhoging in peilgebied HGP III heeft dus een negatief effect voor glastuinbouw. De peilverhoging heeft een positief effect voor de functie grasland, omdat de drooglegging dichter bij de optimale drooglegging voor deze functie komt. Voor de functies bebouwing en akkerbouw is er geen verslechtering of verbetering omdat de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging voor deze functies. Voor waterkwaliteit en ecologie is het goed om gebieden groter te maken hoewel effecten vanwege de matige kwaliteit zeer beperkt zullen zijn.

De peilverhoging in peilgebied HGP III heeft een negatief effect voor het risico op water-overlast. Het gebied is door de smalle sloten en kunstwerken gevoelig voor peilstijgingen. In combinatie met een peilverhoging in peilgebied HGP III kan dat tot wateroverlast leiden. De peilverhoging heeft theoretisch een negatief effect op de binnenwaterkering. Omdat de peilverhoging beperkt is en de binnenwaterkering overgedimensioneerd, is het effect nihil.

Omdat de bodemlaag boven de grondwaterspiegel zandig is, zal er nagenoeg geen (extra) maaivelddaling optreden bij peilverlaging in peilgebied HGP IV. De zandige bodem zorgt echter ook voor een instabiele slootbodem en instabiele slootkanten. Een peilverlaging in

peilgebied HGP IV vereist daarom een nieuwe beschoeiing in dit gebied. Dit is echter moeilijk te realiseren door de beperkte ruimte tussen kassen.

Conclusie en peilvoorstel
Samenvoeging van peilgebieden voldoet aan het beleid voor robuustere peilgebieden. Echter de geringe winst in het waterbeheer weegt niet op tegen enkele negatieve effecten, de lastig uit te voeren maatregelen en de grote kosten. Het is zinvoller om te wachten op herinrichting, zoals elders in het glastuinbouwgebied plaatsvindt. Dan kan er werk met werk gemaakt worden (lagere kosten) en zullen negatieve effecten minder optreden. Daarom is het voorstel om de huidige situatie te continueren.
Peilgebied HGP III wordt in het peilbesluit hernummerd naar peilgebied XVII en het huidige peil van NAP -0,25 m wordt gecontinueerd. Peilgebied HGP IV wordt hernummerd naar peilgebied XXIII en het huidige peil van NAP -0,10 m wordt gecontinueerd.

4.17 Peilgebied XVIII – Ten oosten van Heenweg

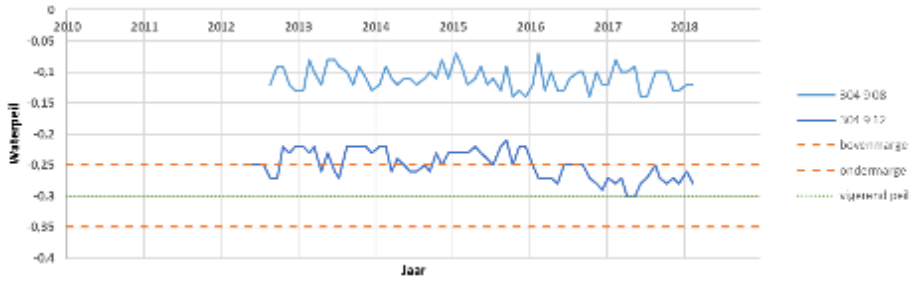
Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Heen- en Geestvaartpolder – Peilgebied V (HGP V)

Knelpunten en kansen

<u>Kans 18 – Kans om peilgebieden samen te voegen</u>
Het peilverschil tussen het vigerend peil van peilgebied XVIII en peilgebied I is 0,13 m. Dit is minder dan 20 cm en biedt in theorie een kans om de peilgebieden samen te voegen.

<u>Knelpunt 26 – Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit</u>
De middelste duiker in het peilgebied functioneert niet meer, waardoor de noordelijke watergang en de zuidelijke watergang niet met elkaar in verbinding staan. Aangezien het een lange duiker (ongeveer 70 m) betreft én dat deze onder twee woningen en een weg ligt, brengt het hoge kosten en risico's met zich mee om deze duiker te herstellen. In beide deelgebieden is een opvoergemaal aanwezig om het watersysteem van water te voorzien.
In de noordelijke watergang is het praktijkpeil 20 cm hoger dan het peilbesluitpeil en in de zuidelijke watergang wordt het peil rond de bovenmarge van het peilbesluitpeil gehanteerd.

Figuur 4.18 Ligging peilgebied XVIII en aflezing praktijkpeilen

Oplossingsrichtingen
Door peilgebied XVIII op te heffen en het gebied toe te voegen aan peilgebied I kan knelpunt 18 worden opgelost. Voor het gebied is een herinrichting gepland.
Door in de noordelijke watergang een afwijkend peil toe te staan kan knelpunt 26 worden opgelost.

Peilvarianten
In de peilafweging dient te worden onderzocht of peilgebied XVIII aan peilgebied I toegevoegd kan worden aan de hand van de effecten op de aanwezige en toekomstige belangen. Daarnaast dient te worden getoetst of ter plaatse van de noordelijke watergang een afwijkend peil kan worden toegestaan.

Tabel 4.11 Peilvarianten peilgebied XVIII

Belangen	**Optimale situatie**	**Knelpunt / Kans actuele situatie**	**Peilvarianten**	**Effect op knelpunt 18**
Aanwezige functies	Robuust watersysteem; Drooglegging passend bij aanwezige functies	Kans om peilgebied samen te voegen met peilgebied I (knelpunt 18)	**a.** Peilgebied XVIII blijft apart peilgebied met vast peil van NAP -0,30 m	niet opgelost
			b. Peilgebied XVIII toevoegen aan peilgebied I met vast peil NAP -0,43 m	opgelost

Effecten en maatregelen

Tabel 4.14 Effecten peilvarianten peilgebied XVIII op belangen

Belangen	**Peilvariant a** NAP -0,30 m	**Peilvariant b** NAP -0,43 m
Functies		
Akkerbouw	0	0
Glastuinbouw	0	0
Grasland	0	-
Bebouwing	0	0
Overige belangen		
Tegengaan maaivelddaling	0	-
Waterhuishoudkundige belangen		
Waterkwaliteit en ecologie	0	-
Objecten aan het water	0	-
Risico op watertekort of droogte	0	-
Risico op wateroverlast	0	0
Riolering	0	0
Ontsnippering	0	+
Kosten		

Belangen	Peilvariant a NAP -0,30 m	Peilvariant b NAP -0,43 m
Kostencategorie maatregelen (indicatief)	geen	middel (stuw en pomp verwijderen)

Peilafweging
Voor de huidige functies in het peilgebied en huidige inrichting van het watersysteem heeft het huidige peil (variant a) de voorkeur. Samenvoeging met peilgebied I (variant b) alleen een positief effect op ontsnippering. Variant b betreft een peilverlaging van 13 cm en voor het noordelijk deel een peilverlaging van 33 cm. De peilverlaging heeft een negatief effect voor de waterkwaliteit en het risico op watertekort of droogte, omdat de waterdiepte afneemt. Bij een peilverlaging blijft de leggerdiepte weliswaar gelijk, maar in de praktijk is er weinig of geen ruimte tussen de kassen om de watergangen te verdiepen. Ook voor de objecten aan het water en het tegengaan van de maaivelddaling heeft de peilverlaging een negatief effect. Vanwege de zandbodem is de maaivelddaling beperkt en is het effect op de maaivelddaling ook beperkt. Tevens heeft de peilverlaging een negatief effect voor grasland, omdat de drooglegging groter wordt dan de optimale drooglegging voor grasland. Het grasland is echter een tijdelijk gebruik, het gebied heeft de bestemming glastuinbouw. Voor de functies glastuinbouw, akkerbouw en bebouwing is er geen effect, omdat de drooglegging blijft voldoen aan de optimale drooglegging van deze functies. Er is geen effect op het risico op wateroverlast, omdat er geen bergingsopgave is in het peilgebied. Verder is er geen effect voor de riolering.

In de toekomst gaat het zuidelijke deel van peilgebied XVIII heringericht worden. Als het gebied bij de herinrichting toegevoegd wordt aan peilgebied I (variant b), heeft dat een positief effect voor de drooglegging van de toekomstige bebouwing. De gemiddelde drooglegging wordt dan bijna 1,0 m en komt dichter in de buurt van de optimale drooglegging voor nieuw stedelijk gebied (>1,2 m). Door de toevoeging van peilgebied XVIII aan peilgebied I wordt het watersysteem ontsnipperd wat een groot positief effect heeft op het peilbeheer. Door de samenvoeging wordt een klein peilgebied van circa 4 ha opgeheven en ontstaat een robuuster watersysteem.

Tevens heeft de ontsnippering, in combinatie met de herinrichting, een positief effect op waterkwaliteit en ecologie, omdat de doorstroming en mogelijkheid voor vismigratie verbetert. Bij herinrichting van het gebied kan de waterdiepte aangepast worden aan het nieuwe peil. Er is dan ook geen negatief effect meer voor het risico op watertekort en objecten aan het water.

Voor het noordelijke deel met 30 meter watergang, kan het afwijkende peil dat 20 cm hoger is dan het peilbesluit, worden toegestaan vanwege het maaiveldhoogteverschil. Zo worden negatieve effecten voor bebouwing, objecten aan het water en de waterkwaliteit worden voorkomen.

Peilvoorstel
Het voorstel is peilgebied XVIII in de toekomst toe te voegen aan peilgebied I (variant b) en voor de huidige situatie het vigerende peil te handhaven (variant a) als interim peil. Tot aan de herinrichting houdt het peilgebied een vast peil van NAP -0,30 m. Dit betekent dat het peil gelijk blijft. Na de herinrichting krijgt het gebied een vast peil van NAP -0,43 m. Dit betekent een peilverlaging van 13 cm.

Gebied met afwijkend peil
In de noordelijke watergang wordt een afwijkend peil gehanteerd dat 20 cm hoger is dan het peilbesluitpeil. Dit gebied met afwijkend peil is getoetst aan het beleid van Delfland. Uit de toetsing volgt dat het gebied met afwijkend peil is toegestaan omdat het maaiveldverschil tussen het gebied met afwijkend peil en het peilgebied groter is dan 10 cm.

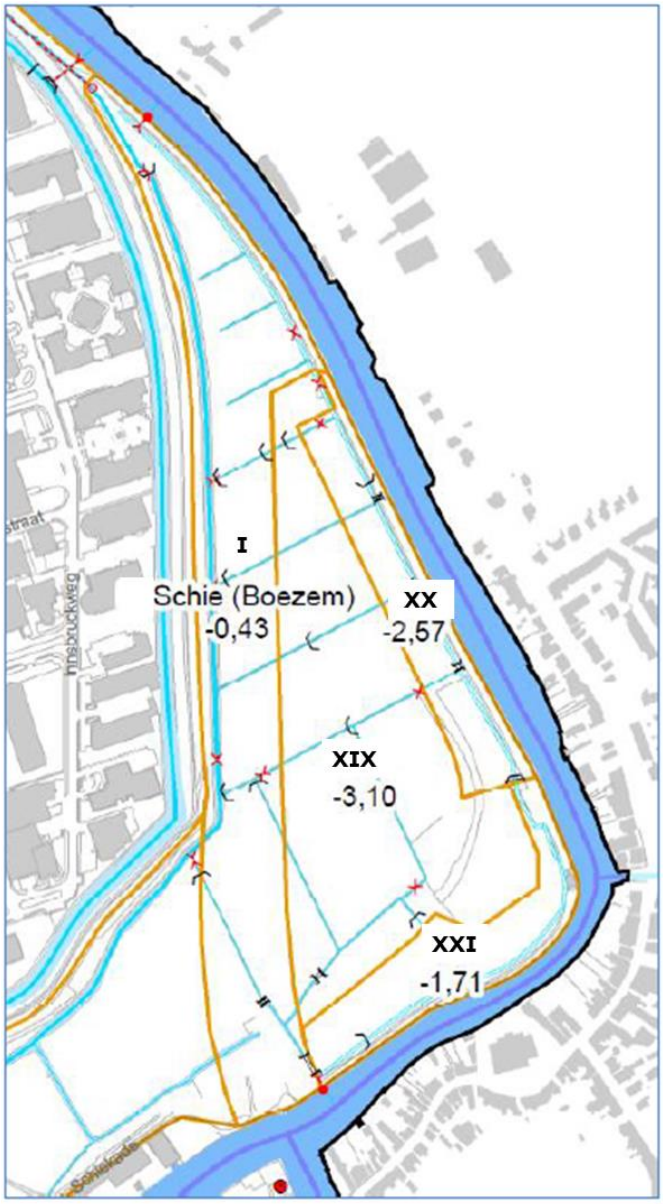
Effecten
Het peilvoorstel heeft een positief effect op de ontsnippering, waterkwaliteit en de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing.

In de 30 m watergang in het noordelijke gebied wordt een afwijkend peil toegestaan zodat het peil gelijk blijft aan het huidige peil.

Maatregel
De maatregelen om peilgebied XVIII toe te voegen aan peilgebied I worden bij de herinrichting van het gebied uitgevoerd door de ontwikkelaar. Delfland heeft de wens het beheer van de opvoerpomp in de noordelijke watergang over te dragen aan de belanghebbende van het gebied met afwijkend peil.

4.18 Peilgebied XIX – Eiland na bochtafsnijding Schie - westelijk deel

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Oost-Abtspolder – Peilgebied V (OAP V)

Figuur 4.19 Ligging peilgebied XIX, XX en XXI

Peilvoorstel
Peilgebied XIX wordt heringericht bij de uitvoering van de bochtafsnijding van de Schie. Het voorstel is het peil conform het vorige peilbesluit na afronding van de werkzaamheden te handhaven op NAP -3,10 m.

4.19 Peilgebied XX – Eiland na bochtafsnijding Schie - oostelijk deel

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Oost-Abtspolder – Peilgebied V (OAP V)

Peilvoorstel
Peilgebied XX wordt heringericht bij de uitvoering van de bochtafsnijding van de Schie. Het voorstel is het peil conform het vorige peilbesluit na afronding van de werkzaamheden te handhaven op NAP -2,57 m.

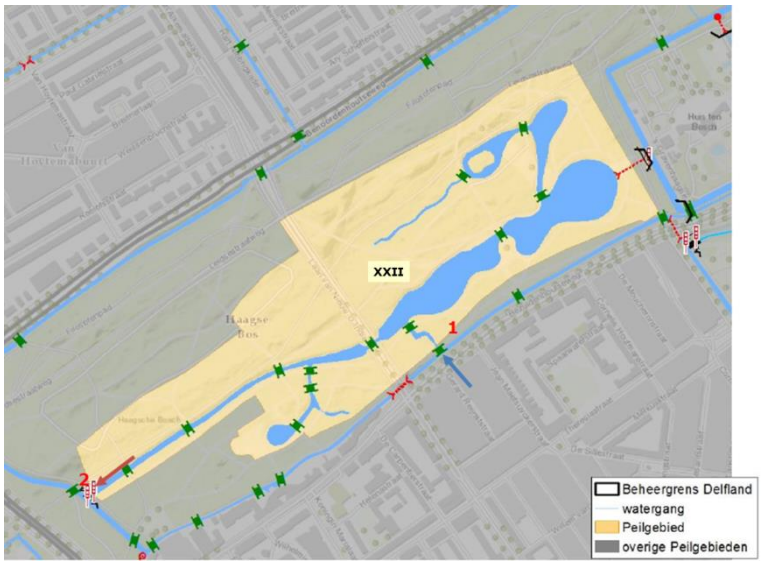
4.20 Peilgebied XXI – Eiland na bochtafsnijding Schie - zuidelijk deel

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Oost-Abtspolder – Peilgebied V (OAP V)

Peilvoorstel
Peilgebied XXI wordt heringericht bij de uitvoering van de bochtafsnijding van de Schie. Het voorstel is het peil conform het vorige peilbesluit na afronding van de werkzaamheden te handhaven op NAP -1,71 m.

4.21 Peilgebied XXII – Haagse Bos

Code vorig peilbesluit
Peilbesluit Mariahoeve – Peilgebied XII (MHE XII)

Figuur 4.20 Ligging peilgebied XXII

Peilvoorstel
In peilgebied XXII is geen knelpunt aanwezig, daarom is het voorstel het peil uit het vorige peilbesluit te continueren op een flexibel peil van NAP -0,70 m tot -0,55 m.

5 Peilvoorstel

5.1 Peilvoorstel

Tabel 5.1 geeft een overzicht van de peilvoorstellen. In peilgebied I (Hoofdpeilgebied) blijft het peil gelijk. De lokale knelpunten ten aanzien van grondwateroverlast worden niet opgelost. Een algehele peilverlaging voor de knelpunten (ca 700 ha) staat niet in verhouding met het risico op negatieve effecten die overal in het boezemgebied (bijna 8.000 ha) kunnen optreden. Het is ook niet doelmatig om ter hoogte van lokale knelpunten een apart peilgebied met een lager peil in te richten.

In de oostelijke binnenstad van Delft voldoet het huidige peil voor de korte termijn met de aanvullende maatregelen om het gebied tijdens extreme neerslag af te sluiten en apart te bemalen om hoge peilstijgingen (vanuit andere delen van de boezem) te voorkomen. Voor de lange termijn wordt in afstemming met de gemeente nader onderzocht of in de toekomst een definitieve afsplitsing van het gebied en structurele peilverlaging wenselijk is. In dit onderzoek wordt ook de Bagijnhof meegenomen. Dit gebied grenst aan de oostelijke binnenstad, maar de betreffende watergang maakt geen deel uit van het gebied dat nu al afgesloten kan worden.

Zeven peilgebieden zijn of worden toegevoegd aan de boezem. Vier van deze gebieden staan in de praktijk al in open verbinding met de boezem. Voor drie peilgebieden wordt voorgesteld in de toekomst het peil te veranderen na herinrichting van de gebieden.

Verder wordt in één peilgebied het peil met 4 cm verhoogd en worden drie nieuwe peilgebieden ingericht bij de inrichting Bochtafsnijding Schie.

Tabel 5.1 Overzicht peilen en peilvoorstel Delflands boezem

Peilgebied	**Voorstel peil**	**Schouw-peil**	**Peil vorige peilbesluit**	**Praktijk-peil***	**Wijziging t.o.v. vorige peilbesluit**
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP				m
I Hoofdpeilgebied (I / I)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	-
I Hoofdpeilgebied (III / III)	-0,43	-0,43	-0,52	-0,43	opheffen en bij pg I +0,09
I Hoofdpeilgebied (IV / IV)	-0,43	-0,43	-0,27	-0,28	opheffen en bij pg I -0,16
I Hoofdpeilgebied (X / X)	-0,43	-0,43	zomer -0,43 winter flexibel van -0,30 tot -0,43	zomer -0,44 winter -0,45	opheffen en bij pg I -0,13 tot 0,00
I Hoofdpeilgebied (XI / XI)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	opheffen en bij pg I -
I Hoofdpeilgebied (SDW I / XXIV)	-0,43	-0,43	-0,43	-0,44	opheffen en bij pg I -
II Golfbaan Groendael (IIa / XV)	zomer +0,48 winter +0,38	+0,38	zomer +0,48 winter +0,38	zomer +0,46 winter +0,38	-
III Gebied Groendael (IIb / XVI)	zomer +0,48 winter +0,18	+0,18	zomer +0,48 winter +0,18	zomer +0,45 winter +0,20	-
IV Duindigt (IIc / XVII)	zomer +0,08 winter -0,22	-0,22	zomer +0,08 winter -0,22	zomer -0,11 winter -0,18	-

Peilgebied	Voorstel peil	Schouw-peil	Peil vorige peilbesluit	Praktijk-peil*	Wijziging t.o.v. vorige peilbesluit
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP				m
V Molenwijk Monster (V / V)	-0,02	-0,02	-0,02	-0,02	-
VI Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster / I Hoofdpeilgebied** (VI / VI)	-0,43 (+0,10 interim**)	-0,43 (+0,10 interim**)	+0,10	+0,02	opheffen en bij pg I -0,53
VII Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster (VII VII)	-0,25	-0,25	-0,25	-0,24	-
VIII Zwartenhoek (VIII / VIII)	-0,07	-0,07	-0,07	-0,12	-
IX Hofvijver (IX / IX)	-0,07	-0,07	-0,07	-0,08	-
X Klein Plaspoelpolder (KPP I / XIX)	-0,70	-0,70	-0,70	-0,69	-
XI Bemalen gebied Klein Plaspoelpolder (KPP II / XVIII)	-1,00	-1,00	-1,00	-1,03	-
XII Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (XII / XII)	flexibel van -0,19 tot +0,11	-0,19	flexibel van -0,19 tot +0,11	niet bekend	-
XIII De Woerd Boschpolder (BCH BZM XV / XXVIII)	-0,60	-0,60	-0,60	-0,59	-
XIV Wallertuin Delft (Delft XIV / XIV)	-1,00	-1,00	-1,00	-1,01	-
XV Ten westen van Heenweg (HGP I / II)	+0,15	+0,15	+0,15	+0,16	-
XVI Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (HGP II / XXI)	+0,29	+0,29	+0,25	+0,29	+0,04
XVII Gestuwd gebied aan Maasdijk (HGP III / XXIII)	-0,25	-0,25	-0,25	-0,24	-
XVIII Ten oosten van Heenweg / I Hoofdpeilgebied** (HGP V / XIII)	-0,43 (-0,30 interim**)	-0,43 (-0,30 interim**)	-0,30	-0,25	opheffen en bij pg I -0,13
XIX Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel (OAP V / XXVII)	-3,10***	-3,10***	-3,10***	nog niet ingericht	-
XX Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel (OAP V / XXVI)	-2,57***	-2,57***	-2,57***	nog niet ingericht	-
XXI Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel (OAP V / XXV)	-1,71***	-1,71***	-1,71***	nog niet ingericht	-
XXII Haagse Bos (VBP XII / XX)	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,55	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,62	-
XXIII Opmaling Heen- en Geestvaart (HGP IV / XXII)	-0,10	-0,10	-0,10	-0,13	-

* Praktijkpeil is berekend op basis van beschikbare metingen vanaf 2008.
** Peilgebied bij herinrichting toevoegen aan peilgebied I, tot die tijd geldt een interim peil gelijk aan vorig peilbesluit.
*** Na afronding werkzaamheden bochtafsnijding Schie.

Wit	14 peilgebieden waar het peil gelijk blijft (waaronder het hoofdpeilgebied)
Blauw	peilgebieden worden opgeheven en toegevoegd aan het hoofdpeilgebied (waarbij in twee peilgebieden een interim peil tot aan de herinrichting van het gebied)
Groen	1 peilgebied met peilverhoging 4 cm (Heen- en Geestvaartpolder)
Rood	3 peilgebieden Bochtafsnijding Schie die worden ingesteld na inrichting

5.2 Effecten

Peilgebied I
Het voorstel om in het hoofdpeilgebied het vigerende peil te continueren, heeft geen effect op de aanwezige functies. Daarnaast is het voorstel om zeven kleine tot zeer kleine peilgebieden samen te voegen met het hoofdpeilgebied.

Bebouwing
Het voorstel om in het hoofdpeilgebied het vigerende peil te continueren, heeft geen effect op de bebouwing. Op diverse plaatsen blijft de drooglegging kleiner dan de richtlijn voor de optimale drooglegging voor bebouwing. Indien nodig kan in overleg met de gemeente worden gezocht naar inrichtingsmaatregelen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Deze maatregelen kunnen per wijk, straat of per zelfs perceel worden toegepast en hebben zo geen (negatieve) invloed op de overige belangen in het peilgebied.

Voor de oostelijke binnenstad en de Bagijnhof in Delft gaat Delfland in afstemming met de gemeente een nader onderzoek uitvoeren naar de oplossing van de knelpunten ten aanzien van (grond)wateroverlast voor de bebouwing.

Gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) wordt heringericht voor woningbouw. Het peilvoorstel om dit gebied samen te voegen met het hoofdpeilgebied heeft een positief effect op de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing.

Glastuinbouw
Gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) wordt heringericht voor woningbouw. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnt de functie glastuinbouw en is er geen (negatief) effect voor deze functie.

Agrarisch grasland
Gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) wordt heringericht voor woningbouw. Bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie verdwijnt de functie agrarisch grasland en is er geen (negatief) effect voor deze functie.

Natuur en groen
De ontsnippering van gebied III (ten noorden van gemaal Van der Burg) heeft een positief effect op de drooglegging van de functie natuur/groen. De ontsnippering van gebied X (Vlaardingse Vlietlanden) heeft een positief effect op de functie natuur, omdat het gebied bij het hogere winterpeil te nat kan worden.

Archeologische verwachting
De peilverlaging in gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied.

Tegengaan maaivelddaling
De peilverlaging in gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) heeft een negatief effect op het tegengaan van de maaivelddaling.

Waterkwaliteit en ecologie
De ontsnippering van gebied III (ten noorden van gemaal Van der Burg), gebied IV (ten zuiden van gemaal Van der Burg) en gebied XI (plas hoekje van Alle Winden) heeft een positief effect op de waterkwaliteit en ecologie.

Objecten aan het water
Voor de objecten aan het water zijn er geen effecten. In een deel van de gebieden die ontsnipperd worden, is het huidige praktijkpeil al gelijk aan het boezempeil. In de gebieden die heringericht worden voor woningbouw verdwijnt de huidige inrichting, nieuwe objecten aan het water moeten in de toekomst ten opzichte van het dan geldende peil aangelegd worden.

Risico op watertekort of droogte
Omdat er in de gebieden die ontsnipperd worden geen knelpunten zijn ten aanzien van waterbeschikbaarheid of droogte, is er geen effect voor het risico op watertekort.

Risico op wateroverlast
De ontsnippering van zeven kleine tot zeer kleine peilgebieden heeft geen (negatief) effect voor het risico op wateroverlast, omdat deze gebieden mee gaan doen bij de berging in de boezem.

Riolering
Voor de riolering zijn er geen effecten.

Waterkeringen
De peilverandering in gebied III en gebied IV kunnen een nadelig effect hebben op de primaire waterkering (zeewering). Het betreft echter een klein gedeelte van de primaire waterkering, het overige deel van de kering buiten deze gebieden is getoetst bij het boezempeil. Daarbij is de zeewering een robuuste kering. Het effect van de peilveranderingen is daarom naar verwachting zeer beperkt.

Ontsnippering
Het voorstel om zeven kleine tot zeer kleine peilgebieden samen te voegen met het hoofdpeilgebied heeft een positief effect op de ontsnippering van het watersysteem. In totaal wordt hierdoor ongeveer 135 ha toegevoegd aan het hoofdpeilgebied. De meeste gebieden staan in de praktijk al in open verbinding met de boezem.

Het voorstel om gebied SDW I (Schiedam-West) samen te voegen heeft administratief een positief effect op de ontsnippering. De onderwaterdrempel tussen de watergang in peilgebied SDW I en de boezem wordt gehandhaafd, zodat het peil niet wegzakt als het gemaal aanstaat.

Overige peilgebieden
In een groot deel van de peilgebieden blijft het peil gelijk aan het huidige peil en is er geen effect voor de aanwezige functies en belangen. Voor drie peilgebieden is het voorstel om deze in de toekomst samen te voegen met de boezem. Voor één peilgebied is het voorstel om het praktijkpeil vast te stellen.

Bebouwing
Het voorstel om peilgebied VI (glastuinbouwgebied Rijnweg Monster), het oostelijke deel van peilgebied VII (Tussen Dijckerwaal -Naaldwijkseweg Monster) en peilgebied XVIII (Ten oosten van Heenweg) in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft een positief effect op de drooglegging van de toekomstige functie bebouwing.

Glastuinbouw
Tot aan de herinrichting van peilgebied VI, het oostelijke deel van peilgebied VII en peilgebied XVIII is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de functie glastuinbouw.

Het voorstel om het praktijkpeil van peilgebied XVI (Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk) vast te stellen heeft een positief effect voor de glastuinbouw in dit gebied.

Agrarisch grasland
Tot aan de herinrichting van peilgebied VI, het oostelijke deel van peilgebied VII en peilgebied XVIII is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de functie agrarisch grasland.

Natuur en groen
Tot aan de herinrichting van peilgebied VI is het voorstel om het vigerende peil te handhaven, dit heeft geen effect voor de functie natuur en groen.

Archeologische verwachting
De peilverlaging in gebied VI heeft een negatief effect op de archeologische verwachting in het gebied.

Tegengaan maaivelddaling
De peilverlaging in gebied VI en het oostelijke deel van peilgebied VII heeft een negatief effect op het tegengaan van maaivelddaling in het gebied.

Waterkwaliteit en ecologie
Het voorstel om peilgebied VI en peilgebied XVIII in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft een positief effect op waterkwaliteit en ecologie.

Het voorstel om het praktijkpeil van peilgebied XVI vast te stellen heeft een positief effect voor de waterkwaliteit in dit gebied.

Objecten aan het water
Voor de objecten aan het water zijn er geen effecten. In de gebieden die heringericht worden voor woningbouw verdwijnt de huidige inrichting, nieuwe objecten aan het water moeten in de toekomst ten opzichte van het dan geldende peil aangelegd worden.

Risico op watertekort of droogte
Omdat er in de gebieden die in de toekomst ontsnipperd worden geen knelpunten zijn ten aanzien van waterbeschikbaarheid of droogte, is er geen effect voor het risico op watertekort.

Het voorstel om het praktijkpeil van peilgebied XVI vast te stellen heeft een positief effect voor het risico op watertekort in dit gebied.

Risico op wateroverlast
Het voorstel om peilgebied VI, het oostelijke deel van peilgebied VII en peilgebied XVIII in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft geen (negatief) effect voor het risico op wateroverlast, omdat de bergingsruimte toeneemt. Bij de samenvoeging wordt het peil in deze gebieden namelijk verlaagd én gaan deze gebieden meedoen bij de berging in de boezem.

Riolering
Voor de riolering zijn er geen effecten.

Waterkeringen
Bij de herinrichting van het oostelijke deel van peilgebied VII moet de waterkering (binnenkering) verlegd worden naar de nieuwe peilgebiedgrens.

Ontsnippering
Het voorstel om peilgebied VI, het oostelijke deel van peilgebied VII en peilgebied XVIII in de toekomst samen te voegen met de boezem heeft een positief effect op de ontsnippering.

5.3 Maatregelen

Als gevolg van de peilvoorstellen en ten behoeve van het peilbeheer zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig.

5.4 Peilschalen

Er is geen peilschaal aanwezig in de peilgebied XII. Ook in de nieuwe peilgebieden XIX, XX en XXI zijn nog geen peilschalen aanwezig. Door ook in deze gebieden peilschalen te plaatsen, kunnen de praktijkpeilen worden gemonitord.

5.5 Schouwpeilen

Onderhoudswerkzaamheden in de watergangen moeten uitgevoerd worden ten opzichte van het schouwpeil. De schouwpeilen zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 5.2 Overzicht peilvoorstel en schouwpeilen Delflands boezem

Peilgebied	**Voorstel peil**	**Voorstel schouw-peil**	**Schouwpeil vorig peilbesluit**	**Aanpassing profiel watergangen**
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP			m
I Hoofdpeilgebied (I / I)	-0,43	-0,43	-0,43	-
I Hoofdpeilgebied (III / III)	-0,43	-0,43	-0,52	+0,09
I Hoofdpeilgebied (IV / IV)	-0,43	-0,43	-0,27	-0,16
I Hoofdpeilgebied (X / X)	-0,43	-0,43	-0,43	-
I Hoofdpeilgebied (XI / XI)	-0,43	-0,43	-0,43	-
I Hoofdpeilgebied (SDW I / XXIV)	-0,43	-0,43	-0,43	-
II Golfbaan Groendael (IIa / XV)	zomer +0,48 winter +0,38	+0,38	+0,38	-
III Gebied Groendael (IIb / XVI)	zomer +0,48 winter +0,18	+0,18	+0,18	-
IV Duindigt (IIc / XVII)	zomer +0,08 winter -0,22	-0,22	-0,22	-
V Molenwijk Monster (V / V)	-0,02	-0,02	-0,02	-
VI Glastuinbouwgebied Rijnweg Monster / I Hoofdpeilgebied* (VI / VI)	-0,43 (+0,10 interim*)	-0,43 (+0,10 interim*)	+0,10	-0,53
VII Dijckerwaal – Naaldwijkseweg Monster (VII VII)	-0,25	-0,25	-0,25	-
VIII Zwartenhoek (VIII / VIII)	-0,07	-0,07	-0,07	-
IX Hofvijver (IX / IX)	-0,07	-0,07	-0,07	-
X Klein Plaspoelpolder (KPP I / XIX)	-0,70	-0,70	-0,70	-
XI Bemalen gebied Klein Plaspoelpolder (KPP II / XVIII)	-1,00	-1,00	-1,00	-
XII Opmaling westelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (XII / XII)	flexibel van -0,19 tot +0,11	-0,19	-0,19	-
XIII De Woerd Boschpolder (BCH BZM XV / XXVIII)	-0,60	-0,60	-0,60	-

Peilgebied	Voorstel peil	Voorstel schouw-peil	Schouwpeil vorig peilbesluit	Aanpassing profiel watergangen
Code + Gebied (Code oud / code inventarisatie rapport)	m t.o.v. NAP			m
XIV Wallertuin Delft (Delft XIV / XIV)	-1,00	-1,00	-1,00	-
XV Ten westen van Heenweg (HGP I / II)	+0,15	+0,15	+0,15	-
XVI Opmaling oostelijk van splitsing Woutersweg – Maasdijk (HGP II / XXI)	+0,29	+0,29	+0,25	-
XVII Opmaling Heen-Geestvaarpolder (HGP III / XXIII)	-0,20	-0,20	-0,25	+0,05
XVII Opmaling Heen- en Geestvaart (HGP IV / XXII)	-0,10	-0,10	-0,10	-0,10
XVIII Ten oosten van Heenweg / I Hoofdpeilgebied* (HGP V / XIII)	-0,43 (-0,30 interim*)	-0,43 (-0,30 interim*)	-0,30	-0,13
XIX Eiland na bochtafsnijding Schie – westelijk deel (OAP V / XXVII)	-3,10**	-3,10**	-3,10**	-
XX Eiland na bochtafsnijding Schie – oostelijk deel (OAP V / XXVI)	-2,57**	-2,57**	-2,57**	-
XXI Eiland na bochtafsnijding Schie – zuidelijk deel (OAP V / XXV)	-1,71**	-1,71**	-1,71**	-
XXII Haagse Bos (VBP XII / XX)	flexibel van -0,70 tot -0,55	-0,70	-0,70	-
XXIII Opmaling Heen- en Geestvaart (HGP IV / XXII)	-0,10	-0,10	-0,10	-

* Peilgebied bij herinrichting toevoegen aan peilgebied I, tot die tijd geldt een interim peil gelijk aan vorig peilbesluit.
** Na afronding werkzaamheden bochtafsnijding Schie.

5.6 Begrenzing

De begrenzing van het boezempeilbesluit is geactualiseerd. Voor het peilbesluit is het van belang te weten welke gebieden onder invloed staan van het peil binnen de boezempeilgebieden. Op basis van verschillende data is een GIS-analyse uitgevoerd om de actuele begrenzing van het boezemgebied in kaart te brengen en is een overzicht gemaakt van ca. 160 locaties waar een wijziging van de begrenzing van het boezempeilbesluit wordt voorgesteld. Hierbij is gekeken naar welke gebieden afwateren op de boezem (eventueel via riolering) en hoe deze gebieden zich verhouden tot de huidige begrenzing, de waterkeringen en riooloverstorten. Op basis van de GIS-analyse zijn wijzigingen voorgesteld. Ook als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen zijn begrenzingen gewijzigd.
De voorgestelde wijzigingen van de begrenzing van het boezempeilbesluit zijn vervolgens besproken met de peilbeheerders en andere medewerkers van Delfland (waterkeringen). Voor elke locatie is een keuze gemaakt resulterend in de geactualiseerde begrenzing van het boezemgebied. Ook zijn de begrenzingen van de peilgebieden binnen de boezembegrenzing geactualiseerd mede op basis van de inmetingen uitgevoerd in het kader van de watersysteemanalyse voor de boezem.
Op basis van de wijzigingen zijn verschillende (delen van) peilgebieden uit andere polders (Klein Plaspoelpolder, Heen- en Geestvaartpolder, Oost-Abtspolder, Boschpolder en Polder Schiedam-West) toegevoegd aan het boezempeilbesluit. Dit betreffen peilgebieden die direct vanuit de boezem van water worden voorzien en overtollig water ook direct lozen op de boezem.

Ook bleek in twee gebieden het oppervlaktewater geen onderdeel van de boezem maar in open verbinding met de aanliggende polder. Hiervoor worden de peilbesluiten van de betreffende polders (partieel) herzien.

5.7 Peilafwijkingen

Bij het opstellen van een nieuw peilbesluit wordt de noodzaak van de afwijkende peilen (opnieuw) getoetst. In het peilbesluit van 2007 zijn 20 gebieden met een afwijkend peil opgenomen. Op basis van de aanpassingen van de begrenzing van de boezem en de inventarisatie voor de watersysteemanalyse voor de boezem zijn 26 gebieden met afwijkend peil geconstateerd. In Tabel 5.3 zijn de gebieden met een afwijkend peil weergegeven.

Tabel 5.3 Gebieden met afwijkende peilen

Gebied	**Type**	**Opper-vlakte** (ha)	**Mediaan maaiveld-hoogte** (m NAP)	**Praktijkpeil** (m+NAP)	**Mediaan maaiveld-hoogte peilgebied** (m NAP)	**Verschil maaiveld-hoogte > 10 cm**	**Afweging**
Ia	Gestuwd	0,4	0,36	onbekend	0,73	Ja	Toestaan
Ib	Onderbemalen	2,3	0,32	-0,43/-0,72	0,73	Ja	Toestaan
Ic	Gestuwd	3,7	2,17	-0,43/-0,10	0,73	Ja	Toestaan/Opheffen stuwen functioneren niet meer
Id	Gestuwd	1,8	0,25	Flexibel peil -0,43/-0,22	0,73	Ja	Toestaan
Ie	Gestuwd	1,2	0,22	Flexibel peil -0,43/-0,22	0,73	Ja	Toestaan
If	Gestuwd	0,4	-0,09	Flexibel peil -0,43/-0,12	0,73	Ja	Toestaan
Ig	Onderbemalen	7,6	0,18	-0,43/-0,64	0,73	Ja	Toestaan
Ih	Onderbemalen	6,7	0,30	-0,43/-0,61	0,73	Ja	Toestaan
Ii	Onderbemalen	0,3	0,14	-0,79	0,73	Ja	Toestaan
Ij	Gestuwd	0,1	0,56	-0,12	0,73	Ja	Toestaan
Ik	Gestuwd	0,9	0,65	-0,14	0,73	Nee	Toestaan obv doelmatigheid
Il	Gestuwd	1,2	0,92	-0,02	0,73	Ja	Toestaan
Im	Gestuwd	3,1	0,57	-0,08	0,73	Ja	Toestaan
In	Gestuwd	1,1	0,71	-0,18	0,73	Nee	Toestaan tbv wateraanvoer
Io	Gestuwd	1,8	0,53	0,04	0,73	Ja	Toestaan
Ip	Gestuwd	0,3	0,52	-0,06	0,73	Ja	Toestaan
It	Gestuwd	0,1	0,50	-0,09	0,73	Ja	Toestaan
Iq	Onderbemalen	8,5	0,34	-0,43/-1,20	0,73	Ja	Toestaan
Ir	Onderbemalen	6,6	0,35	-0,43/-0,75	0,73	Ja	Toestaan
Is	Gestuwd	0,2	0,51	-0,09	0,73	Ja	Toestaan
Iu	Onderbemalen	12,4	0,28	-0,60/-1,20	0,73	Ja	Toestaan
Iv	Gestuwd	6,3	1,14	0,04	0,73	Ja	Toestaan
Iw	Onderbemalen	0,1	-0,15	-0,80	0,73	Ja	Toestaan
Ix	Onderbemalen	0,7	-0,46	-1,20	0,73	Ja	Toestaan
Iy	Onderbemalen	0,3	-0,05	-0,70	0,73	Ja	Toestaan
Iz	Gestuwd	0,4	0,51	-0,10	0,80	Ja	Toestaan

Als het maaiveldverschil groter is dan 10 cm dan is het afwijkende peil in principe toegestaan. Als het maaiveldverschil kleiner is dan 10 cm dan moet worden onderzocht of de drooglegging voldoet aan de drooglegginsrichtlijn en of de drooglegging noodzakelijk is voor de functie.

Als de drooglegging voldoende is en het maaiveldverschil is kleiner dan 10 cm, dan moet het afwijkende peil in principe worden opgeheven. Alleen wanneer daar met een goede onderbouwing aanleiding toe is kan er gemotiveerd worden afgeweken van dit beleid.

Behalve voor I-K en I-N geldt voor de gebieden met afwijkend peil dat de maaiveldhoogte meer dan 10 cm afwijkt van de mediaan van de maaiveldhoogte van peilgebied waar het gebied in ligt en dat het afwijkende peil is toegestaan.

Het gebied I-K betreft een watergang langs een parkeerterrein, waar zich voorheen glastuinbouw bevond. Het praktijkpeil is er circa 30 cm hoger dan in het omliggende peilgebied. Het watersysteem is niet recentelijk onderhouden waardoor er aanzienlijke kosten gemaakt moeten worden om het gebied te kunnen opheffen. Bovendien zijn er geen knelpunten ten aanzien van het peil bekend, waardoor het afwijkende peil vanwege doelmatigheid wordt toegestaan.

I-N (t/m I-P) betreft een gedeelte van een primaire watergang in een gebied met glastuinbouw. Het afwijkende peil is 0,25 m hoger dan het peil van het omringende peilgebied en wordt in stand gehouden voor de watervoorziening van de glastuinbouw. Het afwijkende peil kan daarom worden toegestaan. Wanneer het gebied bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt heringericht, dient bekeken te worden of de afwijkende peilen kunnen worden opgeheven.

Voor alle gebieden met afwijkend peil geldt dat de toetsing is uitgevoerd voor de huidige inrichting van het gebied. Bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen moet bekeken worden of het betreffend afwijkende peil met herinrichting opgeheven kan worden.

6 Sturings- en beheermarge

6.1 Peilbeheer en marges

In het peilbesluit worden de peilen vastgesteld die de aanwezige functies in een gebied optimaal faciliteren. Het handhaven van de in het peilbesluit vastgestelde streefpeilen gaat ook onder normale omstandigheden samen met peilfluctuaties. Deze fluctuaties zijn het gevolg van de aan- en afvoer van water en weersomstandigheden, zoals opwaaiing.

Het peilbeheer streeft ernaar deze fluctuaties tot bepaalde marges rond het streefpeil te beperken en daarbij het in het peilbesluit vastgelegde peil als gemiddelde van deze fluctuaties te bereiken. De grootte van de marges is afhankelijk van de kenmerken van het betreffende peilgebied. Belangrijke aspecten hierbij zijn de grootte van het peilgebied, de locaties van gemalen (met aan- en afslagpeil) en de aanwezigheid van stuwen en inlaten. Daarnaast spelen ook de dimensies en de begroeiing van de (primaire)watergangen met de daarin aanwezige duikers en bruggen een rol. De te verwachten peilfluctuaties die het gevolg zijn van de genoemde oorzaken, vallen onder de noemer beheermarge.

Als de afstroming van neerslag groter is dan de afvoercapaciteit van het gemaal of de afvoerstuw, dan zijn peilstijgingen een onvermijdelijk onderdeel van het functioneren van een watersysteem. Deze peilstijgingen vallen niet onder de beheermarges. De omvang en de toelaatbare herhalingskans van deze peilstijgingen zijn onderdeel van de normering voor wateroverlast. Ook het (voorkomen van) uitzakken van het peil in droge periodes valt niet onder de beheermarge. In hoofdstuk 7 zijn de watervraag en waterbeschikbaarheid beschreven onder reguliere en in droge omstandigheden.

De peilbeheerder kan ook actief inzetten op een tijdelijk hoger of lager peil om te anticiperen op weersomstandigheden of het bereiken van andere doelen dan peilhandhaving. Met het toepassen van deze zogenaamde sturingsmarge kan bijvoorbeeld worden gestreefd naar een verbetering van de waterkwaliteit en vismigratie, het tegengaan van verzilting of duurzaam energiegebruik. Uitgangspunt is daarbij altijd dat het tijdelijke afwijkingen van het streefpeil betreffen waarvan de aanwezige functies in het gebied geen negatieve gevolgen ondervinden.

6.2 Huidige praktijk en mogelijkheden

In het vigerende peilbesluit voor de boezem zijn geen beheer- en sturingsmarges opgenomen. Delfland verkent de inzet van beheer- en sturingsmarges al doende. In deze paragraaf worden de huidige praktijk en mogelijkheden beschreven. De toetsing aan de beheermarges en inzet van de sturingsmarges moeten nog verder uitgewerkt worden.

Beheermarge

Voor de boezem zijn in het vigerende peilbesluit geen beheermarges opgenomen. In de praktijk wordt voor de beheermarge in de boezem (peilgebied I) uitgegaan van +3 cm en -3 cm. Voor de overige peilgebieden wordt in de praktijk een beheermarge van +5 cm en -5 cm aangehouden. Deze beheermarges dienen te worden beschouwd als informatie over het peilbeheer en niet te worden beschouwd als een resultaatverplichting.

Tabel 6.1 Beheermarges

Peilgebied	**Beheermarge** (cm t.o.v. streefpeil)
Peilgebied I (boezempeil)	-3 / +3
Overige peilgebieden	-5 / +5

In de boezem (peilgebied I) wordt het peil dagelijks op meerdere locaties automatisch geregistreerd met behulp van een logger. In de overige peilgebieden wordt het peil op minimaal één locatie per peilgebied en minimaal één keer per maand geregistreerd. Deze geregistreerde peilen zijn bij de voorbereiding van het peilbesluit geanalyseerd en vergeleken met de beheermarges.

In paragraaf 3.3.3 van het inventarisatierapport zijn de praktijkpeilen in hoofdpeilgebied I geanalyseerd. Hieruit volgt dat het boezempeil in de periode 2010-2015 gemiddeld 1 cm lager is dan het streefpeil en daarmee binnen de beheermarge van +3 cm en -3 cm valt. Ook de mediaanwaarden (middelste waarden) van de afzonderlijke meetpunten vallen binnen de beheermarge. In 80-89% van de tijd (afhankelijk van het meetpunt) bevindt het boezempeil zich binnen de beheermarge. In de overige 11-20% van de tijd zitten onder meer de situaties met veel neerslag en droogte. Ook in de overige peilgebieden bevindt het peil zich een groot deel van de tijd binnen de beheermarge van +5 cm en -5 cm. In de peilgebieden waar het gemiddelde peil groter of kleiner is dan de beheermarge is een knelpunt gesignaleerd en een voorstel gedaan om het knelpunt op te lossen, bijvoorbeeld door een wijziging van het streefpeil of het nemen van een maatregel.

Delfland verkent de toetsing aan de beheermarges al doende. Met het instrument 'partiële herziening' is een start gemaakt om voor peilgebieden waar het peil structureel buiten de beheermarge valt een afweging te maken voor een wijziging van het streefpeil of het nemen van een maatregel.

Sturingsmarge
In het vigerend peilbesluit voor de boezem zijn ook geen sturingsmarges vastgelegd. Wel zijn er voor situaties wanneer in het beheergebied hevige neerslag wordt verwacht zogenaamde neerslagprotocollen opgesteld. Hierin is de sturingsmarge beschreven die wordt ingezet om te anticiperen op de verwachte neerslag. Dit houdt in dat wordt voorgemalen (peilverlaging) om extra bergingsruimte in het watersysteem te creëren.

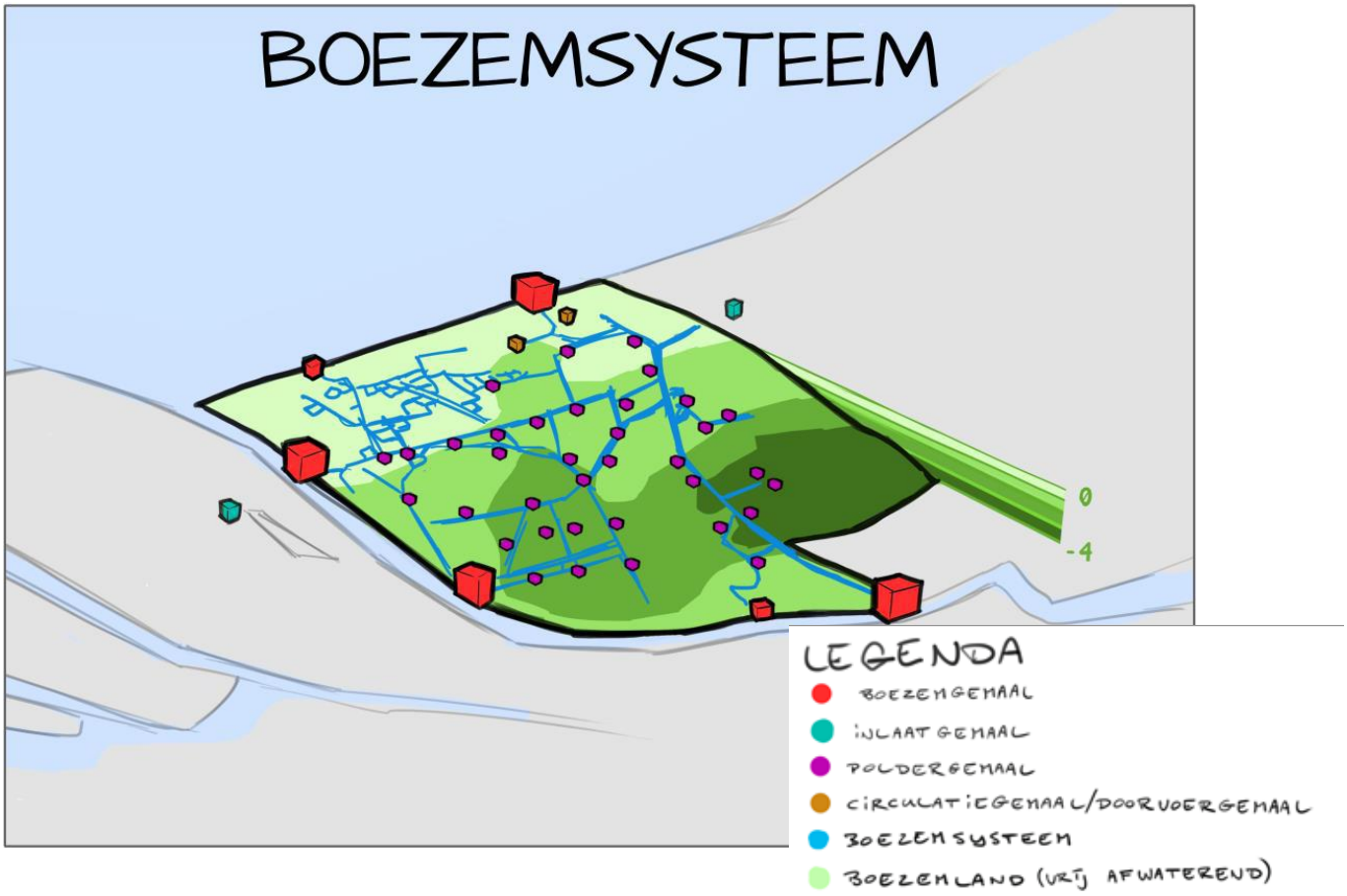
Andere doelen waarvoor de sturingsmarge (mogelijk) kan worden ingezet zijn:

Droogte: Tijdens droge periodes wordt met gemaal Winsemius water ingelaten en het peil in delen van het gebied opgezet zodat het peil nergens te ver uitzakt.
Waterkwaliteit: Om overal over voldoende schoon (giet)water te kunnen beschikken, kan extra (schoon en zoet) water vanuit het Brielse Meer ingelaten. Om daarbij voldoende doorstroming te realiseren dient het peil in delen van het gebied te worden opgezet.
Vismigratie: Bij de gemalen Schoute, Westland, Zaaijer en gemaal Dolk wordt op van tevoren bepaalde momenten een lokstroom gecreëerd door het gemaal gedurende een korte periode (half uur-uur) op een laag toerental water naar buiten te laten pompen. Vervolgens wordt het gemaal weer stopgezet en gaat de klep open zodat de vissen naar binnen kunnen zwemmen. Ook visuittrek wordt hiermee gestimuleerd. Dit is een geautomatiseerd proces waarbij lokaal tijdelijke peilwijzigingen optreden.
Verzilting: Bij gemaal Parksluizen treedt vrijwel continu verzilting op. Hier wordt het zoutgehalte gemeten. Wanneer de EC-waarde verhoogd is, gaat het gemaal Parksluizen aan om het zoute water naar buiten te pompen. Als er weinig water in het systeem zit, levert dit soms problemen op om het peil niet onder de -3 cm t.o.v. streefpeil te laten komen. Er moet dan water ingelaten worden vanuit het Brielse Meer (Winsemius).
Duurzaamheid: Om het energieverbruik te verminderen en energiekosten te sparen kan, rekening houdend met de weersverwachting, tijdelijk van de beheermarge afgeweken worden. Bij verwachte droogte kan besloten worden om het gemaal alvast stil te zetten, zodat niet onnodig de ene dag water wordt uitgemalen en de volgende dag weer wordt ingelaten. Bij verwachte neerslag kan tijdelijk een lager peil geaccepteerd worden, zodat niet onnodig de ene dag water wordt ingelaten dat de volgende weer uitgemalen moet worden.

Delfland verkent de inzet van sturingsmarges al doende (in pilots). In het traject 'Sturen met water' wordt dit proces nader vormgegeven.

7 Waterbeschikbaarheid

Het boezemsysteem bestaat uit boezemwatergangen waarin het waterpeil wordt gereguleerd middels het inlaten, het bergen en het afvoeren van water. In Figuur 7.1 is het boezemsysteem schematisch weergegeven. In de watersysteemanalyse van de boezem zijn de aspecten waterberging en waterafvoer getoetst. In dit hoofdstuk wordt de waterinlaat beschouwd: is er voldoende water beschikbaar om de vastgestelde peilen te handhaven?

Figuur 7.1: schematische weergave van het boezemsysteem BRON

7.1 Watervraag

De watervraag in Delfland bestaat uit peilhandhaving, wateronttrekkingen en doorspoeling ten behoeve van de waterkwaliteit. Peilhandhaving is noodzakelijk om de stabiliteit van waterkeringen te waarborgen, functies te faciliteren, om klink en zettingen te voorkomen, om onomkeerbare schade aan de natuur te voorkomen en de huidige natuurkwaliteit te handhaven, en om beroeps- en recreatievaart mogelijk te maken.

Naast de hoeveelheid water is ook de kwaliteit (zout, voedingstoffen (o.a. P en N), bestrijdingsmiddelen) van belang zodat het beschikbare water ook bruikbaar is voor de verschillende functies.

Glastuinbouw
De glastuinbouw is een zeer belangrijke economische sector in Delfland. De watervraag hangt af van het aantal hectares glas, of het substraatteelt of grondteelt betreft en de invulling van de gietwatervoorziening op bedrijfsniveau. De primaire waterbron is hemelwater, maar wanneer dit ontoereikend is, kan oppervlaktewater worden onttrokken. Om het oppervlaktewater op peil te houden, wordt door Delfland water van het Brielse Meer ingelaten via een leiding welke een capaciteit heeft van maximaal 4 m^3/s.

Natuur
De gehele boezem van Delfland is aangewezen als KRW-lichaam. Om de KRW-doelstellingen te kunnen verwezenlijken is de aanvoer van schoon, zoet water noodzakelijk. Dit levert een extra watervraag voor doorspoeling op boezemniveau. Bij het J.J.J.M. van der Burg gemaal wordt daarom een debiet van ca. 0,5 m³/s onttrokken. Momenteel wordt onderzocht of deze onttrekking gehandhaafd moet blijven. In droge perioden worden er incidenteel ook andere boezemgemalen ingezet.

Akkerbouw
In het zuidwesten van Delfland komt in een aantal kleine gebieden akkerbouw voor. Beregening van het akkerland zorgt voor een extra watervraag. Voor Delfland is deze kleiner dan 0,1 m³/s en daarmee verwaarloosbaar.

Sportvelden en golfbaan
Er zijn een aantal grote golfbanen en veel sportvelden gelegen in Delfland. In droge perioden worden deze beregend om droogteschade tegen te gaan, incidenteel is er niet voldoende water beschikbaar. Dit zorgt voor een aanvullende watervraag van maximaal 0,3 m³/s.

Tegengaan verzilting
Het beheersgebied van Delfland heeft te maken met interne en externe verzilting. Door brakke kwel verzilt het oppervlaktewater in kwelpolders en droogmakerijen (interne verzilting). Wanneer de polders afwateren op de boezem belandt het zout ook in het boezemwater. Dit water is dan niet meer geschikt om via de boezem in de zoetwatervraag van de polders te voorzien. Er wordt dan extra zoet water aangevoerd om het zoutgehalte te verlagen. Indien de overheid besluit tot verzilting van het Volkerak-Zoommeer (externe verzilting) kan dit in droge jaren ook leiden tot een beperking van de waterinlaatmogelijkheden vanuit het Brielse Meer. Als gevolg van klimaatverandering en bodemdaling wordt verwacht dat de verzilting zal toenemen.

Extra doorspoeling Schie
Om zout indringing op de Schie tegen te gaan, wordt in droge perioden bij gemaal Parksluizen incidenteel extra water ingelaten. Mocht er zout indringen in de Schie dan kan dat voor problemen zorgen voor de doorvoer naar Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard en voor polders die water uitnemen uit de Schie. In de extreem droge periode van augustus 2003 was er een extra watervraag van ca. 2 m³/s.

Energiecentrale
Daarnaast gebruikt de energiecentrale van EON in Den Haag het boezemwater als koelwater. Omdat al het koelwater weer geloosd wordt geeft dit geen extra watervraag. Het koelwater wordt echter geloosd op een andere locatie als de onttrekking. De onttrekking en lozing hebben daardoor een significant effect op de waterstanden en stroming in de grachten van Den Haag en omgeving. Daarnaast resulteert de lozing van het koelwater mogelijk in temperatuur gerelateerde problemen.

7.2 Huidige situatie wateraanvoer

Voor de huidige watervraag kan voldoende water aangevoerd worden, ook in extreem droge periodes. In deze paragraaf worden de verschillende wateraanvoerroutes en -capaciteiten beschreven en de inzet hiervan.

Om het waterpeil in de boezemwatergangen te beheren beschikt Delfland over twee aanvoergemalen. Dit zijn het Winsemiusgemaal en het gemaal Dolk. Het gemaal Winsemius ligt aan de zuidzijde van het boezemsysteem en laat water in vanuit het Brielse Meer. Dit gebeurt voornamelijk in de zomermaanden wanneer de verdamping hoog is en er veel giet- en beregeningswater wordt gebruikt. Het gemaal Dolk ligt aan de noordzijde van het boezemsysteem op de grens met hoogheemraadschap van Rijnland. Indien er voldoende water beschikbaar is en het verval groot genoeg is, kan met gemaal Dolk water worden ingelaten. In de praktijk wordt gemaal Dolk alleen in extreem droge situaties gebruikt. Daarnaast kan er zeer beperkt water ingelaten worden bij het Schiegemaal.

De gemalen leveren samen een aanvoercapaciteit van maximaal 12 m³/s. Ook in langdurige droge periodes is deze aanvoercapaciteit voldoende voor het boezemsysteem. Het inlaatwater wordt gebruikt voor het beheren van de oppervlaktewaterpeilen, het doorspoelen en als giet- en beregeningswater. Tevens wordt er doorgespoeld om de indringing van het zout water bij de Parksluizen tegen te gaan. Voor het doorspoelen wordt water vanuit het Brielse Meer gebruikt en eventueel water wat binnenkomt bij het Schiegemaal. Voor het doorspoelen wordt geen Rijnlands water gebruikt. Over het algemeen kan er, ook in droge jaren, voldoende water worden aangevoerd voor het op peil houden van de oppervlaktewateren.

Op basis van actuele informatie over boezempeilen, verwachte en reeds gevallen neerslaghoeveelheden, opgetreden en verwachte hoeveelheid zonneschijn en/of verdamping, beschikbaarheid van de gemalen, gewenst streefpeil e.d. neemt de dienstdoende peilbeheerder de beslissing tot wel/geen wateraanvoer.

Boezemgemalen worden ook ingezet om de waterkwaliteit in het boezemsysteem te sturen. Zo wordt met gemaal Parksluizen voorkomen dat teveel verzilting optreedt vanuit de Parksluizen. Gemaal Van der Burg in het Westland wordt ingezet om interne verzilting in het Westland te voorkomen.

De meeste boezemgemalen zijn 'vispasseerbaar' gemaakt. Periodiek worden deze boezemgemalen ingezet om een lokstroom te genereren.

In extreem droge periodes kan Delfland water ontvangen vanuit het Hoogheemraadschap van Rijnland, al dan niet via de Kleinschalige WaterAanvoer (KWA). De KWA is een bestaande afspraak tussen waterschappen en Rijkswaterstaat voor de (nood)watervoorziening van (Midden-)West-Nederland via het Amsterdam-Rijnkanaal, als door droogte en verzilting de normale waterinlaat vanuit de Hollandsche IJssel bij Gouda moet worden stilgelegd. Er kan dan 6,9 m^3/s via Bodegraven naar West-Nederland worden doorgevoerd, daarvan is 2,9 m^3/s voor Delfland en Schieland. Delfland kan daarnaast nog 4 m^3/s uit het Brielse Meer aanvoeren.

7.3 Risico's in waterbeschikbaarheid

Calamiteit extreme neerslag
In het geval van extreme neerslag treedt het Neerslagprotocol in werking. Wanneer er meer dan 25 mm neerslag verwacht wordt binnen een periode van 24 uur wordt er voorgemalen. Wanneer er voorgemalen wordt zal boezempeil verlaagd worden, dit heeft invloed op de waterbeschikbaarheid voor de polders. Bijvoorbeeld als er bij een kans op een zomerse (onweers)bui is voorgemalen en de bui niet is gevallen, moet er daarna weer water ingelaten worden om de boezem weer op peil te brengen.

Calamiteit droogte
In extreem droge periodes kan Delfland water ontvangen vanuit het Hoogheemraadschap van Rijnland, al dan niet via de Kleinschalige Water Aanvoer (KWA). Indien de oppervlaktewater-voorziening in gevaar komt wordt in het KWA-akkoord de aanvoer van kwalitatief goed water uit het midden en oosten van Nederland geregeld. Delfland heeft een doorvoerfunctie voor de KWA naar het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Voor Delfland geldt dan, dat ter hoogte van de schutsluis Leidschendam maximaal 3 m^3 water per seconde uit Rijnlands boezem wordt ingelaten en dat minimaal 1 m^3 water per seconde via de Bergsluis wordt doorgevoerd naar het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard. Vanwege de mindere waterkwaliteit dan het water uit het Brielse Meer benut Delfland deze wateraanvoermogelijkheden pas indien de hoeveelheid water uit het Brielse Meer ontoereikend is.

Calamiteit waterkwaliteit
In calamiteuze situaties (lokaal ernstige of grote waterverontreiniging) kan een afwijkende sturing van het boezemwater worden toegepast, al naar gelang de aard en omvang van de opgetreden verontreiniging. Ook kunnen verontreinigde watergangen gecompartimenteerd worden.

7.4 Waterbeschikbaarheid in de toekomst

De watervraag in Delfland kan in de loop van de jaren toenemen. De watervraag is namelijk onderhevig aan de (ruimtelijke)ontwikkelingen in het beheergebied en klimaatverandering. Door klimaatverandering verandert onder andere het neerslagpatroon, waardoor er langere periodes van droogte kunnen ontstaan. Stijging van de tempratuur kan leiden tot versterking van de algengroei in de watergangen en het versterken het stedelijk hitte-eiland effect. Deze klimaateffecten kunnen leiden tot toename van de watervraag in Delfland.

Al langere tijd liggen er plannen klaar om het Volkerak-Zoommeer (VZM) zout te maken. Het VZM is een belangrijke bron van zoetwater voor de omgeving. Het water wordt gebruikt voor peilbeheer, doorspoeling en beregening. Deze ontwikkeling heeft uiteraard invloed op de wateraanbod van Delfand.

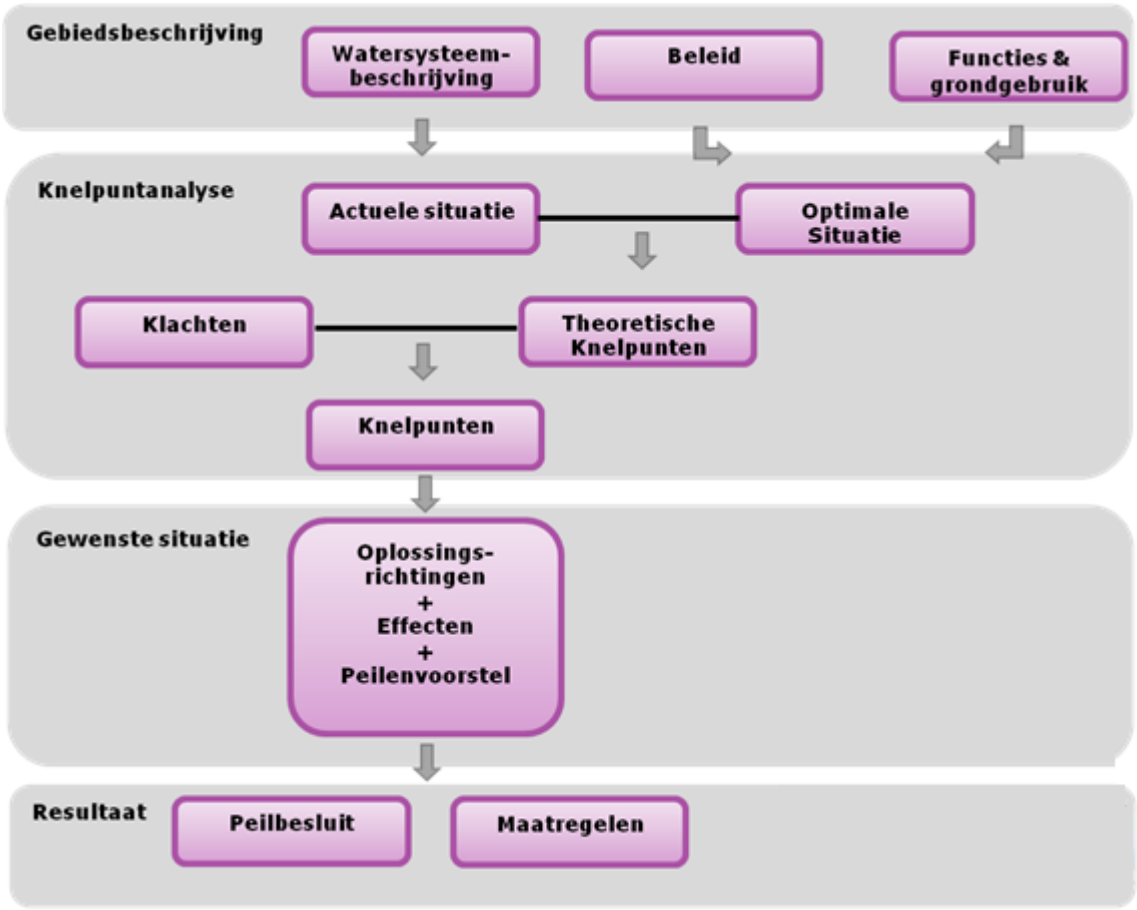
Provincie Zuid-Holland heeft een aantal gebieden aangewezen voor de verdere uitbreiding van Greenport West-Holland. De verwachting is daarom ook dat er meer glastuinbouw komt in het beheergebied van Delfland. Hoewel de glastuinbouw meer zelfvoorzienend wordt, kan deze ontwikkeling ervoor zorgen dat de watervraag in de toekomst toeneemt.

Knelpunten in de toekomstige situatie ontstaan naar verwachting voornamelijk door klimaatverandering. Door de toename van de kans op hittegolven en droogte neemt de vraag naar boezemwater ook toe.

Bijlage I: Methodiek

Systematiek
In peilbesluiten wordt de interactie tussen oppervlaktewater en grondwater pragmatisch uitgewerkt. Dat wil zeggen dat er in principe geen grondwatermodellen worden opgesteld. De methodiek zorgt ervoor dat het grondwater meegenomen kan worden met een beperkte extra onderzoeksinspanning. Hieronder zijn de stappen van de gehanteerde systematiek voor de peilbesluiten weergegeven.

Figuur I-1 Methodiek voor peilbesluiten

Gebiedsbeschrijving
Deze gebiedsbeschrijving levert de gegevens die nodig zijn voor een goede peilafweging. De volgende drie onderdelen vormen de basis voor de afweging.
- Watersysteembeschrijving: Hierin worden verschillende thema's van het oppervlaktewater en grondwater beschreven. Voor grondwatergegevens, klachten en ervaringen wordt de gemeente betrokken. Ook de relaties die tussen alle onderdelen van het watersysteem bestaan, worden beschreven.
- Beleid: Beschrijving van het relevante beleid waarin de relatie is aangegeven met het oppervlaktewaterpeil.
- Functies en grondgebruik: Beschrijft de functies, het huidige grondgebruik en ruimtelijke ontwikkelingen die de basis zijn voor de peilafweging.

Knelpuntenanalyse
Hierin wordt geanalyseerd welke knelpunten (en kansen) er zijn. Alleen voor peilgebieden met een knelpunt wordt een peilafweging gemaakt.
- Theoretische knelpunten: Hierbij wordt de huidige drooglegging vergeleken met de optimale drooglegging. Dit is een eenvoudige toetsing aan de hand van droogleggingcriteria en een toetsing van het watersysteem voor mogelijkheden van ontsnippering en flexibel peilbeheer. In onderstaande tabel zijn de criteria aangegeven.

De criteria zijn gebaseerd op de drooglegginggrichtlijnen uit de Beleidsnota Peilbesluiten van het Hoogheemraadschap van Delfland.
- Aan de hand van de toetscriteria wordt bepaald of de actuele situatie optimaal is of niet en er dus sprake is van een potentieel knelpunt. De toetsing van de actuele peilen aan de criteria levert een kaart met theoretische knelpunten. Bij de bepaling van de potentiële knelpunten is het vigerend peilbesluit het uitgangspunt.
- Klachten: een lijst met bekende klachten op gebied van grondwater of oppervlaktewater.
- Knelpunten: als theoretische knelpunten worden bevestigd door klachten is er sprake van een knelpunt waarvoor een peilafweging gemaakt moet worden.

Niet alle belangen zijn gerelateerd aan grondwaterstanden. Voor belangen die een rechtstreekse relatie hebben met het oppervlaktewaterpeil, is er geen bevestiging nodig van een theoretisch knelpunt. Voorbeelden hiervan zijn:
- het wel of niet voorkomen van flexibel peil,
- mogelijkheden voor ontsnippering van peilgebieden
- hoogte van overstorten van de riolering en andere werken langs het water.

Tabel I-1 Criteria voor bepalen theoretische knelpunten

Belang of functie	**Criteria knelpunt**	**Toelichting**
Oude bebouwing	verandering van drooglegging	Zowel grondwaterstandsstijging als –daling kan ernstige gevolgen hebben voor bebouwing in het gebied. Stijging van de grondwaterstand resulteert veelal in overlast voor bewoners. Dalingen van grondwaterstand kan schade opleveren aan funderingen en huizen. Dit geldt met name voor oude bebouwing. Daarom is een peilwijziging bij oude bebouwing over het algemeen niet gewenst. De ontwateringsdiepte in stedelijk gebied wordt in overleg tussen de gemeente en het hoogheemraadschap vastgesteld. Bij bebouwing in buitengebied is de bebouwing van ondergeschikte functie en moet schade en overlast voorkomen worden. De effecten van peilwijzigingen zijn bij bebouwing afhankelijk van het type fundering.
Bebouwing	drooglegging < 0,8 m	Bij de aanleg van (nieuw) stedelijk gebied wordt vaak een drooglegging van 1,2 m aangehouden. Voor bestaand bebouwd gebied wordt uitgegaan dat een drooglegging van minimaal 0,8 m voldoende is. Bij deze (grond)waterstand blijft de kruipruimte droog. De ontwateringsdiepte in stedelijk gebied wordt in overleg tussen de gemeente en het hoogheemraadschap vastgesteld. Bij bebouwing in buitengebied is de bebouwing van ondergeschikte functie en moet schade en overlast voorkomen worden. De effecten van peilwijzigingen zijn bij bebouwing afhankelijk van het type fundering.
Infrastructuur	drooglegging < 0,8 m	Voor het belang infrastructuur geldt een optimale (grond)waterstand van 0,8 m onder de weg. Bij deze drooglegging blijven wegen vorstvrij.
Recreatie en Groen	drooglegging < 0,7 m of > 1,0 m	Voor het belang recreatie en groen is de optimale situatie een drooglegging tussen 0,7 m en 1,0 m. Het peil in natuurgebieden wordt bepaald in nauw overleg met de terreinbeheerder. Zonder de wens of instemming van de beheerder zal er geen sprake zijn van een peilverandering. Het effect van vernatting of verdroging van een natuurgebied is volledig afhankelijk van het natuurdoeltype. Hiervoor is geen algemene richtlijn af te geven.
Agrarisch grasland	drooglegging < 0,6 m of > 0,8 m	De Beleidsnota Peilbesluiten geeft voor deze functie een drooglegging-richtlijn van 0,60 tot 0,80 m (bij winterpeil). Voor veengronden wordt een kleinere drooglegging-richtlijn gehanteerd, te weten 0,6 m. Grondwaterstanden in de graspercelen moeten niet te hoog zijn in verband met de draagkracht van de bodem voor berijdbaarheid van landbouwwerktuigen. Ook moet oppervlakkige afvoer van water mogelijk zijn naar greppels en sloten. In de zomer moet het slootpeil niet te laag zijn om veedrenking mogelijk te maken.

Belang of functie	Criteria knelpunt	Toelichting
Akkerbouw	drooglegging < 0,8 m of > 1,0 m	Akkerbouw kent volgens de Beleidsnota Peilbesluiten een drooglegginsrichtlijn van 0,80 tot 1,0 m -mv. Te hoge of te lage grondwaterstanden kunnen voor respectievelijk nat- en droogteschade zorgen. Bij te hoge grondwaterstanden is de draagkracht van de bodem ook een probleem voor de berijdbaarheid.
Glastuinbouw	drooglegging < 0,8 m	De drooglegging in glastuinbouwgebied moet voldoende groot zijn om afwatering van drainagesystemen in de kassen mogelijk te houden. In de Beleidsnota Peilbesluiten is geen drooglegginsrichtlijn gegeven. Een veel gebruikte werknorm voor de drooglegging is 0,80 m –mv.
Archeologie	verandering van drooglegging	Met name grondwaterstandsdaling kan ernstige gevolgen hebben voor de archeologische waarden in het gebied. Daarnaast kan ook een forse grondwaterstandsstijging mogelijke gevolgen hebben voor de archeologische waarden. Daarom is een peilwijziging bij archeologische (verwachtings)waarden over het algemeen niet gewenst. Indien bij een flexibel peilbeheer het praktijkpeil binnen de marges is gebleven, is geen sprake van een knelpunt.
Wateroverlast	aanwezige bergingsopgave	Om wateroverlast in extreem natte perioden te vermijden is ruimte nodig. Deze ruimte is in eerste plaats nodig in het oppervlakte-watersysteem maar mag ook in sommige gevallen gezocht worden in gebieden met minder 'overlastgevoelige functies' zoals groenstroken en trapveldjes. Normen voor wateroverlast zijn opgenomen in provinciale verordening. Bij het voorkomen van wateroverlast wordt gekeken naar de bergingsopgave in de polder.
Flexibel peilbeheer	geen flexibel peil	Het hoogheemraadschap heeft de wens flexibel peilbeheer toe te passen met een zo groot mogelijk verschil tussen de onder- en de bovengrens van het peil. Het doel van flexibel peilbeheer is water langer vast te houden en/of waterkwaliteit en ecologie te verbeteren. Er is een potentieel knelpunt als er in een peilgebied geen flexibel peil is, terwijl uit de verkenning is gebleken dat dit mogelijk wel toegepast kan worden.
Ontsnippering en vismigratie	aangrenzende peilgebieden met < 0,2 m verschil	Voor het belang 'beheersbare waterhuishouding' is de optimale situatie één peilgebied met een beheersbare afmeting. Tevens is dit gewenst om de mogelijkheden voor vissenmigratie te verbeteren. Door maaiveldverschillen en verschillende drooglegginwensen van functies zijn meerdere peilgebieden nodig. Het criterium om te ontsnipperen is als aangrenzende peilgebieden een peil hebben wat 0,2 of minder van elkaar verschilt.
Waterbeheer	geen peilbesluit of praktijkpeil komt niet overeen met peilbesluit	In het peilbesluit is het optimale peil voor een gebied afgewogen en vastgelegd. Indien er geen peilbesluit genomen is of het peilbesluit niet gehandhaafd wordt, is sprake van een knelpunt. Dit geldt ook voor gebieden met een afwijkend peil met veel belanghebbenden of waar het peilbeheer wordt uitgevoerd door Delfland.

Gewenste Situatie

Een peilafweging wordt gemaakt als er sprake is van een knelpunt. Als er geen knelpunt is wordt het peil van het oude peilbesluit gecontinueerd. Delfland werkt transparant door de effecten van de peilvarianten op de functie of belang weer te geven. Bij een afweging van de peilvarianten worden onderstaande stappen doorlopen.

- Oplossingsrichtingen: Per peilgebied worden een aantal peilvarianten gepresenteerd die een (deel)oplossing kunnen zijn voor het knelpunt. Het huidige peil wordt ook afgewogen.
- Effecten: Per peilvariant worden de effecten op de verschillende belangen globaal bepaald.

De effecten op knelpunt zijn als volgt gedefinieerd:

Effect	Effect peilwijziging op knelpunt
-- Groot negatief effect	De peilverandering veroorzaakt een (risico op) verslechtering van het knelpunt
- Beperkt negatief effect	De peilverandering veroorzaakt een (risico op) beperkte verslechtering van het knelpunt
0 Neutraal effect	Er is geen effect op het knelpunt
+ Beperkt positief effect	De peilverandering veroorzaakt een (kans op) beperkte verbetering van het knelpunt
++ Groot positief effect	De peilverandering veroorzaakt een (kans op) verbetering van het knelpunt

- Peilvoorstel: Aan de hand van alle effecten wordt een peil afgewogen.
- In onderstaande tabel volgt een opsomming van de opgenomen belangen en de bepaling van de effecten van peilveranderingen.

Tabel I-2 Opgenomen belangen en effecten van peilveranderingen

Belang	effect peilverandering	Toelichting
Bebouwing en fundering	Negatief effect bij peilverlaging	Als gevolg van peilverlaging kan zakkingsgevoelige bebouwing schade ondervinden. De effecten van peilveranderingen en de risico's op zakkingsgevoelige bebouwing worden per geval beoordeeld.
Infrastructuur	Negatief effect bij peilverhoging en peilverlaging	Belangrijk voor infrastructuur is dat het vorstvrij ligt. Zettingen kunnen vooral optreden na aanleg van een weg maar ook na verlaging van het grondwaterpeil.
Recreatie	De effecten van peilveranderingen voor recreatie worden per geval beoordeeld	Het belang recreatie houdt in dat recreatieterreinen toegankelijk, betreedbaar of bespeelbaar moeten zijn voor recreanten en dat er beheer en onderhoud gepleegd kan worden. Verder moet er voldoende grondwater beschikbaar zijn voor vegetaties en groen. Daarom mag de grondwaterstand niet te hoog of te laag zijn. In de winterperiode mogen paden en voorzieningen niet onder water komen staan.
Agrarisch grasland	Negatief effect bij peilverhoging	De beleidsnota peilbesluiten geeft voor deze landbouwkundige functie een drooglegginsrichtlijn: 0,60 tot 0,80 m.
Akkerbouw	Negatief effect bij peilverhoging	Akkerbouw kent volgens de Beleidsnota Peilbesluiten een drooglegginsrichtlijn van 0,80 tot 1,0 m -mv.
Begraafplaatsen	Negatief effect bij peilverhoging	Voor het belang 'begraafplaatsen' is het criterium dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand (GHG) zich maximaal 0,3 m onder het niveau van de onderste kist bevindt. De GHG is echter niet bekend. In verband met de ontwatering mag de hoogste grondwaterstand niet worden verhoogd.
Archeologische waarde en trefkans	Negatief effect bij peilverlaging	In verband met oxidatie van kwetsbare archeologische sporen mag de laagste grondwaterstand niet worden verlaagd. Het effect is afhankelijk van de status van de archeologische waarde of trefkans en de mate van peilverlaging: - Bij archeologische monumenten en gebieden met trefkansen voor een zeer hoge of hoge archeologische waarde (rood en oranje op het kaartbeeld) wordt contact opgenomen met de provincie. - In gebieden met een redelijke tot (zeer) grote kans op archeologische sporen en waar sprake is van een peilverlaging van niet meer dan 10-20 cm, is er in principe onvoldoende aanleiding om bijzondere aandacht te besteden aan archeologie. - In gebieden met een lage kans op archeologische sporen hoeft geen aandacht te worden besteed aan archeologie.
Tegengaan maaivelddaling	Negatief effect bij peilverlaging	Negatief effect bij peilverlaging: In opgehoogde stedelijke gebieden is het droge deel van de bodem ongevoelig voor zettingen maar de onderliggende bodemlagen kunnen wel sterk zakken, vooral als de grondwaterstand uitzakt tot beneden de opgehoogde laag.

Belang	effect peilverandering	Toelichting
Waterkwaliteit en ecologie	Negatief effect bij peilverlaging en positief effect bij flexibel peil	Negatief effect bij peilverlaging: Door een verlaging van het zomerpeil wordt de waterdiepte kleiner, waardoor de gemiddelde temperatuur van het water hoger wordt en de waterkwaliteit achteruit gaat. Daarnaast kan een peilverlaging een negatief effect hebben op het functioneren van de natuurvriendelijke oevers. Bij een verlaging van het winterpeil of een vast peil wordt de leggerdiepte van de watergang aangepast, waardoor de waterdiepte gelijk blijft en er geen effect is op de waterdiepte. Positief effect bij flexibel peil: Door een flexibel peilbeheer verbetert de waterkwaliteit en ecologie, doordat minder gebiedsvreemd water ingelaten hoeft te worden en het functioneren van natuurvriendelijke oevers verbetert.
Objecten aan het water	Negatief effect bij peilverhoging en peilverlaging	Negatief effect bij peilverhoging en peilverlaging: Bij terrassen en tuinen kan een peilverhoging vernatting of inundatie veroorzaken. Houten beschoeiing functioneert goed bij een vast peil, bij verhoging wordt de golfslag niet meer gekeerd en bij een peilverlaging heeft de beschoeiing een kortere levensduur.
Watertekort en droogte	Negatief effect bij peilverlaging	Negatief effect bij peilverlaging: Bij peilverlaging neemt het risico op watertekort en droogte toe.
Wateroverlast	Negatief effect bij peilverhoging	Negatief effect bij peilverhoging: Bij peilverhoging neemt het bergingstekort toe.
Riolering en drainage	Negatief effect bij peilverhoging en positief effect bij peilverlaging	Negatief effect bij het belang riolering en drainage is een peilverhoging: Wanneer de riolering of drainage niet meer af kan voeren doordat het peil van het oppervlaktewater waarop het afvoert hoger is dan dat in de riolering en drainage. Een peilverlaging heeft een positief effect: bij een peilverlaging is meer ruimte voor peilstijging in de watergang voordat het peil van het oppervlaktewater waarop het afvoert hoger is dan dat in de riolering of drainage.
Waterkeringen	Negatief effect bij peilverhoging en peilverlaging	Negatief effect bij peilverhoging en peilverlaging: Grondwaterregime mag niet zodanig veranderen dat de stabiliteit van de kering negatief beïnvloed wordt. Uitgangspunt hierbij is het huidige grondwaterregime.
Ontsnippering	Negatief effect bij het ontstaan van meerdere peilgebieden	Met het oog op efficiënter en eenvoudiger waterbeheer is het wenselijk zo groot mogelijke peilgebieden te hanteren. Waar mogelijk worden kleine peilgebieden of gebieden met afwijkend peil samengevoegd met andere peilgebieden. Natuureisen, economische of beheertechnische belangen kunnen pleiten voor (behoud van) scheiding van peilgebieden.
Flexibel peilbeheer	Negatief effect bij beëindiging flexibel peil	Flexibel peilbeheer wordt in elk peilgebied afgewogen als bijdrage aan waterkwaliteits- en waterkwantiteits-doelstellingen van dat gebied. Flexibel peilbeheer wordt over het algemeen niet wenselijk geacht in stedelijk gebied of in gebied met een agrarische functie.

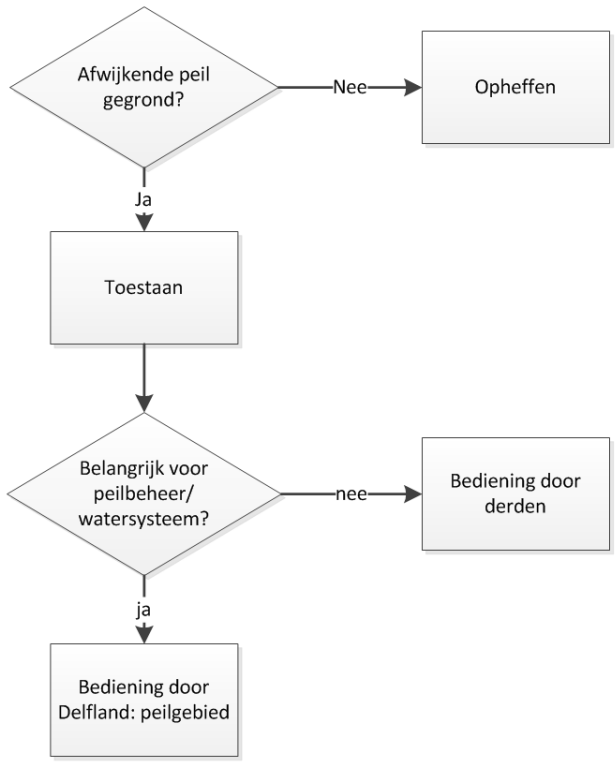
Resultaat

Hierin worden de resultaten van de methodiek beschreven.

- Peilbesluit: Hierin wordt de peilafweging samengevat en het peilvoorstel gepresenteerd.
- Maatregelen: Hierin wordt aangegeven welke maatregelen nodig zijn om het peilbesluit uit te voeren.
- Overige resultaten: Hierin worden resultaten gepresenteerd die in andere trajecten, buiten het peilbesluit opgepakt moet worden.

Afwijkende peilen

Bij het opstellen van een nieuw peilbesluit wordt de noodzaak van de afwijkende peilen (opnieuw) getoetst. De toetsing van afwijkende peilen wordt uitgevoerd met behulp van de volgende beslisboom.

Criteria toetsing afwijkend peil

- Als het maaiveldverschil tussen het afwijkende peil en omringende peilgebied groter dan 10 cm is, is het afwijkende peil gegrond.
- Als het maaiveldverschil tussen het afwijkende peil en omringende peilgebied 0 tot 10 cm is, wordt onderzocht of het afwijkende peil noodzakelijk (gegrond) is op basis van functie en drooglegging.
- Aanvullende criteria voor gebieden die gevoelig zijn voor maaivelddaling (veen):
    - Om ongelijke zetting tegen te gaan mag de drooglegging van een onderbemaling niet groter zijn dan de drooglegging van het omringende peilgebied.
    - Als de drooglegging groter is dan de drooglegginsrichtlijn voor veen (60 cm) worden de mogelijkheden onderzocht om de omvang en peilverschil te reduceren.

Criteria afweging bediening

- Waar het kan wordt bediening door derden toegestaan. Voorwaarde is dat er een goede afstemming tussen de peilafwijkingen en het (hoofd)watersysteem bestaat. De ligging van de peilafwijking en bijbehorende kunstwerken mag het functioneren van het hoofdwatersysteem en de peilbeheersing ter plaatse niet negatief beïnvloeden.
- In het primaire watersysteem worden in principe geen afwijkende peilen toegestaan.
- Als er sprake is van een publieke functie, kan worden voorgesteld de bediening en onderhoud van het afwijkend peil over te dragen aan Delfland.
    - Bij meer dan drie belanghebbende partijen wordt aanvullend onderzoek gedaan:
        - Zijn er klachten of knelpunten bekend?
        - Hoe functioneert het afwijkende peil?
        - Wat zijn de risico's van een afwijkend peil?
        - Wat zijn de kosten voor bediening, overname en onderhoud door Delfland?
    - Overname gebeurt in eerste instantie op basis van vrijwilligheid.
    - Over het overdragen van het eigendom, bediening en onderhoud van kunstwerken en aanvullende werkzaamheden moeten in dat geval afspraken worden gemaakt.

Na overname wordt het afwijkende peil een peilgebied en bediend door Delfland. Het waterschap neemt de situatie van de particulier(en) over en zal vervolgens zorg dragen voor het handhaven van de juiste peilen.

Bijlage II: Externe communicatie tijdens opstellen peilbesluit

Datum	Betrokkene	Beschrijving
17-01-2017	Gemeente Westland	Overleg WSA en peilbesluit
03-02-2017	Gemeente Delft Gemeente Den Haag Gemeente Midden Delfland Gemeente Leidschendam-voorburg Gemeente Maassluis Gemeente Pijnacker-nootdorp Gemeente Rijswijk Gemeente Rotterdam Gemeente Schiedam Gemeente Vlaardingen Gemeente Westland Provincie Zuid-Holland Waterrecreatie Nederland Natuurmonumenten LTO Noord Sportvisserij Zuidwest Nederland Staatsbosbeheer Zuid-Hollands Landschap Zoogdiervereniging Stichting Duinbehoud Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek Midden-Delfland Vereniging Vereniging Tegen Milieubederf LWO ZOAB 's-Gravenhaagse Hengelsport Vereniging	Mailing vragenlijst belangen/knelpunten boezempeilbesluit
09-03-2017	deelnemers boezemschets	Workshop boezemschets
13-04-2017	deelnemers boezemschets	Workshop boezemschets
19-04-2017	Woonboot vereniging ZOAB	Gebiedsbezoek m.b.t. peilbesluit en onderhoud watergangen
9-05-2017	Natuurmonumenten	Overleg peilbeheer Vlaardingse Vlietlanden
10-05-2017	Gemeente Delft	Overleg peilbesluit
12-10-2017	Staatsbosbeheer	Overleg peilbeheer Haagse Bos
26-10-2017	Natuurmonumenten	Overleg peilbeheer Vlaardingse Vlietlanden
02-11-2017	Gemeente Den Haag / Rijswijk, Leidschendam Voorburg	Overleg WSA en peilbesluit
09-11-2017	Gemeente Vlaardingen	Overleg WSA en peilbesluit
15-11-2017	Gemeente Midden Delfland	Overleg WSA en peilbesluit
17-11-2017	Gemeente Schiedam	Overleg WSA en peilbesluit
13-07-2018	Gemeente Delft Gemeente Den Haag Gemeente Midden Delfland Gemeente Leidschendam-voorburg Gemeente Maassluis Gemeente Pijnacker-nootdorp Gemeente Rijswijk Gemeente Rotterdam Gemeente Schiedam Gemeente Vlaardingen	Mailing concept boezempeilbesluit en boezemschets

	Gemeente Westland Midden-Delfland Vereniging Natuurmonumenten Provincie Zuid-Holland Sportvisserij Zuidwest Nederland Staatsbosbeheer 's-Gravenhaagse Hengelsport Vereniging	
03-10-2018	Belanghebbenden Heenweg	Consultatie peilvarianten HGP III en IV

Bijlage III: Maatregelen

Als gevolg van de peilvoorstellen en ten behoeve van het peilbeheer zijn geen inrichtingsmaatregelen nodig.

Bijlage IV: Kostenindicatie maatregelen

Kosten ten behoeve van peilafweging
Onderstaande kostencategorieën worden gebruikt om inzichtelijk te maken wat het verschil is tussen verschillende peilvarianten voor een peilgebied. In eerste instantie spelen de belangen een rol bij de peilafweging. Mochten er grote kosten gemoeid zijn bij een peilvariant, dan is inzichtelijk hoe veel de alternatieve peilvarianten kosten. Als het peilvoorstel gereed is, zullen de kosten van de maatregelen (zoals gebruikelijk) d.m.v. een raming worden berekend.

Tabel VI-1 Kostencategorieën

Kosten-categorie	Kostenindicatie	Beschrijving maatregelen
Geen	0	- Geen maatregelen benodigd
Klein	< €20.000	- Eén eenvoudige maatregel
Middel	€ 20.000 tot € 50.000	- Meerdere eenvoudige maatregelen / - Eén gemiddelde maatregel
Groot	€ 50.000 tot € 100.000	- Meerdere eenvoudige maatregelen / - Enkele gemiddelde maatregelen / - Eén complexe maatregel
Zeer groot	> € 100.000	- Meerdere gemiddelde maatregelen / - Enkele complexe maatregelen / - Eén dure maatregel

Richtbedragen
Bedragen zijn over het algemeen afhankelijk van de hoeveelheden en afmetingen van het werk en hinderende factoren in de omgeving (bijv. kabels en leidingen). In de onderstaande tabel is dit op een grove manier bepaald.

Tabel VI-2 Richtbedragen

Beschrijving	Uitvoering: eenvoudig/ gemiddeld/ complex	Richtbedrag (euro)
Duiker - beperkte afmetingen	Eenvoudig	5.000 – 15.000
Schot - beperkte afmetingen	Eenvoudig	5.000 – 10.000
Stuw - beperkte afmetingen	Eenvoudig	5.000 – 15.000
Inlaat - beperkte afmetingen	Eenvoudig	5.000
Duiker – onder wegen met kabels en leidingen	Gemiddeld	15.000 – 50.000
Schot - breedte vanaf 10 meter	Gemiddeld	10.000 – 20.000
Stuw – grotere stuwen vanaf 5 m	Gemiddeld	15.000 – 25.000
Inlaat – onder wegen	Gemiddeld	25.000
Nieuw Gemaal – waarbij stroomvoorziening aanwezig is	Gemiddeld	10.000 – 25.000
Duiker – grote duikers met complexe omstandigheden voor uitvoering	Complex	30.000 tot 150.000
Automatische stuw inclusief telemetrie	Complex	40.000 tot 80.000
Automatische Inlaat – met complexe omstandigheden voor uitvoering	Complex	40.000 tot 100.000
Nieuw Gemaal – groter gemaal waarbij telemetrie en stroomvoorziening nog aangelegd moeten worden	Complex	> 100.000
Watergang verdiepen / herprofileren	Complex	> 100.000

Bijlage V: Overzicht knelpunten

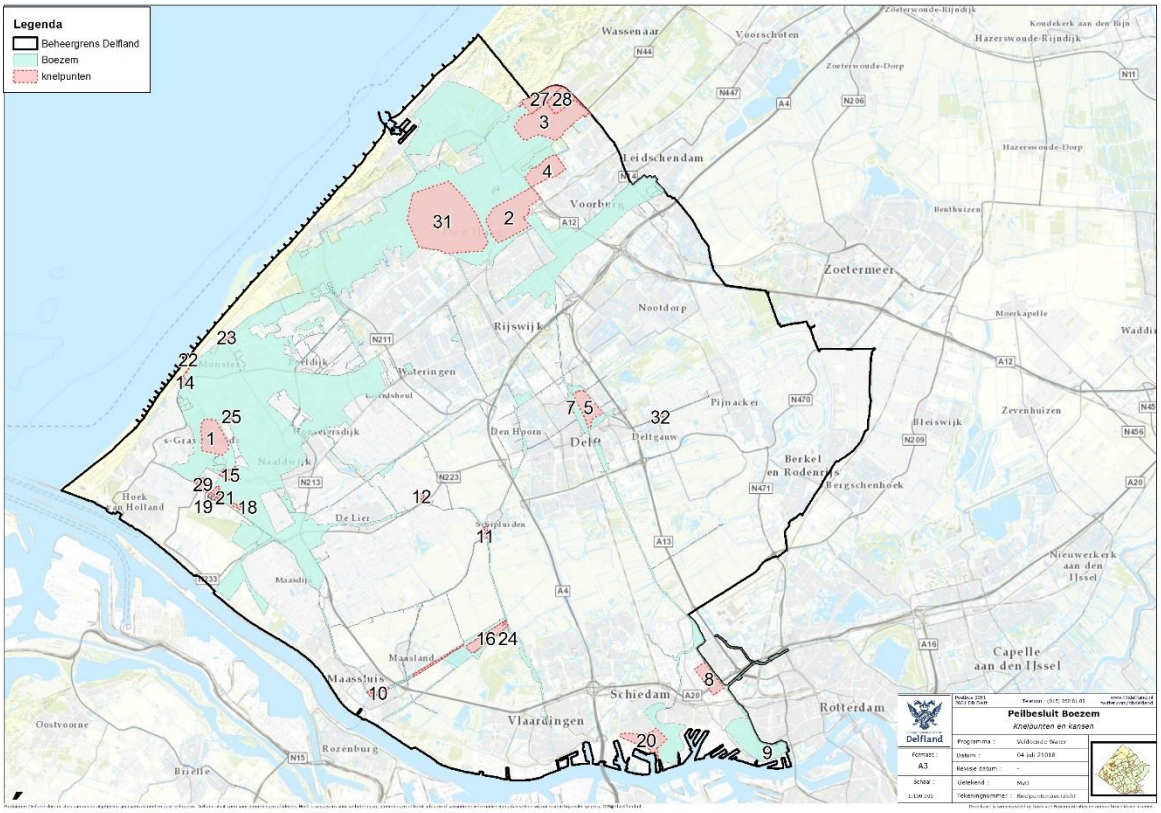
Tijdens de inventarisatiefase zijn de knelpunten en kansen voor het peilbesluit bepaald. Tabel V-1 geeft een overzicht van alle knelpunten. In figuur V-1 is de ligging weergegeven.

Tabel V-1 Overzicht knelpunten

Peil-gebied	Code	Belang	Knelpunt/ kans	Toelichting
I	1	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing 's-Gravenzande	Ter plaatse van een groot deel van 's-Gravenzande is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Er zijn in dit gebied klachten bekend met betrekking tot wateroverlast (grondwater) zoals natte kruipruimtes.
I	2	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Stationsbuurt	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot hoge grondwaterstanden voorkomen.
I	3	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Benoordenhout	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot hoge grondwaterstanden voorkomen.
I	4	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Bezuidenhout	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot hoge grondwaterstanden voorkomen.
I	5	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Oostelijke binnenstad Delft	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot hoge grondwaterstanden voorkomen.
I	6	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Bagijnhof Delft	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Op basis van peilbuisgegevens liggen grondwaterstanden hoog. Voorstel voor bemalen drainage.
I	7	Bebouwing	Kleine drooglegging Spoorzone	Afhankelijk van de uiteindelijke inrichting van dit gebied, is hier mogelijk sprake van een knelpunt a.g.v. een kleinere drooglegging dan de richtlijn.
I	8	Bebouwing	Kleine drooglegging Spaanse Polder	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot de drooglegging voorkomen.
I	9	Bebouwing	Kleine drooglegging Delfshaven	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot de drooglegging voorkomen.
I	10	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Maassluis	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Er zijn meldingen m.b.t. (grond)wateroverlast gedaan.
I	11	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing boezemlandje Schipluiden	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Er zijn meldingen m.b.t. (grond)wateroverlast gedaan.

Peil-gebied	Code	Belang	Knelpunt/ kans	Toelichting
I	12	Bebouwing/ gras	Kleine drooglegging bebouwing/gras boezemlandje De Lier	De drooglegging is hier kleiner dan de richtlijn voor de functies bebouwing en grasland. Er is hier een melding gedaan met betrekking tot een te hoog peil.
III en I	13	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
IV en I	14	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
VII en I	15	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
X en I	16	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
XI en I	17	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
HGP V en I	18	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
HGP III en I	19	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
SDW I en I	20	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
HGP IV en HGP III	21	Ontsnippering	Kans om peilgebieden samen te voegen	Peilverschil minder dan 0,2 m
III	22	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Peilgebied staat in open verbinding met peilgebied I. Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil.
VI	23	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit/wens om bij I te voegen	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil. Wens om a.g.v. ruimtelijke ontwikkeling bij peilgebied I te voegen.
X	24	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil.
XI	25	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Peilgebied in de praktijk niet meer nodig.
HGP V	26	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil.

Peil-gebied	Code	Belang	Knelpunt/ kans	Toelichting
IIa en IIb	27	Waterbeheer	Te weinig water beschikbaar voor IIb	In peilgebied IIa wordt zoveel water gebruikt dat er voor peilgebied IIb niet voldoende water beschikbaar is.
IIc	28	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil.
HGP II	29	Waterbeheer	Praktijksituatie wijkt af van peilbesluit	Praktijkpeil wijkt af van peilbesluitpeil.
HGP III	30	Waterbeheer	Kunstwerk functioneert niet	Schot bij duiker moet vervangen worden door stuw.
I	31	Waterbeheer	Capaciteit watergangen beperkt	Door beperkte afvoercapaciteit grote peilverschillen binnen boezemsysteem.
I	32	Bebouwing	Kleine drooglegging bebouwing Spui Delfgauw	In delen van dit gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn. Het is bekend dat in dit gebied klachten met betrekking tot hoge (grond)waterstanden voorkomen en inundatie vanuit de watergangen kan plaatsvinden.

Figuur V-1 Ligging knelpunten en kansen

Bijlage VI: Knelpunten peilgebied I

Knelpunt 1 – Kleine drooglegging bebouwing 's-Gravenzande
In het centrum van de kern 's-Gravenzande is de drooglegging tussen 0,6 en 0,8 m, zie figuur VI-1. Dit is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. In dit gebied zijn klachten bekend met betrekking tot hoge grondwaterstanden die leiden tot (grond)wateroverlast, zoals natte kruipruimtes.

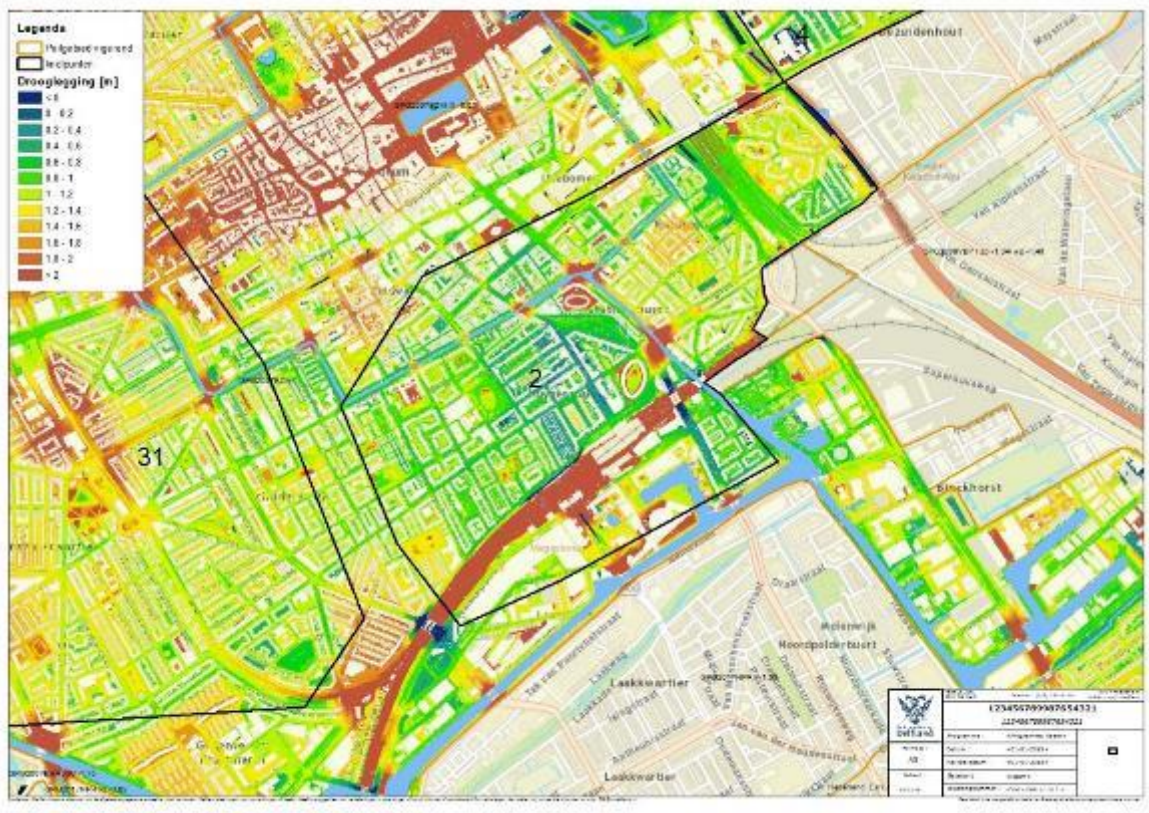

Figuur VI-1: Kleine drooglegging 's-Gravenzande (knelpunt 1)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Overwogen kan worden een apart peilgebied met een lager peil in te richten. In het gebied is echter ook oude bebouwing aanwezig waarbij het risico op zettingen en schade aan de funderingen bij peilverlaging toeneemt. Bovendien moeten hoge kosten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 2 – Kleine drooglegging bebouwing Stationsbuurt Den Haag
In delen van de Stationsbuurt en Rivierenbuurt in Den Haag is de drooglegging kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied, zie figuur VI-2. In sommige delen is de drooglegging ook kleiner dan 0,6 m. In het gebied zijn klachten bekend met betrekking tot hoge grondwaterstanden die leiden tot (grond)wateroverlast, zoals natte kruipruimtes.

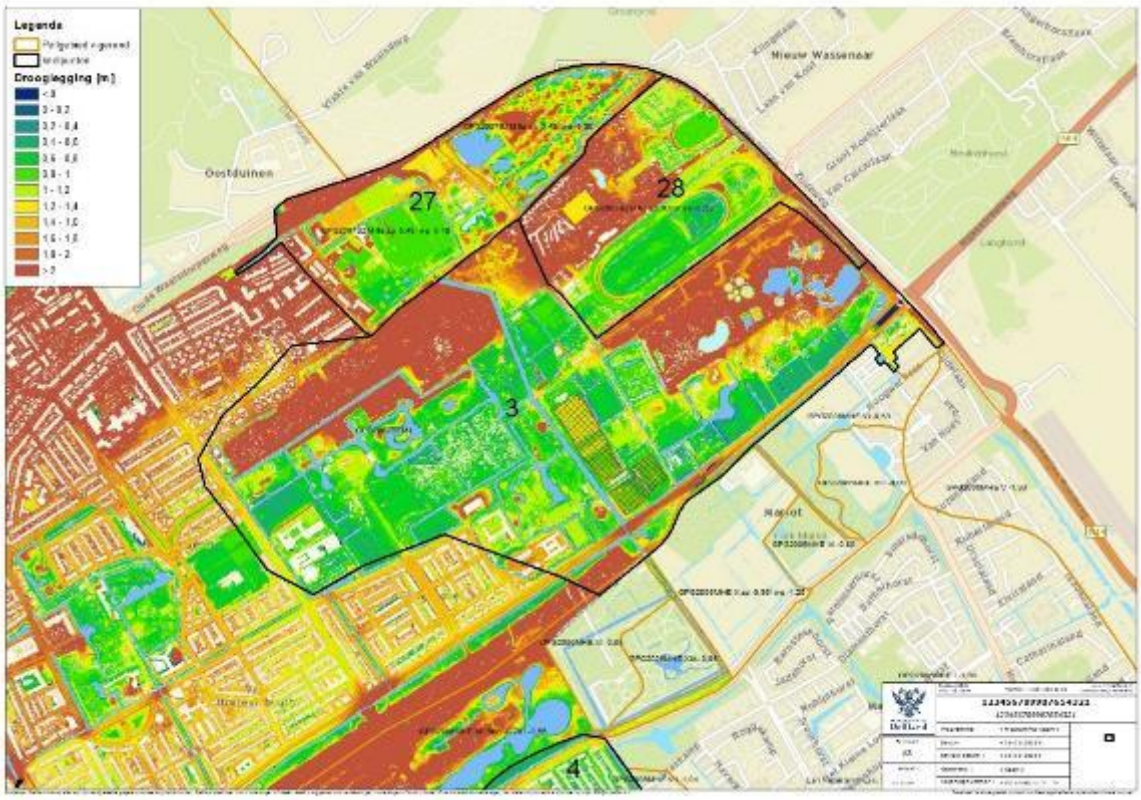

Figuur VI-2 Kleine drooglegging Stationsbuurt Den Haag (knelpunt 2)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Overwogen kan worden een apart peilgebied met een lager peil in te richten. In het gebied is echter ook oude bebouwing aanwezig waarbij het risico op zettingen en schade aan de funderingen bij peilverlaging toeneemt. Daarnaast hebben de watergangen in dit gebied een belangrijke afvoerfunctie voor de rest van het peilgebied richting gemaal Schoute en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. Bovendien moeten hoge kosten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 3 – Kleine drooglegging bebouwing Benoordenhoutseweg
Landgoed Duindigt en Landgoed Clingendael zijn op de landgebruikkaart (LGN) aangeduid als stedelijk gebied. In delen van het gebied ligt de drooglegging tussen 0,6 en 0,8 m, zie figuur VI-3. Dit is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m drooglegging in bebouwd gebied. In werkelijkheid bestaat het gebied voornamelijk uit groengebieden en is er weinig bebouwing aanwezig. Voor de functie recreatie en groen is de drooglegging echter ook kleiner dan de optimale drooglegging van 0,7 tot 1,0 m. Daarbij zijn uit het gebied meldingen bekend van (grond)wateroverlast.

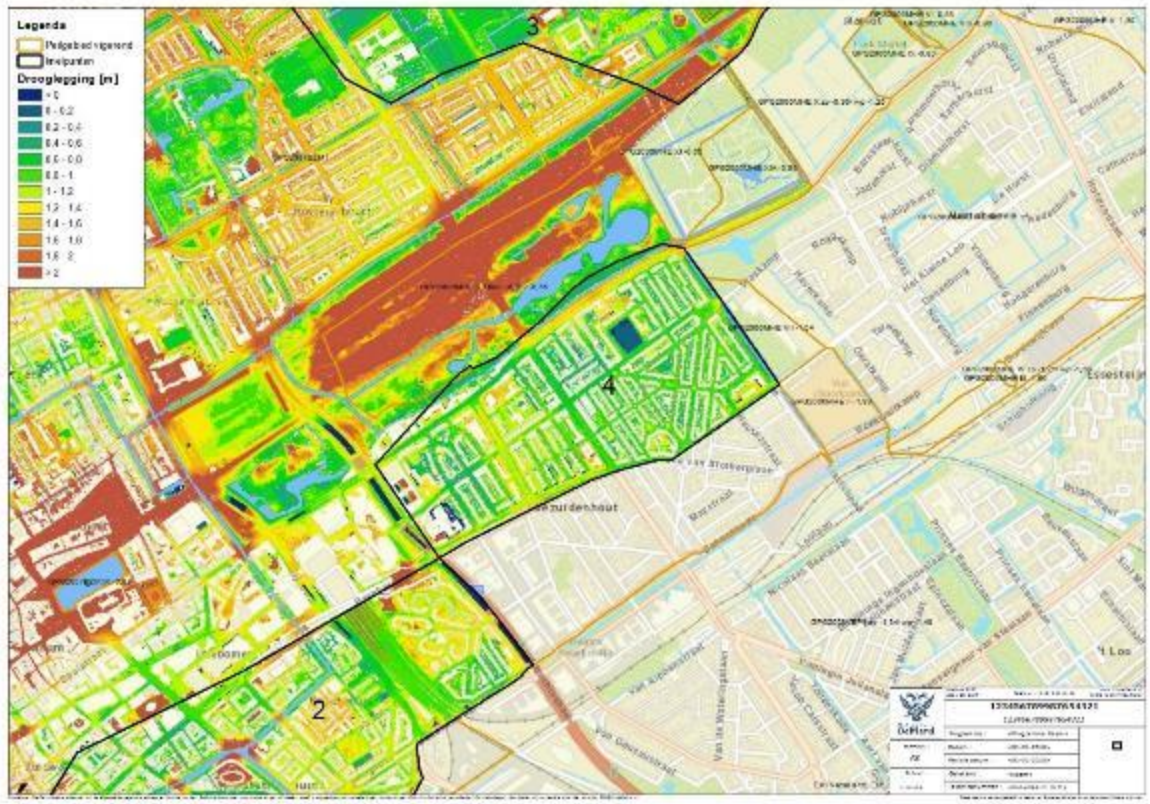
Figuur VI-3 Kleine drooglegging Benoordenhoutseweg (knelpunt 3)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Overwogen kan worden een apart peilgebied met een lager peil in te richten. In het gebied zijn echter meerdere belangen aanwezig die negatieve effecten kunnen ondervinden van een peilverlaging (natuur, oude bebouwing etc). Bovendien moeten hoge kosten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 4 – Kleine drooglegging bebouwing Bezuidenhout

In delen van de wijk Bezuidenhout in Den Haag is de drooglegging tussen 0,6 en 0,8 m, zie figuur VI-4. Dit is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. In de wijk zijn klachten bekend met betrekking tot hoge grondwaterstanden.

Figuur VI-4 Kleine drooglegging Bezuidenhout (knelpunt 4)

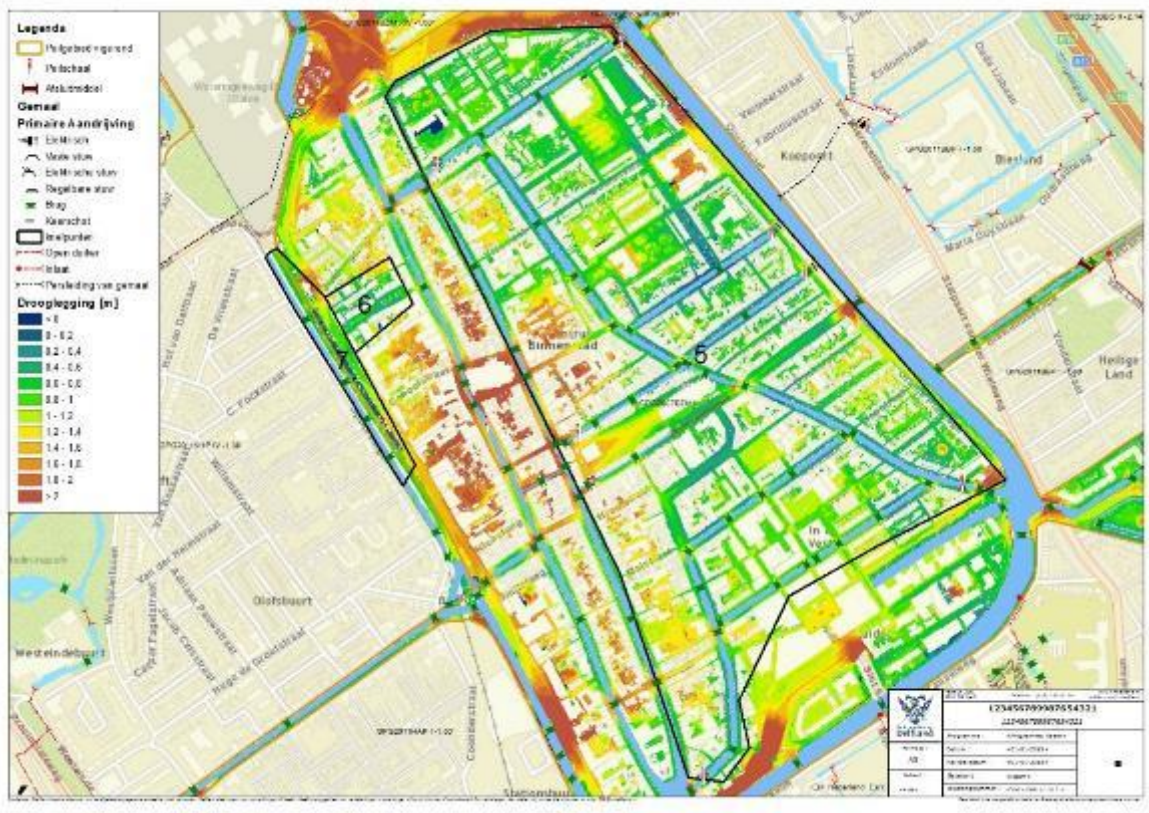
Oplossingsrichtingen

Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Overwogen kan worden om de omliggende boezemwatergangen als apart peilgebied met een lager peil in te richten. In het gebied is echter ook oude bebouwing aanwezig waarbij het risico op zettingen en schade aan de funderingen bij peilverlaging toeneemt. Bovendien hebben de omliggende boezemwatergangen een belangrijke afvoerfunctie (o.a. van overtollig water uit polder Mariahoeve), moeten hoge kosten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage, herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten

Geen.

Knelpunt 5 – Kleine drooglegging bebouwing Oostelijke binnenstad Delft
In het oostelijk deel van de binnenstad van Delft is de drooglegging op verschillende plaatsen kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m drooglegging voor bebouwd gebied. In figuur VI-5 is te zien dat de drooglegging grotendeels tussen 0,4 en 0,8 m ligt. Vanuit het gebied zijn meldingen bekend van (grond)wateroverlast en te hoge waterstanden.

Legenda
Drooglegging (m)
5
6
7
Binnenstad
Oostsingel
Oostsluis
Oostsluisbrug
Oostsluisstraat
Oostsluisplein
Oostsluisdijk
Oostsluisveer
Oostsluisstraat
Oostsluisbrug

Knelpunt 6 – Kleine drooglegging bebouwing Bagijnhof Delft
In het Bagijnhof in Delft is de drooglegging tussen de 0,4 en 0,8 m, zie figuur VI-5. Dit is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. Het gebied kent hoge grondwaterstanden en tijdens hevige regenval blijft snel water op straat staan. Door het lage maaiveld en het beperkte verhang naar de overstorten op de Oude Delft heeft het hemelwaterriool een (te) kleine afvoercapaciteit. Daarbij wordt de grondwateronttrekking van het voormalige DSM-Gist geleidelijk verder afgebouwd en wordt de grondwaterstroming naar het westen tegenwoordig gehinderd door de tunnelbak van het spoor.

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit zeer lokale knelpunt. Overwogen kan worden om in de aanliggende watergang een lager peil te handhaven en zo de drooglegging te vergroten. Bij een peilverlaging zijn echter ook negatieve effecten te verwachten op de belangen in het peilgebied, waaronder een toenemend risico op zettingen en schade aan funderingen van oude bebouwing. Bovendien is de watergang onderdeel van de vaarroute van rondvaartboten door de oude binnenstad van Delft. In afstemming met de gemeente dient nader te worden onderzocht of het wenselijk is deze watergang af te splitsen en er een lager peil in te stellen of dat lokale maatregelen, zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische maatregelen effectiever zijn om (grond)wateroverlast tegen te gaan. Hiervoor wordt aangesloten bij het onderzoek dat voor knelpunt 5 wordt voorgesteld en kan voorlopig geen peilvariant worden afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 7 – Kleine drooglegging Spoorzone Delft
In de inventarisatiefase is de drooglegging van de Spoorzone in Delft vastgesteld op basis van het AHN3. Deze drooglegging is plaatselijk kleiner dan 0,8 m, zie figuur VI-5. Dit is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. Daarbij zijn in het gebied hoge grondwaterstanden gemeten en bleef tijdens hevige regenval snel water op straat staan door beperkte afvoercapaciteit van de riolering. Het gebied was de afgelopen jaren echter in ontwikkeling met de aanleg van een tunnelbak voor het spoor. Daarbij is het gebied heringericht en van nieuwe hemelwaterriolering voorzien. Tevens is een nieuwe watergang in een betonnen bak aangelegd. Daarmee is een deel van het knelpunt reeds opgelost. Bij de bestaande bebouwing kan echter nog steeds (grond)wateroverlast worden ervaren.

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit zeer lokale knelpunt. Het verlagen van het peil in aanwezige watergang in de betonnen bak heeft geen effect op de grondwaterstand. Verder is in en rond het gebied veel oude bebouwing aanwezig waardoor het verlagen van het peil in de omliggende watergangen een grote kans geeft op schade aan funderingen en huizen. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 8 – Kleine drooglegging Spaanse Polder

Industriegebied Spaanse Polder in Rotterdam heeft een kleine drooglegging, zie figuur VI-6. In een groot deel van het gebied is de drooglegging kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. Uit het gebied zijn klachten bekend met betrekking tot de kleine drooglegging.

Figuur VI-6: Kleine drooglegging Spaanse polder (knelpunt 8)

Oplossingsrichtingen

Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Ook het inrichten van een apart peilgebied met lager peil is niet wenselijk vanwege het gebruik van deze insteekhavens door scheepvaart vanaf de Schie en bemaling van de boezem.

Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals herinrichting of bouwtechnische aanpassingen. De geplande herontwikkeling van het gebied biedt mogelijkheden om het knelpunt met dergelijke lokale maatregelen op te lossen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten

Geen

Knelpunt 9 – Kleine drooglegging Delfshaven

In een deel van Delfshaven is de drooglegging zeer klein, zie figuur VI-7. De drooglegging is (veel) kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied. De omgeving ligt een stuk hoger waardoor het gebied niet inundeert. De afwatering vindt hier plaats via de riolering. Uit het gebied zijn klachten bekend met betrekking tot (grond)wateroverlast.

Figuur VI-7: Kleine drooglegging Delfshaven (knelpunt 9)

Oplossingsrichtingen

Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Het verlagen van het peil in de omliggende watergangen heeft negatieve effecten op diverse andere belangen in en rond het gebied. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten

Geen

Knelpunt 10 – Kleine drooglegging bebouwing Maassluis
Een deel van het centrum van Maassluis heeft een kleine drooglegging, zie figuur VI-8. De drooglegging is kleiner is dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied en er zijn meldingen bekend met betrekking tot (grond)wateroverlast.

Figuur VI-8: Kleine drooglegging Maassluis (knelpunt 10)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Verder is in het gebied veel oude bebouwing aanwezig waardoor het verlagen van het peil in de omliggende watergangen een grote kans geeft op schade aan funderingen en huizen. Bovendien is het water belangrijk onderdeel van het vaarwegennetwerk (Monstersche Sluis) en is versnippering van het watersysteem bij inrichting van een apart peilgebied niet wenselijk. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 11 – Kleine drooglegging bebouwing boezemlandje Schipluiden
Het boezemland in Schipluiden heeft een beperkte drooglegging. Rondom de aanwezige bebouwing is de drooglegging kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied, zie figuur VI-9. Ook is de drooglegging kleiner dan de richtlijn van 0,6 m voor grasland op een veenbodem. Daarbij zijn uit het gebied meldingen bekend van hoge grond)waterstanden en (grond)wateroverlast. Enkel jaren geleden is rond het bebouwde deel van het gebied een opstaande beschoeiing geplaatst om inundatie vanuit de watergang te voorkomen. Sindsdien zijn er geen klachten met betrekking tot de bebouwing meer bekend.

Figuur VI-9: Kleine drooglegging Schipluiden (knelpunt 11)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Een kleine drooglegging is kenmerkend voor gebieden met een veenbodem en zo wordt verdere maaivelddaling tegengegaan. Bovendien zijn de watergangen belangrijke aan- en afvoerroutes in het boezemstelsel waardoor versnippering en het lokaal verlagen van het peil geen gewenste oplossingsrichting is. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 12 – Kleine drooglegging bebouwing en gras boezemlandje De Lier
De drooglegging rond de bebouwing op het boezemlandje De Lier is kleiner dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied, zie figuur VI-10. Ook is de drooglegging voor het grasland kleiner dan de optimale drooglegging van 0,6 en 0,8 m. Daarbij is hier een melding bekend met betrekking tot een te hoog peil.

Figuur VI-10: Kleine drooglegging De Lier (knelpunt 12)

Oplossingsrichtingen
Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Voor het inrichten van een apart peilgebied met een lager peil moeten hoge kosten worden gemaakt om onder andere de waterkering te verleggen. Bovendien en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten
Geen

Knelpunt 31 – Capaciteit watergangen beperkt

De boezemwatergangen in het centrum van Den Haag hebben een beperkte afvoercapaciteit. Hierdoor treedt er tijdens het bemalen een groot verhang op in de watergangen. Het praktijkpeil bij gemaal Schoute is daardoor lager dan het peilbesluitpeil. Dit effect wordt versterkt door de aanwezigheid van een circulatiegemaal van EON met een innamepunt net voor de historische uitwateringssluis aan de Houtrustweg.

Figuur VI-11 Groot verhang Haagsche binnenstad (knelpunt 31)

Oplossingsrichtingen

In het binnenstedelijk gebied is weinig ruimte om de watergangen te verbreden. Theoretisch zou een peilverhoging een oplossing kunnen zijn als de waterdiepte daarmee toeneemt en het doorstromend oppervlak toeneemt. Echter voor het voorkomen van wateroverlast elders in het boezemgebied werkt een peilverhoging juist averechts. Verder is een peilwijziging ook geen oplossing om het verhang te verkleinen. Het opsplitsen in kleinere deelgebieden en versnippering vermindert de robuustheid van het watersysteem en is niet wenselijk. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

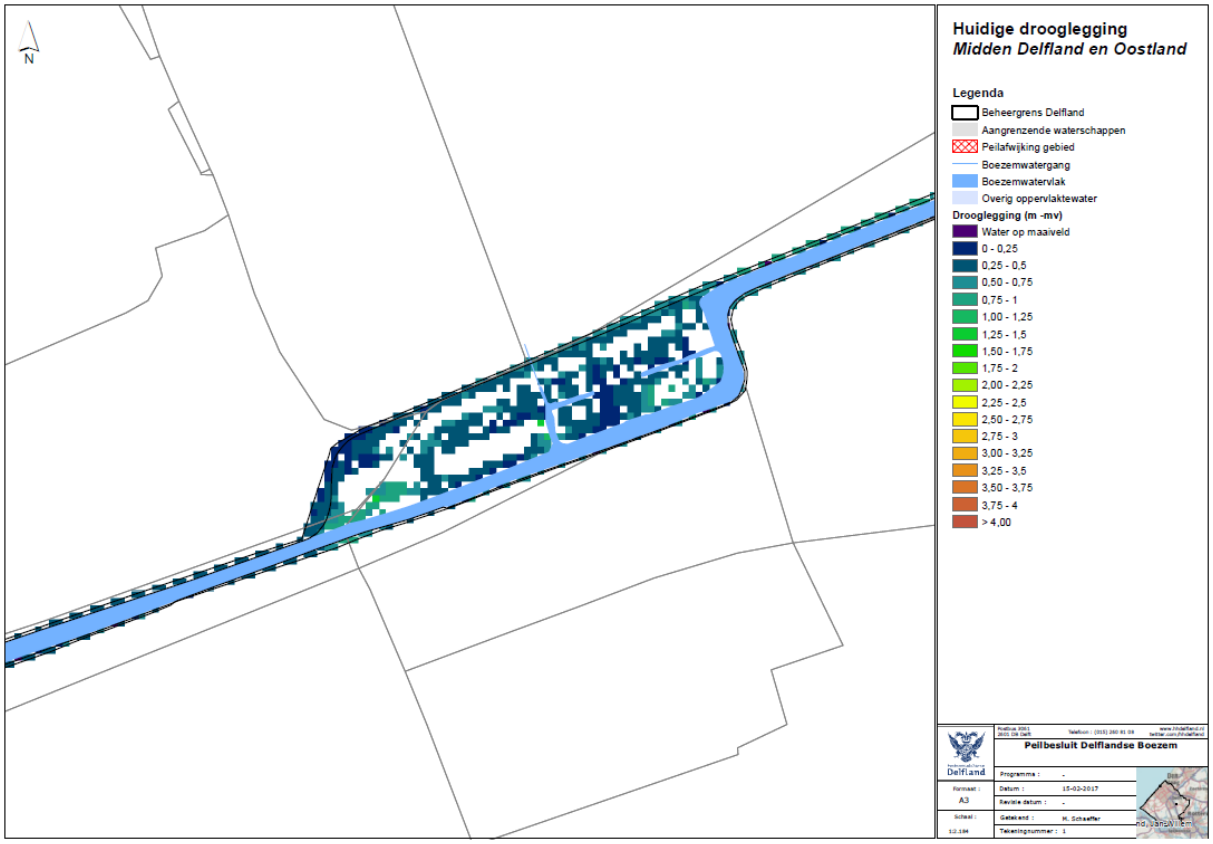
Vergroting van de capaciteit zal daarom met andere maatregelen moeten worden gerealiseerd bij het huidige peil. Mogelijk kan aanpassing van het operationele peilbeheer of verplaatsing van het circulatiegemaal bijdragen aan het verminderen van het verhang in de praktijkpeilen. Maar hiervoor hoeven geen peilvarianten te worden afgewogen.

Peilvarianten

Geen

Knelpunt 32 – Kleine drooglegging bebouwing Spui Delfgauw

Het gebied rond het Spui in Delfgauw heeft een kleine drooglegging, zie figuur VI-12. De drooglegging is kleiner is dan de richtlijn van minimaal 0,8 m voor bebouwd gebied en er zijn meldingen bekend met betrekking tot (grond)wateroverlast. Tevens kan inundatie vanuit de watergangen plaatsvinden.

Figuur VI-12: Kleine drooglegging Spui Delfgauw (knelpunt 32)

Oplossingsrichtingen

Een algehele peilverlaging in peilgebied I is geen doelmatige oplossing voor dit lokale knelpunt. Overwogen kan worden om voor de kleine watergangen in het gebied een apart peilgebied met een lager peil in te richten. Het verlagen van het waterpeil in de kleine oost-west watergang heeft echter weinig effect als de boezemwatergang en de noord-zuid watergang op boezempeil blijven. Daarbij is in het gebied ook oude bebouwing aanwezig waarbij het risico op zettingen en schade aan de funderingen bij peilverlaging toeneemt. Bovendien moeten hoge kosten worden gemaakt voor het realiseren en in stand houden van extra kunstwerken en neemt de robuustheid van het watersysteem bij deze versnippering af. De boezemwatergang is een belangrijke aan- en afvoerroute in het boezemstelsel waardoor versnippering en het lokaal verlagen van het peil in de boezemwatergang geen gewenste oplossingsrichting is. De noord-zuid watergang is een belangrijke afvoerroute van de polder ten noorden van het Spui, waardoor ook hier versnippering en het lokaal verlagen van het peil geen gewenste oplossingsrichting is. Het is effectiever om meer lokaal gerichte maatregelen te treffen zoals de aanleg van drainage of bouwtechnische aanpassingen. Er wordt daarom geen peilvariant afgewogen.

Peilvarianten

Geen

Bijlage VII: Peilenkaart vorig peilbesluit

Peilgebied	omschrijving	Voorgesteld peil in m t.o.v. NAP	
		Zomer	Winter
I	Hoofdpeilgebied: Interim-peil	-0,42	-0,47
	Hoofdpeilgebied: Beoogd peil	-0,43	-0,43
IIa	Opmaling St. Duinland	0,48	0,38
IIb	Opmaling St. Duinland	0,48	0,18
IIc	Opmaling St. Duinland	0,08	-0,22
III	Onderbemalen boezemsloot Arendsduin	-0,52	-0,52
IV	Gestuwde sloten tussen Waalblok en Vlotwatering	-0,27	-0,27
V	Kleine Geest	-0,02	-0,02
VI	Het Geestje	0,10	0,10
VII	Oudeland	-0,25	-0,25
VIII	Zwartenhoek	-0,07	-0,07
IX	Hofvijver	-0,07	-0,07
X	Vlietlanden	-0,43	van -0,30 tot -0,43
XI	Hoekje van Alle Winden Interimpeil	-0,42	-1,42
	Hoekje van Alle Winden beoogd peil	-0,43	-0,43

Legenda

- Boezemland Peilgebied I
- Peilafwijkingen
- Stuwen
  - Vaste stuw
  - Regelbare stuw
  - Electrische stuw
- Overige puntkunstwerken
  - Brug
  - Duiker
  - Vaste dam
  - Boezemkering
- Sluizen
  - Keersluis
  - Schutsluis
  - Spuisluis
- Peilschalen
  - Boezem
  - hoofdpeilschalen
- Lijnkunstwerken
  - Brug
  - Duiker, inlaat of sifon
  - Vaste dam
  - Inspectieput
- Gemalen
  - Dieselgemaal
  - Electrisch gemaal
  - Aandr. onbekend
  - Boezemgemalen
- Boezembergingen
  - aanwezig
  - geprojecteerd
- Inkomend en uitgaand boezemwater
- Polder
- Waterschap
- Boezemwatergangen
  - Primair
  - Secundair
  - Tertiair
  - Boezemwatervlak
- Legger waterkeringen buitenkruin
  - Primaire waterkering
  - Secundaire waterkering
  - Overige peilgebieden
  - Noordzee
  - Rijnland
  - Hollandse Delta
  - Schieland en Krimpenerwaard
  - Rijkswater

Noordzee

Hoogheemraadschap van Rijnland

Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Waterschap Hollandse Delta

Nieuwe Maas

Calandkanaal

Nieuwe Waterweg

Hartelkanaal

Interim-Peil:
zomer: NAP -0.42 m
winter: NAP -0.47 m
Beoogd Peil:
NAP -0.43 m

0 1 2 3 4 5 Kilometer

Hoogheemraadschap van Delfland
Postbus 3061 2601 DB Delft
Tel.nr.: (015) 2608108 Faxnr.: (015) 2124968
E-mail: hvandenbroek@hhdelfland.nl
Tel.nr.: (015) 2608123

Peilbesluit Delflands Boezem

Tekeningnummer: 200601004_1

Kaart 1: Voorgestelde Peilen

Dd.: 04-07-2007 | Schaal 1:35.000 | Get.: G.J. Gelling

Disclaimer: Aan de afgebeelde gegevens kunnen geen rechten worden ontleend. Delfland aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid ten aanzien van de afgebeelde gegevens.

Topografische ondergrond: © De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden aan de Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2006

Bijlage VIII: Peilenkaart peilvoorstel

Hoogheemraadschap van Delfland

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Dossiernummer	1258
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 september 2019
Agendapunt	04.B.04
Omschrijving	Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Toelichting

Het bestuursvoorstel voor de Vispassage Aalkeet Binnen en -Buitenpolder is eerder besproken in de commissie GSG van 18 juni 2019. Het college heeft naar aanleiding van de discussie in de commissie besloten het voorstel aan te passen. Het aangepaste voorstel wordt nu opnieuw ter behandeling aangeboden. Waar het eerdere voorstel vooral de aanpassing van het gemaal als zodanig beschreef wordt in het nu voorliggende voorstel ook nadrukkelijk aandacht besteed aan de onderbouwing van het voorstel om de vispassage te verbeteren. Er wordt toegelicht waarom verbetering van de vismigratie juist op deze locatie nodig is, hoe het komt dat de bestaande vispassage niet goed functioneert, welke oplossingen zijn uitgeprobeerd en waarom de nu gekozen oplossing wordt voorgesteld. De eerder bijgevoegde bijlage over de monitoring is niet meer bijgevoegd, omdat deze vooral het functioneren van de Meyberg-vistrap als zodanig beschreef en geen beeld gaf van de vispasseerbaarheid van de beide gemalen als geheel. Het voorgestelde besluit is dus vooral verduidelijkt, de technische oplossing is ongewijzigd.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp **Vismigratie Aalkeet Binnen- en Buitenpolder**
Dossiernummer 1258

De Verenigde Vergadering te verzoeken:

1. Het investeringsplan voor Vismigratie Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (702053) ter grootte van € 1.083.000,- vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 985.000,- beschikbaar te stellen voor het verbeteren van de vismigratie in de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (702053).

1. Probleemstelling – context

Om een betere ecologische waterkwaliteit te bereiken en de doelen voor de Kaderrichtlijn Water (KRW) te kunnen halen werkt Delfland aan de totstandkoming van een ecologisch netwerk van leefgebieden voor planten en dieren, en verbindingen daartussen. Het is daarbij essentieel dat vissen binnen dat netwerk en in het beheergebied van Delfland zonder obstakels kunnen migreren. Het realiseren van vismigratievoorzieningen is dan ook een KRW-maatregel.
De Aalkeet Binnen- en Buitenpolder zijn belangrijke opgroeigebieden voor de Europese aal (paling), welke sinds 1970 sterk in aantal is afgenomen. De ligging van deze polders op korte afstand van gemaal Zaaijer, een intrekmogelijkheid van glasaal van het zoute naar het zoete water van Delfland, maakt deze beide polders extra interessant voor de aal.

De gemalen van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder vormden echter een obstakel voor de vrije en veilige vismigratie. Daarom is op deze locatie al in 2011 een vismigratievoorziening gerealiseerd. Dit was één van de eerste vismigratievoorzieningen in Delfland en Nederland, waarbij dus niet geleund kon worden op eerdere ervaringen. Delfland moest feitelijk leren door te doen.
De afgelopen jaren is gebleken dat deze vismigratievoorziening technisch niet goed werkt. Dat er weinig vismigratie via de huidige vistrap en –hevel plaatsvindt blijkt ook uit monitoring. Een groot deel van de vissen die probeert te migreren via het gemaal overleeft dit niet. Vanwege het belang van dit vismigratiepunt voor het ecologisch netwerk en KRW–doelstellingen is een goede werking van belang.
Er zijn de afgelopen jaren verschillende herstel- en verbeterwerkzaamheden geprobeerd en oplossingen afgewogen. Naar nu blijkt is de meest effectieve en beproefde oplossing om de vismigratiemogelijkheid hier te verbeteren het realiseren van een nieuwe vispassage (voor migratie de polders in) en het vervangen van de pompen van de beide gemalen (voor migratie de polders uit).

2. Beoogd effect

Het beoogd effect van dit project is het realiseren van vismigratie tussen de boezem en de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. Beide polders zijn zeer geschikte paai-, opgroei- en leefgebieden voor vissen, in het bijzonder voor de bedreigde aal, en liggen op een belangrijke plaats in het ecologisch netwerk. Daarom is een goedwerkende vismigratievoorziening op deze plek van groot belang. Dit draagt bij aan het realiseren van een ecologisch netwerk, het verbeteren van de visstand en daarmee aan het bereiken van de KRW-doelen.

3. Kernboodschap

De Aalkeet Binnen- en Buitenpolder vormen, naast uitstekende opgroeigebieden voor de aal, ook een onderdeel van het ecologische netwerk dat Delfland realiseert, onder meer als maatregel om de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water te halen. Het is daarbij van belang dat vissen vrij kunnen migreren in dit netwerk. De verbinding tussen de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder is een essentiële schakel in dit netwerk. Om deze reden is al in 2011 een vismigratievoorziening gerealiseerd op deze plek. Dit was één van de eerste vismigratievoorzieningen in Delfland, er was nog geen ervaring mee opgedaan in ons beheergebied. Deze voorziening blijkt echter niet goed te functioneren. Daarom wordt, na een afweging van verschillende mogelijkheden, voorgesteld als structurele oplossing te kiezen voor het vervangen van de bestaande pompen door visvriendelijke pompen, en voor het realiseren van een nieuwe vispassage. Met deze verbeteringen kan de vis vrij migreren tussen polder en boezem. Dit is onder andere belangrijk voor de doelsoorten aal en driehoornige stekelbaars.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De VV heeft op 3 juli 2008 het Stroomgebiedbeheerplan 1 vastgesteld, en op 24 september 2015 het Stroomgebiedbeheerplan 2. In beide plannen zijn maatregelenpakketten opgenomen die nodig zijn om de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) te bereiken.

De beide gemalen van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder zijn gerenoveerd en aangepast in 2009: nieuwe pompen, nieuwe behuizing en andere schakelkasten. In 2011 is de vishevel met viswering in de Aalkeet Buitenpolder geplaatst. Later dat jaar zijn de vispassages (Meyberg-stuwen) tussen de Aalkeet Binnenpolder en de Aalkeet Buitenpolder aangelegd.
In 2018 is de hoofdwatergang voor het gemaal van de Aalkeet Buitenpolder verbreed. Hiermee is de toestroming naar het gemaal weer op orde. Tegelijk met de verbreding is ook een natuurvriendelijke oever (NVO) aangelegd.

5. Regelgeving en Beleid

Het beleid van Delfland ten aanzien van vis is opgenomen in de Visie Vismigratie (vastgesteld door de VV op 20 november 2008) en de Integrale Nota Vis (vastgesteld door de VV op 22 december 2012). Beide documenten zijn nog voldoende actueel om als basis voor het beleid en voor te nemen maatregelen te kunnen dienen.

Op de investering zijn de Uitvoeringsregels investeringsproces, vastgesteld op 8 januari 2019, van toepassing.

6. Financiën

De kosten voor het vervangen van de pompen en het realiseren van de vismigratievoorziening Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (afgeronde bedragen):

Nr.	Naam	IP	Uitvoerings-krediet	Onvoorzien
702053	Vismigratie Aalkeet Binnen- en Buitenpolder	€ 1.083.000	€ 985.000	€ 98.000

Ten behoeve van onderzoek is een onderzoekskrediet van € 20.840,- beschikbaar gesteld. Het onderzoekskrediet € 20.840,- zal worden teruggeboekt naar het algemeen onderzoekskrediet.

De jaarlijkse kapitaallasten vanaf 2020 (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Watersysteem en bedragen, gedurende de eerste 15 jaar, gemiddeld € 47.000 en de resterende 25 jaar gemiddeld € 37.500.

De afschrijvingen van het krediet van de bestaande installatie zijn nog niet geheel afgeboekt. Er resteert eind 2019 nog een bedrag van € 483.525 voor de vispassages, welke in één keer wordt afgeboekt. Omdat ook de pompen van de gemalen vervangen worden, worden deze ook in één keer afgeschreven. Dit komt neer op een bedrag van € 72.000,--.

Deze afboeking wordt opgenomen in de begroting van het jaar dat het werk gerealiseerd wordt.

7. Duurzaamheid

Zowel in de ontwerpfase als in de realisatiefase zullen de duurzaamheidseisen ten aanzien van de waterbouwkundige voorzieningen in acht worden genomen. Dit op basis van uitgangspunten uit "Duurzaam GWW". Deze werkwijze maakt duurzaamheid in GWW-projecten concreet zonder vooraf voor te schrijven hoe duurzaamheidswinst behaald kan worden. Deze aanpak wordt toegepast in de planvorming, aanbesteding, aanleg, beheer en onderhoud.
Verder worden de vrijgekomen pompen opgeslagen en wanneer nodig gebruikt voor reserveonderdelen.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing

9. OR/GO

Niet van toepassing

10. Risico- en beheersmaatregelen

Conform de gebruikelijke werkwijze worden in dit voorstel de drie belangrijkste risico's uit de risico-inventarisatie opgenomen.

De drie belangrijkste risico's uit de risico-inventarisatie zijn:

Kabels en leidingen
In de praktijk liggen er kabels of leidingen in de weg. Dit kan aanleiding geven voor aanpassingen die tijd en geld kosten.
Beheersmaatregel: een klic-melding doen en extra voorgraven.

Verzakkingen ten gevolge van de werkzaamheden
Het werk is nabij "oudere" panden en er moet ook geheid worden. Dit kan leiden tot schade aan omliggende gebouwen.
Beheersmaatregel: Vooropname en goede monitoring gedurende de werkzaamheden zodat op tijd ingegrepen kan worden.

Technische oplossing blijkt niet inpasbaar
De aanpassingen (waaronder de nieuwe pomp) moeten uitgevoerd worden in een bestaande omgeving/behuizing. Dat kan leiden tot omstandigheden die in de praktijk anders blijken te zijn dan op de tekening. Dit heeft gevolgen voor de planning en de kosten.
Beheersmaatregel: In het ontwerp anticiperen op mogelijke aanpassingen.

11. Communicatie (in- en extern)

Betere vispassage tussen de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder
Een goede waterkwaliteit is belangrijk voor een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. Als waterbeheerder werkt Delfland daarom aan het beschermen en het verbeteren van die waterkwaliteit. Daarvoor leggen wij onder meer een ecologisch netwerk aan en richten wij ons gebied zo in, dat het bijdraagt aan een evenwichtige visstand.

Daarbij is belangrijk dat vissen vrij kunnen migreren. De Aalkeet Binnen- en de Aalkeet Buitenpolder, gelegen in de gemeenten Vlaardingen, Maassluis en Midden-Delfland, vormen een belangrijk paai-, opgroei- en leefgebied voor vis. Een goede verbinding voor vis tussen deze polders en ons hoger gelegen boezemwater zijn voor de ecologie van ons gebied ontzettend belangrijk.

In 2011 is om die reden bij het gemaal van de Aalkeet Buitenpolder in de gemeente Vlaardingen een vispassage aangelegd. Dit was één van de eerste visvoorzieningen in ons gebied én in Nederland. Op basis van de kennis en ervaring die wij inmiddels hebben opgedaan is duidelijk dat deze vispassage veel beter kan.

Vanwege het belang van deze verbinding - onder meer voor het bereiken van de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) - legt het college in september 2019 een voorstel voor aan het algemeen bestuur van Delfland voor het vervangen van de pompen in het gemaal door visvriendelijke pompen en het aanleggen van een nieuwe, betere vispassage. Deze is onder meer belangrijk voor doelsoorten als de aal en de driedoornige stekelbaars.

Met Team Communicatie zal worden afgestemd hoe de verdere communicatie over dit project wordt opgepakt, met bovenstaande tekst als kernboodschap.

Verder zullen de direct aanwonenden op de hoogte worden gesteld van de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Voor de maatregelen wordt een projectplan opgesteld en gepubliceerd.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 99 van de Waterschapswet bevoegd om investeringsplannen vast te stellen en kredieten ter beschikking te stellen.

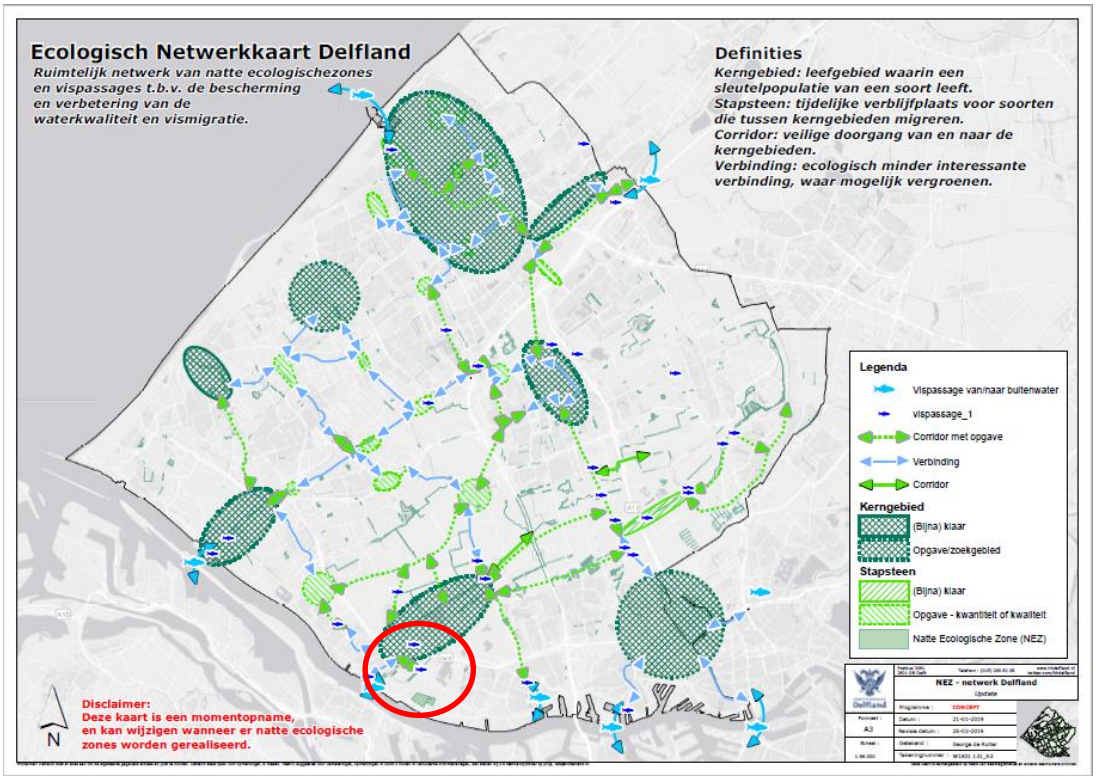
14. Toelichting

Samenvatting/conclusie
De Aalkeet Binnen- en Buitenpolder zijn 'schone' groene graslandpolders die een uitstekend opgroeigebied voor de Europese aal vormen. Deze soort is sinds 1970 sterk afgenomen. De aal is ook één van de doelsoorten van Delfland voor vismigratie. De ligging op korte afstand van gemaal Zaaijer, een intrekmogelijkheid van glasaal van het zoute naar het zoete water van Delfland, maakt deze beide polders extra interessant voor de aal. Daarom is op deze locatie al in 2011 een vismigratievoorziening (hevelvistrap) gerealiseerd, niet alleen voor de aal maar ook voor andere vissoorten. Dit betrof één van de eerste vismigratievoorzieningen in Delfland en Nederland.
De vispassage in de Aalkeet Binnen en -Buitenpolder is daarmee een schakel in het ecologische netwerk en voor een vrije vismigratie binnen Delfland. Het realiseren van dit netwerk is nodig om de KRW-doelen te kunnen halen.
De vispassage die destijds, als één van de eerste in Delfland, is gerealiseerd blijkt niet te functioneren. De installaties functioneren technisch onvoldoende, waardoor er geen vismigratie plaatsvindt. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van monitoring.
Daarom wordt voorgesteld de vispassage (voor migratie de polders in) te vervangen, in combinatie met het vervangen van de bestaande pompen voor visvriendelijke pompen (voor migratie de polders uit). Er is een afweging gemaakt tussen verschillende oplossingen, waarbij ook heeft meegewogen dat met de voorgestelde oplossing al veel (positieve) ervaring is binnen Delfland en de rest van Nederland.

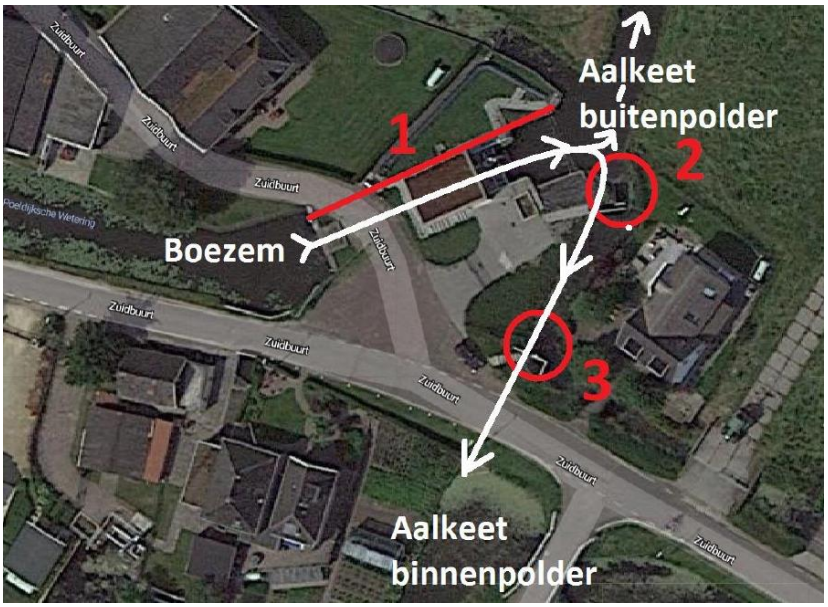
KRW-doelstellingen
Delfland werkt aan een goede waterkwaliteit, voor een goede leefomgeving en om te voldoen aan de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Delfland hanteert daarbij de methodiek van de sleutelfactoren voor waterkwaliteit (meer informatie in de STOWA-publicatie met nummer 2018-24, "Waterkwaliteit. Realiseren van ecologische waterkwaliteitsdoelen (KRW)").
Voor de KRW heeft de VV in 2008 (voor de periode Stroomgebiedbeheerplan 1, SGBP1) en in 2015 (voor de periode Stroomgebiedbeheerplan 2, SGBP2) maatregelpakketten vastgesteld. Op basis van deze maatregelpakketten wordt gewerkt aan een breed scala aan maatregelen. Onderdeel daarvan is het realiseren van een ecologisch netwerk van natte ecologische zones (zoals natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen, als leefgebied voor planten en dieren) en de verbindingen daartussen. Essentieel daarbij is het toegankelijk maken van het beheergebied voor vis, zodat vissen zich zonder obstakels door het hele gebied kunnen bewegen. Het realiseren van vismigratievoorzieningen is een KRW-maatregel.

Belang van de Aalkeetpolders en de vismigratievoorziening voor ecologische waterkwaliteit
De Aalkeet Binnen- en Buitenpolder zijn 'schone' groene graslandpolders die een uitstekend opgroeigebied voor de Europese aal vormen. De aalpopulatie is sinds 1970 zo sterk afgenomen dat het voortbestaan van de soort in gevaar is. De aal is ook één van de doelsoorten van Delfland voor vismigratie. De ligging op korte afstand van gemaal Zaaijer, een intrekmogelijkheid van glasaal van het zoute naar het zoete water van Delfland, maakt deze beide polders extra interessant voor de aal. Door deze vismigratie route goed op orde te hebben draagt Delfland bij aan herstel van de aalpopulatie. De intrekmogelijkheden van de glasaal/jonge aal naar deze polders en uiteindelijke uittrek van de volwassen aal (schieraal) via de poldergemalen naar de boezem en vervolgens buitenwater moet dan wel veilig en mogelijk zijn. Daarom is op deze locatie al in 2011 een vismigratievoorziening (hevelvistrap) gerealiseerd, niet alleen voor de aal maar ook voor andere vissoorten. Dit betrof ook één van de eerste vismigratievoorzieningen in Delfland en Nederland. Er kon dus ook niet geleund worden op eerdere ervaringen, alle betrokken partijen en dus ook Delfland moesten feitelijk leren door te doen.

De Aalkeetpolders zijn direct verbonden met één van de kerngebieden uit het ecologisch netwerk, zie rode cirkel in figuur hieronder. Al in 2008 zijn de Aalkeetpolders opgenomen op de lijst met prioritair te ontsluiten gebieden voor vis in Delfland, vanwege de kwaliteiten van het gebied. Het belang van de Aalkeetpolders als opgroeigebied voor de aal, en ook als leefgebied voor andere vis, blijft onveranderd hoog. Dit is nog versterkt doordat ook ín de polders de voorzieningen zijn verbeterd. Zo is er in de aanvoerende hoofdwatergang van het gemaal van de Aalkeet Buitenpolder een natuurvriendelijke oever aangelegd van 500 meter lang en 3 meter breed. Dit heeft een prima habitat opgeleverd voor allerlei waterorganismen, waaronder vis.
Door deze kwaliteiten versterken de polders het kerngebied rond de Boonervliet en dragen ze bij aan het robuust maken van het ecologisch netwerk.

Onvoldoende werkende vispassage
De in 2011 gerealiseerde migratievoorzieningen bestaan uit een visheveltrap van de Aalkeet Buitenpolder naar de boezem en twee vispassages (Meyberg-stuwen) tussen de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. Deze twee vispassages zorgen ervoor dat ook de vissen uit de Aalkeet Binnenpolder naar de boezem kunnen migreren. Omdat de pompen van het gemaal niet visvriendelijk zijn, zijn voor de gemalen visweringen toegepast.

Huidige situatie:

De vismigratieroute van de boezem naar de Aalkeet Buitenpolder loopt via de vishevel (nr. 1). Vanuit de Aalkeet Buitenpolder loopt de route via twee vispassages (nrs. 2 en 3) naar de Aalkeet Binnenpolder

De afgelopen jaren is gebleken dat de visheveltrap technisch niet goed werkt. Het was destijds de eerste vispassage in ons gebied, er was toen nog weinig ervaring met deze innovatieve vispassage in het algemeen en met deze constructie in het bijzonder. Delfland moest leren door te doen.

In de praktijk blijkt dat:

- de visheveltrap veel storingen geeft;
- de andere vispassages (Meyberg-stuwen) veel water nodig hebben om te functioneren en dat leidt tot extra inlaten en verpompen;
- de vispassages veel onderhoud vragen, ze raken snel vervuild;
- de viswering te veel belemmering en ophoping van vuil geeft voor het goed functioneren van het gemaal, waardoor de viswering regelmatig 'plat' wordt gelegd en vis niet meer wordt geweerd;
- veel vis daardoor beschadigd raakt, wat onder meer leidt tot klachten over meeuwen van omwonenden.

Vanaf het moment dat deze verstoringen ontstonden is op verschillende manieren geprobeerd de storingen op te lossen, gericht op het in bedrijf houden van de vispassage. Zo bleek het niet mogelijk vuilophoping bij de viswering te voorkomen of te bestrijden, en leidde deze vuilophoping tot veel storingsmeldingen (ook 's nachts). Uiteindelijk bleek geen van de oplossingsmogelijkheden voldoende effectief, en blijken er ook geen tijdelijke oplossingsmogelijkheden die voldoende werken.

Resultaten monitoring
Er zijn sinds 2012 verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de vismigratie bij de Aalkeetpolders. Het beeld dat uit deze onderzoeken volgt is dat er vis heen en weer trekt tussen de boezem en de polders, zowel in het voorjaar als in het najaar. Er blijkt echter vrijwel geen gerichte migratie door de vispassage (de polder in) plaats te vinden. Verder blijkt dat een groot deel van de vis via de gemaalpomp migreert, ondanks de vispassages en de viswering. Optimalisaties en aanpassingen aan deze voorzieningen zijn, voor zo ver mogelijk, doorgevoerd maar dit heeft onvoldoende resultaat gehad. Het schadepercentage (bij normaal toerental) in de lengteklasse tot circa 12 cm ligt op 25%. Bij lengteklasse 12-15 cm ligt dit op 50% en dit loopt op tot wel 100% bij lengtes vanaf 24cm. Bij de metingen werden per avond hoeveelheden vissen aangetroffen variërend van enkele honderden tot ruim 10.000 vissen per avond.

Afweging oplossingsmogelijkheden
De afgelopen jaren is geprobeerd de vismigratievoorziening in bedrijf te houden, al dan niet tijdelijk, maar dit is niet mogelijk gebleken. Daarom is bezien op welke wijze de vismigratie in

de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder structureel hersteld kan worden. Vijf opties, zoals genoemd in het memo in bijlage 1, zijn naast elkaar gezet en afgewogen. Daarbij is gekeken naar kosten en effectiviteit, beproefde methodiek, en is ook gezocht naar verdere optimalisaties en kleinere verbeteringen, om de kosten zo laag mogelijk te houden.
Op basis van deze afweging wordt de volgende optie voorgesteld:

- voor het verbeteren van de vismigratie van de boezem naar de polder wordt een nieuwe éénzijdige vispassage gemaakt (voor de intrek van vis naar de polders). Dit is een gecombineerde vispassage die zowel de Aalkeet Binnenpolder als de Aalkeet Buitenpolder voor vissen bereikbaar maakt.
- de vismigratie vanuit de polder naar de boezem loopt dan via de nieuwe visvriendelijke pomp van de beide gemalen. Deze pompen zijn nu niet visvriendelijk en worden vervangen voor pompen die wel visvriendelijk zijn.

De niet functionerende visweringen, visheveltrap en beide Meyberg-stuwen zijn dan overbodig en zullen worden verwijderd.
Met de oplossing voor de vispassage die wordt voorgesteld is inmiddels veel ervaring opgedaan. Deze oplossing is toegepast bij verschillende gemalen binnen Delfland en functioneert daar naar wens. De zogenoemde 'vislift' is een Delflandse uitvinding die tegenwoordig in en buiten ons gebied veelvuldig wordt toegepast.

Capaciteit pompen
Er wordt voorgesteld om de huidige twee pompen (één per gemaal) te vervangen voor elk één visvriendelijke pomp. Het Delflands programma van eisen gemalen schrijft bij dit soort gevallen standaard twee pompen voor. In de huidige situatie is er sprake van één pomp, en dit blijk in de praktijk ruim voldoende. Het installeren van twee pompen zou leiden tot extra bouwkundige kostbare aanpassingen. Daarom wordt er voor gekozen per gemaal één nieuwe pomp te installeren. In zeer extreme situaties kunnen dan noodpompen worden bijgeschakeld, dit is binnen Delfland een gangbare oplossing.
Ook in de nieuwe situatie zal het gemaal voldoende capaciteit hebben voor de extra watertoevoer na de realisatie van S.C.H.O.O.N..

15. Bijlagen

Bijlage 1: Memo Vismigratie Aalkeet Binnen- en Buitenpolder
Bijlage 2: SSK-raming (vertrouwelijk)

Vispassage Aalkeet Binnen- en Buitenpolder

Dossiernummer : 1258
Vergaderdatum : 26 september 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 6 augustus, dossiernummer 1258;

gelezen het positieve advies van de commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit
overwegende dat:

- in het bestuursakkoord 'Iedereen aan de slag voor water' gesteld is dat:
  (1) ecologische en chemische waterkwaliteit urgent is en onze onverminderde aandacht vraagt voor een goede leefomgeving en om te voldoen aan de KRW, en
  (2) we ecologie verbeteren en natuur en dieren ontzien in ons beleid en werkzaamheden;

- het gewenst is dat gemalen van het watersysteem geschikt zijn om hun functie, bedrijfszeker, veilig en efficiënt te vervullen.

Gelet op:

- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet

Besluit:

1. Het investeringsplan voor Vismigratie Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (702053) ter grootte van € 1.083.000,- vast te stellen;
2. Het uitvoeringskrediet, ter grootte van € 985.000,- beschikbaar te stellen voor het verbeteren van de vismigratie in de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder (702053).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 26 september 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

MEMO

TOELICHTING AFWEGING OPLOSSING VISPASSAGE AALKEET BINNENPOLDER EN AALKEET BUITENPOLDER

Versie dd 6 augustus 2019
Opgesteld door PMB

Inleiding

De gemalen van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder behoorden tot de belangrijkste obstakels voor vissen binnen Delfland. Dit terwijl de beide Aalkeetpolders een belangrijk paai-, opgroei- en leefgebied vormen voor vis. Daarom is op deze locatie al in 2011 een vismigratievoorziening gerealiseerd. Dit betrof één van de eerste vismigratievoorzieningen in Delfland en Nederland. Daarbij kon dus niet geleund worden op eerdere ervaringen, Delfland moest feitelijk leren door te doen.

De afgelopen jaren is gebleken dat deze vismigratievoorziening technisch niet goed werkt. In de huidige situatie zijn de pompen vis-onvriendelijk, de aanwezige vishevel en de Meyberg vistrappen werken niet voldoende efficiënt en de huidige viswering werkt niet. Eén van de visweringen is kapot gevaren door een boot en de andere viswering functioneert niet. Buren klagen over beschadigde en dode vissen in de boezem. Dit trekt vogels (meeuwen) aan.

De afgelopen jaren zijn verschillende herstel- en aanvullende verbetermaatregelen gedaan. Geconstateerd is dat dit geen goed effect heeft gehad en dat er naar een degelijke lange termijn oplossing moest worden gezocht voor deze belangrijke plek in het vismigratie netwerk. Er is onderzocht welke oplossingen hiervoor mogelijk en effectief zijn. In dit memo worden de verschillende oplossingen beschreven, en wordt toegelicht waarom gekozen wordt voor het vervangen van de pompen door visvriendelijke pompen, en het realiseren van een nieuwe vispassage.

Opdracht

Gevraagd is onderzoek uit te voeren welke oplossingen mogelijk zijn om de vismigratie in de beide Aalkeetpolders te verbeteren.

Conclusie

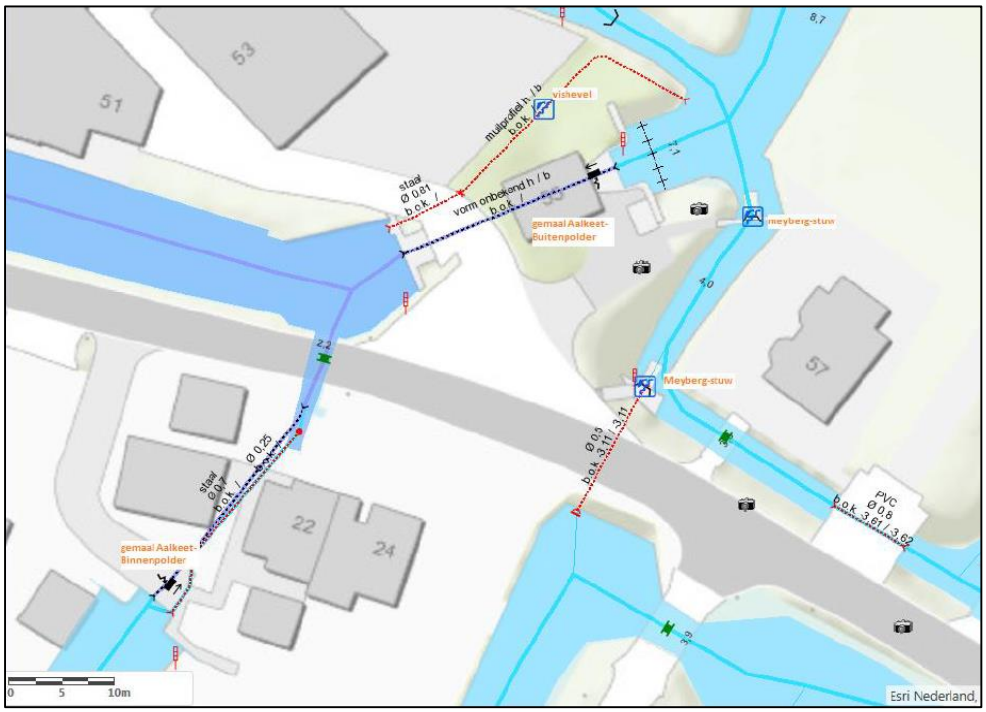
Op basis van het uitwerken en afwegen van de opties wordt voorgesteld te kiezen voor de aanleg van een gecombineerde vispassage voor zowel de Binnen als de Buitenpolder, vlak langs het gemaal Buitenpolder. De vispassage kan per polder, bij toerbeurt, ingezet worden en kan automatisch worden geregeld. Dit is een effectieve (want twee polders worden ontsloten), beproefde en goed uitvoerbare oplossing zonder veel extra risico's.
Daarbij wordt voorgesteld de bestaande schachtpompen elk te vervangen door één visvriendelijke pomp. In de praktijk is de huidige capaciteit ruimschoots voldoende, in extreme situaties kunnen noodpompen worden bijgeschakeld (een binnen Delfland gangbare oplossing).

Opties

Hieronder zijn een aantal opties uitgewerkt.

Bestaande situatie

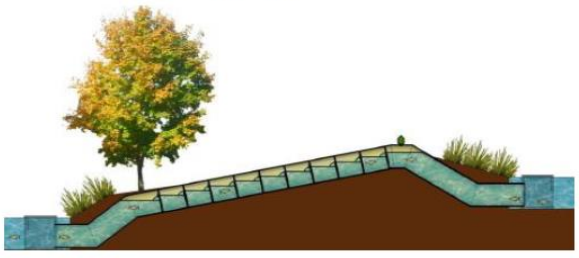
In de huidige situatie (zie foto's hieronder) kan de vis vanuit de Aalkeet-Buitenpolder via de vishevelconstructie van en naar de boezem migreren.
De vissen uit de Aalkeet-Binnenpolder kunnen via de twee Meyberg-stuwen van en naar de Aalkeet-Buitenpolder migreren, en zo (via de Aalkeet-Buitenpolder) ook de boezem bereiken. En vice versa.

Gemaal Aalkeet Buitenpolder

Meyberg stuw

Viswering

Visheveltrap

Oplossingsopties

Er zijn verschillende opties uitgewerkt om de vismigratie tussen de beide Aalkeetpolders en de boezem te herstellen. Het gaat daarbij steeds om een combinatie van het realiseren van een vispassage van de boezem naar de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder én het installeren van visvriendelijke pompen.

Opties voor oplossing vismigratie van de boezem naar de polder

Figuur 1 Vismigratie Aalkeetpolder - optie A t/m E

Optie A
De aanleg van een vispassage Binnenpolder onder de toegangsweg van het gemaal Aalkeet Binnenpolder, bedoeld voor de vismigratie van de Aalkeet Binnenpolder naar de boezem en weer terug. Dit betekent dat er een grote buis wordt aangelegd onder de toegangsweg naar het gemaal, welke ook de weg kruist (Zuidbuurt). In de Zuidbuurt zitten veel kabels en leidingen en er is een smalle kant aan de zijde van de boezem. Dit maakt de aanleg van een grote kruisende buis bijna onmogelijk zonder kabels en leidingen van de nutsvoorzieningen om te hoeven leggen. Verder is het uit bedieningsveiligheid niet gewenst om in de smalle berm een uitstroomvoorziening te bedienen.

Conclusie:
Vanwege de grote verkeersoverlast en de naar verwachting hoge verlegkosten van de nutsvoorzieningen maken deze optie niet voor de hand liggend. Ook het moeten bedienen van

een afsluiter in een zeer smalle berm is vanuit veiligheidsoverwegingen ten zeerste af te raden.

Optie B
De aanleg van een vispassage Binnenpolder langs het bestaande gemaal, in de vorm van een buis, tussen bebouwing door en aan laten sluiten op de oude maalgang. Er is hier weinig tot geen ruimte om te werken of te graven. Werken vlak langs zeer oude en niet al te stevige bebouwing leidt zeer waarschijnlijk tot schade of instortingen. Naar verwachting zullen obstakels in de ondergrond (uit het verleden) het graafwerk ernstig kunnen belemmeren.

Conclusie:
Vanwege de zeer beperkte ruimte om te werken, de vele obstakels in de ondergrond en het grote risico van schade aan panden van derden, valt deze optie af.

Optie C
De aanleg van de vispassage voor de Buitenpolder, op de locatie van de huidige vishevelleiding. De bestaande hevelleiding dient dan eerst te worden verwijderd. Dan ontstaat er ruimte om de nieuwe vispassageleiding in te graven. Bij deze optie wordt de Binnenpolder niet ontsloten voor vis.

Conclusie:
Deze optie valt af omdat de Binnenpolder hiermee niet wordt ontsloten.

Optie D
De aanleg van de vispassage leidingen van zowel de Binnen als Buitenpolder evenwijdig aan de Zuidbuurt en gebruikmakend van de oude maalgang van de Binnenpolder. Boven op de kade vlak langs de weg dus. Vele kabels en leidingen bevinden zich hier in de ondergrond en er is weinig tot geen ruimte tot de aangrenzende particuliere percelen. De weg zal vanwege deze werkzaamheden in zijn geheel moeten worden afgesloten.

Conclusie:
Vanwege de naar verwachting hoge omlegkosten van de nutsvoorzieningen en de grote verkeersoverlast valt deze optie af.

Optie E
De aanleg van een gecombineerde vispassage voor zowel de Binnen als de Buitenpolder, vlak langs het gemaal Buitenpolder. De bestaande uitstroomvoorziening in de boezem kan dan behouden blijven en een deel van de bestaande leiding kan gebruikt worden. Met een T-stuk wordt er een verbinding naar zowel de Binnen als de Buitenpolder gerealiseerd.
Voor de Buitenpolder wordt de leiding ingegraven op de locatie van de huidige leiding. Voor de Binnenpolder wordt de vispassageleiding aangesloten op de plek waar nu de 1e Meybergstuw nog ligt (via een de bestaande duiker onder de weg wordt deze leiding direct aangesloten op de Binnenpolder.)
De vispassage kan per polder, bij toerbeurt, ingezet worden en kan automatisch worden geregeld.

Conclusie:
Bij deze oplossing is de vismigratie naar zowel de Binnen- als de Buitenpolder mogelijk.
Er zijn geen obstakels in de ondergrond bekend, of kabels en leidingen die in de weg liggen.
De verkeersoverlast zal beperkt blijven omdat gewerkt wordt op een afrit en niet midden op de weg. Dit is een effectieve (want twee polders worden ontsloten) en goed uitvoerbare oplossing zonder veel extra risico's.

Opties voor de pompen

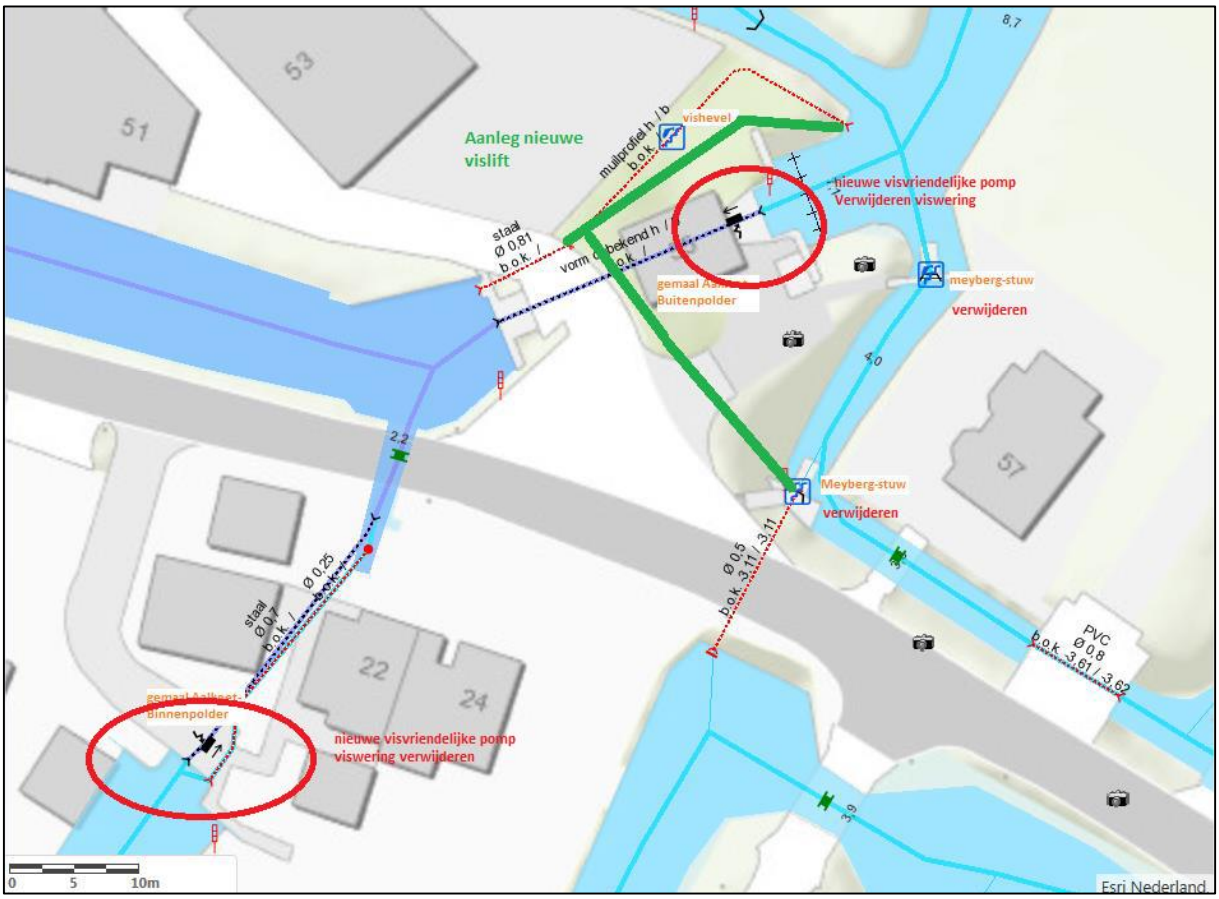
De vismigratie vanuit de polder naar de boezem loopt via de pomp van het gemaal. Deze zijn nu niet visvriendelijk en worden vervangen voor pompen die wel visvriendelijk zijn.

Optie 1
In Delflands Programma van Eisen, PvE, voor gemalen staat dat gemalen met een capaciteit van > 20 m3/min, uitgevoerd dienen te worden met 2 pompen. In bestaande situatie staat er in de gemalen maar 1 pomp per gemaal. Er is geen ruimte om 2 pompen in te bouwen in de huidige opzet. Dit vraag om een vergroting van de instroom, verplaatsen van de krooshekreiniger en grote civiele aanpassingen.

Optie 2
In de huidige situatie zijn geen noemenswaardige problemen opgetreden met het opereren met 1 pomp. Bij het één op één vervangen van de bestaande schachtpomp voor een visvriendelijke pomp zijn de civiele aanpassingen minimaal en de werkzaamheden te overzien. Ten opzichte van optie 1 scheelt dat in kosten € 300.000.

Conclusie:
In de huidige situatie draaien de gemalen probleemloos met één pomp. In zeer extreme situaties kunnen noodpompen worden bijgeschakeld, dit is binnen Delfland een gangbare oplossing. Uit kostentechnische overwegingen wordt daarom voorgesteld af te wijken van Delflands Programma van Eisen. Daarom gaat het voorstel verder conform optie 2, met het vervangen van de twee bestaande schachtpompen door twee nieuwe visvriendelijke pompen (in plaats van vier).

Eindsituatie overzicht van alle maatregelen

Conclusie

<u>Vismigratievoorziening</u>
Voorgesteld wordt te kiezen voor optie E, zoals hierboven beschreven: de aanleg van een gecombineerde vispassage voor zowel de Binnen als de Buitenpolder, vlak langs het gemaal Buitenpolder. De vispassage kan per polder, bij toerbeurt, ingezet worden en kan automatisch worden geregeld. Dit is een effectieve (want twee polders worden ontsloten) en goed uitvoerbare oplossing zonder veel extra risico's.

<u>Pompen</u>
Voorgesteld wordt de bestaande schachtpompen elk te vervangen door één visvriendelijke pomp. In de praktijk is de huidige capaciteit ruimschoots voldoende, in extreme situaties kunnen noodpompen worden bijgeschakeld (een binnen Delfland gangbare oplossing).

<u>Risico's</u>
In een risicosessie zijn de mogelijke risico's benoemd. Conform de gebruikelijke werkwijze worden de drie belangrijkste risico's uit de risico-inventarisatie opgenomen.

- In de praktijk liggen er toch kabels of leidingen in de weg. De kunnen aanleiding geven voor benodigde aanpassingen die tijd en geld kosten. Als risicobeheersing kiezen voor extra voorgraven en een Klic melding
- Het werk is nabij "oudere" panden en er moet ook geheid worden. Dit kan leiden tot schade aan omliggende gebouwen. Goede monitoring vooraf en gedurende de werkzaamheden zodat op tijd ingegrepen kan worden.

- De aanpassingen (waaronder de nieuwe pomp) moeten uitgevoerd worden in een bestaande omgeving/behuizing. Dat kan leiden tot omstandigheden die in de praktijk anders blijken te zijn dan op de tekening. Dit heeft gevolgen voor de planning en de kosten. In het ontwerp wordt hier zo goed mogelijk op geanticipeerd.

Financiën

Onderstaand wordt de kostenindicatie weergegeven voor de aanpassing van de vispassages en de aanpassing van de pompen in de Aalkeetpolders (afgeronde bedragen, verder uitgewerkt in de SSK.

Dit geeft een benodigd krediet van ongeveer € 1.000.000,-.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
1406451
DATUM D&H VERGADERING
9 juli 2019
DELFT

ONDERWERP
Waterkwaliteitsrapportage 2018

Geachte leden,

Hierbij bieden wij u de Waterkwaliteitsrapportage Delfland 2018 aan.
De zorg voor de waterkwaliteit is één van de kerntaken van Delfland. Delfland werkt aan schoon en gezond water voor mens en dier en levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leefomgeving.

Delfland heeft zijn doelen en beleid om de watersysteemkwaliteit te verbeteren vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021 (Delfland, 2015) en in het KRW-programma 2016-2021, dat is opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 Rijn Delta.
Delfland heeft voor de periode 2016-2021 de verplichting om condities te creëren op basis waarvan in 2027 de KRW-doelen kunnen worden gehaald. Het maatregelenpakket voor de KRW is daarop gericht.
Om dit te bereiken wordt parallel gewerkt aan het terugdringen van concentraties van vervuilende stoffen (zoals gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten) en de inrichting en beheer van waternatuur in onze wateren. Ook wordt ingezet op het vergroten van het waterbewustzijn en beïnvloeding van beleid op landelijk niveau.
Het waterkwaliteitsbeleid richt zich op het voorkómen of maximaal terugdringen van verontreiniging en een multifunctioneel inzetbaar gezond watersysteem.
Om de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten te houden, monitort en bewaakt Delfland de waterkwaliteit. In dit rapport staan de resultaten van de monitoring in 2018.

De belangrijkste ontwikkelingen in 2018 voor de waterkwaliteit
De chemische waterkwaliteit is in 2018 weer een stukje beter geworden. Meststoffen en bestrijdingsmiddelen worden minder in het oppervlaktewater aangetoond. De verbetering is vooral behaald door de extra inzet in het glastuinbouwgebied (Gebiedsgerichte aanpak) en door samen te werken met de partners in ons gebied. Toch voldoet de chemische waterkwaliteit nog niet aan de normen en moet er nog veel gebeuren om de waterkwaliteit op orde te krijgen.
De komende jaren blijven we daarom, samen met onze partners, hard werken aan de verbetering van de waterkwaliteit.
Ook voor het behalen van de ecologische doelen is er een behoorlijke verbetering nodig. Vooral de structuur die nodig is voor organismen om tussen te leven, met name waterplanten, voldoet niet.
Delfland geeft daarom een impuls aan plannen en projecten voor waternatuur. In het verleden werd er vooral ingezet op de aanleg van natte ecologische zones. Inmiddels is het maatregelenpakket verbreed naar een gevarieerd pakket aan

maatregelen, waarbij bijvoorbeeld ook wordt ingezet op beheer en onderhoud, ecologisch en gedifferentieerd baggeren en maaien, en maatregelen om de structuur in bestaande watergangen te verbeteren. Hierbij kan gedacht worden aan takkenbossen in de oevers, minder steile oevers, variatie in type oevers en waterbodemprofiel, en bescherming tegen golfslag.

Halen we de KRW-doelen in 2027?
De waterkwaliteitsrapportage laat zien dat er weliswaar verbeteringen zijn, maar dat de doelen van de KRW nog niet binnen handbereik zijn. Voor het behalen van de doelen is nog een behoorlijke verbetering nodig.
Met de ingezette koers, zoals de gebiedsgerichte aanpak in de glastuinbouwpolders en het verbreden van het maatregelenpakket voor het realiseren van waternatuur, zijn we op de goede weg. Maar om de doelen te halen is verdere optimalisatie en intensivering tot en met 2027 noodzakelijk.
Deze bestuursperiode zetten we daarom onverminderd in op uitvoering en versterking van het maatregelenpakket behorende bij SGBP2 (vóór 2022). Daarbij wordt het watersysteem en de ecologische ontwikkeling permanent gemonitord en wordt op basis van de resultaten de koers zonodig bijgesteld.

Het nieuwe Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP3, 2022–2027) biedt daarnaast een kans om doelstellingen beter passend te maken op de gebiedskenmerken van Delfland. Met het genoemde Stroomgebiedsbeheerplan 2016-2021, ofwel SGBP2, zijn er KRW-doelen voor 2027 vastgesteld. Deze zijn destijds bepaald op basis van de kennis van het watersysteem van dat moment. Met het vaststellen van het nieuwe SGBP3 worden doelen voor 2027 opnieuw bepaald. Dit zijn doelen die kunnen worden bijgesteld ten opzichte van de doelen uit SGBP2, en waarbij rekening kan worden gehouden met de aard van en opgedane kennis over het watersysteem. Deze doelen kunnen dus beter passend gemaakt worden bij het Delflandse watersysteem. In combinatie met de blijvende inzet zijn de nieuw vast te stellen doelen daarmee naar verwachting haalbaar. In SGBP3 zullen tevens maatregelen worden vastgelegd, die uitgevoerd worden in de periode 2022–2027.

Samenvattend zeggen wij dat schoner water een belangrijk aandachtspunt blijft nu en in de nabije toekomst. Delfland werkt samen met haar partners aan schoon en gezond water voor mens en dier om een bijdrage te leveren aan een aantrekkelijke leefomgeving. De inspanningen van Delfland op weg naar schoon water blijven onveranderd hoog, zoals ook in het Bestuursakkoord 2019–2023 is opgenomen.
In 2019 wordt een nieuwe programmatische aanpak voor de waterkwaliteit opgezet. Onderdeel daarvan is het proces om te komen tot aangepaste KRW-doelstellingen voor 2027, in het SGBP3. U wordt daarbij betrokken, te starten met de informatieve VV van 18 juli 2019.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de Secretaris,	de Dijkgraaf,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Waterkwaliteits-rapportage 2018

Hoogheemraadschap van
Delfland

Waterkwaliteitsrapportage

2018

Colofon

Uitgave van: Hoogheemraadschap van Delfland
Sector Bestuur, Beleid en Communicatie
Team Watersysteemkwaliteit

Kenmerk: 1406453

Datum: juli 2019

Inhoud

Samenvatting 6

Inleiding 8

1 Bestrijdingsmiddelen 10

2 Stikstof en fosfaat 14

3 Overige stoffen 19

4 Ecologische kwaliteit 25

5 Vis 30

6 Exoten 33

7 Kroos 35

8 Zwemwater 37

9 Toetsing KaderRichtlijn Water 39

10 Ecologische sleutelfactoren 45

11 Conclusies 50

Literatuur 52

Samenvatting

Lange termijn doel: KRW 2027
De waterkwaliteitsambities voor Delfland staan weergegeven in het Waterbeheerplan 2016-2021. De Europese Kaderrichtlijn Water vormt daarbij een belangrijk kader. Deze legt op dat een goede fysisch-chemische en ecologische toestand bereikt moet worden in de oppervlaktewateren van Delfland. Het Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 vormt het beleids- en maatregelenkader voor de waterlichamen van Delfland.
Om de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten te houden, monitort en bewaakt het Hoogheemraadschap van Delfland de waterkwaliteit.

Delfland heeft voor de periode 2016-2021 de verplichting om condities te creëren op basis waarvan in 2027 de KRW-doelen kunnen worden gehaald. Het maatregelenpakket voor de KRW is daarop gericht. Om dit te bereiken wordt parallel gewerkt aan het terugdringen van concentraties van vervuilende stoffen (zoals gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten) en de inrichting en beheer van waternatuur in onze wateren. Ook wordt ingezet op het vergroten van het waterbewustzijn en beïnvloeding van beleid op landelijk niveau. Het waterkwaliteitsbeleid richt zich op het voorkómen of maximaal terugdringen van verontreiniging en een multifunctioneel inzetbaar gezond watersysteem.
Om de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten te houden, monitort en bewaakt Delfland de waterkwaliteit. In dit rapport staan de resultaten van de monitoring in 2018, waarbij hieronder een samenvatting van de resultaten wordt gegeven:

Uit de rapportage blijkt dat de chemische waterkwaliteit in 2018 weer een stukje beter is geworden. In de West- en Oostboezem is een dalende concentratie aan stikstof in het zomerhalfjaar gemeten en de concentratie aan fosfor blijft de laatste drie jaar nagenoeg gelijk.
In 2018 is het laagste aantal bestrijdingsmiddelen aangetoond sinds er door Delfland bestrijdingsmiddelen worden gemeten. In 2018 is de norm van 12 bestrijdingsmiddelen overschreden. De gemiddelde concentratie aan bestrijdingsmiddelen is iets toegenomen ten opzichte van 2017, maar wel ver onder de concentratie die als prestatie indicator is afgesproken voor 2018. Een verklaring hiervoor kan zijn dat er meer wordt gewerkt met minder giftige middelen, maar deze worden wel in hogere concentratie toegepast. Ondanks de verbeteringen worden bestrijdingsmiddelen en meststoffen nog altijd in te hoge concentraties in het oppervlaktewater aangetroffen. Dit belemmert op veel plaatsen de ontwikkeling van een gezond ecosysteem.
Het verder terugdringen van lozingen op het oppervlaktewater en de meststoffen vanuit de landbouw zijn de komende jaren van grote invloed op de waterkwaliteit.
De verwachtingen voor 2018 waren door de lange droge zomer gespannen. Na de stagnatie in 2016 en de lichte verbetering in 2017, blijkt de verbeterende trend van de chemische waterkwaliteit zich in 2018 voort te zetten. De extra inspanningen via de bronaanpak (Gebiedsgerichte aanpak) levert duidelijk resultaten op. Toch voldoet de chemische waterkwaliteit op veel plaatsen niet aan de normen en moet er nog veel gebeuren om de waterkwaliteit op orde te krijgen. Ook de komende jaren blijven we samenwerken om de waterkwaliteit te verbeteren.
Of op de lange termijn de doelen gehaald gaan worden met de huidige set aan maatregelen is onzeker. Delfland is hiervoor ook afhankelijk van extern beleid, bijvoorbeeld van mestbeleid door het rijk. Het externe beleid is van sterke invloed op de hoeveelheid meststoffen in de Delflandse wateren. Daarom wordt de samenwerking met partners (gemeenten, glastuinbouw en melkveehouderij) om emissies te stoppen gecontinueerd. Deze samenwerking wordt onder andere vormgegeven in het Afsprakenkader Emissieloze kas, dat tot eind 2022 is verlengd.
Verder volgt Delfland de Delta Aanpak Waterkwaliteit en zoetwater. Deze aanpak richt zich vooral op het terugdringen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen maar ook op nieuwe stoffen als geneesmiddelen en (micro)plastics. Delfland heeft met de melkveehouderij afspraken gemaakt over concrete bovenwettelijke maatregelen voor het terugdringen van uitspoeling van meststoffen.

Er is ook al veel gebeurd om de ecologie te verbeteren. Tot en met 2017 zijn vooral natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vismigratievoorzieningen zijn aangelegd. Maar voor een robuust netwerk van waternatuur is meer nodig. Daarnaast gaat verbetering van ecologie vaak niet geleidelijk, maar in sprongen, en is de ontwikkeling niet 100% voorspelbaar. De ecologische toetsing laat verschuivingen in verschillende voor de ecologie belangrijke aspecten zien, maar voor het geheelplaatje verandert er (nog) weinig.
Voor het behalen van de doelen voor de KRW is er een behoorlijke verbetering nodig. Vooral de structuur die nodig is voor organismen om tussen te leven, met name waterplanten, voldoet niet. De resultaten van de toetsing aan de normen van de KaderRichtlijn Water laten zien dat voor een aantal waterlichamen een deel van de doelen worden behaald, maar voor een substantieel deel nog niet. De soortgroep waterplanten scoort het slechtst, met scores in de categorieën “ontoereikend” en “slecht”. Deze slechte score wordt veroorzaakt door meerdere componenten. De belangrijkste oorzaken zijn het tekort aan ruimte voor ontwikkeling, maar ook slechte condities voor waterplanten om te groeien, zoals te veel nutriënten in het oppervlaktewater, golfslag, vraat, of niet optimaal onderhoud.

In 2018 is aan de waterkwaliteitsrapportage een hoofdstuk toegevoegd over ecologische sleutelfactoren (ESF’s). Dit is een nieuwe methode om de ecologische toestand van het water te beschrijven. De resultaten van deze methode zijn in 2018 vergelijkbaar met die van de KRW-toetsing. De ESF’s slaan ook een brug tussen chemie en ecologie. ESF2 lichtintensiteit (doorzicht), ESF 7 organische belasting (nutriënten) en ESF8 toxiciteit (chemische stoffen) moeten op orde zijn om ook een goede ecologie te kunnen ontwikkelen. Met andere woorden, het maatregelenpakket om te komen tot een goede ecologie bevat ook verbeterpunten voor de chemie. Omdat de verschillende ESF’s

aangeven waar belangrijke "stuurknoppen' zitten voor het bereiken van de ecologische doelen van het watersysteem, zal deze methode de komende jaren een belangrijke plaats krijgen in de beoordeling en verbetering van het watersysteem.
Meer informatie over de sleutelfactoren is te vinden in de STOWA-publicatie met nummer 2018-24, "Waterkwaliteit. Realiseren van ecologische waterkwaliteitsdoelen (KRW)".

Delfland geeft tot eind 2021 een impuls aan plannen en projecten voor waternatuur. Vanaf 2018 is het maatregelenpakket, met daarvoor een focus op natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vismigratievoorzieningen, verbreed naar een gevarieerd pakket aan maatregelen, waarbij bijvoorbeeld ook wordt ingezet op beheer en onderhoud, ecologisch en gedifferentieerd baggeren en maaien, en maatregelen om de structuur in bestaande watergangen te verbeteren. Hierbij kan gedacht worden aan takkenbossen in de oevers, minder steile oevers en variatie in type oevers en waterbodemprofiel, en beschermingen tegen golfslag.

Halen we de KRW-doelen in 2027?
De waterkwaliteitsrapportage laat zien dat er weliswaar verbeteringen zijn, maar dat de doelen van de KRW nog niet binnen handbereik zijn. Voor het behalen van de doelen is nog een behoorlijke verbetering nodig.
Met de ingezette koers, zoals de gebiedsgerichte aanpak in de glastuinbouwpolders en het verbreden van het maatregelenpakket voor het realiseren van waternatuur zijn we op de goede weg. Maar om de doelen te halen is verdere optimalisatie en intensivering tot en met 2027 noodzakelijk. Hierbij moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan. Deze komen terug in de rapportage. Voor nutriënten bijvoorbeeld geldt dat het landelijk stoffenbeleid een doorslaggevende factor is voor het bereiken van de doelen. Maar ook voor overige verontreinigende stoffen geldt het principe "nee-tenzij": de doelen zijn niet haalbaar, tenzij het generieke beleid van het Rijk effectief is. Delfland kan deze bronnen niet of beperkt beïnvloeden; alleen een aanpak bij de bron zal uiteindelijk leiden tot duurzaam schoon water. Dit blijft ook het signaal dat de waterschappen in Rijn-West gezamenlijk blijven afgeven. Aanvullend geldt uiteraard dat de afspraken die zijn gemaakt met de gebiedspartners, zoals in de Bestuursovereenkomst KRW-Delfland, worden opgevolgd en de maatregelen ook een duurzame impact hebben. Ook wordt het watersysteem en de ecologische ontwikkeling permanent gemonitord en wordt op basis van de resultaten de koers zonodig bijgesteld.

Het nieuwe Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP3, 2022–2027) biedt daarnaast een kans om doelstellingen beter passend te maken op de gebiedskenmerken van Delfland. Met het genoemde Stroomgebiedsbeheerplan 2016-2021, ofwel SGBP2, zijn er KRW-doelen voor 2027 vastgesteld. Deze zijn destijds bepaald op basis van de kennis van het watersysteem van dat moment. Met het vaststellen van het nieuwe SGBP3 worden doelen voor 2027 opnieuw bepaald. Dit zijn doelen die kunnen worden bijgesteld ten opzichte van de doelen uit SGBP2, en waarbij rekening kan worden gehouden met de aard van en opgedane kennis over het watersysteem. Deze doelen kunnen dus beter passend gemaakt worden bij het Delflandse watersysteem. Deze doelen passen dus beter bij het Delflandse watersysteem. In combinatie met de blijvende inzet zijn de nieuw vast te stellen doelen daarmee naar verwachting haalbaar. In SGBP3 zullen tevens maatregelen worden vastgelegd, die uitgevoerd worden in de periode 2022–2027.

Inleiding

Schoon water is een essentieel onderdeel van een aantrekkelijke leefomgeving voor de mens om te werken, te wonen en te recreëren en is een randvoorwaarde voor planten en dieren. Delfland beschermt en verbetert de ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlaktewater in het beheergebied van Delfland. Dit is één van de kerntaken van het hoogheemraadschap.

Delfland heeft zijn beleid om de watersysteemkwaliteit te verbeteren vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021 (Delfland, 2015) en in het KRW-programma Delfland 2016-2021, dat is opgenomen in het Stroomgebied-beheerplan 2016-2021 Rijn Delta**.** Tevens vormt het Coalitieakkoord 2015-2019 'Iedereen bewust van water' en het bestuursakkoord 2019-2023 'Iedereen aan de slag voor water' de basis voor de inzet en samenwerking van Delfland voor gezond, schoon en zoet water en het watersysteem. Het waterkwaliteitsbeleid richt zich op het voorkomen of maximaal terugdringen van verontreiniging en een multifunctioneel inzetbaar ecologisch gezond watersysteem.
Ook wordt er gewerkt aan een nieuw Stroomgebiedsbeheerplan (SGBP3, 2022–2027). Dit plan biedt een kans om doelstellingen beter passend te maken op de gebiedskenmerken van Delfland. Met het huidige Stroomgebiedsbeheerplan 2016-2021, ofwel SGBP2, zijn er KRW-doelen voor 2027 vastgesteld. Deze zijn destijds bepaald op basis van de kennis van het watersysteem van dat moment. Met het vaststellen van het nieuwe SGBP3 worden doelen voor 2027 opnieuw bepaald. Dit zijn doelen die kunnen worden bijgesteld ten opzichte van de doelen uit SGBP2, en waarbij rekening kan worden gehouden met de aard van en opgedane kennis over het watersysteem. Deze doelen kunnen dus beter passend gemaakt worden bij het Delflandse watersysteem. In combinatie met de blijvende inzet zijn de nieuw vast te stellen doelen daarmee naar verwachting haalbaar. In SGBP3 zullen tevens maatregelen worden vastgelegd, die uitgevoerd worden in de periode 2022–2027.

Voor 2018 gaan we uit van de strategische doelen voor gezond water, zoals geformuleerd in het Waterbeheerplan 2016-2021, zijn:

Chemie
In 2021 is de chemische waterkwaliteit zodanig dat met een voortgaande ontwikkeling van de ecologische en chemische waterkwaliteit de KRW-doelen in 2027 zijn gehaald.

Ecologie
KRW-waterlichamen
In 2021 zijn de inrichting, het beheer en de waterkwaliteit in de KRW- waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald.

Vismigratie
In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 worden gehaald.

Lokaal water
In de planperiode van het WBP 5 wordt het ambitieniveau voor de waterkwaliteit in de lokale wateren van Delfland vastgesteld en voldoet de waterkwaliteit voor een deel van dit water aan de wensen van burgers, gemeenten en Delfland.

Monitoring is nodig om de actuele toestand te bepalen en deze te toetsen aan de normen. Daarnaast volgt Delfland met monitoring de lange termijn ontwikkeling van de watersysteemkwaliteit en het effect van maatregelen. Dit biedt ook inzicht in de voortgang van de doelen.
Monitoring van de watersysteemkwaliteit is wettelijk verplicht, de bepalingen die betrekking hebben op monitoring zijn in de Nederlandse wetgeving opgenomen in hoofdstuk 5 van de Wet Milieubeheer en de Waterwet. Ook het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW) verplicht de waterbeheerder tot uitvoeren van monitoring volgens een monitoringsprogramma.
Delfland gebruikt de Ecologische Beoordelingssystematiek (EBEO) voor de ecologische beoordeling van het oppervlaktewater. Omdat de toetsing aan de KRW conform de vanuit de KRW voorgeschreven methodiek wordt gedaan (aan de hand van Ecologische Kwaliteitsratio's, EKR's), is deze toetsing als apart hoofdstuk opgenomen. In dit hoofdstuk worden de resultaten van voorgaande hoofdstukken gebruikt om de resultaten van de KRW-toetsing te verklaren.
Dit jaar is er voor het eerst een hoofdstuk opgenomen over de Ecologische sleutelfactoren (ESF). Dit is een nieuwe methode om de toestand van het water te bepalen die ook landelijk wordt gebruikt.

In deze rapportage over 2018 worden de volgende resultaten per hoofdstuk behandeld.

1. Bestrijdingsmiddelen
2. Stikstof en fosfaat
3. Overige stoffen
4. Ecologische kwaliteit
5. Vis
6. Exoten
7. Kroos
8. Zwemwater
9. Toetsing Kader Richtlijn Water
10. Ecologische sleutelfactoren

Voor de onderdelen "Vis" en "Zwemwater" zijn aparte rapportages opgesteld. Om een compleet beeld te hebben van de waterkwaliteit zijn van deze rapporten samenvattingen als een apart hoofdstuk in de Waterkwaliteitsrapportage opgenomen. Het rapport wordt afgesloten met de algemene conclusies (hoofdstuk 11).

1 Bestrijdingsmiddelen

In 2018 is van 12 bestrijdingsmiddelen de norm overschreden. Dit is het laagste aantal sinds er door Delfland bestrijdingsmiddelen worden gemeten. De inspanningen van de afgelopen jaren (aansluiting riolering, gebiedsgerichte aanpak, communicatie Glastuinbouw Nederland en Nefyto (de gewasbeschermingsmiddelenindustrie), etc.) sorteren effect. Desalniettemin treffen we bestrijdingsmiddelen nog altijd te vaak en incidenteel in hoge concentraties aan. Dit belemmert op veel plaatsen de ontwikkeling van een gezond ecosysteem.

1.1 Doel

Om de effecten van maatregelen te kunnen monitoren zijn twee prestatie-indicatoren (PI) voor 2018 vastgesteld:

1. *Het percentage aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de boezem is 6,5 % of lager.*
2. *De gemiddelde concentratie van de bestrijdingsmiddelen in de boezem is 0,13 µg/l of lager.*

Deze doelen zijn opgenomen in het Uitvoeringsprogramma Waterbeheerplan 2015-2021. Ieder jaar worden deze prestatie-indicatoren strenger.

1.2 Toestand

Delfland heeft een meetnet om de waterkwaliteit van het glastuinbouwgebied te monitoren: er zijn 23 meetlocaties in het meetnet voor de glastuinbouw, namelijk op 3 referentielocaties buiten het glastuinbouwgebied, 5 boezemlocaties en 15 locaties in glastuinbouwgebied. Op deze locaties zijn elke maand bestrijdingsmiddelen, stikstof en fosfaat gemeten (figuur 1.1).
De polders waar in 2018 gemiddeld de meeste (aantal) bestrijdingsmiddelen zijn aangetroffen, zijn: Vlotwatering (gemeente Westland), Oude Campspolder (gemeente Westland en Midden-Delfland), Hoefpolder (gemeente Westland) en de Oranjepolder (gemeente Westland). Per meting werden op de locatie Vlotwatering 15 stoffen aangetroffen en in de andere drie polders 14 stoffen (figuur 1.4).
In het hele meetnet glastuinbouwgebied zijn 12 verschillende bestrijdingsmiddelen gemeten die de norm hebben overschreden (figuur 1.5). De stoffen die op de meeste locaties de norm overschrijden zijn imidacloprid (toegelaten onder restricties), pirimicarb (toegelaten) en carbendazim (niet toegelaten). De grootste overschrijdingen zijn afkomstig van de stoffen abamectine (toegelaten), deltamethrin (toegelaten) en esfenvaleraat (toegelaten).

Op de meetpunten ín het glastuinbouwgebied komen de hoogste concentraties bestrijdingsmiddelen voor en is het aantal bestrijdingsmiddelen dat gemiddeld aangetroffen wordt het grootst (figuren 1.2 en 1.3). Uit een analyse van de gegevens blijkt ook dat de stoffen zich via de boezem verder verspreiden over het gebied.
Zowel de concentraties als het aantal stoffen dat boven de norm wordt aangetroffen, ligt al jaren stukken hoger in het glastuinbouwgebied dan in de boezemlocaties en referentielocaties.
De gemiddelde concentratie per aangetroffen bestrijdingsmiddel is in 2018 iets toegenomen ten opzichte van 2017, maar nog wel ver onder de opgestelde PI (figuur 1.3). Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat er verschuiving plaatsvindt in het gebruik van middelen. Zeer giftige stoffen worden verboden en hiervoor komen minder giftige stoffen in de plaats. Deze minder giftige stoffen worden dan wel in een hogere concentratie gebruikt.

Het verbieden van middelen zorgt ervoor dat deze stoffen vrijwel niet meer in het oppervlaktewater wordt aangetroffen. Toch worden er nog één verboden stof (carbendazim) normoverschrijdend in het oppervlaktewater aangetoond (zie figuur 1.5).
Carbendazim is ook een afbraakproduct van thiofanaat-methyl, welke ook in het oppervlaktewater is aangetroffen en wel is toegelaten. Onafhankelijk of de aangetroffen stof carbendazim hier een afbraakproduct betreft: de stof hoort niet in het oppervlaktewater terecht te komen.

Conclusie

Het aantal bestrijdingsmiddelen dat in het oppervlaktewater de norm overschrijdt, is in 2018 afgenomen ten opzichte van de vorige jaren. De gemiddelde totale concentratie is wel toegenomen ten opzichte van afgelopen jaar.
Het percentage aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de boezem bedraagt 5,6%, ten opzichte van het aantal gemeten stoffen in de boezem. Dit is lager dan de gestelde prestatie–indicator uit de begroting voor 2018 (6,5%).
De gemiddelde concentratie bestrijdingsmiddelen in de boezem bedraagt 0,07 µg/l. En ook deze waarde is flink lager dan de prestatie-indicator uit de begroting voor 2018 (0,13 µg/l).

De jaarlijkse prestatie-indicatoren, vanuit de begroting van Delfland, voor bestrijdingsmiddelen worden in de komende jaren strenger totdat in 2027 alle concentraties aan bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater voldoen aan de KRW-normen. Om tot 2027 deze prestatie-indicatoren te behalen, moet een verbeterende (dalende) trend van het percentage aangetroffen bestrijdingsmiddelen in de boezem optreden. In 2016 zagen we een stagnatie die reden gaf tot zorg. Met een intensivering van de aanpak lijkt in 2017 en 2018 de trend weer de goede richting te zijn afgebogen. Vanwege de droge zomer is in 2018 extra doorgespoeld met schoon water uit het Brielse Meer. In 2017 is dit niet gedaan. Desondanks heeft de daling in beide jaren doorgezet. Toch blijft een krachtige en gebundelde aanpak noodzakelijk: zolang in de glastuinbouwpolders het aantal gemeten bestrijdingsmiddelen en de concentraties van deze middelen hoog blijft, zullen deze middelen ook op de boezem (KRW-waterlichamen) worden aangetroffen.
Prioriteit blijven geven aan de handhaving bij (tuinbouw)bedrijven die bewust of onbewust lozen,

en een poldergerichte aanpak van bestrijdingsmiddelen (project "Gebiedsgerichte aanpak") en het creëren van waterbewustzijn bij tuinders samen met de partners zoals Glastuinbouw Nederland blijft essentieel.

1.3 Bronnen

Het water dat in de zomermaanden ingelaten wordt uit het Brielse meer bevat nauwelijks bestrijdingsmiddelen. Het water dat het gebied via de boezemgemalen verlaat bevat een veelvoud hiervan. Dit wijst erop dat de bron van bestrijdingsmiddelen binnen het beheergebied ligt.

Uit de metingen van de waterkwaliteit in het glastuinbouwgebied en uit het project Gebiedsgerichte aanpak, blijkt dat bewuste en onbewuste lozingen op het oppervlaktewater de belangrijkste bronnen van bestrijdingsmiddelen zijn binnen het beheergebied van Delfland. Daarnaast spelen bij de glastuinbouw de volgende bronnen een rol:

- Lekkage in de substraatteelt (via drainage, CO_2, lekke vloer en/of kasvoet)
- Volle grondteelt met bodemlekkages (komt uiteindelijk via grondwater in contact met oppervlaktewater)
- Rioolstoringen of te weinig buffercapaciteit in het riool.
- Een klein percentage (<3%) van de glastuinbouw is nog niet aangesloten op de riolering.

Andere (kleinere) bronnen buiten de glastuinbouw zijn bijvoorbeeld de agrarische sector en particulier gebruik van middelen.

1.4 Maatregelen

Om te komen tot een emissieloos glastuinbouwgebied wordt al enkele jaren maximaal ingezet op het terugdringen van verontreinigingen van het oppervlaktewater met bestrijdingsmiddelen.

De komende jaren blijft de advisering door handhaving bij (tuinbouw)bedrijven die bewust of onbewust lozen belangrijk. In de periode t/m 2019 heeft Delfland hier extra capaciteit en middelen voor. Jaarlijks zal circa 15% van alle (1500) glastuinbouwbedrijven gecontroleerd worden op ongewenste emissies en wet- en regelgeving. Eind 2021 zijn alle glastuinbouwgebieden op deze manier bezocht. Voor de langere termijn wordt ervan uit gegaan dat tuinders vanuit hun eigen verantwoordelijkheid voor het milieu en het oppervlaktewater waterbewust ondernemen. Delfland blijft dit stimuleren.
Om maximaal rendement te halen uit de inspanningen is de regionale samenwerking met gemeenten, Glastuinbouw Nederland en Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (Afsprakenkader emissieloze kas) verlengd tot en met 2022. Einddoel daarbij is een emissieloze kas in 2027.

Belangrijke onderdelen van het plan van aanpak van het uitvoeringsprogramma zijn:

1. Bewustwording, gedragsverandering en faciliteren;
2. Controle en (waar nodig) handhaving: belangrijk hierbij is het project "Gebiedsgerichte Aanpak".

Bij de start van het project "Gebiedsgerichte aanpak" bleek dat 50% van de tuinders een aanpassing moest verrichten om te voldoen aan de eisen. Bij een landelijke handhavingsdag in 2017 gericht op nullozers, is gebleken dat 2/3 van de bezochte tuinbedrijven geen nullozer was. Voorbeelden van overtredingen zijn het al dan niet bewust lozen van afvalwater en het gebruik van verboden middelen. Handhaving door andere partijen dan Delfland zoals door omgevingsdiensten en NVWA is essentieel om gedragsverandering te realiseren. Delfland voert gedragsonderzoek uit naar manieren om gedrag van tuinders effectief te kunnen beïnvloeden.

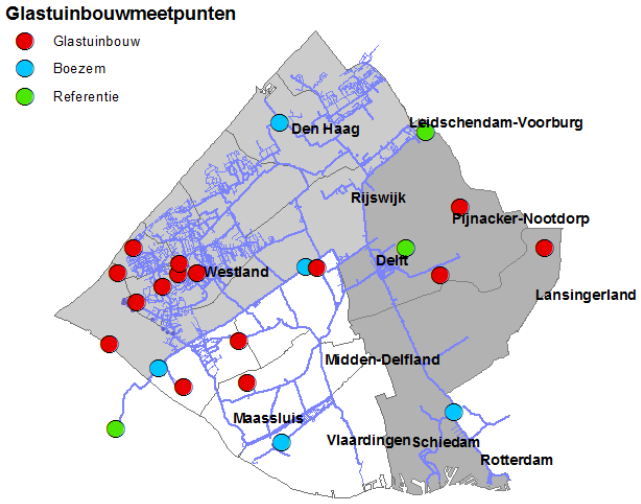
Het actief uitdragen van de resultaten van het project Gebiedsgerichte aanpak, van wet- en regelgeving, communicatie over de effecten van lozingen, de gevolgen hiervan en welke belangen er zijn, maakt onderdeel uit van de totale aanpak. In figuur 2.5 in het hoofdstuk 2 "Stikstof en fosfaat" blijkt dat de aanpak van de emissieroutes binnen het project Gebiedsgerichte aanpak effectief is.

De belangen voor de glastuinbouw zitten in het toelatingsbeleid van bestrijdingsmiddelen, het duurzame imago van de sector, en de eerlijke concurrentie. Als er te veel schadelijke stoffen in het water blijven voorkomen, bestaat het risico dat middelen verboden worden. Bovendien staat het 'groene' en 'duurzame' imago van de glastuinbouw onder druk. Evenals de onderlinge concurrentiepositie als de één wel investeert in waterbewust ondernemen, maar geremd wordt door anderen die dit (nog) niet doen.

Om te borgen dat wet- en regelgeving de verbetering van de waterkwaliteit ondersteunt, wordt, via de Unie van Waterschappen, ingezet op passend en uitvoerbaar beleid van de Rijksoverheid voor bestrijdingsmiddelen (en meststoffen). Dit is gericht op onder andere goede afstemming tussen regelgeving van verschillende ministeries (toelatingsbeleid, meststoffenbeleid) als het delen van kennis en informatie over emissies en agenderen van aanvullende emissiebeperkende maatregelen (Evaluatie Tweede nota duurzame gewasbescherming 2013-2023).

Samen met Glastuinbouw Nederland werkt Delfland aan een definitief besluit over het collectief zuiveren van gewasbeschermingsmiddelen. De verwachting is dat dit besluit eind 2019 zal worden genomen. Voorwaarde is dat alle deelnemers aan de collectieve zuivering het rioollozingsprotocol volgen en deelnemen aan een meetprogramma van de waterkwaliteit achter hun kas.

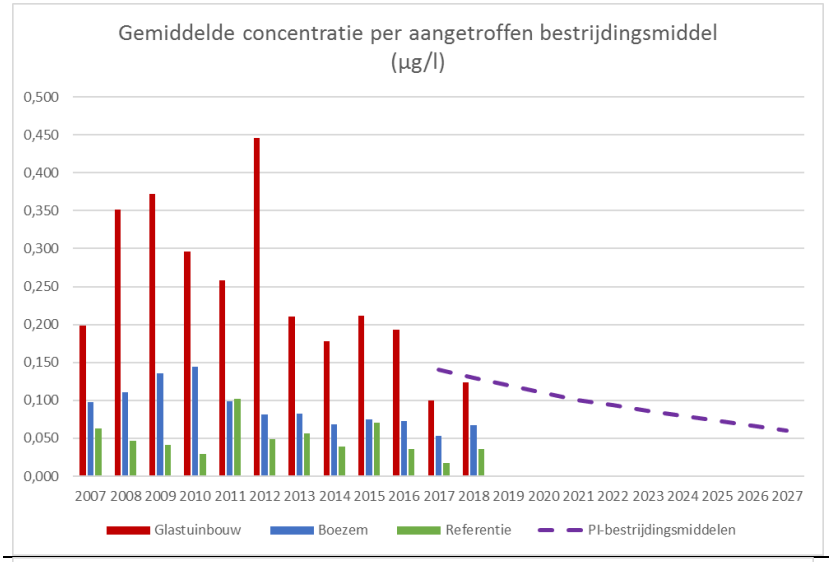
In 2019 zet Delfland zich samen met gemeenten en andere organisaties (zoals Glastuinbouw Nederland) in om ook bij andere sectoren meer waterbewustzijn te krijgen. Een dergelijke ontwikkeling sluit aan bij de maatschappelijke trend waarbij de consument steeds meer milieubewust ondernemen vraagt. Dit zien we terug in de eisen die de retail stelt aan producten in de schappen. Voor een beweging deze kant op, zijn actuele en transparante data randvoorwaardelijk. Hierin kan het participatief monitoren (samen meten = samen weten = samen handelen) een rol in vervullen. In 2019 zet Delfland in op het verder door ontwikkelen van lopende en nieuwe initiatieven.

Figuur 1.1:
Glastuinbouwmeetnet Delfland

Delfland heeft ongeveer 3500 hectare intensieve glastuinbouw.

Het meetnet van Delfland bestaat uit 23 meetlocaties, waarvan er 15 direct in het glastuinbouwgebied liggen. 5 locaties liggen in de boezem om de verspreiding in het gebied te bepalen en 3 locaties op schone referentiepunten.

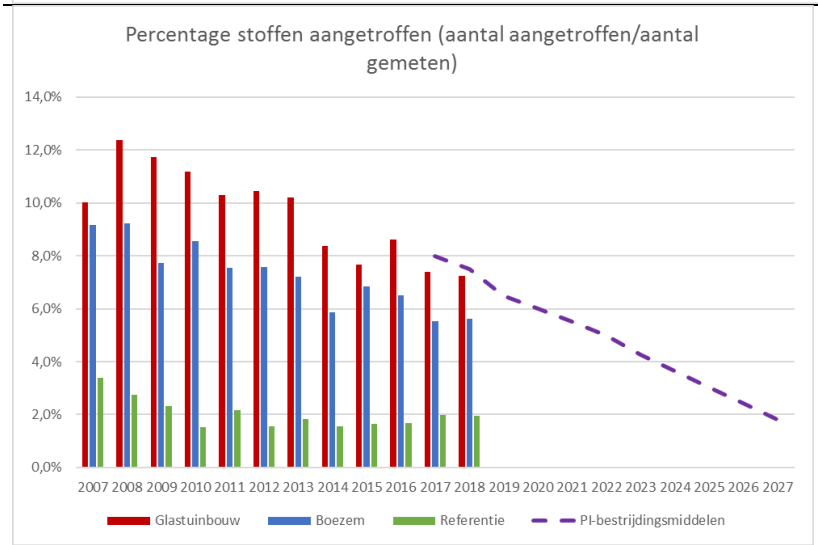
Figuur 1.2: Gemiddelde concentratie

Het verloop van de gemiddelde concentratie van bestrijdingsmiddelen in het glastuinbouwgebied (rood), boezem waar het water samenkomt (blauw) en referentielocaties welke niet onder invloed van de glastuinbouw staan (groen).

De concentraties van bestrijdingsmiddelen zijn duidelijk het hoogste bij de bron (glastuinbouw). De concentratie neemt in 2018 iets toe ten opzichte van 2017, maar is lager dan voorgaande jaren.

De gemiddelde concentratie is gebaseerd op de stoffen die zijn aangetoond boven de detectiegrens.

De PI voor de gemiddelde concentratie (stippellijn) is opgesteld voor de boezem (blauw). Uit de grafiek blijkt dat de PI ruim wordt gehaald.

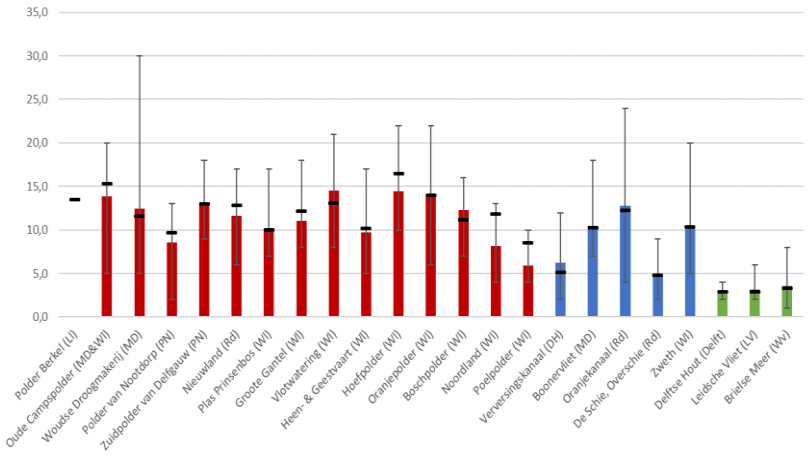

Figuur 1.3: Percentage stoffen aangetroffen

Het percentage stoffen dat is aangetroffen in het glastuinbouwgebied (rood), boezem waar het water samenkomt (blauw) en referentielocaties welke niet onder invloed van de glastuinbouw staan (groen).

Het percentage aangetroffen stoffen zijn het hoogste bij de bron (glastuinbouw). De PI voor bestrijdingsmiddelen is opgesteld voor de metingen in de boezem. De waarde in 2018 ligt ruim onder de opgestelde PI.

Het percentage stoffen dat wordt aangetroffen is bepaald door het aantal aangetroffen stoffen te delen door het totaal aantal stoffen dat in het meetpakket zit.

Figuur 1.4: Aantal Bestrijdingsmiddelen per locatie, glastuinbouwlocaties (rood), boezem (blauw) en referentielocaties (groen).
De meeste bestrijdingsmiddelen zijn in 2018 aangetroffen in de Vlotwatering, Oude Campspolder, Hoefpolder en de Oranjepolder. De verticale streep geeft de spreiding (max-min) van het aantal middelen per meting die zijn aangetroffen op de betreffende locatie en de horizontale streep is het aantal in 2017. Op de referentielocaties worden nauwelijks bestrijdingsmiddelen aangetroffen.
In Polder Berkel zijn in 2018 door een misverstand geen metingen uitgevoerd.

Delft	Delft	PN	Pijnacker-Nootdorp
DH	Den Haag	Rd	Rotterdam
LI	Lansingerland	WI	Westland
LV	Leidschendam-Voorburg	Ww	Westvoorne
MD	Midden-Delfland		

Totaal aantal normoverschrijdende bestrijdingsmiddelen per jaar		25	23	18	26	21	16	12
Stof	Merknaam (o.a.) jaar:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Niet toegelaten stoffen:								
Methylchloorpyrifos	Niet toegelaten							
Methylazinfos	Niet meer toegelaten (1999)							
Chloorfenvinfos	Niet meer toegelaten (2007)							
Malathion	Niet meer toegelaten (2007)							
Methomyl	Niet meer toegelaten (2009)							
Thiometon	Niet meer toegelaten (2010)							
Bitertanol	Niet meer toegelaten (2012)							
Dichloorvos	Niet meer toegelaten (2012)							
Carbendazim	Niet meer toegelaten (2016)							
Fenoxycarb	Niet meer toegelaten (2017)							
Linuron	Niet meer toegelaten (2017)							
Toegelaten stoffen:								
Abamectine	Vertimec Gold							
Acetamiprid	Gazelle							
Azoxystrobin	Ortiva							
Chlorantraniliprole	Altacor							
Cypermethrin	Talisma, No Fly							
Cyprodinil	Chorus, Switch							
Deltamethrin	Desect, Decis							
Dimethoaat	Danadim Progress							
Esfenvaleraat	Sumicidin Super							
Ethylchloorpyrifos	Pyristar							
Etridiazol	AAterra ME							
Fipronil	Fourmidor, Goliath							
Imidacloprid	Admire							
Indoxacarb	Steward, Advion							
Iprodion*	Rovral Aquaflo, Cavron Green							
Lambda-Cyhalothrin	Karate, Ninja							
Methiocarb	Mesurol							
Methoxyfenozide	Gladiator, Runner							
Methylpirimifos	Actellic							
Pendimethalin	Stomp, Malibu							
Pirimicarb	Pirimor							
Pymetrozine	Plenum							
Pyridaben	Sanmite, Carex							
Pyrimethanil	Alasca, Scala							
Spinosad	Tracer, Conserve							
Thiacloprid	Calypso							
Thiamethoxam	Cruiser, Actera							
Trans-Permethrin	Permas, Embalan							

* sinds 5-3-2018 niet meer toegelaten
hierna volgt nog een uiterste verkoopdatum en opgebruiktermijn

Figuur 1.5: Overzicht aangetroffen bestrijdingsmiddelen boven de norm sinds 2012

De toetsing van de aangetroffen bestrijdingsmiddelen vindt plaats op basis van de normen uit de KRW: het jaargemiddelde en de MAC-waarde (maximaal aanvaardbare concentratie). Indien deze voor de betreffende stof niet bestaat is het 90 percentiel getoetst aan de MTR (maximum toelaatbaar risico).
Vanwege verandering in de normen en toetsingsregels, zijn alle jaren opnieuw getoetst. Hierdoor vallen er vergeleken met de toetsing van voorgaande jaren minder stoffen in de categorie "niet toetsbaar".

Uit de tabel blijkt dat in het meetnet van het glastuinbouwgebied in 2018 12 verschillende bestrijdingsmiddelen zijn aangetroffen die de norm hebben overschreden. Dit is het laagste aantal sinds de bestrijdingsmiddelen worden gemeten.
De stoffen die op de meeste locaties de norm overschrijden zijn imidacloprid, pirimicarb en carbendazim. De hoogste overschrijdingen zijn afkomstig van de stoffen abamectine, deltamethrin en esfenvaleraat.

voldoet
niet toetsbaar
overschrijding
niet gemeten

2 Stikstof en fosfaat

In 2018 wordt op de West- en Oostboezem een afnemende concentratie van het zomerhalfjaargemiddelde van stikstof gemeten. Het zomerhalfjaargemiddelde van de fosfaatconcentratie is op zowel de West- als de Oostboezem de laatste drie monitoringsjaren min of meer stabiel.
Een belangrijke bron van stikstof en fosfaat is het glastuinbouwgebied. De glastuinbouwsector in Delfland is (nagenoeg) volledig aangesloten op de riolering of recirculeert haar afvalwater. Toch blijken er (bewust en/of onbewust) nog lozingen van stikstof en fosfaat naar het oppervlaktewater plaats te vinden. Waterbewustzijn op de bedrijven moet het verschil maken de komende jaren. Andere belangrijke bronnen van stikstof en fosfaat verschillen per gebied en gebruik: nutriëntrijke kwel, waterbodem, uitspoeling (melkveehouderij), en in stedelijk gebied kunnen ook hondenpoep, bladval, (voeren van) watervogels een bron zijn. Ook buiten het glastuinbouwgebied voldoen de concentraties nog niet aan de normen. Dit belemmert op veel plaatsen de ontwikkeling van een gezond ecosysteem.

2.1 Doel

Om de effecten van het beleid te kunnen monitoren zijn prestatie-indicatoren opgesteld. Voor 2018 was de prestatie-indicator voor stikstof een concentratie van 2,9 mg/l in de Westboezem en van 2,1 mg/l in de Oostboezem. Omdat de fosfaatbron moeilijk te sturen is, heeft Delfland voor fosfaat geen prestatie-indicator opgesteld.

Voor de komende jaren zijn de doelstellingen vastgelegd in het Waterbeheerplan 2016-2021 om uiteindelijk in 2027 aan de KRW-doelstellingen te voldoen. Voor stikstof en fosfaat geldt dat in 2027 moet worden voldaan aan de KRW-doelen; voor Delfland is dat een concentratie van maximaal 1,8 mg/l voor totaal-stikstof en maximaal 0,3 mg/l voor totaal-fosfor.

2.2 Toestand

Delfland heeft een basismeetnet om de waterkwaliteit van het beheergebied te volgen. Op deze locaties worden elke maand onder andere stikstof en fosfaat gemonitord. Daarnaast beschikt Delfland over een roulerend meetnet volgens een driejarige meetcyclus, waar elk jaar één van de drie deelgebieden Oostland, Midden-Delfland of Haagland/Westland gemonitord wordt op stikstof en fosfaat. In 2018 betrof dit het deelgebied Oostland. Tot slot volgt Delfland de stikstof- en fosfaatconcentraties in het hoofd-waterstelsel van Delfland, de boezem. Deze is onderverdeeld in de Oost- en de Westboezem.

Van alle gemonitorde locaties in 2018 (n=171) voldoet 15% in het beheergebied aan de KRW-norm van ≤1,8 mg N/l voor stikstof en ongeveer 13% voldoet aan de fosfaatnorm van ≤0,3 mg P/l (figuren 2.1 en 2.2).

De norm voor totaal-stikstof (≤1,8 mg N/l) is afgeleid en vastgesteld op een concentratie, waaronder er met grote zekerheid gesteld kan worden dat de nutriëntconcentratie niet belemmerend is voor het halen van een goede ecologische toestand van het watersysteem. Voor totaal-fosfor is de bron moeilijk te sturen. Daarom is gekozen om in te zetten op stikstoflimitatie. Hierdoor is de norm hoger (≤0,30 mg P/l) dan de landelijke richtwaarde van ≤0,15 mg P/l. De Delflandse norm is vastgesteld op basis van de visbiomassa en het doorzicht: deze moeten voldoende scoren in ons gebied (technische achtergrondrapportage KRW).

De laagste concentraties stikstof en fosfaat zijn voornamelijk te vinden in de duinwateren en in het water van het Brielse Meer, dat wordt ingelaten in het beheergebied van Delfland. In het Brielse Meer is de verblijftijd lang, waardoor het zelfreinigend vermogen van het water hier goed benut wordt. Oftewel: de nutriënten kunnen worden opgenomen en worden omgezet vanuit het water.
Toch moet wel worden vermeld dat de stikstofconcentratie van het Brielse meer water al jaren net boven de norm voor stikstof schommelt.

De hoogste concentraties stikstof (>5x norm) worden op enkele punten in alle drie de deelgebieden aangetroffen. Hoge concentraties, 2-5x de norm, worden voornamelijk aangetroffen in de Westboezem en het deelgebied Haaglanden/Westland (glastuinbouw).

In 2018 daalde de stikstofconcentratie op de meetlocaties in de West- en Oostboezem.
De fosfaatconcentratie bleef in beide boezems nagenoeg gelijk (figuren 2.3 en 2.4).
In de glastuinbouwpolders is eveneens een afname van de stikstofconcentratie waargenomen ten opzichte van 2017, terwijl de totaal-fosfaatconcentratie nagenoeg gelijk is gebleven.
In de graspolders neemt de zomerhalfjaarwaarde van stikstof af ten opzichte van 2017; echter de fosfaatconcentratie stijgt t.o.v. 2017 in de graspolders van 1,1 mg P/l naar 1,5 mg P/l.
De toename van de fosfaatconcentratie in de graspolders en het gelijk blijven van de concentratie in de glastuinbouwpolders zou verklaard kunnen worden door de lange droge zomer. Er is in de polders weinig vers water ingelaten en door de hogere temperaturen van het water kan er meer fosfaat uit de waterbodem zijn vrijgekomen.

In 2018 is het project Gebiedsgerichte aanpak gestart in de Groeneveldsepolder (gemeente Midden-Delfland & Westland), de Noordpolder van Delfgauw (gemeente Pijnacker-Nootdorp) en de Polder van Nootdorp (gemeente Pijnacker-Nootdorp).

Omdat de hoogste stikstofconcentraties nog steeds worden gevonden in het glastuinbouwgebied, wordt

hieraan met prioriteit gewerkt samen met onze partners door onder andere de Gebiedsgerichte aanpak. Figuur 2.5a geeft de stikstof concentraties in de glastuinbouwpolders, de boezem en op de referentielocaties van 2018 ten opzichte van 2012. Dit is het jaar voordat het project begon. In figuur 2.5b komt naar voren dat in de periode 2012-2018 de stikstofconcentratie overal afneemt. De grootste afname heeft plaatsgevonden in de polders die bij het project bezocht zijn. Maar ook in de andere glastuinbouwpolders nam de stikstofconcentratie af.
Dit kan verklaard worden door de andere maatregelen die getroffen zijn, op verschillende niveaus (nationaal en regionaal), voor de glastuinbouw. De afname in de boezem is grotendeels veroorzaakt door de afname in de polders, welke afwateren op de boezem.

Conclusie
De gemiddelde stikstofconcentratie in de West-boezem nam af van 3,3 mg N/l in 2017 naar 2,7 mg N/l in 2018 en voldoet daarmee aan de streefwaarde, oftewel de prestatie-indicator van ≤2,9 mg/l.
In de Oostboezem daalde de gemiddelde stikstofconcentratie van 2,3 mg/l in 2017 naar 2,1 mg/l en daarmee werd de streefwaarde van ≤2,1 mg N/l ook hier gehaald.
Ook in de glastuinbouwpolders en de graspolders nam de stikstofconcentratie af ten opzichte van 2017.

De gemiddelde fosfaatconcentraties bleven min of meer gelijk in de Oost- én Westboezem en in de glastuinbouwpolders.
In de graspolders nam de fosfaatconcentratie toe ten opzichte van 2017.

2.3 Bronnen
De afname van de stikstof- en fosfaatconcentraties in de boezem in de jaren 2014/2015 waren mede te danken aan het extra doorspoelen met Brielse Meer-water. De inspanningen binnen het project Gebiedsgerichte aanpak werpen lokaal hun vruchten af in de beperking van emissies van stikstof en fosfaat door het opsporen en handhaven op bewuste of onbewuste lozingen vanuit de glastuinbouw.

Naast de glastuinbouw zijn er ook andere bronnen van meststoffen zoals uitspoeling van meststoffen uit agrarische gronden, nalevering van meststoffen uit de waterbodem, nutriëntrijke kwel en incidentele riooloverstorten. Lokaal spelen kleinere diffuse bronnen ook een rol (bladval, afspoeling van hondenpoep, vogelpoep).

2.4 Maatregelen
De inspanning die Delfland pleegt op het gebied van stikstof en fosfaat zijn hieronder puntsgewijs weer-gegeven:

Blijvende prioriteit moet worden gegeven aan handhaving bij (tuinbouw)bedrijven door het project Gebiedsgerichte aanpak. In de periode tot en met 2019 heeft Delfland hier extra capaciteit en middelen voor. Voor de periode 2020-2021 moet dit nog worden geregeld. Bij het gewenste vervolg van het project zijn eind 2021 alle glastuinbouwgebieden op deze manier bezocht. In de glastuinbouwpolders waar het project actief is geweest, is op lokaal niveau verbetering te zien in de waterkwaliteit. In deze polders is een afname van de concentratie stikstof te zien. Veel (directe) lozingen op het oppervlaktewater zijn beëindigd.

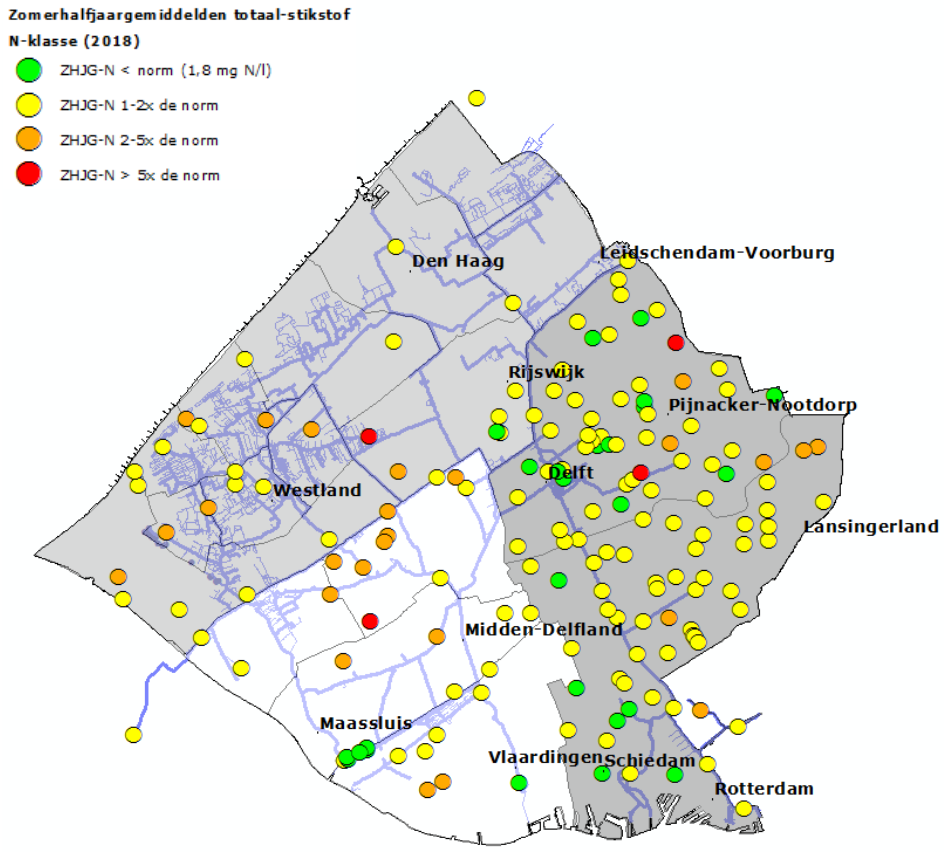
Op sommige plaatsen blijven echter knelpunten gemeten worden, waar het moeilijk is een emissiebron te achterhalen. Vaak heeft dit te maken met lekkages, rioolproblemen en/of bodemlekkages van grondgebonden teelten. Dit zijn problemen die het waterschap niet altijd direct kan oplossen. Hier lopen vaak (langdurige) handhavingstermijnen of wordt nog nader onderzoek verricht. Het waterschap is hier afhankelijk van gemeenten en omgevings-diensten die hiervoor het bevoegd gezag zijn (riool, bodem, hergebruik, emissienormen).

Bewustwording en gedrag blijven ook belangrijke componenten. Tijdens de teeltwisseling worden nog te vaak verhogingen van stikstof en bestrijdingsmiddelen gemeten. Daarnaast zijn in 2018 afspraken met ondernemers gemaakt over het zelf meten van de waterkwaliteit. Dit gebeurt als pilot in enkele polders die in de nazorgfase van project Gebiedsgerichte aanpak zitten.

Delfland volgt de Delta Aanpak Waterkwaliteit en Zoetwater. Deze delta-aanpak richt zich vooral op stoffen als stikstof, fosfaat, bestrijdingsmiddelen maar ook stoffen als geneesmiddelen en (micro)plastics. Daarnaast heeft Delfland met de melkveehouderij afspraken gemaakt over concrete bovenwettelijke maatregelen voor het terugdringen van uitspoeling van meststoffen. Een voorbeeld hiervan is de uitvoering van de subsidieregeling "Voorkomen erfafspoeling", die geldt tot 2019. Daarnaast zijn in 2018 afspraken met ondernemers gemaakt over het zelf meten van de waterkwaliteit. In de toekomst zal Delfland in toenemende mate de agrariërs stimuleren om bij te dragen aan een goede waterkwaliteit door sluiten van de mineralenkringloop. Dit sluit aan bij de insteek van de Visie van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (“Landbouw, natuur en voedsel: waardevol verbonden”), waarin gekozen wordt voor een omslag naar het realiseren van kringlooplandbouw in 2030.

Voor de beïnvloeding van wet- en regelgeving op dit gebied brengt Delfland haar standpunten in en oefent daarmee invloed uit via de Unie van Waterschappen. Een belangrijk onderwerp hierbij is het realiseren van kringlooplandbouw bij de melkveehouderij (met een gesloten mineralenbalans), door partijen te stimuleren en aan te spreken op basis van de visie van het ministerie van LNV.

Om maximaal rendement te behalen uit de inspanningen in de glastuinbouw, wordt de regionale samenwerking met gemeenten, Glastuinbouw Nederland en Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard (Afsprakenkader Emissieloze kas) gecontinueerd en waar nuttig en mogelijk geïntensiveerd. Einddoel daarbij is een emissieloze kas in 2027.

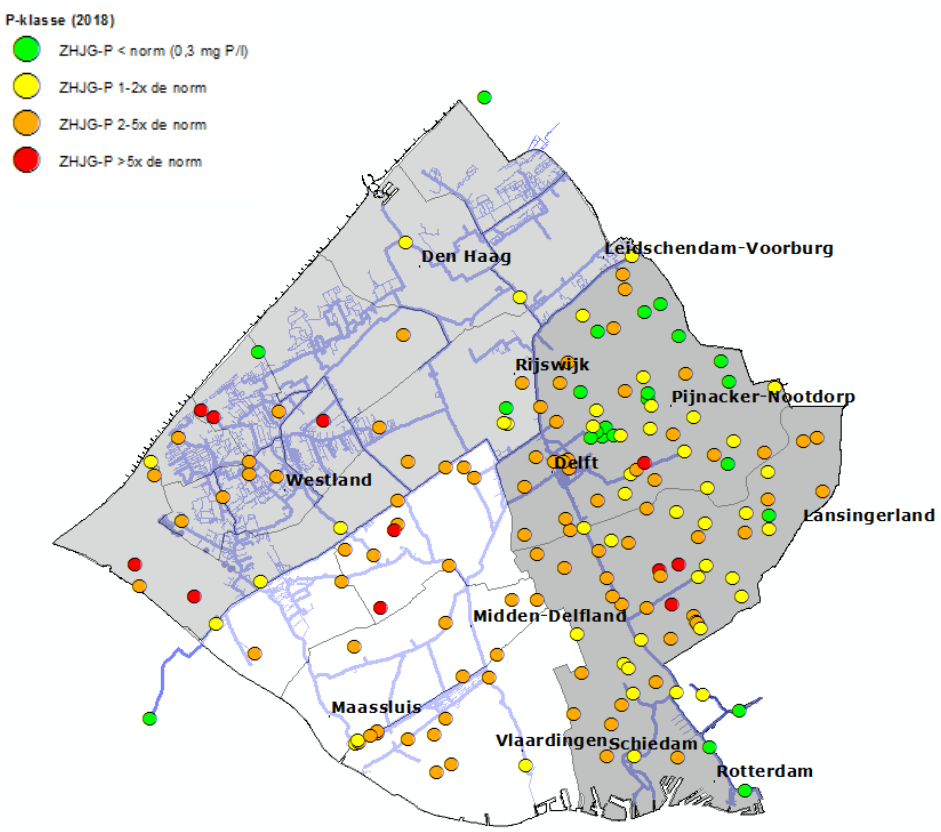

Figuur 2.1:
Zomergemiddelde stikstof in 2018.

15% van de meetpunten (25 van de 171) voldoet aan de KRW-norm van ≤1,8 mg N/l.

Opvallende zaken:
Overschrijdingen groter dan 2 keer de norm treden m.n. op in het westen van het beheergebied.
Het inlaatwater vanuit het Brielse Meer kent een concentratie stikstof die net hoger is dan de norm.

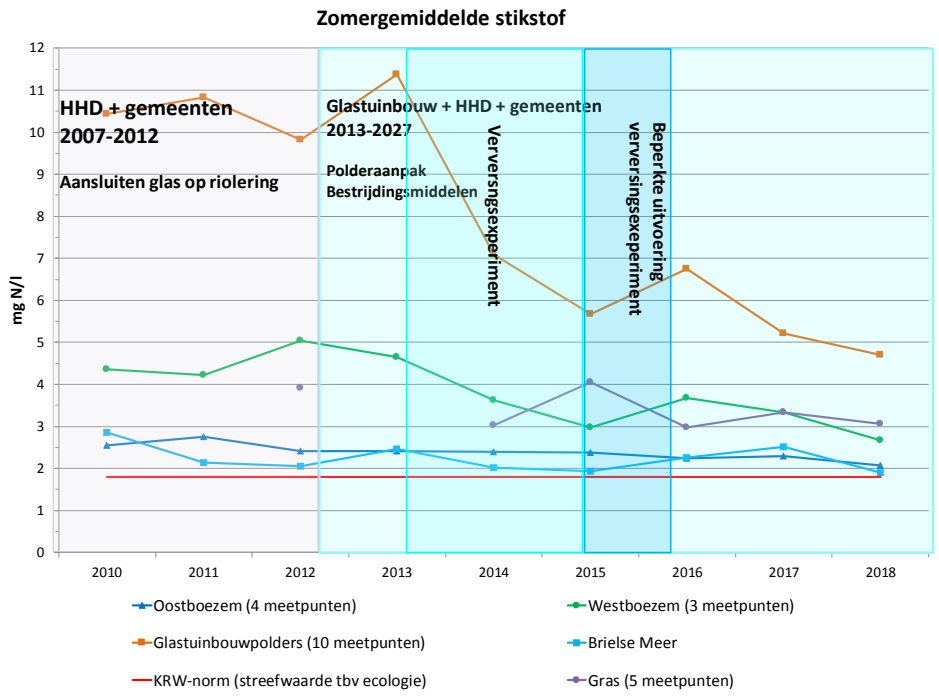
Het water uit het Brielse Meer is naast neerslag de zoetwaterbron voor Delfland dat via het Oranjekanaal in de Westboezem wordt ingelaten.

Figuur 2.2:
Zomergemiddelde fosfor in 2018.

13% van de meetpunten (23 van de 171) voldoet aan de KRW-norm van 0,3 mg P/l.

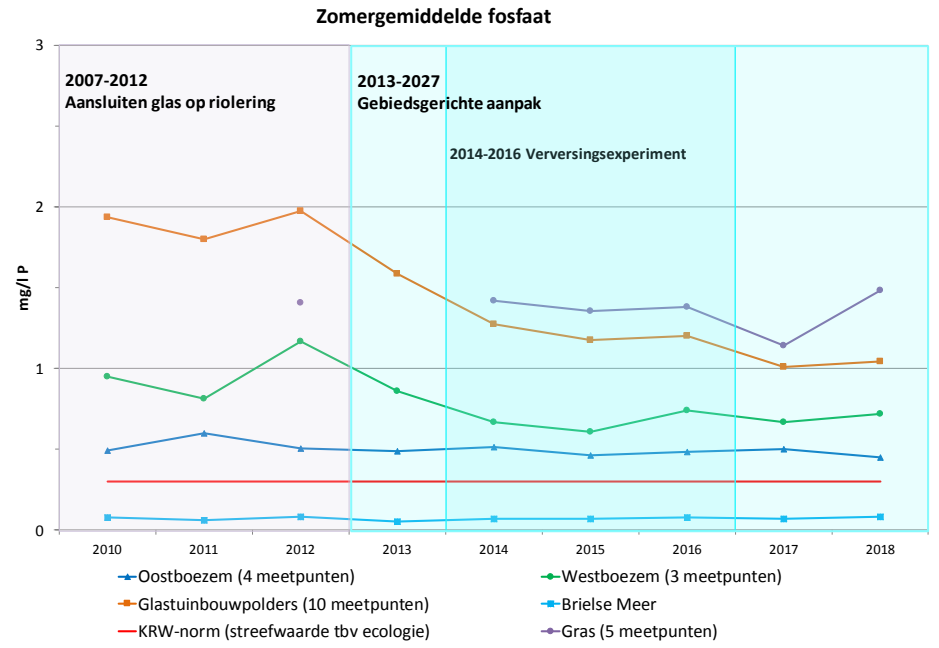
Opvallende zaken:
Overschrijdingen zijn over het gehele gebied zichtbaar.
Het fosfaatgehalte voldoet bij het inlaatpunt van Brielse Meer water.

Figuur 2.3: Stikstof concentratie (mg N/l) Zomerhalfjaargemiddelden over 2010-2018

Na een lichte stijging van de zomerhalfjaargemiddelden in 2016 lijkt de dalende trend die zich vanaf 2012/2013 voordoet zich wederom te continueren. Het uitgezette beleid werpt vruchten af op de stikstofconcentraties.

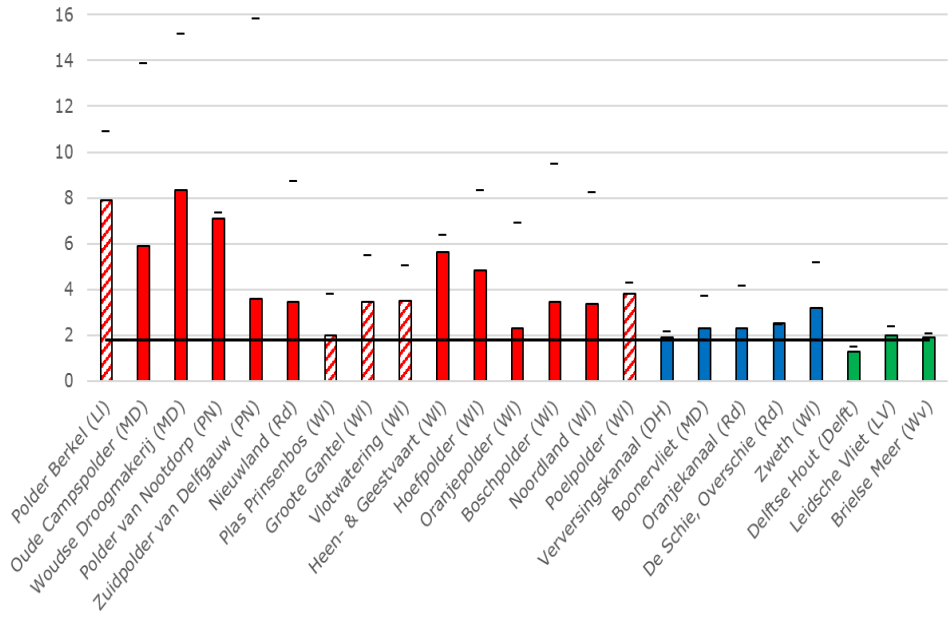
Met name de concentraties in de Oostboezem (2,1 mg N/l) en het Brielse Meer (1,9 mg N/l) benaderen in 2018 de streefwaarde van 1,8 mg N/l.

Figuur 2.4: Fosfor concentratie (mg P/l) Zomerhalfjaargemiddelden over 2010-2018

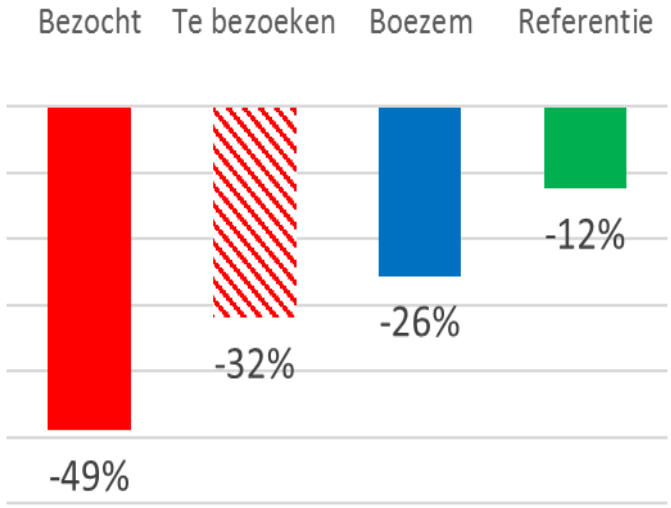
De dalende trend die zich de periode 2012 t/m 2015 voordeed lijkt zich de laatste 3 jaren (2016 t/m 2018) vooral voort te zetten bij de glastuinbouw en secundair in de Oostboezem.

In de dalende trend is 2018 een bijzonder jaar vanwege de extreem droge en hete zomer: de concentraties zijn hoger bij grasland en de Westboezem.
Het zomerhalfjaargemiddelde van 2018 van de 5 grasmeetpunten stijgt flink t.o.v. 2017.

Figuur 2.5a en 2.5b:
Totaal-stikstof per polder
Boezem (blauw),
glastuinbouwpolders bezocht (rood),
nog te bezoeken (rood gearceerd),
referentie locaties (groen)

In de meeste polders is de totaal-stikstofconcentratie afgenomen vergeleken met 2012 (zwarte streep). In de polders waar het project de gebiedsgerichte aanpak is uitgevoerd, is de afname het grootst (rode kolommen). Alleen de polder van Nootdorp vertoont een geringe afname. Ook in de nog niet bezochte gebieden is een afname waarneembaar (gearceerde kolommen).
Generiek beleid, aansluiting op de riolering en specifieke communicatie door partijen zoals Glastuinbouw Nederland en Nefyto zorgen ook voor een daling van de stikstof concentratie.

**Voor de Polder Berkel zijn door een misverstand in 2018 geen metingen uitgevoerd. In de grafiek is de concentratie uit 2017 gebruikt. In 2019 worden de metingen hier hervat.*

3 Overige stoffen

Behalve op stikstof, fosfaat en gewasbeschermingsmiddelen heeft Delfland ook gemonitord op andere belangrijke chemische en fysisch-chemische parameters. Deze geven samen een algemeen beeld van de gezondheid van de wateren. Het gaat daarbij om verontreinigingen als zware metalen en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) en parameters die van invloed zijn op een goed functionerend ecologisch systeem. Bij de ecologie ondersteunende parameters gaat het om: zuurstof, doorzicht, temperatuur, ammonium, chloride en zuurgraad.
Over het algemeen zijn van de ecologie-ondersteunende parameters de ammonium-concentratie en het doorzicht nog niet optimaal. PAK's blijven een probleem op het Rijn-Schiekanaal en zware metalen vertonen een vergelijkbaar beeld met 2017 met overschrijdingen van met name zink. Delfland is voor beperking van emissies afhankelijk van landelijk en Europees stoffenbeleid.

3.1 Doel

Voor de zware metalen en PAK's gelden de normen uit de KRW-lijst voor prioritaire stoffen of de landelijke lijst van specifiek verontreinigende stoffen (zie hiervoor ook het BKMW). Voor de ecologie-ondersteunende parameters houdt Delfland de landelijke doelen aan, ofwel de KRW-normen voor prioritaire stoffen en het Nationaal Kader voor overige relevante stoffen.
Om de effecten van het beleid te kunnen monitoren is een prestatie-indicator opgesteld voor doorzicht in de KRW-waterlichamen. Delfland streeft voor 2021 naar een doorzicht van minimaal 0,65 m in het begroeibare areaal.

3.2 Toestand

Per stofgroep wordt de huidige toestand beschreven.

Metalen
Cadmium en lood worden niet norm-overschrijdend aangetroffen. Zink, koper, en nikkel (figuur 3.1) overschrijden op diverse locaties de normen in 2018. Nikkel overschrijdt op twee van de 40 locaties de norm, koper op drie van de 40 locaties en zink overschrijdt op 9 van de 40 locaties de norm.

Ecologie-ondersteunende parameters
De concentratie aan ammonium (figuur 3.2) voldoet bij veel meetpunten niet aan de norm. De pH (figuur 3.3) vertoont een wisselend beeld met een toets-waarde van zeer goed tot slecht. Vooral in het Westland worden veel te hoge pH-waarden aangetroffen.
Ondanks de warme en droge zomer leveren de temperatuur (figuur 3.4) en de chlorideconcentraties (figuur 3.5) geen tot zeer beperkte normoverschrijdingen op.

Doorzicht KRW-lichamen
De prestatie-indicator voor doorzicht wordt in vier van de zeven meetgebieden (KRW waterlichamen) gehaald (figuur 3.6).

PAK
Het aantal PAK's (Polycyclische Koolwaterstoffen) dat de norm overschrijdt, is ten opzichte van 2017 iets toegenomen: in 2017 waren dit er zeven, in 2018 zijn het negen PAK's. Net als voorgaande jaren blijven de hoge PAK-concentraties op de Schie opvallen (figuur 3.7). Nader bronnonderzoek naar de normoverschrijdingen op de Schie is opgestart, maar heeft nog niet geleid tot het vinden van een duidelijke bron. Het nader onderzoek wordt in 2019 voortgezet.

Nieuwe stoffen
Bij nieuwe stoffen moet worden gedacht aan medicijnresten, brandvertragers en stoffen zoals Gen-X en PFAS. Voor deze nieuwe stoffen zijn in het algemeen nog geen normen voor oppervlaktewater. Deze stoffen worden niet regulier binnen Delfland gemeten. In 2018 heeft Delfland een onderzoek gedaan naar het voorkomen van medicijnresten in het oppervlaktewater. Slechts enkele stoffen zijn in lage concentraties (ver onder de norm) aangetoond, dit komt waarschijnlijk omdat Delfland het effluent van de zuiveringen loost op het buitenwater. Eind 2018 is er veel aandacht gekomen voor met name PFAS. Deze groep van geperfluoreerde stoffen worden in verkennende onderzoeken op vele plaatsen in Nederland in oppervlaktewater en waterbodem aangetroffen. In 2019 zal dit zeker een vervolg krijgen.

3.3 Bronnen

Regenwaterriolen en riooloverstorten vormen significante bronnen van normoverschrijdingen van o.a. metalen binnen Delfland (emissieregistratie 2015).
Landelijk wordt nader onderzocht wat de herkomst in het oppervlaktewater is voor stoffen voor de KRW die landelijk een probleem vormen, zoals zware metalen, PAKs en ammonium. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie IenW en RWS.

Zware metalen
Bronnen van zware metalen zijn regenwaterriolen (waarvan het verkeer en vervoer, bouwmaterialen, straatmeubilair en kassen weer de belangrijkste bronnen zijn). Bij verkeer en vervoer zijn slijtage, lekkage en gebruik van voertuigen(onderdelen) de belangrijkste oorzaak. Een andere route is via riool-overstorten, waarbij ongezuiverd afvalwater in het water terecht kan komen.
Behalve de afspoelingen vanaf land, is er ook een significante bron in het water, namelijk de coatings van schepen. En via afspoeling in het landelijk gebied, door bijv. (kunst)mest, kunnen zware metalen in het milieu komen
Voor wat betreft zink dragen anodes vanuit de scheepvaart en de afbraak van zinkhoudend materiaal in kassen bij aan de hoeveelheid zink in het oppervlaktewater in Delfland (emissieregistratie 2015).

PAK
Gebiedsbreed kunnen verhoogde concentraties aan PAK in het oppervlaktewater ontstaan uit verbrandingsprocessen door onder meer gebouw-verwarming en uitlaatgassen van het verkeer. Via de atmosfeer slaan deze PAK's neer en komen in het oppervlaktewater en de waterbodem terecht. Ook afspoeling van wegen zijn diffuse bronnen van PAK's. Omdat alleen in de Schie ieder jaar de gehaltes aan PAK's veel hoger liggen dan elders in Delfland, is atmosferische depositie hier waarschijnlijk niet de enige bron.
In 2018 zijn de hogere PAK-concentraties op de Schie onderzocht en verder in beeld gebracht. Mogelijke oorzaken die onderzocht zijn: uitlaatgassen vanuit de beroeps- en recreatievaart, een scheepswerf op de Schie, een voormalig gasfabrieksterrein in Delft, mogelijk coatings die bij beroepsvaart worden toegepast en de waterbodem. Helaas is nog niet duidelijk wat de bron is en wordt het onderzoek in 2019 voortgezet.

Ecologie-ondersteunende parameters
De ecologie-ondersteunende parameters zijn niet overal optimaal voor ecologische ontwikkeling. Dit hangt samen met de voedselrijkdom en de inrichting, beheer en het onderhoud van de wateren. Te weinig doorzicht (figuur 3.6) is op veel plaatsen belemmerend voor de ontwikkeling van waterplanten. Te hoge ammoniumconcentraties kunnen zorgen voor toxische omstandigheden of een slechte zuurstof-huishouding voor waterorganismen (figuur 3.2).
Bronnen van de meststoffen stikstof en fosfor worden beschreven in hoofdstuk 2.

Ammonium (NH4) komt voor een deel niet direct uit antropogene (menselijke) bronnen, maar is vaak een afbraakproduct van andere stikstofverbindingen die wel direct uit antropogene bronnen afkomstig zijn (www.emissieregistratie.nl, RWS, Waterdienst, Bert Bellert, 2011). Daarbij speelt de afbraak van organisch materiaal in onder meer slib een belangrijke bron. Hoge ammoniumconcentraties leiden tot een hoge zuurstofonttrekking aan het water omdat het wordt omgezet naar nitraat (NO3). Daarnaast kan ammonium als meststof uit- en afspoelen in landelijk gebied of geloosd worden vanuit glastuinbouwbedrijven. Tevens kunnen riool-overstorten en atmosferische depositie een bron vormen van ammoniak (NH3), dat kan worden omgezet naar ammonium (NH4). De overschrijdingen van ammonium worden vooral aangetroffen in de gras- en glastuinbouwpolders.

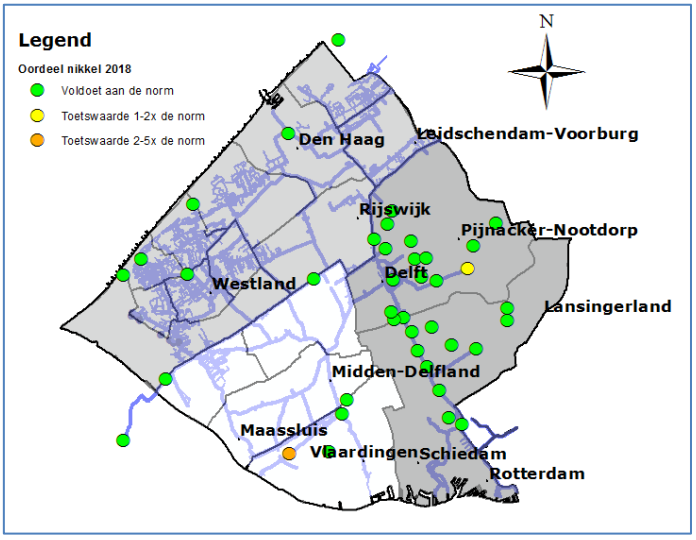
3.4 Maatregelen
De ecologie ondersteunende parameters moeten profijt ondervinden van de systeem bevorderende inrichtings-/natuurmaatregelen en ten aanzien van het terugdringen van de belasting met stikstof, fosfaat en bestrijdingsmiddelen.

Voor de metalen en PAK's zal het landelijk stoffenbeleid van het Rijk zeer belangrijk zijn voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelen voor deze stoffen.

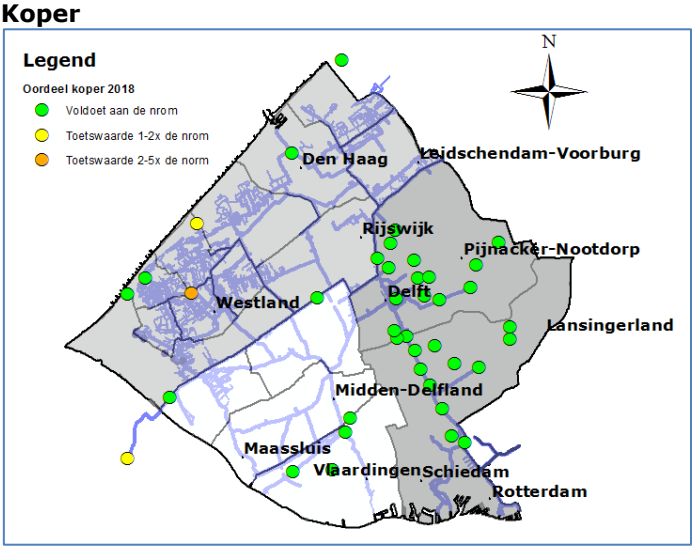
Lokale verbeteringen van de waterkwaliteit zijn wel mogelijk, als de emissie afkomstig is van een puntlozing (bijv: een scheepswerf). Dit wordt voor PAK's verder in beeld gebracht. Voor de overige directe lozingen is een toezichtplan opgesteld. De werkzaamheden die hieruit voortkomen worden in 2019 meegenomen in het reguliere toezicht en de handhaving.

Voor zware metalen wordt een lichte verbetering op korte termijn verwacht, omdat door brongerichte maatregelen (Deltaplan Agrarisch Waterbeheer) de uitspoeling van zware metalen uit het landelijk gebied zal afnemen. Delfland schat in dat deze afname een zeer beperkte invloed heeft op de concentraties koper en zink in het oppervlaktewater, waardoor de beoordeling op basis van de huidige beoordelings-methodiek niet verandert.

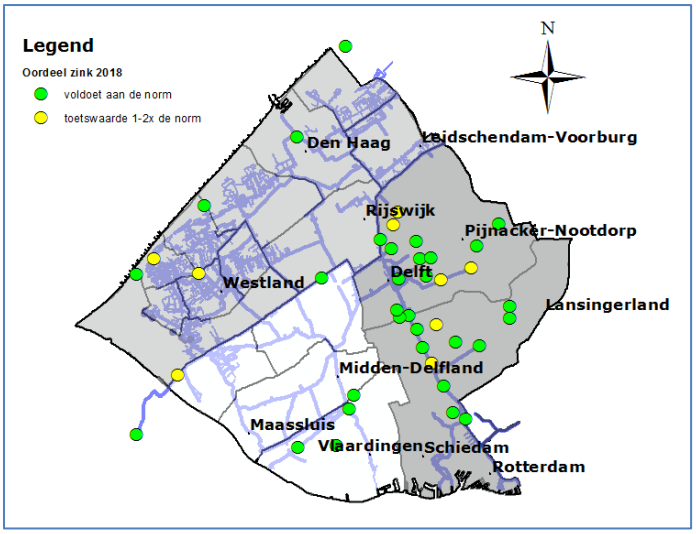
Nikkel

Koper

Zink

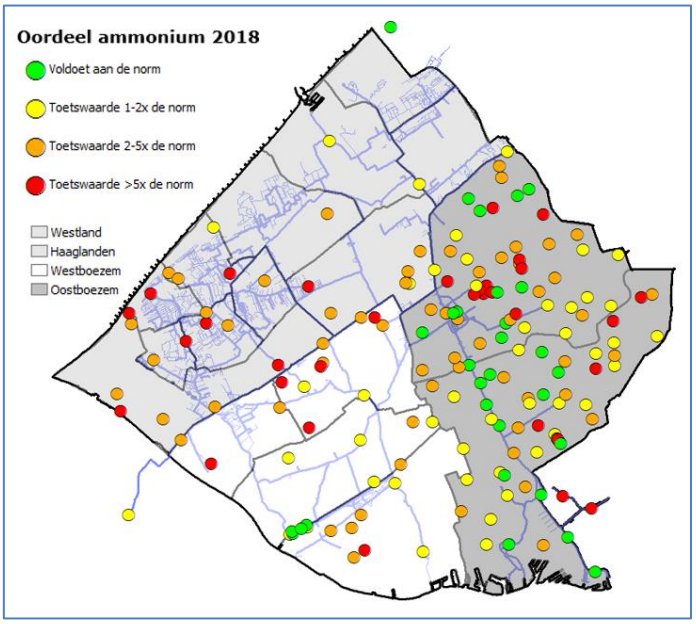

Figuur 3.1: Metalen

In 2018 zijn op 40 locaties metalen gemonitord (Cd, Cu, Ni, Pb en Zn). Naast de jaarlijkse basismeetpunten is er in 2018 gemonitord in het deelgebied Oostland (1x/3 jaar).

- *Cadmium (Cd) wordt niet aangetroffen (op 1 locatie na; daar onder de norm).*
- *Lood (Pb) wordt niet normoverschrijdend aangetroffen.*
- *Nikkel (Ni) overschrijdt op 2 locaties de norm.*
- *Koper (Cu) overschrijdt op 3 locaties de norm.*
- *Zink (Zn) overschrijdt het vaakst de norm (9x).*

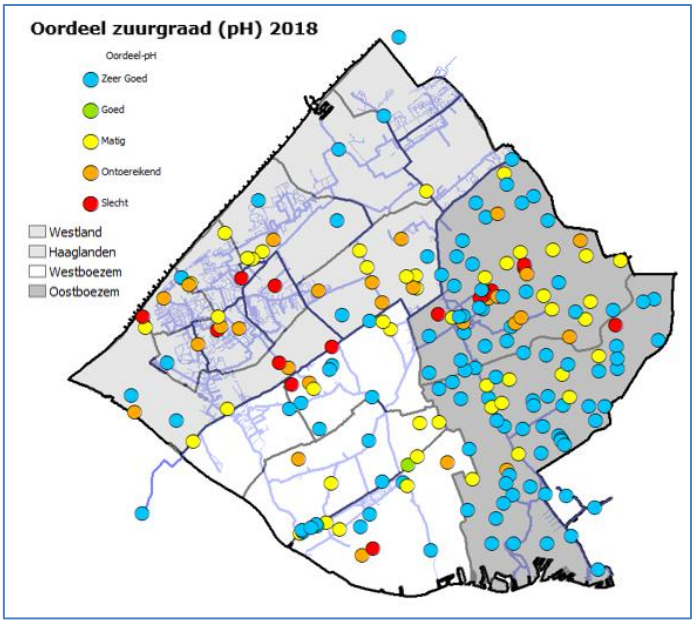
In bijgevoegde figuren staan de kwaliteitsscores van de metalen zink, koper en nikkel weergegeven op kaart.
Opvallend is de normoverschrijding van koper in het Brielse Meer dat in Delflands gebied wordt ingelaten.

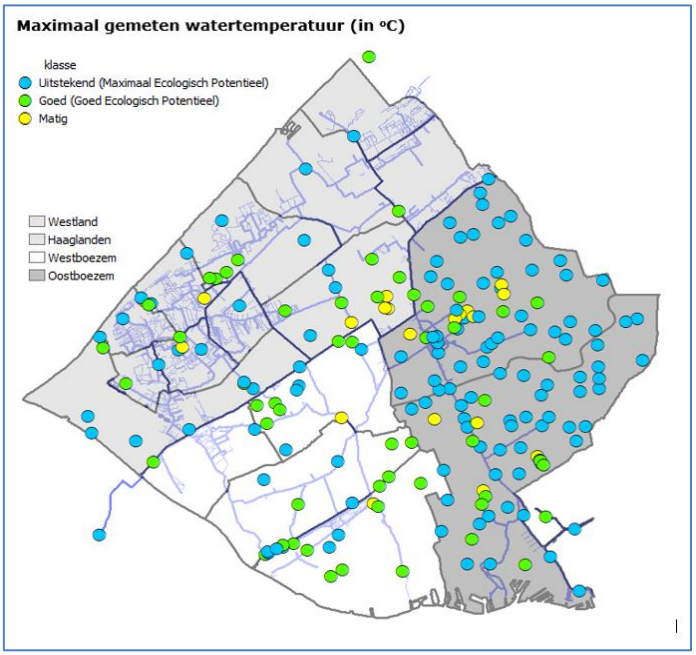
Figuur 3.2: Ammoniumconcentratie

Er zijn veel meetpunten waar de concentratie aan ammonium niet voldoet aan de norm voor de jaargemiddelde- en/of de maximumconcentratie. Dit is een beeld dat zich ook in voorgaande jaren voordoet.

Omdat de hoeveelheid ammonium in oppervlaktewater afhankelijk is van de watertemperatuur en de zuurgraad (pH) wordt voor deze componenten gecorrigeerd in de KRW-toetsing.

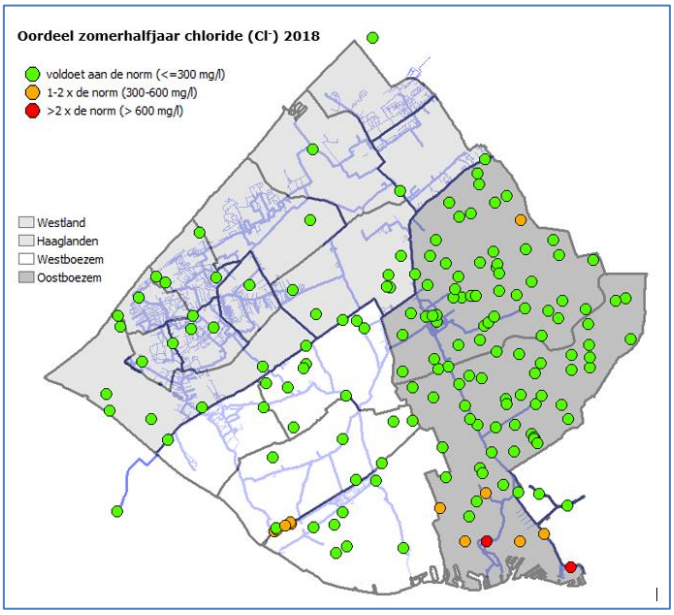
Figuur 3.3 Zuurgraad (pH)
Er zijn veel meetpunten waar de zuurgraad (pH) niet voldoet aan de norm. Dit is een beeld dat zich ook in voorgaande jaren voordoet.
De meetpunten in Oostland geven over het algemeen een beter beeld dan de waarden in het Westland.

Figuur 3.4: Temperatuur

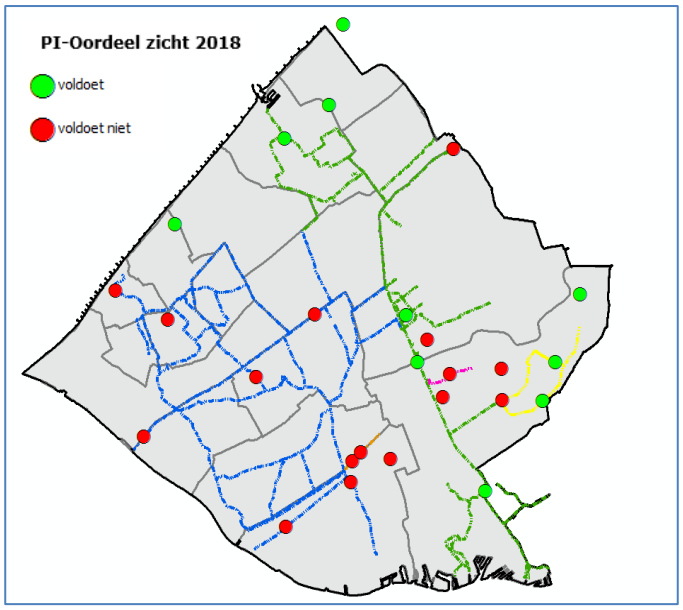
Ondanks de extreem lange, warme en droge zomer in 2018 is de watertemperatuur in 58% (n=128) van de 202 gemonitorde wateren niet boven de 23°C gestegen. Dit is de KRW-klassegrens voor een uitstekende score.
Wateren waarbij de maximale temperatuur niet boven de 25°C uitstijgt, maar wel hoger dan 23°C, scoren 'Goed'. De goede score geldt voor 25% van de gemonitorde wateren (n=55).
In 9% van de gevallen (n=19) ligt de maximale watertemperatuur in 2018 boven de 25°C (tot aan een maximum van 28,5°C.). Deze wateren scoren 'matig' volgens de KRW-normeringen.

T (°C)	KLASSE		aantal locaties	percentage locaties
<23	MEP	Maximaal Ecologisch Potentieel	128	58%
<25	GEP	Goed Ecologisch Potentieel	55	25%
25-27,5	M	Matig	19	9%
27,5-30	O	Onvoldoende	0	0%
>30	S	Slecht	0	0%
			202	**100**

Figuur 3.5 Chloride 2018

Op 92% van de gemonitorde oppervlaktewaterlocaties (156 van de 169) voldoet het zomerhaljaargemiddelde (april t/m september) van de chlorideconcentraties aan de richtwaarde van maximaal 300 mg/l.
Op 11 locaties ligt het zomerhalfjaargemiddelde op 1-2x de richtwaarde. Op twee locaties overstijgt het zomerhalfjaar-gemiddelde 2x de richtwaarde.
Het beeld van 2018 bevestigt dat Delfland ondanks de lange, warme en droge zomer geen waterkwantiteitsproblemen heeft gekend in de zomer van 2018 die geleid hebben tot verhoogde chlorideconcentraties.
Het beeld van 2018 is vergelijkbaar met de metingen van 2017.

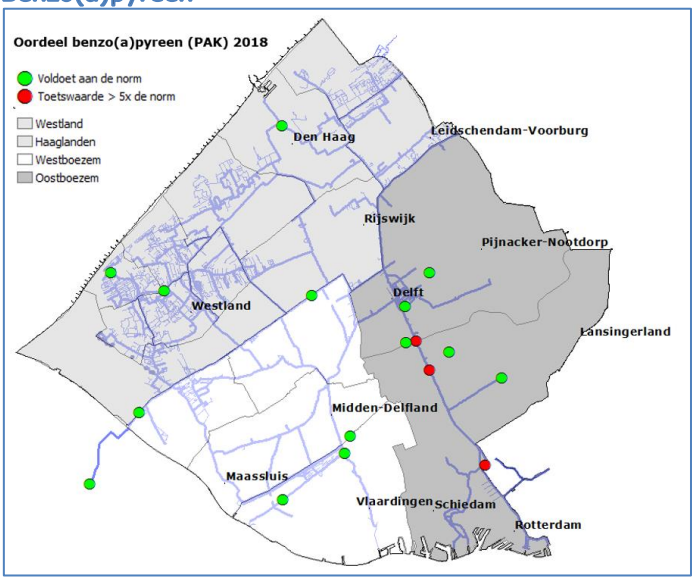

Figuur 3.6 Doorzicht
Het doorzicht is getoetst aan de norm voor de verschillende KRW-waterlichamen. Voor 4 van de 7 waterlichamen voldoet het doorzicht.

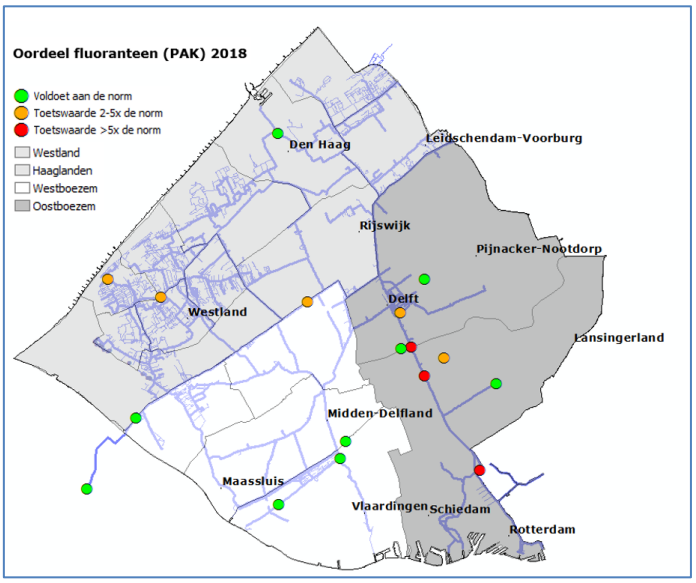
Prestatie-Indicator Doorzicht				
KRW lichaam	**KRW code**	**2016**	**2017**	**2018**
Oostboezem	NL15_01			
Westboezem	NL15_02			
Holierhoekse en Zouteveense Pold	NL15_04			
Polder Berkel	NL15_05			
Zuidpolder van Delfgauw	NL15_06			
Solleveld	NL15_07			
Meijendel	NL15_08			

KRW Waterlichamen stromend (OWAL_15)
Oost Boezem
West Boezem
Polder Berkel
Zuidpolder Delfgauw
Holierhoekse en Zouteveensepolder

Benzo(a)pyreen

Fluoranteen

Figuur 3.7: PAK's

Er zijn in 2018 negen van de zestien PAK's die de norm overschrijden.
Net als voorgaande jaren worden met name in het Rijn-Schiekanaal de meeste en hoogste overschrijdingen aangetroffen (van noord naar zuid respectievelijk: OW062-002, -004 en -008).
Er heeft in 2018 nader onderzoek plaatsgevonden om de bron van deze overschrijdingen te achterhalen, zodat er zo mogelijk maatregelen getroffen kunnen worden. Helaas is er nog geen duidelijke bron gevonden. Het onderzoek wordt in 2019 voortgezet.

4 Ecologische kwaliteit

De Ecologische Beoordelingsmethodiek (EBEO) van de STOWA geeft op basis van leidende aspecten van de waterkwaliteit, karakteristieken genoemd, inzicht in de knelpunten die spelen in de KRW-waterlichamen en het lokale oppervlaktewater van Delfland. Vooral de ruimte die wordt geboden aan waterplanten, en daarmee de structuur die dit geeft aan andere organismen om tussen te leven, staat onder druk, maar lijkt enige verbetering door te maken. De hoge concentraties aan stikstof en fosfaat en de hoge zuurstofvraag door afbraak van organisch materiaal vormt ook een belemmering voor de ecologie. In de karakteristieken trofie (meststoffen) en toxiciteit is een vooruitgang te zien, in zuurkarakter een achteruitgang. Ondanks alle belemmeringen geeft de EBEO-totaalscore op de meeste locaties 'voldoende', wat overeenkomt met de Provinciale norm. In de tijd verandert de totaalscore vrij weinig.

4.1 Doel

In het waterbeheerplan van Delfland voor de periode 2016-2021 zijn doelen voor de ecologie geformuleerd, waarvan de volgende relevant is in dit hoofdstuk:

Ecologie Kaderrichtlijn water – In 2021 zijn inrichting, beheer en de waterkwaliteit in de KRW-waterlichamen en in overige delen van het watersysteem zodanig dat met een verwachte voortgaande natuurlijke ontwikkeling de KRW-doelen in 2027 worden gehaald.

Voor de ecologische waterkwaliteit van heel Delfland is, al voordat de KRW in beeld kwam, op Provinciaal niveau de norm vastgesteld dat de totaal-score volgens de provinciale toetsing (EBEO-systemen) minimaal het niveau 'voldoende' moet behalen. Momenteel is, zolang er geen nieuwe doelen voor lokaal water vastgesteld zijn, deze norm nog vigerend voor lokaal water.

Voor lokaal water is in het Waterbeheerplan 2016-2021 het ambitieniveau voor de waterkwaliteit in de overige wateren van Delfland voor 2021 vastgesteld: "In 2021 voldoet de waterkwaliteit in een deel van lokaal water aan de wensen van burgers, gemeenten en Delfland."

Naast deze in beleid vastgelegde doelen is voor het uitvoeren van de taak van waterkwaliteitsbeheerder, een goed begrip van de werking van het eigen watersysteem van cruciaal belang. Het uitvoeren van een brede ecologische toetsing in het hele beheergebied, creëert een basis van waaruit dit begrip kan worden opgebouwd. Dit hoofdstuk geeft, middels een diagnostische toetsing van de ecologische kwaliteit, inzicht in de knelpunten die een ecologisch gezond watersysteem in de weg staan.

4.2 Methode

Een meetnet van 274 meetpunten wordt gebruikt om de ecologische kwaliteit in Delfland met deze methode vast te stellen. Deze meetpunten liggen verspreid over het hele beheergebied, zowel in de KRW-waterlichamen, als in lokaal water. De ecologische kwaliteit is vastgesteld aan de hand van de methode van de EBEO-systemen van de STOWA (2006). Achtergronden met betrekking tot verschillende toets-methoden wordt gegeven in kader 4.1.

4.3 Toestand

In het overgrote deel van de meetpunten wordt de Provinciale norm 'voldoende' behaald, zoals te zien in figuur 4.1. Een klein aantal meetpunten scoort goed of zeer goed, en een vergelijkbaar aantal scoort slecht. Figuur 4.2 laat zien dat in de tijd de totaalscores weinig veranderen. In de karakteristieken achter de totaalscore is terug te zien waar geen problemen zijn, en waar de knelpunten zitten. Dit is weergegeven in figuur 4.3 en wordt hieronder toegelicht.

De karakteristiek chemie geeft op basis van de chemische samenstelling van het water aan hoe gebiedseigen het water is, en of er problemen zijn die veroorzaakt worden door gebiedsvreemd water (er worden hier geen chemische paramaters getoetst aan normen, dat wordt behandeld in hoofdstukken 1, 2 en 3). Deze karakteristiek scoort vooral voldoende.

Structuur en /habitat geeft aan of er voldoende leefgebied voor soorten is, in ruimte en variatie. Deze karakteristiek scoort vooral slecht, wat wil zeggen dat er weinig ruimte is voor planten om tot ontwikkeling te komen. Er zijn weinig verschillende substraten voor andere organismen om tussen en op te leven.

De saprobie beschrijft de zuurstofhuishouding en geeft daarmee aan of er voldoende zuurstof in het water beschikbaar is. Deze karakteristiek scoort ook vrij laag. Wanneer saprobie slecht scoort, komen bepaalde soorten die goed tegen zuurstofloosheid kunnen massaal voor. Soorten die juist profiteren van veel zuurstof, en dat zijn ook vaak soorten die worden geassocieerd met een goede waterkwaliteit, verdwijnen.

De trofie geeft inzicht in de nutriëntenhuishouding (aanwezigheid van meststoffen). Deze karakteristiek scoort tussen voldoende en slecht. Soorten die zich thuis voelen in voedselarmere wateren krijgen weinig kans tussen de dominant aanwezige soorten van voedselrijk water, waardoor de leefgemeenschappen meestal eentonig zijn.

De karakteristiek toxiciteit scoort vrij goed, wat betekent dat op veel locaties weinig effecten van toxische stoffen op de levensgemeenschap waargenomen worden.

Het brakkarakter geeft indicatie of er ongewenst verzilting plaats vindt. Deze karakteristiek scoort goed, wat betekent dat er weinig problemen met verzilting zijn.

Het variant-eigen karakter geeft aan hoe gebiedseigen de vegetatie is, en daarmee welke mate van (menselijke) verstoring er plaats vindt. Deze karakteristiek scoort ook slecht. Dit betekent dat er weinig vegetatie aanwezig is die typisch is voor de omgeving en het bodemtype en dit geeft aan dat er veel verstoring is, zoals overmatig maaibeheer. Het zijn veelal zeer algemene plantensoorten die relatief goed om kunnen gaan met die verstoring.

Figuur 4.4 laat zien hoe de karakteristieken op alle meetpunten veranderd zijn vergeleken met ongeveer 10 jaar eerder (meetcyclus 2016, '17 en '18 vergeleken met 2005, '07 en '08). Vooral zuurkarakter laat een negatieve ontwikkeling in de vorm van verzuring in het oostelijk deel van Delfland zien, en trofie en toxiciteit een positieve.
In figuur 4.5 worden de scores van de laatste 3 jaar voor de KRW-meetpunten uitgelicht, om een eerste inzicht te geven van de knelpunten in de waterlichamen. In figuur 4.6 worden deze per waterlichaam verder uitgesplitst, met een gemiddelde score over de laatste 3 jaar per karakteristiek.
Een belangrijke ecologische maatstaf die als knelpunt naar voren komt, is de bedekking met vegetatie in en om het water. Waterplanten vormen een zeer belangrijke leefomgeving voor dieren in het water. In figuur 4.7 en 4.8 is voor zowel de boven het water uitgroeiende planten (emers) als onderwaterplanten (submers) een grafiek gegeven van de bedekking in de afgelopen 20 jaar. De drijfbladvegetatie is niet meegenomen, omdat een dergelijke reeks niet gemaakt kan worden vanwege een aanpassing in de opname-methodiek tussentijds.
De bedekking met vegetatie is vaak niet voldoende. Slechts in een klein aantal gevallen staat er wel voldoende, en in een toenemend aantal zelfs te veel vegetatie waardoor het water overwoekerd raakt. In de jaren is er, bij zowel de submerse als emerse vegetatie wat schommeling, en lijkt er in recente jaren enige toename te zijn.

Concluderend naar de doelen van Delfland, geeft de toetsing aan, dat knelpunten in de ecologische waterkwaliteit vooral te vinden zijn in de structuur & habitat en het variant-eigen karakter. Dit vindt zijn weerslag vooral bij de waterplanten, maar heeft ook een effect op fytoplankton, macrofauna en vis. Vervolgens is de trofie (de hoge gehaltes aan stikstof en fosfaat) een aspect waar winst te behalen valt. De meststoffen hebben met name effect op het fytoplankton (algen), hierin is enige positieve ontwikkeling te zien.
De saprobie (zuurstofhuishouding) is het derde belangrijke aspect wat verbeterd kan worden. Deze karakteristiek heeft vooral impact op de macrofauna en vis.

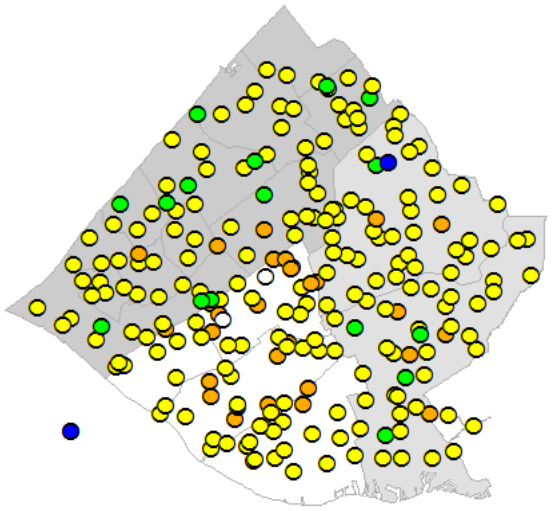
4.4 Oorzaken

De resultaten van de verschillende karakteristieken duiden op een paar belangrijke knelpunten. Als belangrijkste komt naar voren dat er weinig ruimte beschikbaar is in het watersysteem voor planten om ongestoord te groeien en dat er beperkte kansen zijn op het vlak van leefgebied voor soorten. Een beeld dat wordt versterkt door de resultaten van de bedekking met vegetatie. Planten kunnen niet goed tot ontwikkeling komen doordat er weinig ruimte wordt geboden en intensief onderhoud wordt gepleegd. Oevers zijn veelal steil en vaak ook beschoeid, waardoor zowel planten als dieren weinig geschikt substraat kunnen vinden om op te leven.
De gehaltes aan meststoffen dalen de afgelopen jaren, maar zijn nog altijd relatief hoog. Daardoor is het water eerder troebel en krijgen submerse planten minder de kans om tot ontwikkeling te komen. Ook gaan hierdoor bij de verschillende soortgroepen (vegetatie, macrofauna, diatomeeën, fytoplankton en zoöplankton) bepaalde soorten sterk overheersen en verdringen zo de andere soorten. Beide dragen er toe bij dat de soortenrijkdom laag is.
Door de hoge organische belasting is het zuurstofverbruik in het water hoog. Afspoeling van meststoffen van de oever, lozing van water dat rijk is aan organische stoffen, bladval en riooloverstorten zijn voorbeelden hiervan. Dit geeft een vergroot risico op zuurstoftekort. Enkel een beperkt aantal soorten heeft zich zo aangepast dat zij hiermee om kunnen gaan.

4.5 Maatregelen

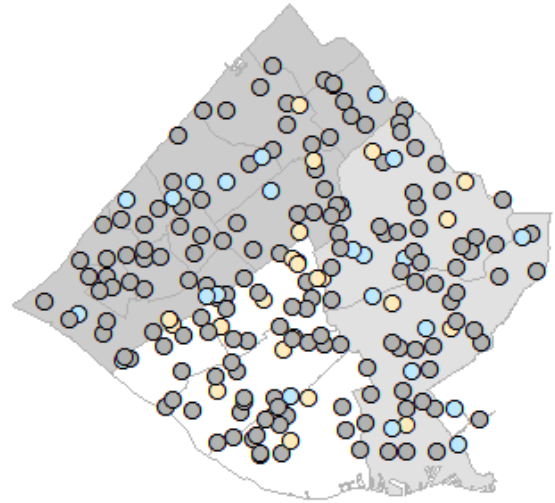
De maatregelen ter verbetering van de ecologie worden voor de chemie besproken in hoofdstukken 1 tot en met 3. Overige maatregelen zijn opgenomen in hoofdstukken 5 (vis) en 9 (KRW). Naast Delfland voeren andere partijen eveneens maatregelen uit ter verbetering van de ecologische waterkwaliteit. Maatregelen die door de gemeenten en Delfland worden uitgevoerd zijn opgenomen in de 'Bestuursovereenkomst Schoon en gezond water Delfland 2015-2021'. Deze maatregelen vinden plaats en hebben een verwacht effect op de waterkwaliteit in KRW-waterlichamen en/of op lokaal water. Ecologie is echter nooit 100% voorspelbaar. Daarom zal het watersysteem en de ecologische ontwikkeling tussen nu en 2021 permanent worden gemonitord en wordt op basis van de resultaten de koers zonodig bijgesteld.

Kader 4.1: Ecologische toetsing, het hoe en wat
Om te toetsen in hoeverre de waterkwaliteit in Delfland al voldoet aan de gestelde doelen is de KRW-toetsing leidend (zie hoofdstuk 9). De KRW-toets-methode is echter in zijn ontwerp geen diagnostische toets, en geeft enkel weer wat de kwaliteit is van het watersysteem. Het aantal meetpunten van de KRW-toetsing is eveneens gering, en geeft geen inzicht in het lokale water. Alleen op basis van deze score kunnen daarom geen effectieve maatregelen worden afgeleid, noch adviezen worden gegeven. Om dit inzicht in de toestand van de waterkwaliteit in het beheergebied wel te krijgen, en daarmee informatie in te winnen over de achterliggende problemen van een onvoldoende waterkwaliteit, wordt al jarenlang gemeten volgens het protocol van en getoetst met de EBEO-systemen van de STOWA (Ecologische BEOordelings-systemen, 2006). Deze toets-methode geeft op basis van de actuele samenstelling van biologische soortgroepen (zoals waterplanten, kleine waterdieren en fytoplankton) en een aantal chemische waarden (zoals bijv. meststoffen, zuurstof en chloride) een beeld wat de huidige staat van de ecologische kwaliteit is.
De EBEO-systemen werken met zogeheten ecologische 'karakteristieken': aspecten van de leefomgeving (zoals waterkwaliteit, -kwantiteit, hydromorfologie) die leidend zijn voor de uiteindelijke kwaliteit van het ecosysteem dat in die leefomgeving ontstaat. Afhankelijk van het watertype wordt van 4 tot 8 karakteristieken bepaald wat de huidige stand van zaken is. Met deze karakteristieken wordt getoetst op welke vlakken er knelpunten voor de ecologische waterkwaliteit bestaan. De knelpunten kunnen weer vertaald worden naar geschikte maatregelen om de doelen voor de KRW en lokaal water te bereiken. Uit deze karakteristieken wordt uiteindelijk ook de EBEO totaal-score berekend. Momenteel wordt met de uitwerking van een nieuw diagnostisch toets-systeem, de Ecologische Sleutel-factoren (ESF's), door de STOWA gewerkt aan een vervanging van de enigszins verouderde EBEO-systemen. Aangezien de Sleutelfactoren nog verder worden uitgewerkt, wordt in deze waterkwaliteitsrapportage ook nog gewerkt met de EBEO-systemen.

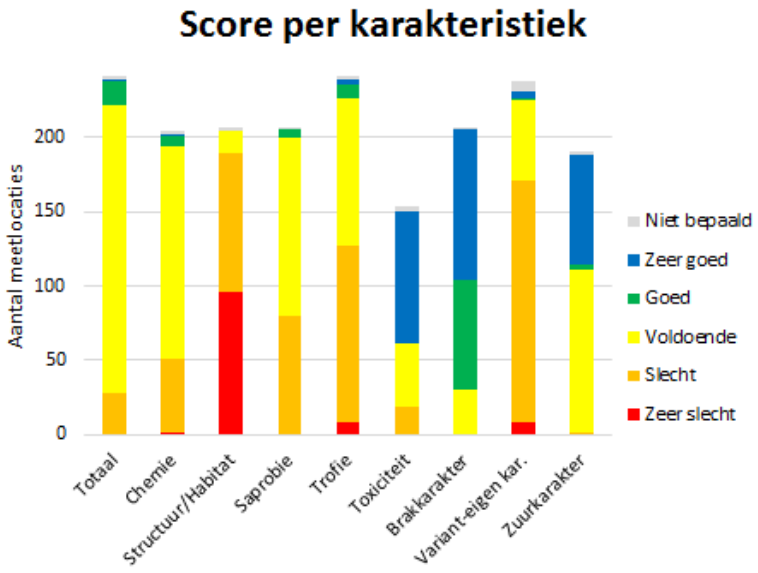
Figuur 4.1: Totaalscore Ecologische Beoordelingssystemen (EBEO-toetsing)

De totaalscore van de EBEO-toetsing geeft inzicht in de resultaten van deze toets-methodiek. Voor de meeste locaties wordt een voldoende in de laatste meetcyclus gescoord, met her en der een (zeer) goed of slecht.
Legenda totaalscore:

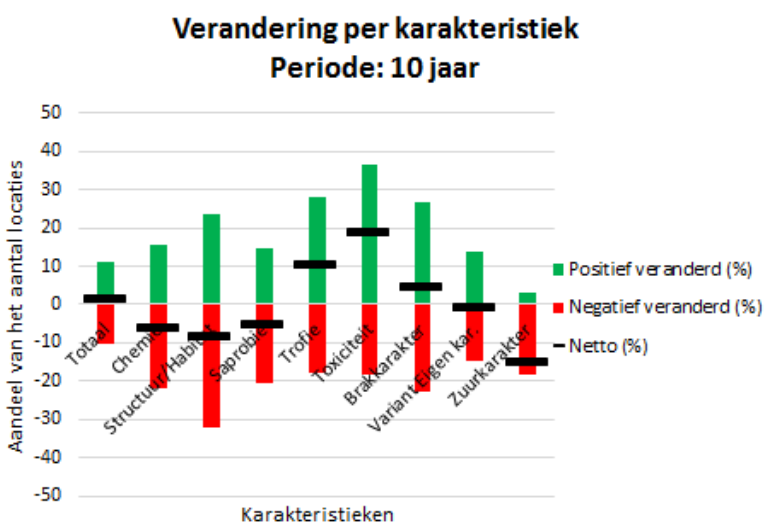
Figuur 4.2: Verandering totaalscore Ecologische Beoordelingssystemen (EBEO-toetsing)

De EBEO-toets wordt inmiddels al jaren uitgevoerd, en zodoende kan de ontwikkeling in de tijd in kaart worden gebracht. Vergeleken met de meetcyclus van ongeveer 10 jaar eerder is weinig verandering te zien in de totaalscores, maar is in Den Haag/Westland en Oostland enige positieve ontwikkeling te zien, tegenover wat meer negatief in Midden-Delfland.
Legenda verandering totaalscore:

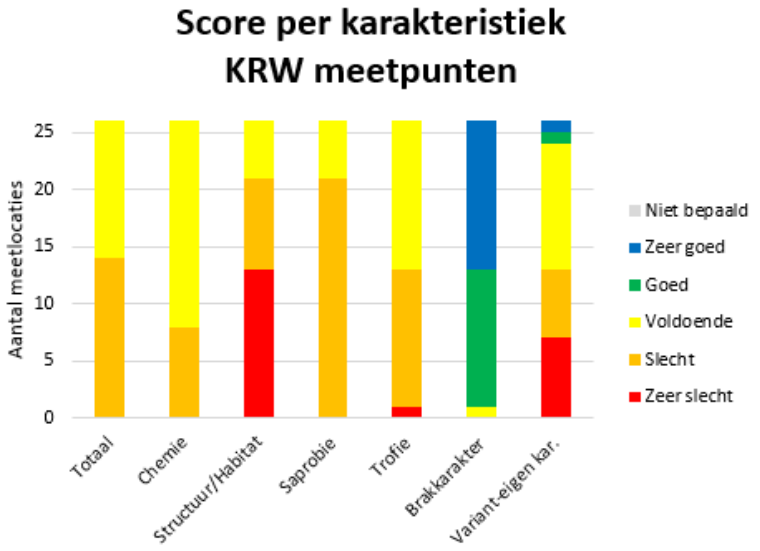
Figuur 4.3: Verdeling scores per karakteristiek alle meetpunten

De karakteristiek brakkarakter scoort het best, er zijn weinig problemen met verzilting. Dit wordt gevolgd door de toxiciteit. Doordat er minder bestrijdingsmiddelen in het water worden aangetroffen, hebben waterplanten en -dieren minder last van toxische effecten. Ook het zuurkarakter scoort vrij goed, wat wil zeggen dat wateren in Delfland minder verzuurd zijn. De op gebiedsvreemd water duidende chemische samenstelling (karakteristiek chemie) scoort vooral voldoende, er is op veel plekken geen sprake van gebiedseigen water. Saprobie en trofie scoren tussen voldoende en slecht, dus een deel van de locaties heeft voldoende zuurstof en is niet al te zwaar belast met nutriënten, maar bij een deel vormt dit wel een probleem. Bij structuur/habitat en variant-eigen karakter ligt de nadruk op een slechte score, wat betekent dat er weinig ruimte beschikbaar is voor planten en dieren, en de beschikbare ruimte sterk verstoord wordt.

Figuur 4.4: Verandering per karakteristiek, alle meetpunten

De voornaamste positieve ontwikkeling in de tijd is bij trofie en toxiciteit te zien. Dit betekent dat de het effect van een hoge nutriëntenbelasting in het gebied enigszins afneemt, evenals dat het toxische effect van gewasbeschermingsmiddelen op waterplanten en -dieren afneemt. Zuurkarakter vormt de voornaamste negatieve ontwikkeling, wat betekent dat er enige neiging naar verzuring plaats vindt. De overige parameters laten weinig verandering zien. De uit deze parameters berekende totaal-score laat netto, onder invloed van zowel positief als negatief veranderde karakteristieken, ook weinig verandering zien.

Figuur 4.5: Verdeling scores per karakteristiek enkel voor KRW-meetpunten

Als enkel wordt gekeken naar de KRW-meetpunten in de 5 polder- en boezemwaterlichamen (de duinwater-lichamen zijn niet vertegenwoordigd) voor 2016, '17 en '18, scoort brakkarakter goed, er is geen duiding op verzilting. Vooral structuur/habitat, saprobie scoren minder goed, gevolgd door het variant-eigen karakter, trofie en de op gebiedsvreemd water duidende chemische samenstelling (karakteristiek chemie). Het betreft hier enkel het watertype kanalen: toxiciteit en zuurkarakter wordt door de EBEO-toets in kanalen niet meegenomen. De problematiek ligt vooral in gebrek aan ruimte voor ecologie, een gebrekkige zuurstofhuishouding, gevolgd door verstoring van de ecologie, nutriëntenrijkdom en de invloed van gebiedsvreemd water.

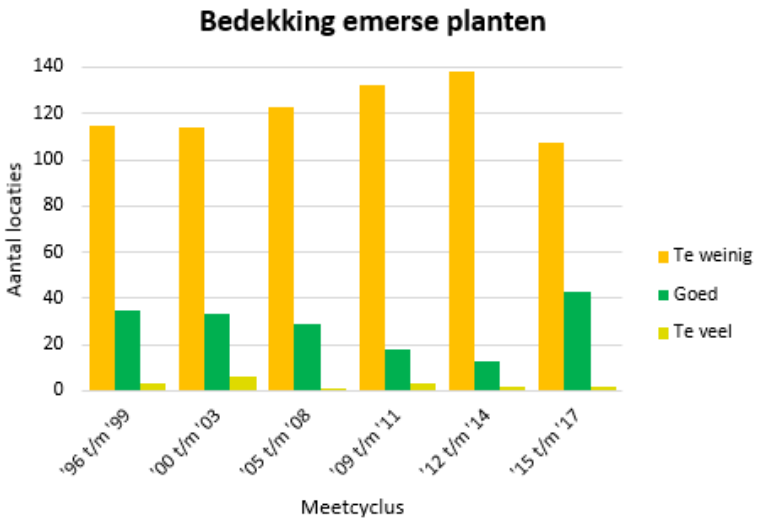
	Totaal	Chemie	Structuur/Habitat	Saprobie	Trofie	Brakkarakter	Variant-eigen kar.
Oostboezem	2.7	2.9	1.5	2.7	2.9	4.2	2.1
Westboezem	2.3	2.8	1.4	2.1	2.0	4.8	2.0
Holierhoekse & Zouteveense pld.	2.3	2.3	2.3	2.0	2.7	4.3	2.3
Polder Berkel	2.7	2.0	2.7	2.0	2.7	5.0	3.0
Zuidpolder van Delfgauw	2.7	3.0	2.0	2.0	2.3	4.3	4.0

Figuur 4.6: Gemiddelde EBEO-score 2016, '17 en '18 op KRW-meetpunten

Een gemiddelde score per karakteristiek en per KRW-waterlichaam, voor de laatste 3 jaar, geeft een eerste inzicht in de problematiek die op de meetpunten in die waterlichamen het meest speelt.

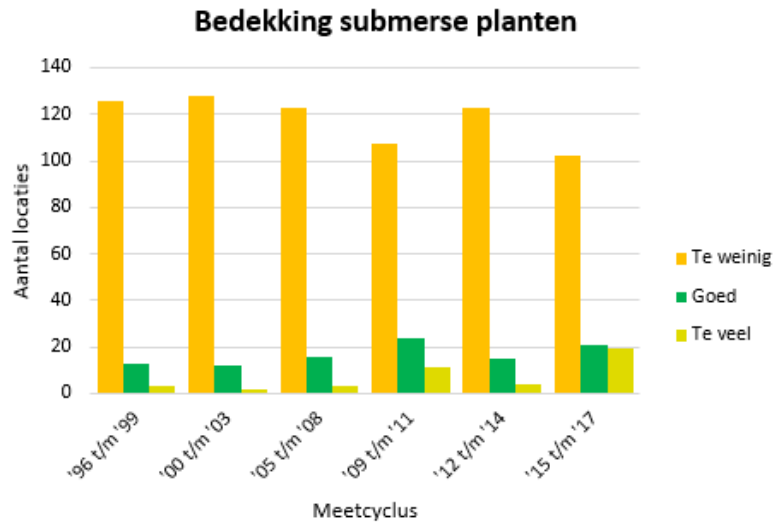
Het betreft hier enkel het watertype kanalen: toxiciteit en zuurkarakter wordt door de EBEO-toets in kanalen niet meegenomen.

Het voornaamste knelpunt ligt op de structuur/habitat, en de saprobie (oftewel de zuurstofhuishouding) is niet op orde, al doet de Oostboezem het iets beter dan de andere waterlichamen. Variant-eigen karakter, de mate van een goed ontwikkelende vegetatie is vooral in de grote boezem-systemen een aandachtspunt. De chemische samenstelling die duidt op gebieds-vreemd water (karakteristiek chemie), is met name in de Holierhoekse & Zouteveense polder en Binnenboezem Berkel een probleem. Trofie juist in de Zuidpolder van Delfgauw en de Westboezem. Overigens betekent 'voldoende' op de EBEO-maatstaf ook nog niet dat KRW-doelen worden behaald, maar dit geeft wel de meest kritische aspecten weer.

Figuur 4.7: Bedekking emerse planten

Vanuit verschillende klasse-indelingen van de KRW voor verschillende watertypes, is ten behoeve van deze analyse een bedekking met 5 tot 30% emerse vegetatie (de boven het water uit groeiende planten) als optimaal afgeleid. Een lagere bedekking is te weinig, een hogere bedekking te veel. De ontwikkeling hiervan is bekeken op een serie monsterpunten die al sinds '96-'99 iedere meetcyclus zijn gemeten.
De bedekking met emerse vegetatie laat enige daling zien (groep goed) vanaf de periode '09-'11 maar maakt een herstel door in de laatste periode. De groep 'te veel' is altijd slechts marginaal aanwezig, omdat weinig watergangen de kans krijgen echt dicht te groeien (verlanden)..
Over het geheel bezien is er op brede schaal te weinig emerse begroeiing in het watersysteem.

Figuur 4.8: Bedekking submerse planten

Vanuit verschillende klasse-indelingen van de KRW voor verschillende watertypes, is ten behoeve van deze analyse een bedekking met 20 tot 60% submerse vegetatie (de onderwaterplanten) als optimaal afgeleid. Een lagere bedekking is te weinig, een hogere bedekking te veel. De ontwikkeling hiervan is bekeken op een serie monsterpunten die al sinds '96-'99 iedere meetcyclus zijn gemeten.
De bedekking met submerse vegetatie is in het watersysteem de afgelopen 21 jaar veel te laag geweest. De groep 'te weinig' overheerst sterk. Op ongeveer 15 tot 20% van de locaties is wel voldoende submerse vegetatie aanwezig. De groep 'te veel' neemt enigszins toe. Wanneer water door afname van nutriënten helderder wordt, krijgen vooral woekerende ontwaterplanten als eerste een kans, aangezien het systeem dan nog altijd voedselrijk is. Pas als nutriëntenafname verder doorzet, komt dit meer in balans met soorten die niet de hele watergang vol woekeren.

5 Vis

Delfland laat eens per drie jaar monitoringsonderzoek naar de visstand uitvoeren in Delflands KRW-waterlichamen. In 2018 zijn twee KRW-waterlichamen bemonsterd: de Oostboezem en Polder Berkel. De visstand in de Oostboezem wordt als "matig" beoordeeld. De visstand in Polder Berkel wordt als "goed" beoordeeld. Beide oordelen zijn onveranderd t.o.v. het laatste monitoringsjaar 2015.

5.1 Doel

Voor de visstand zijn voor de KRW-waterlichamen twee doelen gesteld in het waterbeheerplan van Delfland 2016-2021.
1: In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 worden gehaald.
De KRW-doelstelling voor de getoetste wateren is vastgesteld op een score voor de Ecologisch Kwaliteits-Ratio (EKR) voor vis van tenminste 0,60.
2: In 2021 zijn de belangrijkste leefgebieden voor vissen in die mate ontsloten, dat met de verwachte voortgaande ontwikkeling en de renovatie- en nieuwbouwcyclus voor kunstwerken de KRW-doelen voor vissen in 2027 worden gehaald. Hiervoor is een prestatie indicator opgesteld die wordt uitgedrukt in het percentage beheergebied dat is ontsloten. In de periode 2016-2021 moet dit toenemen van 31% naar 47% (polder) of van 54% naar 65% (polder plus boezem).

5.2 Methode

Over de monitoring van de visstand in 2018 is een apart rapport verschenen (Arcadis rapport nummer 083764615 0.3 – 8 februari 2019).
In deze rapportage wordt onder andere beschreven hoe en waar de visstandsmonitoring is uitgevoerd.

De KRW-wateren worden een keer per drie jaar gemonitord op de visstand. Om de activiteiten voor de monitoring te spreiden is de monitoring van de KRW-waterlichamen gesplitst in twee delen.

- In 2018 (en daarvoor in 2015, 2012 en 2006) zijn de twee waterlichamen de Oostboezem en de Polder van Berkel gemonitord.
- In 2020 zijn de drie waterlichamen de Westboezem, de Zuidpolder van Delfgauw en de Slinksloot (of Holierhoekse en Zouteveense polder) weer aan de beurt (Voorgaande monitoringsjaren hierbij waren 2017, 2014, 2011 en 2006).

In figuur 5.1 wordt een voorbeeld gegeven van de manier van visstandsbemonstering. De resultaten worden gepresenteerd in een soortensamenstelling, aantallen, biomassa en een lengte-frequentie-verdeling. Deze resultaten worden getoetst aan de KRW-maatlatten en de visstand wordt vergeleken met voorgaande jaren.

5.3 Toestand

De EKR-score van de waterlichamen door de jaren heen is opgenomen in figuur 5.2.
De visstand in de Oostboezem wordt met een EKR van 0,46 als 'matig' beoordeeld. De visstand in de Oostboezem is in 2018 net als in 2015 als matig beoordeeld. In 2012 zou de visstand met de actuele maatlat als ontoereikend beoordeeld zijn.
De Oostboezem is een uitgestrekt gebied en daarom ingedeeld in 15 deelgebieden.
Zeven deelgebieden scoren "goed"; vier deelgebieden "matig"; drie deelgebieden "ontoereikend" en twee deelgebieden scoren "slecht" (Leidsche Vliet en de Korte en Lange Laak). Debet aan deze twee slechte scores zijn de slechte scores op de deelmaatlat 'plantminnende vissen'. Wat zijn oorsprong weer kent in het tekort aan waterplanten.

De visstand in Polder Berkel wordt met een EKR van 0,73 als 'goed' beoordeeld. Ook alle deelmaatlatten vallen binnen de beoordeling 'goed'. De berekende EKR-scores van 2012, 2015 en 2018 komen vrijwel overeen. In ieder van deze jaren wordt ruimschoots aan het GEP van 0,60 voldaan.
Voor de twee waterlichamen geldt dat in grote lijnen het aantal soorten toeneemt.

In de Oostboezem is t.o.v. 2015:

- Het aantal vissen verdubbeld;
- De biomassa iets toegenomen.

De toename in aantal is vooral het gevolg van grote aantallen broed van baars en in mindere mate van brasem en pos. Het betekent ook dat de aanwezige vis gemiddeld kleiner is dan in 2015. Het beeld past binnen de natuurlijke fluctuaties van visbestanden. Mogelijk speelt lokaal ook de uitzonderlijke warmte in het voorjaar en de zomer van 2018 een rol.

Voor Polder Berkel geldt t.o.v. 2015:

- Een forse toename in aantallen vis;
- Een forse toename in biomassa.

Als gevolg van de vangst van veel broed heeft zeelt het grootste aandeel op basis van aantallen.

In 2018 is een vismigratievoorziening aangelegd waarmee de Polder Schieveen is ontsloten. Hiermee komt het percentage ontsloten beheergebied op 36% (polder) en 61% (polder plus boezem). De komende jaren zullen er nog meerdere voorzieningen aangelegd moeten worden om het gestelde doel in 2021 te halen (47% poldergebied en 65% polder plus boezemgebied is ontsloten).

5.4 Oorzaken en aanbevelingen

In de Oostboezem is een kwaliteitsverbetering noodzakelijk om de KRW-doelstelling voor vis te realiseren. De belangrijkste randvoorwaarde hiervoor is het verbeteren van de toestand van de onderwater- en oevervegetatie (KRW-kwaliteitselement 'overige waterflora'). Dit lijkt in de meeste delen van de Oostboezem echter nauwelijks mogelijk. Aanbevolen wordt om nader te inventariseren welke maatregelen mogelijk zijn en op basis hiervan eventueel het KRW-doel voor de volgende planperiode (2022-2027) aan te passen.
De minst scorende deelmaatlat in Polder Berkel is: 'aantal soorten plantminnende en migrerende vis'. De belangrijkste 'sleutel' voor het verder verbeteren van visstand en de bijbehorende kwaliteitsbeoordeling lijkt het verhogen van de vegetatiebedekking in één van de vijf deelgebieden te zijn (deelgebied 3).

5.5 Maatregelen

Algemeen:
Om de doelen te behalen worden verschillende activiteiten uitgevoerd:
Delfland geeft met de Groene Motor vanaf 2017 tot eind 2021 een impuls aan plannen en projecten voor waternatuur, hierbij wordt de visstand en vismigratie ook meegenomen.
In de periode 2016-2021 wordt doorgegaan met het ontwikkelen en realiseren van natte ecologische zones (NEZ), zoals natuurvriendelijke oevers en vispaaiplaatsen, en vismigratievoorzieningen. Eveneens wordt ingezet op beheer en onderhoud en op structuurversterkende maatregelen in bestaande watergangen, waar de visstand profijt van zal hebben.
Ook de maatregelen zoals beschreven in de voorgaande hoofdstukken over chemie en de ecologische kwaliteit (hoofdtukken 1 tot en met 4), zullen zeker bijdragen aan de verbetering van de visstand.

Aanpak van vismigratieknelpunten, en dus ontsluiting van voor vis interessant leefgebied, wordt zoveel als mogelijk samen met de renovatie en nieuwbouw-cyclus van kunstwerken meegenomen. In 2018 is een vismigratievoorziening aangelegd bij Polder Schieveen.

Figuur 5.1: Voorbeeld van een visstandsbemonstering met een zegen

De zegen wordt hierbij vanaf de oever met een boot uitgevaren, waarbij hij voor een bepaalde afstand wordt voortgetrokken (standaard 250 meter). Vervolgens wordt de zegen naar de boot of naar de oever toe binnengehaald. De vis wordt bij het binnenhalen van de zegen ingesloten en naar de zak van de zegen geleid.

Oostboezem			
	2012*	2015	2018
EKR (totaal)	0,387	0,531	0,459
Oordeel	ontoereikend	matig	matig
Deelmaatlatscore (EKR) sloten en kanalen			
- abundantie plantminnend	0,26	0,46	0,30
- abundantie karper en brasem	0,78	0,88	0,88
- soortensamenstelling plantminnen + megrerend	0,13	0,25	0,19
Polder Berkel			
	2012*	2015	2018
EKR (totaal)	0,721	0,72	0,731
Oordeel	goed	goed	goed
Deelmaatlatscore (EKR) sloten en kanalen			
- abundantie plantminnend	0,73	0,77	0,84
- abundantie karper en brasem	0,88	0,77	0,74
- soortensamenstelling plantminnen + megrerend	0,55	0,63	0,62

Figuur 5.2: De EKR-score van de waterlichamen door de jaren heen

De EKR- score voor de Oostboezem is verbeterd t.o.v. 2012 en van 2015 naar 2018 stabiel gebleven.

In Polder Berkel is de EKR-score onveranderd goed in de periode 2012-2018.

6 Exoten

Introductie van exotische planten- en diersoorten door de mens is een sterk toenemend fenomeen. Exoten kunnen schadelijk zijn voor hun nieuwe omgeving door concurrentie met en predatie op inheemse soorten. Sommige exoten woekeren zo hevig dat ze de waterkwaliteit kunnen schaden, evenals de waterhuishouding, waterveiligheid en andere belangen.
Het aantal soorten exoten dat in de afgelopen 24 jaar in het beheergebied van Delfland is gevonden is sterk toegenomen. In meetcyclus 2016-2018 zijn per jaar gemiddeld 37 exotische soorten gevonden, tegen 10 in 1992-1994. Procentueel gezien was in 2016-2018 gemiddeld 6.7% van de soorten exotisch, in 1992-1994 2.7%. Delfland bestrijdt een aantal soorten actief. In 2019 wordt een exotenbeleid opgesteld.

6.1 Doel

In 2015 is door de EU een verordening aangenomen tegen de problematiek van invasieve exoten. Aan de handel zijn beperkingen opgelegd, en lidstaten zijn verplicht tot maatregelen. In 2016 is een lijst van soorten aangenomen die onder de verordening vallen, waaronder ook aquatische soorten zoals grote waternavel en Amerikaanse rivierkreeften. Deze lijst wordt af en toe aangevuld. De verantwoordelijkheid voor implementatie wordt door de nieuwe wet natuurbescherming bij de Provincies gelegd (met uitzondering van kreeften en krabben, die blijft bij het Rijk), en de Provincies werken nu aan een plan van aanpak. Wat dit voor de waterschappen precies gaat betekenen is op dit moment nog niet bekend. De UvW hanteert het uitgangspunt dat exoten enkel onder verantwoordelijkheid van waterschappen vallen wanneer de betreffende exoot een kerntaak in het gedrang brengt. Er zijn bij Delfland momenteel specifieke doelen gesteld voor 3 exotische waterplantsoorten en Aziatische duizendknoopsoorten (zie paragraaf 6.4). De exoten muskus- en beverrat vallen onder verantwoordelijkheid van de waterschappen. De invloed die exoten uitoefenen kan kerntaken en doelstellingen van Delfland raken, bijvoorbeeld:

- Amerikaanse kreeften kunnen oevers laten verzakken door graafgedrag, en planten en dieren die van belang zijn voor de KRW schaden.
- Grote waternavel kan watergangen overwoekeren. Dit kan inheemse soorten beconcurreren en de afvoer belemmeren.
- Japanse duizendknoop kan erosie bevorderen door gras op dijken weg te concurreren.

6.2 Toestand

Het Delflands meetnet is geanalyseerd op de aanwezigheid van exotische waterplanten en kleine waterdieren (macrofauna). Planktonische soortgroepen (algen, zoöplankton) zijn niet meegenomen, omdat hier nog veel onduidelijk is over welke soorten exotisch zijn. Sinds 1992 wordt door Delfland een substantieel aantal meetpunten bemonsterd op macrofauna en vegetatie, en dit vormt de startdatum. Figuur 6.1 laat zien hoeveel exoten er in de periode van 1992-2018 zijn gevonden. In de eerste 3 jaar, '92 t/m '94, zijn gemiddeld 10 soorten gevonden. In de laatst jaren, '16 t/m '18, zijn dat er gemiddeld 37. Dit is een toename met factor 3.6 in 24 jaar.
Ter correctie van de toegenomen meetinspanning is in figuur 6.2 het percentage exotische soorten t.o.v. het totaal aantal soorten gegeven. Hier geldt dat het percentage exotische soorten ongeveer met een factor 2.5 is toegenomen, van 2.7% naar 6.7%.

6.3 Oorzaken

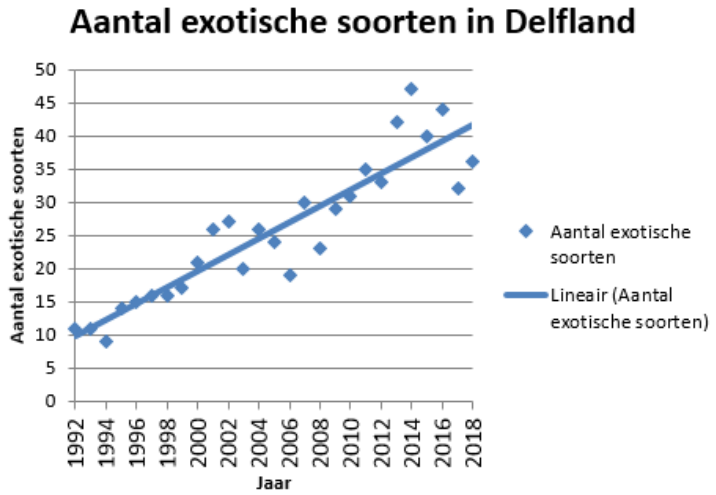
Exoten zijn door de mens vanuit hun natuurlijke verspreidingsgebied verplaatst naar een gebied waar ze niet van nature voorkomen. Bijvoorbeeld soorten die met ballastwater van schepen zijn mee gereisd of die een nieuw riviersysteem bereiken door een gegraven kanaal. Maar er zijn ook soorten die met opzet zijn verplaatst. Er is een levendige handel in dieren en planten voor aquariums en vijvers, die weleens worden vrijgelaten. Voor consumptievangst zijn in het verleden ook soorten uitgezet.
Er is nog veel discussie over wat exoten betekenen voor de ecologie en wat daar van gevonden moet worden, en de meningen zijn verdeeld. Iedere soort die het overleeft in zijn nieuwe gebied kan worden benoemd als fauna- of floravervalsing. Er is een klein aandeel dat direct zichtbare problemen geeft voor andere (inheemse) soorten door deze in hun voortbestaan te bedreigen. Dit kan door bijvoorbeeld:

- Concurrentie - quaggamossel die zoöplankton eet, waardoor vis die zoöplankton niet kan eten.
- Predatie - Oost-Europese vlokreeften die allerlei waterdiertjes eten (zie figuur 6.3).

Ook zijn er exoten die problemen voor de mens veroorzaken, bijvoorbeeld door schade aan of overwoekering van infrastructuur of ongewenste vangst bij het vissen. Exotische soorten die zich massaal verspreiden worden 'invasief' genoemd.

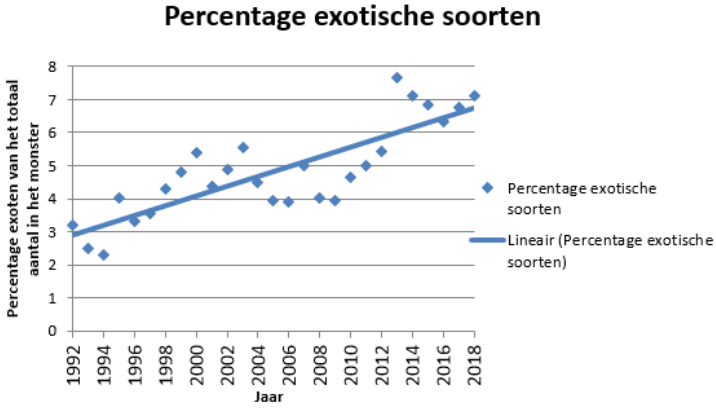
6.4 Maatregelen

Op dit moment is het primaire doel van de hierna genoemde bestrijdingsmaatregelen het garanderen van de waterafvoer, en het behalen van de PAS/N2000 doelstellingen in het duingebied. Momenteel zijn er drie soorten waterplanten die actief door Delfland worden bestreden: grote waternavel, waterteunisbloem en parelvederkruid. Deze planten overwoekeren watergangen en door bestrijding wordt voorkomen dat de afvoer wordt gehinderd en de waterkwaliteit ter plekke afneemt. Daarnaast worden Aziatische duizendknopen op een aantal locaties verwijderd.
Delfland is aangesloten bij een groot onderzoek naar de rode Amerikaanse rivierkreeft, waarin wordt gezocht naar aanknopingspunten voor maatregelen om de populatie in te perken.
Er is binnen Delfland nog geen verder beleid voor de aanpak van of omgang met exoten. In 2019 wordt dit beleid opgesteld. Algemeen wordt aangenomen dat exoten minder kansen hebben in een zo natuurlijk en robuust mogelijk ecosysteem, en vanuit die optiek hebben maatregelen ten behoeve van de ecologische kwaliteit een gunstige invloed.

Figuur 6.1: Aantal exotische soorten in Delfland

Het aantal exotische soorten dat wordt aangetroffen in de monstername van Delfland (macrofauna en macrofyten) is in de afgelopen 24 jaar met factor 3.6 toegenomen, van gemiddeld 10 in de eerste 3 naar gemiddeld 37 in de laatste 3 jaar.

Figuur 6.2: Percentage exotische soorten

Het aantal exotische soorten in verhouding tot het totaal aantal aangetroffen soorten in de monstername van Delfland (macrofauna en macrofyten) is in de afgelopen 24 jaar met een factor 2.5 toegenomen, van gemiddeld 2.7% in de eerste 3 jaar naar gemiddeld 6.7% in de laatste 3 jaar.

Figuur 6.3: Rode Amerikaanse rivierkreeft

Er zijn allerlei soorten Amerikaanse rivierkreeften inmiddels in Nederland geïntroduceerd. In Delfland komen nu de rode en de gevlekte Amerikaanse rivierkreeft voor. Met name de rode Amerikaanse rivierkreeft heeft naam gemaakt als overlast-gevende soort, terwijl er nog geen aantoonbaar kosteneffectieve maatregelen beschikbaar zijn.

De laatste jaren is de waarneming gedaan dat er grote verschillen bestaan in aantallen rode Amerikaanse rivierkreeften in de verschillende gebieden waar ze inmiddels voorkomen. De achterliggende oorzaken van deze verschillen zijn nog niet goed inzichtelijk. De STOWA is gestart met een onderzoek naar de sturende factoren achter dit fenomeen, mede op initiatief van Delfland, met als doelstelling handelingsperspectieven te definiëren. Delfland is aangesloten bij dit onderzoek.

7 Kroos

Kroosdekken belemmeren lichtinval en een gezond zuurstofklimaat; daarmee kan een kroosdek een probleem vormen voor de ecologische waterkwaliteit. Ook kan de belevingswaarde van het water in het geding komen. De reguliere aanpak is het verwijderen van kroosdekken wanneer zuurstoftekort, stankoverlast of vissterfte ontstaat, conform het betreffende protocol. Kroos blijkt een lastig probleem om aan te pakken: er is in Nederland weinig ervaring mee en er is weinig fundamenteel onderzoek gedaan naar schade die kroos op de ecologie veroorzaakt.
Sinds 2014 is de kroosbedekking in de maandelijkse monstername meegenomen, en inmiddels is een dataset van enkele jaren verzameld. Uit deze dataset komt naar voren dat er een piek optreedt rond augustus, en dat dan ongeveer 10 tot 15% van de meetpunten grotendeels bedekt zijn met kroos.
Conform de afspraken voor SGBP2 doet Delfland onderzoek naar actief kroosbeheer en naar het ecologisch optimaliseren van het kroosbeleid.

7.1 Doel

Op dit moment heeft Delfland geen specifieke doelen gesteld aan kroos. Er zijn geen aanwijzingen dat kroos een belemmering vormt voor de doorstroming (waterkwantiteit). Wel is er een kroosprotocol actief waarmee, op basis van factoren als zuurstoflоosheid en stank, eventueel kan worden ingegrepen wanneer kroos problemen veroorzaakt.

7.2 Toestand

Kroos is een verzamelnaam voor drijvende plantjes die zich voortplanten door zich te delen. Omdat kroos enkel kan groeien van in het water opgeloste meststoffen, groeit het vooral snel wanneer gehalten aan stikstof en fosfaat hoog zijn. Doordat kroos aan het oppervlak drijft heeft het weinig concurrentie om licht. Wanneer het een dichte deklaag gaat vormen en het wateroppervlak afsluit, kan er weinig licht in het water vallen en wordt een goede zuurstofhuishouding belemmerd. De verwachting is dat het leven onder water dan verstoord raakt.
Naast de groei van kroos, is verplaatsing door wind en stroming een belangrijke factor die meespeelt bij het optreden van kroos op een locatie. Een kroosdek kan ook ontstaan doordat het van elders wordt aangevoerd. Er is landelijk weinig onderzoek gedaan naar kroos in relatie tot het aspect overlast. Er zijn wel theoretische groeimodellen en er is veel kennis van soorten. Maar vragen als waar precies ligt kroos, hoe gedraagt en verplaatst het zich en welke schade veroorzaakt een kroosdek aan de ecologie, zijn op dit moment nog niet (voldoende) op basis van data te beantwoorden.

Sinds 2014 is kroosbedekking opgenomen als standaard onderdeel van het pakket metingen dat bij de maandelijkse chemische monstername wordt uitgevoerd. Sindsdien is er voor het eerst een set met gegevens aan het ontstaan die objectieve informatie biedt over de toestand van kroos in Delfland. Aan deze set gegevens kan al enige informatie worden onttrokken: een eerste indruk van het verloop van kroosbedekking op deze punten door het jaar heen.
De bedekking met kroos piekt rond augustus, en op dat moment is ongeveer 10 tot 15% van de meetpunten (vrijwel) volledig bedekt met kroos (figuur 7.1). De gemeten kroosbedekking op een locatie kan sterk fluctueren doordat kroosdekken zich verplaatsen door wind en stroming. Ongeveer 20% van de locaties heeft in die 3 jaar minstens één keer te kampen gehad met een hoge kroosbedekking (75% of hoger).

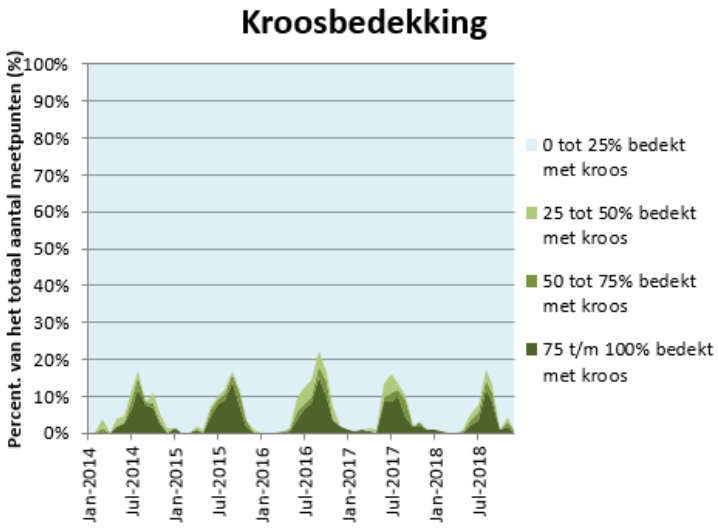
Uit de vegetatieopnames die worden gedaan kan ook enige algemene informatie worden gehaald.
Delfland kent 10 soorten kroos. Een kroosdek is een mix van verschillende soorten, waarin 1 of enkele soorten massaal voorkomen. 2 soorten zijn zeldzaam en 1 groeit onder water, deze zijn daarom niet relevant binnen de context kroosoverlast. De andere 7 soorten komen veel voor en dragen bij aan kroosdekken. Bultkroos, dwergkroos en groot kroosvaren komen het meest voor en dragen het meest bij aan kroosdekken.

7.3 Bronnen

Kroos is een symptoom van een teveel aan voedingsstoffen. Kroos groeit snel wanneer de gehaltes aan meststoffen hoog zijn (zie hoofdstuk 2) en bij temperaturen tussen de 20 en 30 graden. Kroos verplaatst zich vooral via stroming (o.a. door het uitmalen) en wind, maar ook via watervogels kunnen nieuwe wateren gekoloniseerd worden.
Kroosdekken kunnen op twee manieren op een locatie tot uiting komen. Enerzijds kan er groei zijn op de locatie. Kroos maakt in het najaar een soort overwinteringsknoppen die in het voorjaar weer uitgroeien tot kroosplantjes. Dit begint rond april, en de populatie groeit dan gestaag door tot de piek rond augustus. Anderzijds is kroos verplaatsbaar, en een kroosdek kan van elders aangevoerd worden.

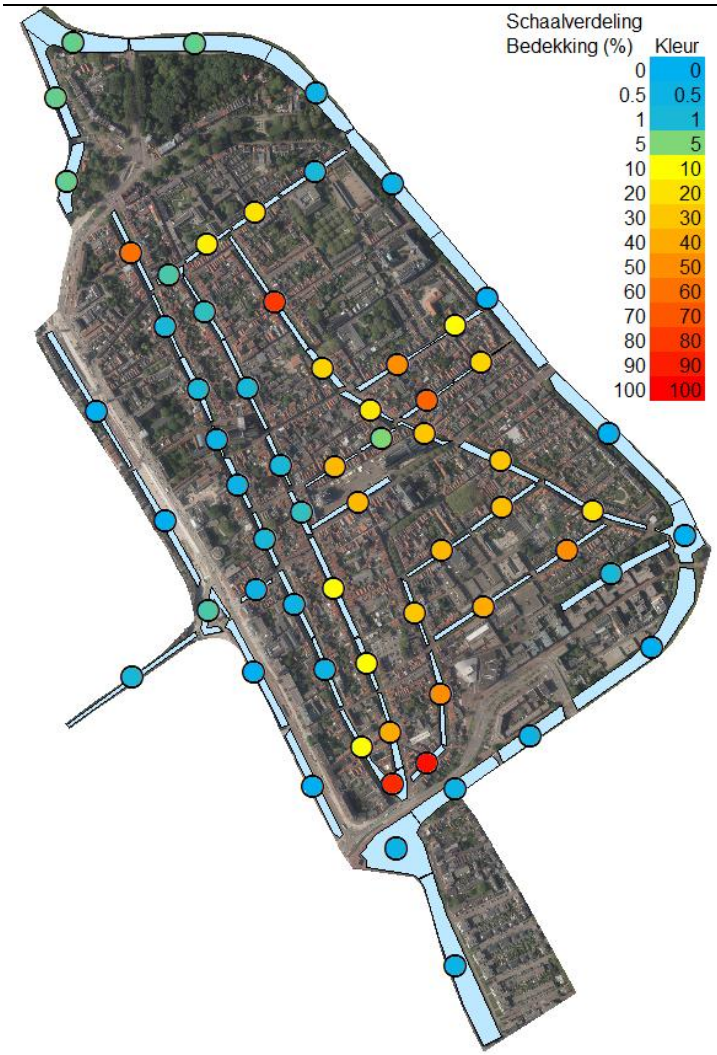
7.4 Maatregelen

De huidige aanpak van kroos stelt bronaanpak voorop: het reduceren van stikstof en fosfaat ten behoeve van de algehele verbetering van de waterkwaliteit. Er is een protocol om kroos te verwijderen wanneer de overlast voorbij het acceptabele gaat (vrijwel geen zuurstof in het oppervlaktewater, stankoverlast).
In het SGPB2 zijn door Delfland twee kroosmaatregelen opgenomen: Delfland gaat onderzoek doen naar actief kroosbeheer en kroosbeleid ecologisch optimaliseren.
Delfland werkt in 2019 verder aan een onderzoeksplan waarin binnen twee sporen aan het vergaren van kennis wordt gewerkt: een inhoudelijk spoor waar door verschillende onderzoeken ontbrekende kennis wordt aangevuld. Het gaat dan met name over data ter onderbouwing van de theoretische mechanismen over ecologische schade en objectieve data over kroosbedekking, verspreiding en resulterende knelpunten in het gebied van Delfland. Daarnaast wordt gewerkt aan pilots op KRW-water om ervaring op te doen met actief kroosbeheer.

Figuur 7.1: Kroosbedekking in de tijd

Sinds 2014 wordt in het chemische meetnet ook de kroosbedekking meegenomen en kan er dus een beeld geschetst worden van de kroosbedekking in Delfland. In de grafiek is te zien dat de piek in kroosbedekking jaarlijks rond augustus en september ligt. Op dat moment is 10% tot 15% van de meetpunten grotendeels bedekt met kroos (75-100% bedekking).
In de jaren 2014 en 2017 ligt er in de beschikbare gegevens een nadruk op Midden-Delfland, in 2015 en 2018 op Oostland, en in 2016 op Haagland/Westland.

Figuur 7.2: Intensieve kroosmonitoring binnenstad Delft

Kroosoverlast in de binnenstad van Delft is door hoge bedekkingen, zelfs op de Schie, in de afgelopen jaren onder de aandacht gekomen. Daarom zijn er in 2018 in het kader van een pilot activiteiten geweest om enerzijds meer grip op de oorzaken van deze problematiek te krijgen en anderzijds maatregelen te testen. Een belangrijk onderdeel hiervan is een intensieve vorm van kroosmonitoring die van mei t/m oktober wekelijks is uitgevoerd. Alle grachten en omliggende kanalen zijn hierbij in kaart gebracht. Deze figuur laat de situatie op 7 augustus 2018 zien. Een dergelijke vorm van monitoring geeft nieuwe inzichten in de dynamiek, zowel ruimtelijk als door het jaar heen.
In 2019 gaat de pilot kroos in de binnenstad Delft door, en wordt ook deze intensieve monitoring doorgezet. Over de resultaten van deze pilot en de andere onderzoeken die worden uitgevoerd, waaronder deze vorm van intensieve monitoring, wordt te zijner tijd nader gerapporteerd.

8 Zwemwater

In 2018 zijn de meetpunten op de zwemwaterlocaties gedurende het zwemwaterseizoen iedere twee weken onderzocht op bacteriële verontreiniging en de aanwezigheid van blauwalgen. Van de 16 zwemlocaties zijn er drie als uitstekend, tien als goed, één als aanvaardbaar en twee als slecht beoordeeld.

8.1 Doel

Delfland heeft een verantwoordelijkheid voor zwemwater: een inspanningsverplichting voor blauwalgen en een resultaatverplichting voor bacteriën. Alle zwemwaterlocaties moeten voldoen aan de bacteriële normen die de EU-zwemwaterrichtlijn stelt aan aanvaardbaar zwemwater. Daarbij hoort de verplichting vanuit de Europese zwemwaterrichtlijn om de door de Provincie aangewezen zwemwaterlocaties te monitoren. De zwemwaterlocaties worden onderzocht op de aanwezigheid van bacteriën en blauwalgen. Het WBP 2015-2021 stelt dat de aangewezen zwemlocaties moeten voldoen aan de EU-zwemwaterrichtlijn, waarbij alleen bij uitzondering een negatief advies wordt uitgevaardigd als gevolg van blauwalg en bacteriën.
Delfland heeft 2 prestatie indicatoren (PI's) opgesteld voor zwemwater:

1. Alle zwemwaterlocaties voldoen aan de bacteriële normen die de EU-zwemwaterrichtlijn stelt aan aanvaardbaar zwemwater.
2. Het aantal weken met een negatief zwemadvies op basis van blauwalgen is maximaal 3 weken per locatie per jaar voor de zwemwaterlocaties waar maatregelen zijn genomen.

8.2 Toestand

Op 14 november 2018 is een rapport over zwemwater verschenen: Zwemwater 2018.
In deze rapportage is alle informatie met betrekking tot het zwemseizoen 2018 en de individuele zwemwaterlocaties terug te vinden. Hieronder volgt een samenvatting.

De toetsing van de genoemde doelstellingen is gebaseerd op gegevens uit de periode van 2015-2018. Uitzonderingen zijn de locaties waar een nieuwe meetreeks is gestart in verband met aanpassingen, te weten: Waterspeeltuin Korftlaan, Waterspeeltuin Tanthof en Plas Wilhelminapark.
De toetsresultaten zwemwaterlocaties 2018 staan vermeld in figuur 8.1. Van de 16 zwemlocaties zijn er drie als uitstekend, tien als goed, één als aanvaardbaar en twee als slecht beoordeeld.

De eerste prestatie-indicator is niet gehaald omdat de locaties waterspeeltuin Korftlaan en waterspeeltuin Tanthof in de toetsing op 'slecht' uitkomen. De overige locaties voldoen wel aan de voorwaarde om in de toetsing minimaal 'aanvaardbaar' te scoren.

De tweede prestatie-indicator voor blauwalgen is niet gehaald omdat:

- Er voor 17 weken een negatief zwemadvies is geweest bij de prioritaire locatie Krabbeplas, oostzijde (SolarBee-plas) in Vlaardingen.
- Er voor 7 weken een negatief zwemadvies is geweest bij de prioritaire locatie Waterspeeltuin Korftlaan in Delft.

Het jaar 2018 kende een bijzonder zwemseizoen. Er was sprake van extreme weersomstandigheden. Het was lang droog en warm, met incidenteel heftige regenbuien. Voor zwemwater niet de beste omstandigheden: bij droogte en warmte kunnen blauwalgen zich goed vermeerderen, terwijl tijdens heftige buien bacteriën van bijvoorbeeld honden- en ganzenpoep door afspoeling in het water terechtkomen. Ondanks dat, kon in de zwemplassen waar Delfland in voorgaande jaren bron- en structuurmaatregelen heeft genomen (de Dobbeplas, de zwemplas in het Rijswijkse Wilhelminapark en de zwemplas bij de Plas Prinsenbos) vrijwel de gehele zomer probleemloos worden gezwommen. Een resultaat waar Delfland trots op mag zijn!

De in de Plas Wilhelminapark genomen maatregelen (aanpassen waterhuishouding, plas droogleggen (reset bodem), aanpakken ganzenoverlast en aanpassing visstand) werpen hun vruchten af. De plas heeft geen last gehad van blauwalg. Aandachtspunt blijft de aanpak van ganzenoverlast om ook de zwemwaterkwaliteit naar de toekomst toe te borgen.

In de zwemplas in het Delftse Hout heeft Delfland aan het begin van de zomervakantieperiode de blauwalg bestreden met sterk verdunde waterstofperoxide (symptoombestrijding), waardoor ook op deze locatie tot aan het einde van het zwemseizoen kon worden gezwommen. Bijzonder, omdat normaliter de blauwalgvrije periode na het doseren van waterstofperoxide ongeveer zes weken bedraagt. Het uitblijven van blauwalg gedurende een veel langere periode na dosering en dan ook nog eens onder extreme weersomstandigheden bevestigt de bredere analyse dat de ecologie van de Plas Delftse Hout aan het veranderen is. Het ondersteunt de focus op het vergroten van de ecologische robuustheid van deze plas in het maatregelenpakket dat in 2018 voor de Plas Delftse Hout is uitgewerkt. De uitvoering van deze maatregelen is gepland voorafgaand aan het zwemseizoen van 2019.

De Krabbeplas is erg gevoelig voor blauwalg. Om die te bestrijden wordt de SolarBee ingezet. Dit apparaat zorgt voor beweging van het water, waar blauwalgen niet van houden. In de jaren 2015 t/m 2017 is ter bestrijding van de blauwalg waterstofperoxide aan het water toegevoegd. In 2018 is geen waterstofperoxide toegepast; dit ondanks een bloei aan blauwalgen en een relatief laag gehalte aan groenalgen. Op de locatie Delftse Hout (waar ook waterstofperoxide was gedoseerd) leek het erop dat binnen een week de blauwalgen weer terug aan het komen waren. Om eenzelfde situatie als bij de Delftse Hout te voorkomen en omdat er op dat moment een groot muziekfestival werd gehouden bij de Krabbeplas is beslist om de

waterstofperoxide-dosering op dat moment niet door te laten gaan. Daags na deze beslissing trad een massale vissterfte op in de Krabbeplas, oostzijde. Of het toepassen van waterstofperoxide de vissen had kunnen redden door het afbreken van de blauwalgen en daarmee het verhogen van de hoeveelheid zuurstof in het water is moeilijk te bepalen.

8.3 Oorzaken

Blauwalgen ontstaan vooral door een teveel aan nutriënten in het water. Bronnen van nutriënten en bacteriën zijn bijvoorbeeld onder de waterbodem (bagger), overlast van ganzen (ontlasting en vraat van natuurvriendelijke oevers), vervuild/nutriëntrijk inlaatwater (o.a. uit de glastuinbouw), te weinig waterplanten (en daardoor onder andere te weinig concurrentie voor blauwalgen), het afspoelen van drainagewater, het gebruik van lokvoer door vissers, hondenpoep en het niet gebruiken van de aanwezige toiletfaciliteiten door bezoekers. Met name waterspeeltuinen zijn gevoelig voor overschrijdingen van bacteriële normen, door de doelgroep (kinderen met luiers) en het kleine volume van het water. Samen met de beheerders van de zwemwaterlocaties werkt Delfland aan het tegengaan/ uitschakelen van deze bronnen van nutriënten en bacteriën.

Bij de bacteriële overschrijdingen is het vermeldenswaardig dat er in 2018 juist bij de Waterspeelplaats Tanthof geen normoverschrijdingen meer hebben plaatsgevonden. Echter, omdat de kwaliteitsklasse wordt bepaald over de vier meest recente monitoringsjaren werken historische verhoogde bacterie-gehaltes nog minimaal door t/m 2019; met als gevolg dat de klasse-indeling tot die tijd minimaal 'slecht' blijft.

8.4 Maatregelen

Delfland continueert het ingezette beleid en zet alleen in op zwemwateren als ook de beheerder van het desbetreffende water inzet pleegt. Samen met de beheerder worden de bronnen van het ontstaan van blauwalg aangepakt. Prioriteit wordt gegeven aan locaties met hoge bezoekersaantallen, de aanwezigheid van kwetsbare groepen (kinderen), de aanwezigheid van horeca en beheerders die willen investeren in het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit, maar ook de bereidwilligheid van gemeentes en doelgroepen dragen bij aan de prioritering in het uitvoeren van maatregelen.

In 2018 ondernomen acties ter kennisopbouw en ter verbetering van de waterkwaliteit zijn onder andere:

- Aanbrengen van nieuw speelzand in en om de speelbak bij de Waterspeeltuin Korftlaan.
- Toepassen van waterstofperoxide als symptoombestrijding van de blauwalgen in Plas Delftse Hout.
- Onderzoek naar jeukklachten bij de Dobbeplas.
- Onderzoek naar fecale besmettingsbronnen bij de twee waterspeeltuinen Korftlaan en Tanthof.

Om de ganzenproblematiek effectief aan te pakken, is medewerking en samenwerken met alle gebiedspartners noodzakelijk. Delfland blijft zich samen met de beheerders van zwemwaterlocaties inzetten voor de aanpak van schade en overlast door ganzen en het sterk verminderen van de ganzenpopulatie conform de afspraken die zijn gemaakt in de regiogroep ganzenbeheer Delfland-Schieland. Binnen deze regiegroep is middels het Faunabeheerplan ganzen Zuid-Holland 2015-2020 de afspraak gemaakt om te komen tot een vermindering van de ganzenpopulatie van in totaal 90%, waarbij een onderverdeling per soort wordt gemaakt.

Figuur 8.1: Resultaten zwemwater 2018 (toetsresultaat 2015-2018 bacteriën)

	EU-zwemwater-klasse			
Naamgeving op zwemwater-bord	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**
Plas Prinsenbos (Westland)	goed	goed	aanvaardbaar	goed
Plassen Madestein, Loosduinen (Den Haag)	uitstekend	uitstekend	goed	goed
Plassen Madestein, Noordzijde (Den Haag)	goed	goed	uitstekend	goed
Plassen Madestein, Zuidzijde (Den Haag)	goed	goed	goed	goed
Krabbeplas Zuidzijde (Vlaardingen)	uitstekend	goed	goed	goed
Krabbeplas Oostzijde (Vlaardingen)	goed	goed	goed	goed
Waterspeeltuin Korftlaan (Delft)	slecht	-	slecht *	slecht *
Delftse Hout (Delft)	goed	aanvaardbaar	goed	goed
Delftse Hout, Grote plas west (Delft)	uitstekend	uitstekend	uitstekend	uitstekend
Waterspeeltuin Tanthof (Delft)	-	-	slecht *	slecht *
Dobbeplas Pijnacker-Nootdorp)	uitstekend	uitstekend	goed	goed
Naturistencamping Delft (Delft)	uitstekend	goed	goed	goed
Wollebrand (Westland)	goed	goed	goed	aanvaardbaar
Plas Wilhelminapark (Rijswijk)	slecht	-	uitstekend **	uitstekend **
Waterspeelplaats Tubasingel (Rijswijk	goed	goed	goed	goed
Natuurbad Te Werve / Zwembad de Put (Rijswijk)	uitstekend	uitstekend	uitstekend	uitstekend
* Op basis van nieuwe meetreeks vanaf 2016				
** Op basis van nieuwe meetreeks vanaf 2017				

9 Toetsing KaderRichtlijn Water

De toetsing voor de KaderRichtlijn Water (KRW) geeft, op basis van ecologische, fysische en chemische parameters inzicht in de ecologische gezondheid van de zeven KRW-waterlichamen in Delfland. De resultaten van deze toetsing laten zien dat voor een aantal waterlichamen een deel van de doelen worden behaald, maar voor een substantieel deel nog niet. De scores voor de chemische stoffen vallen veelal nog in "voldoet niet", "slecht" of "ontoereikend". Op het vlak van de ecologie worden de doelen voor fytoplankton en vis in een aantal waterlichamen inmiddels gehaald, maar niet in allemaal. De macrofauna daarentegen heeft nog een lange weg te gaan, met veel scores in de categorieën "matig" en "ontoereikend". Waterplanten scoren het slechtst, met scores in de categorieën "ontoereikend" en "slecht".

9.1 Doel

De KaderRichtlijn Water (KRW) is een Europese richtlijn die de lidstaten verplicht om te zorgen voor een goede kwaliteit in hun oppervlaktewater. De lidstaten rapporteren aan de Europese Unie op basis van de zogenaamde KRW-waterlichamen. Binnen het beheergebied van Delfland liggen zeven KRW-waterlichamen. Er wordt gewerkt aan het ecologisch gezond maken van deze waterlichamen volgens de geldende ecologische en chemische normen.

De doelen voor Delfland zijn afgestemd op het watertype en omstandigheden van het betreffende waterlichaam en verschillen dus per waterlichaam. In het SGBP3 worden naar verwachting de doelen aangepast en verder afgestemd op de aard van het Delflandse watersysteem.
Voor chemie moet de waterkwaliteit voldoen of minimaal in de categorie "goed" vallen (zie volgende paragraaf). Voor de ecologie wordt in de meeste gevallen een Ecologisch Kwaliteits-Ratio van 0,6 nagestreefd, in enkele gevallen mag deze lager zijn.

9.2 Methode

Het vaststellen van de waterkwaliteit ten behoeve van de KRW, gebeurt op een aantal vaste meetpunten in de zeven waterlichamen; Oostboezem, Westboezem, Holierhoekse- en Zouteveense polder, polder Berkel, Zuidpolder van Delfgauw en de twee duinwaterlichamen Solleveld en Meijendel. Voor de ecologie gebeurt dit op 11 locaties en voor de chemie op 10 locaties verdeeld over de waterlichamen.

De toetsingen van deze gegevens ten behoeve van de waterkwaliteitsrapportage zijn uitgevoerd met de Aquo-Kit van het Informatiehuis Water.
Met de Aquo-Kit worden ook de formele KRW-toetsingen uitgevoerd ten behoeve van rapportage aan het Rijk. De hier gepresenteerde getallen kunnen afwijken van de officieel gerapporteerde resultaten, bijvoorbeeld om de volgende redenen:

- De KRW-maatlatten zijn, op basis van voortschrijdend inzicht, onderhevig aan aanpassingen. De eerdere officieel gerapporteerde scores worden momenteel niet herberekend na de publicatie van een nieuwe maatlaat.
- Eveneens kunnen de normen waaraan getoetst worden aangepast worden.
- De officieel gerapporteerde scores worden gemiddeld over de 3 meest recente meetjaren. In deze analyse worden de scores per jaar bekeken.
- Ten tijde van de toetsing voor deze waterkwaliteitsrapportage worden nog bijwerkingen/foutcorrecties in de werking van Aquo-kit doorgevoerd naar aanleiding van recente maatlataanpassingen. Wanneer dergelijke problemen zijn verholpen worden de officiële toetsingen voor de KRW uitgevoerd.
- Het officieel gerapporteerde resultaat kan worden bijgesteld aan de hand van een beheerdersoordeel. Dat is hier niet gedaan.

In deze rapportage wordt niet naar het eindoordeel van de KRW-toetsing, maar naar de verschillende componenten van de toetsing gekeken. Dit om een beeld te krijgen welke stoffen, parameters en kwaliteitselementen van de ecologie een knelpunt vormen voor het behalen van de KRW-doelen.

Toetsing chemie

Omdat vanaf 2011 voor de chemie voldoende betrouwbare gegevens beschikbaar zijn om de KRW te toetsen, zijn de chemie gegevens vanaf dat jaar getoetst volgens de recente normen.
Voor de KRW-toetsing van de chemische parameters worden drie aparte groepen beoordeeld:

1. Prioritaire stoffen: stoffen die aangewezen zijn door de EU als probleemstoffen in Europa.
2. Specifiek verontreinigende stoffen: stoffen die in Nederland als probleemstoffen zijn aangegeven.
3. Fysisch chemische parameters: parameters die bepalend zijn voor de ecologie; zoals zuurstof en meststoffen.

De meeste stoffen uit de stofgroepen die in hoofdstukken 1 tot en met 3 zijn beschreven, zijn over deze drie groepen verdeeld. Er zijn dus bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen die onder de prioritaire stoffen vallen, anderen vallen onder de specifiek verontreinigende stoffen.
Niet alle bestrijdingsmiddelen die Delfland monitort, zijn in een categorie ingedeeld en kunnen dus niet voor de KRW worden getoetst.

Voor de twee probleemstofgroepen wordt voor beide een oordeel gegeven: voldoet wel of voldoet niet. Dit volgens het one-out, all-out principe. Voor de groep fysisch-chemische parameters wordt een klasse toegekend van slecht tot zeer goed

Toetsing ecologie

Sinds 2006 wordt met enige regelmaat ten behoeve van de KRW de ecologische kwaliteit gemeten. Hoewel ook in eerdere jaren de betreffende soortgroepen vanuit andere meetprogramma's zijn gemeten, is voor het fytoplankton pas vanaf 2006 een voldoende aantal monsters per jaar voor KRW-

toetsingen genomen. Zodoende is 2006 als startjaar in deze analyse genomen.
De beschikbare ecologische gegevens zijn voor zo ver mogelijk, voor de periode 2006 t/m 2018, getoetst volgens de meest recente maatlatten. Deze toetsing is uitgevoerd voor 2 soortgroepen, zogeheten kwaliteitselementen: fytoplankton en macrofauna en vis. Voor de macrofytentoetsing zijn de gegevens van de toetsing van vorig jaar gebruikt, omdat de huidige dataset nog niet goed uit de Aquo-kit komt, aan dit probleem wordt gewerkt. Voor vis zijn de door de uitvoerende bureau's geleverde scores gebruikt. Het resultaat is een Ecologisch Kwaliteits-Ratio (EKR) tussen 0 en 1 voor ieder kwaliteitselement, waarbij 0 de slechtste score is en 1 de beste.

9.3 Toestand

De KRW-toetsing van de chemie bevestigt de bevindingen uit hoofdstukken 1 tot en met 3, dat de waterlichamen niet voldoen aan de eisen vanuit de KRW. Per waterlichaam zijn het andere stoffen die de knelpunten veroorzaken, dit wordt in paragraaf 9.5 besproken. Meer informatie, zowel ruimtelijk als in detail, over de verschillende stofgroepen en parameters is in hoofdstukken 1 tot en met 3 te vinden.

Uit de KRW-toetsing voor ecologie blijkt dat scores voor met name waterplanten en macrofauna niet goed zijn. Dit is een bevestiging van de bevindingen uit de EBEO-toetsing in hoofdstuk 4.
De EBEO-toetsing geeft aan dat knelpunten in de ecologische waterkwaliteit vooral te vinden zijn in de structuur & habitat en het variant-eigen karakter. Dit vindt zijn weerslag in de ecologische KRW-scores, waar vooral de EKR's van de waterplanten en macrofauna laag zijn.

In paragraaf 9.5 wordt per waterlichaam ingegaan op de toetsingsresultaten van de stoffen, parameters en de ecologie per waterlichaam. In de figuren zijn de toets resultaten aan de hand van de meest recente maatlatten voor de betreffende waterlichamen weergegeven.

De volgende legenda's worden in de figuren gehanteerd:

Legenda

Fysisch chemisch	Prioritair & Specifiek	Ecologisch (EKR's)
zeer goed	voldoet	goed
goed	voldoet niet	matig
matig	geen oordeel	ontoereikend
ontoereikend		slecht
slecht		

KRW-doel 2027

Trendlijn

9.4 Maatregelen

Sinds de KRW is ingegaan is er al veel gebeurd om de ecologische waterkwaliteit te verbeteren. Er zijn onder andere natuurvriendelijke oevers, vispaai-plaatsen en vismigratievoorzieningen aangelegd. Er is echter gebleken dat er voor een robuust netwerk van waternatuur meer nodig is. Daarnaast gaat verbetering van ecologie vaak niet geleidelijk, maar in sprongen.

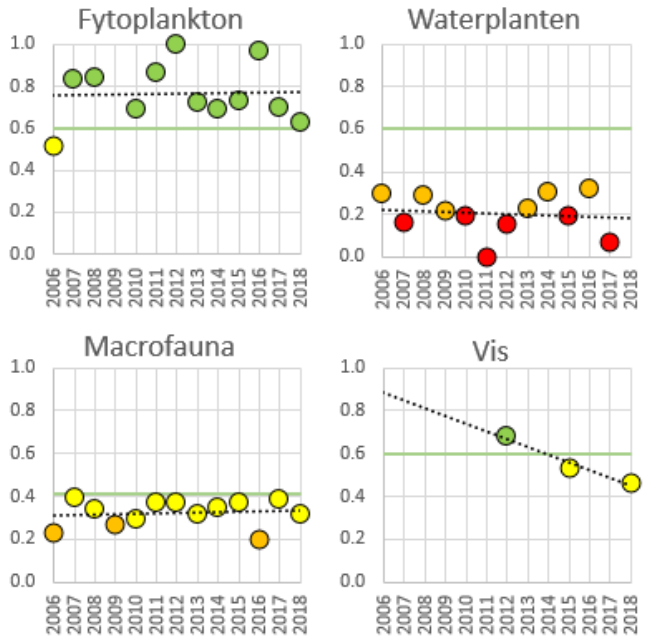
Delfland geeft met de Groene Motor vanaf 2017 tot eind 2021 een impuls aan plannen en projecten voor waternatuur. In 2017 bestond deze impuls vooral uit het voortbouwen op de eerdere strategie, van het aanleggen van natte ecologische zones. Dit betrof relatief kleinere oppervlakten en complexere locaties. Vanaf 2018 wordt het maatregelenpakket verbreed naar een gevarieerd pakket aan maatregelen, waarbij bijvoorbeeld ook wordt ingezet op beheer en onderhoud, ecologisch en gedifferentieerd baggeren en maaien, en maatregelen om de structuur in bestaande watergangen te verbeteren. Hierbij kan gedacht worden aan takkenbossen in de oevers, minder steile oevers, variatie in type oevers en waterbodemprofiel en bescherming tegen golfslag.
Door deze inzet wil Delfland in 2027 voldoen aan de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW). Daarnaast blijft het belangrijk dat er gewerkt blijft worden aan de basis: een goede chemische waterkwaliteit. Als de concentraties van de meststoffen stikstof en fosfaat (zie maatregelen in hoofdstuk 2) en van bestrijdingsmiddelen (zie maatregelen hoofdstuk 1) boven de gestelde normen blijven, zal ook de ontwikkeling van de waternatuur achterblijven.

9.5 KRW-toetsing

Oostboezem

Chemie:
Het beeld van de chemie voor de Oostboezem is voor de probleemstoffen (prioritaire stoffen en specifiek verontreinigende stoffen) constant over de jaren. Aan de eisen voor beide probleemstofgroepen wordt niet aan voldaan. Het oordeel wordt bepaald door de stof die het slechtste scoort ("one out, all out") De slechte score wordt veroorzaakt door verschillende PAK's en ammonium. De fysisch chemische parameters zijn iets verbeterd, van ontoereikend naar matig. Dit wordt veroorzaakt door de concentratie fosfaat.

Oostboezem	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

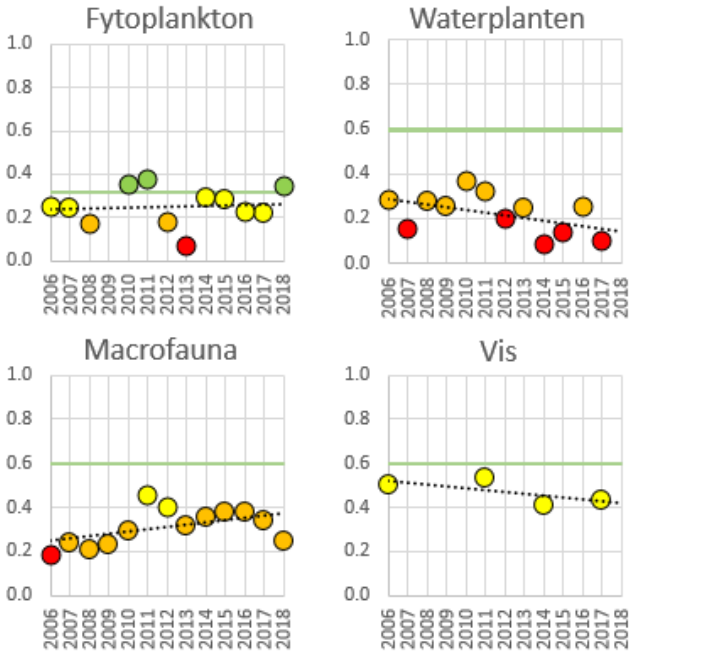

Ecologie:
Het fytoplankton bevindt zich met enige schommeling hoofdzakelijk in de klasse goed doordat er weinig tot geen algenbloei van negatieve indicatorsoorten aanwezig was en de algehele hoeveelheid fyto-plankton laag. De waterplanten scoren ontoereikend tot slecht. Uit de EBEO-scores (figuur 4.5 in hoofdstuk 4) blijkt dat dit komt omdat er weinig ruimte beschikbaar is voor planten en dieren, en dat de beschikbare ruimte sterk verstoord wordt. Hierdoor zijn er weinig planten in en langs het water te vinden. De macrofauna scoort, met enige schommeling, vooral matig, doordat er veelal een beperkt aantal soorten is, met een relatief hoog aandeel negatief scorende indicator-soorten. De vis scoort in 2012 goed, maar vanwege lage aantallen migrerende en plantminnende soorten in 2015 en 2018 slechts matig.

Westboezem

Chemie:
Voor de chemie worden alle doelen niet gehaald. Hier liggen de problemen verspreid over de stofgroepen PAK's, meststoffen, bestrijdingsmiddelen en metalen. Voor de prioritaire stoffen zijn vier PAK's een probleem. Bij de specifiek verontreinigende stoffen komen zink, ammonium en het bestrijdingsmiddel imidacloprid als normoverschrijdende probleem-stoffen naar voren.
Voor fysisch chemische parameters liggen de aandachtspunten bij de concentratie fosfaat, stikstof en doorzicht. Waarbij fosfaat voor de score slecht zorgt.

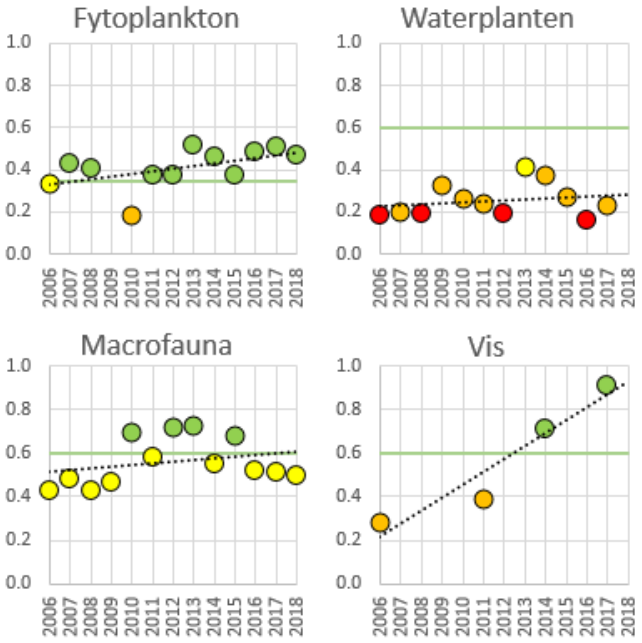
Westboezem	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

Ecologie:
Het fytoplankton scoort veelal matig. Dit wordt veroorzaakt doordat de totale hoeveelheid fytoplankton hoog is, al treedt er weinig algenbloei op van negatieve indicatorsoorten. De waterplanten scoren vooral slecht en ontoereikend. Uit de EBEO-scores (figuur 4.5 in hoofdstuk 4) blijkt dat dit komt omdat er weinig ruimte beschikbaar is voor planten en dieren, en dat de beschikbare ruimte sterk verstoord wordt. Hierdoor zijn er weinig planten in en langs het water te vinden. De macrofauna scoort vooral ontoereikend, doordat er relatief veel soorten zijn die negatief scoren bij dominantie. Kenmerkende soorten zijn (vrijwel) afwezig. De vissen scoren matig, met name vanwege lage aantallen plantminnende soorten.

Holierhoekse- en Zouteveensepolder

Holierhoekse- en Zouteveensepolder	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

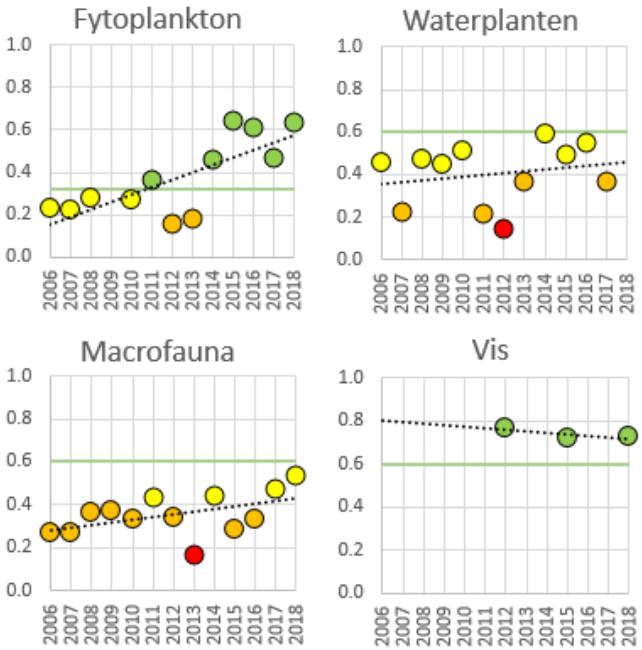

Chemie:
Het water van de Holierhoekse- en Zouteveense-polder voldoet niet aan de eisen van de prioritaire stoffen, wat veroorzaakt wordt door de PAK benzo(ghi)peryleen. Bij de specifiek verontreinigde stoffen voldoet alleen ammonium nog niet aan de norm. Voor de fysische chemische parameters zijn er meer aandachtspunten. Het oordeel slecht wordt hier bepaald door de concentratie fosfaat.

Ecologie:
Het fytoplankton scoort veelal goed, de lage score in 2010 wordt veroorzaakt door algenbloei van een negatief scorende algensoort. De waterplanten scoren ontoereikend en slecht doordat er weinig planten aanwezig zijn, en wat er is heeft een (vrij) lage bedekking. Op te merken valt dat in delen van dit waterlichaam de bedekking met onderwaterplanten is toegenomen, maar niet in de (directe) omgeving van dit meetpunt. De macrofauna scoort matig tot goed doordat het aandeel positief scorende soorten relatief groot is. De visstand is verbeterd, mogelijk in relatie met de toename van onderwaterplanten in delen van het waterlichaam.

Polder Berkel

Polder Berkel	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

Chemie:
Polder Berkel voldoet aan de normen voor prioritaire stoffen. Bij de specifiek verontreinigende stoffen komt ammonium als normoverschrijdende probleemstof naar voren. Ook hier wordt de status "ontoereikend" van de fysisch chemische parameters bepaald door fosfaat. Maar in Polder Berkel is doorzicht ook een parameter die verbeterd dient te worden.

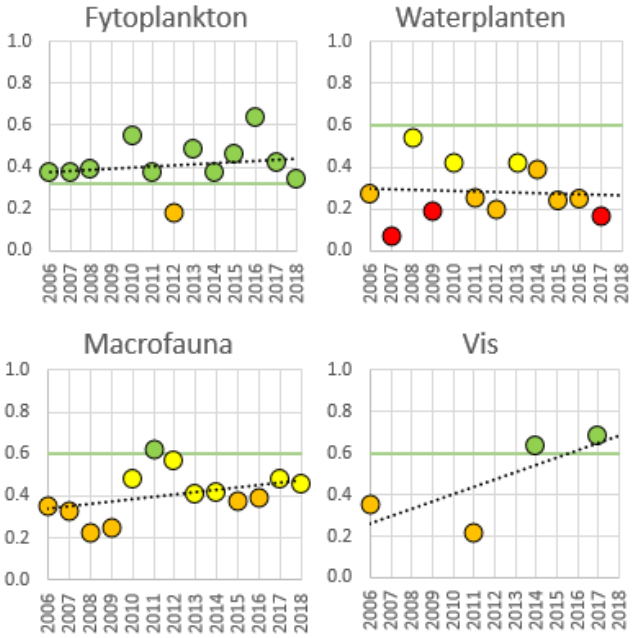
Ecologie:
Ook in dit waterlichaam zijn fytoplankton (dat een verbetering heeft doorgemaakt) en vis de goed scorende kwaliteitselementen. Vis scoort goed, doordat het aandeel plantminnende en migrerende vis hoog is, en het aandeel brasem en karper juist laag.
De waterplanten scoren ontoereikend tot matig, vooral omdat de bedekking met planten en het aantal soorten vrij laag is. De macrofauna scoort vooral ontoereikend.

Zuidpolder van Delfgauw

Chemie:
De Zuidpolder van Delfgauw voldoet in 2018 aan de normen van de prioritaire stoffen. Voor de specifiek verontreinigende stoffen voldoet de Zuidpolder van Delfgauw echter niet. Dit wordt veroorzaakt door de normoverschrijding van ammonium. De fysisch chemische parameter die maakt dat de status slecht is, is wederom fosfaat. Al is de parameter doorzicht ook nog niet goed.

Ecologie:
Het fytoplankton scoort goed. De waterplanten scoren ontoereikend, met schommelingen naar matig en slecht. De status in dit waterlichaam is nogal wisselend, met jaren waarin er vrijwel geen planten staan, en jaren waarin er te veel woekerende soorten staan. Macrofauna scoort ontoereikend en matig, vanwege weinig positieve scorende (kenmerkende) en relatief veel bij dominantie negatief scorende soorten. De score voor visstand is verbeterd naar goed. Toegenomen vegetatie in dit waterlichaam, hoewel dat weliswaar woekerende soorten betrof, kan hier een reden voor zijn.

Zuidpolder van Delfgauw	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

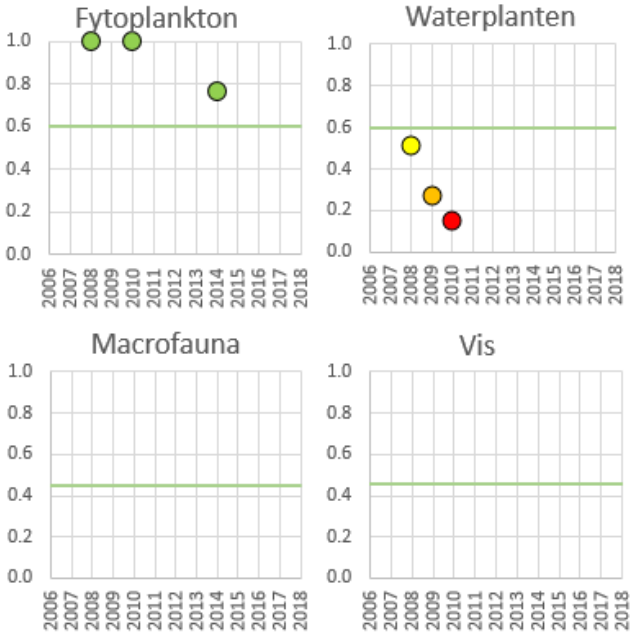

Solleveld

Chemie:
Voor de prioritaire stoffen voldoet het duinwaterlichaam Solleveld in 2018 aan de normen. De specifiek verontreinigende stoffen voldoen niet door ammonium. Voor de fysisch-chemisch parameters wordt de klasse "ontoereikend" bepaald door de concentratie stikstof.

Ecologie:
Er zijn beperkt biologische gegevens beschikbaar van Solleveld. In Solleveld scoorde het fytoplankton in het verleden goed, terwijl de waterplanten nogal fluctueerden op basis van de marginale aanwezigheid van enkele hoog-scorende soorten.
Hoewel het lijkt of de score achteruit gaat, wordt het verschil in jaren enkel veroorzaakt door de aan- of afwezigheid van 2 soorten kranswieren die in kleine hoeveelheden aanwezig zijn. De aanwezigheid van deze soorten beïnvloedt de score gunstig.
In 2019 wordt Solleveld weer meegenomen in het meetprogramma om de kennis van dit waterlichaam op peil te brengen.

Solleveld	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

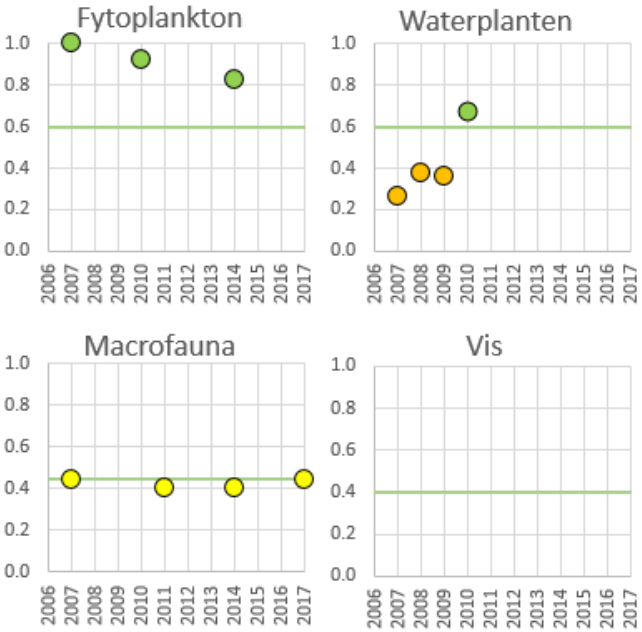

Meijendel

Chemie:
Het duinwaterlichamen Meijendel voldoet voor het tweede jaar achter elkaar aan de norm voor de prioritaire stoffen.
De specifiek verontreinigende stoffen voldoen ook aan de normen. Voor fysisch-chemisch wordt de klasse "ontoereikend" bepaald door de concentratie stikstof.

Ecologie:
De waterplanten laten een score van ontoereikend en éénmaal goed zien. De goede score wordt vooral veroorzaakt door de aan- of afwezigheid van enkele soorten kranswieren die in kleine hoeveelheden aanwezig zijn maar hoog scoren. De aanwezigheid van deze soorten beïnvloedt de score gunstig. De macrofauna schommelt rond de grens matig/goed. Recentere gegevens van de waterplanten en een visstandbemonstering van 2011 zijn inmiddels achterhaald, maar toetsing aan de nieuwste maatlatten is nog niet gelukt.

Meijendel	11	12	13	14	15	16	17	18
Prioritaire stoffen								
Specifiek verontreinigende stoffen								
Fysisch chemische parameters								

10 Ecologische sleutelfactoren

Ecologische sleutelfactoren (ESF's) geven inzicht in de ecologische staat van een watersysteem. Ze geven aan waar belangrijke 'stuurknoppen' zitten voor het bereiken van de ecologische doelen van dat watersysteem. Een sleutelfactor kan op 'groen' staan (het waterlichaam voldoet aan de eisen van de sleutelfactor), of op 'rood' (het waterlichaam voldoet niet aan deze factor). Oranje geeft aan dat de sleutelfactor nog (net) een knelpunt vormt en/of dat deze factor varieert (rood en groen) binnen het waterlichaam.

De toepassing van de sleutelfactoren biedt de mogelijkheid de effecten van maatregelen in de tijd te volgen, wat de kans biedt deze maatregelen zo nodig bij te sturen. De sleutelfactoren (zie figuur hieronder) zijn gemakkelijk te begrijpen, zodat niet alleen ecologen, maar ook niet-ecologisch ingewijden aan de hand van de factoren mee kunnen praten over waterkwaliteitsdoelen en ecologie. Dit helpt om te komen tot een gedeeld begrip.
Meer informatie over de sleutelfactoren is te vinden in de STOWA-publicatie met nummer 2018-24, "Waterkwaliteit. Realiseren van ecologische waterkwaliteitsdoelen (KRW)".

De eerste drie sleutelfactoren zijn productiviteit water (ESF 1), lichtklimaat (ESF 2) en productiviteit bodem (ESF 3). Deze bepalen samen de aanwezigheid van ondergedoken waterplanten, een eerste belangrijke voorwaarde voor goede ecologische waterkwaliteit. Er moeten niet te veel nutriënten in het water zitten, er moet voldoende doorzicht zijn en de bodem moet niet te veel nutriënten naleveren. De volgende drie sleutelfactoren bepalen de voorwaarden voor specifieke soorten. Het zijn habitat-geschiktheid (structuur, golfslag, talud ed) (ESF 4), verspreiding (zoals vismigratiemogelijkheden) (ESF 5) en verwijdering (door bv onderhoud en vraat van dieren) (ESF 6). De volgende sleutelfactoren organische belasting (ESF 7) en toxiciteit (aanwezigheid van gifstoffen, (ESF 8) gaan over specifieke omstandigheden.

10.1 Doel

Delfland gebruikt de ecologische sleutelfactoren om inzichtelijk te maken wat de huidige ecologische staat van een watersysteem is en gebruikt ze om de chemische en ecologische waterkwaliteit te verbeteren en de KRW-doelen te halen.

10.2 Methode

De ecologische sleutelfactoren zijn ontwikkeld door de STOWA[1] en door Delfland verder uitgewerkt voor ons beheergebied. De ESF's worden landelijk gebruikt.
De uitgevoerde watersysteemanalyses vormen de basis van de toestandsbepaling van de ESF's. Een aantal van de ESF's worden de komende tijd nog aangescherpt. Als hieronder een ESF roodgekleurd is, betekent dit

(voor die specifieke ESF) een belemmerende omstandigheid voor het bereiken van een goede ecologische waterkwaliteit. Is de ESF groen, dan voldoet het water aan de voorwaarde waar de ESF voor staat. Een oranje ESF voldoet (net) niet aan de voorwaarde of varieert het in dat waterlichaam (rood en groen).

ESF1: productiviteit water
Om te bepalen of ESF1 in Delfland op groen of rood staat is gekeken naar de stikstofconcentraties. Hierbij geldt dat lage concentraties niet belemmerend zijn voor het halen van een goede ecologische toestand van het watersysteem (en is de ESF groen)

ESF2: lichtklimaat
Het doorzicht (lichtklimaat) is getoetst aan een landelijke regel[1]: belangrijk hierbij is de diepte tot waar het licht doordringt, gedeeld door de waterdiepte). Deze moet groter zijn dan een factor 0,6. Hierbij is een maximumdiepte van 1m gehanteerd, omdat op grotere dieptes toch geen planten groeien. Als voldoende licht doordringt naar de bodem staat de ESF op groen en anders op rood.

ESF 3: productiviteit bodem
ESF3 is getoetst op basis van de bodemkaart en de aanwezigheid van kades langs boezemwateren. Aangenomen is dat boezemkades gemaakt zijn met klei en dus voedselrijk zijn. Alleen waar de ondergrond voedselarm is (zandgronden en geen kades) staat de ESF op groen. In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan deze ESF aan te scherpen.

ESF 4: habitatgeschiktheid
Ecologische sleutelfactor 4 is gericht op de belangrijkste eisen die organismen aan hun woongebied stellen. Belangrijke factoren zijn onder andere: aanwezigheid van ondergrond of structuur om op te groeien (talud, diepte, aan/afwezigheid van beschoeiingen, en de hoeveelheid al daadwerkelijk aanwezige vegetatie) en golfslag door wind of vaarintensiteit van boten. Het gecombineerde effect van deze factoren bepaalt of deze ESF op groen, oranje of rood staat.

SF5: verspreiding
ESF5 richt zich op migratiemogelijkheden van planten en dieren. Delfland focust hierbij op de vissen, de andere liften hier op mee. De Delflandse KRW-wateren zijn beoordeeld op grond van harde en zachte beperkingen (barrières). Harde barrières zijn onder andere gemalen, stuwen, sluizen en keerschotten.
Lange watergangen zonder onderwaterstructuur zijn zachte barrières waar verspreiding van vis niet optimaal zal zijn. Het gecombineerde effect van harde en zachte barrières bepaalt of deze ESF op groen, oranje of rood staat.

ESF6: verwijdering
Binnen ESF6 is gekeken naar maaien, baggeren (verwijdering door de mens) en ganzen- en kreeftenvraat (verwijdering door dieren). De focus ligt op het maaibeheer omdat het volledig, deels of niet maaien van de watergang (waarmee meer of minder vegetatie en habitat verdwijnt) het meest bepalend/verstorend is voor de ecologie.
In 2019 worden extra gegevens verzameld over de verspreiding van rivierkreeften om de toetsing aan deze ESF aan te scherpen.

ESF 7: Organische belasting
Riooloverstorten, bemesting van akkers, bladval, het voeren van eenden en vissen, het zijn allemaal vormen van organische belasting waarbij (dood) organisch materiaal wordt toegevoegd aan het watersysteem.
Bij de uitwerking van ESF7 is vooral gekeken of de zuurstofhuishouding een probleem vormt. Dit is een stapje verder dan de landelijke uitgangspunten[1]. Daar waar organische belasting een probleem vormt (doordat er te weinig zuurstof in het water is), of het systeem (zeer) gevoelig is voor organische belasting is de beoordeling rood.

ESF 8: toxiciteit
Voor de toetsing aan ESF8 is de zogenaamde toxische druk berekend aan de hand van beschikbare chemische analyse data. De toxische druk geeft een indicatie over het aandeel van de organismen in het oppervlaktewater dat nadelige gevolgen kan ondervinden als gevolg van het aanwezige mengsel van verontreinigende stoffen.

[1] Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA)

10.3 Toestand

Oostboezem

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Oostboezem								

Bijzonderheden: Bij de habitatgeschiktheid gaat het met name om de aanwezigheid van harde oevers en de beperkte aanwezigheid van begroeibaar areaal. Knelpunten die qua omvang variëren binnen het waterlichaam zijn vaarintensiteit (ESF4) en verspreiding (ESF5). Onduidelijk is hoe groot de impact is van kreeften (ESF6). In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan ESF 3 en ESF 6 (wat betreft kreeften) aan te scherpen.

In het grote waterlichaam Oostboezem zullen maatregelen zich moeten zich richten op het verbeteren van de waterchemie en de habitatgeschiktheid. Met name voor de laatste zijn vermoedelijk innovatieve maatregelen noodzakelijk omdat ruimtegebrek, waterdiepte, oevertype en beroepsscheepvaart hiertoe dwingen.

Westboezem

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Westboezem								

Bijzonderheden: Wat betreft de habitatgeschiktheid gaat het met name om de aanwezigheid van harde oevers. Vermoedelijk vormen de aanwezigheid van kreeften (ESF6) en toxiciteit (ESF8) ook een groot knelpunt. Knelpunten die qua omvang variëren binnen het waterlichaam zijn vaarintensiteit (ESF4) en verspreiding (ESF5), dit laatste zowel bij de harde als zachte barrières (respectievelijk vismigratieknelpunten en verbinding van structuur/habitat door het gebied). Ganzenvraat en maaibeheer (ESF6) vormen op sommige locaties een probleem. Baggerbeheer (ESF6) vormt geen knelpunt. Ook het begroeibaar areaal (ESF4) is in veel gevallen goed omdat de gemiddelde waterdiepte laag is en er voldoende licht op de bodem kan komen. In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan ESF 3 en ESF 6 (wat betreft kreeften) aan te scherpen.

In het grote waterlichaam Westboezem zullen maatregelen zich moeten richten op het verbeteren van de waterchemie en de habitatgeschiktheid. Maatregelen ter verbetering van de waterplanten (zowel wel- als niet ondergedoken) zijn namelijk hard nodig. Belangrijk aspect in met name het Westland is (naast uiteraard toxiciteit) de pleziervaart. Intensieve scheepvaart leidt tot verhoogde turbulentie. In combinatie met een slibbodem kan dit leiden tot een beperkt doorzicht en een kleine vestegingskans voor waterplanten.

Zuidpolder van Delfgauw

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Zuidpolder van Delfgauw								

Bijzonderheden: onduidelijk is hoe groot de impact is van kreeftenvraat (ESF6). Baggerbeheer (ESF6) en de organische belasting (ESF7) lijken vooralsnog geen knelpunten te vormen voor de ecologie van het waterlichaam. In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan ESF 3 en ESF 6 (wat betreft kreeften) aan te scherpen.
Maatregelen moeten zich richten op het verbeteren van de waterchemie, waterplantensamenstelling en macrofaunagemeenschap.

Polder Berkel

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Polder Berkel								

Bijzonderheden zijn: de slechte habitatgeschiktheid (ESF4), met name de aanwezigheid van harde oevers. Ook de aanwezigheid van harde barrières (ESF5) en de organische belasting (ESF7). Dit laatste met als mogelijk gevolg de problemen met kroos en toxiciteit (ESF8). Mogelijk spelen er ook problemen als gevolg van de aanwezigheid van kreeften en op enkele plekken lijkt kroosvorming een terugkerend probleem. Het doorzicht (ESF2) en het baggerbeheer (ESF6) vormen geen knelpunt voor de ecologie van het waterlichaam. In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan ESF 3 en ESF 6 (wat betreft kreeften) aan te scherpen.
Van alle waterlichamen scoort Polder Berkel over bijna de gehele breedte slecht. Maatregelen moeten zich richten op het verbeteren van de waterchemie en de habitatgeschiktheid ten behoeve van de waterplantensamenstelling en macrofaunagemeenschap.

De Holierhoekse en Zouteveense polder

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Holierhoekse en Zouteveense Polder								

Bijzonderheden: In enkele gevallen vormt de aanwezigheid van enkele harde barrières (ESF5). Het systeem is gevoelig voor organische belasting, maar dit hoeft geen belemmering te zijn voor de ecologische ontwikkeling als de belasting niet vermeerdert. Onduidelijk is hoe groot de impact is van kreeften (ESF6) binnen het gebied. Baggerbeheer (ESF6) vormt geen knelpunt binnen dit waterlichaam. In 2019 worden extra gegevens verzameld om de toetsing aan ESF 3 en ESF 6 (wat betreft kreeften) aan te scherpen.
Het belangrijkste aandachtspunt lijkt de beperkte aanwezigheid van waterplanten en juiste soorten.

Maatregelen dienen zich te richten op het verbeteren van de waterchemie, de toename van de waterplanten (en de juiste soorten) en het verbeteren van vismigratie mogelijkheden.

Solleveld

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Solleveld								

Bijzonderheden: er zijn voldoende soorten water- en oeverplanten en zachte oevers (ESF 4). Mogelijke issue is de afwijkende alkaliniteit en zuurgraad van het ingelaten rivierwater. Er is een incidentele overschrijding van de norm van kwik geconstateerd (ESF 8).

Meijendel

	ESF 1 Productiviteit water	ESF 2 Lichtklimaat	ESF 3 Productiviteit bodem	ESF 4 Habitat-geschiktheid	ESF 5 Verspreiding	ESF 6 Verwijdering	ESF 7 Organische belasting	ESF 8 Toxiciteit
Meijendel								

Bijzonderheden: er zijn voldoende soorten water- en oeverplanten en zachte oevers (ESF 4). Mogelijke issue is de afwijkende alkaliniteit en zuurgraad van het ingelaten rivierwater. Er is een incidentele overschrijding van de norm van koper geconstateerd (ESF 8).

11 Conclusies

Lange termijn doel: KRW 2027
Om de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten te houden, monitort en bewaakt het Hoogheemraadschap van Delfland de waterkwaliteit.
De waterkwaliteitsambities voor Delfland staan weergegeven in het Waterbeheerplan 2016-2021. De Europese Kaderrichtlijn Water legt op dat een goede fysisch-chemische en ecologische toestand bereikt moet worden in de oppervlaktewateren van Delfland. Het Stroomgebiedbeheerplan 2016-2021 vormt het beleids- en maatregelenkader voor de waterlichamen van Delfland.

Delfland heeft voor de periode 2016-2021 de verplichting om condities te creëren op basis waarvan in 2027 de KRW-doelen kunnen worden gehaald. Het maatregelenpakket voor de KRW is daarop gericht.
Om dit te bereiken wordt parallel gewerkt aan het terugdringen van concentraties van vervuilende stoffen (zoals gewasbeschermingsmiddelen en nutriënten) en de inrichting en beheer van waternatuur in onze wateren. Ook wordt ingezet op het vergroten van het waterbewustzijn en beïnvloeding van beleid op landelijk niveau.
Het waterkwaliteitsbeleid richt zich op het voorkómen of maximaal terugdringen van verontreiniging en een multifunctioneel inzetbaar gezond watersysteem.
Om de voortgang op het halen van de KRW-doelen in 2027 in de gaten te houden, monitort en bewaakt Delfland de waterkwaliteit. In dit rapport staan de resultaten van de monitoring in 2018.

Chemie:
Uit de rapportage blijkt dat de chemische waterkwaliteit in 2018 weer een stukje beter is geworden. In de West- en Oostboezem is een dalende concentratie aan stikstof in het zomerhalfjaar gemeten en de concentratie aan fosfor blijft de laatste drie jaar nagenoeg gelijk.
In 2018 is het laagste aantal bestrijdingsmiddelen aangetoond sinds er door Delfland bestrijdingsmiddelen worden gemeten. In 2018 is de norm van 12 bestrijdingsmiddelen overschreden. De gemiddelde concentratie aan bestrijdingsmiddelen is iets toegenomen ten opzichte van 2017, maar wel ver onder de concentratie die als prestatie indicator is vastgesteld voor 2018. Ondanks dit goede nieuws worden bestrijdingsmiddelen en meststoffen nog altijd in te hoge concentraties in het oppervlaktewater aangetroffen. Dit belemmert nog op veel plaatsen de ontwikkeling van een gezond ecosysteem.
De verwachtingen voor 2018 waren door de lange droge zomer gespannen. Na de stagnatie in 2016 en de lichte verbetering in 2017, bleek de verbeterende trend van de chemische waterkwaliteit zich in 2018 voort te zetten. De extra inspanningen via de bronaanpak levert duidelijk resultaten op. Toch voldoet de chemische waterkwaliteit op veel plaatsen niet aan de normen en moet er nog veel gebeuren om de waterkwaliteit op orde te krijgen. Ook de komende jaren blijven we samenwerken om de waterkwaliteit te verbeteren.
Het verder terugdringen van lozingen op het oppervlaktewater en de meststoffen vanuit de landbouw zijn de komende jaren van grote invloed op de waterkwaliteit. Delfland voert hier zelf maatregelen voor uit zoals in het project "Gebiedsgerichte aanpak".
Of op de lange termijn de doelen gehaald gaan worden met de huidige set aan maatregelen is onzeker. Delfland is hiervoor ook afhankelijk van extern beleid, bijvoorbeeld van mestbeleid door het rijk. Het externe beleid is van sterke invloed op de hoeveelheid meststoffen in de Delflandse wateren. Daarom wordt de samenwerking met partners (gemeenten, glastuinbouw en melkveehouderij) om emissies te stoppen gecontinueerd. Deze samenwerking wordt onder andere vormgegeven in het Afsprakenkader Emissieloze kas, dat tot eind 2022 is verlengd.
Verder volgt Delfland de Delta Aanpak Waterkwaliteit en zoetwater. Deze aanpak richt zich vooral op het terugdringen van meststoffen en bestrijdingsmiddelen maar ook op nieuwe stoffen als geneesmiddelen en (micro)plastics. Delfland heeft met de melkveehouderij afspraken gemaakt over concrete bovenwettelijke maatregelen voor het terugdringen van uitspoeling van meststoffen.
Voor de overige stoffen (o.a. metalen en PAK's) zal het landelijk stoffenbeleid van het Rijk zeer belangrijk zijn voor het bereiken van de waterkwaliteitsdoelen voor deze stoffen.

Ecologie:
Er is al veel gebeurd om de ecologie te verbeteren. Natuurvriendelijke oevers, vispaaiplaatsen en vismigratievoorzieningen zijn aangelegd. Maar voor een robuust netwerk van waternatuur is meer nodig. Daarnaast gaat verbetering van ecologie vaak niet geleidelijk, maar in sprongen. De ecologische toetsing laat verschuivingen in verschillende voor de ecologie belangrijke aspecten zien, maar voor het geheelplaatje verandert er weinig.
Voor het behalen van de doelen voor de KRW is er een behoorlijke verbetering nodig. Uit de ecologische toetsing komt niet naar voren dat dergelijke veranderingen gaande zijn. Vooral de ruimte die wordt geboden aan waterplanten, en daarmee de structuur die dit geeft aan andere organismen om tussen te leven, staat binnen Delfland onder druk.
De resultaten van de toetsing aan de normen van de Kader Richtlijn Water laten ook zien dat voor een aantal waterlichamen een deel van de doelen worden behaald, maar voor een substantieel deel nog niet. De soortgroep waterplanten scoort het slechtst, met scores in de categorieën "ontoereikend" en "slecht".
In 2018 is een hoofdstuk toegevoegd over ecologische sleutelfactoren (ESF's). Dit is een nieuwe methode om de ecologische toestand van het water te beschrijven. De resultaten van deze methode zijn vergelijkbaar met die van de KRW-toetsing. Vooral het ontbreken van waterplanten zorgt voor een slechte score. Deze slechte score wordt veroorzaakt door meerdere componenten. Dit zijn zaken als het tekort aan ruimte voor ontwikkeling, maar ook

slechte condities voor waterplanten om te groeien, zoals te veel nutriënten in het oppervlaktewater, golfslag, vraat, of niet optimaal onderhoud. Omdat de verschillende ESF's aangeven waar belangrijke "stuurknoppen' zitten voor het bereiken van de ecologische doelen van het watersysteem, zal deze methode de komende jaren een belangrijke plaats krijgen in de beoordeling van het watersysteem.
Delfland geeft met het project de Groene Motor vanaf 2017 tot eind 2021 een impuls aan plannen en projecten voor waternatuur. In 2017 bestond deze impuls vooral uit het aanleggen van natte ecologische zones. Dit betrof relatief kleinere oppervlakten en complexere locaties. Vanaf 2018 wordt het maatregelenpakket verbreed naar een gevarieerd pakket aan maatregelen, waarbij bijvoorbeeld ook wordt ingezet op beheer en onderhoud, ecologisch en gedifferentieerd baggeren en maaien, en maatregelen om de structuur in bestaande watergangen te verbeteren. Hierbij kan gedacht worden aan takkenbossen in de oevers, minder steile oevers, variatie in type oevers, waterbodemprofiel en bescherming tegen golfslag. Dit moet leiden tot meer mogelijkheden voor waterplanten, en daarmee ook tot een verbetering van het leefklimaat voor macrofauna en vis. De resultaten hiervan worden naar verwachting de komende jaren zichtbaar, mede afhankelijk van de ontwikkelingen op het gebied van de chemie. Ecologie is echter nooit 100% voorspelbaar. Daarom zal het watersysteem en de ecologische ontwikkeling tussen nu en 2021 permanent worden gemonitord en wordt op basis van de resultaten de koers zonodig bijgesteld.
Door deze inzet wil Delfland in 2027 voldoen aan de doelstellingen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW).

Literatuur

Deltares (2013), Bronnenanalyse van stoffen in het oppervlaktewater en grondwater in het stroomgebied Maas

Franken, Peeters en Gardeniers (2002). Herziening van de ecologische beoordelingssystemen voor oppervlaktewater

Hoogheemraadschap van Delfland (2015). Waterbeheerplan 2016-2021

Hoogheemraadschap van Delfland (2017), Kadernota 2018

Hoogheemraadschap van Delfland (2008), Technische achtergrond rapportage KRW Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland, Bakkum, R. (2014), Evaluatie experiment verversen boezem Delfland 2014

Hoogheemraadschap van Delfland, team Watersysteemkwaliteit (2018). Waterkwaliteitsrapportage 2017

Hoogheemraadschap van Delfland, Raaphorst E.P. (2017). Kroos in de oude binnenstad van Delft

RIVM/RWS (2015), H2O-online José Vos, Els Smit (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu), Dennis Kalf (Rijkswaterstaat), Ronald Gylstra (Waterschap Rivierenland) (14 december 2015) Normen voor het het waterkwaliteitsbeheer: wat kun, mag en moet je ermee?

STOWA (2006). Handboek Nederlandsche ecologische beoordelingsystemen (EBEO-SYSTEMEN) Deel A. filosofie en beschrijving van de systemen. Rapport 2006-04, ISBN 90.5773.259.9, Utrecht

STOWA (2010). Handboek Hydrobiologie. Rapport 2010-28, ISBN 978.90.5773.490.8, Amersfoort

Witteveen+Bos (2019). KRW-visstandonderzoek 2018

http://www.Aquokit.nl, Informatiehuis Water (o.a. normen BMKW 2009, KRW-normenlijsten)
http://www.Bestrijdingsmiddelenatlas.nl, RHDHV
http://waterkwaliteitsportaal, Informatiehuis Water (factsheets en kaart Delfland)
http://www.helpdeskwater.nl/, Normen waterbeheer
https://rvs.rivm.nl/zoeksysteem/, normen voor oppervlaktewater
http://emissieregistratie.nl/, Emissies en bronnen (recentste data uit 2015)

Hoogheemraadschap van Delfland

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Dossiernummer	1437
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 september 2019
Agendapunt	05.02
Omschrijving	Informatieve brief aan VV - evaluaties droogte 2018

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Toelichting

Naar aanleiding van de droogtesituatie 2018 zijn diverse evaluaties gestart, zowel inhoudelijk als procesmatig van aard, op landelijk, regionaal en waterschapsniveau. Delfland heeft input geleverd voor deze evaluaties. Uit de evaluaties volgen diverse aanbevelingen. Delfland werkt deze aanbevelingen uit, al dan niet via het Deltaprogramma Zoetwater of op regionaal niveau middels het Regionaal Droogte Overleg (RDO). Middels bijgevoegde brief wordt het college en de VV hierover geïnformeerd.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
1406999
DATUM D&H VERGADERING
9 juli 2019
DELFT

ONDERWERP
Evaluaties droogteproblematiek 2018

Geachte leden,

De zomer en het najaar van 2018 waren uitzonderlijk droog met een neerslagtekort dat statistisch gezien maar eens per 30 jaar voorkomt[1], gecombineerd met zeker in het najaar extreem lage rivierafvoeren. Er was op veel plekken sprake van watertekorten en de waterschappen en Rijkswaterstaat waren genoodzaakt om verschillende maatregelen te treffen. De landelijke verdringingsreeks[2] is hierbij toegepast. De verdringingsreeks geeft een rangorde van maatschappelijke en economische behoeften, die bij (dreigende) watertekorten bepalend is voor de verdeling van het beschikbare oppervlaktewater. In bijlage 1 is een overzicht weergegeven van de landelijke droogteproblematiek van 2018 op hoofdlijnen. In bijlage 2 vindt u een overzicht van de problematiek in het beheergebied van Delfland in 2018 en de naar aanleiding hiervan getroffen maatregelen. De aanpak van de droogte is op diverse niveaus geëvalueerd: landelijk, regionaal en op waterschapsniveau, zowel inhoudelijk als procesmatig. Met deze brief willen wij u op hoofdlijnen informeren over de belangrijkste (deels voorlopige) conclusies en aanbevelingen uit de voor Delfland relevante evaluaties. Ten slotte wordt er kort ingegaan op de beginsituatie droogteseizoen 2019.

Algehele conclusie
Delfland werkt actief mee aan het Deltaprogramma Zoetwater waarin maatregelen worden genomen gericht op het voorkomen van een potentieel watertekort en het beperken van de gevolgen van een watertekort[3]. In de uitgevoerde evaluaties is geconcludeerd dat deze maatregelen zich de afgelopen zomer bewezen hebben, ook voor Delfland. Door grote inspanningen van en goede samenwerking tussen de waterbeheerders is het gelukt om de schade relatief beperkt te houden. Wel was de wateraanvoer voor Delfland in de droge zomer van 2018 maar nét voldoende om de van zoetwater afhankelijke functies te kunnen bedienen, waaronder peilbeheer, de glastuinbouw en ecologie.

Evaluaties landelijk: Beleidstafel droogte en evaluatie crisisbeheersing Watertekort 2018
In het algemeen heeft de droogte-organisatie goed gefunctioneerd. Toch zijn er ook problemen geweest en zijn er leer- en aandachtspunten geïdentificeerd. Hiertoe heeft de minister de beleidstafel droogte opgericht en is in opdracht van het ministerie de crisisbeheersing geëvalueerd: evaluatie crisisbeheersing Watertekort 2018. Het beeld van beide evaluaties is over het algemeen positief. Delfland heeft hiervoor rechtstreeks input geleverd of indirect via het Regionaal

[1] Bron: De droogte van 2018. Een analyse op basis van het potentiële neerslagtekort, KNMI 2018.
[2] Deze verdringingsreeks is op basis van artikel 2.9 Waterwet vastgelegd in artikel 2.1 van het Waterbesluit.
[3] Delfland neemt deel in het Deltaprogramma Zoetwater, zoetwaterregio West-Nederland.

Droogte Overleg West Midden (RDO, onderdeel van de crisisorganisatie zie bijlage 3) en via de Unie van Waterschappen. Eind april 2019 zijn de eerste resultaten van de Beleidstafel Droogte beschikbaar gekomen, gericht op het oplossen van urgente vraagstukken voor het aankomende droogteseizoen en de eindrapportage van de crisisbeheersing. De eindrapportage van de beleidstafel droogte wordt dit najaar verwacht. De Beleidstafel Droogte concludeert dat de wettelijke kaders waarin het handelen rondom droogte geregeld is toereikend zijn. Er komen (vooralsnog) geen aanpassingen in wet- en regelgeving of bevoegdhedenverdeling. Hieronder zijn kort de belangrijkste punten weergegeven uit deze twee evaluaties en hoe Delfland hierbij betrokken is:

- Verduidelijking van de verdringingsreeks voor oppervlaktewater: een eerste aanzet voor verduidelijking middels een handreiking is in mei gepubliceerd. Er zijn geen grote wijzingen voor Delfland. Binnen het Deltaprogramma Zoetwater wordt de verdere regionale uitwerking van de verdringingsreeks opgepakt (2019-2020);
- De Beleidstafel Droogte adviseert om in te zetten op meer structurele maatregelen gericht op een klimaatbestendig grond- en oppervlaktewatersysteem, ruimtelijke inrichting en grondgebruik. Dit moet integraal worden opgepakt via het Deltaprogramma Zoetwater en het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie in gezamenlijkheid met het ministerie van I&W, gemeenten en provincies;
- Verwerken van opgedane kennis en ervaring, verdere data- en informatie-uitwisseling: dit gebeurt via het project Slim Water Management. Delfland is aangesloten bij de Slim Water Managementregio RijnMaasmonding en zal de opgedane kennis en ervaring inbrengen in dit project. Dit project loopt momenteel en afronding is voorzien in 2019;
- Communicatie: vanuit de evaluatie crisisbeheersing Watertekort 2018 worden via het Deltaprogramma Zoetwater adviezen gegeven ter verbetering van de communicatie. Delfland zal waar van toepassing deze adviezen uitwerken.

Evaluatie regionaal: werking Regionaal Droogte Overleg West-Midden (RDO)

Naar aanleiding van de droogte is onder leiding van Rijkswaterstaat het functioneren van het RDO West-Midden (waar Delfland onderdeel van uit maakt) geëvalueerd. Hierin werd geconcludeerd dat het RDO West-Midden de droogteperiode van 2018 proactief en vanuit een gezamenlijk belang is gehandeld. Het RDO heeft de droogte vanuit de inhoud en de actualiteit aangepakt, waarbij de kennis die is opgebouwd in het Deltaprogramma goed is benut. De aanbevelingen en aandachtspunten zullen verder worden uitgewerkt in het RDO West-Midden en het Deltaprogramma Zoetwater.

Evaluatie droogte Delfland

Binnen Delfland zijn twee evaluatietrajecten uitgevoerd, een procesmatige evaluatie naar het proces van de bestrijding en een meer inhoudelijke evaluatie. De procesmatige evaluatie richtte zich met name op de verhouding tussen de regiegroep Droogte en de calamiteitenorganisatie gedurende de calamiteit. Hieruit komt naar voren dat opschaling naar coördinatiefase 2 op dat moment een terechte beslissing was en de effectiviteit van de bestrijding bevorderde. Verder blijft het optimaliseren van de crisisbestrijdingsprocessen een continuproces. Hier blijft Delfland dan ook aandacht voor houden.
De belangrijkste punten uit de inhoudelijke evaluatie zijn:

- De opgedane kennis en ervaring wordt meegenomen in het operationeel beheer van Delfland en in het Deltaprogramma Zoetwater.
- Door voldoende wateraanvoer uit het Brielse Meer en de KWA konden de waterpeilen in boezem en polders in het beheergebied van Delfland gedurende de hele zomer van 2018 gehandhaafd worden. Ook was het niet nodig om onttrekkingsverboden in te stellen. Delfland heeft hiervoor een grote inspanning geleverd. In totaal is onder meer 37 miljoen m^3 water aangevoerd. Wel concludeert de evaluatie dat de wateraanvoer maar nét voldoende is gebleken. Om de zoutindringing via de sluizen en de daarmee gepaard gaande watervraag te beperken was het wel noodzakelijk om schutbeperkingen in te stellen, conform de verdringingsreeks. Hierdoor ontstonden extra wachttijden bij de sluizen.

- De maatregel 'schutbeperking' wordt momenteel geëvalueerd op effectiviteit en mogelijke optimalisatie. De uitkomsten van deze evaluatie worden in juli verwacht.
- Waterveiligheid: Delfland heeft de waterpeilen in het gebied gedurende de hele zomer kunnen handhaven, dit is mede belangrijk voor de veiligheid van de keringen, tegengaan bodemdaling en de land- en glastuinbouw. De waterkeringen zijn geïnspecteerd en indien nodig hebben reparaties plaatsgevonden. De waterveiligheid is niet in het geding geweest.
- Voor de aanvoer van zoetwater is Delfland afhankelijk van de omgeving, voornamelijk het Brielse Meer dat beheerd wordt door waterschap Hollandse Delta. Het Brielse Meer heeft in de zomer van 2018 voldoende water aan Delfland kunnen leveren, maar er zijn in het Brielse Meer wel kwantitatieve (peilbeheer) en kwalitatieve (verzilting) knelpunten ervaren. Delfland is via de ambtelijke Bernisse Commissie actief betrokken bij de evaluatie van de werking van het Brielse Meer. In het Deltaprogramma Zoetwater trekken Delfland en Hollandse Delta gezamenlijk op om deze knelpunten te agenderen en aan te pakken. Een belangrijke maatregel die nu uitgevoerd gaat worden is 'Optimalisatie Brielse Meer'. Deze maatregel is een samenwerking tussen het Deltaprogramma, waterschap Hollandse Delta, het Havenbedrijf Rotterdam en Delfland. Deze maatregel vergroot de robuustheid van het Brielse Meer.
- De grote afhankelijkheid van de omgeving voor de zoetwatervoorziening en het gegeven dat de wateraanvoer in 2018 maar net voldoende was, maakt Delfland kwetsbaar. Voor Delfland is het daarom van belang om in te blijven zetten op hergebruik van effluent, circulariteit en water lokaal vast te houden. Het project S.C.H.O.O.N is een voorbeeld waardoor de kwetsbaarheid verkleind wordt. Het programma Klimaatkrachtig Delfland stimuleert op lokaal niveau om maatregelen te treffen waarbij hemelwater langer wordt vastgehouden.
- Om een algemeen beeld te verkrijgen hoe de belanghebbenden de droogte van 2018 en de rol van Delfland tijdens deze periode hebben ervaren, is een enquête uitgezet onder de belangrijkste stakeholders. De resultaten worden in juli verwacht. De input wordt meegenomen ter voorbereiding op een nieuw droogteseizoen.

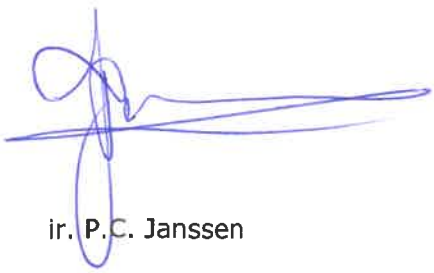
Beginsituatie droogteseizoen 2019

De regiegroep droogte is sinds april actief en monitort de situatie nauwlettend. Conform het gangbare protocol voor inspecties, heeft er inmiddels tweemaal inspectie plaatsgevonden van de zeer droogtegevoelige waterkeringen. Ook is eerder gestart met het maaien van de droogtegevoelige waterkeringen voor de inspecteerbaarheid. Begin 2019 zijn op een drietal locaties structureel verbeteringen aangebracht in de toplaag van de kering zodat deze beter bestand is tegen droogte. Het droogteseizoen (normaliter april – september) van 2019 is droger gestart dan gemiddeld. Het landelijke verschil tussen oost- en west Nederland is nog steeds waarneembaar, in het oosten zijn met name de grondwaterstanden nog niet hersteld en hebben de waterschappen maatregelen moeten nemen. De maanden mei en juni waren wisselvallig, het neerslagtekort nam daardoor af en ligt halverwege juni rond de gemiddelde waarde van 85 mm. In het westen van Nederland en binnen Delfland ervaren we nog geen knelpunten.

Hopend u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben,

Hoogachtend,

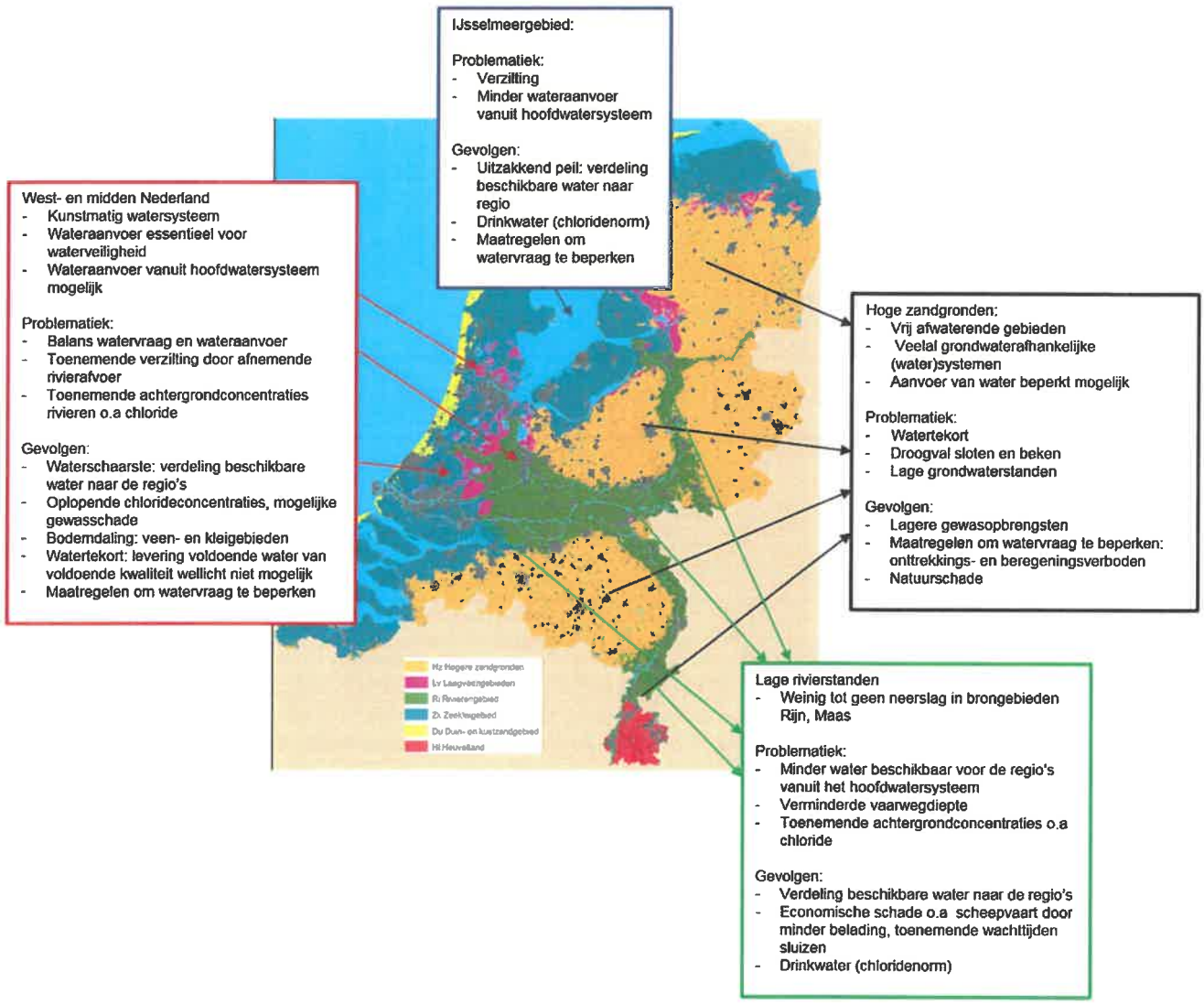
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris, de Dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage 1:
Landelijk overzicht droogteproblematiek 2018.

Bijlage 2: overzicht droogteproblematiek Delfland 2018

Ieder jaar wordt vanaf 1 april, als startdatum van het zomerhalfjaar, de droogtesituatie gemonitord. Delfland heeft hiervoor een Regiegroep Droogte. De regiegroep is een integraal overlegorgaan van mensen uit verschillende sectoren van Delfland die op enige wijze raakvlak hebben met droogteproblematiek en die in tijden van aanhoudende droogte bijeenkomen om te bezien of er maatregelen nodig zijn. Vanwege de extreme droogte in 2018 en de regionale problematiek is halverwege juli besloten om te gaan werken in een hybride vorm, waarbij de regiegroep droogte werd aangevuld met een aantal coördinatoren uit de calamiteitenorganisatie. Eind augustus is deze vorm opgeheven. De regiegroep droogte is t/m december actief geweest.
In onderstaande tabel zijn kort de belangrijkste droogte-knelpunten en de genomen maatregelen beschreven.

Problematiek	Getroffen maatregel	Toelichting
Als gevolg van droogte, uitzakkende grondwaterspiegel in kering. Mogelijk verzwakte keringen.	- Visuele inspecties - Extra maaien tbv inspecteerbaarheid	Wanneer Delfland gaat inspecteren is vastgelegd in een protocol.
Als gevolg van droogte scheurvorming in keringen.	- Reparaties bij kritische scheurvorming - Specialistisch werk door externen	
Schade aan keringen als gevolg van beweiding	Beperking beweiding klein vee (schapen en geiten)	
Dreigend watertekort	- Wateraanvoer vanuit Brielse Meer (hoofdwateraanvoer) - Extra aanvoer vanuit Rijnland - Inzet Kleinschalige wateraanvoer (KWA)	Delfland is voor zijn zoetwateraanvoer bij droogte afhankelijk van aanvoer uit de regio. De wateraanvoer is geregeld in Waterakkoorden. Gehele periode: Overeenkomst zoetwaterleverantie Brielse Meer/Bernisse 2014 14-23 juli: wateraanvoer vanuit Rijnland. Waterakkoord Rijnland-Delfland (2018) 24 juli – 8 aug: Wateraanvoer via KWA Waterakkoord Kleinschalige Wateraanvoervoorzieningen Midden-Holland (2017)
Dreigend watertekort HHSK	- Wateraanvoer vanuit Delfland naar Schieland - Inzet KWA	Bij een dreigend tekort kan Schieland een beroep doen op Delfland voor aanvoer van zoetwater. 7-23 juli: Waterakkoord Schieland en de Krimpenerwaard – Delfland (2016). 24 juli: wateraanvoer via de KWA
Droogte – wateroverlast	Aanpassen van neerslagprotocol op	Bij een substantiële neerslagverwachting treedt het neerslagprotocol in werking en wordt er voorgemalen. Dit protocol is

	de droogte (droogte-protocol).	aangepast op de droogtesituatie.
Dalende waterpeilen achterin polders (haarvaten van het watersysteem)	Oproep aan gemeenten en sportverenigingen om zo min mogelijk water te onttrekken en indien noodzakelijk te onttrekken uit de grotere watergangen/boezem.	Bij kleine watergangen die ver van de inlaat liggen, is de aanvoer van water lastig. Indien uit deze sloten water wordt onttrokken, kunnen de peilen uitzakken en eventueel sloten droogvallen.
Zoutindringing als gevolg van lekverliezen schutten Parksluizen.	- Oproep om alleen te schutten met volle schutkolken zodoende het aantal schuttingen te beperken - Het zoute water terugmalen via gemaal Parksluizen - Sturingswaarden zoutconcentraties verruimd om watervraag te beperken	Er wordt getracht de zoutconcentraties voldoende laag te houden zodat water van voldoende kwaliteit kan worden geleverd naar Schieland en de zoutconcentraties in het beheergebied Delfland ook beperkt blijven (inspanningsverplichting).
Oplopende zoutconcentraties als gevolg van lekverliezen schutten. Dreigend watertekort door toenemende watervraag spuien gemaal Parksluizen.	Opleggen schutbeperkingen door Delfland aan Parksluizen Rotterdam en Buitensluis Schiedam	Ingangstermijn 5 augustus, 6 september schutbeperking opgeheven.
Oplopende zoutconcentraties watersysteem richting Vlaardingse Vlietlanden (onomkeerbare natuurschade)	Volledige stremming Vlaardinger Driesluis	Stremming vanwege oplopende zoutconcentraties en afwezigheid mogelijkheid tot uitmalen van het zout. Ingang 5 augustus. Vanaf 15 augustus was beperkt schutten weer mogelijk. 6 september stremming volledig opgeheven.
Najaar: zoutindringing als gevolg van lekverliezen schutten Parksluizen in combinatie met lichte verzilting Brielse Meer	Verruiming sturingswaarden zoutconcentraties, hierdoor minder watervraag terugmalen zout, wat zorgt voor vermindering wateraanvoer vanuit Brielse Meer.	Door oplopende achtergrondconcentraties chloride in het hoofdwatersysteem, kon er minder water worden ingelaten in het Brielse Meer. Het afsprakenkader bijbehorend bij het waterakkoord trad hierdoor in werking. Eén van de maatregelen die dan wordt onderzocht is of de watervraag beperkt kan worden. Delfland heeft hier deels gehoor aan gegeven door lokaal hogere zoutconcentraties toe te staan rondom gemaal Parksluizen. Dit is gedaan in overleg met het hoogheemraadschap van

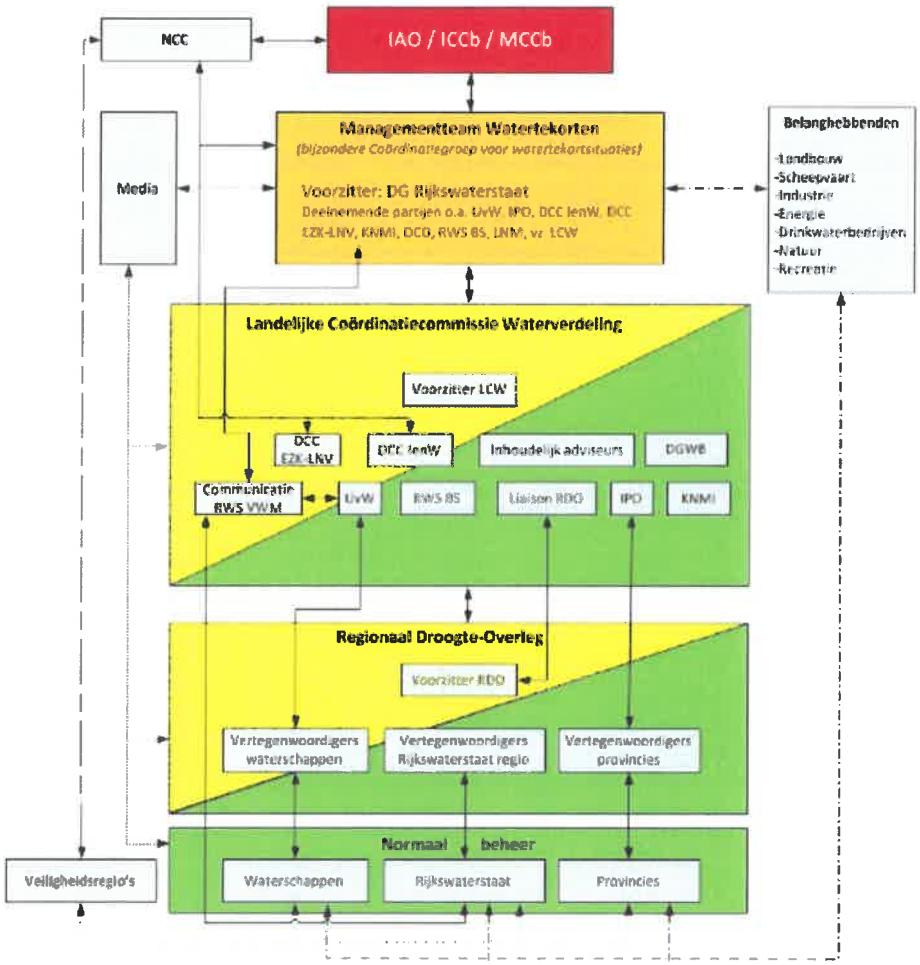
		Schieland en de Krimpenerwaard ivm de mogelijke doorvoer naar HHSK via de Bergsluis.
Najaar: grondwaterherstel	Later instellen van winterpeil in het najaar	Vanwege de droge zomer en najaar is besloten de winterpeilen later in te stellen
Droogte – algemeen	Communicatieboodschap: samen met buurwaterschappen en partners in het gebied streven naar zo goed mogelijke verdeling van het beschikbare water. Rekening houdend met de waterkwaliteit en stabiliteit van de dijken.	Op www.hhdelfland.nl was een pagina ingericht over droogte en watertekort. Daarnaast is er via twitter, facebook en nieuwsberichten gecommuniceerd.
Blauwalgen*	- Zwemplassen worden gecontroleerd. Indien noodzakelijk een negatief zwemadvies. - Algemene waarschuwingen	Hierin wordt samengewerkt met gemeenten en de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH)
Botulisme*	Ruimen van dode vissen en watervogels	Hierin wordt samengewerkt met gemeenten.
Stankoverlast*	Communiceren dat in tijden van droogte er niet of in zeer beperkte mate doorgespoeld kan worden.	
Vissterfte als gevolg van zuurstofloosheid*	- Ruimen van de dode vissen - Inlaten zuurstofrijk water indien mogelijk	Er is eenmaal een grote vissterfte geconstateerd in de Krabbeplas. Hier zijn de vissen geruimd en ~~in~~ is zuurstofrijk water ingelaten uit de aangrenzende plas.

* De problematiek gerelateerd aan waterkwaliteit (blauwalgenbloei, botulisme, zuurstofloosheid) is niet zozeer een direct gevolg van een neerslagtekort, maar van hoge (water)temperaturen. Doorgaans is doorspoeling een handelingsperspectief. In tijden van extreme droogte verergert de reguliere problematiek omdat het water lange tijd stilstaat. Doorspoelen is vaak niet mogelijk ivm een watertekort.

Bijlage 3: overzicht landelijke crisiskolom

Delfland neemt deel in het Regionaal Droogte-overleg (RDO) West-midden en is daarmee direct actief in het opschalingsniveau 1. In de zomer 2018 is er landelijk opgeschaald tot opschalingsniveau 2: Feitelijke watertekorten.

- Groen: normaal beheer. Geen watertekorten.
- Geel: opschalingsniveau 1. Dreigend watertekort.
- Oranje: opschalingsniveau 2. Feitelijke watertekorten.
- Rood: opschalingsniveau 3. (Dreigende) nationale crisis.

Netwerkschema crisispartners waterverdeling en droogte. RDO en WMCN-LCW opereren zowel in niveau 0 (groen) als niveau 1 (geel), vandaar de diagonale lijnen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONS KENMERK
DMS 1414280
DATUM D&H VERGADERING
06 aug 2019
DELFT
06 aug 2019

ONDERWERP
Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie

Geachte leden,

Met deze brief willen wij u informeren dat er een tijdelijk handelingskader is voor hergebruik van PFAS[1]-houdende grond en baggerspecie.

We hebben u met de brief van 6 mei 2019 (kenmerk 1395759) onder andere bericht dat de Staatsecretaris het RIVM, opdracht heeft gegeven om risicogrenzen voor PFOS aan te geven. En dat op basis daarvan een kader opgesteld zal worden voor het hergebruik van de bagger.

Dit tijdelijk handelingskader is op 8 juli 2019 door de Staatsecretaris aangeboden aan de Tweede Kamer. Omdat sprake is van een invulling van de zorgplicht, kan dit handelingskader, vooruitlopend op de aanpassing van de regelgeving, nu direct worden gebruikt.

Voor de werkzaamheden van Delfland betekent dit dat alle baggerwerkzaamheden kunnen worden hervat. De urgente watergangen die in de eerdere brieven genoemd zijn, zijn intussen gebaggerd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris, loco

drs. M.H.J. Brandt

de Dijkgraaf,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

[1] De afkorting PFAS staat voor poly- en perfluoralkylstoffen waaronder PFOS (perfluoroctaansulfonaten).

Hoogheemraadschap van Delfland

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Dossiernummer	1429
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 september 2019
Agendapunt	05.04
Omschrijving	Informatieve brief aan VV - Wijziging instemmingsbesluit aardgaswinning Pernis-West

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

ONS KENMERK
1405656
DATUM D&H VERGADERING
11 juni 2019
DELFT
11 juni 2019

Aan de leden van de verenigde vergadering

ONDERWERP
Wijziging besluit Pernis-West

Geachte leden,

Op 13 mei 2019 heeft het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) Delfland gevraagd om voor 17 juni 2019 advies uit te brengen inzake de conceptwijziging van het instemmingsbesluit Pernis-West.

Het gaat hier om een aardgaswinning gelegen in Pernis. Delfland wordt als decentrale overheid om advies gevraagd omdat de bodemdalingsschotel (het gebied waarover de bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning zich uitstrekt) verbonden met deze winning deels door Delfland loopt. Met deze brief informeren wij u over ons advies en de onderliggende overwegingen.

De conceptwijziging betreft de productie door de NAM uit de gasvelden Pernis en Pernis-West. Hiervoor heeft het ministerie op 5 augustus 2010 een instemmingsbesluit genomen. Dit betekent dat de NAM hier gas mag winnen onder de voorwaarden die verbonden zijn aan het besluit. De NAM heeft ten behoeve van dit besluit onder andere een prognose opgesteld van de te winnen hoeveelheden gas, de productieperiode en de te verwachten bodemdaling.

In 2010 werd verwacht dat de winning tot 2018 zou doorlopen. Op 23 mei 2018 heeft de NAM echter laten weten dat de verwachte einddatum van de productie uit deze velden rond 2030 zal liggen. De NAM heeft het ministerie derhalve verzocht om de verwachte datum in het instemmingsbesluit aan te passen.

Delfland heeft bij de beoordeling van de conceptwijziging van het instemmingsbesluit gelet op de volgende zaken:

Te winnen hoeveelheid aardgas: De maximaal te produceren hoeveelheden aardgas uit deze velden nemen niet toe. Dit betekent dat de totale bodemdaling ten gevolge van gaswinning niet zal toenemen ten opzichte van de eerdere verwachting. Dit is bevestigd door Staatstoezicht op de Mijnen (SodM).

- *Bodemdaling*. Ten tijde van het opstellen van het winningsplan in 2010 werd de verwachte bodemdaling ten gevolge van aardgaswinning over de gehele productieperiode geschat op 6 cm voor het gebied Pernis (diepste deel van de dalingskom). De 4 cm contour loopt deels door ons beheergebied en omvat een deel van de Rotterdamse havens op de noordoever van de Nieuwe Maas. Omdat 2 cm de maximale

nauwkeurigheid is waarmee bodemdaling kan worden toegeschreven aan aardgaswinning worden deze contouren met stappen van 2 cm getekend.

Op dit moment is het grootste deel van het gas al gewonnen. Op basis van de nieuwe te verwachte productiehoeveelheden die genoemd zijn in het concept-instemmingsbesluit is 70% van het aardgas gewonnen bij Pernis en 90% bij Pernis-West. Daarom is ook het grootste deel van de bodemdaling al opgetreden en is de resterende nog te verwachten bodemdaling minder dan 2 cm. Dit valt binnen de nauwkeurigheidsgrens van 2 cm waarmee bodemdaling is toe te schrijven aan aardgaswinning.

- *Risico op bevingen.* In Zuid-Holland is tot op heden nog geen aardbeving als gevolg van aardgaswinning waargenomen. Bij de laatste wijziging van de Mijnbouwwet zijn de verplichtingen met betrekking tot monitoring, het inschatten van de kans op een beving ten gevolge van aardgaswinning en het opstellen van een risicobeheerplan aangescherpt. Dit is nu opgenomen in het ontwerp instemmingsbesluit Pernis-West. Hier mag niet uit worden afgeleid dat het feitelijk risico op bevingen is toegenomen ten opzichte van 2010.

<u>Advies</u>
Sinds het winningsbesluit uit 2010 heeft het maatschappelijk debat ten aanzien van gaswinning en de gevolgen ervan een ander karakter gekregen. Ook groeit het inzicht in het belang van het tegengaan van bodemdaling. Echter gezien de geringe nog te verwachten bodemdaling zien we vanuit onze taakuitoefening geen aanleiding om bedenkingen in te brengen tegen de voorgenomen wijziging.
Op 11 juni 2019 hebben we dit middels een brief aan EZK laten weten.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,

de Secretaris,	de Dijkgraaf,
ir. P.C. Janssen	dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage:
--

Aan de Verenigde Vergadering van Delfland

Phoenixstraat 32
2611 AL Delft

’s-Gravenhage, 5 juni 2019

Waarde leden,

Na bijna 8 jaar voorzitter te zijn geweest van de VisstandBeheerCommissie Delfland (VBC) is het tijd voor vers bloed. Op 27 juni zal ik mijn laatste vergadering voorzitten. De VBC Delfland is een samenwerkingsverband van de huurders van visrecht (de visrechthebbenden)en het Hoogheemraadschap van Delfland. De VBC is een overlegplatform dat onder andere als taak heeft te informeren, te coördineren, te adviseren en samen te werken ten behoeve van het visstandbeheer.

Er is de afgelopen jaren het nodige bereikt. De samenwerking is verbeterd waarbij de sportvissers zich van hun beste kant laten zien bijvoorbeeld bij aalmonitoring, het helpen bij het uitzetten van snoek in de paaiplaatsen, het weer verzamelen van jonge snoekjes en het promoten van het vissen met loodvrije producten. Daarnaast zetten de vrijwilligers van de hengelsportverenigingen zich in voor een beter maaibeheer om onnodige vissterfte te voorkomen. Delfland heeft het maaibeheer nu goed opgepakt doch dient op dit punt waakzaam te blijven. Daarnaast zijn invasieve waterplanten en de beruchte Amerikaanse rivierkreeft een punt van aandacht en actie.

Helaas laat het Hoogheemraadschap de laatste jaren steken vallen. Keer op keer zijn de pachters van het viswater ‘’over het hoofd gezien’’. Zoals bij grote projecten, de Delftse Hout, bij de Krabbeplas en recentelijk ook bij het Kraaiennest.

Gelukkig pakt de organisatie van Delfland na constatering van de fouten een en ander snel op doch dit is niet zoals het zou moeten. Ik vraag daarom aandacht voor de pachters van uw viswater en hun tienduizenden leden. Ook zou het Waterschap liberaler mogen omgaan met de uitzet van vis in afgesloten, niet KRW wateren. Op die manier kan bijvoorbeeld getest worden of overvloedige waterplanten kunnen worden bestreden met bepaalde soorten vis. Nu blijft men hangen in oude literatuur in plaats van actie.

Rest mij de Hoogheemraden ter Woorst, Middendorp en in het bijzonder mevrouw Jans te bedanken voor de samenwerking. Tevens dank ik de heer van der Ende voor zijn tomeloze inzet waarmee hij het Hoogheemraadschap heeft vertegenwoordigd.

Na een lange wervingsperiode heeft bioloog Joke Verplanke zich gemeld als beoogd opvolger. De VBC Delfland maakt graag op korte termijn kennis met de nieuwe portefeuillehouder.

Met vriendelijke groet.

Lars Nanninga Voorzitter VBC Delfland

Hoogheemraadschap van Delfland

Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit

Dossiernummer	1446
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 september 2019
Agendapunt	05.06
Omschrijving	Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over waterkwaliteit waterspeeltuinen

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Waterkwantiteit en Waterkwaliteit	10 september 2019

Formulier ten behoeve van het indienen van schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 37 van het Reglement van Orde Verenigde Vergadering Delfland

Vragen inzake Waterkwaliteit Waterspeeltuinen

Beknopte formulering van de problematiek:

Onlangs was de slechte waterkwaliteit van de waterspeeltuinen rondom Delft weer in het nieuws.

https://www.ad.nl/delft/nog-geen-blauwalg-in-delftse-hout-wel-in-de-regio~a6188993/

Dit is nieuws dat ons verontrust, omdat het essentieel is dat jonge kinderen positief met water leren omgaan, en omdat deze waterspeeltuinen voorts een heel belangrijke faciliteit is voor de bewoners. Nog in 2014 heeft ook Delfland geïnvesteerd in de waterkwaliteit van deze waterspeeltuinen.

Daarnaast zijn kinderen (en ouderen) natuurlijk ook kwetsbaar voor ziektes.

Vragen:

1. Kent u het artikel in het AD over de waterkwaliteit in de regio Delft?

Ja, het artikel is ons bekend.

2. Klopt het dat de Omgevingsdienst Midden-Holland al jaren een negatief zwemadvies afgeeft voor deze waterspeeltuinen?

In Delft zijn twee waterspeeltuinen, een aan de Korftlaan en een in het Tanthof. Beide waterspeeltuinen hebben van de ODMH een permanent negatief zwemadvies gekregen. Dit is volgens de Europese zwemwaterrichtlijn, waarbij de metingen van de laatste vier jaar worden gebruikt om een oordeel vast te stellen. Beide waterspeeltuinen hebben de afgelopen jaren meerdere overschrijdingen van de zwemwaternormen gehad en deze zijn 4 jaar lang bepalend voor het geven van een negatief zwemadvies.

Net als op de andere zwemwaterlocaties in ons gebied meet Delfland gedurende het buitenzwemseizoen een keer per twee weken de waterkwaliteit. In 2019 is er alleen in Waterspeeltuin Tanthof op 19 juni een kortstondige verontreiniging geweest.

Op de zwemwaterborden en via www.zwemwater.nl staat nu dus aangegeven dat er een permanent negatief zwemadvies is, terwijl de actuele waterkwaliteit in orde is. Dit is een verplichting volgens de Europese zwemwaterrichtlijn, maar is erg verwarrend voor de gebruikers. Wij vragen hier al enige tijd aandacht voor bij de ODMH.

3. In 2014 heeft Delfland geïnvesteerd in een aantal technische maatregelen om de waterkwaliteit van de waterspeeltuinen te verbeteren. Zijn deze maatregelen nu geëvalueerd? Zijn ze (op zich) effectief gebleken?

Samen met de beheerders van de waterspeeltuinen hebben wij de afgelopen jaren meerdere maatregelen genomen die hebben geleid tot een verbetering van de waterkwaliteit. Zo zijn bij de Korftlaan de aanvoersloten gebaggerd, een duiker aangelegd en grotere pomp geplaatst voor meer doorspoeling, groot onderhoud en snoeien van diverse bomen (bladval) uitgevoerd en in 2018 is er schoon speelzand aangebracht.
In het Tanthof heeft een herinrichting en renovatie plaatsgevonden, waarbij onder andere de kunststof baan en speelbak zijn vervangen, er zijn hekken geplaatst ter voorkoming van hondenpoep en in de wijk zelf is gewerkt aan een betere doorstroming van het water zodat schoner water langs de waterspeeltuin stroomt.
In de waterspeeltuin in het Tanthof zijn in 2018 geen overschrijdingen meer vastgesteld.
In de waterspeeltuin aan de Korftlaan wel. Het water dat de waterspeeltuin aan de Kortftlaan ingaat is schoon, de bron van de vervuiling is dus niet het ingelaten water. Er loopt een onderzoek met DNA-analyses om de bron verder op te sporen. Vorig jaar is het speelzand vervangen door schoon zand om nalevering uit het zand te voorkomen.
In 2019 is er alleen in het Tanthof een eenmalige overschrijding van de norm geweest, de waterspeeltuin aan de Kortlaan heeft tot nu toe waarden onder de norm.

4. Op welke wijze zijn deze waterspeeltuinen verbonden met het watersysteem van Delfland? En hoe wordt het water ververst?

In het Tanthof wordt het water opgepompt uit de ringsloot. Na in de waterspeeltuin te zijn geweest loopt dit via een helofytenfilter weer de ringsloot in. Bij te weinig water in de ringsloot wordt het in te laten water aangevuld met water uit de sloten in de wijk.
Bij de Korftlaan wordt het water via de sloten die om de sportvelden heen lopen de waterspeeltuin ingepompt. Het water verlaat aan het eind de waterspeeltuin en komt in de watergang aan de Korftlaan uit.

5. Kan ook door een beter beheer de waterkwaliteit worden verbeterd? Zo ja, hoe, zo nee, waarom niet?

Met metingen is aangetoond dat het water wat de waterspeeltuin ingaat over het algemeen schoon is. Vooral aan de Korftlaan - waar veel kinderen op een klein oppervlak in het water spelen - kunnen de gebruikers een belangrijke bron zijn van de verontreinigingen. De beheerder houdt daarom toezicht op het “juiste” gebruik van de waterspeeltuin (geen luiers in het water, gebruik van de toiletvoorzieningen enz.).

6. Hierbij graag ook aandacht voor het beheer van de nabijgelegen honden uitlaat strook en de relatie tussen deze uitlaatstrook en de waterkwaliteit in de waterspeeltuin. Wat gebeurt er als er aan het einde van dit jaar (2019) nog steeds geen goede waterkwaliteit gemeten wordt bij de waterspeeltuinen? Wat zijn dan de aanpakmogelijkheden?

De hondenuitlaatstrook geldt alleen voor het Tanthof. Hier zijn door de gemeente Delft hekken geplaatst zodat er geen honden meer kunnen poepen direct naast de ringsloot.
Voor beide waterspeeltuinen geldt dat het permanente negatieve zwemadvies ook volgend jaar zal gelden. Dit is vanwege de meerdere overschrijdingen bij de Korftlaan uit 2018 en de recente overschrijding bij het Tanthof van juni 2019.
Omdat de problematiek niet uniek is voor Delfland, wordt landelijk overleg gevoerd hoe om te gaan met deze Europese zwemwaterrichtlijn voor waterspeeltuinen.

7. Welk plan hebben de Gemeente Delft en het Hoogheemraadschap om de waterkwaliteit bij de waterspeeltuinen te verbeteren? Kan Delfland bijvoorbeeld door gericht advies aan de beheerders van de waterspeeltuin behulpzaam zijn?

De gemeente Delft heeft bij deze waterspeeltuinen op dit moment geen actieve rol omdat het beheer is overgedragen van de gemeente Delft naar twee stichtingen.
De afgelopen jaren zijn de mogelijke fysieke maatregelen reeds uitgevoerd.
Delfland heeft wel regelmatig overleg met de beheerders om advies te geven, de problemen te bespreken, de communicatie af te stemmen en in samenwerking met TUDelft lopen er onderzoeken in waterspeeltuin Korftlaan.

Delfland heeft de intentie om samen met alle bij zwemwater betrokken partijen in het gebied een brede aanpak voor zwemwater op te zetten, waarbij in gezamenlijkheid een visie op het zwemwater in het beheergebied van Delfland wordt opgesteld. In die context zal er ook aandacht worden besteed aan de communicatie rond zwemwater, met name rond de waterspeeltuinen.

8. Welke rol speelt de provincie bij de waterkwaliteit in de waterspeeltuinen?

De Provincie wijst de zwemwaterlocaties aan en is bevoegd deze af te voeren van de lijst van officiële zwemwaterlocaties (in overleg met waterschappen en andere betrokken instanties). Verder heeft de Provincie haar taken voor wat betreft veiligheid zwemwater en communicatie (borden, website voor waarschuwing of negatief zwemadvies) bij de Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) neergelegd.
Meer taken heeft de Provincie op dit moment niet.

Deze vragen zijn opgesteld door Leon Hombergen en Lobke Zandstra, in samenwerking met de PvdA fractie gemeente Delft.

Datum en tijdstip ontvangst Delfland: 10 juni 15:59
DMS nr.: 1406920

Ganzen in Zuid-Holland

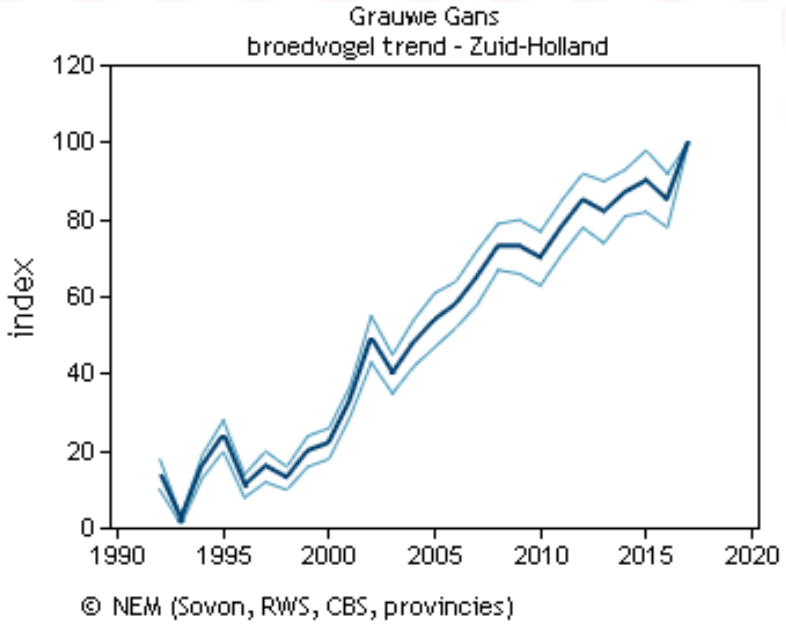
Problematiek, trends en beleid

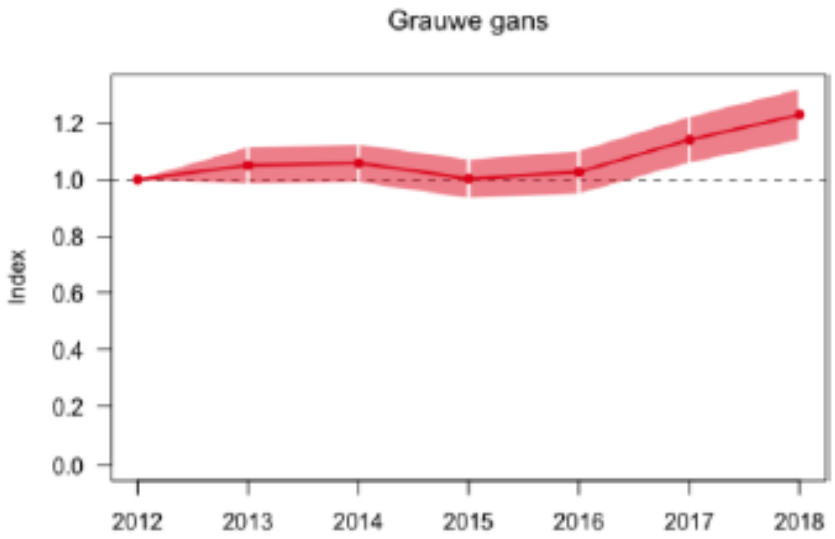
provincie ZUID HOLLAND

Ganzen: waar hebben we het over?

- Diverse soorten, inheems en exoot
  - Beschermd en onbeschermd, gewenst en ongewenst
- Standganzen, zomerganzen, winterganzen?
  - Feitelijk en beleidsmatig onderscheid
- Geschiedenis sinds de jaren ‘60-’70
  - Van zeldzaamheid naar plaag

Grauwe Gans

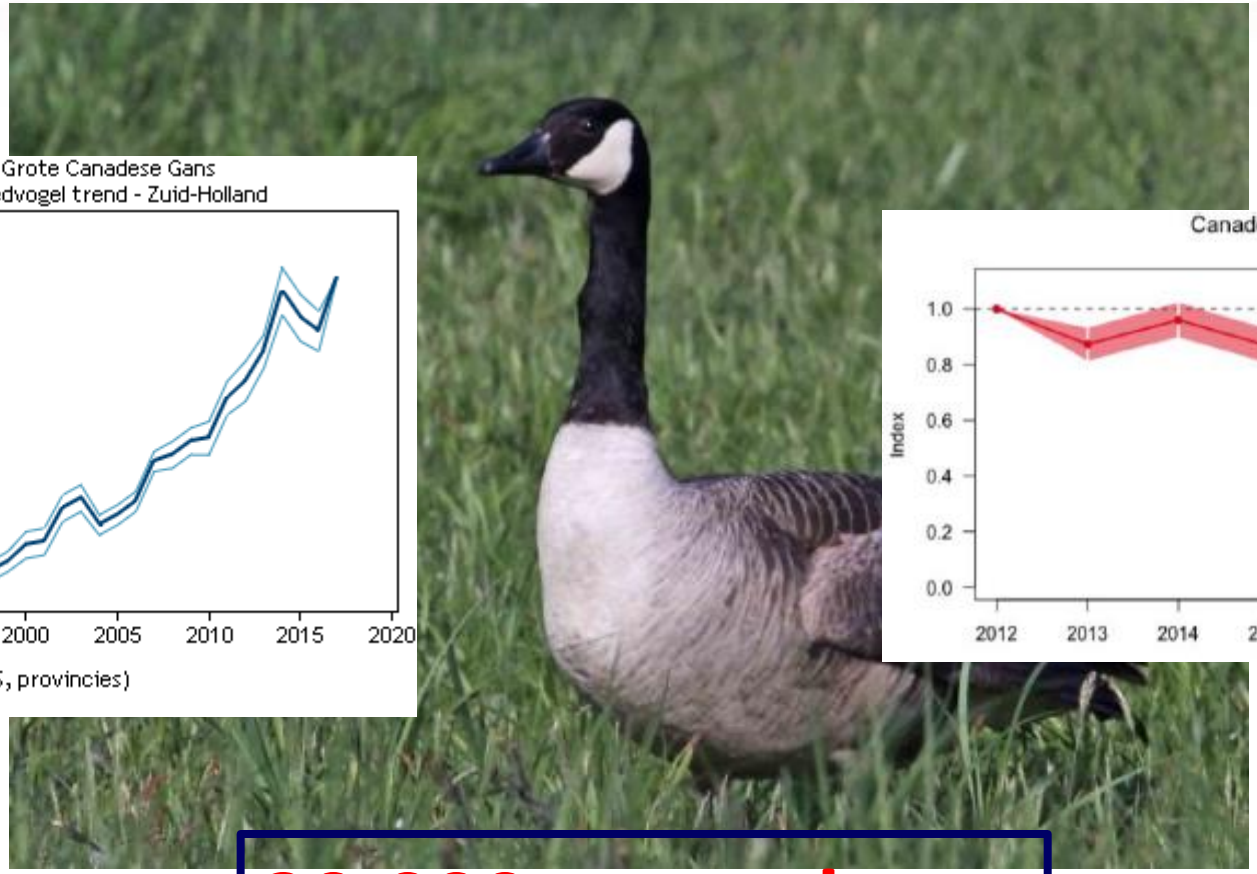

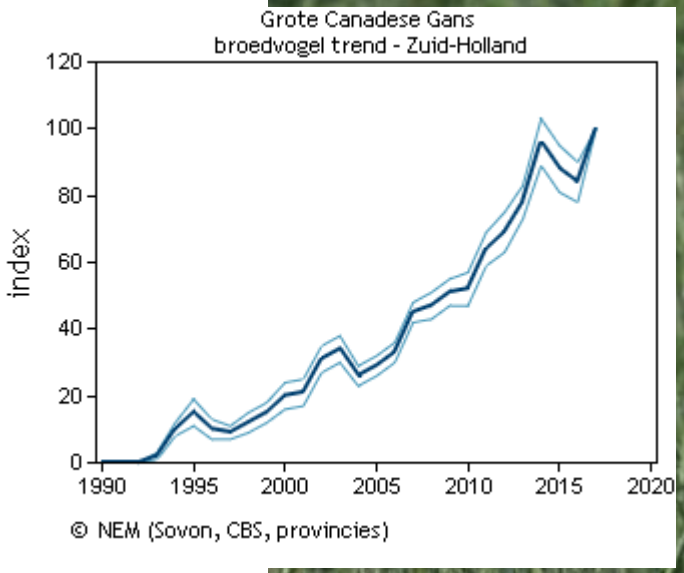

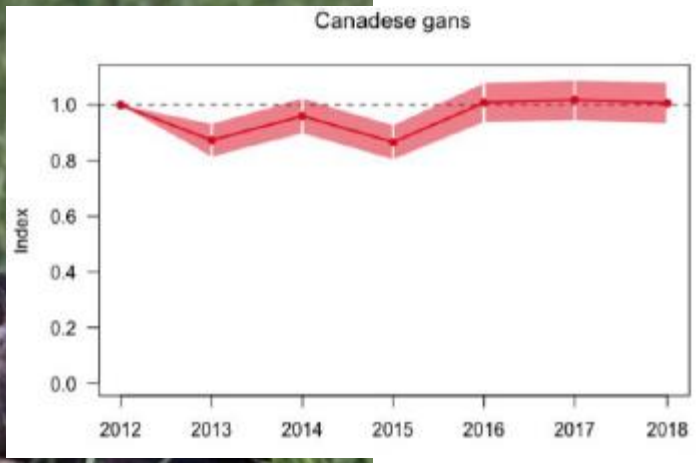
Populatieontwikkeling grauwe gans op basis van juli-telling.
2012 is als referentiejaar genomen

Canadese gans

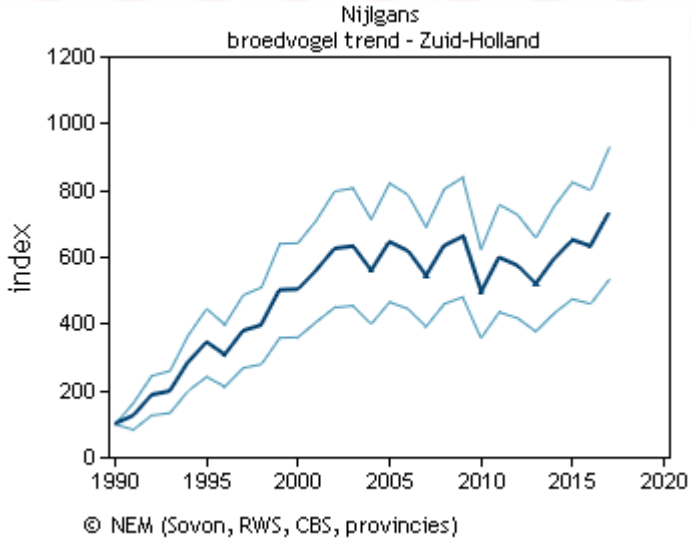

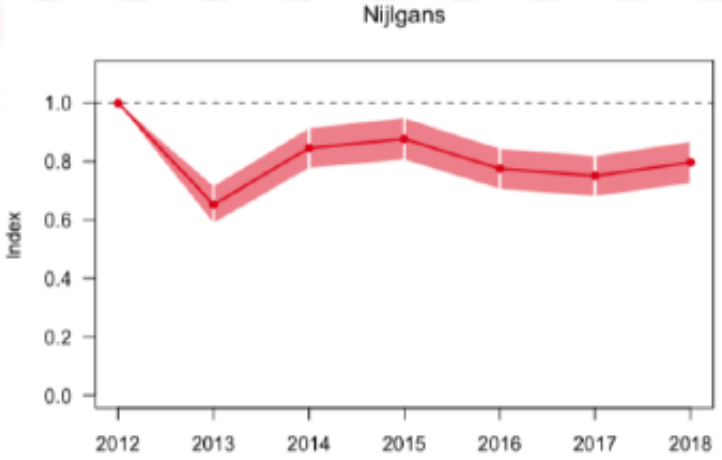

20.000 exemplaren

provincie ZUID HOLLAND

Nijlgans

Populatieontwikkeling nijlgans op basis van juli-telling.
2012 is als referentiejaar genomen.

11.000 exemplaren

Conclusies m.b.t. trends

- Zeer sterke toename in de afgelopen 40 jaar
- Laatste jaren: richting stabilisatie
- Verhuizen de ganzen naar de stad?

Resultaten schriftelijke enquête gemeenten en waterschappen

- 46 reacties uit 31 gemeenten
  - ➢ 93%: ganzen binnen de gemeentegrenzen aanwezig
  - ➢ 65%: ganzen vormen een probleem

- 13 reacties uit 6 waterschappen
  - ➢ 100%: ganzen binnen het werkgebied aanwezig
  - ➢ 69%: ganzen vormen een probleem

Enquêtevraag: wie ondervindt schade?

- Bewoners (25x genoemd)
- Recreatie (22x genoemd)
- Natuur (22x genoemd)
- Gemeente (22x genoemd)
- Agrarische ondernemers (19x genoemd)
- Waterschap (18x genoemd)
- Verkeer (10x genoemd)

Vormen van schade

- Agrarische schade door vraat: jaarlijks meer dan €1 miljoen *getaxeerde* schade
- Recreatie: stranden, ligweides, zwemwater ernstig bevuild door uitwerpselen
- Gezondheidsrisico's: uitwerpselen zorgen voor extra nutriënten met als mogelijk gevolg blauwalg
- Natuur: natuurvriendelijke oevers en natte ecologische zones worden beschadigd, weidevogels worden verdrongen
- Verkeer: ganzen op de weg
- Luchtverkeer: aanvaringsrisico

Maatregelen: escalatieladder

- Weren -> verjagen -> eieren bewerken -> doden

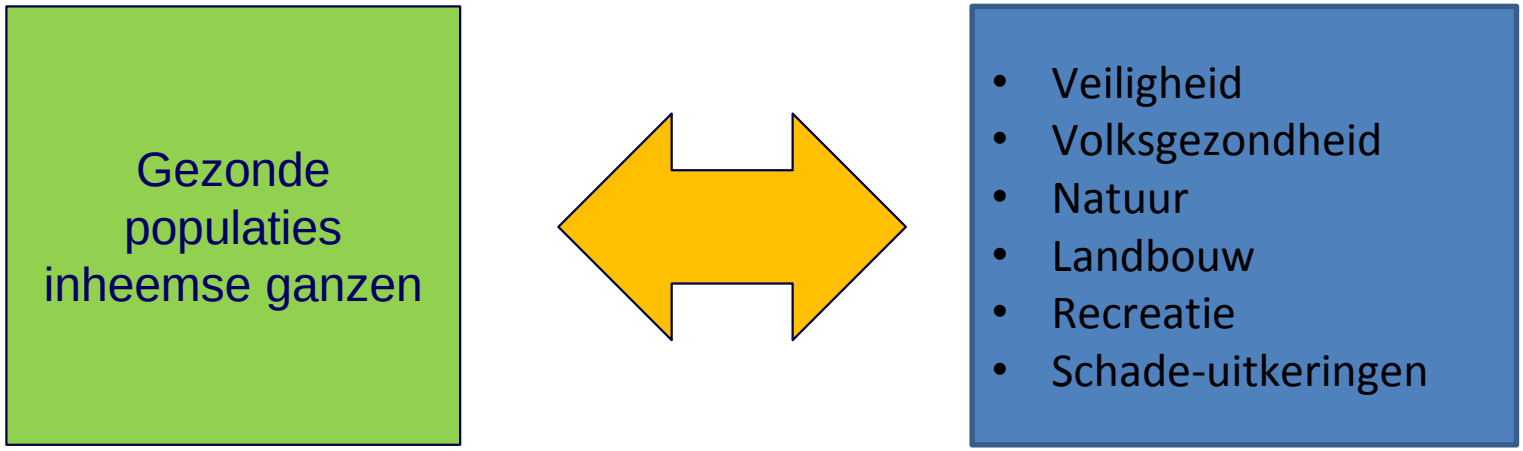

- Weren en verjagen werkt vaak maar tijdelijk en verplaatst het probleem.
- Totale aantal ganzen is te groot om te handhaven

Beleid van de provincie

- Inheemse ganzenpopulaties duurzaam in stand houden
- Streven naar evenwicht tussen:

Dus:

- de populatie standganzen reduceren naar een niveau waarbij de schade acceptabel is
- exoten en verwilderde soorten zoveel mogelijk bestrijden

Ganzenaanpak in de praktijk

Wat gebeurt er?

- Verjagen, weren
- Eieren bewerken (ca. 40.000 geregistreerd per jaar)
- Afschot (ca. 80.000 geregistreerd per jaar)
- Vangen

Wie doen dat?

- Wildbeheereenheden (jagers)
- Terreinbeherende organisaties
- Boeren
- Gemeenten?
- Waterschappen?

Wie regelt dat?

- Faunabeheereenheid Zuid-Holland

Faunabeheereenheid Zuid-Holland

provincie ZUID HOLLAND

Conclusies

- Sterke toename aantallen ganzen in Zuid-Holland
- Veel inspanningen leiden tot stabilisatie populatie
- Afname is gewenst ivm schade en overlast
- Steeds nadrukkelijker rol voor de gemeenten
- Gecoördineerde en gezamenlijke aanpak is nodig

Dank voor uw aandacht!

Aan: de volksvertegenwoordigers
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Bonnenpolder, Oranjebuitenpolder & promotietoer

Hoek van Holland, 25 juni 2019

Geachte raadsleden,

Op 21 januari 2019 werd ik om 14.23 uur gebeld door Ellen Verkoelen vanuit haar functie als voorzitter van uw raadscommissie Bouwen, Wonen & Buitenruimte. Aanleiding hiertoe was een kennelijke zorg dat ik ambtenaren zou beledigen tijdens het mij gegunde inspraakmoment op 23 januari 2019 van de vergadering van deze raadscommissie waarbij het onderwerp "Voortgangsrapportage Oranjebonnen en Natuurontwikkeling Oranjebonnen" op de agenda [1] stond. Ik heb haar verteld dat ik als voormalig bestuurder van de toenmalige deelgemeente Hoek van Holland (***bijlage 1***) bekend ben met deze mores en dat ik mij in het verleden ook niet heb "bezondigd" aan deze opgelegde regel om de positie van ambtenaren te beschermen. Vanzelfsprekend geldt deze regel niet in het normale leven en is het zelfs een burgerplicht om medemensen te waarschuwen tegen mogelijk gevaar en mogelijke schade bij contacten met overheidsfunctionarissen waarbij het ontbreekt aan voldoende competentie en normbesef. Het rekenkameronderzoek naar het "gemodder in de polder"[2] heeft impliciet duidelijk gemaakt dat er geen waarde kan worden toegekend aan met ambtenaren die betrokken zijn bij het landelijk gebied gevoerde functionerings- en beoordelingsgesprekken. Het zou ook een plicht moeten zijn van volksvertegenwoordigers om de samenleving te beschermen tegen ambtenaren die onvoldoende oog hebben voor het realiseren van maatschappelijke resultaten en het bereiken van gestelde publieke doelen. Blijkbaar had de voorzitter van deze raadscommissie zich door ambtenaren laten instruëren om dit telefoontje te plegen. Met deze instructies wordt gewerkt aan een beeldvorming die geen recht doet aan de feiten. Het is onduidelijk welk publiek doel men met deze beeldvorming denkt te bereiken.

Op 23 januari 2019 heb ik mijn inspraakmoment bij de behandeling van bovengenoemd agendapunt tijdens de raadscommissie Bouwen, Wonen & Buitenruimte benut om uiting te geven aan de schandelijke wijze waarop ondergetekende behandeld is en behandeld wordt. Tevens heb ik de leden van de commissie uitgenodigd om met eigen ogen te komen kijken in onze polders. Daarbij is toegezegd om ter plekke antwoord te geven op te stellen vragen[3].

---

[1] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/vergadering/561851/Commissie%20Bouwen%2C%20Wonen%20en%20Buitenruimte%20%282018-2022%29%20%20%20%20%20%20%20%20%2023-01-2019

[2] https://rekenkamer.rotterdam.nl/app/uploads/2014/11/R.O.13.11-rapport.pdf

[3] https://www.youtube.com/watch?v=OG5JUW2MGNk

Op 12 april 2019 werd ik wederom gebeld door Ellen Verkoelen en ditmaal met het bericht dat er op 26 juni 2019 een bezoek gebracht zou worden aan onze polders en dat ik na afloop hiervan mocht komen inspreken in De Hoekstee. Van een werkbezoek was geen sprake. Het zou een promotietoer worden waarbij initiatiefnemers de kans zouden krijgen de door hen gewenste ontwikkelingen toe te lichten en waarbij mensen met andere opvattingen na afloop hun moment zou worden gegund een reactie hierop te geven. Van gelijkwaardigheid is dan ook geen sprake. Het is een ordinaire kwestie van afvinken dat er is voldaan aan een moment welk de indruk moet wekken van democratie. Zulks wordt ook zo gevoeld door de actiegroep "Zorgen om de Bonnen" (***bijlage 2***). Het is onbegrijpelijk dat volksvertegenwoordigers zijn meegegaan in dit ambtelijke spel. Om tot een afgewogen oordeel te kunnen komen over onze polders behoort men kennis te hebben van alle feiten. Het dossier laat immers zien dat er bij het besloten (!) "*werk*"bezoek op 26 maart 2015 ook een poging is verricht een ieder een rad voor ogen te draaien (***bijlage 3***). Dit is toen gebeurd om de besluitvorming over het rapport "**Gemodder in de polder**" te beïnvloeden. Helaas werd en wordt dit acceptabel gevonden.

Inmiddels is het 25 juni 2019 en heb ik nog steeds geen uitnodiging ontvangen. Van eerder genoemde actiegroep heb ik begrepen dat deze op 14 mei hierover al een uitnodiging heeft gekregen (***bijlage 4***). Het signaal is duidelijk: er is ambtelijk geen behoefte aan mijn visie op het voortduren van dit "*gemodder*" en dat wordt door u getolereerd. Het is door de raad ook getolereerd dat ondergetekende geen reactie kreeg op zijn verzoeken aan de projectleiders Oranjebonnen (***bijlage 5***). Tot de elementaire beginselen van goed fatsoen behoort dat men iemand antwoord geeft op een vraag. Helaas ontbreekt het hieraan. Het is onduidelijk welk politiek beginsel en/of religieuze overtuiging dit handelen rechtvaardigt. De wijze waarop ik na een eerdere intimiderende inbraak (***bijlage 6)*** weigerde te vertrekken uit de polder en toen daarna alsnog met leugens (***bijlage 7)*** werd gedwongen[4] kenmerkt een gebrek aan innerlijke beschaving van de hiervoor verantwoordelijke overheidsfunctionarissen. Bij een werkbezoek had u deze locatie kunnen bezoeken om te zien wat er sindsdien is gebeurd. U accepteert echter dat het een promotietoer wordt. U accepteert ook de uitsluiting van ondergetekende.

Een ieder die de bereidheid heeft om kennis te nemen van het volledige dossier zal tot de "ontdekking" komen dat de gestelde ambities voor onze polders voor een deel al in de Korte Bonnen waren gerealiseerd. Daar was iemand met een goede opleiding (***bijlage 8***) en al enige decennia ondernemerschap die een volledig biologisch gecertificeerd (***bijlage 9***) en verbreed agrarisch bedrijf had. Dit dossier laat tevens zien dat er sprake was van lessen natuur- en milieueducatie, het aanbieden van stageplaatsen en het vervullen van een kleinschalige en anonieme zorgfunctie. Met dit alles werd een belangrijke maatschappelijke functie vervuld. Met het stagneren van de uitvoering van het op 21 september 2006 bestuurlijk vastgestelde Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (***bijlage 10***) werd ook dit bedrijf opgeofferd in een deal met de grootgrondbezitters in het gebied om een snelle(re) verwerving van de gronden voor de aanleg van de huidige Hoeksebaan mogelijk te maken. Deze casus laat ook zien wat de ultieme persoonlijke gevolgen kunnen zijn als men zich als partner van de overheid opstelt.

---

[4] https://www.rijnmond.nl/nieuws/123229/Uitzetting-dreigt-voor-oud-deelraadsvoorzitter-HvH

Het laat ook zien dat opleiding, vakmanschap, ondernemerschap en maatschappelijke opstelling geen relevante succesfactoren zijn als men te maken heeft met een onbetrouwbare overheid. Er wordt door u waarde toegekend aan de aangereikte ambtelijke informatie en u vertrouwt op de voorgewende deskundigheid van deze overheidsfunctionarissen. De actuele situatie in onze polders laat zien waartoe dit kan leiden. Dat krijgt u echter niet te zien bij de komende promotietoer. U verzuimt uw taakstellende en controlerende functie op een correcte wijze te vervullen. Uw loyaliteit als "volksvertegenwoordiger" behoort primair bij "het volk" te liggen en dus bij de mensen in en rond het gebied zelf en voorts de inwoners van Hoek van Holland. Een meerderheid van u kiest echter voor loyaliteit aan een wethouder die zich door het ambtelijk apparaat "*in het pak heeft laten naaien*" en zelfs geen kennis had van een door hem op 18 juni 2019 ondertekende brief over een natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder zoals blijkt uit een tweet op 19 juni 2019 (***bijlage 11***). Hoeveel vertrouwen moeten we hebben in een wethouder die zich als buikspreekpop van het ambtelijk apparaat laat gebruiken?

Het vraag intellectueel overzicht om te doorzien hoe men de bestuurlijke beeld-, opinie- en besluitvorming in een ambtelijk gewenste richting probeert te sturen. Het vraagt een enorm moreel overwicht om dit te bestrijden. Zo is het nooit duidelijk gemaakt waarom er werd verhinderd dat er een passende bestemming kwam voor wat "de aardappelloods" werd genoemd in de Oranjebuitenpolder (***bijlage 12***) en er geen doorstart vanaf die locatie mogelijk was met het bedrijfsplan dat ooit met publiek geld is gemaakt als één van de onderdelen van het afsprakenkader dat behoorde tot het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. De selectie die ambtelijk is gemaakt laat ook zien waar de ambtelijke gunfactor ligt. Het initiatief voor een voedselbos en een mountainbikeparcours is kennelijk wél bespreekbaar en alles wordt in het werk gesteld om ondergetekende uit te sluiten van participatie. Een meerderheid van u wenst dit te belonen en heeft geen aandacht voor "**de menselijke maat**" en evenmin voor het in het gebied aanwezige "**menselijke kapitaal**". Dat duidt op vooringenomenheid. Ik wijs u dan ook (nogmaals) op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur[5]. Voorts attendeer ik u op het aspect bedrog[6] c.q. misleiding waarbij men u ambtelijk in een tunnelvisie probeert te verleiden tot een bepaald besluit inzake de toekomst van onze polders.

Ik kan u melden dat ik deze uitsluiting als schofferend ervaar. Mensen verliezen hierdoor hun vertrouwen in de overheid. Onze democratie kent externe gevaren, maar dit is een groot intern gevaar. Met deze houding mobiliseert men wantrouwen en organiseert men verzet. Het had u gepast hier afstand van te nemen en oprechte interesse te tonen d.m.v. een echt werkbezoek.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

[5] https://nl.wikipedia.org/wiki/Algemene_beginselen_van_behoorlijk_bestuur
[6] https://nl.wikipedia.org/wiki/Bedrog_(Nederlands_privaatrecht)

Bijlagen:
1. Visitekaartjes bestuurder deelgemeente Hoek van Holland,
2. Bericht actiegroep “Zorgen om de Bonnen”,
3. Besloten werkbezoek 26 maart 2015,
4. Uitnodigingen actiegroep “Zorgen om de Bonnen”,
5. Verzoeken om contact met projectleiders Oranjebonnen,
6. Krantenartikel “Vandalen teisteren Bonnenpolder”,
7. Verklaring projectleider Oranjebonnen,
8. Diploma´s, getuigschriften + certificaten (…*een selectie…*),
9. Skal-certificering,
10. Bestuurlijk besluit Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen,
11. Brief + tweet wethouder Wijbenga,
12. Toekomst aardappelloods.

c.c.:
- ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- mevr. S. Rietkerk, voorzitter actiegroep “Zorgen om de Bonnen”,
- Gebiedscommissie Hoek van Holland,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- Bestuur LTO-Noord,
- Bestuur Westland Natuur,
- Gemeenteraad Westland.

<u>Bijlage 1</u> **Visitekaartjes bestuurder deelgemeente Hoek van Holland**

<u>Bijlage 2</u> **Bericht actiegroep "Zorgen om de Bonnen"**

Zorgen om de Bonnen

21 uur ·

Schijndemocratie in Hoek van Holland, het valse spel van de Gemeente Rotterdam Natuurbegraven Nederland bv Natuurmonumenten en het Stichting Het Zuid-Hollands Landschap

Komende woensdag, na een fietstocht door de Hoekse polders, waarbij de initiatiefnemers hun plannen met natuurbegraven zullen toelichten aan o.a. de Commissie van BWB van de gemeente Rotterdam, is het de bedoeling dat de tegenstanders van de natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder hun zegje mogen doen in de Hoekstee op het ontmoedigende tijdstip van 12.15 tot 13.15 uur waarop de gemiddelde burger aan het werk is .
Wij hebben veel directe bewoners en andere liefhebbers van de polder gesproken en doordat het vertrouwen in de politiek zodanig geschaad is, neemt vrijwel niemand meer de moeite om nogmaals na de enquête, de petitie zowel digitaal https://petities.nl/…/geen-natuurbegraafplaats-in-de-bonnen… als op papier , het unaniem negatieve advies van de Gebiedscommissie van Hoek van Holland, hun mening te geven.
Vrijwel alle politieke partijen hebben aangegeven naar de bevolking te luisteren, maar het tegenovergestelde blijkt waar.

Alle bezwaren en zorgen worden door zowel de initiatiefnemers, het college en stadsontwikkeling van tafel geveegd alsof de bewoners van Hoek van Holland er niet toe doen. Verwacht dan ook geen horden mensen zoals in het verleden steeds wel het geval was, de moed is bij het volk in de schoenen gezakt.

Niemand heeft nog de illusie dat er geluisterd gaat worden. Het was vanaf het begin al snel duidelijk dat de bevolking dit echt niet wilde en ook dat de politiek en initiatiefnemers dit stukje bij beetje door zou duwen.

De Hoek kan niet wachten tot er opnieuw gestemd mag worden!

Na ruim 3 jaar van marketing campagnes, ateliers, inloopavonden, stapels glanzende gelikte flyers, infomiddagen, busreisjes naar natuurbegraafplaatsen, verschillende advertenties in verschillende kranten, een infokatern van 5 pagina's, angstzaaierij etc etc en een enquête met een directe link naar de websites van de initiatiefnemers (en dan nog durven te beweren dat de inwoners niet goed genoeg op de hoogte zijn!)https://www.rotterdam.nl/…/Bewonersenquete-inrichting-Bonne… geadviseerd door Wethouder Eerdmans https://www.wos.nl/referendum-over-natuurbegraven-i…/…/item… is en blijft de meerderheid van de inwoners tegen de plannen met natuurbegraven.

Overigens stelde wethouder Eerdmans een referendum voor, maar de uitkomst daarvan zou bindend zijn, is daarom uiteindelijk gekozen voor een enquête, zodat de uitslag op verschillende manieren gelezen kan worden? Zodat de zorgen en bezwaren zogenaamd weggenomen kunnen worden om het plan door te kunnen drukken?

Na de voorwaarde van Wethouder Wijbenga om de locatie tegen het licht te houden en verschillende onderzoeken te laten doen, begin dit hele circus opnieuw…weer ateliers en info avonden, weer kunstmatig draagvlak creëren. Boze tegenstanders met gegronde bezwaren worden afgedaan als geïnteresseerde participanten en de gebiedscommissie is buiten spel gezet.

Onderzoeken met opvallend positieve uitslagen voor natuurbegraven zijn gedaan door bedrijven, waarvan de onderzoekers nevenfuncties hebben bij de initiatiefnemers zelf!

Het grootste bezwaar IS de begraafplaats ! Hoe die ook in of aangekleed wordt, nog steeds na 3 jaar volop proberen Hoek van Holland te masseren voor een natuurbegraafplaats, is het overgrote deel van de inwoners van Hoek van Holland tegen de komst van een natuurbegraafplaats in de bonnenpolder!

De Hoek bevindt zich in een schijndemocratie.

Er komt gewoon nog steeds een massale begraafplaats, voor 10.000 doden in de Bonnenpolder.

Namens,

Zorgen om de Bonnen

<u>Bijlage 3</u> **Besloten werkbezoek 26 maart 2015**

Gemeente Rotterdam
College van Burgemeester en Wethouders

B.J. Eerdmans

Wethouder Veiligheid, Handhaving en Buitenruimte

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: dimbsd@rotterdam.nl
Fax: (010) 2673560
Inlichtingen: M.H. de Gaaij
Telefoon: 06-51562359

Cluster: Stadsontwikkeling
Ons kenmerk: BS15/000172 _ 15/0007563 - 15bb001453

Betreft: Oranjebonnen

Datum: 5 maart 2015

De leden van de commissie
Bouwen, Wonen en Buitenruimte,
Leden van de gebiedscommissie Hoek van Holland

Geachte leden van de commissie BWB en leden van de gebiedscommissie Hoek van Holland,

Gehoor gevend aan de wens van de raadscommissie BWB in de vergadering van 4 februari om, samen met de gebiedscommissie HvH en op locatie, een technische toelichting te krijgen over het plan Oranjebonnen, heb ik het genoegen u uit te nodigen voor een technische sessie op donderdagmiddag 26 maart.
Graag zou ik de leden van de gebiedscommissie alvast willen danken voor de bereidheid om aan te sluiten bij de raadscommissie.

Het programma van de technische sessie ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

13:30 vertrek commissie BWB van Coolsingel naar gebiedskantoor HvH
14:30 voorzitter opent de besloten gezamenlijke vergadering Commissie BWB en gebiedscommissie HVH, presentatie over het concept Ontwikkelplan fase 2 Oranjebonnen door de gemeentelijk projectleider
15:30 na de presentatie verplaatst het gezelschap zich naar het gebied (per huurfiets of busje) langs een aantal locaties/bedrijven die een rol spelen in het project.
17:00 retour gebiedskantoor, sluiting van de besloten vergadering, afronding door de voorzitter
17:15 terugreis commissie BWB
18:00 aankomst Coolsingel

Met vriendelijke groet,

Joost Eerdmans
Wethouder Veiligheid, Handhaving en Buitenruimte

Twitter doorzoeken

Heb je al een account? Inloggen

wim reijnierse
@wreijnierse

Volgen

volle bak tijdens gezamenlijk bezoek aan oranjebonnen ook mooi als het regent @HoekvHolland @gemeenteraad010

RETWEET
1

08:09 - 26 mrt. 2015

Nieuw op Twitter?

Registreer je nu om je eigen persoonlijke tijdlijn te krijgen!

Registreren

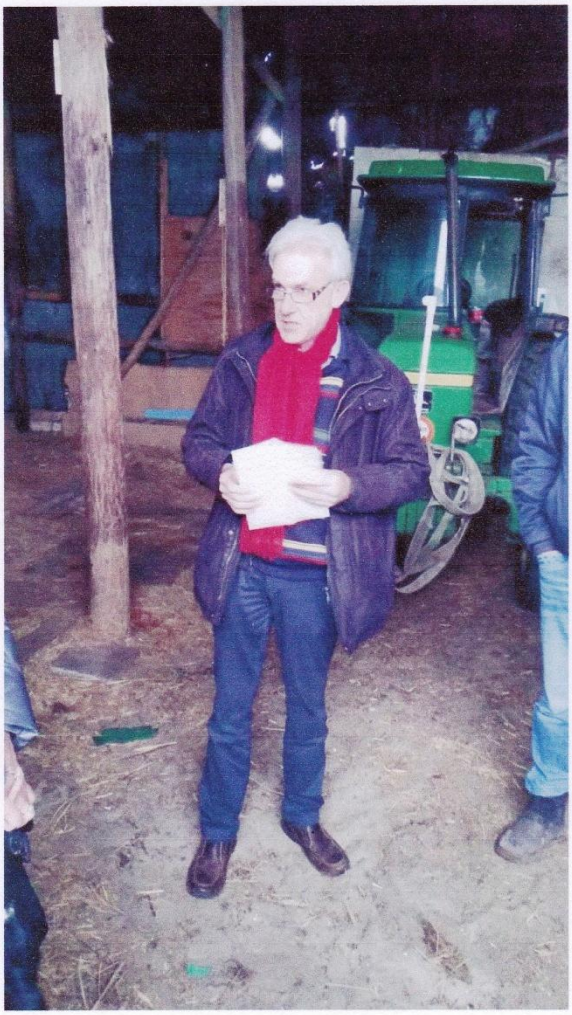
Twitter doorzoeken

Heb je al een account? Inloggen

Judith Bokhove
@judithbokhove

Volgen

Vertegenwoordiger #bonnenpolder onderstreept de cultuurhistorische en bijzondere waarde van het gebied

RETWEETS
2

11:08 - 26 mrt. 2015

Presentatie stoeterij op Polderhaakweg 9

<u>Bijlage 4</u> **Uitnodigingen actiegroep "Zorgen om de Bonnen"**

92% 22:53

Bonnenpolder en Oranjebonnen

Gál E. (Erik) 5 dagen geleden
aan mij

Beste Sabine Rietkerk,

Op 26 juni 2019 is het werkbezoek van de commissie BWB gepland aan de Bonnenpolder en Oranjebonnen.

Aan het einde van het werkbezoek is er een extra uur toegevoegd aan het programma. In het dienstcentrum Hoekstee is er gelegenheid om in gesprek te gaan met de commissie.

Heeft u de behoefte om hier gebruik van te maken?

Ik hoor graag van u.

Met vriendelijke groet,

Erik Gál

Gemeente Rotterdam

Trainee
Griffie

0643835719

73% 13:00

zorgen om de bonnen 6 jun.

aan Gál

Goedemorgen,

Wij zouden graag wat meer informatie hierover ontvangen zoals tijdstip en locatie.

M vr gr Sabine Rietkerk

Op di 21 mei 2019 06:40 schreef zorgen om de bonnen <zorgenomdebonnen@gmail.com>:

Tekst uit oorspronkelijke berichten weergeven

Gál E. (Erik) 6 jun.

aan mij

Beste Sabine,

Dit is voorlopig de tijd en locatie:

12:15 – 13:15 In zaal (n.t.b.) bij de Hoekstee, Mercatorweg 50, 3151 CJ Hoek van Holland.

Als ik meer weet laat ik het weten!

Tekst uit oorspronkelijke berichten weergeven

Bijlage 5 **Verzoeken om contact met projectleiders Oranjebonnen**

ing. L.W. Vreugdenhil

Van: "ing. L.W. Vreugdenhil" <vreug124@planet.nl>
Aan: <mh.degaaij@rotterdam.nl>
Verzonden: donderdag 7 juni 2012 7:04
Onderwerp: Fw: stadslandbouw (herinnering 3)

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Wednesday, June 06, 2012 6:19 AM
Subject: Fw: stadslandbouw (herinnering 2)

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Tuesday, June 05, 2012 8:17 AM
Subject: Fw: stadslandbouw

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Monday, June 04, 2012 6:21 AM
Subject: stadslandbouw

Geachte heer de Gaaij,

Graag wil ik met u een gesprek voeren over "stadslandbouw" in de Groenzone Maasmond. Deze vorm van landbouw heeft tientallen jaren bestaan in de Bonnenpolders. Het had toen echter een andere naam. Een beschrijving hiervan vindt u bij het hoofdstuk "De Bedrijven" op de website van de Stichting de Bonnen (http://www.debonnen.nl) en een indruk hiervan vindt u op mijn persoonlijke Facebookaccount. Voor mijn bedrijf is in opdracht van de (deel)gemeente door een onafhankelijk adviesbureau in april 2006 een bedrijfsplan gemaakt in het kader van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_m_2009/2 In april 2007 is dit bedrijfsplan opnieuw aangeboden, ditmaal onder de naam "De Hof van Vreugde" (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_ en werd met complimenten ontvangen. Dit bedrijfsplan (http://www.deelraadinfo.nl/dsresource?objectid=66571&type=org) wacht - evenals het bestuurlijk vastgestelde Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_m_2009/2 - nog steeds op uitvoering.

U kunt mij bellen op 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Info: http://www.linkedin.com/profile/view?id=35234823&trk=tab_pro

Geachte heer de Jonge,

Uit de Stadskrant d.d. 23 september 2015 (http://www.rotterdam.nl/Clusters/RSO/Document2015/Stadskrant/Hoek%20van%20Holland_wk%2039_web.pdf) heb ik begrepen dat u bent aangesteld als de nieuwe projectleider Oranjebonnen. U heeft een moeilijke opdracht. Uit het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar de integrale gebiedsontwikkelingen in het landelijk gebied van Hoek van Holland is gebleken dat er sprake is geweest van veel "gemodder in de polder". Maatschappelijk aanvaardbare oplossingen zijn niet dichterbij gebracht, maar steeds verderweg komen te liggen. Op uw schouders rust nu de zware taak om alsnog de ooit gestelde publieke doelen te realiseren en recht te doen aan de aanbeveling van het onderzoeksrapport van de Rekenkamer Rotterdam (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=211605/type=pdf/15bb2932_Raadsbesluit_Rekenkamerrapport_Gemodder_in_de_polder.pdf). Voorts wordt van u verwacht dat u recht zult doen aan de door de gemeenteraad van Rotterdam aangenomen motie inzake duurzame agrarische ontwikkelingen (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=218541/type=pdf/Duurzaam_gragrisch_in_ontwikkelgebied_Oranjebonnen.pdf).

Graag wil ik met u een gesprek voeren "stadslandbouw", "biologische landbouw" en "agrarisch natuurbeheer" in de Groenzone Maasmond en de te voeren strategie om tot een aanvaardbaar maatschappelijk resultaat te komen. Uit het dossier kunt u begrijpen dat ik in de Bonnenpolders reeds een verbreed en biologisch gecertificeerd landbouwbedrijf had. Een beschrijving hiervan vindt u bij het hoofdstuk "De Bedrijven" op de website van de Stichting de Bonnen (http://www.debonnen.nl/html/bedrijf_vreugdenhil.html) en een indruk hiervan vindt u bij diverse fotorubrieken op mijn persoonlijke Facebookaccount (https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil). Voor mijn bedrijf is in opdracht van de (deel)gemeente door een onafhankelijk adviesbureau in april 2006 een bedrijfsplan gemaakt in het kader van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. Dit bedrijfsplan is toen aangeboden aan de betrokken publieke en private partijen bij dit integrale gebiedsontwikkelingsproces. Uit dit bedrijfsplan bleek dat ik klaar was voor de door de overheid gewenste toekomst. Ik had geanticipeerd op de gewenste ontwikkelingen en geparticipeerd in het integrale gebiedsontwikkelingsproces. Bij dit alles had ik me duidelijk als een partner van de overheid opgesteld. Uit het dossier blijkt ook dat ik ooit een maatschappelijke bijdrage heb geleverd in het lokale bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland. Ik heb altijd gekozen voor een positieve -, constructieve - en coöperatieve houding jegens de overheid en niet geschroomd mijn maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en een bijdrage te leveren aan de publieke zaak. Helaas is deze attitude me fataal geworden bij de uitvoering van het bestuurlijk vastgestelde Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. Dit staat ook beschreven in het concept-evaluatierapport inzake deze gebiedsontwikkeling (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=114955/type=pdf/11gr1104_Van_de_heer_Vreugdenhil_het_gebiedsontwikkelingsplan__De_Bonnen__een_drama_in_ruim_10_jaar__evaluatierapport_van_de_Stichting_de_Bonnen_over_het_initiatief_om_te_komen_tot_een_integrale_visie_op_de_Bonnenpolders_te_Hoek_van_Holland.pdf). In april 2007 is dit bedrijfsplan opnieuw aangeboden, ditmaal onder de naam "De Hof van Vreugde" (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=114954/type=pdf/11gr1104f_Bijlage__Rapport__De_hof_van_Vreugde_.pdf). Dit bedrijfsplan - eventueel in aangepaste vorm - wacht nog steeds op uitvoering.

Helaas bleek het niet mogelijk om op een fatsoenlijke en respectvolle manier in contact te komen met de vorige projectleider Oranjebonnen. Hierdoor voelde ik mij als betrokken bewoner en ondernemer ernstig gekwetst. Dit gedrag van uw voorganger valt u echter niet aan te rekenen en graag wil ik met u als nieuwe projectleider Oranjebonnen dit vervelende verleden achter me laten en met een schone lei en vol positieve energie beginnen. Wederom steek ik mijn hand uit en opnieuw hoop ik dat deze niet wordt afgeslagen.

U kunt mij bellen op 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Info: https://nl.linkedin.com/pub/leen-vreugdenhil/b/972/633

Leen Vreugdenhil <leen.vreugdenhil@gmail.com> 12:28

Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 3 oktober 2015 12.28

Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNERING!

Geachte heer de Jonge,

Helaas moet ik u voor een derde maal een herinnering sturen. Ik heb geen foutmelding ontvangen noch een bericht dat u afwezig bent. Ik zal het op prijs stellen als u contact met mij wilt opnemen om een afspraak te maken om eens persoonlijk kennis te maken en een gesprek te voeren over de in onderstaand bericht vermelde onderwerpen.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 30 september 2015 20:51

Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNNERING!

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 28 september 2015 18:09
Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNERING!

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 24 september 2015 14:02
Onderwerp: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>

ing. L.W. Vreugdenhil <lw.vreugdenhil@gmail.com> 3 mrt.

aan **info**, e.vandenakker

Geachte heer van den Akker,

Helaas heb ik tot op heden nog geen reactie van u mogen vernemen. Het is mij onduidelijk wat hier de reden voor is. Er was immers ook geen bericht van afwezigheid. Het zal op prijs worden gesteld als u alsnog mijn verzoek wilt beantwoorden. U kunt desgewenst ook contact opnemen met de voorzitter van de Stichting de Bonnen, de heer ing. A.H.M. Weterings. Zijn telefoonnummer is 06 - 51 11 35 44.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 25 februari 2016 17:14
Onderwerp: Fwd: contact

Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Helaas moet ik u herinneren aan het eerder verzonden verzoek om een gesprek. Mijn e-mailadres is u bekend en mijn mobiele telefoonnummer is 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 22 februari 2016 15:31
Onderwerp: contact
Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Uit informatie blijkt dat u de nieuw aangestelde projectleider Oranjebonnen bent (http://www.rotterdam.nl/oranjebonnen). Bij deze wens ik u veel sterkte en wijsheid toe bij het vervullen van deze moeilijke taak.

Graag wil ik met u een gesprek voeren over de problemen die er zijn, de kansen die er liggen en de mogelijkheden die benut kunnen worden. Het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar de integrale gebiedsontwikkeling in onze polders heeft een viertal aanbevelingen opgeleverd. Er is hoop dat er een streep onder het vervelende verleden kan worden gezet en dat er uitvoering kan worden gegeven aan deze aanbevelingen. Een open houding en de bereidheid om te investeren in een goede relatie is daarbij cruciaal.

Graag verneem ik van u een tijdstip en een locatie om met elkaar kennis te maken.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlage 6 Krantenartikel "Vandalen teisteren Bonnenpolder"

Vandalen teisteren Bonnenpolder

SANDRA DON

HOEK VAN HOLLAND | De Bonnenpolder in Hoek van Holland wordt geteisterd door vandalen. Begin deze week is er bij Leen Vreugdenhil, die in een gemeentelijke loods woont, ingebroken en geprobeerd brand te stichten. Bij zijn buurman werden lammetjes gestolen.

„Het is schokkend om te ervaren dat er niet alleen is ingebroken, maar dat er ook een poging is gedaan zoveel mogelijk schade aan te richten en brand te stichten."

De oud-deelraadsvoorzitter strijdt al jaren tegen de plannen die de gemeente Rotterdam heeft met de Bonnenpolder, dat inmiddels de projectnaam Oranjebonnen heeft. Het gebied moet de komende jaren een aantrekkelijke agrarische én recreatieve omgeving worden met golfbaan en hippisch centrum als trekpleisters. Het plan kent een lange geschiedenis, maar is vanwege bezuinigingen flink versoberd.

Dat hele traject was voor de Rotterdamse gemeenteraad aanleiding de Rekenkamer te vragen onderzoek te doen. Volgens Vreugdenhil zou het zomaar kunnen dat de inbraak in zijn onderkomen een relatie heeft met het Rekenkameronderzoek. „Per slot van rekening is niet iedereen blij met het verzoek van de raad onderzoek te doen."

▲ **De auto van Vreugdenhil werd behoorlijk beschadigd.** PRIVÉFOTO

Vreugdenhil heeft de kwestie in een brief aan burgemeester Aboutaleb aan de orde gesteld. De politie laat in een reactie weten op basis van de aangifte geen aanleiding te zien verder onderzoek te verrichten naar de toedracht.

<u>Bijlage 7</u> **Verklaring projectleider Oranjebonnen**

Hierbij verklaar ik:

a) dat ik Maarten de Gaaij, geboden 23 juli 1963, in dienst van Stadsontwikkeling Rotterdam, de projectmanager Oranjebonnen ben;
b) dat de gemeente conform het vastgestelde Ambitiiedocument Oranjebonnen 2013-2020 de bedoeling heeft om op de grond van het gekraakte pand en omliggende perceel een recreatieve functie en bestemming te verwezenlijken. Nadat de loods is ontruimd, gaat de gemeente de loods slopen en het terrein bouwrijp opleveren. De gemeente nodigt ontwikkelaars uit om de grond te kopen voor de realisatie van een recreatieve voorziening. De aanwezigheid van een kraker in de loods schrikt potentiele ontwikkelaars af. Ook om die (bijkomstige) reden is ontruiming aangewezen.
c) dat het plan niet langer de realisatie van een hippisch centrum is, omdat de betreffende ontwikkelaar zich op 7 oktober 2014 heeft teruggetrokken, maar dat de verwachting wel is dat zich spoedig een andere ontwikkelaar zal aandienen, onder meer omdat het aanbod van initiatieven van verschillende ontwikkelaars groot is;
d) dat een ontwikkelaar naar verwachting vanaf januari 2015 zou kunnen starten met de ontwikkeling van een recreatief plan,omdat vanaf dat moment het Ontwikkelplan Oranjebonnen is gepresenteerd tijdens een stakeholdersavond.
e) dat eind 2010/begin 2011 ook het voornemen bestond de loods te slopen, toen t.b.v. de realisatie van een ecologische hoofdstructuur (EHS), maar dat door een rijksbezuiniging van € 10 mio uiteindelijk geen geld meer beschikbaar was voor de realisatie van die EHS. Vervolgens zijn– vanaf 2012 – de onderhavige plannen gemaakt (Ik verwijs naar het al genoemde door B&W vastgestelde Ambitiedocument Oranjebonnen en de Grondexploitatie in uitvoering Oranjebonnen. Door de vaststelling van de Grondexploitatie zijn er ook financiële middelen beschikbaar om daadwerkelijk tot uitvoering over te gaan, waaronder ook de sloop van de loods;
f) dat de aannemer binnen twee weken na melding door de gemeente tot sloop zal overgaan, vooralsnog is 7 of 9 januari 2014 voorzien. Dit kan dezelfde dag zijn dat in overleg met OM en Politie tot ontruiming is overgegaan.

M.H. de Gaaij
02-12-2014

Bijlage 8 Diploma´s, getuigschriften + certificaten (…*een selectie*….)

Hogere Landbouwschool

van het Koninklijk Nederlands Landbouw-Comité

te

Dordrecht

Diploma

Uitgereikt op grond van het eindexamen afgelegd ingevolge artikel 29 van de wet op het Voortgezet onderwijs

aan Leendert Willem Vreugdenhil

geboren 26 mei 1955 te Hoek van Holland

Dordrecht, 29 juni 1976

De Directeur,

De Inspecteur van het Landbouwonderwijs,

Het Bestuur,
Voorzitter,

Secretaris,

VERVOLGCURSUS BOOGLASSEN VOOR LAND- EN TUINBOUW

Uitgaande van Landbouwpraktijkschool "Prins "illem"
Schoondijke

getuigschrift

Aan L.W. Vreugdenhil
te Hoek van Holland
geboren 26 mei 1955 te Hoek van Holland

is dit getuigschrift uitgereikt, ten bewijze, dat hij het onderwijs aan de bovenvermelde cursus volgens het in de Rijksvoorschriften, voor de subsidiëring van land- en tuinbouwcursussen vastgestelde model-leerplan (aan ommezijde aangegeven) heeft gevolgd en de daaraan verbonden eindproef met goed gevolg heeft afgelegd.

Schoondijke, 2 december 19 77

NAMENS HET BESTUUR DER ORGANISATIE

VOORZITTER:

SECRETARIS:

HET HOOFD/DE LERAAR VAN DE CURSUS:

GEDELEGEERDE,
aangewezen door de Stichting Nederlands Instituut voor Lastechniek,

LV 206.6.222

Bond van Kaasproducenten - Gouda

GETUIGSCHRIFT

uitgereikt aan: L. W. Vreugdenhil

woonende te Hoek van Holland

als bewijs voor het volgen van een

Cursus in Kaasbereiding op de boerderij

Bond van Kaasproducenten	De Cursusleider	De Produktdeskundige	De plaatselijke organisatie
[signature]	[signature]	[signature]	

Gouda, april 1985

Cursussen & Trainingen
Postbus 555
3990 GJ Houten

Begeleiden van zorgvragers in de landbouw

uitgereikt op grond van deelname aan de hierboven genoemde cursus.
Eindtermen van deze cursus zijn vastgesteld in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs,
op voorstel van Aequor, kennis- en communicatiecentrum voedsel en leefomgeving

aan Leendert W. Vreugdenhil

geboren 26-05-1955 te Rotterdam

Houten, 11 april 2007

Namens het bevoegd gezag,
A.J. Kok

De kandidaat,

Getuigschrift

wellantcolleg

Bijlage 9 **Skal-certificering**

Skal
Controle en Certificatie

7 mrt
MC

Aanmeldingsformulier

Aanvraag voor toelating als aangeslotene bij de stichting Skal voor het uitoefenen van de biologische produktiemethode

Aanvrager *) : ING. L.W. VREUGDENHIL
Handelsnaam :
I.v.t. beherende vennoten :
Vestigingsadres : BONNENWEG 50
Postcode + plaats : 3151 XA HOEK VAN HOLLAND
Correspondentieadres :
Postcode + plaats :
Telefoon : 0174-384807 Telefax : 0174-386161

Verzoekt om als aangeslotene te worden toegelaten in de categorie:
(aankruisen wat van toepassing is)

LANDBOUWER: (bedrijfstype aangeven)
- ☒ akkerbouw
- ☐ tuinbouw
- ☐ anders: _____
- ☒ melkveehouderij
- ☐ mestveehouderij
- ☐ andere dierenhouderij: _____

BEREIDER: (proces en/of produkt(en) aangeven)
- ☐ produktie-eenheid voor het verrichten van bereidingshandelingen aan produkten
  - omschrijving proces-/bereidingsactiviteit): _____
  - adres produktie-eenheid : _____
  - postcode + plaats : _____
- ☐ het onder eigen (handels)naam in de handel brengen van bereide of geïmporteerde produkten
  - naam produkt(groep)en: _____

IMPORTEUR: (produkt(en) en plaats van invoer aangeven)
- ☐ import van produkt(groep)en: _____
  - plaats van invoer: _____

Aanvrager verklaart:
1. dat hij/zij bij deze om toelating verzoekt als aangeslotene bij de Stichting Skal;
2. dat hij/zij na zijn/haar toelating als aangeslotene:
   a. zich verplicht tot stipte nakoming - en aansprakelijk is voor de naleving - van de voorschriften, vervat in het Landbouwkwaliteitsbesluit biologische produktiemethode (Stb. 1992, 661) en voorts vervat in de Statuten van de Stichting Skal en de reglementen der Stichting, alsmede op grond daarvan wettig genomen besluiten, alsmede de bij of krachtens genoemd Besluit dan wel de Statuten vastgestelde regelen en besluiten;
   b. zich overeenkomstig het in de Statuten van de Stichting en het in de krachtens deze Statuten vastgestelde reglementen bepaalde aan het toezicht van de Stichting zal onderwerpen en ingeval van overtreding de krachtens deze Statuten en reglementen opgelegde maatregelen zal aanvaarden;
3. dat hij/zij de eenmalige aansluiting-/aanmeldingsbijdrage heeft voldaan (alleen indien aanvrager niet reeds is aangesloten bij Skal).

Datum: 29 OKTOBER 2001 Handtekening(en) **): _____
Plaats: HOEK VAN HOLLAND Na(a)m(en) **) : _____

*) Recent uittreksel van de inschrijving bij de Kamer van Koophandel bijvoegen (alleen indien aanvrager niet reeds is aangesloten bij de Stichting Skal) en is de aanvrager:
a. een natuurlijk persoon (eenmansbedrijf) dan te vermelden: eigen naam en adres;
b. een vennootschap onder firma of een Commanditaire Vennootschap dan te vermelden: volledige naam van de vennootschap en bovendien de namen en de voornamen van alle beherende vennoten;
c. een N.V. of B.V.: dan te vermelden: volledige naam van de vennootschap.
**) Ondertekening dient te geschieden door een volgens het uittreksel van de Kamer van Koophandel daartoe bevoegd persoon.

Skal
Certificatie Biologische Productie

Dr. Klinkertweg 28a
Postbus 384, 8000 AJ Zwolle
Tel.: +31 (0)38 - 4268 181, Fax: +31 (0)38 - 4213 063
E-mail: info@skal.nl
Giro: 31 26 605, Bank: 47.88.12.310
K.v.K. Zwolle 41181708, Member of IFOAM

Certificaat Biologische Productie Nederland

Bedrijfsnummer: 019652

Stichting Skal heeft na beoordeling op grond van de Skal-Certificatiegrondslagen Biologische Productie Nederland vastgesteld dat de hieronder gespecificeerde producten en/of voortbrengingsprocessen van:

Naam	:	**L.W. Vreugdenhil**
Handelsnaam	:	**L.W. Vreugdenhil**
Vestigingsadres	:	**Bonnenweg 50**
Plaats	:	**3151 XA Hoek van Holland**
Aangesloten sinds	:	**7 november 2001**
Datum eerste certificatie	:	**7 november 2002**

voldoen aan de eisen voor de biologische productiemethode, voor de aangegeven categorie, overeenkomstig Verordening (EEG) Nr. 2092/91 zoals deze is of zal komen te luiden.

Dit certificaat heeft betrekking op de volgende producten en/of voortbrengingsprocessen:
zie de gewaarmerkte bijlage met hetzelfde bedrijfsnummer.

Dit certificaat is geldig van: **24 februari 2004 t/m 24 mei 2005**.

Stichting Skal

Zwolle

Directeur

· De certificaathouder is verplicht Skal onverwijld in kennis te stellen van wijzigingen in naam- en adresgegevens, producten, locaties voortbrengingsprocessen en omvang productie die op dit certificaat en eventuele bijlage(n) zijn vermeld.
· Dit certificaat kan niet gebruikt worden als garantiecertificaat voor afgeleverde partijen.
· Dit certificaat is eigendom van Skal en moet desgevraagd worden geretourneerd. Uitsluitend het origineel van dit certificaat is geldig.

Skal

Skal
Certificatie Biologische Productie

Dr. Klinkertweg 28a
Postbus 384, 8000 AJ Zwolle
Tel.: +31 (0)38 - 4268 181, Fax: +31 (0)38 - 4213 063
E-mail: info@skal.nl
Giro: 31 26 605, Bank: 47.88.12.310
K.v.K. Zwolle 41181708, Member of IFOAM

Certificaat Biologische Productie Nederland

Bedrijfsnummer: 019652

Stichting Skal heeft na beoordeling op grond van de Skal-Certificatiegrondslagen Biologische Productie Nederland vastgesteld dat de hieronder gespecificeerde producten en/of voortbrengingsprocessen van:

Naam	:	**L.W. Vreugdenhil**
Handelsnaam	:	**L.W. Vreugdenhil**
Vestigingsadres	:	**Bonnenweg 50**
Plaats	:	**3151 XA HOEK VAN HOLLAND**
Aangesloten sinds	:	**7 november 2001**
Datum eerste certificatie	:	**7 november 2002**

voldoen aan de eisen voor de biologische productiemethode, voor de aangegeven categorie, overeenkomstig Verordening (EEG) Nr. 2092/91 zoals deze is of zal komen te luiden.

Dit certificaat heeft betrekking op de volgende producten en/of voortbrengingsprocessen:
zie de gewaarmerkte bijlage met hetzelfde bedrijfsnummer.

Dit certificaat is geldig van: **4 april 2005 t/m 4 juli 2006**.

Stichting Skal

Zwolle

Directeur

· De certificaathouder is verplicht Skal onverwijld in kennis te stellen van wijzigingen in naam- en adresgegevens, producten, locaties voortbrengingsprocessen en omvang productie die op dit certificaat en eventuele bijlage(n) zijn vermeld.
· Dit certificaat kan niet gebruikt worden als garantiecertificaat voor afgeleverde partijen.
· Dit certificaat is eigendom van Skal en moet desgevraagd worden geretourneerd. Uitsluitend het origineel van dit certificaat is geldig.

Skal

Hoeve Rijckevorsel nu biologisch gecertificeerd

Op de boerderij van Leen Vreugdenhil in de Bonnenpolder (de Hoeve Rijckevorsel) is het certificeringsproces naar biologische landbouw nu definitief en positief afgerond. Reeds in het voorjaar van 2001 heeft Vreugdenhil de eerste stappen gezet om zijn bedrijf om te vormen naar de biologische productiewijze. De officiële aanvang van het omschakelingsproces werd in het najaar van 2001 gestart. Het vergt een bepaalde periode alvorens de grond en het vee het predikaat "biologisch" kunnen krijgen.

De Bonnenpolders liggen in de zogeheten ecologische hoofdstructuur tussen de duinen en het gebied van Midden-Delfland. Samen met het Staalduinse Bos en de Oranjebuitenpolder vormt het een groene oase in dit verder verstedelijkte en verglaasde gebied. Samen met drie collega-boeren en een bewoner heeft Vreugdenhil zich verenigd in de Stichting de Bonnen. Deze stichting heeft ten doel de kwaliteit van het landschap, de natuur en de landbouw te bewaren, te bewaken en waar mogelijk te versterken. Informatie over deze stichting is te vinden op www.debonnen.nl en voorts heeft deze stichting de afgelopen jaren bekendheid gekregen door de organisatie van het proza- en poëziefestival aan de Bonnendijk, de varende fanfare vorig jaar in het Oranjekanaal bij het bedrijf van Jan Knijnenburg en de oogstdag in 2002 op de gronden van Arie Noordam ("de Bonnenboer").

Met zijn keuze voor biologische landbouw anticipeert Leen Vreugdenhil op toekomstige ontwikkelingen. De druk tot schaalvergroting en daarmee kostprijsbeheersing neemt in de landbouw door allerlei maatregelen fors toe. In de Bonnenpolder lijkt daarvoor geen plaats te zijn. Die keuze heeft Vreugdenhil overigens al eind jaren zeventig gemaakt door te kiezen voor een gemengd bedrijf: zowel melkveehouderij als de teelt van akkerbouwgewassen als aardappelen en suikerbieten. De aardappelen werden toen geteeld op basis van de vraag vanuit de omgeving en ook direct aan de particulieren in de omgeving verkocht. Het waren de traditionele rassen als Doré, Eigenheimer, Iréne en de Bintjes. Vreugdenhil had plezier in het directe contact met de consumenten en het betekende natuurlijk ook een belangrijke extra inkomstenbron voor zijn bedrijf. Door externe oorzaken is deze neventak vervallen. In de toekomst hoopt Leen Vreugdenhil echter weer deze activiteit nieuw leven in te blazen.

Dit plezier in het directe contact met de consument bracht Vreugdenhil er de afgelopen jaren ook toe een tweetal andere nevenactiviteiten op te zetten waarmee ook voldaan werd aan de recreatieve druk op het gebied en daarmee aan een maatschappelijk vraag.
Ten eerste werd er de gelegenheid gegeven tot het stallen en/of weiden van een paard op de Hoeve Rijckevorsel. De behoefte daaraan bleek groot, het betekent een verlevendiging van het beeld in de polder en het leven op de boerderij. Het zijn met name de recreatieve ruiters die plezier hebben in een ritje door de polder, langs de Nieuwe Waterweg of naar het strand.
Ten tweede is er het initiatief van de minicamping "de Kraai". Leen Vreugdenhil heeft geïnvesteerd in een sanitaire ruimte met douches, toiletten, een keukenblok en een wasruimte ten behoeve van de campinggasten en heeft daarnaast ook nog elektriciteit aangelegd op het campinggedeelte in de voormalige moestuin en naast de meidoornstruiken. Het blijkt een ideale camping te zijn voor de rustzoekers, maar ook voor de toevallige passanten. Mede vanwege het kleinschalige karakter wordt volgens Vreugdenhil duidelijk in een behoefte voorzien. Deze minicamping staat ingeschreven bij Eceat, een organisatie die het kamperen op natuurterreinen en bij biologische boeren probeert te stimuleren.

Beide activiteiten zijn echter duidelijk nevenactiviteiten en daarmee ondergeschikt aan het produceren van kwalitatief hoogwaardig voedsel. Daarbij geeft Vreugdenhil graag inzicht in de manier waarop een boer zijn best moet doen om een kwaliteitsproduct te leveren en wat er voor nodig is voordat een pak yoghurt in de winkel staat of de chips in een zakje zit. Dat doet hij ook door het geven van rondleidingen voor schoolklassen. Tijdens de open dagen voor de biologische landbouw op 25 en 26 juni staat ook zijn bedrijf aan de Bonnenweg 50 te Hoek van Holland open en is een ieder van harte welkom een glaasje biologische melk te komen drinken.

De van Rijckevorselschool bracht pas al een bezoek aan Hoeve Rijckevorsel

Bijlage 10 **Bestuurlijk besluit Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen**

Deelgemeente
Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 september 2006
Agendapunt nummer 8

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	22 augustus 2006
Betreft	:	Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen"

Aanleiding
Op 20 november 2003 heeft de deelraad in vergadering bijeen unaniem een motie aangenomen voor het opstellen van een gebiedsvisie voor de Bonnenpolder. In de vergadering van de deelraad bijeen op 21 december 2005 is besloten voor de keuze van het multifunctionele scenario en deze verder uit te werken tot een ontwikkelingsplan "De Bonnen".
Daarnaast is de deelraad op 8 juni 2006 akkoord gegaan met de wijziging van het aantal landgoederen in de Bonnenpolder, te weten van 5 naar 7 stuks landgoederen.

Uitwerking
Conform uw opdracht biedt ik u het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" aan. Het rapport is als bijlage toegevoegd
In dit ontwikkelingsplan is als doelstelling opgenomen het maken van een integraal en uitvoeringsgericht gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnen waarin de functies natuur, waterhuishouding, landbouw, landschappelijke kwaliteit en recreatie optimaal op elkaar zijn afgestemd of zijn gecombineerd.
Het gebiedsontwikkelingsplan is een gemeenschappelijke visie gekoppeld aan een uitvoeringsplan. Het vormt en toetsingskader voor andere plannen in het gebied en is de basis voor verdere afspraken over de ontwikkeling van "De Bonnen".
Aansluitend op het bovengenoemde gebiedsontwikkelingsplan is een intentieverklaring toegevoegd waarin de verschillende betrokkenen zich verbinden aan de uitvoering van het plan.
Voor de uitvoering van het plan is een conceptplanning als bijlage toegevoegd die pas na ondertekening met alle betrokken partijen definitief gemaakt kan worden met de in de intentie overeengekomen verklaring.

Na de besluitvorming van het Gebiedsontwikkelingsplan wordt de intentieovereenkomst door alle betrokken partijen ondertekend. De ondertekening van de intentieovereenkomst is gepland op 3 oktober 2006.

Communicatie
Alle betrokken partijen worden uitgenodigd om bij de ondertekening van de intentieverklaring aanwezig te zijn.

Financiële consequenties
Bij de uitwerking van het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en zeker na de ondertekening van de intentieverklaring zal overdracht plaatsvinden van de huidige Bonnenweg naar de deelgemeente. In financieel opzicht komt het er op neer dat het toekomstig onderhoud aan deze recreatieve weg ten laste wordt gebracht van de deelgemeentelijke begroting.

Voorstel
U wordt voorgesteld akkoord te gaan met de inhoud van dit advies en de daarbij behorende bijlagen het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en de intentieovereenkomst en te besluiten overeenkomstig het conceptbesluit.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris a.i., de voorzitter,

G.V.L. Florijn. Th. van Eijk.

dr20060040

Deelgemeente
Hoek van Holland

Besluitnummer dr20060040

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het voorstel dr20060040 van het dagelijks bestuur de dato 22 augustus 2006;

gelezen het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv de dato 13 juli 2006;

gelezen de Intentieovereenkomst "De Bonnen", waarmee verklaard wordt dat het gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is en dat een ieder zijn verantwoordelijkheid neemt zoals omschreven op pagina 25 van het bovengenoemde rapport. Daarmee gezamenlijk vorm wil geven aan een vitale Bonnenpolder;

gelezen de concept planning na ondertekening intentieovereenkomst definitief moet worden gemaakt.

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen", als bijlage toegevoegd, zoals is opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv van 13 juli 2006;

2. Akkoord te gaan met de al bijlage toegevoegde Intentieovereenkomst.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 september 2006.

De plv griffier, De voorzitter,

R.R. van Leeuwen-Westhoff Th. van Eijk

DLV

Groen & Ruimte
Projecten met draagvlak

GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN "DE BONNEN"

EVENWICHT EN DRAAGVLAK VOOR DE TOEKOMST VAN DE BONNEN

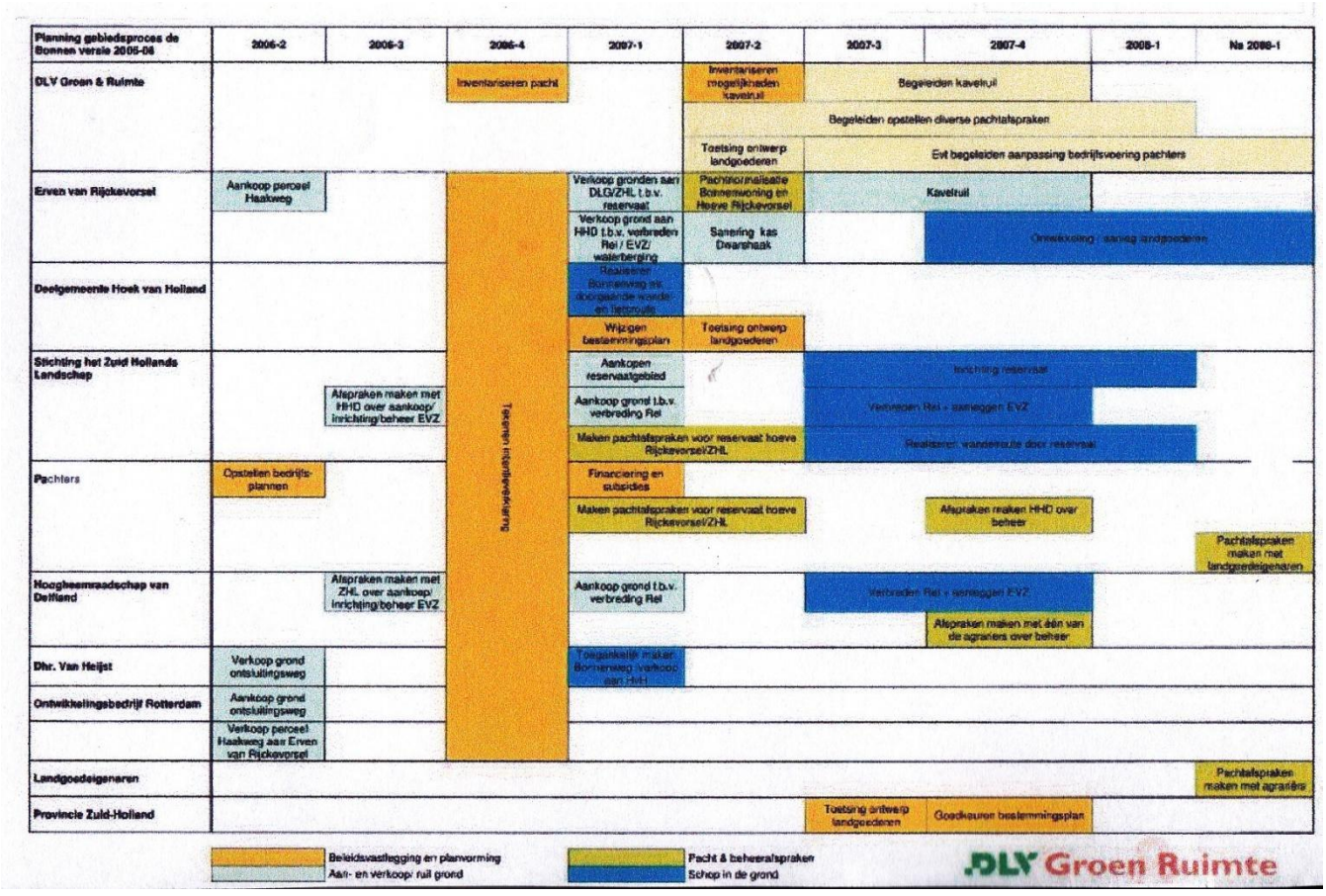
Uw intermediair tussen beleid en praktijk

DLV Groen & Ruimte is een onafhankelijk adviesbureau met een brede expertise op het gebied van Bodem, Water, Natuur, Landschap, Plenantwikkeling en Recreatie. Onze adviezen zijn deskundig, verfrissend en gedragen. Dit komt door onze interactieve werkwijze, waarbij we onze inhoudelijke en procesmatige kennis combineren. In onze projecten staat de inrichting van de Groene Ruimte centraal.

DLV Groen & Ruimte: voor projecten met draagvlak!

AFSPRAKENKADER

Partijen:	Verantwoordelijkheden:
Erven van Rijckevorsel	Verkoop gronden aan Zuid-Hollands Landschap t.b.v. reservaat
	Verkoop gronden aan Hoogheemraadschap i.v.m. verbreding rel/aanleg EVZ
	Normaliseren pachtsituatie voor Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie landgoederen volgens (door deelgemeente) goedgekeurd plan
	Sanering kas aan eind Dwarshaak
Pachters Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel	Opstellen bedrijfsplan
Stichting het Zuid-Hollands Landschap	Aankoop reservaatgebied
	In gebruik geven reservaat aan Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie wandelpad door reservaat
Gemeente Rotterdam	Aanpassing bestemmingsplan
Deelgemeente Hoek van Holland	Toetsing ontwerp landgoederen
	Realiseren Bonnenweg als doorgaande fiets- en wandelverbinding
Hoogheemraadschap van Delfland	realisatie ontwateringssloot langs Bonnenpad en Bonnenlaan
	realisatie verbreding rel/EVZ
	realisatie voldoende waterberging
	afspraken maken met één van beide agrariërs over beheer
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam	Verkoop perceel Haakweg aan erven van Rijckevorsel
Provincie Zuid-Holland	Goedkeuring bestemmingsplan
	Accoord met nieuwe landgoederen

Intentieovereenkomst 'De Bonnen'

De deelgemeente Hoek van Holland
Namens deze

De provincie Zuid-Holland
Namens deze

Het Hoogheemraadschap van Delfland
Namens deze

Het Zuid-Hollands landschap
Namens deze

Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Namens deze

De Erven van Rijckevorsel
Namens deze

Stichting 'De Bonnen'
Namens deze

De heer N. van Heijst
Namens deze

Hierna te noemen partijen,

overwegende dat,

- de ruimtelijke kwaliteit van de Bonnenpolder de afgelopen jaren sterk achteruit gegaan is,
- verschillende functies ruimte nodig hebben,

- partijen gezamenlijk een ontwikkelingsgerichte weg in willen slaan,

verklaren dat,

- het in bijlage 1 opgenomen gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is,
- ieder zijn verantwoordelijkheid zoals in bijlage 2 is weergegeven neemt,
- zij aldus gezamenlijk vorm willen geven aan een vitale Bonnenpolder.

Aldus opgesteld en ondertekend d.d.

Bijlage 1: Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen
Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van alle partijen

<u>Bijlage 11</u> **Brief 18 juni 2019 + tweet 19 juni 2019 wethouder Wijbenga**

Gemeente Rotterdam
College van Burgemeester en Wethouders

drs. B. Wijbenga-van Nieuwenhuizen
Wethouder Handhaving, Buitenruimte, Integratie en Samenleven

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen: E. van den Akker
Telefoon: 06-10038224

Cluster: Stadsontwikkeling
Ons kenmerk: BS19/00702 19bb17072
Uw kenmerk:

Datum: 18 juni 2019

Betreft: Natuurontwikkeling met natuurbegraven in de Bonnenpolder

Aan de commissie BWB

Geachte leden van de commissie,

Graag wil ik u tussentijds informeren over het plan van initiatiefnemers Natuurbegraven Nederland (NBN), Stichting Zuid-Hollands Landschap en Vereniging Natuurmonumenten voor natuurontwikkeling met natuurbegraven in de Bonnenpolder.

(https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7729665/1/s19bb017072_6_48720_tds)

Bert Wijbenga @bertwijbenga · 19 jun.
Als antwoord op @zodbonnen
Ben vanmiddag gebriefd over de verschillen, en die zijn stevig. Deze kaarten laten dat niet zien, maar de uitgewerkte kaart met toelichting wel. Veel werk verzet in de ateliers.

1

Zorgen Om De Bonnen @zodbonnen · 19 jun.
Klopt, dat er veel werk is verricht; vragen werden goed ontweken, bezwaren uitstekend van tafel geveegd en men is geslaagd om de zin door te duwen zonder concessies te doen. Hoek van Holland kan niet wachten tot de volgende verkiezingen.

(***Tweet wethouder Wijbenga op 19 juni 2019***)

Bijlage 12 **Toekomst aardappelloods**

Van: Wim de Groot
Verzonden: woensdag 31 oktober 2007 13:51
Aan: 'Baartmans, Guust'
CC: Paul Martijnse
Onderwerp: Oranjebuitenpolder en de Loods van Van der Drift.

Beste Guust,

Naar aanleiding van je mail dat het OBR besloten heeft om de landbouwloods van Van der Drift te slopen wil onderstaande inbrengen ten aanzien van deze inzet van het OBR.

Het is je bekend dat voor de Oranjebuitenpolder nog een fors probleem ligt t.a.v. een financieel sluitend Masterplan, dat er nog geen door de deelgemeenteraad goedgekeurd inrichtingsplan ligt en dat het bestemmingsplan nog in procedure moet worden gebracht. Hoek van Holland behoort bij dit alles ook een mede bepalende stem te hebben.

Het besluit om de loods te slopen zal bestuurlijk geaccordeerd moeten worden en zal gebaseerd moeten zijn op een nieuw bestemmingsplan en inrichtingsplan. Het is dus niet aan het OBR om hier op voorhand een besluit over te nemen. Er zal hierover eerst overleg gevoerd moeten worden of deze loods wel of niet landschappelijk ingepast kan worden in het inrichtingsplan. Het gaat hierbij om functie in relatie met de gebiedsinvulling. Zo langs dat nog niet bestuurlijk is vastgesteld gaat het dagelijks bestuur niet akkoord met de sloop van de landbouwloods. Zover mij bekend is er nog geen sloopvergunning aangevraagd.

Deze landbouwschuur is landschappelijk naar onze mening goed in te passen binnen het gebied door het aanbrengen van een een goede erfbeplanting. In de begroting voor 2008 van de deelgemeente Hoek van Holland staat vermeld dat de inspraakprocedure voor het bestemmingsplan voor de Oranjebuitenpolder wacht op meer duidelijkheid over de financiering van het Ontwikkelingsplan. Het DB wil niet voor voldongen feiten worden geplaatst door sloop van deze loods. Je kunt je zelfs afvragen of de kapitaalsvernietiging die gepaard gaat met het slopen van deze landbouwschuur bijdraagt aan een sluitende financiering van het inrichtingsplan OBP.

Het lijkt mij goed om met de nieuwe projectleider contact te krijgen om te kijken of het functioneel kan zijn om een soort Programma van Eisen vanuit de deelgemeente Hoek van Holland waaraan het uiteindelijke plan dient te voldoen. Dit gaat over meerdere portefeuilles, er zitten ook ook aspecten in t.a.v. economie, welzijn, promotie, etc.

Daarnaast speelt nog iets anders tw.
In het gebiedsontwikkelingsplan "de Bonnen" welke door de deelgemenenteraad is vastgesteld en waar nu op kort termijn het bestuurlijk stokje ten aanzien van de uitwerking van dit plan wordt overgedragen aan de stadsregio zijn in 2006 al afspraken gemaakt met de agrarische ondernemers.

Er ligt inmiddels al een half jaar een bedrijfsplan "De Hof van Vreugde". Dit is gebaseerd op het bedrijfsplan dat in opdracht van de deelgemeente door DLV Adviesgroep NV is gemaakt en in april 2006 is aangeboden. Dit bedrijfsplan vormt weer een onderdeel van het afsprakenkader uit het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. In hoofdstuk 5.3 hiervan staat de aanbeveling om ook de mogelijkheden van beheerswerkzaamheden door beide agrariërs in de naastliggende gebieden Oranjebuitenpolder en Kapittelduinen te bezien. In het bedrijfsplan is dit ook opgenomen.

Wij vinden dat wij ook zorgvuldig met de belangen van onze inwoners en ondernemers moeten omgaan. Met het bedrijfsplan "De Hof van Vreugde" worden duidelijk een aantal beoogde maatschappelijke effecten gediend ten behoeve van de Hoekse samenleving. Het DB vindt dat er rekening mee gehouden moet worden bij de inzet tot vaststelling van het bestemmingsplan en inrichtingsplan.

Op 27 maart 2007 heeft het Dagelijks Bestuur het advies behandeld inzake een startdocument om te komen tot een inrichtingsplan voor de Oranjebuitenpolder fase 1 (ROND20070274). Vooruitlopend op de vaststelling hiervan is sloop niet aan de orde. In dit inrichtingsplan zal rekening gehouden moeten worden met het Natuurgebiedsplan Delf- en Haaglanden. Daarin wordt gesproken over natuurlijke graslanden voor het gebied rondom de landbouwschuur. Het verdient aanbeveling deze landbouwschuur, zoals ik al eerder stel, landschappelijk goed in te passen door een goede erfbeplanting.
Het handhaven van de landbouwschuur is naar mijn mening niet in strijd met het realiseren van de ecologische verbindingszone.

Ik ben van mening dat er een koppeling gemaakt moet worden wat we in de Bonnenpolder voor ogen hebben in relatie met de keuzes die er liggen voor de OBP. Er kan door te kijken naar synergie in de 2 plangebieden niet alleen de noodzakelijke beheerswerkzaamheden worden verricht in dit deel van de Oranjebuitenpolder, maar worden ook meerdere publieke doelen gediend. Ook dit probleem vraagt een integrale benadering. Het accent lijkt nu te liggen op "antikraak"; er ligt echter een duidelijke optie tot doorstart in een tijdelijke situatie waarbij "antikraak" slechts een nevenvoordeel is.

Van het OBR mag toch ook worden verwacht dat men ook oog heeft voor de economische ontwikkeling van Hoek van Holland en de sociale effecten die dit heeft.

Het lijkt mij functioneel om over deze bovenstaande materie inhoudelijk van gedachten te wisselen zodat er op het bestuurlijk niveau de juiste besluiten genomen kunnen worden. Vooralsnog vind ik sloop niet aan de orde.
Ik zal bovenstaande in een bestuurlijke brief opnemen aan de heer Bolsius en de directie van het OBR.

Met vriendelijke groet,

Wim de Groot
portefeuillehouder Bouwen en Wonen,
deelgemeente Hoek van Holland

Recente ontwikkelingen

- Windmolenpark doorloopt MER procedure
- Afronding sanering OBP westzijde; voorjaar 2013
- Aardappelloods: mogelijkheid voor nieuwe gebruiker
- Bouwaanvraag zendmast in OBP kritisch afwegen
- Florapark heeft vooralsnog geen interesse, wel als Initiatiefgroep OBP afhaakt
- Handhaving op (illegale) bewoning stacaravans
- Handhaving op overmatig mest uitrijden
- Handhaving op (illegale) bewoning onbewoonbaar pand

(*Uit een presentatie bij het Ambitiedocument Oranjebonnen*)

Aan: de volksvertegenwoordigers
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Oranjebonnen & fatsoensnormen

Hoek van Holland, 11 juli 2019

Geachte raadsleden,

Op 15 september 2000 werd de Stichting de Bonnen na een lange aanloopperiode formeel opgericht (***bijlage 1***). Er waren zorgen over de toekomst van onze polder en de daarin gelegen agrarische bedrijven. Het werd belangrijk geacht onderling de samenwerking te zoeken en gemeenschappelijk te werken aan het bewaren en bewaken en waar mogelijk versterken van het landschappelijke -, natuurwetenschappelijke - en agrarische karakter van onze polders.

Op 16 juli 2001 heeft de Stichting de Bonnen zich voor het eerst tot het meest nabije lokale bestuur gewend met een schrijven aan de portefeuillehouder Lokale Economie (***bijlage 2***). Het bestuur van de stichting De Bonnen richtte zich met dit schrijven inzake het realiseren van een integrale gebiedsvisie tot deze bestuurder met het verzoek de mogelijkheden te onderzoeken *of* dit initiatief en daarmee de opdrachtgeverrol van de stichting over te nemen *of* de financiering van het project te bekostigen *of* duidelijk aan te geven dat het lokale bestuur op geen enkele wijze wilde participeren in het opstellen van deze gebiedsvisie.

Daarmee werd de Stichting de Bonnen in een bureaucratisch moeras gezogen waarbij telkens door het deelgemeentebestuur naar argumenten werd gezocht om te ontsnappen aan haar verantwoordelijkheid voor dit deel van Hoek van Holland. Uiteindelijk werd in een unaniem aangenomen motie op 20 november 2003 het deelgemeentebestuur door de deelgemeenteraad gedwongen een gebiedsvisie op te stellen en deze in het tweede kwartaal van 2004 voor besluitvorming voor te leggen aan de deelgemeenteraad (***bijlage 3***).

Uiteindelijk werd de Stichting de Bonnen in het derde kwartaal van 2004 uitgenodigd om te participeren bij de opstelling van een gebiedsvisie voor de Bonnenpolder (***bijlage 4***). Helaas werd ook dit proces weer vertraagd. Pas op 21 december 2005 werd een bestuurlijk besluit genomen over een keuze tussen ontwikkelingsscenario's voor onze polders waarbij het door de Stichting de Bonnen voorgestelde scenario werd afgewezen en de wens van de Erven van Rijckevorsel v.w.b. landgoedontwikkeling werd gehonoreerd (***bijlage 5***). Dit alles werd pas op 21 september 2006 bestuurlijk vastgesteld in het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (***bijlage 6***), inclusief een afsprakenkader (***bijlage 7***) en een tijdspad (***bijlage 8***).

Spoedig na het bestuurlijke besluit kwam een uitstelbericht van de Erven van Rijckevorsel en daarna kwam een ander uitstelbericht. De Erven van Rijckevorsel – een familie van juristen, fiscalisten en vastgoedspecialisten – hadden zelf aangestuurd op landgoedontwikkeling en de gehanteerde argumenten voor dit uitstel (***bijlage 9***) waren dan ook weinig geloofwaardig. Spoedig daarna zou blijken dat alle partijen op het verkeerde been waren gezet. Er werden dan ook "zorgen" geuit over de rol van deze feodale adel in de Bonnenpolder (***bijlage 10***). De op 21 december 2005 nog unaniem afgewezen autonome ontwikkeling van de Bonnen dreigde alsnog werkelijkheid te worden als de overheid als gebiedsregisseur partijen niet zou dwingen om zich aan de afspraken te houden in deze precontractuele fase.

Nadat op 24 april 2007 nog een presentatie van het bedrijfsplan "De Hof van Vreugde" had plaatsgevonden voor de raadsvoorbereidende deelgemeentecommissie van Hoek van Holland (***bijlage 11***) werd uiteindelijk besloten de uitvoering van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen over te dragen aan de Stadsregio Rotterdam (***bijlage 12***). Hierbij was er sprake van een "*warme overdracht*". Er werd door het deelgemeentebestuur speciale aandacht gevraagd voor het aspect "*snelheid*" en de positie van de agrarische ondernemers in het gebied. Helaas was er geen gevoel van urgentie bij de regionale bestuurslaag en werd het vooral een schuiven met formele verantwoordelijkheden om te ontsnappen aan een morele verantwoordelijkheid. Daarbij liet men de factor "tijd" zijn werk doen in het ontmoedigings- en uitputtingsproces.

Bij de aanvang van het project Oranjebonnen werd er een ambitie (***bijlage 13***) geformuleerd voor onze polders welke aansloot bij het scenario (***bijlage 14***) dat de Stichting de Bonnen eerder voor ogen had. Helaas werd er niet gereageerd op een verzoek om contact met de aangestelde projectleider en werd er evenmin een publieke strategie opgesteld als antwoord op de private strategie van de grootgrondbezitters in het gebied. Het was voorspelbaar dat de gestelde publieke doelen en maatschappelijke resultaten op deze wijze niet zouden worden behaald als beschikbare bestuurlijke instrumenten niet zouden worden ingezet. Dit was een bewuste keuze van ambtenaren die bestuurders slechts als passanten zien. Alle adviezen waren er op gericht de positie van de grootgrondbezitters te beschermen en hen uiteindelijk de toegezegde waardevermeerdering voor hun agrarische vastgoedbezit te doen toekomen.

Deze situatie ontstond uiteindelijk na een e-mail van Natuurbegraven Nederland B.V. aan de projectleider Oranjebonnen op 18 maart 2016 (***bijlage 15***). Sindsdien wordt er langzaam maar zeker toegewerkt naar het realiseren van een natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder. Ook hier maakt men weer gebruik van de factor "tijd" in het kader van de strategie niet alleen de agrarische ondernemers met een langjarig pachtcontract uit te putten, maar ook om het verzet tegen een ontwikkeling die haaks staat (***bijlage 16***) op het Ontwikkelplan Oranjebonnen te breken. Het is een cynisch spel waarmee vooral het private belang van de grootgrondbezitters wordt gediend om een meerprijs voor hun agrarische vastgoedbezit te kunnen krijgen. Bij dit alles mogen de meest betrokken mensen hun zegje komen doen bij een "*werkatelier*" of er mag 5 minuten worden ingesproken bij een commissievergadering. Ondertussen worden de raads- en commissieleden in de wandelgangen en fractiekamers van het stadhuis bewerkt om in te stemmen met het voorstel van de wethouder die men reeds "*in het pak heeft genaaid*".

Het lijkt allemaal heel fatsoenlijk en volgens democratische regels te verlopen. Het is echter schone schijn. De gebeurtenissen in de afgelopen decennia laten immers zien dat de meest betrokken bewoners en ondernemers in de Bonnenpolder al stappen hadden gezet om hun bijdrage te leveren aan de door de overheid gewenste doelen, dat zij zich als partner van de overheid hadden opgesteld bij het integrale gebiedsontwikkelingsproces en dat men zich zelfs had neergelegd bij de door grootgrondbezitters en overheid gewenste landgoedontwikkeling onder het motto "*niet kiezen vóór, maar accepteren van*" (***bijlage 17***) om uiteindelijk als prooi te worden uitgeleverd (***bijlage 18***) om een snelle(re) verwerving van de benodigde gronden voor de huidige Hoeksebaan – voorheen "Tweede Ontsluitingsweg" – mogelijk te maken. De uitvoering van het integrale Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen – met daarin het realiseren van "nieuwe natuur", een robuuste verbetering van de waterhuishouding, aanleg van een goede recreatieve ontsluiting en een verduurzaming, verbreding en revitalisering van de landbouw – zijn opgeofferd om een nieuwe infrastructuur mogelijk te maken. Daarmee is ook de toekomst van de toen bestaande agrarische bedrijven opgeofferd en dus ook de levens van deze agrarische ondernemers en hun gezinnen. Zo behoort een overheid niet met mensen om te gaan die zich als partner hebben opgesteld bij het bereiken van de gestelde doelen en vertrouwen hadden in de regierol van de overheid bij dit gebiedsontwikkelingsproces! Het geeft geen pas om mensen mee te nemen in een traject op weg naar een integrale oplossing om hen halverwege dit traject met extra problemen achter te laten! Dit gedrag duidt op een fors gebrek aan <u>normbesef</u> en laat zich niet herleiden tot een bepaald <u>politiek principe</u> en/of <u>religieuze overtuiging</u>. Toch wordt het getolereerd door een meerderheid van uw raad.

Deze meerderheid van de gemeenteraad laat zich niet leiden door politieke principes en/of een religieuze overtuiging en evenmin door een coalitieakkoord met fraaie woorden en beloftes. Men laat zich leiden door loyaliteit aan de eigen wethouder en de coalitiepartijen. Dit laat ook de draai zien die coalitiepartijen maakten bij de steun aan wethouder Wijbenga toen hij door zijn ambtenaren "in het pak was genaaid". Van de PvdA en GroenLinks is het onbegrijpelijk dat men het spel van vastgoedspeculanten wil honoreren en zowel de VVD (***bijlage 19***) en D'66 (***bijlage 20***) leverden per direct hun standpunten in nadat de vers aangestelde wethouder zich voor het karretje van zijn ambtenaren had laten spannen. Het illustreert de echte macht van het ambtelijk apparaat en de noodzaak van bestuurlijk voldoende intellectueel overzicht en moreel overwicht om dit te doorzien en te bestrijden. Helaas ontbreekt het daaraan.

Het wordt door een meerderheid van u acceptabel gevonden dat informatie over onze polders selectief wordt aangeboden waardoor men sturing probeert te geven aan de beeld-, opinie- en bestuurlijke besluitvorming. De hiervoor verantwoordelijke ambtenaren schromen er niet voor om beschikbare informatie niet tijdig, juist en volledig met u te delen. Men speculeert op uw gebrek aan kennis over natuur, landschap en landbouw, de beperkte electorale winst die er te behalen is met dit dossier, uw overbelaste agenda's en de noodzaak prioriteiten te stellen. Niet voor niets heeft de Rekenkamer Rotterdam al het gebrek aan bestuurlijke aandacht voor het landelijk gebied van Rotterdam vastgesteld. Kennelijk doen wij er niet toe en zijn wij niet van belang. Het blijkt een groot verschil te maken of men agrarisch ondernemer in Rotterdam of in het aangrenzende Midden-Delfland of Westland is. Deze houding heeft het ook mogelijk gemaakt dat op lokaal niveau provinciaal en landelijk (natuur)beleid werd gefrustreerd.

Het is een taboe om in uw raads- en commissievergaderingen over dit soort ambtelijke spelletjes te spreken. Het is zelfs al een probleem om het over een bedenkelijke cultuur in onderdelen van het ambtelijk apparaat te hebben. In de wandelgangen en fractiekamers van het stadhuis gebeurt het echter wél! U zou het tot uw maatschappelijke plicht moeten rekenen om de samenleving te beschermen tegen overheidsfunctionarissen die niet daadwerkelijk een "*civil servant*" zijn, te weinig oog hebben voor het publieke belang en zich laten gebruiken voor private belangen. Onze democratie kent gevaren van buitenaf, maar er is ook een groot intern gevaar. Knoeiende en liegende ambtenaren ondermijnen immers het vertrouwen dat burgers en ondernemers moeten kunnen hebben in de overheid. Vanzelfsprekend zullen de namen van deze ambtenaren wél genoemd worden in de normale wereld buiten het stadhuis. Het mag immers tot een burgerplicht gerekend worden om medemensen te waarschuwen voor overheidsfunctionarissen met een bedenkelijk moreel niveau. Het kan immers tot erg veel maatschappelijke -, zakelijke - en persoonlijke schade leiden om vertrouwen te stellen in deze ambtenaren. De actuele situatie in onze polders is daar een voorbeeld van.

De ambtelijke weerstand om gebruik te maken van het controle- en handhavingsinstrument is voor een ieder zichtbaar op de locatie Bonnenweg 50 (***bijlage 21***). Deze locatie is gemeden bij de promotietour op 26 juni 2019. Het betekent een schoffering voor een ieder die wél bereid is om binnen de gestelde wetten, regels, voorschriften en bepalingen te ondernemen. Het laat zien wat er kan gebeuren als de wethouder Handhaving luistert naar ambtelijke adviezen die vooral gevoed worden door een ambtelijke gunfactor.

De ambtelijke weerstand om gebruik te maken van de wijze waarop gemeentelijke gronden in gebruik/beheer of pacht worden uitgegeven is voor een ieder zichtbaar op het perceel tussen de Krimsloot en de Haakweg (***bijlage 22***). Er zijn geen voorwaarden gesteld die de gewenste natuurdoelen voor dit onderdeel van Natura-2000 (***bijlage 23***) dichterbij brengen, de ooit vastgestelde regels zijn geschonden (***bijlage 24***) en ook hier speelt de ambtelijke gunfactor een grote rol gezien de voorkeur van de ambtenaar Remco Roosendaal (***bijlage 25***) voor deze pachter. Opleiding, vakmanschap, ondernemerschap, maatschappelijke opstelling en een bedrijfsvoering die een bijdrage levert aan publieke - en natuurdoelen zijn niet belangrijk. Opvallend is dat het hier ook de pachter betreft waarbij men op het perceel Bonnenweg 50 ambtelijk een oogje dichtknijpt. Het is de tijdelijke pachter in de Bonnenpolder die eerder in het jaar 1990 illegaal zijn intrede deed (***bijlage 26***) en nu door de Erven van Rijckevorsel wordt ingezet als destructieve kracht in de polders. Vanzelfsprekend betekent het faciliteren van deze "ondernemer" van buitenaf een schoffering voor de agrarische ondernemers die zich al vele generaties met dit gebied verbonden voelen. Het laat ook zien hoe hier de overheid niet ondernemers beloont die zich als partner van de overheid opstellen, maar al dan niet impliciet steun verleent aan iemand met een dubieuze fiscale en sociale reputatie die de brutaliteit heeft om de door de overheid gestelde grenzen te overschrijden. Het moet voor de ambtenaren die hiervoor verantwoordelijk zijn een satanisch genoegen opleveren om dit zieke spel te spelen. Daarbij weet men zich verzekerd van enerzijds ambtelijke anonimiteit en kan men anderzijds zich verschuilen achter bestuurlijke verantwoordelijkheid. De bestuurder in kwestie weet zich veelal verzekerd van de loyaliteit van zijn eigen partij en de coalitiepartijen. Op deze wijze kunnen ambtenaren een eigen agenda uitvoeren die zich over vele bestuursperiodes uitstrekt.

Er is sprake van een illusie van democratie en een façade van fatsoen. Er wordt wat geleuterd en geneuzeld over participatie en inspraak. Aan burgers en ondernemers wordt gevraagd om hun maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en vertrouwen te stellen in de overheid. De actuele situatie in onze polders laat zien wat hiervan de ultieme consequentie kan zijn.

Het ontbrak bij achtereenvolgende projectleiders Oranjebonnen aan voldoende fatsoen om in te gaan op een verzoek om een gesprek (***bijlage 27***). Het is de vraag welk bestuurlijk besluit ten grondslag ligt aan de instructie partijen uit te sluiten. U bent hierover geïnformeerd, maar vond geen aanleiding om hier vragen over te stellen. Kennelijk vindt u dit geoorloofd gedrag.

U heeft kennis van de afspraken met de griffie (***bijlage 28***) n.a.v. een klacht (***bijlage 29***) bij de Gemeentelijke Ombudsman. De ambtelijke druk vanuit het cluster Stadsontwikkeling heeft verhinderd dat deze afspraak tot op heden is nagekomen. U heeft hiermee helaas ingestemd.

U weet dat ondergetekende u in het begin van 2015 heeft uitgenodigd een werkbezoek aan de Oranjebonnen te brengen en u weet dat dit ook in het begin van dit jaar is gebeurd. Het is nu eenmaal in het kader van "**waarheidsvinding**" belangrijk dat u met eigen ogen alle facetten ziet van en alle betrokkenen hoort over het verloop van gebiedsontwikkelingsproces in onze polders alvorens tot een afgewogen oordeel te komen. U heeft het niet noodzakelijk gevonden en beide malen ingestemd met een promotietour voor een select gezelschap. U heeft uw oren laten hangen naar de wens van de huidige projectleider Evert-Jan van den Akker (***bijlage 30***). Een toets op de informatie wordt niet belangrijk geacht, ondanks de misleidende verklaringen in het verleden. U blijft hiermee v.w.b. uw controlerende functie in gebreke. Het zal straks een onafhankelijke rechter zijn die zich hierover zal uitspreken. Daarbij behoeven wij niet bezorgd te zijn voor "smaad". De leugens zijn aantoonbaar voor een ieder die de echte feiten kent en wil kennen. Het wordt ten zeerste betreurd dat dit bij de meesten van u geen prioriteit heeft als het over het landelijk gebied gaat. Het ondermijnt uw geloofwaardigheid een mening te willen hebben zonder de echte feiten te kennen over wat zich in onze polders afspeelt.

Met fysiek geweld kan men in een fractie van een seconde een dramatische wending geven aan een mensenleven. Het wordt dan een misdaad genoemd. Met bureaucratisch -, juridisch - en financieel geweld kan men dit doen over een reeks van jaren. Het heet dan geen misdaad, maar is moreel nog steeds volstrekt verwerpelijk en wordt als gewetenloos en respectloos ervaren. De afgelopen decennia hebben laten zien dat er geen aandacht is geweest voor de impact van bestuurlijke besluitvorming op de zakelijke en persoonlijke levens van de mensen in ons gebied. Er is geen aandacht geweest voor "*de menselijke maat*". Het in het gebied aanwezige "*menselijke kapitaal*" is systematisch geschoffeerd, gefrustreerd en genegeerd. Het is volstrekt onduidelijk welk publiek belang hiermee gediend is.

Het wordt als uitermate onbehoorlijk ervaren dat er nu door u wél wordt geluisterd naar lieden van buitenaf die "oplossingen" aanreiken voor onze polders met een natuurbegraafplaats, een voedselbos[1] en een mountainbikeparcours, maar dat u de mensen die zich met hun ziel en zaligheid verbonden weten met dit gebied niet ziet staan. Het georganiseerde inspraakcircus is immers een farce om de daadwerkelijke intenties te camoufleren.

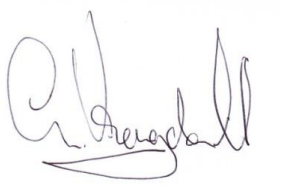
[1] https://www.boerderij.nl/Home/Achtergrond/2019/3/Voedselbos-heeft-de-wind-mee-399268E/

De gebeurtenissen in de afgelopen decennia laten zien hoe de overheid stelselmatig de Erven van Rijckevorsel heeft geholpen aan het ondermijnen van duurzame landbouw in onze polders en hun wens verlost te raken van langjarige pachtcontracten. De actuele gebeurtenissen laten zien hoe men deze partij aan een forse meerwaarde voor hun agrarische vastgoedbezit in en rond de Bonnenpolders probeert te helpen. Met drogredenen en pseudo-argumenten wil men u doen geloven dat er geen duurzame en verbrede landbouw mogelijk is op 128 hectare. Bij dit alles speelt de huidige projectleider Oranjebonnen een assisterende rol en daar is hij kennelijk voor ingehuurd. Vanzelfsprekend is hij daarmee iedere geloofwaardigheid kwijt bij de echte gebiedskenners. Dat wordt door een meerderheid van u niet belangrijk gevonden. Essentieel is immers de steun van de bestuurlijk verantwoordelijke wethouder en een meerderheid van u is loyaal met wethouder, ongeacht een partij- of coalitieprogramma en ongeacht een vastgesteld Ambitiedocument Oranjebonnen[2] of een Ontwikkelplan Oranjebonnen[3]. Dat maakt hen echter geen “volksvertegenwoordiger”, maar een verlengstuk van het ambtelijk apparaat die de wethouder in zijn greep heeft en nu krampachtig “het beleid van de wethouder” verdedigt.

De gebeurtenissen in de afgelopen decennia laten ook een stil en sluipend proces zien waarbij iedere afzonderlijke stap als een incident werd afgedaan, maar bij nader inzien een onderdeel bleek te zijn van een bepaalde strategie. Er was hoop dat de slachtoffers hun lot stilzwijgend zouden ondergaan, langzaam zouden wegkwijnen en uiteindelijk de polder met lege handen en “de staart tussen de benen” zouden verlaten. Gemeentelijke communicatiemedewerkers zijn ingezet om recht te praten wat krom is, ambtelijke “mineurs” zijn ingezet om eventuele “bommetjes” onschadelijk te maken en iedere raadsperiode heeft men opnieuw ambtelijke pogingen verricht de verantwoordelijke bestuurder in te pakken en de raadsleden een rad voor ogen te draaien. Hiermee wordt vooral een bedenkelijk moreel niveau geëtaleerd.

De hele casus Bonnenpolders is goed gedocumenteerd en zal worden ingezet bij de komende juridische procedures. De verspreiding van de documenten die behoren tot dit dossier wordt gezien als een burgerplicht om anderen in het landelijk gebied te waarschuwen over wat er kan gebeuren als men vertrouwen stelt in de overheid bij een gebiedsontwikkelingsproces waar ambtenaren op sleutelposities een onbetrouwbare rol spelen en bestuurders bereid zijn om zich als marionet c.q. buikspreekpop van het ambtelijk apparaat te laten gebruiken.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

[2] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/oranjebonnen/21030319_-DEFINITIEF-VASTGESTELD-BW-Ambitiedocument_Oranjebonnen-DEF_LR.pdf
[3] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/oranjebonnen/Ontwikkelplan-Oranjebonnen-definitief-oktober.pdf

Bijlagen: 1. Statuten Stichting de Bonnen, 15 september 2000;
2. Verzoek inzake gebiedsvisie aan portefeuillehouder, 16 juli 2001;
3. Motie inzake gebiedsvisie, 20 november 2003;
4. Uitnodiging participatie gebiedsontwikkelingsproces;
5. Bestuurlijk besluit ontwikkelingsscenario de Bonnen, 21 december 2005;
6. Bestuurlijk besluit Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen, 21 september 2006;
7. Afsprakenkader Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen;
8. Tijdspad uitvoering Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen;
9. Uitstel ondertekening intentieverklaring;
10. Krantenartikel “Zorgen over rol Erven”, 8 februari 2007;
11. Uit het verslag van de raadsvoorbereidende commissie op 25 april 2007;
12. Overdracht uitvoering Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, oktober 2007;
13. Ambitie project Oranjebonnen;
14. Voorgesteld ontwikkelingsscenario Stichting de Bonnen;
15. E-mail Natuurbegraven Nederland B.V., 18 maart 2016;
16. Uit het Ontwikkelplan Oranjebonnen;
17. Brief Stichting de Bonnen n.a.v. scenariokeuze, 4 januari 2006;
18. Cartoon;
19. Standpunt VVD inzake natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder;
20. Standpunt D’66 inzake natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder;
21. Inzet bestuurlijk instrument “controle & handhaving” op Bonnenweg 50;
22. Inzet bestuurlijk instrument “uitgifte gemeentelijke landbouwgrond”;
23. Perceel natuurgrasland tussen Haakweg en Krimsloot;
24. Regels uitgifte gemeentelijke landbouwgrond;
25. Linkedinprofiel Remco Roosendaal;
26. Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel inzake illegaal onderverpachten;
27. Verzoeken om contact met projectleiders Oranjebonnen;
28. Afspraken met griffie;
29. Klacht bij Gemeentelijke Ombudsman;
30. Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker.

c.c.: - ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- bestuur LTO-Noord,
- gemeenteraad Westland,
- gemeenteraad Maassluis,
- gemeenteraad Midden-Delfland,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- bestuur Midden Delfland Vereniging,
- mevr. S. Rietkerk, actiegroep “Zorgen om de Bonnen,
- gebiedscommissie Hoek van Holland.

Bijlage 1 **Statuten Stichting de Bonnen, 15 september 2000**

STICHTING "DE BONNEN"

Heden, vijftien september tweeduizend, verschenen voor mij, Mr. Gregorius Petrus Maria Kleijn, notaris te 's-Gravenzande: ----------

1. de heer Ing. Antonius Hermanus Maria Weterings, wonende 2691 NM 's-Gravenzande, De Jonghlaan 14, geboren te 's-Gravenzande op twee september negentienhonderd achtenveertig, paspoort nummer N32584228 (afgegeven te 's-Gravenzande op acht april negentienhonderd zevenennegentig), gehuwd; ----------
2. de heer Ing. Leendert Willem Vreugdenhil, wonende 3151 XA Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, Bonnenweg 50, geboren te Rotterdam op zesentwintig mei negentienhonderd vijfenvijftig, rijbewijs nummer 3109950404 (afgegeven te Rotterdam op vier juli negentienhonderd zevenennegentig), ongehuwd; ----------
3. de heer Arij Noordam, wonende 2691 NL 's-Gravenzande, Bonnenlaan 5, geboren te Naaldwijk op negenentwintig december negentienhonderd achtendertig, paspoort nummer N94410112 (afgegeven te 's-Gravenzande op negenentwintig september negentienhonderd negenennegentig), gehuwd; ----------
4. de heer Antonius Maria van Anraad, wonende 3151 XA Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, Bonnenweg 20, geboren te Rotterdam op één december negentienhonderd éénenvijftig, rijbewijs nummer 3109952430 (afgegeven te Rotterdam op tien september negentienhonderd zevenennegentig), gehuwd; ----------
5. de heer Hendrikus Maria van der Drift, wonende 2691 MR 's-Gravenzande, Groeneweg 78, geboren te Maasland op zeven april negentienhonderd vijftig, rijbewijs nummer 3172610395 (afgegeven te 's-Gravenzande op negentien mei tweeduizend), gehuwd. ----------

De comparanten verklaarden bij deze akte een stichting op te richten en daarvoor de volgende statuten vast te stellen: ----------

Naam en Zetel ----------

Artikel 1 ----------

1. De stichting draagt de naam: ----------
   STICHTING "DE BONNEN" ----------
2. Zij heeft haar zetel in Hoek van Holland, gemeente Rotterdam. ----------

Doel ----------

Artikel 2 ----------

1. De stichting heeft ten doel: ----------
   a. het bewaren en bewaken en versterken van de kwali-

teit van het landschappelijke, natuurwetenschappelijke en agrarische karakter van zowel de Korte Bonnen als ook de Lange Bonnen te 's-Gravenzande en Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, hierna ook aangeduid als het werkgebied van de stichting.

b. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. -------

2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door: ----------
   - het beïnvloeden van de bepalingen in streekplannen, structuurplannen, bestemmingsplannen en overige instrumenten op het gebied van ruimtelijke ordening; ----------
   - het geven van informatie over de agrarische bedrijfsuitoefening in een gebied met een landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarde; --------
   - het waarborgen van de mogelijkheid tot een volwaardige duurzame agrarische bedrijfsvoering met de daarbij behorende werkgelegenheid; ----------
   - het organiseren van evenementen, exposities, excursies en dergelijke, welke een bijdrage kunnen leveren aan begrip bij overheden, organisaties en burgers voor de doelstelling van de stichting; ----
   - het leveren van een bijdrage in het kader van natuur- en milieu-educatie; ----------
   - het ontwikkelen van de toeristische en recreatieve potentie van het agrarische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke karakter van het gebied; --
   - het doen of laten doen van onderzoek naar de cultuurhistorische wording van het betreffende gebied en het agrarisch perspectief van dit gebied in samenhang met natuur, landschap en de wens van de consument; ----------
   - het instellen van werkgroepen, welke activiteiten ontwikkelen overeenkomstig de doelstelling van de stichting. ----------

<u>Bestuur</u> ----------

<u>Artikel 3</u> ----------

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden. Het aantal bestuursleden wordt - met inachtneming van het in de vorige zin bepaalde - door het bestuur met algemene stemmen vastgesteld. ----------
2. Het bestuur (met uitzondering van het eerste bestuur,

Bijlage 2 **Verzoek inzake gebiedsvisie aan portefeuillehouder, 16 juli 2001**

secretariaat: Bonnenweg 50, 3151 XA Hoek van Holland

telefoon: 0174-384807
fax: 0174-386161
e-mail: info@debonnen.nl
website: www.debonnen.nl

bank: Rabobank Westland Zuid-West
rekeningnr.: 3732.63643

aan: de portefeuillehouder Lokale Economie
van de deelgemeente Hoek van Holland
ing. B. Varekamp,
Postbus 10,
3150 AA Hoek van Holland.

betreft: gebiedsvisie de Bonnen

Hoek van Holland,
16 juli 2001

Geachte heer Varekamp,

Het bestuur van de stichting De Bonnen acht het noodzakelijk dat er een gebiedsvisie ontwikkeld wordt voor het werkgebied van de stichting. Op basis van deze gebiedsvisie, waarin de toekomstperspectieven worden weergegeven op economisch-, toeristisch- en recreatief gebied, kunnen de afzonderlijke agrariërs in De Bonnen hun ondernemingsplannen en de overheid hun ruimtelijke ordeningsplannen afstemmen.

Met een dergelijke gebiedsvisie als basisdocument kan worden geanticipeerd op toekomstige ontwikkelingen. Het vormt als toekomstvisie een afwegingskader voor alle betrokken partijen bij het gebied. Het ontbreken daarvan leidt tot verloedering en verpaupering van het gebied. De eerste signalen van destructieve krachten zijn helaas nu reeds zichtbaar.
De economie van de Bonnen is nu gebaseerd op de primaire productie van voedsel. De landbouw is nu nog de economische drager van het gebied. Zoals bekend onderhouden de vier boeren in de Bonnen ook het landschap en handelen zij met respect voor de natuur. Dit gebeurt feitelijk gratis. Meer informatie hierover vindt u op onze website onder de hoofdstukken “volwaardig en duurzaam” en “verantwoordelijk en respect”.
Tevens vindt u op deze website een inventarisatie van de zwakten en sterkten, de kansen en de bedreigingen van de Bonnen.
Het bestuur van de stichting De Bonnen heeft – na een eerdere mislukking bij de Hogeschool Delft – DLV Adviesgroep NV gevraagd een conceptaanpak te leveren over het opstellen van een gewenste gebiedsvisie. Aan het bestuur van het Projectenfonds Westlandse Rabobanken is gevraagd het geheel te bekostigen. Helaas heeft bedoeld bestuur overwogen dat een te kleine groep ondernemers met de visie is gediend en dat deze visie gericht is op de kansen van het ondernemen zelf en dat daardoor de totstandkoming ervan eigenlijk als een ondernemingsactiviteit moet worden gezien.
Met dit oordeel geeft men aan kennelijk niet goed begrepen te hebben wat een gebiedsvisie betekent en dat het juist niet allen de ondernemers zijn, maar ook de bewoners en de bezoekers (recreanten!) die baat hebben bij een gebied met perspectief. Een gebiedsvisie is in het kader van plattelandsvernieuwing een basisdocument welke uitnodigt tot vervolgstappen. Het initiatief is nu genomen door de stichting De Bonnen, maar het had ook genomen kunnen worden door de overheid in het kader van het stimuleren van de lokale economie.

Het bestuur van de stichting De Bonnen richt zich dan ook tot u met het verzoek de mogelijkheden te onderzoeken *of* dit initiatief en daarmee de opdrachtgeverrol van ons over te nemen *of* de financiering van het project te bekostigen *of* duidelijk aan te geven dat u op geen enkele wijze wilt participeren in het opstellen van deze gebiedsvisie. Als u kiest voor de eerste optie, dan verzoeken wij u tot overleg; kiest u voor optie 2 dan zullen wij een subsidieverzoek indienen; kiest u voor optie 3 dan heeft u zich duidelijk gepositioneerd daar waar het gaat om de noodzakelijke economische revitalisering van het buitengebied. Mede gezien de totale doorlooptijd van het project vernemen wij graag op korte termijn van u het resultaat van uw bevindingen.

met vriendelijke groet,

ing. A.H.M. Weterings,
voorzitter stichting De Bonnen

Bijlage: - voorstel aanpak gebiedsvisie D.L.V. Adviesgroep N.V., 26 april 2001,

Bijlage 3 Motie inzake gebiedsvisie, 20 november 2003

De heer Van Anraad : Motie 1 RO

De deelraad van Hoek van Holland in vergadering bijeen op 20 november 2003

Overwegende dat

mede door het ontbreken van een gebiedsvisie voor het gebied de Bonnenpolder het gebied verpaupert.

•door een gebiedsvisie het mogelijk wordt om samenhangend beleid te voeren over dit gebied
•het mogelijk wordt beter te sturen in het gebied waardoor verdergaande verpaupering kan worden voorkomen.

Draagt het dagelijks bestuur op:

•om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie voor het gebied de Bonnenpolder te (laten) maken
•om in het tweede kwartaal van 2004 genoemde visie in de raad ter goedkeuring voor te leggen
•het voor het maken van de gebiedsvisie benodigde geld te zoeken binnen:
◦de provincie
◦derden (Zuid-Hollands landschap)
◦de post nieuw beleid

Ondertekend door Van Anraad, PvdA.

Bijlage 4 **Uitnodiging participatie gebiedsontwikkelingsproces**

Aan de deelnemers aan het overleg inzake een gebiedsvisie voor de Bonnen.

Hierbij nodig ik u uit voor dit overleg, zoals reeds overeengekomen op donderdag 16 september 2004 om 14.30 uur in het deelgemeentehuis aan de Prins Hendrikstraat 161 te Hoek van Holland.

De agenda voor deze bijeenkomst kan als volgt luiden:

1. opening en waar nodig kennismaking en vaststellen agenda.
2. bespreken visie van de verschillende partijen op het gebied
3. bespreken notitie, is een gebiedsvisie een goede aanpak, is opdrachtformulering goed
4. financiën
5. conclusie en vervolg afspraak.
6. rondvraag.

Hierbij gevoegd is een gespreksnotitie, die als onderlegger bij agendapunt 3 kan worden gebruikt.

Ik hoop u allen donderdag de 16e te kunnen begroeten,

Met vriendelijke groeten,
portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening, Milieu,
Volkshuisvesting en Cultuur,

H. Noordtzij.

GEBIEDSVISIE "DE BONNEN"

Inleiding

Door de extreme neerslag in september 1998 en oktober 1999 is duidelijk geworden dat het gebied De Bonnen onder druk staat. Ook de extreme regenval in 2001 in de afgelopen maand betekende wederom grote schade, zowel economisch als aan de natuur, voor het gebied.
De positie van de vier agrarische ondernemers in de Bonnenpolders is ernstig aangetast en men is - mede onder druk van planologische en macro-economische bewegingen - bezig met een heroriëntatie van de bedrijfsvoering. Samen met een bewoner heeft men zich verenigd in een stichting welke als doelstelling heeft *"het bewaren en bewaken en waar mogelijk versterken van de kwaliteit van natuur, landschap en landbouw in de Bonnen"*. Op deze wijze probeert men ook een gesprekspartner te zijn in de contacten met overheden en maatschappelijk organisaties.Ook de negatieve gevolgen voor het Staelduinse bos zijn groot.
Ofschoon in de diverse ruimtelijke plannen de Bonnenpolders staan ingekleurd als "landschappelijk en natuurwetenschappelijk agrarisch gebied" laat een SWOT-analyse zien dat op termijn de agrarische exploitatie zwakten en bedreigingen kent, maar dat de sterke kanten en kansen niet voldoende worden benut door tegengestelde belangen tussen pachters en verpachters en verschillende visies tussen diverse organisaties en overheden..
Recent heeft er een nieuw bestemmingsplan buitengebied ter inzage gelegen. Daarnaast is er door de stadsregio Rotterdam een visie 2020 waarvan ook De Bonnen deel uitmaakt. Door de provincie is er in het kader van de begrenzingen van natuurgebieden aangegeven dat een deel van de Bonnen aangekocht kan worden voor natuurdoeleinden.
Verder is het hoogheemraadschap Delfland bezig met een plan om de wateroverlast in heel haar gebied aan te pakken om te komen tot een definitieve oplossing van de wateroverlast.
Er zijn dus veel partijen die een belang hebben in De Bonnen. De vraag is hoe te komen tot een aanpak die aan alle belangen recht doet.

Historie

Sedert september 2000 probeert de Stichting De Bonnen een integrale gebiedsvisie te realiseren. De uitvoering van de opdracht door een groep studenten van de toenmalige Agrarische Hogeschool Delft is mislukt. De Stichting De Bonnen heeft zich in het voorjaar van 2001 tot de DLV gericht met het verzoek een offerte uit te brengen inzake de opdracht een integrale gebiedsvisie te realiseren voor de Bonnenpolders. De Stichting De Bonnen was van mening dat slechts een integrale visie - waarbij de DLV als intermediair zou optreden - de huidige patstelling kon doorbreken. Zij hebben bij de DLV een offerte aangevraagd.
Vervolgens is de Stichting De Bonnen is op zoek gegaan naar partijen die een financiële bijdrage zouden kunnen leveren bij de realisering van deze opdracht. Helaas is het de stichting niet gelukt voldoende subsidie te verkrijgen. Het bestuur van de Stichting de Bonnen heeft in het voorjaar van 2003 besloten zich niet langer pro-actief op te stellen, maar zich zou gaan beperken tot het voeren van bezwaar- en beroepsprocedures.

Motie

Onderwijl wint bij diverse partijen de overtuiging terrein dat het noodzakelijk is een integrale gebiedsvisie voor de Bonnenpolders te realiseren en dat de fakkel dient te worden overgenomen van de Stichting De Bonnen.
Bij de begrotingsvergadering van de deelgemeente Hoek van Holland in november 2003 is de volgende motie ingediend en unaniem ondersteund:

De deelraad van Hoek van Holland
in vergadering bijeen op 20 November 2003,
overwegende dat:

- *mede door het ontbreken van een gebiedsvisie voor het gebied De Bonnepolder het gebied verpaupert,*
- *door een gebiedsvisie het mogelijk wordt om samenhangend beleid te voeren over dit gebied,*
- *het mogelijk wordt beter te sturen in het gebied waardoor verdergaande verpaupering kan worden voorkomen;*

draagt het dagelijks bestuur op:
- *om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie voor het gebied de Bonnepolder te (laten) maken,*
- *om in het tweede kwartaal van 2004 genoemde visie in de raad ter goedkeuring voor te leggen,*
- *het voor het maken van de gebiedsvisie benodigde geld te zoeken binnen:*
  - *de provincie,*
  - *derden (Zuid-Hollands Landschap),*
  - *de post nieuw beleid.*

Hiermee is het initiatief tot het maken van een integrale gebiedsvisie bij de deelgemeente Hoek van Holland komen te liggen. De deelgemeente neemt hiermee als lokaal deelbestuur de regiefunctie op zich t.a.v. de stimulering van de lokale (plattelands)economie en de inrichting van het open landelijk gebied De Bonnen.
Bij dit proces zijn vele partijen betrokken daarom zijn uitgenodigd om te participeren in het proces: de Stichting de Bonnen, de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap, de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Delfland en een vertegenwoordiger namens de verpachters in het gebied.
Om deze regiefunctie optimaal te kunnen uitvoeren heeft deelgemeente Hoek van Holland ook het twee grote gemeentelijke diensten bij dit overleg uitgenodigd, namelijk het ontwikkelingsbedrijf (OBR) en de dienst stedelijke ontwikkeling (DS+V).

Opdrachtformulering

De motie bevestigt impliciet de noodzaak om te komen tot een samenhangend, d.w.z. integraal beleid voor de Bonnenpolders. Dit betekent dat niet alleen zal moeten worden voldaan aan ruimtelijke claims op het gebied, maar ook aan de vitaliteit van het gebied. Concreet betekent dit dat er concessies zullen moeten worden gedaan en compromissen zullen moeten worden gesloten om de huidige impasse te doorbreken.
Door het maken van een integrale gebiedsvisie kan in kaart gebracht worden welke stappen nodig zijn om een nieuwe impuls te geven aan de kwaliteit van de De

Bonnen. Het gaat om het landschap, de natuur, de recreatieve druk, de waterproblematiek alsook om de economische rentabiliteit van de agrarische bedrijfsvoering. Per slot van rekening zijn de boeren de economische dragers van het landelijk gebied.

De opdracht zou kunnen luiden:

Welk evenwicht en draagvlak kan er gevonden worden voor toekomstige ontwikkelingen t.a.v. natuur en landschap, infrastructuur, waterbeheersing, landbouw en recreatie op een wijze die recht doet aan de cultuurhistorische vorming van het gebied en de economische perspectieven van de agrarische bedrijven als beheerders van het landelijk gebied?

Uitvoerende partij

Er zal moeten worden erkend dat de deskundigheid over plattelandsvernieuwing niet bij de deelgemeente Hoek van Holland, noch bij de gemeente Rotterdam aanwezig is. Er zal daarom externe deskundigheid moeten worden ingehuurd. Hiertoe zullen minimaal een tweetal marktpartijen worden uitgenodigd een offerte uit te brengen.

Budget

Op basis van de ervaring van de Stichting De Bonnen met de offerte van de DLV in het voorjaar van 2001 vormt medio 2004 een bedrag van € 30.000,- euro een indicatie voor het budget waarbinnen de opdracht gerealiseerd kan worden. Anno 2001 was er de mogelijkheid tot een vervolgopdracht ingebouwd in de offerte.
Aan alle partijen wordt gevraagd een financiële bijdrage te verlenen aan het realiseren van een integrale gebiedsvisie voor de Bonnenpolders:

- Van de provincie Zuid-Holland €
- Van het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam €
- Van de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap €
- Van het Hoogheemraadschap van Delfland €
- Van de deelgemeente Hoek van Holland van €

Van de Stichting De Bonnen kan geen eigen bijdrage worden gevraagd. Deze partij heeft aangegeven dat de financiële situatie van de betrokken agrarische ondernemers dermate slecht is dat hier geen geld voor kan worden vrijgemaakt.

Tijdspad

Gezien de vele wensen, de te regelmatig terugkerende wateroverlast, de verpaupering van De Bonnen is een scherp tijdpad wenselijk.
Voorstel gereed met de gebiedsvisie 1 februari 2005.

Klankbordgroep

Een dergelijk project vergt een klankbordgroep om het proces te begeleiden. Er wordt voorgesteld aan de deelnemende partijen te vragen deel te nemen in de klankbordgroep. Derhalve is de voorgestelde samenstelling van de klankbordgroep:

- Namens de provincie Zuid-Holland .....
- Namens de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap ir. A. Aartsen
- Namens de deelgemeente Hoek van Holland W. de Groot of P. Tobé
- Namens het Hoogheemraadschap van Delfland M. Oostdam
- Namens de Stichting De Bonnen ing. A.H.M. Weterings of ing. L.W. Vreugdenhil
- Namens het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam ir. G. Heutink

Voorzitter van de klankbordgroep en bestuurlijk trekker is de portefeuillehouder Ruimtelijke Ordening van de deelgemeente Hoek van Holland mevr. H. Noordtzij.

DEFINITIE

Een gebiedsvisie is een basisdocument welke het karakter heeft van een convenant waarin partijen een gemeenschappelijke visie neerleggen over de mogelijkheden tot ontwikkeling en rendabele exploitatie van een bepaald gebied. Het heeft daarom een sterk financiële/economische onderbouwing. Dit document betekent derhalve niet alleen een afsprakenkader, maar daarmee ook een toetsingskader voor de ruimtelijke plannen van de overheid, de ondernemingsplannen van de afzonderlijke bedrijven, de inrichtingsplannen van het hoogheemraaadschap en de beheersplannen van (groot)grondbezitters en natuur- en landschapsorganisaties. Het poogt daarmee te zoeken naar gemeenschappelijke doelen i.p.v. het aanscherpen van de tegenstellingen en wil door concessies en compromissen een stap voorwaarts komen in de ontwikkeling van een gebied voor de periode van minstens 20 jaar.

Communicatie is in dit proces dan ook een belangrijke voorwaarde.

VOORSTEL

Samenvattend:

1. Een extern bureau een integrale gebiedsvisie voor de Bonnenpolders te laten opstellen;

2. De opdrachtsformulering voor deze gebiedsvisie luidt:

   "Welk evenwicht en draagvlak kan er gevonden worden voor toekomstige ontwikkelingen t.a.v. natuur en landschap, infrastructuur, waterbeheersing, landbouw en recreatie op een wijze die recht doet aan de cultuurhistorische vorming van het gebied en de economische perspectieven van de agrarische bedrijven als beheerders van het landelijk gebied?"

3. De kosten hiervan worden opgebracht door de volgende partijen volgens de volgende verdeelsleutel:

   - Provincie Zuid-Holland €
   - Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam €
   - Stichting Het Zuid-Hollands Landschap €
   - Hoogheemraadschap van Delfland €
   - Deelgemeente Hoek van Holland €

4. De klankbordgroep wordt samengesteld uit de volgende personen:

   - Namens de provincie Zuid-Holland .....;
   - Namens de Stichting Het Zuid-Hollands Landschap ir. A. Aartsen;
   - Namens de deelgemeente Hoek van Holland W. de Groot of P. Tobé;

- Namens het Hoogheemraadschap van Delfland M. Oostdam;
- Namens de Stichting De Bonnen ing. A.H.M. Weterings;
- Namens het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam ir. G. Heutink;
- Als voorzitter fungeert mevr. H. Noordtzij.

5. De gebiedsvisie is gereed op 1 februari 2005.

RO040837

Bijlage 5 **Bestuurlijk besluit ontwikkelingsscenario de Bonnen, 21 december 2005**

Deelgemeente
Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 december 2005
Agendapunt nummer 6

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	23 november 2005
Betreft	:	Keuze scenario over de inrichting van de Bonnenpolder

Aanleiding

Onder druk van planologische en macro - economische bewegingen - is een heroriëntatie van de bedrijfsvoering van de agrariërs gewenst.
Door de extreme neerslag in september 1998 en oktober 1999 is duidelijk geworden dat het gebied De Bonnen onder druk staat.
De extreme regenval in 2001 en in 2004 betekende wederom grote schade, zowel economisch als aan de natuur, voor het gebied. Daarnaast moet de verpaupering van het gebied aangepakt worden en zal er een ecologische hoofdstructuur gerealiseerd moeten worden.
De bedrijfsvoering van de vier agrarische ondernemers in de Bonnenpolders is ernstig aangetast.
In een vergadering van 20 november 2003 is een motie aangenomen om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie te laten maken en deze in het tweede kwartaal 2004 ter goedkeuring voor te leggen in de deelraad en het benodigde geld te zoeken.
Inmiddels is opdracht gegeven aan een adviesbureau om de gebiedsvisie op te stellen.
Het benodigde geld is inmiddels gevonden. Er zijn vijf partijen die financieel bijdragen: OBR, Provincie Zuid-Holland, Zuid Hollands Landschap, Hoogheemraadschap Delfland en de deelgemeente Hoek van Holland.
Het heeft enige tijd geduurd voordat de middelen gevonden waren. Dit heeft tot vertraging geleid.

Inleiding

Als vaste randvoorwaarden wordt aangenomen dat volgens het natuurgebiedplan uitvoering wordt gegeven aan een reservaatgebeid in de korte Bonnen en dat de werkzaamheden in het kader van de wateropgave (het ABC Delfland) doorgaan. De doorlooptijd van de scenario's is ongeveer tien tot vijftien jaar.

De vier scenario's die voorgesteld worden zijn:

0. Autonome ontwikkeling
   In dit nulscenario worden geen gecoördineerde acties ondernomen om duurzame ontwikkeling van de Bonnen mogelijk te maken. De huidige situatie met agrarische bedrijven die het hoofd met moeite boven water kunnen houden, onduidelijke onderpachtconstructies en vormen van grondgebruik, die niet altijd passen bij het gebied, blijft in stand.

1. Multifunctioneel
   In dit scenario wordt een scheiding gemaakt tussen een landbouwenclave een zone waar gewoond kan worden in de vorm van landgoederen en natuur. Op de

landgoederen is natuur aanwezig waarbij er een overgang is naar de overige natuur en waar invulling aan gegeven wordt door het reservaatgebied en een ecologische verbindingszone.

2. Landbouw en natuur
   De Bonnen wordt ingericht als puur landbouw gebied plus de minimale eisen die het natuurgebiedplan stelt aan natuurontwikkeling. De landbouw heeft een beherende en economische functie.

3. Landbouw + Natuur + Recreatie (scenario van Stichting de Bonen)
   De Lange Bonnen en het zuidelijk deel van de Korte Bonnen worden ingericht als landbouwgebied met graslanden en akkers voor de teelt van ruwvoer en krachtvoer, graan en producten voor de regio. Dit landbouwgebied is complementair aan het natuurgebied in het natuurgebiedplan. Daarnaast wordt voldaan aan de minimale eisen die in het natuurgebiedplan worden gesteld aan natuurontwikkeling. Zo zal er een reservaatgebied komen tegen het Staelduinse bos aan en wordt de Rel ingericht als ecologische verbindingszone. Voorts zijn er voor de recreatieve ontsluiting ruiter- en wandelpaden

De projectgroep waarin vertegenwoordigd zijn:
Hoogheemraadschap Delfland, Provincie Zuid-Holland, Stichting "De Bonnen", Stichting Zuid-Hollands Landschap, LTO Noord, Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam een vertegenwoordiger van de Erven Rijckevorsel en de deelgemeente Hoek van Holland stellen u voor een keuze te maken tussen scenario 1 Multifunctioneel en scenario 3 Stichting de Bonnen (Landbouw + Natuur + Recreatie).

Uitwerking

De scenario's 1 en 3 zijn als bijlage toegevoegd aan dit voorstel.
De waardering van de scenario's door de projectgroep is door adviesbureau DLV Groen & Ruimte uitgewerkt in een matrix welke als bijlage is toegevoegd.
Scenario 0 en 2 scoren beiden zo slecht dat ze verder niet in de overwegingen zijn meegenomen.

Opgemerkt kan worden dat per partij de volgende voorkeuren zijn uitgesproken:
- De Erven van Rijckevorsel: scenario 1
- Hoogheemraadschap Delfland: neutraal
- Zuid Hollands Landschap: scenario 1
- Deelgemeente Hoek van Holland: scenario 1
- Stichting De Bonnen: scenario 3
- Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam: scenario 1 (heeft dit telefonisch laten weten).

De keuze moet gemaakt worden tussen scenario 1: Multifunctioneel en scenario 3: van Stichting De Bonnen.
Het enige wezenlijke verschil tussen beide scenario's is de realisatie van een aantal landgoederen, langs de Dwarshaak en de Bonnenlaan.

Beide scenario's scoorden exact even hoog in de waarderingsmatrix zoals die door de projectgroepvergadering is ingevuld.

Scenario 1. Multifunctioneel scoort op 6 van de 14 punten hoger dan het scenario van Stichting de Bonnen, maar kan niet rekenen op draagvlak bij de huidige bewoners (Stichting De Bonnen) en scoort lager op de mogelijkheden voor de agrarische bedrijfsvoering. Dat laatste is direct gerelateerd aan de voorgestelde locatie voor landgoedontwikkeling, in het zuidelijk deel van de Korte Bonnen, direct achter Hoeve Rijckevorsel. Daardoor wordt de huidige bedrijfsvoering van Hoeve

Rijckevorsel onmogelijk, omdat hij zijn huiskavel kwijtraakt, die ook nog eens zijn beste grond is. Een landbouwbedrijf op hoeve Rijckevorsel zal in die situatie een heel ander karakter moeten krijgen, in ieder geval zal de melkveetak verdwijnen. Dit is voor Stichting de Bonnen de reden niet in te stemmen met een keuze voor scenario Multifunctioneel. Als de landgoederen op een andere locatie zouden worden gerealiseerd, zou Stichting de Bonnen daarmee geen problemen hebben. Een andere locatie voor de landgoederen moet daarvoor echter wel geschikt en aantrekkelijk zijn, de strook langs de tweede ontsluitingsweg en het zuidelijk deel van De Lange Bonnen, bij de compostering, zijn dat niet.

Het belang van de ontwikkeling van landgoederen in dit scenario is dat op deze wijze financiële middelen ter beschikking kunnen komen voor de benodigde herstructurering van de Bonnen. De erven van Rijckevorsel zijn bereid daarin te investeren en de pachtsituatie te optimaliseren voor de resterende agrarische bedrijven en hebben dit ook meermalen uitgesproken.
Een kanttekening bij de negatieve waardering op het criterium agrarische bedrijfsvoering in dit scenario is, dat dit volledig gerelateerd is aan de het huidige biologische melkveebedrijf op de Hoeve Rijckevorsel, voor het akkerbouwbedrijf in de Lange Bonnen is er geen enkel verschil tussen de beide scenario's.

Het scenario van Stichting de Bonnen is voor de meeste andere partijen niet principieel onaanvaardbaar, maar heeft als groot probleem dat geen financiële dekking aanwezig is voor de benodigde herstructurering van de polder wegens het ontbreken van de landgoederen. De financiering voor de realisatie van dit scenario zal of uit publieke middelen moeten komen, of de rentabiliteit van de bedrijven moet zodanig zijn dat benodigde investeringen daaruit kunnen worden betaald. Het scoort iets lager (+ i.p.v. ++) dan op de punten ecologische waarden, draagvlak bij omgeving, recreatieve mogelijkheden, duurzaamheid, financiële dekking en publieke kosten. Bij keuze voor dit scenario zal de verpachter echter niet meewerken aan de benodigde herstructurering van de agrarische situatie omdat tegenover de kosten daarvan geen opbrengsten zullen staan. Daarmee wordt dit scenario feitelijk praktisch en financieel onuitvoerbaar.

Planning

Na keuze van het scenario zal de gebiedsvisie omstreeks 22 december bestuurlijk worden vastgesteld.
10 november behandeling scenario in DB;
17 november scenario bestuurlijk vastleggen;
29 november presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in DB;
7 december presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in commissie;
21 december gebiedsvisie in deelraad;
22 of 23 december gebiedsvisie bestuurlijk vastleggen.

Voorstel

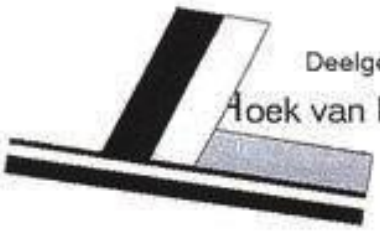
Wij stellen voor akkoord te gaan met de uitwerking van het multifunctionele scenario over de inrichting van de Bonnenpolder om te komen tot een gebiedsvisie.

Wij stellen voor akkoord te gaan met de planning.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris, de voorzitter,

J. Sekeris. Th. van Eijk.

dr050056

Besluitnummer

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het advies van het dagelijks bestuur de dato 10 november 2005;

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het voorgestelde multifunctionele scenario voor de Bonnenpolder;
2. Akkoord te gaan met de voorgestelde planning.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 december 2005.

De griffier, De voorzitter,

J.J. van Gemeren Th. van Eijk

Bijlage 6 **Bestuurlijk besluit Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen, 21 september 2006**

Deelgemeente Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 september 2006
Agendapunt nummer 8

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	22 augustus 2006
Betreft	:	Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen"

Aanleiding
Op 20 november 2003 heeft de deelraad in vergadering bijeen unaniem een motie aangenomen voor het opstellen van een gebiedsvisie voor de Bonnenpolder. In de vergadering van de deelraad bijeen op 21 december 2005 is besloten voor de keuze van het multifunctionele scenario en deze verder uit te werken tot een ontwikkelingsplan "De Bonnen".
Daarnaast is de deelraad op 8 juni 2006 akkoord gegaan met de wijziging van het aantal landgoederen in de Bonnenpolder, te weten van 5 naar 7 stuks landgoederen.

Uitwerking
Conform uw opdracht biedt ik u het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" aan. Het rapport is als bijlage toegevoegd
In dit ontwikkelingsplan is als doelstelling opgenomen het maken van een integraal en uitvoeringsgericht gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnen waarin de functies natuur, waterhuishouding, landbouw, landschappelijke kwaliteit en recreatie optimaal op elkaar zijn afgestemd of zijn gecombineerd.
Het gebiedsontwikkelingsplan is een gemeenschappelijke visie gekoppeld aan een uitvoeringsplan. Het vormt en toetsingskader voor andere plannen in het gebied en is de basis voor verdere afspraken over de ontwikkeling van "De Bonnen".
Aansluitend op het bovengenoemde gebiedsontwikkelingsplan is een intentieverklaring toegevoegd waarin de verschillende betrokkenen zich verbinden aan de uitvoering van het plan.
Voor de uitvoering van het plan is een conceptplanning als bijlage toegevoegd die pas na ondertekening met alle betrokken partijen definitief gemaakt kan worden met de in de intentie overeengekomen verklaring.

Na de besluitvorming van het Gebiedsontwikkelingsplan wordt de intentieovereenkomst door alle betrokken partijen ondertekend. De ondertekening van de intentieovereenkomst is gepland op 3 oktober 2006.

Communicatie
Alle betrokken partijen worden uitgenodigd om bij de ondertekening van de intentieverklaring aanwezig te zijn.

Financiële consequenties
Bij de uitwerking van het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en zeker na de ondertekening van de intentieverklaring zal overdracht plaatsvinden van de huidige Bonnenweg naar de deelgemeente. In financieel opzicht komt het er op neer dat het toekomstig onderhoud aan deze recreatieve weg ten laste wordt gebracht van de deelgemeentelijke begroting.

Voorstel
U wordt voorgesteld akkoord te gaan met de inhoud van dit advies en de daarbij behorende bijlagen het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en de intentieovereenkomst en te besluiten overeenkomstig het conceptbesluit.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris a.i., de voorzitter,

G.V.L. Florijn. Th. van Eijk.

Deelgemeente
Hoek van Holland

Besluitnummer dr20060040

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het voorstel dr20060040 van het dagelijks bestuur de dato 22 augustus 2006;

gelezen het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv de dato 13 juli 2006;

gelezen de Intentieovereenkomst "De Bonnen", waarmee verklaard wordt dat het gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is en dat een ieder zijn verantwoordelijkheid neemt zoals omschreven op pagina 25 van het bovengenoemde rapport. Daarmee gezamenlijk vorm wil geven aan een vitale Bonnenpolder;

gelezen de concept planning na ondertekening intentieovereenkomst definitief moet worden gemaakt.

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen", als bijlage toegevoegd, zoals is opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv van 13 juli 2006;
2. Akkoord te gaan met de al bijlage toegevoegde Intentieovereenkomst.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 september 2006.

De plv griffier, De voorzitter,

R.R. van Leeuwen-Westhoff Th. van Eijk

DLV

Groen & Ruimte
Projecten met draagvlak

GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN "DE BONNEN"

EVENWICHT EN DRAAGVLAK VOOR DE TOEKOMST VAN DE BONNEN

Uw intermediair tussen beleid en praktijk

DLV Groen & Ruimte is een onafhankelijk adviesbureau met een brede expertise op het gebied van Bodem, Water, Natuur, Landschap, Plenantwikkeling en Recreatie. Onze adviezen zijn deskundig, verfrissend en gedragen. Dit komt door onze interactieve werkwijze, waarbij we onze inhoudelijke en procesmatige kennis combineren. In onze projecten staat de inrichting van de Groene Ruimte centraal.

DLV Groen & Ruimte: voor projecten met draagvlak!

Intentieovereenkomst 'De Bonnen'

De deelgemeente Hoek van Holland
Namens deze

De provincie Zuid-Holland
Namens deze

Het Hoogheemraadschap van Delfland
Namens deze

Het Zuid-Hollands landschap
Namens deze

Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Namens deze

De Erven van Rijckevorsel
Namens deze

Stichting 'De Bonnen'
Namens deze

De heer N. van Heijst
Namens deze

Hierna te noemen partijen,

overwegende dat,

- de ruimtelijke kwaliteit van de Bonnenpolder de afgelopen jaren sterk achteruit gegaan is,
- verschillende functies ruimte nodig hebben,

- partijen gezamenlijk een ontwikkelingsgerichte weg in willen slaan,

verklaren dat,

- het in bijlage 1 opgenomen gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is,
- ieder zijn verantwoordelijkheid zoals in bijlage 2 is weergegeven neemt,
- zij aldus gezamenlijk vorm willen geven aan een vitale Bonnenpolder.

Aldus opgesteld en ondertekend d.d.

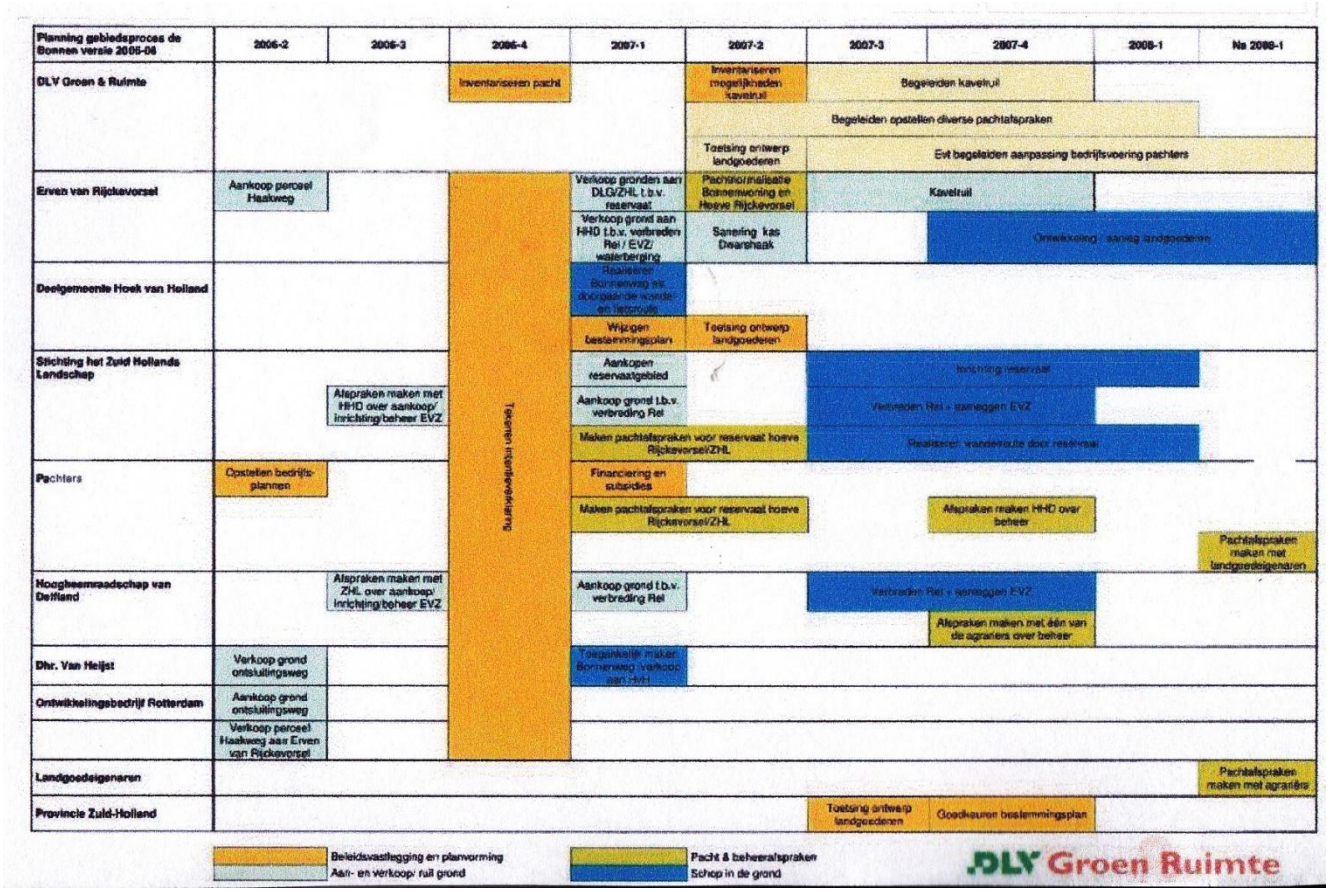
Bijlage 1: Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen
Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van alle partijen

Bijlage 7 **Afsprakenkader Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen**

AFSPRAKENKADER

Partijen:	Verantwoordelijkheden:
Erven van Rijckevorsel	Verkoop gronden aan Zuid-Hollands Landschap t.b.v. reservaat
	Verkoop gronden aan Hoogheemraadschap i.v.m. verbreding rel/aanleg EVZ
	Normaliseren pachtsituatie voor Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie landgoederen volgens (door deelgemeente) goedgekeurd plan
	Sanering kas aan eind Dwarshaak
Pachters Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel	Opstellen bedrijfsplan
Stichting het Zuid-Hollands Landschap	Aankoop reservaatgebied
	In gebruik geven reservaat aan Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie wandelpad door reservaat
Gemeente Rotterdam	Aanpassing bestemmingsplan
Deelgemeente Hoek van Holland	Toetsing ontwerp landgoederen
	Realiseren Bonnenweg als doorgaande fiets- en wandelverbinding
Hoogheemraadschap van Delfland	realisatie ontwateringssloot langs Bonnenpad en Bonnenlaan
	realisatie verbreding rel/EVZ
	realisatie voldoende waterberging
	afspraken maken met één van beide agrariërs over beheer
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam	Verkoop perceel Haakweg aan erven van Rijckevorsel
Provincie Zuid-Holland	Goedkeuring bestemmingsplan
	Accoord met nieuwe landgoederen

Bijlage 8 Tijdspad uitvoering Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen

Bijlage 9 **Uitstel ondertekening intentieverklaring**

Deelgemeente Hoek van Holland

Deelgemeente Hoek van Holland
Prins Hendrikstraat 161
Postbus 10 - 3150 AA
Telefoon : 0800 1545
Fax : (0174) 315101
dghvh@hoekvanholland.rotterdam.nl

Genodigden

Uw kenmerk	Uw brief van	
--	27 september 2006	
Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
Uit/2006/1262	Gerben van Doesburg	0174 315118

Onderwerp
Ondertekening intentieovereenkomst 'De Bonnen'

Hoek van Holland, 28 september 2006

Geachte genodigden,

Graag willen wij u op de hoogte brengen van het volgende.

Dinsdag 3 oktober 2006 zou door de desbetreffende partijen de intentieovereenkomst 'De Bonnen' ondertekend worden. Helaas gaat dit door onderstaande omstandigheden op eerder genoemd tijdstip niet door.

De Erven van Rijckevorsel heeft te kennen gegeven, vanwege fiscale advisering waarvan de uitkomsten uiterlijk halverwege de maand november van dit jaar bekend zijn, de datum van 3 oktober a.s. niet te kunnen halen. Ze hebben verzocht de intentieovereenkomst op een later tijdstip te ondertekenen. De intentie om te ondertekenen binnen de daartoe gestelde termijn in de huidige planning blijft.

De bedoeling is dat er alsnog getekend wordt in de maand december van dit jaar. Dit wordt door een ieder onderschreven.

Wij stellen voor de ondertekening plaats te laten vinden op **12 december 2006**. Wij verzoeken u om zo spoedig mogelijk te laten weten of deze datum u schikt.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,

plv. secretaris,

W.L. de Groot.

de voorzitter,

Th. van Eijk.

Deelgemeente
Hoek van Holland

Deelgemeente Hoek van Holland
Prins Hendrikstraat 161
Postbus 10 - 3150 AA
Telefoon : 0800 1545
Fax : (0174) 315101
dghvh@hoekvanholland.rotterdam.nl

Stichting De Bonnen
dhr. L. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA Rotterdam

Uw kenmerk	Uw brief van	Datum verzenden
--		29 november 2006
Ons kenmerk	**Behandeld door**	**Doorkiesnummer**
2006/1576	G. van Doesburg	0174 315118

Onderwerp
Ondertekening
Intentieverklaring
Bonnenpolder

Hoek van Holland

Geachte genodigde,

Enige tijd geleden heeft u, namens de Deelgemeente, een uitnodiging ontvangen om op 12 december a.s. de Ondertekening van de Intentieverklaring de Bonnen bij te wonen.

Echter, de ondertekening van deze intentieverklaring zal niet door kunnen gaan op eerder genoemde datum. Onvoorziene omstandigheden hebben ertoe geleid dat de ondertekening voor onbepaalde tijd uitgesteld is.

De Erven Van Rijckevorsel, partij in deze, hebben aangegeven dat zij op dit moment niet van plan zijn om te ondertekenen. Dit omdat zij de fiscale advisering niet op tijd rond kunnen krijgen. Dit betekent overigens niet dat het proces geen doorgang kan hebben, alleen de ondertekening van de intentieverklaring zal uitgesteld worden.

De huidige gang van zaken betreuren wij en we hopen dan ook spoedig weer met positieve berichtgeving omtrent de ondertekening te komen.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,

secretaris a.i.,

G.V.L. Florijn.

de voorzitter,

Th. van Eijk.

Kopie aan:
Archief

Uit20061576

Bijlage 10 **Krantenartikel "Zorgen over rol Erven", 8 februari 2007**

Hoekse deelraad maakt zich zorgen over rol Erven in Bonnenpolder

HOEK VAN HOLLAND

Hoekse raadsleden maken zich zorgen over de rol van de erven van Rijckevorsel binnen het gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnenpolder. De erven van Rijckevorsel, grondeigenaar van een groot deel van het gebied, stellen zich passief op wat betreft het plan. „De erven zijn niet tegen, maar willen ook geen participant zijn." Dat heeft kersverse portefeuillehouder Wim de Groot laten weten.

De gebiedsvisie voorziet in natuurontwikkeling in de Bonnenpolder, een ecologische verbindingszone, maar ook in landgoederen en ruimte voor landbouw. De opdracht voor de procesbegeleiding was in september 2005 verstrekt aan adviesbureau DLV Groen & Ruimte.

Fractie Aad Spaans uitte de verontrusting: „De ontruiming van Hoeve Rijckevorsel is tragisch. De erven hebben een zeer grote invloed op De Bonnen. Ze hebben immers al een paar keer geweigerd de intentieovereenkomst te tekenen," aldus Spaans. Hij heeft zo zijn twijfels er opnieuw geld in te steken terwijl er 'dwarsliggende partners' in het spel zijn. De deelraad moest zich namelijk uitspreken over een bedrag van ruim 16.000 euro voor verdere procesbegeleiding.

VVD'er Rens Lensselink is het eens met Spaans. „In het verleden is 38.000 euro in het gebied gestoken, terwijl het rendement nul is." Het gebied laten verpauperen is geen optie.

De mogelijke realisatie van een zorgboerderij op Hoeve Rijckevorsel hoort tot de positieve berichten. Daar staat tegenover dat het boerenbedrijf er niet meer is. De Groot geeft in de volgende deelraad een stand van zaken.

Bijlage 11 **Uit het verslag van de raadsvoorbereidende commissie op 25 april 2007**

uit het verslag van de commissievergadering d.d. 25 april 2007

9.	Presentatie van het bedrijfsplan 'De Hof van Vreugde'	De heer Vreugdenhil geeft een presentatie van het bedrijfsplan "De Hof van Vreugde", een multifunctioneel biologisch landbouwbedrijf in de Bonnenpolders, in het kader van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. Een belangrijk onderdeel van dit bedrijfsplan is de te vervullen zorgfunctie. Na afloop van de presentatie ontvangt de heer Vreugdenhil complimenten van de commissie. Hij geeft aan dat de projectgroep het db zal adviseren en dat hij het belangrijk vindt om tijdig de deelraad te informeren. De heer Visser geeft aan dat hij, mede naar aanleiding van de ingediende motie, van het db verwacht regelmatig van het verloop van het project op de hoogte gesteld te worden.

<u>Bijlage 12</u> Overdracht uitvoering Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, oktober 2007

College B&W gemeente Rotterdam
t.a.v. wethouders L. Bolsius en
H. Karakus
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

UIT/2007/1640 Hennie Koopman 0174 315112

dossier Bonnenpolder

Hoek van Holland,
10 oktober 2007

Geachte heren Bolsius en Karakus,

In december 2006 heeft de deelraad van Hoek van Holland het gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen goedgekeurd en hieraan voorafgaand werd in december 2005 de scenariokeuze vastgesteld.
Hiermee werd de deelgemeente opdrachtgever voor de uitvoering van het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen", met daarin participatie van het Waterschap, Stichting Zuid Hollands Landschap, Stichting De Bonnen (namens de agrariërs) en een rentmeester namens de grootste grondbezitter in het gebied. Het gebiedsontwikkelingsplan kent echter een lastige haalbaarheidsparagraaf welke onder druk is komen te staan.

Wij menen u erop te moeten wijzen dat de ontwikkelingen in de afgelopen periode alsmede gelet op de verloedering van het gebied toch vragen om vaart te houden in het proces. De deelraad heeft in november 2003 middels een motie duidelijke termijnen gesteld om verdergaande verpaupering in het gebied te voorkomen.
Vervolgens heeft de deelraad in zijn vergadering van 8 februari van dit jaar ook weer middels een motie gevraagd om een snelle uitwerking van het gebiedsontwikkelingsplan.

Wij kunnen ons vinden in de vervolgstappen om de regie met betrekking tot het gebiedsontwikkelingsplan over te dragen aan de Stadsregio. Een goede en snelle (warme) overdracht van de trekkersrol in het project Bonnenpolder aan de Stadsregio achten wij van groot belang.

Voorkomen moet worden dat de deelgemeentelijke doelstellingen die aan het begin van het traject werden geformuleerd nu niet worden gerealiseerd.
De boeren en ondernemers in dit gebied dreigen hier immers het slachtoffer van te worden.

Wij kunnen niet genoeg benadrukken dat snelheid in dit proces belangrijk is en verwachten van u de nodige inzet om in samenwerking met de deelgemeente deze overdracht zo snel mogelijk te realiseren.

Met vriendelijke groet,
het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,

secretaris, de voorzitter,

G.V.L. Florijn. P. Roomer

Kopie aan:
Archief/raadsleden/Weterings/Vreugdenhil/Helsloot

Bijlage 13 **Ambitie project Oranjebonnen**

3. Ambitie

Ambities voor het gebied

Belangrijk is de aanwezige kwaliteit van het kleinschalige en open cultuurlandschap te behouden en biologische stadslandbouw te stimuleren. De ambitie is om fietsers, wandelaars en ruiters dit bijzondere stukje cultuurlandschap te kunnen laten ervaren en de mogelijkheid bieden om er 'iets te doen': Groenten kopen bij de boer, een kano huren, een ijsboerderij bezoeken, enzovoort. Dergelijke activiteiten en stadslandbouw zijn gewenste private initiatieven; de uitstraling van de bestaande en nieuwe bebouwing is hierbij van belang. De overheid investeert bij dit project in het maken van (langzaam verkeer) verbindingen die de toegankelijkheid van het gebied verbeteren en in ecologische verbindingen.

Bijlage 14 Voorgesteld ontwikkelingsscenario Stichting de Bonnen

secretariaat: Bonnenweg 50, 3151 XA Hoek van Holland

telefoon: 0174-384807
fax: 0174-386161
e-mail: info@debonnen.nl
website: www.debonnen.nl

bank: Rabobank Westland
rekeningnr.: 3732.63643

Aan: de leden van de projectgroep
"Gebiedsvisie de Bonnen",
Postbus 10,
3150 AA Hoek van Holland.

Betreft: gewenst scenario

's-Gravenzande,
8 november 2005

Geachte leden,

De doelstelling van de Stichting de Bonnen is u wellicht reeds duidelijk geworden en is mede te lezen in de voettekst van ons briefpapier. Indien u zich heeft verdiept in de problematiek van de Bonnen, onze website en de informatie die u is aangereikt, heeft u ook kunnen constateren hoe verbonden wij ons voelen met dit gebied.
Het was door ons erg op prijs gesteld als ook de overheid, het waterschap en de grondeigenaren eenzelfde betrokkenheid zouden hebben getoond met ons als bewoners en beheerders van dit gebied, zeker na de gebeurtenissen in oktober 1999 en in september 2001. Van enige vorm van begrip, solidariteit en schadeloosstelling bleek geen sprake te zijn.
Betrouwbaarheid en betrokkenheid zijn eigenschappen die door ons zeer worden gewaardeerd, evenals respect en fatsoen.
Reeds voor de laatste watersnood op 19 en 20 september 2001 hebben wij aangedrongen op het realiseren van een visie op de toekomst van onze polder. Het heeft meer dan vier jaar moeten duren alvorens een aanvang genomen kon worden met het opstellen van deze visie. Deze vertraging heeft geleid tot onomkeerbare ontwikkelingen en daarmee schade.
In de gespreksnotitie bij de uitnodiging voor de eerste bijeenkomst van 16 september 2004 wordt nog gesproken over "*de stimulering van de lokale (plattelands)economie en de inrichting van het open landelijk gebied de Bonnen*".
De hoofddoelstelling uit de opdrachtsformulering luidt:
"Een integrale, op uitvoering gerichte gebiedsvisie waarin zowel wensen/eisen ten aanzien van natuur, waterhuishouding, landbouw, landschap en recreatie zijn verwerkt, als de relaties met het omringende gebied. De rol die agrariërs kunnen hebben komt nadrukkelijk hierbij aan bod."
Het moge duidelijk zijn dat slechts een scenario waarin landbouw, natuur en recreatie zijn verwerkt recht doet aan deze hoofddoelstelling en voor ons aanvaardbaar is. Een scenario met woningbouw tast de kenmerkende en voor de omgeving unieke openheid van het landschap aan, vormt geen financiële drager voor de in problemen verkerende landbouw en is strijdig met het uitgangspunt van de motie van de raad van de deelgemeente Hoek van Holland d.d. 20 november 2003 en het eerder vermelde uitgangspunt bij de eerste bijeenkomst van 16 september 2004. Het zou juist een beloning betekenen voor die actoren die medeverantwoordelijk zijn voor het proces van verloedering en verpaupering. In plaats van de gevraagde steun voor onze positie als bewoners en beheerders van het gebied zouden wij dan juist overbodig worden verklaard omdat ondermeer grondspeculanten graag een forse boekwinst willen realiseren met ons gebied.
De Stichting de Bonnen heeft derhalve een eigen scenario opgesteld welke niet alleen voldoet aan de eigen doelstelling, maar ook aan de voorwaarden zoals deze in eerdere notities zijn verwoord. In dit scenario maakt de Stichting de Bonnen ruimte voor een sterke en pluriforme duurzame natuurontwikkeling in dit onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur, behoud van het unieke open landschap, sterke en levensvatbare en agrarische bedrijven en fors recreatief medegebruik. Tevens creëert het ruimte voor wateraan- en afvoer & waterberging en bevestigt het de eigen identiteit van de Bonnen als open aandijkingspolder ten opzichte van het omringende gebied. Graag geven wij u een nadere toelichting.
Wij verzoeken u hiermee in te stemmen en het adviesbureau DLV Groen & Ruimte opdracht te geven dit scenario verder uit te werken.

met vriendelijke groet,

ing. A.H.M. Weterings,
voorzitter

Bijlage: - scenario 4 Landbouw + Natuur + Recreatie

c.c.: - raad deelgemeente Hoek van Holland
- Dagelijks Bestuur deelgemeente Hoek van Holland

Scenario 4: Landbouw + Natuur + Recreatie

"Vandaag ga ik eens wat aan mijn conditie doen. Lekker een stukje fietsen. Ik kies voor de oostkant van het dorp. Lekker langs het bos en terug door de polder. Dit landschap geeft nog een beeld van het ontstaan van dit gebied. Net als honderden jaren geleden lopen daar nog echte melkkoeien. Twee keer per dag worden ze gemolken op de Hoeve Rijckevorsel. Ook de rest van de polder is een schitterend landbouwgebied. De tarwe staat er mooi geel bij. Nog even en dan zijn er weer nieuwe aardappeltjes. Bij de Bonnenwoning kom ik buurman Jaap tegen met zijn paard. Over de Bonnenweg fiets ik langs de Rel, een eeuwenoude kreek met een natuurlijke inrichting. Op de boerderijcamping staan wat vakantiegasten te genieten van de rust. Wel prettig dat er zo'n open gebied is tussen alle kassen en bebouwing hier in de omgeving."

Hoe ziet het eruit?

De Lange Bonnen en het zuidelijk deel van de Korte Bonnen worden ingericht als landbouwgebied met graslanden en akkers voor de teelt van ruwvoer en krachtvoer, graan en producten voor de regio. Dit landbouwgebied is complementair aan het natuurgebied in het natuurgebiedsplan. Daarnaast wordt voldaan aan de minimale eisen die in het natuurgebiedsplan worden gesteld aan natuurontwikkeling. Zo zal er een reservaatsgebied komen tegen het Staelduinse bos aan en wordt de Rel ingericht als ecologische verbindingszone. Voorts zijn er voor de recreatieve ontsluiting ruiter- en wandelpaden

Instrumenten

Voor natuur moet grond aangekocht worden. Het Zuid-Hollands Landschap zal het op termijn in eigendom verwerven, maar het beheer zal door de boeren gebeuren. Verder zal er voldoende beleidsruimte moeten zijn om aan te sluiten bij het ondernemerschap van de agrarisch ondernemers (schaalvergroting en verbreding). Eventuele bedrijfsbeëindigingen zullen voor de pachters sociaal en financieel verantwoord dienen plaats te vinden.

Effecten

Ruimtelijke effecten

De ruimtelijke effecten zullen in dit scenario zijn dat het reservaatsgebied een integraal onderdeel uitmaakt van een polderlandschap met veel weide, maar ook wat akkerbouwpercelen, alles op een natuurvriendelijke wijze. De Bonnen zal een krachtige groene uitstraling hebben en een oase van rust zijn. Juist de openheid zal als uniek worden ervaren, mede vanwege het contrast met de omgeving.

Economische effecten

De landbouw in Nederland is aan het veranderen. In toenemende mate speelt de productie zich af op wereldmarktniveau. Om een regio economisch duurzaam te laten bestaan met landbouw als hoofdfunctie, zal er dus gezocht moeten worden naar economisch rendabele agrarische activiteiten in de Bonnen. Kansen bestaan er voor streekproducten en verbreding. Dit zijn kansrijke mogelijkheden, evenals biologische landbouw. Voor de biologische landbouw ligt er een uitdaging in het creëren van een gesloten ecologische kringloop. De verbreding zal vooral gezocht moeten worden in de recreatieve kansen die deze polder biedt. De vraag naar verblijfs- en dagrecreatie in deze regio is groot, evenals de mogelijkheid tot het weiden en stallen van een paard. Beide boerderijen hebben niet alleen een boerderijwinkel met plaatselijk geproduceerde producten, een pensionstalling en een camping, maar ook een horecafunctie. Beide bedrijven richten zich echter wel op verschillende doelgroepen.

Sociale effecten

Om een economische duurzame landbouwsector te hebben zullen er uiteindelijk maximaal twee bedrijven overblijven: één bedrijf met melkvee en één bedrijf met vleesvee. Beide bedrijven werken samen met het machinepark. De akkerbouw zal deels in dienst staan van de veehouderij, maar ook deels de boerderijwinkels voorzien van lokale producten. Dat betekent dat van de huidige 4 bedrijven er op termijn 2 zullen worden beëindigd.

Natuurlijke effecten

Niet een gedeelte van de polder, maar juist de gehele polder zal worden gekenmerkt door een grote biodiversiteit. Dit betekent een versterking van de Ecologische Hoofdstructuur.

Recreatieve en educatieve effecten

De Bonnenpolders betekenen vanwege hun identiteit een variatie in de landschappen op de route Maassluis – Hoek van Holland en daarmee een verrijking in de recreatieve beleving.

Financiële consequenties

Voor de aankoop en realisatie van het reservaatsgebied in de Korte Bonnen en de verbreding van de watergangen zijn financiële middelen beschikbaar.
De kosten voor de realisatie van de ecologische verbindingszone zijn voor 50% gedekt.

De blijvende agrarische bedrijven zullen rendabel moeten zijn, deels middels het aanbieden van groene en blauwe diensten, deels door beheersactiviteiten (ook in de Oranjebuitenpolder en Kapittelduinen!) en deels ook door het exploiteren van de recreatieve mogelijkheden. Daarvoor biedt de polder voldoende mogelijkheden qua verkaveling, ontsluiting en ontwatering, maar ook het bestemmingsplan t.a.v. de exploitatiemogelijkheden van het bouwperceel. Beide bedrijven kunnen d.m.v. samenwerking hun mechanisatiekosten drukken.

<u>Bijlage 15</u> **E-mail Natuurbegraven Nederland B.V., 18 maart 2016**

[redacted]

Van: [redacted] Natuurbegraven Nederland [redacted]
Verzonden: vrijdag 18 maart 2016 15:52
Aan: [redacted]
CC: [redacted]
Onderwerp: oranjebuitenpolder/bonnenpolder
Bijlagen: Natuurbegraven volgens NBN NM.PDF; Brochure Heidepol.pdf

Geachte [redacted]

Via uw collega [redacted] en [redacted] ben ik bij u terecht gekomen als betrokkene bij de ontwikkeling van Oranjebuitenpolder/Bonnenpolder.

Vanuit een maatschappelijke behoefte willen we in Rotterdam een of meerdere natuurbegraafplaatsen realiseren. Uit onderzoek van TNS NIPO blijkt dat 1 op de 3 Rotterdammers (55+) geïnteresseerd is in natuurbegraven. Dit merken we ook op onze natuurbegraafplaats Heidepol, vanuit omgeving Rotterdam komen mensen daar naar toe voor een laatste rustplaats in de natuur.
Met [redacted] en [redacted] hebben we een locatie in de Noord-Kethelpolder op het oog. Gesprekken hierover zijn positief. Ook bestuurlijk [redacted] en [redacted] aangegeven positief te staan ten opzichte van natuurbegraven.
In de gesprekken is ook de Bonnenpolder naar voren gekomen als een mogelijke locatie naast Noord-Kethelpolder.

Het huidige aanbod aan natuurbegraafplaatsen laat vooral zien dat de meesten zijn gesitueerd in een bos. Dit heeft vooral te maken met de ligging van de natuurbegraafplaatsen op hoge droge zandgronden. We kijken juist ook goed naar de wensen van de mensen. Daaruit blijkt een voorkeur voor open velden en juist dat willen we realiseren in de polders van Rotterdam. De Oranjebuitenpolder of Bonnenpolder lijkt daarvoor heel geschikt.

<u>Bijlage 16</u> **Uit het Ontwikkelplan Oranjebonnen**

3.3.4 Ongewenste functies

Gezien de doelen uit het Ambitiedocument Oranjebonnen zijn onderstaande functies ongewenst:

- industrie (te zware milieubelasting en levert geen agrarische of recreatieve meerwaarde)
- hoogbouw (strijdig met het polderlandschap)
- permanent evenemententerrein (te grote belasting voor de rust in het gebied)
- grootschalig bungalowvakantiepark (strijdig met het open polderlandschap)
- grootschalige, luxe camping (te bezoekersintensief)
- nieuwe, grote zwemvijver (Oranjeplassen is al een zwemplas met strandje)
- natuurbegraafplaats (geen besloten boomgaard aanwezig in open polderlandschap)
- dierencrematorium (levert geen agrarisch of recreatieve meerwaarde)

Bijlage 17 Brief Stichting de Bonnen n.a.v. scenariokeuze, 4 januari 2006

secretariaat: Bonnenweg 50, 3151 XA Hoek van Holland

telefoon: 0174-384807
fax: 0174-386161
e-mail: info@debonnen.nl
website: www.debonnen.nl

bank: Rabobank Westland
rekeningnr.: 3732.63643

Aan: ir. A.J. de Bonte, projectleider Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen,
DLV Groen & Ruimte,
De Drieslag 25,
8251 JZ Dronten

Betreft: standpunt inzake gewenst scenario

's-Gravenzande,
4 januari 2006

Geachte heer de Bonte,

Sinds in september van het jaar 2000 de Stichting de Bonnen werd opgericht, heeft ons bestuur zich ingezet om te komen tot een integrale gebiedsvisie voor de Bonnenpolders. Helaas heeft ons initiatief niet geleid tot voldoende geldelijke ondersteuning en moesten we onze inspanning daartoe staken. Gelukkig nam echter de raad van de deelgemeente Hoek van Holland dit initiatief over door middel van een unaniem aanvaarde motie op 20 november 2003. Helaas heeft het vervolgens tot december 2004 moeten duren alvorens er overeenstemming was over de opdrachtformulering en de financiële steun. Daarna heeft het helaas tot medio april 2005 moeten duren voordat aan twee partijen werd gevraagd een offerte in te dienen. In september 2005 bent u op een afgesproken werkwijze aan de slag gegaan om te komen tot een gebiedsontwikkelingsplan op basis van uw offerte d.d. 1 juni 2005.

In de vijf jaar die verstreken zijn sinds de oprichting van de Stichting de Bonnen is er echter veel veranderd. Terwijl in september 1998 en oktober 1999 de polder al blank had gestaan, ontstond in november 2000, september 2001 en augustus 2004 weer veel oogstschade door overvloedige neerslag. Het Hoogheemraadschap van Delfland ontwierp een schaderegeling voor de jaren 1999 en 2001, maar was vervolgens van mening dat de boeren in de Bonnen daarvoor niet in aanmerking kwamen, ofschoon juist in die jaren ook het water uit de naburige gebieden naar de Bonnenpolders werd gepompt. Door nu met het plan te komen de Rel te willen verbreden en een brede watergang langs het Staalduinse Bos te willen graven, wordt impliciet alsnog de verantwoordelijkheid erkend. Men wist dat de afvoercapaciteit in de Bonnen te gering was om ook nog het water van de naburige gebieden te kunnen afvoeren. De boeren kwamen echter met lege handen te staan. Een andere kwestie was dat de Raad van State in april 2001 een duidelijke uitspraak heeft gedaan over het gedoogbeleid van een illegale detailhandel in de naburige gemeente. Het heeft echter niet geleid tot een handhavingsbesluit van deze gemeente dat ook daadwerkelijke werd uitgevoerd. Ook van de nieuwe gemeente Westland is het nog onduidelijk of men daadwerkelijk van plan is consequent te handhaven. In ieder geval heeft men niet de schade willen betalen van de agrariër in de Bonnen die juist werd getroffen door dit gedoogbeleid. Ook hij kwam met lege handen te staan en moet nu met een civiele procedure alsnog zijn schadeclaim innen. Dat kan een proces van jaren zijn. Een andere landbouwer heeft in 2005 zijn pachtgronden aan de oostzijde van het Nieuw-Oranjekanaal moeten inleveren bij het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam en heeft ook de gronden die hij in eigendom had verkocht ten behoeve van natuurontwikkeling in het kader van het Ontwikkelingsplan Oranjebuitenpolder. Na het teeltseizoen 2006 zal hij ook deze gronden, inclusief de opstallen, inleveren. Tot zijn bedrijf behoort, sinds in het jaar 2000 boer Dekkers vertrok uit de polder, ook de gronden welke van jaar tot jaar worden gepacht van de heer van Heijst. Het is de vraag of er in de toekomst nog voldoende juridische basis is voor dit bedrijf. De landbouwers die zich hadden gespecialiseerd in de teelt van de vollegrondsgroente spruitkool zijn nu met hun laatste teeltseizoen bezig. Het bleek dat men zelfs na schaalvergroting en samenwerking in deze teelt niet kon produceren tegen een kostprijs die beneden het gemiddelde opbrengstniveau lag. Zoals bekend staat de teelt van de reguliere akkerbouwgewassen sterk onder druk, mede vanwege een zich wijzigend EU-beleid. Het geheel heeft geleid tot een heroriëntatie van de boeren in de Bonnen t.a.v. hun bedrijfsvoering. De gemiddelde bedrijfsgrootte (zowel in hectares als in nge) doet niet onder voor het gemiddelde van Nederland. Er zijn andere factoren van invloed op het bedrijfsresultaat dan alleen maar vakmanschap en ondernemerschap.

De vier boeren in de Bonnen hebben in het verleden meer dan voldoende aangetoond zich te kunnen aanpassen aan gewijzigde (markt)omstandigheden. Zo werden er in het verleden gewassen als ijsbergsla, zonnebloemen en hypericum geteeld in de polder en vier jaar geleden is één van de boeren omgeschakeld naar biologische landbouw en gestart met een paardenpension en een minicamping bij het bedrijf. Men heeft de bereidheid om zich ook opnieuw weer aan te passen. Daartoe moeten echter wel de mogelijkheden en het perspectief zijn.

Dit is de positieve basishouding geweest die de vertegenwoordigers van het bestuur hebben ingenomen in hun gesprekken met de leden van het projectteam en vanuit deze basishouding is ook het voorstelgestelde scenario van onze stichting gekomen. Er bestaat het besef dat er een schaalvergroting noodzakelijk is en men is er zich volledig van bewust dat er ook andere producten geleverd moeten worden, zoals natuur en recreatie. Dit scenario moet voldoende perspectieven hebben om een antwoord te vinden op een maatschappelijke vraag die er ligt en een bedrijfsrendement dat gehaald moet worden om een acceptabel inkomen op te leveren en een duurzame bedrijfsvoering mogelijk te maken. Als dit niet lukt, dan staat de landbouw ook elders in Nederland moeilijke tijden te wachten. Het perspectief is er, maar wordt de mogelijkheid ook geboden?

Wij hebben geconstateerd dat er aan het begin van 2005 gesprekken hebben plaatsgevonden tussen een vertegenwoordiger van de Erven van Rijckevorsel en andere participanten in het gebied, zoals de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap van Delfland, de deelgemeente Hoek van Holland en de stichting Het Zuid-Hollands Landschap. Daarbij werd de deur opengezet voor de ontwikkeling van landgoederen in de Bonnenpolder. Dat betekende dat per landgoed 5 hectare extra aan de landbouw zou worden onttrokken naast de ruimteclaims die er al lagen. Deze partijen leken elkaar hierin te kunnen vinden. Voorts hebben we geconstateerd dat de Erven van Rijckevorsel gronden die vrijkwamen in pacht slechts in kortlopende pacht uitgaven aan de hoogste bieder, geen medewerking wilden verlenen aan de mogelijkheid een bedrijfsopvolger tot medepachter te maken en geen medewerking wilden verlenen aan de herfinanciering van een bedrijf door middel van goedkeuring van een nieuwe hypotheek van een op basis van recht van opstal gebouwde landbouwschuur. De Erven van Rijckevorsel zijn voorts eigenaar van de gronden die noodzakelijk zijn in het kader van de tweede ontsluitingsweg en derhalve een factor van betekenis voor het realiseren van de aanleg hiervan. Terecht werd door de heer Takkenkamp in zijn notitie van 30 juni 2005 aan de leden van het projectteam de volgende opmerking gemaakt: "*Door de grondpositie en het vrijkomen van pachtgronden kan het zo zijn dat de Erven de sleutel in handen hebben voor de realisering van vele maatschappelijk gewenste doeleinden.*" Voorts is de opmerking terecht van de heer Takkenkamp in zijn bespreking met de heer Jongsma van DLV op 27 september 2005 dat de Erven van Rijckevorsel de katalysator kunnen zijn van het project. Daarbij is duidelijk gesteld dat de Erven van Rijckevorsel slechts hun medewerking willen geven aan de noodzakelijke veranderingen als er 5 landgoederen kunnen worden gerealiseerd. De consequentie daarvan voor de positie van de landbouw in de Bonnenpolders is ons duidelijk. Ook is het ons duidelijk wat de consequenties voor de landbouw zullen zijn in het zogeheten nul-scenario welke dan resteert. Inmiddels hebben daarbij al een aantal onomkeerbare processen plaatsgevonden. Dit alles werkt sterk de indruk dat het door onze stichting voorgestelde scenario niet de mogelijkheid wordt geboden die wenselijk is en kansen biedt op succes. Er resteert dan een alternatief waarbij de bedrijven overeind gehouden moeten worden door een inkomen van buiten de landbouw, herfinanciering niet mogelijk is en ook continuering door een gewenste bedrijfsopvolger niet aan de orde kan zijn. Op onze website spreken wij reeds over een traject waarbij de boeren financieel en psychisch murw worden gemaakt.

Het bestuur van de Stichting de Bonnen heeft in een speciale bestuursvergadering d.d. 29 december 2005 zich gebogen over de toekomst van de Bonnenpolders en de keuze tussen het multifunctionele scenario of het vasthouden aan het eigen scenario. Beide scenario´s passen in de doelstelling van de Stichting de Bonnen. Het eigen scenario (landbouw + natuur + recreatie) past ook grotendeels in de visie die oorspronkelijk is neergelegd in het voorontwerp-bestemmingsplan Hoek van Holland Landelijk Gebied. De Stichting de Bonnen heeft toen niet gereageerd omdat het zich kon vinden in dit voorontwerp. Op basis van de in bovenstaande alinea vermelde overwegingen zijn we ons bewust van het feit dat aan het door ons voorgestelde scenario niet zal worden meegewerkt door de grondeigenaren. De omstandigheden zijn inmiddels dermate gewijzigd dat een echte vrijheid van keuze een illusie is en er een nieuw voorontwerp-bestemmingsplan moet worden opgesteld. In eerdere gesprekken en overleggen hebben wij gevraagd om goede argumenten om ons te overtuigen van het nut en de noodzaak van de ontwikkeling van landgoederen met de bijbehorende natuur. Daarom hechten wij ook een groot belang aan een goede rapportage. In onze bestuursvergadering is geconstateerd dat met uw concept-rapportage een belangrijke stap voorwaarts is gezet om te komen tot een volwaardig product. Het ontbreekt echter nog aan een aantal elementen.

Ten eerste ontbreekt het aan een visie op de gronden van **de heer van Heijst**. Ook hij kan gerekend worden tot de grondeigenaren die van cruciaal belang zijn voor het welslagen van het proces. In uw offerte d.d.1 juni 2005 is sprake van interviews met twee grondeigenaren om te komen tot een integraal plan. De wensen van de Erven van Rijckevorsel worden meer dan voldoende gehonoreerd, maar het is tot op heden nog onduidelijk wat de wensen van de heer van Heijst zijn. Beide grondeigenaren worden echter ook geconfronteerd met het tracé van de tweede ontsluitingsweg naar en van Hoek van Holland. De toekomstige bestemming van de gronden van de heer van Heijst behoort tot dit gedeelte van de opdracht en kunnen derhalve niet worden gekwalificeerd als "overige agrarisch". Op basis van deze visie dient immers ook het nieuwe bestemmingsplan in procedure te worden gebracht. De Stichting de Bonnen is van mening dat het beheer en gebruik van deze gronden ook in langdurige pacht bij één van de twee bedrijven in de Bonnen dient te worden ondergebracht. Dit is ook in overeenstemming met de wens om te komen tot twee vitale en levensvatbare agrarische bedrijven. Tevens wordt hiermee de dreiging voorkomen dat het geheel naar de hoogste bieder gaat. Daarmee komt immers geen oplossing komt voor een dreigende verrommeling. Ook deze gronden behoren een bijdrage te leveren tot de revitalisering van het gebied en vormen dus een onlosmakelijk onderdeel van het gebiedsontwikkelingsplan.

Ten tweede dient er nog wat **tekstuele aanpassingen** plaats te vinden. Natuurlijk dient het plangebied goed te worden omschreven en zal het ook duidelijk dienen te zijn wat de aanleiding is geweest tot het project. De leesbaarheid wordt vergroot als het hoofdstuk over de planologie wordt aangevuld met kaartjes en het geheel wordt in de juiste omgevingscontext geplaatst als ook de plannen t.a.v. Kapittelduinen en Oranjebuitenpolder wordt beschreven. Tevens dienen niet alleen de *sterke en zwakke punten* te worden beschreven, maar ook mogelijke *knelpunten*. Daarbij dient duidelijk kort en bondig te worden omschreven wat de uitgangspunten zijn voor de verdere planvorming. Er worden twee onjuistheden geconstateerd in de concept-rapportage. Er wordt ten eerste gesuggereerd dat het gedeelte van de Korte Bonnen ten zuiden van de Rel voor ca. 22,5 hectare zou bestaan uit natuurlijke graslanden bij de landgoederen en dat de overige 9 hectare net als nu zonder beperkingen in gebruik blijft bij de Hoeve Rijckevorsel. De Hoeve Rijckevorsel heeft echter momenteel circa 25 hectare zonder beperkingen in gebruik ten zuiden van de Rel. Na aftrek van 0,5 hectare per landgoed en dus 2,5 hectare voor 5 landgoederen ontstaat inderdaad een gebied van 22,5 hectare als natuurlijk grasland. Er is echter geen sprake van een "overige 9 hectare". Ten tweede behoeft er geen brug te worden aangelegd over de brede watergang langs het Bonnenpad om zo de recreatieve verbinding tussen het Staalduinse Bos en de Bonnenweg mogelijk te maken. Het tracé staat immers ingetekend over de Bonnendijk en ter hoogte van de Rel is hier sprake van een duiker en ten aanzien van de te graven brede watergang ten zuiden van het Staalduinse Bos zal er ongetwijfeld ook een duiker worden gegraven. Er moet echter wel een ontsluiting worden gemaakt tussen de Hoeve Rijckevorsel en de reservaatsgronden ten zuiden van het Staalduinse Bos ten behoeve van het beheer met machines en/of vee vanuit de Hoeve Rijckevorsel. Dit voorkomt onnodig omrijden en agrarisch gebruik van het fietspad ten zuiden van het Staalduinse Bos. Ten aanzien van de gewenste ecologische verbindingszone in de Korte Bonnen wensen wij nog op te merken dat deze dient plaats te vinden aan de noordzijde van de Rel en dus in het reservaatsgebied. Het gedeelte ten zuiden van de Rel betreft grotendeels het tracé van de NAM-leiding en is ongeschikt om eventueel af te graven. Het vernatten hiervan belemmert niet alleen de toegang tot de percelen, maar ondermijnt ook de fundering van de Bonnenweg. Voorts is het ook onnodig; de gronden kennen een bestemming als natuurlijk grasland en hebben daarmee al een voldoende beschermde status. Het maakt het beheer van deze graslanden nodeloos gecompliceerd. Voor het overige zijn er wat kleinere tekstuele aanpassingen. Met dit alles wordt ook voldaan aan een van onze eerder geformuleerde voorwaarden. U vindt ze in het blauw gedrukt in bijlage 1.

Ten derde achten wij het van essentieel belang dat de **gemeente Westland** wordt betrokken bij het planproces. De Bonnenwoning ligt op het bouwperceel Bonnenlaan 5 en valt daarmee onder de gemeente Westland. Ook op het bouwperceel De Jonghlaan 14 in de gemeente Westland is er sprake van een agrarische bestemming. Voorts zal de gemeente Westland duidelijk moeten maken of men nog langer creatief wenst om te gaan met het handhavingsbesluit t.a.v. de illegale verkoop van aardappelen, groenten en fruit of dat men consequent en consistent wenst te gaan handhaven. Daarbij zal ook aan de orde moeten komen of men tot een schikkingsvoorstel wenst te komen inzake de schade die door het gedoogbeleid is berokkent aan de Hoeve Rijckevorsel. Daarmee wordt ook een financiële doorstart van dit bedrijf mogelijk gemaakt. Er ligt hierbij een zware morele verantwoordelijkheid van de overheid dit niet tot een civiele procedure te laten komen. Zo behoort men niet met ondernemers om te gaan!

Ten vierde is het noodzakelijk dat er niet alleen sprake is van **bedrijfsplannen** voor de Hoeve Rijckevorsel en de Bonnenwoning, maar ook een plan voor de beëindiging of eventuele integratie van de andere twee bedrijven. Voor zover er sprake is van "wijkers" en "blijvers" dient voor de eerstgenoemde een goede financiële en sociale regeling gevonden te worden en voor laatstgenoemde een faire kans op een doorstart te zijn. Er mag geen sprake zijn van een koude sanering en de herstart mag geen valse start zijn. Als men het bedrijf beëindigt moet dit met opgeheven hoofd zijn en niet "met de staart tussen de benen" via de achteruitgang. Als men blijft, moet men op basis van de op de website van de Stichting de Bonnen gemelde motivering weer kunnen werken aan de toekomst, het perspectief hebben dat uiteindelijk ook het bedrijf kan worden overgedragen aan de gewenste opvolger en bij een herfinanciering het oordeel van de bank voldoende moet zijn. Hierbij ligt een stevige morele verantwoordelijkheid bij de andere partners in het proces. Feitelijk behoort het niet meer dan logisch te zijn dat de boeren in de Bonnen met respect en fatsoen worden behandeld en zou deze voorwaarde overbodig behoren te zijn.

Ten vijfde is **snelheid** heel erg belangrijk. Er is inmiddels al erg veel tijd onnodig verloren gegaan. Daarvoor kan de Stichting de Bonnen niet verantwoordelijk worden gesteld. Er zal een tijdspad moeten worden opgesteld waarbij de plannen binnen de kortst mogelijke tijd kunnen worden afgerond en gerealiseerd. Het mag niet zo zijn dat plannen worden vertraagd opdat de uiteindelijke schade voor de boeren in de Bonnen onoverkomelijk zal zijn. Ook hiervoor geldt dat de boeren in de Bonnen graag snel duidelijkheid willen. Dit is ook van belang om de neerwaartse spiraal van verloedering en verpaupering te stoppen.

Ten zesde is een **inrichtingsplan** noodzakelijk; niet alleen om de gewenste kwaliteit van het landschap en daarmee de woonomgeving van de landgoederen vast te leggen, maar ook om de recreatieve beleving van het gebied en de gewenste natuurdoelen te beschrijven. Dit heeft consequenties voor het beheer van de Bonnenpolders, ook in administratieve zin. Daarbij is dit inrichtingsplan ook noodzakelijk om de herschikking van de eigendoms- en pachtverhoudingen vast te leggen.

Daarmee komen we op een zevende voorwaarde. In **privaatrechtelijke** zin zullen er concept-contracten moeten worden opgesteld t.a.v. het beheer en onderhoud van de watergangen tussen het Hoogheemraadschap van Delfland en één van de boeren in de Bonnen; er zullen ook concept-contracten moeten worden opgesteld tussen de stichting Zuid-Hollands Landschap en de Hoeve Rijckevorsel t.a.v de langdurige pacht van de reservaatsgronden en voorts zullen er concept-contracten moeten worden opgesteld t.a.v. de langdurige pacht van de natuurgraslanden van de landgoederen aan de Hoeve Rijckevorsel. Het verdient wellicht ook nog een aanbeveling te werken aan een concept-contract om een samenwerking tussen de Hoeve Rijckevorsel en de Bonnenwoning ten aanzien van de inzet van arbeid en machines vast te leggen. Dit zou kunnen blijken na het opstellen van de bedrijfsplannen.

De Stichting de Bonnen accepteert de uitwerking van het multifunctionele scenario als wordt uitgegaan van bovengenoemde voorwaarden. Er is dus geen sprake van kiezen voor, *maar accepteren van.* Daarmee stelt de Stichting de Bonnen zich echter wel wederom constructief en positief op. Het welslagen van ieder scenario is afhankelijk van de grondeigenaren en er is derhalve na alle vertraging nauwelijks meer sprake van een echte keuze. Het bestuur van onze stichting is de andere partijen, uitgezonderd de deelgemeente Hoek van Holland, erkentelijk dat men het ons de afgelopen dagen heeft mogelijk gemaakt deze beslissing te nemen. In het bestuur van onze stichting zijn vier families verenigd die zich nauw verbonden weten met deze polder en daar vaak al generaties lang hebben gewoond en gewerkt. Het agrarisch bedrijf is voor hen niet alleen een ondernemerschap om in het eigen levensonderhoud te voorzien, maar ook een belangrijke basis voor hun bestaan en de zingeving van hun leven. Het moge duidelijk zijn dat men daarover niet lichtvaardig een besluit kan nemen. Met name een lokaal bestuur zou moeten beseffen dat het onjuist is de raad verkeerd te informeren, onverstandig is een besluit te nemen als alle relevante informatie nog niet beschikbaar is en onbehoorlijk is al een besluit te nemen voordat de meest betrokken partij een standpunt heeft ingenomen. Juist een bestuur dat de pretentie heeft *burgernabij* te zijn, behoort te willen luisteren naar de inbreng van de eigen inwoners. Daarmee geeft men te kennen het afwegingsproces van ons bestuur niet belangrijk te vinden en toont men onvoldoende respect en betrokkenheid voor de gevoelens die hierbij horen. Een dergelijke handelswijze draagt niet bij aan een groot vertrouwen in dit lokale bestuur. Wij betreuren hun opstelling in deze. Het bestuur van onze stichting heeft zich in haar besluit echter niet willen laten beïnvloeden door deze handelswijze. Er komen verkiezingen en een nieuw lokaal bestuur en daarmee hopelijk ook een nieuwe portefeuillehouder die bestuurlijk verantwoordelijk is voor dit proces. Daarmee kan dit probleem zich vanzelf oplossen.

Uiteindelijk zal er op basis van het uitgewerkte scenario een bestuurlijk convenant moeten worden opgesteld tussen de partijen die betrokken zijn bij de Bonnen, te weten de Stadsregio Rotterdam, de gemeente Rotterdam, de gemeente Westland, het Hoogheemraadschap van Delfland, de stichting Zuid-Hollands Landschap, de deelgemeente Hoek van Holland en het bestuur van onze stichting. Daarbij zal ook nog duidelijkheid moeten komen welke positie de grondeigenaren innemen bij dit convenant. Handelt de heer Takkenkamp namens alle grondeigenaren of alleen namens de Erven van Rijckevorsel. Als dit laatste het geval is zullen alle grondeigenaren moeten ondertekenen of in ieder geval ook de heer van Heijst. De Stichting de Bonnen zal pas een standpunt over het convenant innemen in een vergadering van ons bestuur op basis van een voorgelegd concept.

Resteert ons u in de komende periode succes toe te wensen in uw werkzaamheden om op voortvarende wijze te werken aan en te komen tot een integrale visie met een breed draagvlak voor de toekomst van de Bonnenpolders. Bij dit alles is het u hopelijk ook voldoende duidelijk dat het voldoen aan de voorwaarden van onze stichting ook van groot belang is om geen obstakels bij de individuele pachters in de polder te ontmoeten.

met vriendelijke groet,

ing. A.H.M. Weterings,
voorzitter

Bijlagen :

1. Concept-rapportage Gebiedsontwikkelingsplan de Bonnen, versie Stichting
2. Notulen bestuursvergadering Stichting de Bonnen d.d. 29 december 2005

Ter kennis aan:

alle leden van de projectgroep

Bijlage 18 **Cartoon**

<u>Bijlage 19</u> **Standpunt VVD inzake natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder**

D De Rotterdamse VVD
aan mij
5-3-2018 Details

Beste

Dank voor uw mail. Waarschijnlijk is uw eerdere mail er inderdaad tussendoor geglipt. Juist omdat het onderwerp erg leeft in Hoek van Holland vinden wij dat de inwoners aan zet zijn. Daarom zijn wij zeer benieuwd naar de resultaten van de gehouden enquête die op 8 maart worden gepresenteerd en het standpunt dat de gebiedscommissie inneemt. Ons standpunt hangt dus af van het standpunt van de Hoekenezen.

Met vriendelijke groet,

Bart Migchelsen

Fractiemedewerker van de Rotterdamse VVD
E: fractie@vvdrotterdam.nl
T: 010 – 267 25 46
W: www.vvdrotterdam.nl

DE ROTTERDAMSE VVD

PIC•COLLAGE

<u>Bijlage 20</u> **Standpunt D'66 inzake natuurbegraafplaats in de Bonnenpolder**

aan Fractie, mij
18-3-2018 Details

Beste ،

Allereerst mijn excuses voor de vertraging bij het beantwoorden. Bedankt voor uw vraag en de extra informatie. Ik heb navraag gedaan bij onze lijstrekker voor de gebiedscommissie van Hoek van Holland.

D66 Hoek van Holland is voor een duurzaam en groen Hoek van Holland. Wij zijn dan ook voor het behoudt van een groene Bonnenpolder. Het is duidelijk wat de meerderheid van de Hoekse bewoning met de Bonnenpolder wilt, en er is inmiddels ook een advies vanuit de gebiedscommissie aan de gemeente gegeven om zich te houden aan het oorspronkelijke ambitie- en ontwikkelplan. D66 Rotterdam staat achter dit advies vanuit de gebiedscommissie.

Ik hoop dat uw vraag hiermee voldoende is beantwoord. Mocht u nog verdere vragen hebben dan beantwoord ik deze graag.

Met vriendelijke groeten,

Namens de programmacommissie,

Edwin Kaptein

T: +31 (0)6 1443 2858
E: programma@d66rotterdam.nl

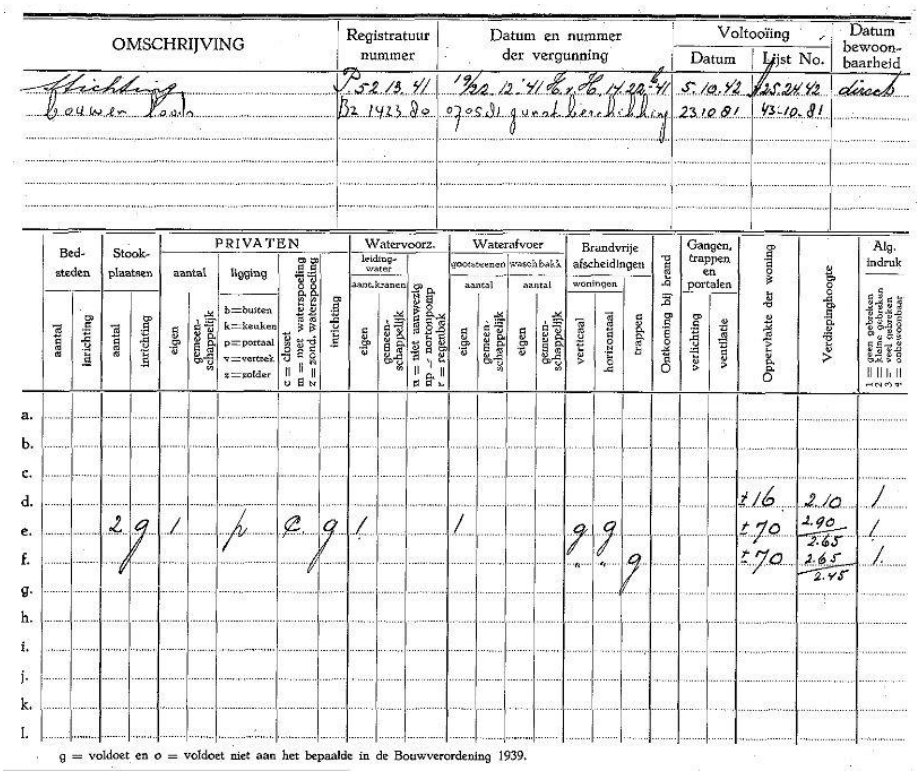
<u>Bijlage 21</u> **Inzet bestuurlijk instrument “controle & handhaving” op Bonnenweg 50**

Vraag 4:
Is het college bereid inzicht te verschaffen inzake de aanschrijvingen met betrekking tot opstallen die zijn gebouwd of verbouwd zonder de vereiste vergunningen? Indien nee, waarom niet?

Antwoord 4:
Ja. Dit betreft het gebouw gelegen aan de Bonnenweg 2 en een aanbouw/overkapping op de Bonnenweg 50. Voor de Bonnenweg 2: zie het antwoord op vraag 2.
Het adres Bonnenweg 50 is in het kader van handhaving in onderzoek. Voor zover er geen sprake is van een omgevingsvergunningvrij bouwwerk past dit bijbehorende bouwwerk in het bestemmingsplan, zodat legalisatie in de vorm van een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen voor de hand ligt. Uiteraard zal een nog in te dienen aanvraag omgevingsvergunning moeten voldoen aan alle in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde toetsingsgronden.
In 2013 is het bestemmingsplan ‘Oranjebonnen (Fase1)’ vastgesteld. Een deel van het buitengebied van Hoek van Holland valt binnen dit bestemmingsplan.

Voorts wordt gesteld:
In Artikel 9.1.1 van het bestemmingsplan wordt gesteld dat een bouwwerk of concrete plannen daartoe (middels het aanvragen van een omgevingsvergunning), alvorens het voorliggende bestemmingsplan gaat gelden, mag worden (af)gebouwd, vergroot, veranderd, et cetera. In Artikel 9.1.3. staat voorts:

Uit beantwoording schriftelijke vragen

OMSCHRIJVING	Registratuur nummer	Datum en nummer der vergunning	Voltooïing Datum	Voltooïing Lijst No.	Datum bewoonbaarheid
Oprichting bouwen woning	B 52.13.41	13/52.12.41 B.v.C. 17.22.6.41	5.10.42	25.24.42	direct
bouwen loods	B2 1433 do	07 05 81 gunst beschikking	23 10 81	43-10-81	

	Bedsteden aantal	Bedsteden inrichting	Stookplaatsen aantal	Stookplaatsen inrichting	PRIVATEN aantal eigen	PRIVATEN aantal gemeenschappelijk	PRIVATEN ligging (b=buiten, k=keuken, p=portaal, v=vertrek, z=zolder)	PRIVATEN c = closet, m = met waterspoeling, z = zond. waterspoeling	PRIVATEN inrichting	Watervoorz. leidingwater aansl.kranen eigen	Watervoorz. leidingwater aansl.kranen gemeenschappelijk	Watervoorz. n = niet aanwezig, np = nortonpomp, r = regenbak	Waterafvoer goottekenen aantal eigen	Waterafvoer goottekenen aantal gemeenschappelijk	Waterafvoer wasch bakk aantal eigen	Waterafvoer wasch bakk aantal gemeenschappelijk	Brandvrije afscheidingen woningen verticaal	Brandvrije afscheidingen woningen horizontaal	Brandvrije afscheidingen trappen	Ontkoming bij brand	Gangen, trappen en portalen verlichting	Gangen, trappen en portalen ventilatie	Oppervlakte der woning	Verdiepingshoogte	Alg. indruk (1 = geen gebreken, 2 = kleine gebreken, 3 = ernstige gebreken, onbewoonbaar)
a.																									
b.																									
c.																									
d.																							± 16	2.10	1
e.			2	9	1		p	c	9	1			1				9	9					± 70	2.90 / 2.65	1
f.																			9				± 70	2.65 / 2.45	1
g.																									
h.																									
i.																									
j.																									
k.																									
l.																									

g = voldoet en o = voldoet niet aan het bepaalde in de Bouwverordening 1939.

Pandkaart met verstrekte vergunningen

Situatie Bonnenweg 50 vóór beantwoording schriftelijke vragen

Situatie Bonnenweg 50 ná beantwoording schriftelijke vragen

<u>Bijlage 22</u> **Inzet bestuurlijk instrument "uitgifte gemeentelijke landbouwgrond"**

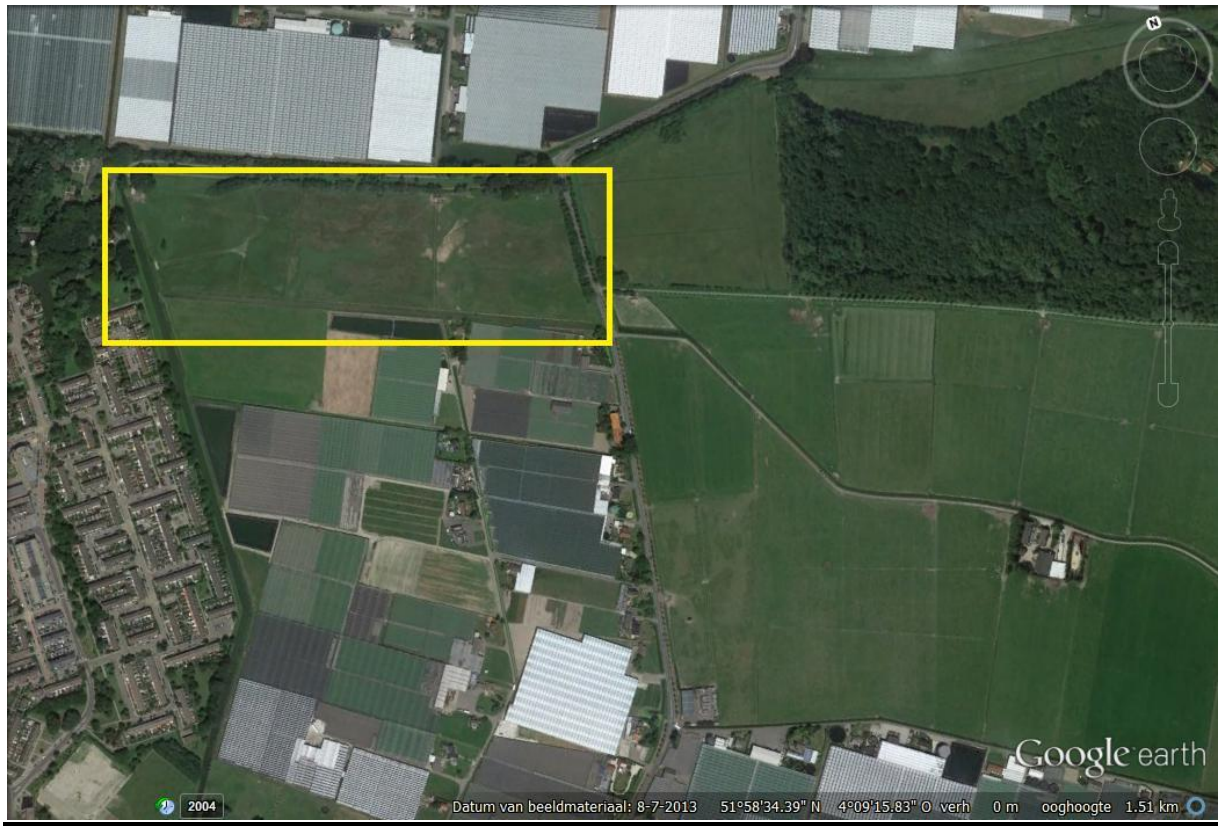

Gebruik herbiciden op gemeentelijk perceel natuurgrasland tussen Haakweg en Krimsloot

Afvalhopen op gemeentelijk perceel natuurgrasland tussen Haakweg en Krimsloot

Bijlage 23 **Perceel natuurgrasland tussen Haakweg en Krimsloot**

Bijlage 24 **Regels uitgifte gemeentelijke landbouwgrond**

Gemeente Rotterdam
College van Burgemeester en Wethouders

Marco Pastors
Wethouder Fysieke Infrastructuur

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: beleid@bsd.rotterdam.nl
Fax: (010) 417 22 44
Inlichtingen: ing. R.A. Roosendaal
Telefoon: (010) 4896570

Aan de Leden van de Commissie Fysieke
Infrastructuur en Verkeer

Ons kenmerk: VGB/04.0028476.dg/2004
Betreft: Uitgangspunten tijdelijke verpachting landbouwgronden

Datum: 7 december 2004

Geachte commissieleden,

In uw vergadering van 5 oktober jl. is de wijze waarop het OBR landbouwgronden op tijdelijk basis verpacht (een verpachting is een "verhuring" van landbouwgrond) aan de orde geweest.

Gelet op de gevoerde discussie zal worden toegevoegd dat indien op grond van uitgangspunt c tot het tijdelijk verpachten van een perceel landbouwgrond kan worden overgegaan dit openbaar kenbaar zal worden gemaakt tegen vooraf opgestelde selectiecriteria. Na afstemming door het OBR met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is gebleken dat de criteria vergelijkbaar zijn. Om die reden stel ik u voor om de onderstaande algemene criteria van toepassing te laten zijn op de tijdelijke verpachtingen.

De uitgangspunten voor tijdelijke verpachting wijzigen dienovereenkomstig als volgt:

a. Na aankoop van een perceel agrarische grond, vrij van pacht en of voortgezet gebruik, wordt de voormalige eigenaar/gebruiker als eerste in de gelegenheid gesteld tot voortgezet gebruik.
b. Indien een gebruiker of pachter van de gemeente Rotterdam het gebruik van agrarische grond elders wordt opgezegd, wordt bezien of deze in aanmerking komt om het te verpachten object bij voorrang in gebruik te nemen als compensatiegrond.
c. Indien a. of b. niet van toepassing zijn, wordt openbaar kenbaar gemaakt dat het perceel op tijdelijke basis door middel van een kortlopend pachtcontract kan worden verpacht, waarbij per verpachting vooraf opgestelde selectiecriteria zullen worden opgesteld. Deze selectiecriteria zijn:

    1. Hoofdberoep bij voorkeur in de landbouw.
    2. Voldoende vakbekwaamheid.
    3. De kandidaat-pachter dient het object ter uitoefening van de landbouw te gebruiken.

BD-B-01-84W

4. De kandidaat-pachter moet voor wat betreft zijn inkomen niet afhankelijk zijn van het te pachten perceel ter voorkoming van problemen bij einde van de overeenkomst.
5. Betrouwbare contractspartij.

Als de bovenstaande criteria geen pachter opleveren, dan zal per geval een oplossing worden gezocht om het perceel in gebruik te geven.
Zoals in de commissievergadering afgesproken zal het dossier Vreugdenhil gesloten blijven.

Met vriendelijke groet,

Marco Pastors
Wethouder Fysieke Infrastructuur

BD-8-02

Bijlage 25 Linkedinprofiel Remco Roosendaal

Bericht Meer...

Remco Roosendaal

Assetmanager Vastgoed bij Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Kop, Provincie Zuid-Holland, Nederland · 52 connecties ·

Contactgegevens

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Hogeschool Van Hall Larenstein, BSc, vastgoed

Ervaring

Assetmanager Vastgoed

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

jan. 2008

Coördinator Vastgoed

Gemeente Rotterdam - Ontwikkelingsbedrijf

nov. 2003 – dec. 2007 · 4 jaar 2 maanden

Vanaf juli 1988 werkzaam bij de afdeling Vastgoed van de gemeente Rotterdam in verschillende beheersfuncties. Beheer van stedelijk (maatschappelijk, bijzonder en commercieel) vastgoed en agrarisch vastgoed.

Opleiding

Hogeschool Van Hall Larenstein, BSc, vastgoed

1982 – 1986

<u>Bijlage 26</u> **Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel inzake illegaal onderverpachten**

B.V. RENTMEESTER EN TAXATIEBUREAU
C.W.J. BARON DE WEICHS DE WENNE
5860 AA WANSSUM - Postbus 1606
5862 AB GELDSTEREN - Maasheseweg 6
(Gem. Meerlo-Wanssum)
Telefoon 04784 - 2367
Bank: Rabobank Wanssum
Rek. nr. 16.63.01.864
Postgiro 1144440
Handelsreg. nr. 15819

GELDSTEREN, 5 juli 1990

Ref. :
Uw ref. :
Betr. :

Aan de Erven P.de Bruyn
p/a W.P.M. de Bruyn
Galgenweg 3
2671 MR 's Gravenzande

Geachte Heer de Bruyn,

Het schijnt, dat er veelvuldig vee uitbreekt, dat eigendom is van J.Boers, Maasdijk 53 te 's Gravenzande, aan wie kennelijk het weiland in de Korte Bonnen is onderverpacht.

Ik verzoek U dan ook, die maatregelen te treffen, die nodig zijn, om aan deze situatie een einde te maken, mede teneinde te voorkomen, dat wegens wanprestatie ontbinding van de pachtovereenkomst gevorderd moet worden.

Hoogachtend,

Bijlage 27 **Verzoeken om contact met projectleiders Oranjebonnen**

ing. L.W. Vreugdenhil

Van: "ing. L.W. Vreugdenhil" <vreug124@planet.nl>
Aan: <mh.degaaij@rotterdam.nl>
Verzonden: donderdag 7 juni 2012 7:04
Onderwerp: Fw: stadslandbouw (herinnering 3)

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Wednesday, June 06, 2012 6:19 AM
Subject: Fw: stadslandbouw (herinnering 2)

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Tuesday, June 05, 2012 8:17 AM
Subject: Fw: stadslandbouw

Herinnering!

----- Original Message -----
From: ing. L.W. Vreugdenhil
To: mh.degaaij@rotterdam.nl
Sent: Monday, June 04, 2012 6:21 AM
Subject: stadslandbouw

Geachte heer de Gaaij,

Graag wil ik met u een gesprek voeren over "stadslandbouw" in de Groenzone Maasmond. Deze vorm van landbouw heeft tientallen jaren bestaan in de Bonnenpolders. Het had toen echter een andere naam. Een beschrijving hiervan vindt u bij het hoofdstuk "De Bedrijven" op de website van de Stichting de Bonnen (http://www.debonnen.nl) en een indruk hiervan vindt u op mijn persoonlijke Facebookaccount. Voor mijn bedrijf is in opdracht van de (deel)gemeente door een onafhankelijk adviesbureau in april 2006 een bedrijfsplan gemaakt in het kader van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_m_2009/2 In april 2007 is dit bedrijfsplan opnieuw aangeboden, ditmaal onder de naam "De Hof van Vreugde" (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_ en werd met complimenten ontvangen. Dit bedrijfsplan (http://www.deelraadinfo.nl/dsresource?objectid=66571&type=org) wacht - evenals het bestuurlijk vastgestelde Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen (http://www.deelraadinfo.nl/Hoek_van_Holland/_Overig_deelraad/Archief_Vergaderstukken_2003_t_m_2009/2 - nog steeds op uitvoering.

U kunt mij bellen op 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Info: http://www.linkedin.com/profile/view?id=35234823&trk=tab_pro

Geachte heer de Jonge,

Uit de Stadskrant d.d. 23 september 2015 (http://www.rotterdam.nl/Clusters/RSO/Document2015/Stadskrant/Hoek%20van%20Holland_wk%2039_web.pdf) heb ik begrepen dat u bent aangesteld als de nieuwe projectleider Oranjebonnen. U heeft een moeilijke opdracht. Uit het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar de integrale gebiedsontwikkelingen in het landelijk gebied van Hoek van Holland is gebleken dat er sprake is geweest van veel "gemodder in de polder". Maatschappelijk aanvaardbare oplossingen zijn niet dichterbij gebracht, maar steeds verderweg komen te liggen. Op uw schouders rust nu de zware taak om alsnog de ooit gestelde publieke doelen te realiseren en recht te doen aan de aanbeveling van het onderzoeksrapport van de Rekenkamer Rotterdam (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=211605/type=pdf/15bb2932_Raadsbesluit_Rekenkamerrapport_Gemodder_in_de_polder.pdf). Voorts wordt van u verwacht dat u recht zult doen aan de door de gemeenteraad van Rotterdam aangenomen motie inzake duurzame agrarische ontwikkelingen (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=218541/type=pdf/Duurzaam_gragrisch_in_ontwikkelgebied_Oranjebonnen.pdf).

Graag wil ik met u een gesprek voeren "stadslandbouw", "biologische landbouw" en "agrarisch natuurbeheer" in de Groenzone Maasmond en de te voeren strategie om tot een aanvaardbaar maatschappelijk resultaat te komen. Uit het dossier kunt u begrijpen dat ik in de Bonnenpolders reeds een verbreed en biologisch gecertificeerd landbouwbedrijf had. Een beschrijving hiervan vindt u bij het hoofdstuk "De Bedrijven" op de website van de Stichting de Bonnen (http://www.debonnen.nl/html/bedrijf_vreugdenhil.html) en een indruk hiervan vindt u bij diverse fotorubrieken op mijn persoonlijke Facebookaccount (https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil). Voor mijn bedrijf is in opdracht van de (deel)gemeente door een onafhankelijk adviesbureau in april 2006 een bedrijfsplan gemaakt in het kader van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. Dit bedrijfsplan is toen aangeboden aan de betrokken publieke en private partijen bij dit integrale gebiedsontwikkelingsproces. Uit dit bedrijfsplan bleek dat ik klaar was voor de door de overheid gewenste toekomst. Ik had geanticipeerd op de gewenste ontwikkelingen en geparticipeerd in het integrale gebiedsontwikkelingsproces. Bij dit alles had ik me duidelijk als een partner van de overheid opgesteld. Uit het dossier blijkt ook dat ik ooit een maatschappelijke bijdrage heb geleverd in het lokale bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland. Ik heb altijd gekozen voor een positieve -, constructieve - en coöperatieve houding jegens de overheid en niet geschroomd mijn maatschappelijke verantwoordelijkheid te nemen en een bijdrage te leveren aan de publieke zaak. Helaas is deze attitude me fataal geworden bij de uitvoering van het bestuurlijk vastgestelde Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen. Dit staat ook beschreven in het concept-evaluatierapport inzake deze gebiedsontwikkeling (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=114955/type=pdf/11gr1104_Van_de_heer_Vreugdenhil_het_gebiedsontwikkelingsplan__De_Bonnen__een_drama_in_ruim_10_jaar__evaluatierapport_van_de_Stichting_de_Bonnen_over_het_initiatief_om_te_komen_tot_een_integrale_visie_op_de_Bonnenpolders_te_Hoek_van_Holland.pdf). In april 2007 is dit bedrijfsplan opnieuw aangeboden, ditmaal onder de naam "De Hof van Vreugde" (http://www.ris.rotterdam.nl/cgi-bin/showdoc.cgi/action=view/id=114954/type=pdf/11gr1104f_Bijlage__Rapport__De_hof_van_Vreugde_.pdf). Dit bedrijfsplan - eventueel in aangepaste vorm - wacht nog steeds op uitvoering.

Helaas bleek het niet mogelijk om op een fatsoenlijke en respectvolle manier in contact te komen met de vorige projectleider Oranjebonnen. Hierdoor voelde ik mij als betrokken bewoner en ondernemer ernstig gekwetst. Dit gedrag van uw voorganger valt u echter niet aan te rekenen en graag wil ik met u als nieuwe projectleider Oranjebonnen dit vervelende verleden achter me laten en met een schone lei en vol positieve energie beginnen. Wederom steek ik mijn hand uit en opnieuw hoop ik dat deze niet wordt afgeslagen.

U kunt mij bellen op 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Info: https://nl.linkedin.com/pub/leen-vreugdenhil/b/972/633

Leen Vreugdenhil <leen.vreugdenhil@gmail.com> 12:28

Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 3 oktober 2015 12.28

Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNERING!

Geachte heer de Jonge,

Helaas moet ik u voor een derde maal een herinnering sturen. Ik heb geen foutmelding ontvangen noch een bericht dat u afwezig bent. Ik zal het op prijs stellen als u contact met mij wilt opnemen om een afspraak te maken om eens persoonlijk kennis te maken en een gesprek te voeren over de in onderstaand bericht vermelde onderwerpen.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 30 september 2015 20:51

Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNNERING!

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 28 september 2015 18:09
Onderwerp: Fwd: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>, Info rekenkamer <info@rekenkamer.rotterdam.nl>, info@ombudsman.rotterdam.nl

HERINNERING!

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **Leen Vreugdenhil** <leen.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 24 september 2015 14:02
Onderwerp: contact
Aan: b.dejonge@rotterdam.nl
Cc: Info de Bonnen <info@debonnen.nl>

ing. L.W. Vreugdenhil <lw.vreugdenhil@gmail.com> 3 mrt.

aan **info**, e.vandenakker

Geachte heer van den Akker,

Helaas heb ik tot op heden nog geen reactie van u mogen vernemen. Het is mij onduidelijk wat hier de reden voor is. Er was immers ook geen bericht van afwezigheid. Het zal op prijs worden gesteld als u alsnog mijn verzoek wilt beantwoorden. U kunt desgewenst ook contact opnemen met de voorzitter van de Stichting de Bonnen, de heer ing. A.H.M. Weterings. Zijn telefoonnummer is 06 - 51 11 35 44.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 25 februari 2016 17:14
Onderwerp: Fwd: contact

Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Helaas moet ik u herinneren aan het eerder verzonden verzoek om een gesprek. Mijn e-mailadres is u bekend en mijn mobiele telefoonnummer is 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 22 februari 2016 15:31
Onderwerp: contact
Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Uit informatie blijkt dat u de nieuw aangestelde projectleider Oranjebonnen bent (http://www.rotterdam.nl/oranjebonnen). Bij deze wens ik u veel sterkte en wijsheid toe bij het vervullen van deze moeilijke taak.

Graag wil ik met u een gesprek voeren over de problemen die er zijn, de kansen die er liggen en de mogelijkheden die benut kunnen worden. Het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar de integrale gebiedsontwikkeling in onze polders heeft een viertal aanbevelingen opgeleverd. Er is hoop dat er een streep onder het vervelende verleden kan worden gezet en dat er uitvoering kan worden gegeven aan deze aanbevelingen. Een open houding en de bereidheid om te investeren in een goede relatie is daarbij cruciaal.

Graag verneem ik van u een tijdstip en een locatie om met elkaar kennis te maken.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

<u>Bijlage 28</u> **Afspraken met griffie**

Gemeente Rotterdam
Griffie

Onderwerp:
Klacht dhr. L.W. Vreugdenhil over raadsgriffie Rotterdam

Secretariaat:griffie

Bezoekadres:
Coolsingel 40, Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam
Internet: rotterdam.nl

Van: Rob Weststrate
Telefoon: 06 - 1041 9523
E-mail: r.weststrate@griffie.rotterdam.nl

Bijlage(n): 1

Ons kenmerk: 17gr692

Datum: 11 oktober 2017

Aan
mevrouw mr. A.M. Zwaneveld,
gemeentelijke Ombudsman
per e-mail: info@ombudsman.rotterdam.nl

Geachte mevrouw Zwaneveld,

Op uw schriftelijke verzoek van 26 juni 2017, 2019/mvdh/mp, geregistreerd onder 17gr507, heb ik de klacht van 4 mei 2017, voor zover deze klacht betrekking op de griffie heeft, van de heer L.W. Vreugdenhil in behandeling genomen. Met deze brief reageer ik tevens op uw herinnering van 4 oktober 2017, 2019/mdvh/mf, geregistreerd onder 17gr686.

De heer Vreugdenhil heeft in ons gesprek van 9 oktober jl. medegedeeld, dat hij tevreden is over wijze waarop zijn klacht over de griffie is behandeld. Bijgaand stuur ik de samenvatting van het gesprek dat op 26 juli jl. met hem is gevoerd. In dat gesprek zijn de volgende afspraken met de heer Vreugdenhil gemaakt:
- het anonimiseren van zijn brieven,
- het letten op het volledig publiceren van zijn brieven, inclusief bijlagen en
- het niet langer standaard adviseren zijn brieven voor kennisgeving aan te nemen.

Deze afspraken zijn door mij op 9 oktober jl. bevestigd.

De heer Vreugdenhil heeft u per e-mail van 10 oktober bericht dat het lijkt dat dit onderdeel van zijn klacht tot tevredenheid is opgelost.

Een afschrift van deze brief stuur ik aan de heer Vreugdenhil via lw.vreugdenhil.gmail.com.

Hoogachtend,

J.M. van Midden,

Samenvatting gesprek d.d. 26 juli 2017 tussen de heer ing. L.W. Vreugdenhil, klager, en R.D. Weststrate, klachtenbehandelaar.

Tijdstip en duur: vanaf 14.00 tot 14.55 uur

Plaats: kamer 133c stadhuis, Coolsingel 40 te Rotterdam

Onderwerp: Informele behandeling van de klacht van de heer ing. L.W. Vreugdenhil over de griffie van de gemeenteraad Rotterdam. De klacht is verwoord in de brief van 4 mei 2017 aan de gemeentelijke Ombudsman, die de klacht op 26 juni 2017 heeft doorgezonden aan de raadsgriffier de heer J.M. van Midden.

De heer Weststrate wijst er op dat, zoals eerder op 4 juli 2017 per e-mail bericht, dit gesprek onderdeel is van de informele behandeling van de klacht. Getracht wordt in overleg met de heer Vreugdenhil zijn klacht op te lossen. De klacht wordt als afgedaan beschouwd indien de heer Vreugdenhil tevreden is over de wijze waarop zijn klacht is afgedaan.

Het voorstel van een gecombineerde behandeling van zijn klachten over de griffie en het college van burgemeester en wethouders heeft de heer Vreugdenhil van de hand gewezen. Hij meent dat er een professionele afstand dient te zijn tussen de griffie en de projectleiding Oranjebonnen.

De heer Vreugdenhil zegt dat zijn klacht is gericht op:
- het niet anonimiseren van zijn brieven,
- het niet volledig publiceren van zijn brieven en weglaten van bijlagen en
- het standaard adviseren zijn brieven voor kennisgeving aan te nemen.

De Weststrate zegt dat zijn brieven voortaan worden geanonimiseerd. Tevens wijst de heer Weststrate wijst erop dat brieven van burgers volledig worden gepubliceerd. Alleen de naam en het adres van de afzender worden weggelaten. Weggevallen tekst en/of het ontbreken van bijlagen dient door de griffie te worden hersteld.

De heer Vreugdenhil verklaart het niet nodig te vinden om alle brieven sinds de aanvang van het project Oranjebonnen alsnog te anonimiseren, te complementeren en van inhoudelijk commentaar te voorzien. Wél vindt hij het belangrijk dat er een evaluatiemoment komt met een bespreking van de huidige stand van zaken van het project Oranjebonnen in relatie tot het raadsbesluit n.a.v. het rekenkamerrapport "Gemodder in de polder" en daarbij de beantwoording van de sindsdien gestelde schriftelijke vragen - inclusief zijn reactie daarop - te betrekken. Voor wat betreft de toekomst vertrouwt hij erop dat zijn brieven voortaan worden geanonimiseerd, volgens de daarvoor geldende richtlijnen volledig worden gepubliceerd en dat er een ontvangstbevestiging komt waarin een behandelwijze van de ingekomen brief wordt vermeld. Hij vertrouwt erop dat er een nieuw besluit komt waarin het besluit van januari 2007 wordt ingetrokken.

De heer Weststrate stelt zich voor dat de heer Vreugdenhil voortaan van de griffie een ontvangstbevestiging van zijn aan de gemeenteraad gerichte brieven ontvangt. In de ontvangstbevestiging wordt dan ook de behandelwijze van de ontvangen brief vermeld. Deze gedragslijn zal hij voorleggen aan de heer J.M. van Midden, griffier van de gemeenteraad Rotterdam.

De heer Vreugdenhil voelt zich uitgesloten van participatie omdat zijn brieven slechts voor kennisgeving worden aangenomen en hij geen inhoudelijke reacties ontvangt. De wijze waarop men hem als "querulant" heeft willen wegzetten, acht hij ongepast.
Hij vertrouwt erop dat het project Oranjebonnen spoedig na het zomerreces zal worden geagendeerd om te bespreken welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de aanvang van dit project, welke bestuurlijke instrumenten zijn ingezet om de afgesproken publieke doelen te behalen, welke strategie daarbij wordt gehanteerd en de wijze waarop uitwerking is gegeven aan het raadsbesluit van 23 april 2005 m.b.t. de conclusies en aanbevelingen van het rekenkamerrapport "Gemodder in de polder".

De heer Weststrate bespreekt met de heer J.M. van Midden de mogelijkheid van het geven van een schriftelijke reactie op zijn commentaar op de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport 'Gemodder in de polder' van de Rekenkamer Rotterdam. Dit zal ook met de betrokken ambtelijke cluster en burgemeester en wethouders dienen te worden overlegd.

Tijdens het gesprek is door de heer Weststrate aan de heer Vreugdenhil gevraagd ongeveer 5 zaken te noemen waarop hij een antwoord zou willen ontvangen, waardoor aan zijn klacht wordt tegemoetgekomen.
De heer Vreugdenhil heeft een 5-tal brieven toegestuurd waarvan hij stelt dat die brieven de essentie van zijn kritiek weergeven, t.w:
- Brief van 25 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (1)".
- Brief van 25 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (1)". (*Deze brief heeft een andere inhoud dan de hiervoor genoemde brief en is per e-mail aangekondigd als "Kendoe & de leugens van Eerdmans (2)"*).
- Brief van 26 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (3)".
- Brief van 2 juni 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (4)".
- Brief van 3 juni 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (5)".

De heer Vreugdenhil heeft op 24 augustus 2017 per e-mailbericht ingestemd met de samenvatting van dit gesprek.

27 juli /24 augustus 2017
R.D. Weststrate.

Bijlage 29 Klacht bij Gemeentelijke Ombudsman

Aan: Ombudsman Rotterdam,
t.a.v. mevr. mr. A.M. Zwaneveld,
Meent 106,
3011 JR Rotterdam

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: klacht over ontbreken bestuurlijke besluiten bij uitsluiting en anonimisering

Hoek van Holland, 4 mei 2017

Geachte mevrouw Zwaneveld,

In de maand maart 2017 heb ik in een aantal brieven aan de gemeenteraad van Rotterdam - te weten d.d. 12 maart 2017[1], d.d. 19 maart 2017[2], d.d. 21 maart 2017[3] en d.d. 23 maart 2017[4] - gevraagd om zich uit te spreken over de banvloek die ooit over mij is uitgesproken en de wijze waarop mijn anonimiteit wordt geschonden. Tot op heden heb ik geen reactie hierop mogen vernemen.

Uit de meest recente brieven blijkt dat zelfs officiële brieven en besluiten , krantenartikelen, etc. door de griffie worden geanonimiseerd. Het is volstrekt onduidelijk op welke richtlijnen dit is gebaseerd. Ook is er nog steeds geen sprake van opheffing van de uitsluiting van ondergetekende bij het integrale gebiedsontwikkelingsproces in de Oranjebonnen.

Bij deze richt ik mij dan ook tot u met een klacht over deze gemeentelijke handelswijze. Het zal op prijs worden gesteld als u duidelijkheid kunt krijgen over het bestuurlijke besluit om ondergetekende uit te sluiten van participatie bij de doorstart van het gebiedsontwikkelingsproces in onze polders en de richtlijnen om de brieven van ondergetekende (soms) te verminken door ze te scannen waardoor er voetnoten niet meer doorgelinkt kunnen worden en door daarbij essentiële informatie te wissen. Helaas heeft het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar het "**gemodder in de polder**"[5] daarin geen verandering kunnen brengen. Ondanks de aanbeveling te investeren in de relatie met publieke en private partijen die bij de ontwikkeling van onze polders betrokken zijn, is dat niet gebeurd v.w.b. het participeren van ondergetekende. De ambtelijke inzet is vooral gericht geweest op het verder marginaliseren. Zulks is in strijd met de Behoorlijkheidswijzer[6] en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur[7]. Het is ook in strijd met de Kendoe-principes[8] en het coalitieakkoord[9].

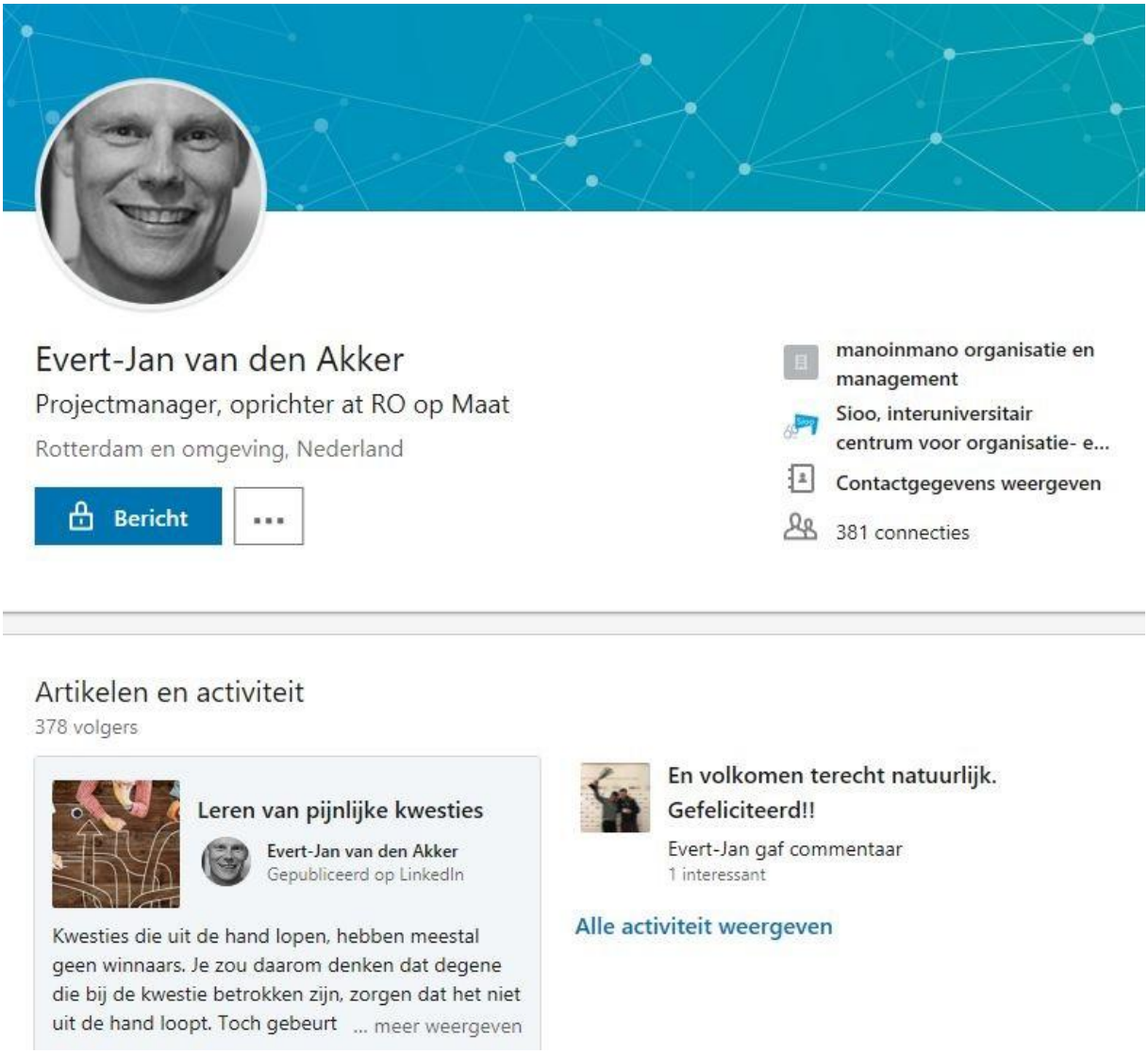
Eerder heeft u mij laten weten geen uitspraken te willen doen over het dossier Oranjebonnen zolang dit een punt van aandacht is in het bestuurlijk-politieke domein. Er werd door u verwacht dat er een reactie zou komen op mijn brieven aan de gemeenteraad en het college van B&W. Zulks is tot op heden niet het geval geweest.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlagen:
1. Lijst van brieven sinds de aanvang van het huidige project Oranjebonnen,
2. Raadsbesluit rekenkamerrapport "Gemodder in de polder".

<u>Bijlage 30</u> **Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker**

Aan: de volksvertegenwoordigers van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Oranjebonnen & ondermijning

Hoek van Holland, 28 juli 2019

Geacht volksvertegenwoordigers,

U behoort bekend te zijn met het begrip "ondermijnen"[1]. U weet dat "ondermijning"[2] een aspect kent waarbij iemands zakelijke en persoonlijke leven stelselmatig wordt ondergraven. U weet ook dat als dit mede vanuit de overheid gebeurt er sprake is van een "ondermijning" van het vertrouwen dat burgers, ondernemers, organisaties en instellingen in de overheid behoren te hebben. De overheid boet daarmee in aan gezag en geloofwaardigheid[3].

Als u de moeite heeft genomen kennis te nemen van de gebeurtenissen in de Bonnenpolder weet u dat hier al decennialang sprake is van een ondermijning van de agrarische bedrijven met een langdurig pachtcontract. De grootgrondbezitters in het gebied kunnen een forse winst behalen door van hen verlost te raken, zo heeft ook de Rekenkamer Rotterdam u gemeld[4].

2-5 pacht

In de Bonnenpolder is sprake van pachtcontracten tussen grootgrondbezitters en agrariërs. Daarom wordt kort stil gestaan bij wat pacht is en wat de belangrijkste vormen van pacht zijn. Wettelijk is er sprake van pacht als de ene partij (de verpachter) een onroerende zaak (gebouw en/of grond) aan een andere partij (de pachter) in gebruik geeft voor landbouw en waarvoor de pachter een tegenprestatie moet voldoen. Er zijn drie verschillende soorten pachtcontracten te onderscheiden: reguliere pacht, geliberaliseerde pacht en teeltpacht.

In dit onderzoek zijn reguliere en geliberaliseerde pacht aan de orde. Het belangrijkste verschil tussen beide is dat pachters met een regulier pachtcontract meer bescherming genieten dan pachters met een geliberaliseerd pachtcontract.[11] Geliberaliseerde pacht kan alleen worden toegepast op het verpachten van los land (land zonder boerderij). Reguliere pacht kan worden toegepast op alle mogelijke pachtobjecten; van los land tot een hoeve met land. Zoals gezegd geniet een pachter met een regulier pachtcontract meer bescherming van regelgeving. Hij kan zijn pacht niet zo maar kwijtraken als een verpachter zijn grond wil verkopen. Bij verkoop van grond verpacht in reguliere pacht is er sprake van een enorme waardedaling van rond de 40% van de vrije verkeerswaarde. Voor een verpachter die zijn gronden wil verkopen voor een ruimtelijke ontwikkeling is het hebben van reguliere pachters een nadeel. Wanneer een verpachter zijn gronden wil ontwikkelen, verkopen of iets dergelijks, zal hij de gronden in geliberaliseerde pacht willen uitgeven. De geliberaliseerde pacht is een vrije pachtvorm waarbij de prijs indien de pachtduur zes jaar of korter is vrij overeengekomen kan worden. Vaak betekent dit dat er een hogere prijs bedongen kan worden dan in reguliere pacht. Geliberaliseerde pachtcontracten hebben een einddatum en kunnen een onbeperkt aantal malen opnieuw worden aangegaan.

---

[1] https://www.encyclo.nl/begrip/ondermijnen
[2] https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ondermijning
[3] http://anw.inl.nl/article/geloofwaardigheid
[4] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/2047279/2/14bb6136_Onderzoeksrapport__Gemodder_in_de_polder__onderzoek_naar_gebiedsontwikkeling_Oranjebuitenpolder_en_Bonnenpolder_

De gebeurtenissen in de Bonnenpolder laten zien hoe er bestuurlijk bewust werd verzaakt om het handhavingsinstrument adequaat te gebruiken. Vóór 1990 was er immers al sprake van wat nu “stadslandbouw” wordt genoemd, een verbredingsactiviteit waarbij de op het eigen bedrijf voortgebrachte producten direct aan de consument werden verkocht. Uiteindelijk was het noodzakelijk om een lange bestuursrechtelijke procedure te doorlopen om handhaving af te kunnen dwingen. In 1990 werd daartoe verzocht en vervolgens deed men alsof er van een adequate handhaving sprake was (***bijlage 1***) waardoor uiteindelijk een bestuursrechtelijke procedure noodzakelijk was. De factor “tijd” werd daarbij gebruikt om het uitputtingsproces te bevorderen. Zelfs na de uitspraak van de Raad van State (***bijlage 2***) bleek men nog naar argumenten te zoeken om aan haar bestuurlijke plicht te ontsnappen. Nadat de gemeente ´s-Gravenzande was opgegaan in de gemeente Westland en er een nieuwe ambtelijke leiding en een nieuwe wethouder Ruimtelijke Ordening was gekomen werd er daadwerkelijk een einde gemaakt aan deze ondermijnende activiteit (***bijlage 3***). Deze casus toont ook aan hoe funest een zieke bestuurs- en organisatiecultuur bij een overheid kan zijn. Daarbij verschool de gemeente Rotterdam zich achter de gemeentelijke autonomie van de buurgemeente, maar daarmee werd ontkend dat er allerlei bestuurlijke en ambtelijke overleggen plaatsvinden over grensoverschrijdend beleid. Het gedogen van een illegale situatie in gemeente A kan immers van invloed zijn op het beleid van buurgemeente B. Het was voldoende bekend welke schade werd aangericht bij mijn bedrijfsvoering door “een oogje dicht te knijpen”. Dit was ook bij de provinciale overheid bekend die mij adviseerde (***bijlage 4***) een bestuursrechtelijke procedure te beginnen. Met pseudo-argumenten en drogredenen probeerde men een lethargische houding te rechtvaardigen waarmee enerzijds een partij werd bevoordeeld zonder dat duidelijk was welk publiek doel hiermee werd gediend en anderzijds iemand veel “**ellende**”[5] werd bezorgd. Niets doen is ter ondermijning van iemands positie immers ook een bestuurlijke keuze.

In het jaar 2000 werd de Stichting de Bonnen opgericht. De agrarische ondernemers in de Bonnenpolders realiseerden zich niet alleen welke kansen en mogelijkheden er waren, maar ook welke de zwakten en bedreigingen waren van dit gebied.

BEDREIGINGEN

- **Planologische bedreigingen:**

  De stichting Het Zuidhollands Landschap heeft met het verschijnen van de nota "De Hollandse Hoek" reeds haar toekomstvisie voor dit gebied weergegeven. De gemeente Rotterdam spreekt in haar ontwerp-structuurplan "Rotterdam 2010" over de transformatie van de Bonnen in een waterrijk natuurpark.
  In het kader van de Ecologische Hoofdstructuur zijn sommige percelen van de Bonnen reeds aangewezen als reservaatsgronden, welke op termijn verworven kunnen worden door het Zuidhollands Landschap. Het mag niet uitgesloten worden geacht als t.z.t. meer gronden hiervoor worden aangewezen.
  Diverse overheden pleiten voor een doorsnijding van het gebied met een tweede ontsluitingsweg naar Hoek van Holland. Het composteringsbedrijf wenst grenzend aan de Bonnen een grond- en slibbank aan te leggen, de Oranjebuitenpolder blijkt een natuur- en recreatiegebied te moeten worden, het Hoogheemraadschap van Delfland wil het Oranjekanaal verbreden en op het land van Henk van der Drift wil een ontwikkelaar een toeristisch pretpark aanleggen.
  Een nadere uitwerking van al deze plannen vindt u onder ons hoofdstuk ruimtelijke plannen.
  Deze accumulatie van plannen zorgt voor een situatie waarbij grondspeculanten hun handen vrij willen houden en daarmee voor verloedering en verpaupering van het gebied.

- **Juridische bedreigingen:**

  De grootste bedreiging hierbij vormt de aantasting van het pachtrecht. Terwijl de grond in onverpachte staat op fl. 80.000,-/hectare (prijspeil 2000) wordt getaxeerd, heeft deze in verpachte staat slechts een waarde van 60 % hiervan. Dit betekent een waardeverschil van plusminus fl. 30.000,-/hectare. De rentmeester van de Erven van Rijckevorsel, dhr. C.W.J. Baron de Weichs de Wenne, heeft reeds aangegeven op termijn de gronden pachtvrij te willen krijgen. Deze rentmeester is bestuurslid bij de Federatie Particulier Grondbezit, bestuurslid van de Kastelenstichting Limburg en ook werkzaam bij het Gerechtshof te Arnhem, waar ook de Centrale Grondkamer en Pachtkamer is gehuisvest. Dit pachtvrij krijgen gebeurt dan niet door het afkopen van de pachtrechten en het uitkopen van de pachtersinvesteringen om de ondernemers de kans te geven elders een nieuw bestaan op te bouwen, maar middels een sluipend proces waarbij men zal zoeken naar argumenten om de pachtovereenkomsten te ontbinden. Daarbij tracht men ook de pachters het perspectief van opvolging te ontnemen. Het rentmeesterskantoor " 't Schoutenhuijs" van een andere grondbezitter, dhr. N.J. van Heijst, heeft de bezittingen merendeels al pachtvrij en deze gronden worden dan ook momenteel in tijdelijke pacht uitgegeven. Op deze wijze kan men het dubbele vragen van grond met een langdurig pachtcontract. Natuurlijk betekent dit niet alleen een ernstige aantasting van de rechtszekerheid, maar ook van de inkomensvorming van de pachters.

- **Economische bedreigingen:**

  De globalisering van de landbouw en het wegvallen van ondersteunende maatregelen zal er toe leiden dat men in toenemende mate geconfronteerd zal worden met wereldmarktprijzen voor de diverse producten, terwijl de kostprijs per eenheid product in dit gedeelte van West-Europa nu eenmaal fors hoger ligt door de factoren grond, arbeid en kapitaal. Daarnaast veroorzaken de strenge eisen t.a.v. milieu en kwaliteit ook een verhoging van de kostprijs, welke ons in een ongunstige concurrentiepositie brengt t.o.v. andere productiegebieden.

- **Klimatologische bedreigingen:**

  De Bonnen ligt enige kilometers uit de kust. Bij wijziging van de klimatologische omstandigheden zal men in de toekomst meer geconfronteerd worden met warme zomers en zachte winters, waarbij men in het najaar extreme hoeveelheden neerslag in een korte periode krijgt te verwerken door een nog warme Noordzee. De jaren 1998, 1999 en 2000 vormden wellicht al een vooraankondiging van deze veranderingen. Natuurlijk heeft dit consequenties voor de lengte van het groeiseizoen, de te telen gewassen, de ontwatering en de bewerking van de gronden. De agrarische ondernemers zullen hierop moeten anticiperen en investeren.

- **Milieu-hygiënische bedreigingen:**

  Ofschoon de landbouw zelf aan allerlei voorschriften van milieu-hygiënische aard dient te voldoen, kan men door externe invloeden toch geconfronteerd worden door een aanslag op de kwaliteit van de voedselproductie. In het verleden is er sprake geweest van schade aan de spruitkool vanuit het industriegebied bij Antwerpen, de dioxine-uitstoot van de A.V.R. is rakelings langs de Bonnen gegaan en bij de ramp met Tsjernobyl moest ook hier het vee wee op stal. Er is overlast geweest van tapioca en erts van de overslagbedrijven op de Maasvlakte. Ofschoon men zich na Tsjernobyl mag afvragen waar men ter wereld veilig voedsel kan produceren, brengt de concentratie van industriële activiteit op Europoort en Maasvlakte met een overheersend zuidwestenwind een verhoogd risico met zich mee.

[5] https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil/media_set?set=a.211660495524810&type=3

Er werden pogingen ondernomen om tot een integrale gebiedsvisie te komen. Helaas was er daarbij sprake van een negatieve ambtelijke basishouding bij zowel de gemeentelijke – alsook de provinciale overheid (***bijlage 6***). Het was onduidelijk waarop deze houding was gebaseerd. Uiteindelijk werd dit initiatief overgenomen middels een unaniem aangenomen motie door de deelgemeente Hoek van Holland overgenomen (***bijlage 7***). De verantwoordelijkheid voor een correcte en tijdige uitvoering hiervan lag nu bij het dagelijks bestuur van deze overheidslaag. De factor "tijd" werd vervolgens weer ingezet om dit proces te vertragen. In plaats van het tweede kwartaal van 2004 werd er nu pas in het derde kwartaal van 2006 een besluit over de toekomst van onze polders genomen (***bijlage 8***). Dit besluit werd vervolgens niet uitgevoerd. Het hele doorlopen traject - waarbij de wensen van de Erven van Rijckevorsel volledig werden gehonoreerd (***bijlage 9***) - bleek een poging geweest te zijn om "*tijd te kopen*" en ons op het verkeerde been te zetten. Maatschappelijk aanvaardbare oplossingen voor onze polders werden niet dichterbij gebracht en wij werden met extra problemen achtergelaten, terwijl juist wij ons als partner van de overheid hadden opgesteld. Deze ondermijning van onze positie werd door diezelfde overheid als gebiedsregisseur gewoon getolereerd. Het betekende erg veel "**narigheid**"[6] en het tekende een tamelijk respectloos en gewetenloos handelen jegens mensen die met hun bedrijfsvoering graag een bijdrage hadden geleverd aan de gestelde publieke doelen. Het ooit unaniem verworpen autonome scenario werd alsnog werkelijkheid. Niets doen is immers ter ondermijning van iemands positie ook een bestuurlijke keuze.

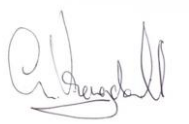
Parallel aan dit alles hoe er door de lokale overheid een faciliterende rol werd gespeeld bij de uitgifte van gemeentelijke landbouwgrond. Met dit bestuurlijke instrument kunnen immers de gewenste publieke doelen worden bereikt (***bijlage 10***). Bestuurlijk was men niet in staat om de ambtelijke weerstand van het machtige gemeentelijke vastgoedbedrijf te breken. Helaas is tot op heden vooral de ambtelijke gunfactor van belang en wordt er met een dubbele moraal en argumentatieve willekeur een onderbouwing gevonden voor de ambtelijke keuze. Zo had men in het jaar 1990 al kennis van de ondermijnende werking van het onderverpachten van een gemeentelijk perceel op de hoek van de Haakweg en Bonnenweg (***bijlage 11 + 12***). Met een satanisch genoegen werd aan deze destructieve kracht – tegen wie toen reeds een verzoek om handhaving was ingediend – een echt pachtcontract aangeboden om hem een legitimatie te verschaffen van een legale bedrijfsvoering. De ambtenaar Remco Roosendaal[7] (***bijlage 13***) was voor dit bedenkelijke spel verantwoordelijk en dit alles werd bestuurlijk getolereerd.
De ondermijnende effecten van dit ambtelijke handelen zijn voor een ieder die kennis heeft van het landelijk gebied in Hoek van Holland duidelijk, maar hebben op het stadhuis aan de Coolsingel geen prioriteit. Ofschoon het duidelijk is dat hiermee geen publiek doel wordt gediend, wenst men deze overheidsfunctionaris in bescherming te nemen. Hiermee wordt vooral onverschilligheid jegens de meest betrokken burgers en ondernemers gedemonstreerd. Met deze ondermijning zijn de belangen van de Erven van Rijckevorsel gediend en de actuele situatie laat zien waartoe dit geleid heeft. Iemand die in 1990 nog illegaal in het gebied kwam, wordt nu door de Erven van Rijckevorsel ter verdere destructie gebruikt. De illegaliteit vindt nu plaats op en rond het perceel Bonnenweg 50 (***bijlage 14***) en wederom is er van adequate handhaving geen sprake. Passiviteit is ter ondermijning immers een bestuurlijke keuze.

[6] https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil/media_set?set=a.211705992186927&type=3
[7] https://www.linkedin.com/in/remco-roosendaal-b79680129/

Met deze bestuurlijke houding schoffeert men een ieder die wél binnen de wettelijke kaders zijn of haar bedrijf probeert te exploiteren. De gebeurtenissen in onze polder gedurende de afgelopen decennia hebben duidelijk gemaakt dat opleiding, vakmanschap, ondernemerschap en maatschappelijke opstelling geen relevante succesfactoren zijn als men te maken heeft met een onbetrouwbare overheid. Met het faciliteren van ondermijnende krachten – en dat kan ook gebeuren door "een oogje dicht te knijpen" – heeft men het private belang van de Erven van Rijckevorsel gediend en niet het publieke belang dat men behoort te dienen. Dit alles wordt zorgvuldig gemaskeerd, maar de feiten liegen niet. Met dit handelen heeft men de gewenste duurzame landbouw (***bijlage 15***) ook geen stap dichterbij gebracht in het huidige project Oranjebonnen. Ook nu wordt de factor "tijd" nog steeds gebruikt in de hoop dat ook de laatste agrarische ondernemer met een langdurig pachtcontract van de Erven van Rijckevorsel het uiteindelijk zal opgeven. Vervolgens wil men deze partij een forse meerwaarde[8] gunnen voor hun agrarische vastgoedbezit in en rond de Bonnenpolders (***bijlage 16***). Ook hiermee is de overheid verantwoordelijk voor een prijsopdrijvend effect bij agrarisch vastgoed en daarmee een financieel probleem[9] bij toekomstige ontwikkelingen in het landelijk gebied. Zulks is ook gebeurd met het splitsen[10] van bestemmingsplannen. Om dit spel goed te begeleiden heeft men ditmaal een externe kracht ingehuurd (***bijlage 17***) die ook de instructies heeft om niet te reageren op mijn verzoek om contact (***bijlage 18***). Met dit laatste wordt vooral een gebrekkig ontwikkelde gewetensfunctie en het gemis van de elementaire beginselen van goed fatsoen geïllustreerd. U bent hierover geïnformeerd en heeft dit acceptabel gevonden.

Achtereenvolgende bestuurders hebben vertrouwd op de juistheid van de ambtelijke adviezen. Achtereenvolgende coalities hebben steun gegeven aan hun wethouder. Iedere afzonderlijke gebeurtenis werd als een incident beschouwd, maar het patroon is na bijna 30 jaar duidelijk. De actuele situatie in onze polders laat zien waartoe dit geleid heeft. Met dit handelen heeft men niet alleen onze positie ondermijnd, maar ook de geloofwaardigheid van de overheid. Het laat zien wat de ultieme consequenties kunnen zijn als men waarde toekent aan de voorgewende ambtelijke deskundigheid. Het laat voorts zien wat de waarde is van bestuurlijk uitgesproken intenties, bestuurlijk gewekte verwachtingen, bestuurlijke afspraken, bestuurlijke toezeggingen en bestuurlijke besluiten. Als volksvertegenwoordigers vindt u waarheidsvinding op dit dossier kennelijk van ondergeschikt belang en heeft u verzuimd uw taakstellende - en controlerende rol correct te vervullen. Met deze houding ondermijnt u het vertrouwen dat ondernemers en burgers in onze democratie moeten kunnen hebben. Passiviteit is immers een keuze. Uw keuze wordt door ons ten zeerste betreurd.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

[8] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7282626/1/s19bb000903_3_43459_tds
[9] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7257616/1/s19bb000748_2_30169_tds
[10] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7253557/1/s19bb000687_1_59050_tds

Bijlagen:

1. Brief gemeente ´s-Gravenzande, 4 februari 1991;
2. Uitspraak Raad van State, 27 april 2001;
3. Aanschrijving gemeente Westland, 28 april 2005;
4. Brief Provincie Zuid-Holland, 31 juli 1995;
5. Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel, 5 juli 1990;
6. Voorbeeld correspondentie inzake “groene subsidie”;
7. Motie deelgemeente Hoek van Holland, 20 november 2003;
8. Besluit Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, 21 september 2006;
9. Besluit ontwikkelingsscenario de Bonnen; 21 december 2005;
10. Uitgiftebeleid gemeentelijk agrarisch vastgoed; januari 2004;
11. Verzoek naleving Pachtwet en pachtcontract, 11 november 1990;
12. Brief inzake medewerker Remco Roosendaal, 3 april 1990;
13. Linkedinprofiel Remco Roosendaal;
14. Illegaliteit op en rondom het perceel Bonnenweg 50;
15. Motie duurzame landbouw, 23 april 2015;
16. Aankoopprijs agrarisch vastgoed Erven van Rijckevorsel;
17. Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker;
18. Verzoek om contact met projectleider Oranjebonnen.

c.c.:

- ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- Gebiedscommissie Hoek van Holland,
- bestuur LTO-Noord,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- bestuur Midden Delfland Vereniging,
- actiegroep “Zorgen om de Bonnen”,
- gemeenteraad Westland,
- gemeenteraad Maassluis,
- gemeenteraad Midden-Delfland.

<u>Bijlage 1</u> **Brief gemeente ´s-Gravenzande, 4 februari 1991**

's-GRAVENZANDE

Aan de heer ing. L.W. Vreugdenhil,
Bonnenweg 50,
3151 XA HOEK VAN HOLLAND

's-GRAVENZANDE 4 februari 1991

ONS KENMERK WROM/PP/1215 e.a.
BIJLAGEN --
UW BRIEF VAN 28 juni 1990 e.a.
UW KENMERK --
ONDERWERP Gebruik loods Maasdijk 53
voor detailhandelactiviteiten.

VERZONDEN

Geachte heer,

Diverse malen heeft u ons schriftelijk benaderd omtrent het gebruik van een loods, gelegen op het perceel grond, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenzande, sectie L, nr. 5123, plaatselijk bekend Maasdijk 53.
Vanuit genoemde loods worden door de eigenaar, de heer J. Boers, verkoopactiviteiten (detaillhandel) gepleegd.
De grond waarop de loods staat heeft ingevolge de bestemmingsplannen "Landelijk Gebied" en "Plan in Hoofdzaak" de bestemming "agrarische doeleinden". Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor de bedrijfsvoering van agrarische bedrijven. Daarnaast is het verboden onbebouwde gronden en bouwwerken te gebruiken op een wijze of een doel strijdig met de in het bestemmingsplan aan de grond gegeven bestemming en met de daarbij opgenomen voorschriften. Gelet op het hiervoor vermelde zijn detailhandel activiteiten is strijd met de bestemming en ongewenst. Alleen produkten die een agrariër zelf teelt mogen worden verkocht.

Aangezien een groot deel van de door de heer Boers aangeboden produkten niet in Nederland en niet door hem worden geteeld hebben wij hem bij brief van 1 februari 1991 aangeschreven de verkoop van niet door hem zelf geteelde aardappels, groenten, fruit, planten en eieren te staken.
Wij menen u met het bovenstaande voldoende te hebben geinformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van 's-Gravenzande,
de secretaris, de burgemeester,

mr. G. Koorevaar mr. J.H. Ekkers

ONS TELEFOONNUMMER
IS PER 5 JULI 1990
(01748) - 30123
FAX NR (01748) - 18541

POSTREKENING 35942
BEZOEKADRES VAN CEESSTRAAT 1 2691 BE
CORRESPONDENTIE-ADRES POSTBUS 207 2690 AE

<u>Bijlage 2</u> **Uitspraak Raad van State, 27 april 2001**

Raad van State

200000667/1.
Datum uitspraak: 27 april 2001

AFDELING
BESTUURSRECHTSPRAAK

Uitspraak op het hoger beroep van:

J. Broers, wonend te 's-Gravenzande,
appellant,

tegen de uitspraak van de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage van 6 januari 2000 in het geding tussen:

ing. L.W. Vreugdenhil, wonend te Hoek van Holland

en

burgemeester en wethouders van 's-Gravenzande.

Toepassing van artikel 107 (schorsing/voorlopige voorziening) wordt verzocht ten aanzien van het besluit van verweerders van 15 juli 1991, betreffende ongegrondverklaring van het bezwaarschrift van verzoeker gericht tegen het besluit van verweerders van 1 februari 1991, waarbij verzoeker onder aanzegging van bestuursdwang is aangeschreven het gebruik van de loods op het perceel, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenzande, sectie L, no. 5123, ten behoeve van de verkoop van niet zelf geteelde produkten te staken.

Openbare behandeling van dit verzoek heeft plaatsgevonden op 18 oktober 1991.

In rechte:

Ingevolge artikel 107 van de Wet op de Raad van State dient te worden nagegaan, of de uitvoering van het besluit van verweerders voor verzoeker een onevenredig nadeel met zich zou brengen in verhouding tot het door een onmiddellijke uitvoering van bedoeld besluit te dienen belang.

Voor zover deze toetsing meebrengt dat het geschil in de bodem-procedure wordt beoordeeld, heeft Ons oordeel daaromtrent een voorlopig karakter en is dat niet bindend voor de beslissing in die procedure.

Ingevolge het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Landelijk Gebied" van de gemeente 's-Gravenzande heeft het betrokken perceel de bestemming "agrarische doeleinden (A)". Ingevolge artikel 7, eerste lid, van dat bestemmingsplan zijn gronden met deze bestemming bestemd voor de bedrijfsvoering van de in de planvoorschriften nader aangeduide agrarische bedrijven. Ingevolge artikel 24, eerste lid, van het bestemmingsplan is het verboden onbebouwde gronden en bouwwerken te gebruiken op een wijze of tot een doel strijdig met de in het bestemmingsplan of het wijzigings-/uitvoeringsplan van burgemeester en wethouders aan de grond gegeven bestemming en met de daarbij opgenomen voorschriften.

3. Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

Recht doende in naam der Koningin:

I. bevestigt de aangevallen uitspraak;
II. veroordeelt burgemeester en wethouders van 's-Gravenzande in de door ing. L.W. Vreugdenhil in verband met de behandeling van het hoger beroep gemaakte proceskosten tot een bedrag van f 710,--, dat geheel is toe te rekenen aan door een derde beroepsmatig verleende rechtsbijstand; het bedrag dient door de gemeente 's-Gravenzande aan hem te worden betaald.

Aldus vastgesteld door mr. J.J.R. Bakker, Voorzitter, en mr. P.A. Offers en mr. M.G.J. Parkins-de Vin, Leden, in tegenwoordigheid van mr. D. Haan, ambtenaar van Staat.

w.g. Bakker
Voorzitter

w.g. Haan
ambtenaar van Staat

Uitgesproken in het openbaar op 27 april 2001

27.
Verzonden: 27 APR. 2001

Voor eensluidend afschrift,
de Secretaris van de Raad van State,
voor deze,

Bijlage 3 **Aanschrijving gemeente Westland**

GEMEENTE WESTLAND

Postadres:
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK
Bezoekadres:
Choorstraat 41
2681 AP MONSTER
T (0174) 673 673
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

De heer ing. L.W. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA Hoek van Holland

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
27-04-2005	24-01-2005		EdV/ 05-9172	2

CONTACTPERSOON	AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER
E de Vilder	VHB/Beleid	(0174) 672 123

ONDERWERP
Verzoek om handhaving

DATUM VERZONDEN
28 APR 2005

Geachte heer Vreugdenhil,

Bij brief van 24 januari 2005, ingekomen 25 januari 2005, hebt u een verzoek om handhaving ingediend ter zake van vermeende overtredingen op het perceel Maasdijk 53 te 's-Gravenzande. Dienaangaande treft u aan twee vooraankondigingen last onder dwangsom die per gelijke post aan de heer J. Boers zijn verzonden.

Wij stellen u op grond van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht in de gelegenheid uw zienswijze ter zake kenbaar te maken. U kunt uw zienswijze binnen vier weken mondeling of schriftelijk aan ons kenbaar maken. Indien u uw zienswijze mondeling wilt geven, dan kunt u contact opnemen met de heer E. de Vilder. Hij is woensdag, donderdag en vrijdag bereikbaar op 0174 - 672123. U kunt ook schriftelijk reageren. Onze adresgegevens staan in het briefhoofd vermeld.

Wij vertrouwen erop u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
namens hen,
hoofd afdeling Veiligheid, Handhaving & Brandweerzorg,

P.C.J. Neuteboom

GEMEENTE WESTLAND

Postadres:
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK
Bezoekadres:
Choorstraat 41
2681 AP MONSTER
T (0174) 673 673
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

De heer J. Boers
Maasdijk 53
2691 PB 's-Gravenzande

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
27-04-2005			EdV/ 05-9166	-

CONTACTPERSOON	AFDELING/TEAM	DOORKIESNUMMER
E de Vilder	VHB/Beleid	(0174) 672 123

ONDERWERP
Vooraankondiging last onder dwangsom
(verkoop van aardappelen)

DATUM VERZONDEN
28 APR 2005

Geachte heer Boers,

In 2004 en begin 2005 hebben toezichthouders van onze gemeente regelmatig een bezoek gebracht aan uw perceel aan de Maasdijk 53 te 's-Gravenzande, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenzande, sectie L, nummer 5123. Het doel van deze controles was na te gaan of en zo ja, in welke mate, u op genoemd perceel aardappelen aan particulieren te koop aanbiedt. Anderzijds zijn de bezoeken een uitvloeisel van het verzoek om handhaving dat op 25 januari 2005 bij ons is ingediend, terzake van vermeende verkoop van niet zelf geteelde aardappelen aan particulieren. Op 23 februari 2005 hebt u ter zake een gesprek gehad met de heren E. Scholten en E. de Vilder van onze gemeente.

Detailhandel eigen teelt

Op grond van het ter plaatse geldende bestemmingsplan "Buitengebied" is detailhandel in eigen teelt op uw perceel aan de Maasdijk 53 te 's-Gravenzande toegestaan, indien en voor zover deze activiteit als normaal en ondergeschikt bestanddeel van de totale bedrijfsvoering kan worden aangemerkt. Gelet op de uitspraak van de rechtbank 's-Gravenhage van 6 januari 2000 en de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak Raad van State d.d. 27 april 2001, is hiervan sprake als de afzet van eigen geteelde producten aan particulieren minder bedraagt dan 10% van de reguliere afzet.

Uit de controles – die onaangekondigd, op verschillende momenten van de dag en zowel op doordeweekse dagen als in het weekend hebben plaatsgevonden – is naar voren gekomen dat op het bedoelde perceel aardappelen aan particulieren worden aangeboden. De verkoop heeft niet de uitstraling van een winkel. De te verkoop aangeboden aardappelen betroffen onder meer Bildtstar.

Naar aanleiding van het overleg van 23 februari 2005 hebt u twee facturen overgelegd van geleverd pootgoed. Uit deze facturen blijkt, dat in 2003 pootgoed aan u is geleverd van het soort Frieslander, Doré en Bildtstar. Tevens hebt u een verklaring van MEKO Administraties d.d. 4 maart 2005 overgelegd, waaruit valt af te leiden dat in 2004 de afzet van eigen geteelde aardappelen aan particulieren beduidend minder bedraagt dan 10% van de reguliere afzet.

Meerdere malen hebben wij aan u kenbaar gemaakt, dat aan de verklaring van Meko Administraties onvoldoende rechtskracht toekomt. Wij hebben dan ook verzocht om een accountantsverklaring, waarin wordt bevestigd dat in 2004 alleen eigen geteelde producten aan particulieren zijn verkocht en dat de afzet van eigen geteelde producten aan particulieren in 2004 minder bedraagt dan 10% van de reguliere afzet. Ondanks eerdere mededelingen van uw kant dat wij op korte termijn de accountantsverklaring tegemoet kunnen zien, hebben wij tot op heden geen accountantsverklaring ontvangen.

Gelet op het voorgaande concluderen wij dat onvoldoende aannemelijk is dat de omvang van de rechtstreekse afzet aan particulieren duidelijk ondergeschikt is aan de omvang van de andere afzetten. Dit impliceert dat wij de verkoop aan particulieren niet kunnen kwalificeren als een normaal en ondergeschikt bestanddeel van de totale bedrijfsuitoefening, waardoor er sprake is van overtreding van het gebruiksverbod van het ter plaatse geldende bestemmingsplan (artikel 27, eerste lid).

Legalisering

Wij hebben onderzocht of legalisering van de geconstateerde overtreding in de rede ligt. Dit is niet het geval. Wij verwijzen daarbij kortheidshalve naar het besluit van het college van burgemeester en wethouders van de voormalige gemeente 's-Gravenzande d.d. 15 april 2002, waarbij de medewerking is geweigerd voor een bestemmingswijziging van uw perceel van "Agrarische doeleinden" in "Detailhandel". Het gemeentelijke beleid waarop deze beslissing is gebaseerd, is nog onverkort van kracht. Gelet hierop komt de overtreding niet voor legalisatie in aanmerking.

Belangenafweging

Op grond van de huidige rechtspraak zijn wij, behoudens bijzondere omstandigheden, niet enkel bevoegd maar zelfs in de regel verplicht om tot handhaving over te gaan. Tegenover uw (financiële) belang, staan de belangen die zijn gediend bij handhaving van de van toepassing zijnde rechtsnormen. Het niet handhaven van deze overtreding tast de rechtszekerheid aan en zou ertoe leiden dat de met het bestemmingsplan beoogde doelen onvoldoende worden beschermd. Bovendien moet worden voorkomen dat er ongewenste precedentwerking optreedt. Op grond hiervan zijn wij van oordeel dat het algemeen belang dient te prevaleren. Na afweging van alle relevante belangen is ons voorts niet gebleken dat er bijzondere omstandigheden bestaan die ons van het toepassen van een bestuursrechtelijke sanctie moeten doen afzien.

Voornemen last onder dwangsom

Wij zijn voornemens u te gelasten uw detailhandelsactiviteiten op het perceel aan de Maasdijk 53 te 's-Gravenzande te beperken tot de verkoop van eigen geteelde producten en/of de omvang van de verkoop van eigen geteelde producten terug te brengen tot een niveau dat sprake is van een normale en ondergeschikt bestanddeel van de totale bedrijfsvoering. Dat betekent dat u de afzet van eigen geteelde producten aan particulieren voor het boekjaar 2005 aantoonbaar moet beperken tot maximaal 10% van de reguliere afzet.

Wij zijn voornemens te bepalen dat u met onmiddellijke ingang aan de gestelde last moet voldoen. Indien blijkt dat in 2005 andere dan eigen geteelde producten aan particulieren zijn verkocht en/of de afzet van eigen geteelde producten aan particulieren meer bedraagt dan 10% van de reguliere afzet, dan verbeurt u een dwangsom van ineens € 15.000,00.

De bevoegdheid voor het opleggen van een last onder dwangsom steunt op artikel 125 van de Gemeentewet, in relatie met artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht.

Inbrengen zienswijze

Voordat wij hiertoe overgaan, stellen wij u, op grond van artikel 4:8 van de Awb, in de gelegenheid uw zienswijze op dit voornemen kenbaar te maken. U kunt uw zienswijze binnen vier weken mondeling of schriftelijk aan ons kenbaar maken. Indien u uw zienswijze mondeling wilt geven, dan kunt u contact opnemen met de heer E. de Vilder. Hij is woensdag, donderdag en vrijdag bereikbaar op 0174 - 672123. U kunt ook schriftelijk reageren. Onze adresgegevens staan in het briefhoofd vermeld.

Een afschrift van deze brief sturen wij per gelijke post aan de verzoeker om handhaving, de heer ing. L.W. Vreugdenhil.

Deze brief is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. U kunt hiertegen dan ook geen bezwaar maken.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
namens hen,
hoofd afdeling Veiligheid, Handhaving & Brandweerzorg,

P.C.J. Neuteboom

GEMEENTE WESTLAND

Postadres:
Postbus 150
2670 AD NAALDWIJK
Bezoekadres:
Choorstraat 41
2681 AP MONSTER
T (0174) 673 673
F (0174) 673 600
E info@gemeentewestland.nl
I www.gemeentewestland.nl

De heer J. Boers
Maasdijk 53
2691 PB 's-Gravenzande

DATUM	UW BRIEF	UW KENMERK	ONS KENMERK	BIJLAGE(N)
27-04-2005			EdV/05-9160	-

CONTACTPERSOON
E de Vilder

AFDELING/TEAM
VHB/Beleid

DOORKIESNUMMER
(0174) 672 123

ONDERWERP
Vooraankondiging last onder dwangsom (houden van vee)

DATUM VERZONDEN
28 APR 2005

Geachte heer Boers,

Op 3 maart 2005 heeft een toezichthouder van onze gemeente een bezoek gebracht aan uw perceel aan de Maasdijk 53 te 's-Gravenzande, kadastraal bekend gemeente 's-Gravenzande, sectie L, nummer 5123. De aanleiding voor het bezoek is gelegen in het verzoek om handhaving dat op 25 januari 2005 bij ons is ingediend, terzake van vermeende illegale stalling van vee.

Houden van vee
Tijdens de bedoelde controle is gebleken dat u in de op het perceel aan de Maasdijk 53 gelegen opstallen vee houdt. Tijdens de controle van 3 maart jl. zijn zes zoogkoeien, drie kalfjes en één stiertje aangetroffen. U hebt aangegeven, dat de zoogkoeien (dikbilkoeien) normaliter op een perceel in Schipluiden (gemeente Middel-Delfland) staan. Tijdens het afkalveren haalt u de zoogkoeien naar de locatie Maasdijk omdat het afkalveren niet op natuurlijke wijze kan verlopen. De dierenverblijven zijn ingericht als potstal. In het meest westelijke gelegen dierenverblijf zijn zeven boxen voor zoogkoeien aangebracht. Het oostelijk gelegen dierenverblijf is opgedeeld in twee boxen, waarin een aantal kalfjes en/of stiertjes kunnen worden ondergebracht.

Bij besluit van 25 februari 1992 is aan u een vergunning ingevolge de Hinderwet verleend voor het oprichten en in werking hebben van een agrarisch (gemengd) bedrijf, waar aardappelen, uien, groenten en fruit worden gesorteerd en opgeslagen. De gevraagde vergunning voor het houden van vee in de inrichting is bij dit besluit geweigerd. De opstallen, waarin het vee wordt gehouden, maken onderdeel uit van de inrichting.

Op grond van artikel 8.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer is het verboden zonder vergunning een inrichting op te richten, te veranderen of de werking daarvan te veranderen of in werking te hebben. Dit verbod geldt niet voor een inrichting die onder de werking valt van een Algemene Maatregel van Bestuur.

Wij stellen vast dat iedere verandering of uitbreiding van een vergunningplichtige inrichting – ook als het houden van vee een hobbymatig karakter zou hebben – vergunningplichtig is (zie uitspraak ABRvS van 7 juli 1994 Uden).

Voorts valt de inrichting niet onder de werkingssfeer van het Besluit akkerbouwbedrijven milieubeheer, het Besluit melkrundveehouderijen milieubeheer of enig andere geldende Algemene Maatregel van Bestuur. Op grond hiervan komen wij tot de conclusie dat de inrichting zonder toereikende vergunning in werking is, waardoor sprake is van overtreding van artikel 8.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer.

Legalisering

Wij hebben onderzocht of legalisering van de geconstateerde overtreding in de rede ligt. Dit is niet het geval. Zoals gezegd kan de inrichting niet onder de werkingssfeer van een geldende Algemene Maatregel van Bestuur worden gebracht. Daarnaast is beoordeeld of de overtreding door verlening van een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer kan worden gelegaliseerd. Op grond van de thans bekend zijnde feiten en omstandigheden is hier geen mogelijkheid toe. Dit betekent dat de geconstateerde overtreding niet kan worden gelegaliseerd.

Belangenafweging

Op grond van de huidige rechtspraak zijn wij, behoudens bijzondere omstandigheden, niet enkel bevoegd maar zelfs in de regel verplicht om tot handhaving over te gaan. Tegenover uw (financiële) belang, staan de belangen die zijn gediend bij handhaving van de van toepassing zijnde rechtsnormen. Het niet handhaven van deze overtreding tast de rechtszekerheid aan en zou ertoe leiden dat de met de milieuwetgeving beoogde doelen onvoldoende worden beschermd. Bovendien moet worden voorkomen dat er ongewenste precedentwerking optreedt. Op grond hiervan zijn wij van oordeel dat het algemeen belang dient te prevaleren. Na afweging van alle relevante belangen is ons voorts niet gebleken dat er bijzondere omstandigheden bestaan die ons van het toepassen van een bestuursrechtelijke sanctie moeten doen afzien.

Voornemen last onder dwangsom

Wij zijn voornemens u te gelasten het zonder toereikende milieuvergunning houden van vee in de inrichting aan de Maasdijk 53 te 's-Gravenzande te beëindigen en beëindigd te houden. Dat betekent dat u geen vee meer mag houden in de inrichting en dat de (vaste) mest en diervoerders uit de inrichting moeten worden verwijderd. De termijn waarbinnen u aan onze lastgeving moet voldoen willen wij bepalen op twaalf weken na verzending van het alsdan te nemen besluit.

Wanneer u niet (tijdig) aan de lastgeving voldoet, dan zult u een dwangsom verbeuren van € 1.000,00 per geconstateerde overtreding van de lastgeving met een maximum van € 15.000,00.

De bevoegdheid voor het opleggen van een last onder dwangsom steunt op artikel 125 van de Gemeentewet, in relatie met artikel 5:32 van de Algemene wet bestuursrecht.

Inbrengen zienswijze

Voordat wij hiertoe overgaan, stellen wij u, op grond van artikel 4:8 van de Awb, in de gelegenheid uw zienswijze op dit voornemen kenbaar te maken. U kunt uw zienswijze binnen vier weken mondeling of schriftelijk aan ons kenbaar maken. Indien u uw zienswijze mondeling wilt geven, dan kunt u contact opnemen met de heer E. de Vilder. Hij is woensdag, donderdag en vrijdag bereikbaar op 0174 - 672123. U kunt ook schriftelijk reageren. Onze adresgegevens staan in het briefhoofd vermeld.

GEMEENTE WESTLAND

Een afschrift van deze brief sturen wij per gelijke post aan de verzoeker om handhaving, de heer L.W. Vreugdenhil.

Deze brief is geen besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. U kunt hiertegen dan ook geen bezwaar maken.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Westland,
namens hen,
hoofd afdeling Veiligheid, Handhaving & Brandweerzorg,

P.C.J. Neuteboom

<u>Bijlage 4</u> **Brief Provincie Zuid-Holland, 31 juli 1995**

Provinciehuis
Prinses Beatrixlaan 15
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
Telefoon 070 441 66 11

Provincie Zuid-Holland
Gedeputeerde Staten

De heer ing. L.W. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA HOEK VAN HOLLAND

Dienst	: WEB	Ons kenmerk	: WEB/267639A
Afdeling	: Best. Jur. Zaken	Uw kenmerk	: -
Contactpersoon:	Burgers		
Doorkiesnummer:	(070) 4416894	Bijlagen	: 1
Telefax	: (070) 4417832		
			31 JULI 1995
Onderwerp	: gedoogbeleid van de gemeente 's-Gravenzande met betrekking tot het perceel Maasdijk 53	Den Haag,	

Geachte heer Vreugdenhil,

Naar aanleiding van uw brief van 10 april 1995, ingekomen op 13 april 1995, inzake het gedoogbeleid van de gemeente 's-Gravenzande ten aanzien van het houden van vee in strijd met de verstrekte Hinderwetvergunning alsmede het uitoefenen van detailhandel in strijd met het bestemmingsplan op het perceel Maasdijk 53 te 's-Gravenzande, delen wij u het volgende mede.

Bij brief van 11 mei 1995, nr. WEB/262775, hebben wij burgemeester en wethouders van 's-Gravenzande verzocht ons hun beschouwingen te doen toekomen met betrekking tot deze aangelegenheid. Bij brief van 21 juni 1995, kenmerk WROM/CDC/1565, ingekomen op 28 juni 1995, hebben burgemeester en wethouders van 's-Gravenzande ons de gevraagde informatie doen toekomen. Een fotokopie van de desbetreffende brief is bijgevoegd. Kortheidshalve verwijzen wij u naar de inhoud daarvan.

Burgemeester en wethouders hebben in hun brief de toezegging gedaan, dat, indien de heer Boers na 1 september 1995 vee stalt op het perceel Maasdijk 53, de aangezegde bestuursdwang daadwerkelijk zal worden geëffectueerd. Tegen de uitoefening van de detailhandel in strijd met het bestemmingsplan staat burgemeester en wethouders, na de inwerkingtreding van de Gemeentewet per 1 januari 1994, de mogelijkheid tot het opleggen van een <u>dwangsom</u> ter beschikking. Burgemeester en wethouders hebben de

WEB:\num3

heer Boers inmiddels medegedeeld, dat indien hij produkten aan particulieren blijft verkopen die hij niet zelf heeft geteeld, hij een dwangsom zal verbeuren van ƒ 1.000,00 per geconstateerde overtreding tot een maximumbedrag van ƒ 250.000,00. Reeds éénmaal is de heer Boers een dwangsom van ƒ 1.000,00 opgelegd. Regelmatige controle zal van de zijde van de gemeente plaatsvinden, teneinde vast te stellen of de heer Boers in overtreding is.

Voorts hebben burgemeester en wethouders geconstateerd, dat de heer Boers inderdaad een schapenstal heeft gebouwd, zonder daarvoor vergunning aan te vragen. De heer Boers zal erop worden gewezen, dat hij een bouwvergunning dient aan te vragen, en dat het stallen van vee niet is toegestaan, omdat dit in strijd is met de verstrekte Hinderwetvergunning. Indien de heer Boers geen vergunning aanvraagt, zal hij worden aangeschreven om het bouwwerk af te breken.

Op zich komt het door burgemeester en wethouders tot dusver gevoerde beleid ten aanzien van de uitoefening van bestuursdwang in het geval van de heer Boers ons niet onredelijk voor. De uitoefening van deze bevoegdheid is inderdaad een moeilijke zaak, die grote zorgvuldigheid vereist, teneinde schade - voor beide partijen - te vermijden. Naar het zich laat aanzien is dit college van zins de overtredingen van de heer Boers niet langer te gedogen.

Indien u nochtans van mening bent, dat burgemeester en wethouders onvoldoende tegen de heer Boers optreden, staat voor u de mogelijkheid open, dat college schriftelijk te verzoeken onverwijld tot de uitoefening van bestuursdwang over te gaan. Mocht het college binnen een termijn van acht weken geen beschikking hebben gegeven, noch een kennisgeving omtrent de redelijke termijn waarbinnen wèl een beslissing tegemoet kan worden gezien, dan kunt u daartegen op grond van het bepaalde in artikel 6:12 van de Algemene wet bestuursrecht een bezwaarschrift indienen bij voornoemd college.

Tegelijkertijd kunt u hetzij bij de president van de arrondissementsrechtbank te Den Haag, sector Bestuursrecht, Postbus 20302, 2500 EH Den Haag (bezoekadres Paleis van Justitie, Juliana van Stolberglaan 2) - ten aanzien van de effectuering van de dwangsomprocedure - hetzij bij de voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag, bezoekadres Kneuterdijk 22 - ten aanzien van de aspecten, verband houdende met de Hinderwetvergunning - op grond van het bepaalde in artikel 8:81 een verzoek om voorlopige voorziening indienen. Wij wijzen u erop dat u alsdan griffierechten verschuldigd bent.

<u>Bijlage 4</u> **Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel, 5 juli 1990**

B.V. RENTMEESTER EN TAXATIEBUREAU
C.W.J. BARON DE WEICHS DE WENNE
5960 AA WANSSUM - Postbus 1606
5962 AB GELDSTEREN - Maasheeseweg 6
(Gem. Meerlo-Wanssum)
Telefoon 04784 - 2367
Bank: Rabobank Wanssum
Rek. nr. 15.63.01.864
Postgiro 1144440
Handelsreg. nr. 18619

GELDSTEREN, 5 juli 1990

Ref. :
Uw ref. :
Betr. :

Aan de Erven P.de Bruyn
p/a W.P.M. de Bruyn
Galgenweg 3
2671 MR 's Gravenzande

Geachte Heer de Bruyn,

Het schijnt, dat er veelvuldig vee uitbreekt, dat eigendom is van J.Boers, Maasdijk 53 te 's Gravenzande, aan wie kennelijk het weiland in de Korte Bonnen is onderverpacht.

Ik verzoek U dan ook, die maatregelen te treffen, die nodig zijn, om aan deze situatie een einde te maken, mede teneinde te voorkomen, dat wegens wanprestatie ontbinding van de pachtovereenkomst gevorderd moet worden.

Hoogachtend,

Bijlage 6 **Voorbeeld correspondentie inzake "groene subsidie"**

provincie ZUID HOLLAND

GEDEPUTEERDE STATEN

Stichting De Bonnen
t.a.v. ing. de heer L.W. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA HOEK VAN HOLLAND

DIRECTIE GROEN, WATER EN MILIEU
afdeling Groen

CONTACTPERSOON
mevrouw M. Dootjes
DOORKIESNUMMER
070 - 441 69 62

PROVINCIEHUIS
Zuid-Hollandplein 1
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

TELEFOON
070 - 441 61 62
FAX
070 - 441 61 31
WEBSITE
www.pzh.nl

ONS KENMERK	UW KENMERK	BIJLAGEN	DATUM
DGWM/2002/4323/8	-	-	17 juni 2002

ONDERWERP
Groene Subsidies eerste tranche 2002

Geachte heer Vreugdenhil,

In antwoord op uw subsidieaanvraag van 28 maart 2002 voor het project 'Gebiedsvisie De Bonnen' delen wij u het volgende mede.

Wij hebben uw aanvraag getoetst aan de criteria zoals deze zijn vermeld in de Verordening groene subsidies Zuid-Holland en het Beleidskader groene subsidies 2002.

Voor de eerste tranche zijn 31 aanvragen binnengekomen met een totaalbeslag op de middelen van circa 1,2 miljoen euro. Aangezien voor de eerste tranche ongeveer eenderde van het jaartegoed van 2,3 miljoen euro te besteden is, hebben wij de prioriteitenstelling en spelregels streng moeten toepassen.

Uw aanvraag past in beginsel binnen het thema:
- Biologische land- en tuinbouw

en het speerpunt:
- Projecten gericht op omschakeling van groepen van bedrijven van gangbare naar biologische land- en tuinbouw in de glastuinbouw en melkveehouderij.

Echter wij wijzen uw projectvoorstel op inhoudelijke gronden af om de volgende reden.
Omdat er relaties bestaan met aangrenzende gebieden (Staelduinse Bos en het nog te ontwikkelen gebied Oranje Buitenpolder) ligt een gebiedsgerichte aanpak voor het gehele gebied meer voor de hand. Die aanpak is nog niet gestart. Te zijner tijd zal uw vereniging en andere partijen die zijn betrokken bij deze regio worden benaderd voor een overleg.

Tram 1 en 9 en bus 65 en 88 stoppen bij het provinciehuis. Vanaf station Den Haag CS is het tien minuten lopen. De parkeerruimte voor auto's is beperkt.

Z.O.Z.

provincie ZUID HOLLAND

Dit besluit is gebaseerd op de Verordening groene subsidies Zuid-Holland, het Beleidskader groene subsidies 2000 en de Algemene verordening inzake subsidies Zuid-Holland. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de in het briefhoofd vermelde contactpersoon.

Tegen dit besluit kunnen belanghebbenden ingevolge artikel 7:1 van de Algemene wet bestuursrecht bij ons een gemotiveerd bezwaarschrift indienen. Dit bezwaarschrift moet binnen zes weken na de dag van verzending of uitreiking van het besluit worden toegezonden, onder vermelding van 'Awb-bezwaar' in de linkerbovenhoek van enveloppe en bezwaarschrift. Het bezwaar moet gericht worden aan 'Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, t.a.v. het Awb-secretariaat, Post bus 90602, 2509 LP Den Haag'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

R.J. Steenaart
hoofd afdeling Groen

Verzonden: 25 JUNI 2002

secretariaat: Bonnenweg 50, 3151 XA Hoek van Holland

telefoon: 0174-384807
fax: 0174-386161
e-mail: info@debonnen.nl
website: www.debonnen.nl

bank: Rabobank Westland Zuid-West
rekeningnr.: 3732.63643

STICHTING DE BONNEN

aan: het college van Gedeputeerde Staten
van de provincie Zuid-Holland,
Zuid-Hollandplein 1,
Postbus 90602,
2509 LP Den Haag.

betreft: aanvraag groene subsidie

Hoek van Holland,
29 augustus 2002

Geacht college,

Bij deze berichten wij u dat de stichting De Bonnen graag in aanmerking wenst te komen van een groene subsidie ten einde een gebiedsvisie te realiseren voor het werkgebied van onze stichting. De Bonnen is het laatste open polderlandschap in de nabijheid van het Staelduinse Bos en door u aangewezen in het kader van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur.
Het bestuur van onze stichting stelt het op prijs als u derhalve bereid zou willen zijn een bijdrage te willen leveren van 50 % in de kosten van het opstellen van deze gebiedsvisie.
Deze gebiedsvisie kan een waardevol instrument zijn ter ondersteuning van vervolgstappen van de economische dragers van het gebied, te weten de boeren, het ontwikkelen van een realistisch beleidskader van de diverse overheden en het tegengaan van de neerwaartse spiraal waarin het gebied terecht dreigt te komen door de langdurige planologische onzekerheid.
Voor informatie hierover verwijzen wij u naar de gemaakte swot-analyse op onze website.
Een integrale en interactieve planvorming met de diverse partijen middels deze gebiedsvisie kan een meerwaarde opleveren voor dit onderdeel van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur en een directe stimulans betekenen voor innovatieve ontwikkelingen en verbrede en biologische landbouw. De eerste voorzichtige schreden worden nu reeds gezet. Het is belangrijk dat dit gebeurt in een breder en afgewogen kader.
Bij de eerste tranche heeft u ons subsidieverzoek afgewezen omdat er relaties bestaan met aangrenzende gebieden te weten het Staalduinse Bos en de nog te ontwikkelen Oranjebuiten-polder. Op basis daarvan vindt u dat een gebiedsgerichte aanpak voor het gehele gebied meer voor de hand ligt. Deze zienswijze delen wij niet.
De Bonnen worden in diverse ruimtelijke visies omschreven als een landschappelijk en natuurwetenschappelijk agrarisch gebied. Deze functie zal niet veranderen. De openheid is nodig vanwege de nabijheid van het Staalduinse Bos en betekent in samenhang met het agrarisch gebruik een landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarde. Dit vergroot ook de recreatieve beleving. Het is belangrijk dat er naast deze ruimtelijke visie ook een economische visie ontstaat die gedragen wordt door meerdere partijen. Deze economische visie kan de landbouw als drager van het gebied een nieuw perspectief geven, niet alleen als producent van voedsel, maar ook in het kader van onderhoud van het landschap en bijvoorbeeld het bieden van recreatieve en educatieve voorzieningen. Hier is nadere studie en draagvlak voor nodig.

De Stichting De Bonnen stelt zich ten doel de landschappelijke, natuurwetenschappelijke en agrarische kwaliteiten van de Bonnen te bewaren, te bewaken en waar mogelijk te versterken. De stichting is hiertoe ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Rotterdam onder nummer 24310446

De gebiedsvisie is daarvoor het instrument bij uitstek. De partijen die hierbij betrokken zijn bewaken de randvoorwaarden, te weten de ruimtelijke visie en de relaties met de aangrenzende gebieden. De beleidsmatige stappen moeten in de goede volgorde worden gezet: eerst een visie, dan een plan en dan aan het werk!
Juist vanwege andere planologische ontwikkelingen die hun invloed uitoefenen op de Bonnen leidt verder uitstel van de totstandkoming van deze gebiedsvisie tot verdere verloedering en verpaupering van het gebied. Dit moet voorkomen worden!
Ten behoeve van deze subsidieaanvraag treft u ingesloten aan:

- de ingevulde aanvraag groene subsidies Zuid-Holland;
- de ingevulde checklist ten behoeve van de subsidieaanvraag;
- de offerte van DLV Adviesgroep NV;
- de toezegging van de deelgemeente Hoek van Holland en
- de toezegging van het Rabobank Projectenfonds Westland.

Daarnaast hebben wij u reeds informatie toegezonden over de natuur in de Bonnen, natuurlijk akkerrandenbeheer in de Bonnen en kunnen wij u berichten dat momenteel een student bezig is een studie te verrichten naar de inpassing van landschapselementen in de Bonnen.
Hieruit blijkt niet alleen de intentie, het nut en de noodzaak van ons verzoek, maar middels de gedane toezeggingen ook het feit dat zowel de lokale overheid, alsook de huisfinancier van de landbouw overtuigd zijn van de gehanteerde argumentatie en de professionele aanpak.
Wij verzoeken u ditmaal prioriteit te geven aan ons verzoek uw verantwoordelijkheid in deze te nemen en middels honorering van ons verzoek tot het verkrijgen van een "groene subsidie" uw bijdrage te leveren in de realisering van een gebiedsvisie voor de Bonnen.

met vriendelijke groet,

ing. A.H.M. Weterings,
voorzitter

c.c.:

- mevr. H. Noordtzij, portefeuillehouder deelgemeente Hoek van Holland
- dhr. G. van den Berg, directeur Zuid-Hollands Landschap

Bijlage 7 Motie deelgemeente Hoek van Holland, 20 november 2003

De deelraad van Hoek van Holland in vergadering bijeen op 20 november 2003

Overwegende dat

mede door het ontbreken van een gebiedsvisie voor het gebied de Bonnenpolder het gebied verpaupert.

•door een gebiedsvisie het mogelijk wordt om samenhangend beleid te voeren over dit gebied
•het mogelijk wordt beter te sturen in het gebied waardoor verdergaande verpaupering kan worden voorkomen.

Draagt het dagelijks bestuur op:

•om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie voor het gebied de Bonnenpolder te (laten) maken
•om in het tweede kwartaal van 2004 genoemde visie in de raad ter goedkeuring voor te leggen
•het voor het maken van de gebiedsvisie benodigde geld te zoeken binnen:
◦de provincie
◦derden (Zuid-Hollands landschap)
◦de post nieuw beleid

Ondertekend door Van Anraad, PvdA.

Bijlage 8 **Besluit Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, 21 september 2006**

Deelgemeente Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 september 2006
Agendapunt nummer 8

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	22 augustus 2006
Betreft	:	Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen"

Aanleiding
Op 20 november 2003 heeft de deelraad in vergadering bijeen unaniem een motie aangenomen voor het opstellen van een gebiedsvisie voor de Bonnenpolder. In de vergadering van de deelraad bijeen op 21 december 2005 is besloten voor de keuze van het multifunctionele scenario en deze verder uit te werken tot een ontwikkelingsplan "De Bonnen".
Daarnaast is de deelraad op 8 juni 2006 akkoord gegaan met de wijziging van het aantal landgoederen in de Bonnenpolder, te weten van 5 naar 7 stuks landgoederen.

Uitwerking
Conform uw opdracht biedt ik u het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" aan. Het rapport is als bijlage toegevoegd
In dit ontwikkelingsplan is als doelstelling opgenomen het maken van een integraal en uitvoeringsgericht gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnen waarin de functies natuur, waterhuishouding, landbouw, landschappelijke kwaliteit en recreatie optimaal op elkaar zijn afgestemd of zijn gecombineerd.
Het gebiedsontwikkelingsplan is een gemeenschappelijke visie gekoppeld aan een uitvoeringsplan. Het vormt en toetsingskader voor andere plannen in het gebied en is de basis voor verdere afspraken over de ontwikkeling van "De Bonnen".
Aansluitend op het bovengenoemde gebiedsontwikkelingsplan is een intentieverklaring toegevoegd waarin de verschillende betrokkenen zich verbinden aan de uitvoering van het plan.
Voor de uitvoering van het plan is een conceptplanning als bijlage toegevoegd die pas na ondertekening met alle betrokken partijen definitief gemaakt kan worden met de in de intentie overeengekomen verklaring.

Na de besluitvorming van het Gebiedsontwikkelingsplan wordt de intentieovereenkomst door alle betrokken partijen ondertekend. De ondertekening van de intentieovereenkomst is gepland op 3 oktober 2006.

Communicatie
Alle betrokken partijen worden uitgenodigd om bij de ondertekening van de intentieverklaring aanwezig te zijn.

Financiële consequenties
Bij de uitwerking van het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en zeker na de ondertekening van de intentieverklaring zal overdracht plaatsvinden van de huidige Bonnenweg naar de deelgemeente. In financieel opzicht komt het er op neer dat het toekomstig onderhoud aan deze recreatieve weg ten laste wordt gebracht van de deelgemeentelijke begroting.

Voorstel
U wordt voorgesteld akkoord te gaan met de inhoud van dit advies en de daarbij behorende bijlagen het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en de intentieovereenkomst en te besluiten overeenkomstig het conceptbesluit.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris a.i., de voorzitter,

G.V.L. Florijn. Th. van Eijk.

dr20060040

Deelgemeente
Hoek van Holland

Besluitnummer dr20060040

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het voorstel dr20060040 van het dagelijks bestuur de dato 22 augustus 2006;

gelezen het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv de dato 13 juli 2006;

gelezen de Intentieovereenkomst "De Bonnen", waarmee verklaard wordt dat het gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is en dat een ieder zijn verantwoordelijkheid neemt zoals omschreven op pagina 25 van het bovengenoemde rapport. Daarmee gezamenlijk vorm wil geven aan een vitale Bonnenpolder;

gelezen de concept planning na ondertekening intentieovereenkomst definitief moet worden gemaakt.

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen", als bijlage toegevoegd, zoals is opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv van 13 juli 2006;

2. Akkoord te gaan met de al bijlage toegevoegde Intentieovereenkomst.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 september 2006.

De plv griffier, De voorzitter,

R.R. van Leeuwen-Westhoff Th. van Eijk

DLV

Groen & Ruimte

projecten met draagvlak

GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN "DE BONNEN"

EVENWICHT EN DRAAGVLAK VOOR DE TOEKOMST VAN DE BONNEN

Uw intermediair tussen beleid en praktijk

DLV Groen & Ruimte is een onafhankelijk adviesbureau met een brede expertise op het gebied van Bodem, Water, Natuur, Landschap, Planontwikkeling en Recreatie. Onze adviezen zijn deskundig, verfrissend en gedragen. Dit komt door onze interactieve werkwijze, waarbij we onze inhoudelijke en procesmatige kennis combineren. In onze projecten staat de inrichting van de Groene Ruimte centraal.

DLV Groen & Ruimte: voor projecten met draagvlak!

Intentieovereenkomst 'De Bonnen'

De deelgemeente Hoek van Holland
Namens deze

De provincie Zuid-Holland
Namens deze

Het Hoogheemraadschap van Delfland
Namens deze

Het Zuid-Hollands landschap
Namens deze

Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Namens deze

De Erven van Rijckevorsel
Namens deze

Stichting 'De Bonnen'
Namens deze

De heer N. van Heijst
Namens deze

Hierna te noemen partijen,

overwegende dat,

- de ruimtelijke kwaliteit van de Bonnenpolder de afgelopen jaren sterk achteruit gegaan is,
- verschillende functies ruimte nodig hebben,

- partijen gezamenlijk een ontwikkelingsgerichte weg in willen slaan,

verklaren dat,

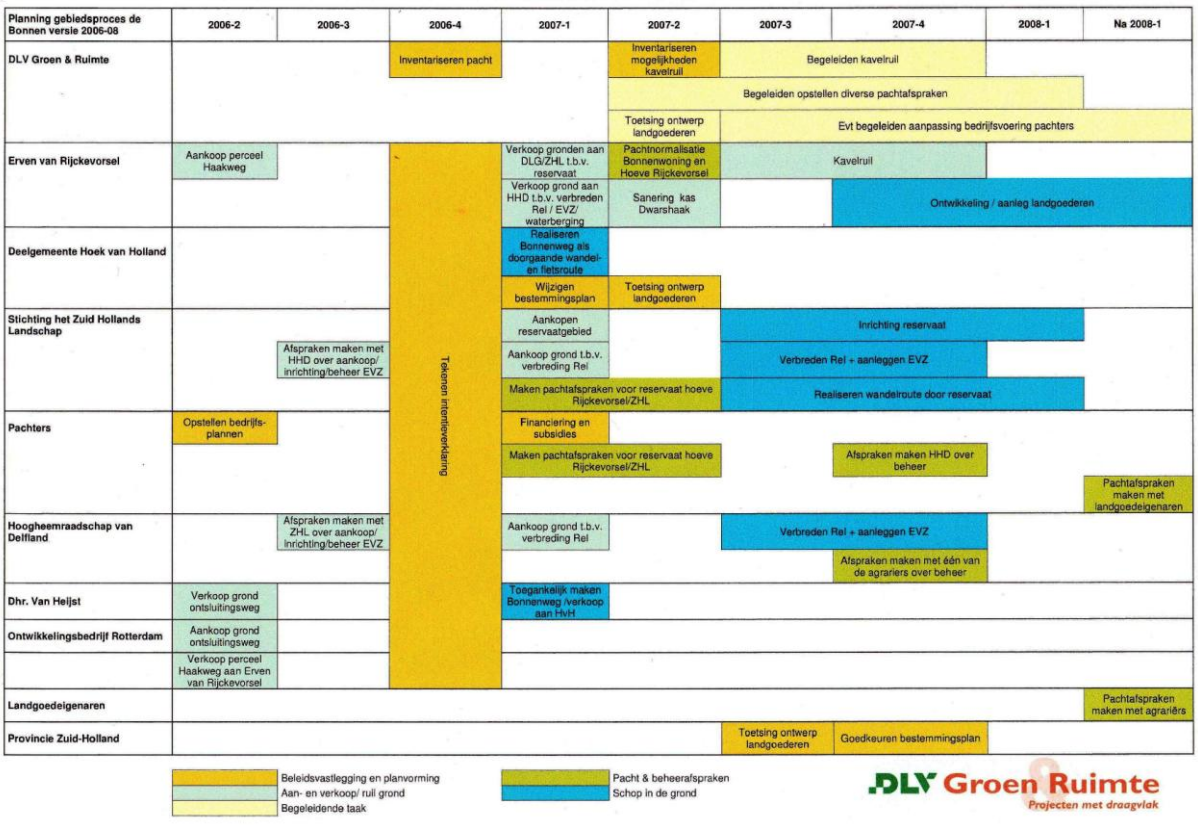
- het in bijlage 1 opgenomen gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is,
- ieder zijn verantwoordelijkheid zoals in bijlage 2 is weergegeven neemt,
- zij aldus gezamenlijk vorm willen geven aan een vitale Bonnenpolder.

Aldus opgesteld en ondertekend d.d.

Bijlage 1: Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen
Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van alle partijen

AFSPRAKENKADER

Partijen:	Verantwoordelijkheden:
Erven van Rijckevorsel	Verkoop gronden aan Zuid-Hollands Landschap t.b.v. reservaat
	Verkoop gronden aan Hoogheemraadschap i.v.m. verbreding rel/aanleg EVZ
	Normaliseren pachtsituatie voor Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie landgoederen volgens (door deelgemeente) goedgekeurd plan
	Sanering kas aan eind Dwarshaak
Pachters Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel	Opstellen bedrijfsplan
Stichting het Zuid-Hollands Landschap	Aankoop reservaatgebied
	In gebruik geven reservaat aan Hoeve Rijckevorsel
	Realisatie wandelpad door reservaat
Gemeente Rotterdam	Aanpassing bestemmingsplan
Deelgemeente Hoek van Holland	Toetsing ontwerp landgoederen
	Realiseren Bonnenweg als doorgaande fiets- en wandelverbinding
Hoogheemraadschap van Delfland	realisatie ontwateringssloot langs Bonnenpad en Bonnenlaan
	realisatie verbreding rel/EVZ
	realisatie voldoende waterberging
	afspraken maken met één van beide agrariërs over beheer
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam	Verkoop perceel Haakweg aan erven van Rijckevorsel
Provincie Zuid-Holland	Goedkeuring bestemmingsplan
	Accoord met nieuwe landgoederen

Bijlage 9 **Besluit ontwikkelingsscenario de Bonnen, 21 december 2005**

Deelgemeente
Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 december 2005
Agendapunt nummer 6

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	23 november 2005
Betreft	:	Keuze scenario over de inrichting van de Bonnenpolder

Aanleiding

Onder druk van planologische en macro - economische bewegingen - is een heroriëntatie van de bedrijfsvoering van de agrariërs gewenst.
Door de extreme neerslag in september 1998 en oktober 1999 is duidelijk geworden dat het gebied De Bonnen onder druk staat.
De extreme regenval in 2001 en in 2004 betekende wederom grote schade, zowel economisch als aan de natuur, voor het gebied. Daarnaast moet de verpaupering van het gebied aangepakt worden en zal er een ecologische hoofdstructuur gerealiseerd moeten worden.
De bedrijfsvoering van de vier agrarische ondernemers in de Bonnenpolders is ernstig aangetast.
In een vergadering van 20 november 2003 is een motie aangenomen om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie te laten maken en deze in het tweede kwartaal 2004 ter goedkeuring voor te leggen in de deelraad en het benodigde geld te zoeken.
Inmiddels is opdracht gegeven aan een adviesbureau om de gebiedsvisie op te stellen.
Het benodigde geld is inmiddels gevonden. Er zijn vijf partijen die financieel bijdragen: OBR, Provincie Zuid-Holland, Zuid Hollands Landschap, Hoogheemraadschap Delfland en de deelgemeente Hoek van Holland.
Het heeft enige tijd geduurd voordat de middelen gevonden waren. Dit heeft tot vertraging geleid.

Inleiding

Als vaste randvoorwaarden wordt aangenomen dat volgens het natuurgebiedplan uitvoering wordt gegeven aan een reservaatgebeid in de korte Bonnen en dat de werkzaamheden in het kader van de wateropgave (het ABC Delfland) doorgaan. De doorlooptijd van de scenario's is ongeveer tien tot vijftien jaar.

De vier scenario's die voorgesteld worden zijn:

0. Autonome ontwikkeling
   In dit nulscenario worden geen gecoördineerde acties ondernomen om duurzame ontwikkeling van de Bonnen mogelijk te maken. De huidige situatie met agrarische bedrijven die het hoofd met moeite boven water kunnen houden, onduidelijke onderpachtconstructies en vormen van grondgebruik, die niet altijd passen bij het gebied, blijft in stand.

1. Multifunctioneel
   In dit scenario wordt een scheiding gemaakt tussen een landbouwenclave een zone waar gewoond kan worden in de vorm van landgoederen en natuur. Op de

landgoederen is natuur aanwezig waarbij er een overgang is naar de overige natuur en waar invulling aan gegeven wordt door het reservaatgebied en een ecologische verbindingszone.

2. Landbouw en natuur
   De Bonnen wordt ingericht als puur landbouw gebied plus de minimale eisen die het natuurgebiedplan stelt aan natuurontwikkeling. De landbouw heeft een beherende en economische functie.

3. Landbouw + Natuur + Recreatie (scenario van Stichting de Bonen)
   De Lange Bonnen en het zuidelijk deel van de Korte Bonnen worden ingericht als landbouwgebied met graslanden en akkers voor de teelt van ruwvoer en krachtvoer, graan en producten voor de regio. Dit landbouwgebied is complementair aan het natuurgebied in het natuurgebiedplan. Daarnaast wordt voldaan aan de minimale eisen die in het natuurgebiedplan worden gesteld aan natuurontwikkeling. Zo zal er een reservaatgebied komen tegen het Staelduinse bos aan en wordt de Rel ingericht als ecologische verbindingszone. Voorts zijn er voor de recreatieve ontsluiting ruiter- en wandelpaden

De projectgroep waarin vertegenwoordigd zijn:
Hoogheemraadschap Delfland, Provincie Zuid-Holland, Stichting "De Bonnen", Stichting Zuid-Hollands Landschap, LTO Noord, Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam een vertegenwoordiger van de Erven Rijckevorsel en de deelgemeente Hoek van Holland stellen u voor een keuze te maken tussen scenario 1 Multifunctioneel en scenario 3 Stichting de Bonnen (Landbouw + Natuur + Recreatie).

Uitwerking

De scenario's 1 en 3 zijn als bijlage toegevoegd aan dit voorstel.
De waardering van de scenario's door de projectgroep is door adviesbureau DLV Groen & Ruimte uitgewerkt in een matrix welke als bijlage is toegevoegd.
Scenario 0 en 2 scoren beiden zo slecht dat ze verder niet in de overwegingen zijn meegenomen.

Opgemerkt kan worden dat per partij de volgende voorkeuren zijn uitgesproken:
- De Erven van Rijckevorsel: scenario 1
- Hoogheemraadschap Delfland: neutraal
- Zuid Hollands Landschap: scenario 1
- Deelgemeente Hoek van Holland: scenario 1
- Stichting De Bonnen: scenario 3
- Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam: scenario 1 (heeft dit telefonisch laten weten).

De keuze moet gemaakt worden tussen scenario 1: Multifunctioneel en scenario 3: van Stichting De Bonnen.
Het enige wezenlijke verschil tussen beide scenario's is de realisatie van een aantal landgoederen, langs de Dwarshaak en de Bonnenlaan.

Beide scenario's scoorden exact even hoog in de waarderingsmatrix zoals die door de projectgroepvergadering is ingevuld.

Scenario 1. Multifunctioneel scoort op 6 van de 14 punten hoger dan het scenario van Stichting de Bonnen, maar kan niet rekenen op draagvlak bij de huidige bewoners (Stichting De Bonnen) en scoort lager op de mogelijkheden voor de agrarische bedrijfsvoering. Dat laatste is direct gerelateerd aan de voorgestelde locatie voor landgoedontwikkeling, in het zuidelijk deel van de Korte Bonnen, direct achter Hoeve Rijckevorsel. Daardoor wordt de huidige bedrijfsvoering van Hoeve

Rijckevorsel onmogelijk, omdat hij zijn huiskavel kwijtraakt, die ook nog eens zijn beste grond is. Een landbouwbedrijf op hoeve Rijckevorsel zal in die situatie een heel ander karakter moeten krijgen, in ieder geval zal de melkveetak verdwijnen. Dit is voor Stichting de Bonnen de reden niet in te stemmen met een keuze voor scenario Multifunctioneel. Als de landgoederen op een andere locatie zouden worden gerealiseerd, zou Stichting de Bonnen daarmee geen problemen hebben. Een andere locatie voor de landgoederen moet daarvoor echter wel geschikt en aantrekkelijk zijn, de strook langs de tweede ontsluitingsweg en het zuidelijk deel van De Lange Bonnen, bij de compostering, zijn dat niet.

Het belang van de ontwikkeling van landgoederen in dit scenario is dat op deze wijze financiële middelen ter beschikking kunnen komen voor de benodigde herstructurering van de Bonnen. De erven van Rijckevorsel zijn bereid daarin te investeren en de pachtsituatie te optimaliseren voor de resterende agrarische bedrijven en hebben dit ook meermalen uitgesproken.
Een kanttekening bij de negatieve waardering op het criterium agrarische bedrijfsvoering in dit scenario is, dat dit volledig gerelateerd is aan de het huidige biologische melkveebedrijf op de Hoeve Rijckevorsel, voor het akkerbouwbedrijf in de Lange Bonnen is er geen enkel verschil tussen de beide scenario's.

Het scenario van Stichting de Bonnen is voor de meeste andere partijen niet principieel onaanvaardbaar, maar heeft als groot probleem dat geen financiële dekking aanwezig is voor de benodigde herstructurering van de polder wegens het ontbreken van de landgoederen. De financiering voor de realisatie van dit scenario zal of uit publieke middelen moeten komen, of de rentabiliteit van de bedrijven moet zodanig zijn dat benodigde investeringen daaruit kunnen worden betaald. Het scoort iets lager (+ i.p.v. ++) dan op de punten ecologische waarden, draagvlak bij omgeving, recreatieve mogelijkheden, duurzaamheid, financiële dekking en publieke kosten. Bij keuze voor dit scenario zal de verpachter echter niet meewerken aan de benodigde herstructurering van de agrarische situatie omdat tegenover de kosten daarvan geen opbrengsten zullen staan. Daarmee wordt dit scenario feitelijk praktisch en financieel onuitvoerbaar.

Planning

Na keuze van het scenario zal de gebiedsvisie omstreeks 22 december bestuurlijk worden vastgesteld.
10 november behandeling scenario in DB;
17 november scenario bestuurlijk vastleggen;
29 november presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in DB;
7 december presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in commissie;
21 december gebiedsvisie in deelraad;
22 of 23 december gebiedsvisie bestuurlijk vastleggen.

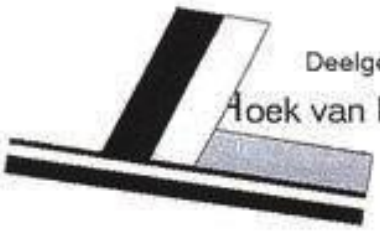
Voorstel

Wij stellen voor akkoord te gaan met de uitwerking van het multifunctionele scenario over de inrichting van de Bonnenpolder om te komen tot een gebiedsvisie.

Wij stellen voor akkoord te gaan met de planning.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris, de voorzitter,

J. Sekeris. Th. van Eijk.

Besluitnummer

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het advies van het dagelijks bestuur de dato 10 november 2005;

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het voorgestelde multifunctionele scenario voor de Bonnenpolder;
2. Akkoord te gaan met de voorgestelde planning.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 december 2005.

De griffier, De voorzitter,

J.J. van Gemeren Th. van Eijk

<u>Bijlage 10</u> **Uitgiftebeleid gemeentelijk agrarisch vastgoed, 15 januari 2004**

04/105

ONTVANGEN
16 JAN. 2004
GRIFFIE ROTTERDAM

Deelgemeente Hoek van Holland
Prins Hendrikstraat 161
Postbus 10 – 3150 AA
Telefoon : (0174)315131
Fax : (0174)315101
dghvh@hoekvanholland.rotterdam.nl

Memo

Aan	:	Gemeenteraad Rotterdam
Van	:	Afdeling Griffie Deelgemeente Hoek van Holland
Datum	:	15 januari 2004
Betreft	:	Uitgiftebeleid landbouwgronden

Geachte gemeenteraadsleden,

Bijgaand treft u op uw verzoek een kopie aan van de brief die d.d. 12 januari 2004 door de deelraad van Hoek van Holland is verzonden aan het College van B&W.

Met vriendelijke groet,

Annette Doorewaard
Afdeling Griffie

Commissie Fysieke Infrastructuur en Verkeer OPENBAAR
27 januari 2004

2004/085

Deelgemeente
Hoek van Holland

Deelgemeente Hoek van Holland
Prins Hendrikstraat 161
Postbus 10 - 3150 AA
Telefoon : (0174) 315131
Fax : (0174) 315101
dghvh@hoekvanholland.rotterdam.nl

Aan het College van B&W
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

Uw kenmerk	Uw brief van
--	--

Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
ui040044	Annette Doorewaard	(0174)315117

Onderwerp
Uitgiftebeleid
landbouwgronden

Hoek van Holland, 12 januari 2004

Geacht college,

De deelraad van Hoek van Holland verzoekt u een beleid op te stellen inzake de uitgifte van landbouwgronden welke de (deel)gemeente een instrument verschaft om sturing te geven aan belangrijke processen in het buitengebied m.b.t. plattelandsvernieuwing c.q. -ontwikkeling. Hieronder wordt uiteengezet aan welke criteria dat beleid volgens de deelraad van Hoek van Holland zou moeten voldoen.

Historie, huidige situatie
Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam (OBR) heeft in het verleden een zeker areaal landbouwgrond verworven, waarbij geanticipeerd werd op toekomstige ontwikkelingen in het gebied. Deze gronden worden in (vaak kortlopende) pacht uitgegeven. Een medewerker van het OBR heeft deze in portefeuille en draagt zorg voor de pachtcontracten. Deze constructie is beheersmatig van aard. Beleidsmatig is er sprake van een vacuüm.

Gewenste situatie
Het uitgeven van landbouwgronden in pacht kan een belangrijk beleidsinstrument zijn om gewenste ontwikkelingen te stimuleren in het buitengebied van de gemeente Rotterdam. Het dient ook op een transparante wijze te gebeuren om iedere schijn van voorkeursbehandeling te vermijden. In de beleving van alle betrokkenen zal de gunningsprocedure rechtvaardig, objectief en fraudebestendig moeten zijn.

Juridisch kader
De pacht is privaatrechtelijk onderworpen aan de Pachtwet. Pachtcontracten dienen te worden goedgekeurd door de Grondkamer. Juist voor die percelen welke in een nabije toekomst een
planologische verandering kunnen ondergaan is het van belang een kortlopend pachtcontract op te stellen (artikel70f, lid 5). Hierbij is geen recht van indeplaatsstelling,

geen voorkeursrecht en geen continuatierecht. Er is ook geen prijstoets: pachter en verpachter mogen samen een prijs afspreken. Bestuursrechtelijk zijn de navolgende rapporten van belang waarin gewezen wordt op de verantwoordelijkheid van bestuur en volksvertegenwoordigers bij het grondbeleid:
· "het OBR doorgelicht', college B&W Rotterdam, oktober 2000;
· "Op grond van nieuw beleid", Ministeries van VROM en Financiën januari 2001;
· "De Bodem Schatten", Rekenkamer Rotterdam, mei 2001.
Inzake het strafrecht dient te worden gewezen op de (geest van de) zogeheten Bibob-wetgeving.

Beleidskader
Zolang er nog sprake is van agrarisch gebied, kan dit op verschillende manieren in een bestemmingsplan zijn vastgelegd. Het regiem "landschappelijk en natuurwetenschappelijk waardevol agrarisch gebied" heeft meer beperkingen dan "agrarisch gebied met beperkingen t.a.v. staand glas". Daarnaast zijn soms ook planologische visies geformuleerd in een structuurvisie of structuurplan.
Van belang is echter ook een economische visie op een gebied en een sector. Daar waar een bedrijf niet meer volwaardig is dreigt het gevaar van ongewenste nevenactiviteiten met het bijbehorende risico van een verdergaande verrommeling en verpaupering door gebrek aan sturing.[1]
Inzake het buitengebied is de landbouw de economische drager en verdient mede in het kader van de stimulering van de lokale economie en werkgelegenheid ondersteuning van deze sector aanbeveling bij de plattelandsontwikkeling.[2]
De landbouw zelf is onderworpen aan een proces van schaalvergroting en innovatie om de vereiste investeringen te kunnen doen in het milieu en te kunnen blijven produceren tegen een concurrerende kostprijs. Ook hier dient te worden bezien in hoeverre men als overheid de helpende hand kan bieden.
Voorts worden aan de landbouwers verregaande eisen gesteld ten aanzien van opleiding en kwaliteiten van de geleverde producten. Het gaat hierbij om diploma's, vergunningen, licenties en certificaten.
Voor de verkeersveiligheid is het ook van belang dat met landbouwverkeer zo min mogelijk gebruik wordt gemaakt van openbare en doorgaande wegen, mede in verband met snelheid en mogelijke vervuiling. Het nabijheidscriterium is ook van belang i.v.m. het noodzakelijke toezicht op de te verpachten percelen, mede in verband met het eventueel weiden van vee. Dit toezicht vereist ook een volwaardig bedrijf. Parttimers en hobbyisten kunnen niet die aandacht geven die noodzakelijk is.
In verband met de leefbaarheid van een omgeving en de geloofwaardigheid van de lokale overheid is het van belang dat gemeentelijke landbouwgronden verpacht worden aan agrarische ondernemers die zich conformeren aan wet- en regelgeving zodat er vertrouwen mag bestaan in hun sociale attitude.

Transparantie
Een gunningsprocedure mag transparant genoemd worden als tijdig wordt gepubliceerd wanneer grond vrijkomt in pacht en welke eisen worden gesteld aan de kandidaat-pachter. Het moet voor een ieder duidelijk zijn waaraan moet worden voldaan en op basis van welke criteria zal worden geselecteerd.

Fraudebestendig
Een goed beschreven procedure maakt het voor het voor ambtelijk en bestuurlijk leidinggevenden inzichtelijk of de juiste stappen zijn gezet, aan alle voorwaarden is voldaan en of de keuze iedere toets der kritiek kan doorstaan. De procedure dient controleerbaar te zijn.

---

[1] Platteland versnippert en verfrommelt, Milieudefensie en LTO-Nederland
[2] Manifest voor krachtig investeren in landelijk gebied. IPO, ANWB, LTO-Nederland en Natuurmonumenten

Objectief, rechtvaardig
De selectiecriteria zullen hun wortels moeten vinden in reeds vastgesteld beleid en zelf moeten worden vastgesteld door het daarvoor aangewezen democratische orgaan. Dit is dan tezamen met de procedurebeschrijving het integrale beleidskader waarbinnen het College van B&W kan opereren en waarover weer verantwoording kan worden afgelegd. De uitvoering wordt gemandateerd aan het hoofd van de betrokken gemeentelijke Tak van Dienst, het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam. Het kan echter ook zijn dat de DLG vanwege de daar aanwezige specifieke kennis een rentmeesterfunctie krijgt voor de landbouwgronden welke in eigendom van de gemeente zijn.

Financieel kader
Het opstellen van een transparant en objectief uitgiftebeleid is een eenmalig investering, maar het is ook een investering in het imago van de lokale overheid. Ambtelijk behoeft een ander uitgiftebeleid niet méer tijd te kosten of als "lastig" te worden omschreven. Van belang is preventief in plaats van curatief te handelen. Het is beter de juiste prikkels uit te delen dan controleurs op pad te sturen ten behoeve van de handhaving. Men kan beter selecteren in het voortraject, dan controleren of de regels ten aanzien van arbeid, milieu, ruimtelijke ordening wel goed worden nageleefd. Het is beter te stimuleren middels uitgifte van landbouwgrond, dan te ondersteunen middels bijvoorbeeld het Bijstandsbesluit Zelfstandigen.
Het uitgeven van grond aan de hoogste bieder (wat momenteel ook niet gebeurt!) leidt misschien wel tot een hogere financiële opbrengst bij het OBR, maar kan op diverse beleidsterreinen echter nadelige effecten hebben.
De communicatie zal enige kosten met zich meebrengen. Dit zal echter passen binnen de bestaande budgetten voor voorlichting (advertenties, brochures, website, etc.).

Communicatie
Intern zal bij de diverse deelgemeenten het belang van een uitgiftebeleid gerelateerd zijn aan de omvang van het areaal gemeentelijke landbouwgrond in een deelgemeente. Een deelgemeente aan de rand van Rotterdam met een groot buitengebied zal natuurlijk meer prioriteit toekennen aan beleidsontwikkeling inzake uitgifte van landbouwgronden.
Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam zal er begrip voor moeten hebben dat de burger en ondernemer niet het gevoel mogen hebben onderworpen te zijn aan ambtelijke willekeur, maar dat men er recht op heeft op een fatsoenlijke en respectvolle manier behandeld te worden. In de huidige situatie was kritiek niet mogelijk vanwege de zakelijke afhankelijkheid.
De huidige en potentiële pachters van landbouwgronden zullen inzake een uitgiftebeleid ook duidelijk geïnformeerd dienen te worden. Dit kan door het opstellen van een brochure en informatie op de website van het CBR en de betrokken deelgemeenten.

Verhouding gemeente - deelgemeente
In de samenhang en samenwerking tussen centraal en deelgemeente bestuur behoort het ontwikkelen en formuleren van grondbeleid en daarmee de uitgifte van landbouwgronden duidelijk tot de bevoegdheden van het centrale bestuur. Het is echter wellicht wel van belang dat de besturen van deelgemeenten op basis van hun kennis en betrokkenheid met de "couleur locale" hun eigen accenten kunnen plaatsen. Wellicht dat hier ruimte voor moet worden gemaakt in de op te stellen beleidsnota. Deze bestuurslaag wordt primair geconfronteerd met de gevolgen van het beleid. Daarnaast kan het ook een agenda-onderwerp zijn in het reguliere overleg tussen de accountmanager van het CBR en de portefeuillehouder van de deelgemeente.

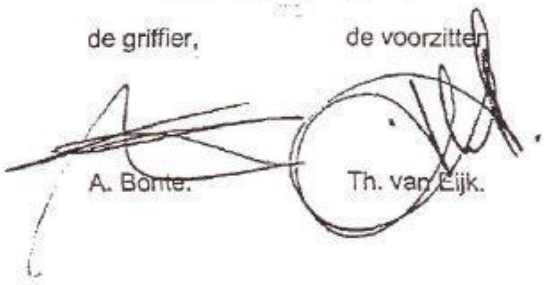
Verhouding gemeente - overige overheden
Het verdient aanbeveling aansluiting te zoeken bij aangrenzende gemeenten voor zover hier reeds beleid ontwikkeld is. Tevens kan worden bezien hoe waterschappen en recreatieschappen met deze materie omgaan. De landelijke overheid werkt in deze middels de Dienst Landelijk Gebied.

Externe adviseurs
Indien u het verzoek van de deelraad van Hoek van Holland inwilligt om een beleid op te stellen inzake de uitgifte van landbouwgronden, dan adviseert de deelraad daarbij – vanwege de noodzakelijke specialistische kennis – gebruik te maken van externe adviseurs. Gedacht zou daarbij kunnen worden aan bijvoorbeeld de Dienst Landelijk Gebied of de DLV (voorheen Dienst Landbouw Voorlichting).

Graag verneemt de deelraad van Hoek van Holland spoedig hoe u staat tegenover het ontwikkelen van een uitgiftebeleid voor landbouwgronden en op welke wijze u daar vorm aan wilt geven.

Met vriendelijke groet,

de griffier, de voorzitter,

A. Bonte. Th. van Eijk.

Kopie aan:
archief

<u>Bijlage 11</u> **Verzoek naleving Pachtwet en pachtcontract, 11 november 1990**

ing. L.W. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA Hoek van Holland

Hoek van Holland,
11 november 1990

Aan Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3000 KP Rotterdam.

Uw kenmerk: BEH / 02.001700

Betreft: gebruik gronden te Hoek van Holland

Geacht college,

Gisterenmiddag, tijd 16.45, heeft dhr. J. Boers (de huurder van Uw pachter P.L. Noordam) mij met de dood bedreigd als ik mijn bezwaarschrift van 2 juli 1990 niet zou intrekken. Ik heb hiervan de politie in kennis gesteld.

Sinds 19 februari 1990 is bij het Grondbedrijf Rotterdam de kennis aanwezig omtrent de met het pachtcontract en de pachtwet strijdige onderverhuur. Blijkbaar geeft U er de voorkeur aan deze zaak te gedogen. Sinds 2 juli 1990 ligt er een bezwaarschrift dat U in procedure dient te brengen. Voor wat betreft Uw brief van 2 oktober jl. heb ik U afdoende geantwoord met mijn schrijven van 6 november jl.

Ik wijs U er bij deze op dat ik er niet van gediend ben met de dood te worden bedreigd door de huurder van Uw pachter P.L. Noordam. Overigens hoeft iemand die zeker is van zijn zaak zich niet te bezondigen aan dergelijk primitief gedrag. Ik verzoek U nogmaals er zorg voor te dragen dat de pachtwet en het pachtcontract tussen U en dhr. P.L. Noordam wordt nageleefd.

hoogachtend,

ing. L.W. Vreugdenhil

<u>Bijlage 12</u> **Brief inzake medewerker Remco Roosendaal, 3 april 1990**

GRONDBEDRIJF ROTTERDAM

De heer ing. L.W. Vreugdenhil
Bonnenweg 50
3151 XA HOEK VAN HOLLAND

---

uw kenmerk	ons kenmerk BEH/02.000681	telefoon 010-4804111
behandeld door ing. D. van der Schaaf/avn	telefax 010-4801077	telex 23090 grond nl
		datum 3 APR. 1990

betreft
Verzoek tot het mogen pachten
van een perceel grond te Hoek van Holland

Geachte heer Vreugdenhil,

In antwoord op uw brieven d.d. 28 januari 1990 en 19 februari 1990 deel ik u hierbij mede, dat ik momenteel geen gronden beschikbaar heb om aan u te verpachten ten behoeve van uw agrarische onderneming.

Naar het zich thans laat aanzien zullen er in de nabij toekomst eveneens geen grond beschikbaar komen, welke aan u in pacht kunnen worden aangeboden.

Het bovenstaande is u op 19 februari 1990 reeds mondeling medegedeeld door de heer ing. R. Roosendaal, medewerker van de Unit Beheer van mijn bedrijf, die u zo nodig nadere informatie kan verstrekken.

DE DIRECTEUR GRONDBEDRIJF,

Drs. J.H. de Vries
waarnemend directeur

c.c.: - R. Roosendaal (BEH)

Stadstimmerhuis
Galvanistraat 15 (3029 AD)
Telefoon 010 - 489 69 44
Telex 23090 grond nl
Het Grondbedrijf Rotterdam verwerft, beheert, exploiteert, ontwikkelt en geef grond uit in het kader van de stedelijke ontwikkeling van de gemeente Rotterdam. Bereikbaar met tram 1, 4, 6, metro en bus en 80, 125, 12

Bijlage 13 Linkedinprofiel Remco Roosendaal

Bericht Meer...

Remco Roosendaal

Assetmanager Vastgoed bij Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Kop, Provincie Zuid-Holland, Nederland · 53 connecties ·

Contactgegevens

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Hogeschool Van Hall Larenstein, BSc, vastgoed

Ervaring

Assetmanager Vastgoed

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

jan. 2008 – heden · 11 jaar 7 maanden

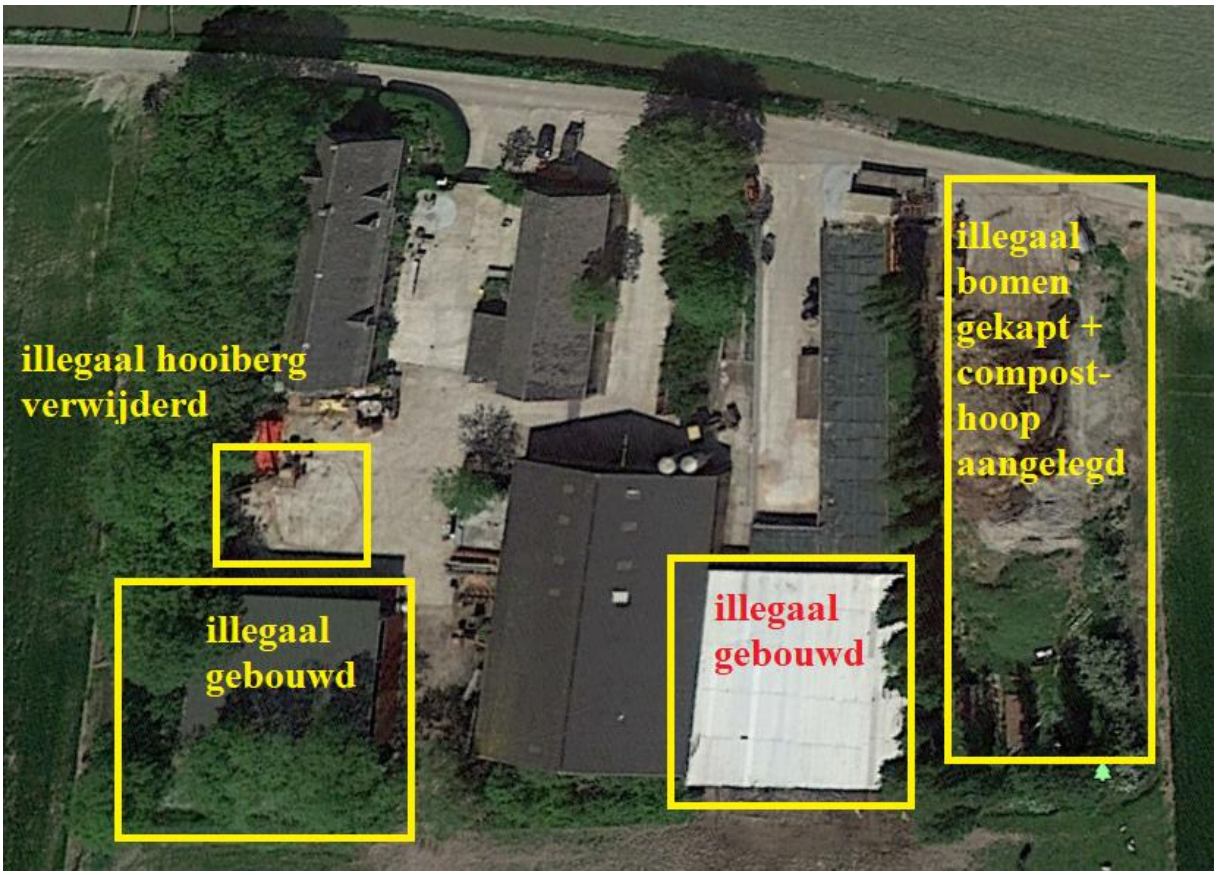
Coördinator Vastgoed

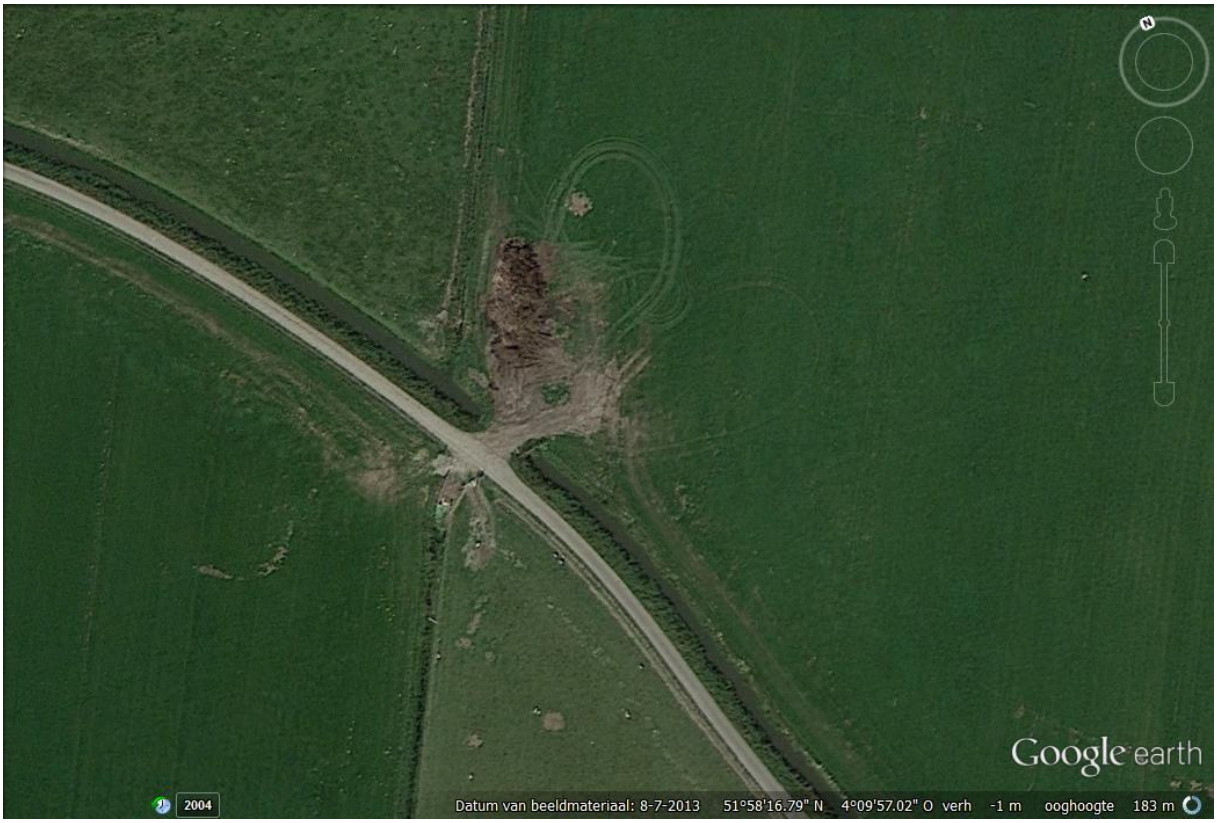
Gemeente Rotterdam - Ontwikkelingsbedrijf

nov. 2003 – dec. 2007 · 4 jaar 2 maanden

Vanaf juli 1988 werkzaam bij de afdeling Vastgoed van de gemeente Rotterdam in verschillende beheersfuncties. Beheer van stedelijk (maatschappelijk, bijzonder en commercieel) vastgoed en agrarisch vastgoed.

<u>Bijlage 14</u> **Illegaliteit op en rondom het perceel Bonnenweg 50**

Illegale mesthoop

Illegale dam Bonnenpad

Delfland handhaaft op wegspuiten onkruid

Om te zorgen dat de kwaliteit van slootwater goed blijft, letten we erop dat er geen chemische middelen of andere vervuilingen in de sloot terechtkomen. In Hoek van Holland hebben we naar aanleiding van een melding het water gecontroleerd en maatregelen getroffen.

31 augustus 2017

Begin juli 2017 kreeg het Hoogheemraadschap van Delfland een melding binnen dat in de regio Hoek van Holland de begroeiing van een slootkant was doodgespoten. Naar aanleiding van deze melding zijn handhavers van Delfland een kijkje gaan nemen. Uit onderzoek naar de waterkwaliteit bleek dat de slootkant langs een perceel van een vee- en akkerbouwbedrijf inderdaad behandeld was met grote hoeveelheden gewasbeschermingsmiddelen, waaronder Roundup, MCPA en Onkruidolie AX aangetroffen. Het is niet toegestaan met deze middelen de slootkant te behandelen; gebruik een elektrische grasmaaier.

Ook zijn er middelen aangetroffen die volgens het 'College voor de toezicht van gewasbeschermingsmiddelen en biociden' niet meer zijn toegelaten. Daarom wordt, met ondersteuning van de Nederlandse Voedsel- en warenautoriteit, de eigenaar van het bedrijf zowel bestuurs- als strafrechtelijk aangeschreven.

Merkt u op dat er bespuiting van een slootkant plaatsvindt of heeft plaatsgevonden, kunt u dit melden bij het Hoogheemraadschap van Delfland, telefoonnummer: 015 – 260 81 08 of e-mail naar loket@hhdelfland.nl

Bijlage 15 **Motie duurzame landbouw, 23 april 2015**

2

Partij voor de Dieren
Gemeenteraadsfractie Rotterdam

NIDA
ONDAT WE GELOVEN IN ROTTERDAM

ChristenUnie SGP Rotterdam

GROENLINKS

SP

PvdA
ROTTERDAM

MOTIE Duurzaam agrarisch in ontwikkelgebied Oranjebonnen

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 april 2015, ter bespreking van het rekenkamerrapport 'Gemodder in de polder',

constaterende dat

- Het ontwikkelplan Oranjebonnen de mogelijkheid open laat voor één intensieve melkveehouderij in de Bonnenpolder;
- De intensieve veehouderij allerlei milieuproblemen veroorzaakt en bovendien bijdraagt aan de opwarming van de aarde;

overwegende dat

- Deze ontwikkeling haaks staat op de doelstelling van het college te komen tot meer dierenwelzijn in Rotterdam;
- Een dergelijke ontwikkeling zich ook uitermate slecht verhoudt tot de recreatieve functies in de Oranjebonnen;

verzoekt het college

- Alleen duurzame kleinschalige agrarische ontwikkelingen, bij voorkeur biologische, te overwegen in het verdere verloop van de gebiedsontwikkeling, het ontwikkelplan Oranjebonnen hier op af te stemmen en de raad te rapporteren over de voortgang hieromtrent,

en gaat over tot de orde van de dag.

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
AANGENOMEN

Tegen: CR, CDA, VVD

23/4/15

Partij voor de Dieren Rotterdam, Coolsingel 40, kamer 5, 3011 AD Rotterdam

Jeroen van der Lee
Partij voor de Dieren

Marco Heijmen
PvdA

Judith Bokhove
GroenLinks

Aydin Peksert
Nida

Belkin Sies
CU/SGP

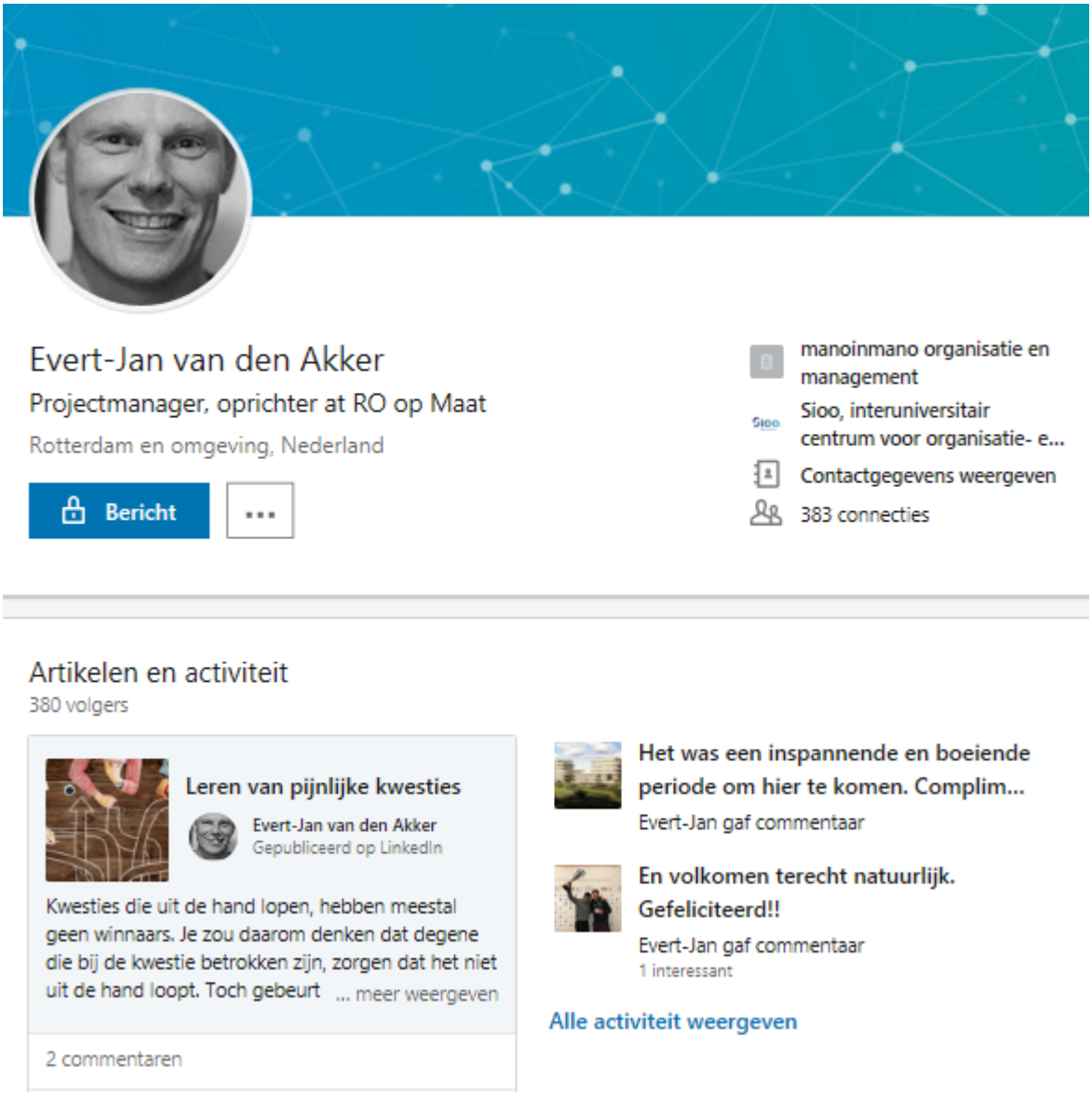
Querien Velter
SP

<u>Bijlage 16</u> **Aankoopprijs agrarisch vastgoed Erven van Rijckevorsel**

Op basis van bovenstaande aannames is een volgende indicatieve range van financiële consequenties voor het scenario zonder natuurbegraven te geven:

Aankoop grond 128 hectare landbouwgrond €9,-/m2	11.520.000	11.520.000
Afwaardering 30 hectare landbouwgrond naar natuur- en recreatie (€9,- naar €2,50/m2)	1.950.000	1.950.000
Aankoop boerderij Bonnenweg	380.000	380.000
Inrichting natuur en recreatie €4,- tot- €7,-/m2	1.200.000	2.100.000
Bijdrage investeringsfonds natuur	500.000	500.000
Plankosten/onvoorzien 35% van inrichtingskosten	420.000	735.000
SUBTOTAAL	15.970.000	17.185.000
Verkoop 98 hectare landbouwgrond aan NM/ZHL €9,-/m2	8.820.000	8.820.000
TOTAAL	**7.150.000**	**8.365.000**
Jaarlijks beheer en onderhoud: 30 ha. natuur en recreatie €2.500,-/hectare.	75.000	75.000

<u>Bijlage 17</u> **Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker**

Evert-Jan van den Akker

Projectmanager, oprichter at RO op Maat

Rotterdam en omgeving, Nederland

Bericht ...

manoinmano organisatie en management

Sioo, interuniversitair centrum voor organisatie- e...

Contactgegevens weergeven

383 connecties

Artikelen en activiteit

380 volgers

Leren van pijnlijke kwesties

Evert-Jan van den Akker

Gepubliceerd op LinkedIn

Kwesties die uit de hand lopen, hebben meestal geen winnaars. Je zou daarom denken dat degene die bij de kwestie betrokken zijn, zorgen dat het niet uit de hand loopt. Toch gebeurt ... meer weergeven

2 commentaren

Het was een inspannende en boeiende periode om hier te komen. Complim...

Evert-Jan gaf commentaar

En volkomen terecht natuurlijk. Gefeliciteerd!!

Evert-Jan gaf commentaar

1 interessant

Alle activiteit weergeven

Bijlage 18 **Verzoek om contact met projectleider Oranjebonnen**

ing. L.W. Vreugdenhil <lw.vreugdenhil@gmail.com> 3 mrt.

aan **info**, e.vandenakker

Geachte heer van den Akker,

Helaas heb ik tot op heden nog geen reactie van u mogen vernemen. Het is mij onduidelijk wat hier de reden voor is. Er was immers ook geen bericht van afwezigheid. Het zal op prijs worden gesteld als u alsnog mijn verzoek wilt beantwoorden. U kunt desgewenst ook contact opnemen met de voorzitter van de Stichting de Bonnen, de heer ing. A.H.M. Weterings. Zijn telefoonnummer is 06 - 51 11 35 44.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 25 februari 2016 17:14
Onderwerp: Fwd: contact

Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Helaas moet ik u herinneren aan het eerder verzonden verzoek om een gesprek. Mijn e-mailadres is u bekend en mijn mobiele telefoonnummer is 06 - 23 64 14 91.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

---------- Doorgestuurd bericht ----------
Van: **ing. L.W. Vreugdenhil** <lw.vreugdenhil@gmail.com>
Datum: 22 februari 2016 15:31
Onderwerp: contact
Aan: e.vandenakker@rotterdam.nl

Geachte heer van den Akker,

Uit informatie blijkt dat u de nieuw aangestelde projectleider Oranjebonnen bent (http://www.rotterdam.nl/oranjebonnen). Bij deze wens ik u veel sterkte en wijsheid toe bij het vervullen van deze moeilijke taak.

Graag wil ik met u een gesprek voeren over de problemen die er zijn, de kansen die er liggen en de mogelijkheden die benut kunnen worden. Het onderzoek van de Rekenkamer Rotterdam naar de integrale gebiedsontwikkeling in onze polders heeft een viertal aanbevelingen opgeleverd. Er is hoop dat er een streep onder het vervelende verleden kan worden gezet en dat er uitvoering kan worden gegeven aan deze aanbevelingen. Een open houding en de bereidheid om te investeren in een goede relatie is daarbij cruciaal.

Graag verneem ik van u een tijdstip en een locatie om met elkaar kennis te maken.

met vriendelijke groet,
ing. L.W. Vreugdenhil

Aan: de volksvertegenwoordigers
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Oranjebonnen & moraal

Hoek van Holland, 30 juli 2019

Geachte raadsleden,

Het voortdurende "**gemodder in de polder**" toont niet alleen een stuitend gebrek aan van de meest noodzakelijke ambtelijke competenties om de ooit gestelde publieke doelen te bereiken en tot een aanvaardbaar maatschappelijk te komen, maar ook een bedenkelijk moreel niveau waarbij het niet wordt geschuwd om beschikbare informatie niet tijdig, juist en volledig met u te delen. Op deze wijze probeert men sturing te geven aan de bestuurlijke beeld-, opinie- en besluitvorming in een ambtelijk gewenste richting. De eerste actie die daarbij ondernomen wordt is de verantwoordelijke wethouder "*in het pak naaien*" om zich verzekerd te weten van de steun van de coalitie en daarmee een raadsmeerderheid. Zulks is nu in achtereenvolgende bestuurlijke perioden gebeurd.

In het Ambitiedocument Oranjebonnen[1] (vastgesteld maart 2013) staan de ambities verwoord:

3. Ambitie

Ambities voor het gebied
Belangrijk is de aanwezige kwaliteit van het kleinschalige en open cultuurlandschap te behouden en biologische stadslandbouw te stimuleren. De ambitie is om fietsers, wandelaars en ruiters dit bijzondere stukje cultuurlandschap te kunnen laten ervaren en de mogelijkheid bieden om er 'iets te doen': Groenten kopen bij de boer, een kano huren, een ijsboerderij bezoeken, enzovoort. Dergelijke activiteiten en stadslandbouw zijn gewenste private initiatieven; de uitstraling van de bestaande en nieuwe bebouwing is hierbij van belang. De overheid investeert bij dit project in het maken van (langzaam verkeer) verbindingen die de toegankelijkheid van het gebied verbeteren en in ecologische verbindingen.

[1] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/oranjebonnen/21030319_-DEFINITIEF-VASTGESTELD-BW-Ambitiedocument_Oranjebonnen-DEF_LR.pdf

Bij de presentatie van de eerste plannen werd ook het beoogde besluitvormingstraject door het projectteam Oranjebonnen gepresenteerd:

Tot leider van het projectteam werd een zekere Maarten de Gaaij benoemd. Dit was uitermate verwonderlijk omdat deze overheidsfunctionaris eerder als projectleider Oranjebuitenpolder had gefaald. Tot de uitvoering van het bestuurlijk vastgestelde Masterplan Oranjebuitenpolder is het nooit gekomen. De schuld hiervoor werd bij andere partijen neergelegd.

Een gebrek aan ambtelijke competenties in combinatie met een organisatiecultuur waar geen bereidheid is om verantwoording te nemen maakt het mogelijk dat het “gemodder” in onze polders gewoon doorgaat. Het rapport van de Rekenkamer Rotterdam heeft impliciet duidelijk gemaakt dat er een ambtelijke cultuur is waarbij er helaas geen inspannings-, resultaats- en verantwoordelingsplicht is en dat aan de gevoerde functionerings- en beoordelingsgesprekken geen enkele waarde kan worden toegekend. Heel eufemistisch heeft men het in het rapport van de Rekenkamer Rotterdam er dan ook over dat er bij deze ambtenaar “*een ander beeld bestond dan wat er bij de partners leefde en wat er uit de documenten blijkt*”.

Rekenkamer
ROTTERDAM

leidt tot veel frustratie bij andere partijen als het Zuid-Hollands Landschap. Als je alle kaarten in handen hebt, maar de ontwikkeling vindt niet plaats, dan wil je niet."[163] Al met al geven de publieke partners in het project aan dat de manier waarop de gemeente Rotterdam zich opgesteld heeft als grondeigenaar weerstand heeft opgeroepen bij hen.

Een ambtenaar van het cluster Stadsontwikkeling die een belangrijke rol vervulde bij het project vindt echter niet dat de ontwikkelingen in de Oranjebuitenpolder vertraagd werden doordat de gemeente een te hoge grondprijs voor ogen had. Met een lagere grondprijs waren de tekorten ook aanzienlijk geweest. Ook kan hij zich niet herinneren dat deze kwestie is ingebracht in bijvoorbeeld het bestuurlijk overleg toentertijd. Bovendien stopte de gemeente zelf € 3 miljoen in het project vanuit het IFR.[164] Volgens deze ambtenaar waren juist de financiële middelen vanuit de provincie en de stadsregio onvoldoende.[165] Deze uitspraak over het proces rond de grondprijs geeft aan dat er bij de gemeente Rotterdam of in ieder geval bij deze ambtenaar een ander beeld bestond dan wat er bij de partners leefde en wat er uit de documenten blijkt.

VERTROUWELIJK

Het knoeiwerk bij het project Oranjebuitenpolder bleek dus geen belemmering te zijn om deze ambtenaar als projectleider Oranjebonnen aan te stellen. De verantwoordelijkheid hiervoor lag bij de toenmalige directeur van het gemeentelijke bureau Projectmanagement & Engineering.

Deze beoordelingsfout had voor deze overheidsfunctionaris geen enkele consequentie. Deze voormalige directeur is na diens gebleken ongeschiktheid bij het project “Hoekse Lijn” tot lid van de directieraad “Externe Mobiliteit” van de gemeente Rotterdam benoemd. Het illustreert de cultuur binnen het ambtelijk apparaat van de gemeente Rotterdam waarbij dit mogelijk is.

Voor de buitenwereld doet men voorkomen alsof men een “civil servant”, zoals de vertrekkende directeur van het gemeentelijke cluster Stadsontwikkeling deed.

De gebeurtenissen in de Bonnenpolders in de afgelopen decennia laten echter vooral zien hoe men niet een dienaar van de samenleving is geweest, maar een dienaar van de belangen van de Erven van Rijckevorsel. Er is bewust verzuimd een publieke strategie op te stellen als antwoord op de private strategie van deze partij om hun agrarische vastgoedbezit in en rond de Bonnenpolders tot een meerwaarde te brengen. Er is voldoende hiervoor gewaarschuwd.

Ondanks de verontruste signalen uit het gebied werd er niet pro-actief gehandeld, werden niet alle beschikbare instrumenten ingezet om de reeds bestaande verbrede en duurzame landbouw te beschermen en verder te stimuleren en werd al gniffelend de factor “tijd” gebruikt om het ontmoedigings- en uitputtingsproces van de Erven van Rijckevorsel te faciliteren. Voor iedere vertraging was wel een argument ter rechtvaardiging hiervan te verzinnen. Uiteindelijk werd het in december 2005 nog unaniem verworpen autonome scenario (***bijlage 1***) werkelijkheid. Door de Rekenkamer Rotterdam werd dit spelen met de factor “**tijd**” heel eufemistisch een gebrek aan prioriteit genoemd. Overigens uit het gebrek aan prioriteit zich ook door de inzet van te “lichte” ambtenaren bij projecten in het landelijk gebied. De ambtelijk voorgewende deskundigheid wordt uiteindelijk ontmaskerd doordat termijnen en doelstellingen niet worden gehaald, budgetten worden overschreden en afspraken worden geschonden. Natuurlijk is het voor de echte gebiedsdeskundigen uitermate kwetsend om met dit bedenkelijke ambtelijke niveau te worden geconfronteerd.

Rekenkamer
ROTTERDAM

conclusies van dit onderzoek en met het oog op de realisatie van de huidige doelen voor de Oranjebonnen doet de rekenkamer de volgende aanbevelingen aan het college van B en W:

1 Het project Oranjebonnen is opgedeeld in twee fasen. De financiering voor de tweede fase is nog niet volledig rond. Gelet op de financiële disbalans in eerdere plannen voor de Bonnenpolder en Oranjebuitenpolder beveelt de rekenkamer aan te blijven bewaken dat de ambities voor het gebied in balans zijn met de beschikbare financiële middelen.

2 Borg dat er voldoende ambtelijke en bestuurlijke prioriteit wordt gegeven aan de gebiedsontwikkeling van de Oranjebonnen in het bijzonder en gebiedsontwikkeling in het buitengebied in het algemeen.

3 Investeer blijvend en zichtbaar in de relatie met publieke en private partijen die bij de ontwikkeling van de Oranjebonnen betrokken zijn, zodat initiatieven een grotere kans van slagen hebben.

4 Borg en bewaak dat bij gebiedsontwikkelingen in informele contacten tussen bestuurders of ambtenaren en individuele burgers geen uitlatingen worden gedaan die te hoge verwachtingen kunnen wekken.

VERTROUWELIJK

Terwijl voor een (agrarisch) ondernemer de factor “**tijd**” heel belangrijk is, is er geen enkel gevoel van urgentie aanwezig bij de overheidsfunctionarissen die verantwoordelijk zijn voor de bestuurlijke advisering en de uitvoering van de eenmaal genomen bestuurlijke besluiten. De (agrarische) ondernemer loopt een fors risico als hij of zij een beoordelingsfout maakt en kan uiteindelijk zijn of haar bedrijf verliezen. De gebeurtenissen in het landelijk gebied van Hoek van Holland laten zien dat beoordelingsfouten van ambtenaren geen consequenties hebben voor hun rekening-courant noch voor hun ambtelijke loopbaan. Een ondernemer die de beoordelingsfout maakt vertrouwen te stellen in de overheid loopt een fors risico op een faillissement met de bijbehorende consequenties. Dit geldt niet voor de disfunctionerende ambtenaar. Het tekent de heersende moraal van het gemeentelijk cluster Stadsontwikkeling.

Het door de Rekenkamer Rotterdam vermelde aspect "*een ander beeld bestond dan wat er bij de partners leefde en wat er uit de documenten blijkt*" heeft helaas niet geleid tot een andere werkwijze. Nog steeds wordt fictie belangrijker gevonden dan de feiten[2]. Waarheidsvinding wordt ook bij het huidige dossier Oranjebonnen niet belangrijk gevonden. Blinde loyaliteit aan de coalitie vormt een stevig contrast met principes die u als volksvertegenwoordigers in feite ook in uw stemgedrag zou moeten uitdragen.

Illustratief is het ambtelijke spel dat gespeeld is om mij uit de polders te verwijderen. Daarbij werd door de projectleider Oranjebonnen een verklaring gebruikt die niet overeenkomstig de waarheid was. Hierbij was geen sprake van een beoordelingsfout, maar van misleiding.

Hierbij verklaar ik:

a) dat ik Maarten de Gaaij, geboden 23 juli 1963, in dienst van Stadsontwikkeling Rotterdam, de projectmanager Oranjebonnen ben;
b) dat de gemeente conform het vastgestelde Ambitiiedocument Oranjebonnen 2013-2020 de bedoeling heeft om op de grond van het gekraakte pand en omliggende perceel een recreatieve functie en bestemming te verwezenlijken. Nadat de loods is ontruimd, gaat de gemeente de loods slopen en het terrein bouwrijp opleveren. De gemeente nodigt ontwikkelaars uit om de grond te kopen voor de realisatie van een recreatieve voorziening. De aanwezigheid van een kraker in de loods schrikt potentiele ontwikkelaars af. Ook om die (bijkomstige) reden is ontruiming aangewezen.
c) dat het plan niet langer de realisatie van een hippisch centrum is, omdat de betreffende ontwikkelaar zich op 7 oktober 2014 heeft teruggetrokken, maar dat de verwachting wel is dat zich spoedig een andere ontwikkelaar zal aandienen, onder meer omdat het aanbod van initiatieven van verschillende ontwikkelaars groot is;
d) dat een ontwikkelaar naar verwachting vanaf januari 2015 zou kunnen starten met de ontwikkeling van een recreatief plan,omdat vanaf dat moment het Ontwikkelplan Oranjebonnen is gepresenteerd tijdens een stakeholdersavond.
e) dat eind 2010/begin 2011 ook het voornemen bestond de loods te slopen, toen t.b.v. de realisatie van een ecologische hoofdstructuur (EHS), maar dat door een rijksbezuiniging van € 10 mio uiteindelijk geen geld meer beschikbaar was voor de realisatie van die EHS. Vervolgens zijn– vanaf 2012 – de onderhavige plannen gemaakt (Ik verwijs naar het al genoemde door B&W vastgestelde Ambitiedocument Oranjebonnen en de Grondexploitatie in uitvoering Oranjebonnen. Door de vaststelling van de Grondexploitatie zijn er ook financiële middelen beschikbaar om daadwerkelijk tot uitvoering over te gaan, waaronder ook de sloop van de loods;
f) dat de aannemer binnen twee weken na melding door de gemeente tot sloop zal overgaan, vooralsnog is 7 of 9 januari 2014 voorzien. Dit kan dezelfde dag zijn dat in overleg met OM en Politie tot ontruiming is overgegaan.

M.H. de Gaaij
02-12-2014

De toen verantwoordelijke wethouder werd "voor het karretje gespannen" en daarmee wist men zich verzekerd van de steun van de coalitiepartijen. In de periode dat ondergetekende zich moest voorbereiden op de behandeling van het rekenkamerrapport in uw raad werd zijn aandacht afgeleid door een strijd om het voortbestaan op de locatie Nieuw-Oranjekanaal 20.

[2] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/7182855/2/s18bb003545_1_38259_tds

Er werd waarde toegekend aan de verstrekte ambtelijke informatie en helaas gebeurde dit ook door de rechter. Inmiddels is duidelijk dat de verstrekte informatie niet correct was, maar er is eveneens duidelijk dat er sprake is van een voldongen feit. U had dit kunnen zien als u had ingestemd met een werkbezoek aan de Oranjebonnen. U heeft gekozen voor een promotietour. Stap voor stap wordt daarbij de gemeenteraad meegenomen in een irreversibel traject.

GROENLINKS SP PARTIJ voor DE DIEREN ROTTERDAM

MOTIE ALLES OP ZIJN TIJD

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 18 december 2014, ter bespreking van het tweeminutendebat Huisuitzetting in de Bonnenpolder;

Constaterende dat
- De raad nog geen gezamenlijk oordeel heeft kunnen uitspreken n.a.v. het Rekenkamerrapport over de Bonnenpolder;
- De gemeente vooruitlopend hierop een van de hoofdrolspelers/belanghebbenden in dit dossier wil ontruimen;

Overwegende dat
- Er geen spoedeisende of zwaarwegende redenen zijn die uitstel van deze ontruiming in de weg staan;
- Er daarnaast geen plan B beschikbaar is;

Verzoekt het college
- In het geval van toekenning door de rechter de geplande huisuitzetting niet uit te voeren voordat de raad het rekenkamerrapport 'gemodder in de polder' heeft besproken;

En gaat over tot de orde van de dag.

Judith Bokhove
GroenLinks

Querien Velter
SP

Jeroen van der Lee
Partij voor de Dieren

De wijze waarop er aandacht is voor de impact van deze besluitvorming op de zakelijke en persoonlijke levens van de mensen die zich betrokken voelen bij onze polders tonen niet alleen een gebrek aan aandacht voor “de menselijke maat” en “het menselijk kapitaal”, maar ook een schokkend gebrek aan normen en waarden. Misleiding wordt acceptabel gevonden. De samenleving wordt onvoldoende beschermd tegen dit soort overheidsfunctionarissen. De desbetreffende ambtenaar staat nog steeds op de loonlijst van de gemeente Rotterdam.

Hij mag zich zelfs schaamteloos afficheren als “projectcoach”.

Maarten de Gaaij

projectmanager en projectcoach

Projectmanagement Bureau Rotterdam • Erasmus Universiteit Rotterdam

Den Haag en omgeving, Nederland • 102

Connectie maken ...

Ik ben actief op zoek naar overheden of marktpartijen om projecten te organiseren voor duurzame gebiedsontwikkeling, naast mijn part time baan in Rotterdam. Mijn passie is om als procesmanager de maatschappelijke transitie naar duurzame energie te versnellen, zeker sinds de klimaattop van Parijs in december 2015. Participatie van bewoners en ondernemers geef ik daarbij een belangrijke positie. Mijn doel daarbij is om het eigenaarschap bij de community te leggen. Op deze terreinen heb ik de afgelopen 10 jaar veel ervaring opgedaan; gericht op de combinatie van projectaansturing en het coachend leiding geven aan teamleden.
Ik werk op basis van een duidelijke rolverdeling, gelijkwaardigheid en vertrouwen. Ik zie dat nieuwe vormen van financiering, participatie en beheer nodig zijn om het maatschappelijk rendement te vergroten. Met een heldere blik en een gestructureerde aanpak, richt ik mij op de flow in de samenwerking met projectpartners.

Spreekt dit je aan, neem dan contact met me op (06-51562359).

U staat dit alles toe. U spreekt de verantwoordelijke bestuurders hier niet op aan. U staat het toe dat deze ambtenaar zich mag verschuilen achter de wethouder die immers “bestuurlijke veranwoordelijk” is, maar geen benul heeft van de wijze waarop hij of zij zich zand in de ogen heeft laten strooien en op het verkeerde been heeft laten zetten. U toetst de feiten niet aan de ambtelijke verklaringen en u toetst dit ambtelijke gedrag niet aan de door u beleden christelijke naastenliefde, sociaaldemocratische principes, liberale idealen, socialistische uitgangspunten, christendemocratische standpunten en fortuynistische basisideeën. U heeft zich ooit beschikbaar gesteld om als volksvertegenwoordiger van betekenis te kunnen zijn voor de samenleving, maar u doet dit niet door hierover te zwijgen en weg te kijken. Deze houding maakt het mogelijk dat het “**gemodder in de polder**” gewoon doorgaat. Daarmee geeft u impliciet ook steun aan ondermeer het spel van de Erven van Rijckevorsel. De zorgen hierover werden in december 200 al verwoord[3] en werden uiteindelijk in februari 2007 manifest (***bijlage 2***). Niets doen is in deze geen beoordelingsfout, maar een bewuste keuze.

[3] https://www.debonnen.nl/html/gebiedsvisie_bedreigingen.html

De kritiek op deze lakse -, lethargische - c.q. apatische houding is dan ook bewust genegeerd.

De Oranjebuitenpolder vormt samen met de Bonnenpolder het project Oranjebonnen. ARCHIEFFOTO

'Project Oranjebonnen heeft geen kans van slagen'

SANDRA DON

HOEK VAN HOLLAND • „Het is een illusie dat het pilotproject Oranjebonnen enige kans van slagen heeft in de Bonnenpolders." Leen Vreugdenhil, bewoner van de Oranjebuitenpolder in Hoek van Holland en lid van de Stichting de Bonnen, steekt zijn mening niet onder stoelen of banken.

De Oranjebonnen, de projectnaam voor de natuurgebieden Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder, moet de komende jaren een aantrekkelijk agrarisch én recreatief gebied worden met golfbaan en hippisch centrum als trekpleisters. Een plan kent een lange geschiedenis, maar dat vanwege bezuinigingen flink is versoberd. Wat overblijft is het ambitiedocument 2013-2017 dat een smalle ecologische verbinding naar de kust en recreatieve paden in de Oranjebuitenpolder en de hieraan grenzende Bonnenpolder voorstaat. Daarbij wordt ingezet op het verbeteren van recreatieve voorzieningen ten behoeve van fietsers, wandelaars, skaters, ruiters en watersportliefhebbers.

LAKS

Ontwikkelingen die Vreugdenhil alleen maar toejuicht, maar niet zo snel van de grond ziet komen. „Vijf jaar geleden móest er ook al iets gebeuren, maar er gebeurt maar niets." Vreugdenhil verwijt de overheid - de provincie Zuid-Holland, de gemeente Rotterdam en de deelgemeente Hoek van Holland - een lakse houding. „Zolang een groot deel van de grond in handen is van de Erven van Rijckevorsel, die de grond alleen tegen de hoogste prijs wil verkopen om er landgoedwoningen te ontwikkelen, heeft het geen kans van slagen. De overheid moet zich sterker opstellen."

Volgens Klaas de Koning, als portefeuillehouder nauw betrokken bij de totstandkoming van het ambitiedocument 2013-2017, behoren de landgoedwoningen en de zorgboerderij tot het oorspronkelijke plan voor de Oranjebonnen. „Maar dat plan is verleden tijd. Het ambitiedocument kent minder toeters en bellen, maar is wel goed uitvoerbaar."

De Koning bevestigt dat een groot deel van de grond in bezit is van de Erven van Rijckevorsel. „Maar er zijn nog meer grondeigenaren. Zij zullen allemaal worden gevraagd hun medewerking te verlenen. Of daar geld mee gemoeid is, kan ik niet beoordelen."

Overigens moet de Hoekse deelraad later dit jaar nog een besluit nemen over het plan.

Er zijn inmiddels 2 jaar verstreken sinds er afspraken zijn gemaakt met de griffie om alsnog mijn kritiek op deze projectaanpak te kunnen inbrengen (***bijlage 3***). De ambtelijke druk vanuit het cluster Stadsontwikkeling is groot om dat niet te doen en het is dan ook nog niet gebeurd. U heeft het toegestaan dat er tweemaal een promotietour is georganiseerd door onze polders. Een twitterbericht van Wim Reijnierse over hoe mooi onze polders kunnen zijn als het regent laat zien dat er geen idee is over de rampen die hier hebben plaatsgevonden bij overmatige neerslag en welke consequenties[4] dit heeft gehad voor onze bedrijven.

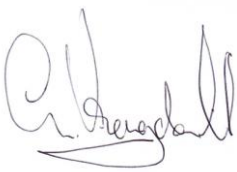
Men matigt zich een mening aan over onze polders zonder het volledige dossier te kennen en zonder de noodzaak te voelen om met de direct betrokkenen te praten. Dit werd 4 jaar geleden ook duidelijk m.b.t. de positie van Manege de Nieuwe Oranjehoeve (***bijlage 4***). Ook hiermee werd gedemonstreerd hoe men ambtelijk de volksvertegenwoordigers een rad voor ogen heeft willen draaien en ook dit is acceptabel gevonden. De bovengenoemde Wim Reijnierse wenst zich als “gutmensch” te etaleren door zijn betrokkenheid te tonen bij het slavernijverleden van Nederland (***bijlage 5***), maar verleent ondertussen zijn medewerking aan de moderne slavernij die in onze polders plaatsvindt waarbij pachtboeren door de Erven van Rijckevorsel als een soort “horigen” worden beschouwd die men graag met lege handen ziet vertrekken. Met een gezond “boerenverstand” zal men de façade van deze ambtelijke spindoctor doorzien. Feiten liegen niet en met een charme-offensief kan men niet iedereen voor zich winnen. Van u als volksvertegenwoordigers mag ook worden verwacht dat u kennisneemt van deze feiten.

[4] https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil/media_set?set=a.211648995525960&type=3

U behoort aan de feiten te toetsen wat er is gebeurd sinds het college van b&w in maart 2013 het Ambitiedocument Oranjebonnen heeft vastgesteld[5]. U behoort te toetsen wat de werkelijke ambtelijke agenda is bij het gebiedsontwikkelingsproces van de afgelopen decennia en of dit strookt met de bestuurlijke agenda. Het adagium "**Follow the money**" laat zien welke doelen er echt gediend zijn en dan behoort u te toetsen of dit een publiek doel of een privaat doel is.

U dient te beseffen dat het traject dat nu gevolgd wordt niet kan rekenen op vertrouwen in het gebied zelf en uiteindelijk zal resulteren in (lange) bestuursrechtelijke – en privaatrechtelijke juridische procedures. Daarmee wordt tevens het falen van onze democratie blootgelegd. Helaas resteert dan geen andere conclusie dan dat het ontbreekt aan voldoende moraal: het wordt niet nodig gevonden bestuurders aan te spreken op het vereiste intellectuele overzicht en morele overwicht om het ambtelijk apparaat goed aan te sturen. Men gedraagt zich dan niet als een bestuurder, maar iemand die zich laat sturen en daarmee zich laat degraderen tot een buikspreekpop c.q. marionet van het ambtelijk apparaat. Het tekent ook een dubbele moraal. Daarmee ondermijnt men het vertrouwen dat burgers en ondernemers in de overheid moeten kunnen hebben. Vanzelfsprekend zullen dan ook de ambtenaren die betrokken zijn (geweest) bij het tot op heden doorlopen gebiedsontwikkelingsproces bij dit alles als getuige worden opgeroepen en alle relevante documenten ter onderbouwing worden gebruikt. Het dossier is immers groter als de ambtelijke selectie die u krijgt aangereikt. Het behoort tot uw taak om te controleren of deze ambtelijke informatie volledig, juist en tijdig wordt aangeleverd. U mag deze taak niet verzuimen door te kiezen voor loyaliteit aan een bestuurder i.p.v. principes. Tevens dient u zich te realiseren dat het taboe op het cultuurprobleem bij het gemeentelijk cluster Stadsontwikkeling doorbroken dient te worden. Dit wordt erkend in de wandelgangen en fractiekamers van het stadhuis, maar vertaalt zich niet in een daadkrachtige aanpak om te voorkomen dat de vierde macht[6] zonder enige moraal de echte macht vormt.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlagen:
1. Bestuurlijk besluit verwerpen autonoom scenario, 21 december 2005;
2. Krantenartikel "Zorgen om rol Erven";
3. Afspraken met griffie, 26 juli 2017;
4. Brief Manege de Nieuwe Oranjehoeve;
5. Artikelen over "Keti-Koti".

c.c.:
- ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- bestuur LTO-Noord,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- Actiegroep "Zorgen om de Bonnen",
- bestuur Midden Delfland Vereniging.

[5] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/4130898/3/13gr1133_PDF
[6] https://nl.wikipedia.org/wiki/Schaduwmacht

<u>Bijlage 1</u> **Bestuurlijk besluit verwerpen autonoom scenario, 21 december 2005**

Deelgemeente
Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 december 2005
Agendapunt nummer 6

Aan : de deelraad
Van : het dagelijks bestuur
Datum : 23 november 2005
Betreft : Keuze scenario over de inrichting van de Bonnenpolder

Aanleiding

Onder druk van planologische en macro - economische bewegingen - is een heroriëntatie van de bedrijfsvoering van de agrariërs gewenst.
Door de extreme neerslag in september 1998 en oktober 1999 is duidelijk geworden dat het gebied De Bonnen onder druk staat.
De extreme regenval in 2001 en in 2004 betekende wederom grote schade, zowel economisch als aan de natuur, voor het gebied. Daarnaast moet de verpaupering van het gebied aangepakt worden en zal er een ecologische hoofdstructuur gerealiseerd moeten worden.
De bedrijfsvoering van de vier agrarische ondernemers in de Bonnenpolders is ernstig aangetast.
In een vergadering van 20 november 2003 is een motie aangenomen om in het eerste kwartaal van 2004 opdracht te geven een gebiedsvisie te laten maken en deze in het tweede kwartaal 2004 ter goedkeuring voor te leggen in de deelraad en het benodigde geld te zoeken.
Inmiddels is opdracht gegeven aan een adviesbureau om de gebiedsvisie op te stellen.
Het benodigde geld is inmiddels gevonden. Er zijn vijf partijen die financieel bijdragen: OBR, Provincie Zuid-Holland, Zuid Hollands Landschap, Hoogheemraadschap Delfland en de deelgemeente Hoek van Holland.
Het heeft enige tijd geduurd voordat de middelen gevonden waren. Dit heeft tot vertraging geleid.

Inleiding

Als vaste randvoorwaarden wordt aangenomen dat volgens het natuurgebiedplan uitvoering wordt gegeven aan een reservaatgebeid in de korte Bonnen en dat de werkzaamheden in het kader van de wateropgave (het ABC Delfland) doorgaan. De doorlooptijd van de scenario's is ongeveer tien tot vijftien jaar.

De vier scenario's die voorgesteld worden zijn:

0. Autonome ontwikkeling
   In dit nulscenario worden geen gecoördineerde acties ondernomen om duurzame ontwikkeling van de Bonnen mogelijk te maken. De huidige situatie met agrarische bedrijven die het hoofd met moeite boven water kunnen houden, onduidelijke onderpachtconstructies en vormen van grondgebruik, die niet altijd passen bij het gebied, blijft in stand.

1. Multifunctioneel
   In dit scenario wordt een scheiding gemaakt tussen een landbouwenclave een zone waar gewoond kan worden in de vorm van landgoederen en natuur. Op de

landgoederen is natuur aanwezig waarbij er een overgang is naar de overige natuur en waar invulling aan gegeven wordt door het reservaatgebied en een ecologische verbindingszone.

2. Landbouw en natuur
   De Bonnen wordt ingericht als puur landbouw gebied plus de minimale eisen die het natuurgebiedplan stelt aan natuurontwikkeling. De landbouw heeft een beherende en economische functie.

3. Landbouw + Natuur + Recreatie (scenario van Stichting de Bonen)
   De Lange Bonnen en het zuidelijk deel van de Korte Bonnen worden ingericht als landbouwgebied met graslanden en akkers voor de teelt van ruwvoer en krachtvoer, graan en producten voor de regio. Dit landbouwgebied is complementair aan het natuurgebied in het natuurgebiedplan. Daarnaast wordt voldaan aan de minimale eisen die in het natuurgebiedplan worden gesteld aan natuurontwikkeling. Zo zal er een reservaatgebied komen tegen het Staelduinse bos aan en wordt de Rel ingericht als ecologische verbindingszone. Voorts zijn er voor de recreatieve ontsluiting ruiter- en wandelpaden

De projectgroep waarin vertegenwoordigd zijn:
Hoogheemraadschap Delfland, Provincie Zuid-Holland, Stichting "De Bonnen", Stichting Zuid-Hollands Landschap, LTO Noord, Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam een vertegenwoordiger van de Erven Rijckevorsel en de deelgemeente Hoek van Holland stellen u voor een keuze te maken tussen scenario 1 Multifunctioneel en scenario 3 Stichting de Bonnen (Landbouw + Natuur + Recreatie).

Uitwerking

De scenario's 1 en 3 zijn als bijlage toegevoegd aan dit voorstel.
De waardering van de scenario's door de projectgroep is door adviesbureau DLV Groen & Ruimte uitgewerkt in een matrix welke als bijlage is toegevoegd.
Scenario 0 en 2 scoren beiden zo slecht dat ze verder niet in de overwegingen zijn meegenomen.

Opgemerkt kan worden dat per partij de volgende voorkeuren zijn uitgesproken:
- De Erven van Rijckevorsel: scenario 1
- Hoogheemraadschap Delfland: neutraal
- Zuid Hollands Landschap: scenario 1
- Deelgemeente Hoek van Holland: scenario 1
- Stichting De Bonnen: scenario 3
- Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam: scenario 1 (heeft dit telefonisch laten weten).

De keuze moet gemaakt worden tussen scenario 1: Multifunctioneel en scenario 3: van Stichting De Bonnen.
Het enige wezenlijke verschil tussen beide scenario's is de realisatie van een aantal landgoederen, langs de Dwarshaak en de Bonnenlaan.

Beide scenario's scoorden exact even hoog in de waarderingsmatrix zoals die door de projectgroepvergadering is ingevuld.

Scenario 1. Multifunctioneel scoort op 6 van de 14 punten hoger dan het scenario van Stichting de Bonnen, maar kan niet rekenen op draagvlak bij de huidige bewoners (Stichting De Bonnen) en scoort lager op de mogelijkheden voor de agrarische bedrijfsvoering. Dat laatste is direct gerelateerd aan de voorgestelde locatie voor landgoedontwikkeling, in het zuidelijk deel van de Korte Bonnen, direct achter Hoeve Rijckevorsel. Daardoor wordt de huidige bedrijfsvoering van Hoeve

Rijckevorsel onmogelijk, omdat hij zijn huiskavel kwijtraakt, die ook nog eens zijn beste grond is. Een landbouwbedrijf op hoeve Rijckevorsel zal in die situatie een heel ander karakter moeten krijgen, in ieder geval zal de melkveetak verdwijnen. Dit is voor Stichting de Bonnen de reden niet in te stemmen met een keuze voor scenario Multifunctioneel. Als de landgoederen op een andere locatie zouden worden gerealiseerd, zou Stichting de Bonnen daarmee geen problemen hebben. Een andere locatie voor de landgoederen moet daarvoor echter wel geschikt en aantrekkelijk zijn, de strook langs de tweede ontsluitingsweg en het zuidelijk deel van De Lange Bonnen, bij de compostering, zijn dat niet.

Het belang van de ontwikkeling van landgoederen in dit scenario is dat op deze wijze financiële middelen ter beschikking kunnen komen voor de benodigde herstructurering van de Bonnen. De erven van Rijckevorsel zijn bereid daarin te investeren en de pachtsituatie te optimaliseren voor de resterende agrarische bedrijven en hebben dit ook meermalen uitgesproken.
Een kanttekening bij de negatieve waardering op het criterium agrarische bedrijfsvoering in dit scenario is, dat dit volledig gerelateerd is aan de het huidige biologische melkveebedrijf op de Hoeve Rijckevorsel, voor het akkerbouwbedrijf in de Lange Bonnen is er geen enkel verschil tussen de beide scenario's.

Het scenario van Stichting de Bonnen is voor de meeste andere partijen niet principieel onaanvaardbaar, maar heeft als groot probleem dat geen financiële dekking aanwezig is voor de benodigde herstructurering van de polder wegens het ontbreken van de landgoederen. De financiering voor de realisatie van dit scenario zal of uit publieke middelen moeten komen, of de rentabiliteit van de bedrijven moet zodanig zijn dat benodigde investeringen daaruit kunnen worden betaald. Het scoort iets lager (+ i.p.v. ++) dan op de punten ecologische waarden, draagvlak bij omgeving, recreatieve mogelijkheden, duurzaamheid, financiële dekking en publieke kosten. Bij keuze voor dit scenario zal de verpachter echter niet meewerken aan de benodigde herstructurering van de agrarische situatie omdat tegenover de kosten daarvan geen opbrengsten zullen staan. Daarmee wordt dit scenario feitelijk praktisch en financieel onuitvoerbaar.

Planning

Na keuze van het scenario zal de gebiedsvisie omstreeks 22 december bestuurlijk worden vastgesteld.
10 november behandeling scenario in DB;
17 november scenario bestuurlijk vastleggen;
29 november presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in DB;
7 december presentatie gebiedsvisie door adviesbureau DLV in commissie;
21 december gebiedsvisie in deelraad;
22 of 23 december gebiedsvisie bestuurlijk vastleggen.

Voorstel

Wij stellen voor akkoord te gaan met de uitwerking van het multifunctionele scenario over de inrichting van de Bonnenpolder om te komen tot een gebiedsvisie.

Wij stellen voor akkoord te gaan met de planning.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris, de voorzitter,

J. Sekeris. Th. van Eijk.

Besluitnummer

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het advies van het dagelijks bestuur de dato 10 november 2005;

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het voorgestelde multifunctionele scenario voor de Bonnenpolder;
2. Akkoord te gaan met de voorgestelde planning.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 december 2005.

De griffier, De voorzitter,

J.J. van Gemeren Th. van Eijk

Bijlage 2 **Krantenartikel "Zorgen om rol Erven"**

Hoekse deelraad maakt zich zorgen over rol Erven in Bonnenpolder

HOEK VAN HOLLAND

Hoekse raadsleden maken zich zorgen over de rol van de erven van Rijckevorsel binnen het gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnenpolder. De erven van Rijckevorsel, grondeigenaar van een groot deel van het gebied, stellen zich passief op wat betreft het plan. „De erven zijn niet tegen, maar willen ook geen participant zijn." Dat heeft kersverse portefeuillehouder Wim de Groot laten weten.

De gebiedsvisie voorziet in natuurontwikkeling in de Bonnenpolder, een ecologische verbindingszone, maar ook in landgoederen en ruimte voor landbouw. De opdracht voor de procesbegeleiding was in september 2005 verstrekt aan adviesbureau DLV Groen & Ruimte.

Fractie Aad Spaans uitte de verontrusting: „De ontruiming van Hoeve Rijckevorsel is tragisch. De erven hebben een zeer grote invloed op De Bonnen. Ze hebben immers al een paar keer geweigerd de intentieovereenkomst te tekenen," aldus Spaans. Hij heeft zo zijn twijfels er opnieuw geld in te steken terwijl er 'dwarsliggende partners' in het spel zijn. De deelraad moest zich namelijk uitspreken over een bedrag van ruim 16.000 euro voor verdere procesbegeleiding.

VVD'er Rens Lensselink is het eens met Spaans. „In het verleden is 38.000 euro in het gebied gestoken, terwijl het rendement nul is." Het gebied laten verpauperen is geen optie.

De mogelijke realisatie van een zorgboerderij op Hoeve Rijckevorsel hoort tot de positieve berichten. Daar staat tegenover dat het boerenbedrijf er niet meer is. De Groot geeft in de volgende deelraad een stand van zaken.

Bijlage 3 **Afspraken met griffie, 26 juli 2017**

Samenvatting gesprek d.d. 26 juli 2017 tussen de heer ing. L.W. Vreugdenhil, klager, en R.D. Weststrate, klachtenbehandelaar.

Tijdstip en duur: vanaf 14.00 tot 14.55 uur

Plaats: kamer 133c stadhuis, Coolsingel 40 te Rotterdam

Onderwerp: Informele behandeling van de klacht van de heer ing. L.W. Vreugdenhil over de griffie van de gemeenteraad Rotterdam. De klacht is verwoord in de brief van 4 mei 2017 aan de gemeentelijke Ombudsman, die de klacht op 26 juni 2017 heeft doorgezonden aan de raadsgriffier de heer J.M. van Midden.

De heer Weststrate wijst er op dat, zoals eerder op 4 juli 2017 per e-mail bericht, dit gesprek onderdeel is van de informele behandeling van de klacht. Getracht wordt in overleg met de heer Vreugdenhil zijn klacht op te lossen. De klacht wordt als afgedaan beschouwd indien de heer Vreugdenhil tevreden is over de wijze waarop zijn klacht is afgedaan.

Het voorstel van een gecombineerde behandeling van zijn klachten over de griffie en het college van burgemeester en wethouders heeft de heer Vreugdenhil van de hand gewezen. Hij meent dat er een professionele afstand dient te zijn tussen de griffie en de projectleiding Oranjebonnen.

De heer Vreugdenhil zegt dat zijn klacht is gericht op:
- het niet anonimiseren van zijn brieven,
- het niet volledig publiceren van zijn brieven en weglaten van bijlagen en
- het standaard adviseren zijn brieven voor kennisgeving aan te nemen.

De Weststrate zegt dat zijn brieven voortaan worden geanonimiseerd. Tevens wijst de heer Weststrate wijst erop dat brieven van burgers volledig worden gepubliceerd. Alleen de naam en het adres van de afzender worden weggelaten. Weggevallen tekst en/of het ontbreken van bijlagen dient door de griffie te worden hersteld.

De heer Vreugdenhil verklaart het niet nodig te vinden om alle brieven sinds de aanvang van het project Oranjebonnen alsnog te anonimiseren, te complementeren en van inhoudelijk commentaar te voorzien. Wél vindt hij het belangrijk dat er een evaluatiemoment komt met een bespreking van de huidige stand van zaken van het project Oranjebonnen in relatie tot het raadsbesluit n.a.v. het rekenkamerrapport "Gemodder in de polder" en daarbij de beantwoording van de sindsdien gestelde schriftelijke vragen - inclusief zijn reactie daarop - te betrekken. Voor wat betreft de toekomst vertrouwt hij erop dat zijn brieven voortaan worden geanonimiseerd, volgens de daarvoor geldende richtlijnen volledig worden gepubliceerd en dat er een ontvangstbevestiging komt waarin een behandelwijze van de ingekomen brief wordt vermeld. Hij vertrouwt erop dat er een nieuw besluit komt waarin het besluit van januari 2007 wordt ingetrokken.

De heer Weststrate stelt zich voor dat de heer Vreugdenhil voortaan van de griffie een ontvangstbevestiging van zijn aan de gemeenteraad gerichte brieven ontvangt. In de ontvangstbevestiging wordt dan ook de behandelwijze van de ontvangen brief vermeld. Deze gedragslijn zal hij voorleggen aan de heer J.M. van Midden, griffier van de gemeenteraad Rotterdam.

De heer Vreugdenhil voelt zich uitgesloten van participatie omdat zijn brieven slechts voor kennisgeving worden aangenomen en hij geen inhoudelijke reacties ontvangt. De wijze waarop men hem als "querulant" heeft willen wegzetten, acht hij ongepast.
Hij vertrouwt erop dat het project Oranjebonnen spoedig na het zomerreces zal worden geagendeerd om te bespreken welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de aanvang van dit project, welke bestuurlijke instrumenten zijn ingezet om de afgesproken publieke doelen te behalen, welke strategie daarbij wordt gehanteerd en de wijze waarop uitwerking is gegeven aan het raadsbesluit van 23 april 2005 m.b.t. de conclusies en aanbevelingen van het rekenkamerrapport "Gemodder in de polder".

De heer Weststrate bespreekt met de heer J.M. van Midden de mogelijkheid van het geven van een schriftelijke reactie op zijn commentaar op de uitvoering van de aanbevelingen uit het rapport 'Gemodder in de polder' van de Rekenkamer Rotterdam. Dit zal ook met de betrokken ambtelijke cluster en burgemeester en wethouders dienen te worden overlegd.

Tijdens het gesprek is door de heer Weststrate aan de heer Vreugdenhil gevraagd ongeveer 5 zaken te noemen waarop hij een antwoord zou willen ontvangen, waardoor aan zijn klacht wordt tegemoetgekomen.
De heer Vreugdenhil heeft een 5-tal brieven toegestuurd waarvan hij stelt dat die brieven de essentie van zijn kritiek weergeven, t.w:
- Brief van 25 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (1)".
- Brief van 25 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (1)". (*Deze brief heeft een andere inhoud dan de hiervoor genoemde brief en is per e-mail aangekondigd als "Kendoe & de leugens van Eerdmans (2)"*).
- Brief van 26 mei 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (3)".
- Brief van 2 juni 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (4)".
- Brief van 3 juni 2016 over "Kendoe & de leugens van Eerdmans (5)".

De heer Vreugdenhil heeft op 24 augustus 2017 per e-mailbericht ingestemd met de samenvatting van dit gesprek.

27 juli /24 augustus 2017
R.D. Weststrate.

Bijlage 4 **Brief Manege de Nieuwe Oranjehoeve**

Manege
De Nieuwe Oranjehoeve

Hoek van Holland 03-04-2015

Hoe worden we om de tuin geleid !!

Deze brief schrijf ik, Rita Schrier (Manege de Nieuwe Oranjehoeve), daar ik het gevoel heb dat de vergaderingen die ik de afgelopen jaren bezocht heb, met nog zo vele andere bewoners, van en over het gebied "de Oranjebonnen polder " nutteloze avonden zijn geweest voor ons als bewoners.

Als ik naar het ambitiedocument kijk komt er niet veel van de grond. Diverse zaken die door de bewoners zijn aangedragen krijgen mijns inziens te weinig aandacht in verhouding met de aandacht voor Sandor van Vliet..

Afgelopen donderdag 26 maart 2015, schets tot onze grote verbazing het volgende...

De gemeenteraad uit Rotterdam + onze Maarten de Gaay + diverse anderen ambtenaren zouden een wandeling in het gebied gaan maken zodat ze konden zien wat er in het gebied gaande is. Daarna zouden ze Manege de Nieuwe Oranjehoeve bezoeken voor een kopje koffie. De heer Frans van Brederoode was ook uitgenodigd voor deze middag daar hij de belangen van de manege behartigd en in het communicatie platform zit, konden ze om een uitnodiging voor hem niet heen. Dit keer ging mijn man,Bert Schrier, met de heer van Brederoode mee. De ambtenaren en de overige genodigden gingen per bus het gebied in om vanuit daar, de oude sloopboerdrij, de wandeling te beginnen. De heer Brederoode en mijn man dachten dus ook daar aan de wandeling te beginnen.

Hoe worden we om de tuin geleid !!

Tot grote verbazing van mijn man en de heer van Brederoode was er geen wandeling gepland,zoals mij was verteld, maar werd er een presentatie door de heer Sandor van Vliet en zijn architect gegeven in de oude boerderij, omtrent de plannen voor de nieuwbouw van een paardenfokkerij. Alle genodigden waren daar dus aanwezig en nu begrepen we dan ook waarom het kopje koffie dat op de manege gedronken zou worden op het laatste moment, dezelfde ochtend, was afgezegd!!! De heer van Vliet is zegge en schrijven in alle jaren van vergaderen over het gebied ongeveer 3 keer aanwezig geweest. 1 keer met plannen voor een mencentrum, de 2e keer met plannen voor een hengsten houderij en de laatste keer voor een paardenfokkerij met een planning voor 10 paardenstallen.

Gelukkig waren er die avonden genoeg bewoners aanwezig die zijn plannen gehoord hebben, het was enkel en puur voor **privé** doeleinden, er was zelfs geen mogelijkheid voor parkeerplaatsen.

Nu er in de oude boerderij, zonder ons als bewoners in kennis te hebben gesteld hiervan, weer een ander plan: Geen 10 maar 14 paardenstallen, een binnen rijbaan van 40 bij 60 meter en parkeerplaatsen die wel aan de kant van het spoor geïntegreerd kunnen worden!

De rust in het gebied wordt dus totaal niet gerespecteerd, dagelijks de menkarren door het gebied, de mencursussen, de menkarren over de ruiterpaden en noem zo maar op. Dus nu er na 25 jaar voor Manege de nieuwe Oranjehoeve eindelijk een kleine uitbreiding wat betreft ruiterpaden komt, wordt dit voor ons direct weer onmogelijk gemaakt. De paden worden verziekt door de wielen van de men wagens en je wilt echt niet weten wat er gebeurd als een ruiter op een paard een menwagen tegen komt, de paarden slaan op hol en de veiligheid is niet meer te waarborgen. Ongelukken kunnen we dus met zijn allen op wachten. Er vallen nu ook al regelmatig mensen van hun paard door de karren die langs de manege komen rijden en het te veel moeite vinden om onze manege stapvoets te passeren.

Als wij willen dat de manege blijft bestaan voor onze kinderen en volwassenen, die geen eigen paard hebben maar óp deze manier toch van de paardensport kunnen genieten zullen we fel tegen de plannen van de heer van Vliet in moeten gaan. Met zijn steeds veranderende de plannen vrees ik voor de rust en veiligheid in het (natuur) gebied en het voortbestaan van mijn manege. In de eerst-komende bijeenkomst zal ik nog meer vertellen over het gebied en de plannen van de heer van Vliet .

Als wij als bewoners zo omzeilt worden, hoop ik, dat u allen aanwezig wilt zijn op de bewoners/ gebruikers bijeenkomst welke binnenkort bij ons op onze manege gehouden zal worden.

Vriendelijke groet

Rita Schrier

Bijlage 5 **Artikelen over "Keti-Koti"**

'Keti Koti is voor álle Rotterdammers'

De herdenking van de slavernij en de viering van de afschaffing ervan is dit jaar zichtbaarder dan ooit in Rotterdam. „We willen een brug slaan met ons programma."

Nadia Berkelder
Rotterdam

Al jaren wordt Keti Koti - de van oorsprong Surinaamse feestdag rond de afschaffing van de slavernij - in Rotterdam gevierd. Dit jaar is het programma rondom de herdenking en het feest breder: van een film tot een literaire middag en van een optocht tot een kerkdienst.

„Er was een festival, er was een lezing én een herdenking", zegt Wim Reijniers van de stichting Gedeeld verleden, gezamenlijke toekomst. „Voor het eerst is het programma op elkaar afgestemd. En er zijn nieuwe onderdelen, zoals de voorstelling door jongeren bij Maas Theater."

Rotterdam Festivals heeft voor het eerst een bijdrage geleverd. Naast herdenken en feesten heeft het festival nog een belangrijke functie. „We hebben heel veel met elkaar in deze stad, maar we weten eigenlijk weinig", zegt mede-organisator Alice Fortes. „Er zijn mensen op zoek naar verdieping, mensen die meer willen leren over de geschiedenis. Het is belangrijk om te laten zien wat slavernij echt is. We moeten verder, we moeten met zijn allen leven in de stad."

Wie het slavernijverleden ter sprake brengt kan vrijwel altijd rekenen op felle reacties. Reijnierse: „Waarom zijn Surinamers zo boos", vragen witte Nederlanders zich af. En Surinamers vragen zich op hun beurt af waarom witte Nederlanders hen niet willen horen. Wij willen graag een brug slaan met ons programma."

„Het festival Keti Koti in Rotterdam bestaat net als de herdenking en de viering van 4 en 5 mei uit educatie, herdenking en viering.

Waarom zijn Surinamers zo boos?

– Wim Reijnierse

Dat is een hele goede combinatie. We willen jongeren eerst uitleg geven over wát we precies herdenken en waarom dat belangrijk is. Vieren is juist óók belangrijk: dat je blij kunt zijn met je leven."

Dichters

Dit jaar is ter gelegenheid van Keti Koti voor het eerst een film over slavernij in Kino. Verder is er morgen een programma met dichters en schrijvers van Caribische afkomst in de Leeszaal West. In het Wereldmuseum is morgen een avond met soulfood en optreden. Uiteraard zijn er ook traditionele onderdelen van Keti Koti, zoals de Bigi Spikri (een feestelijke optocht), de Kabra Neti Broko Dey (spirituele dodenherdenking) en natuurlijk de officiële herdenking bij het Slavernijmonument in het Lloydkwartier. Fortes: „Wij bieden een aantal momenten om inspiratie op te doen. Kom naar een lezing, of ga naar een film." ketikotirotterdam.nl

Wim Reijnierse, actief betrokken bij Keti Koti Rotterdam

Functie bestuursadviseur | **Cluster** Bestuurs- en Concernondersteuning | **Leeftijd** 53 | **Privé** getrouwd, twee zoons (19 en 23) |
Website www.ketikotirotterdam.nl

Elk jaar wordt in Nederland op 1 juli de afschaffing van de slavernij gevierd. In Rotterdam vindt deze Keti Koti-viering altijd plaats in het Wijkpark Oude Westen. Elk jaar is er op 30 juni ook een herdenkingsbijeenkomst bij het Slavernijmonument aan de Lloyd-

woord- en beeldgebruik. Wees open over wat er gebeurd is. Als je het niet bespreekt, versterk je oude patronen zoals racisme. Geef dit soort gevoeligheden uit het verleden een plek en toon respect."

dat het een taboe is. Dit jaar kwamen na afloop van het festival ouderen naar mij toe die erg onder de indruk waren. Zij wisten niet dat Nederland zo diep was betrokken bij de slaven

Aan: de volksvertegenwoordigers
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Oranjebonnen & (be)dreigingen

Hoek van Holland, 4 augustus 2019

Beste volksvertegenwoordigers,

Op 15 september 2000 werd de Stichting de Bonnen opgericht met een doelstelling (***bijlage 1***) die naadloos aansloot bij de wensen van de overheid voor onze polders (***bijlage 2a + 2b + 2c***). De Bonnenpolders werden aangeduid als een agrarisch gebied met belangrijke natuur- en landschappelijke waarden en een ontwikkelingsperspectief welke kansen en mogelijkheden bood op natuur- en recreatieproductie.

In het najaar van 2000 werd ook een SWOT-analyse opgesteld waarin kansen, mogelijkheden, zwakten en bedreigingen werden vermeld. Deze werd gepubliceerd op de website van de Stichting de Bonnen bij het hoofdstuk "Gebiedsvisie"[1].

Met de kennis van nu kan worden gesteld dat er geen volledige opsomming was van de bedreigingen[2] (***bijlage 3***). Later zijn er bij het opstellen van het bedrijfsplan "De Hof van Vreugde"[3] bedreigingen (***bijlage 4***) aan toegevoegd.

Reeds in 1990 was er sprake van deze fysieke dreiging (***bijlage 5***). Vele onaangename confrontaties (zonder getuigen) zouden nog volgen. Slechts een enkele maal werd hiervan aangifte gedaan (***bijlage 6a + 6b + 6c + 6d***). Door mij werd dit alles als negatieve energie beschouwd waar ik niet teveel aandacht aan wilde schenken. Het gebrek aan een getuige is immers altijd een probleem. Periodiek geconfronteerd worden met intimiderend crimineel gedrag zet een stempel op iemands leven en heeft wel degelijk een sluipende invloed[4]. Natuurlijk ging dit verder als een normaal bedrijfsrisico. Er was hoop dat na uitvoering van het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen en de verwijdering van deze destructieve kracht uit onze polders er een einde aan de vernielingen en vervelende confrontaties zouden komen.

Helaas bleek er nog een dreiging te bestaan waarvan we ons in het jaar 2000 onvoldoende waren. Terwijl wij nadachten[5] over hoe we tot een volwaardig & duurzame bedrijfsvoering met verantwoording & respect en een maatschappelijke betekenis was er een andere agenda.

---

[1] https://www.debonnen.nl/html/gebiedsvisie.html
[2] https://www.debonnen.nl/html/gebiedsvisie_bedreigingen.html
[3] https://rotterdam.raadsinformatie.nl/document/224067/2
[4] https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil/media_set?set=a.467915633232627&type=3
[5] https://www.debonnen.nl/html/motivatie.html

De Erven van Rijckevorsel hadden ook sinds deze destructieve kracht in 1990 zijn intrede deed in onze polders kennis van de fnuikende invloed die dit zou kunnen hebben (***bijlage 7***). Voor de buitenwereld deed men alsof er sprake was van optreden jegens de pachter die aan het onderverpachten was, maar in werkelijkheid liet men het ongemoeid. Er bestond bij de ambtenaar Remco Roosendaal (***bijlage 8***) van het gemeentelijk vastgoedbedrijf een satanisch genoegen om de illegale positie van deze destructieve kracht te legaliseren door het aanbieden van een formeel pachtcontract voor een gemeentelijk perceel op de hoek van de Haakweg en de Bonnenweg. Zulks kan worden opgevat als "**de kat op het spek binden**" omdat men kennis had van de procedure die ondergetekende had aangespannen inzake de illegale bedrijfsvoering van deze "ondernemer" uit 's-Gravenzande (***bijlage 9***) en men wist dat de Bonnenweg ook de toegangsweg tot mijn bedrijf was. Het betekende een garantie op terreur. Het betekende ook dat bestuurders onvoldoende greep hadden op het ambtelijk apparaat.

De ambtenaren die voor dit bedenkelijke spel verantwoordelijk waren wisten hun bestuurders en de raadsleden al glimlachend, grinnikend en gniffelend een beeld voor te spiegelen welke geen recht deed aan de werkelijkheid. Het lobbywerk van de Erven van Rijckevorsel bleek erg succesvol. In de advisering werd er bewust toegeredeneerd, toegerekend en toegetekend naar een situatie die de agrarische ondernemers met een langdurig pachtcontract uiteindelijk zou marginaliseren. Men deed voorkomen alsof collega ing. A.H.M. Weterings en ondergetekende de bedreiging (***bijlage 10***) waren om de gestelde publieke doelen in het landelijk gebied van Hoek van Holland te realiseren. Het lukte om ondergetekende met leugens (***bijlage 11***) uit de polders te verwijderen nadat dit eerder met een schokkende en intimiderende inbraak[6] niet was gelukt (***bijlage 12***). In werkelijkheid kwam dus de dreiging uit het ambtelijk apparaat.

De voor dit spel verantwoordelijke ambtenaren blijven graag anoniem en verschuilen zich dan achter de bestuurlijke verantwoordelijkheid. Als het eenmaal is gelukt de verantwoordelijke bestuurder "**in het pak te naaien**" weet men zich ook verzekerd van de steun van diens partij- en coalitiegenoten. Langzaam maar zeker gaat dan via een sluw gemanipuleerd beeld-, opinie- en besluitvormingstraject het proces in een ambtelijk gewenste richting. Ondergetekende is zelf bestuurder geweest van de deelgemeente Hoek van Holland (***bijlage 13***) en kent helaas de noodzaak hier alert op te zijn. Het vereist niet alleen een zeker werk- en denkniveau, maar ook een bepaald moreel niveau om oog te blijven houden voor de maatschappelijke resultaten en publieke doelen die men behoort te halen. Loyaliteit aan principes is immers belangrijker dan een loyaliteit aan overheidsfunctionarissen die een eigen agenda hebben. Er zijn ons geen politieke principes en/of een religieuze overtuigingen bekend die het ontstaan van de actuele situatie in onze polders kunnen rechtvaardigen. In bijna 30 jaar hebben de standpunten op basis van de ambtelijke adviezen geleid tot de ondermijning van de positie van de agrarische ondernemers met een langdurig pachtcontract en een situatie waarbij de grootgrondbezitters in het gebied een kans krijgen een forse meerwaarde voor hun vastgoedbezit te realiseren. Dat is allemaal een privaat belang en geen publiek doel. Met een "groene schaamlap" wil men dit alles camoufleren. Er is sprake van een bewust verzuim en daarmee bestuurlijke nalatigheid om de beschikbare bestuurlijke instrumenten in te zetten. Dat leidt tot "onverklaarbare" gedoogsituaties (***bijlage 14)*** en daarmee ondermijning van het vertrouwen in de overheid.

[6] https://www.facebook.com/leen.vreugdenhil/media_set?set=a.771671886190332&type=3

Naar verluidt huurt een criminele organisatie wel eens een huurmoordenaar in om het vuile werk op te knappen. Het "**vuile werk**" in onze polders wordt nu gedaan door een externe kracht (***bijlage 15***) met een aantal instructies om tot het ambtelijk gewenste eindresultaat te komen. De huidige bestuurder voor dit dossier is een voormalige politiefunctionaris die geen benul heeft van de positie waarin hij door zijn ambtenaren is gemanoeuvreerd. Het illustreert de schertsvertoning die in de Bonnenpolders plaatsvindt en een illusie van democratie moet voorstellen. Opleiding, vakmanschap, ondernemerschap en maatschappelijke opstelling zijn geen relevante succesfactoren als men te maken heeft met een onbetrouwbare overheid. Het cynische en calculerende gedrag wordt beloond en de negatieve en destructieve krachten in onze polders hebben vrij spel gekregen. De wijze waarop met het beschikbare "menselijke kapitaal" in de Bonnenpolder door de overheid is omgegaan toont vooral gewetenloze en respectloze houding jegens mensen die graag een bijdrage hadden geleverd aan de gestelde publieke doelen en zich bij het integrale gebiedsontwikkelingsproces als een partner van de overheid hadden opgesteld. Terwijl we dachten dat door samenwerking met de overheid de ooit gestelde maatschappelijk aanvaardbare oplossingen en publieke doelen stap voor stap dichterbij zouden komen, bleven we uiteindelijk met extra problemen achter. Daarmee wint men niet aan vertrouwen. Het laat zien wat voor u een mensenleven waard is en vormt daarmee een stevig contrast met de mooie woorden in uw partij- en verkiezingsprogramma's. U schoffeert daarmee ook mensen die binnen de door de overheid gestelde kaders, wetten, regels, bepalingen en voorschriften willen handelen. In de Bonnenpolder worden lieden beloond die de door de overheid gestelde grenzen overschrijden en die er een genoegen in scheppen een ander te misleiden voor giraal gewin.

Met fraaie teksten wilt u wijzen op de externe gevaren voor onze democratie, maar u bent helaas blind voor een stevig intern gevaar. U bent helaas blind voor overheidsfunctionarissen die een eigen agenda hanteren. Iedere afzonderlijke gebeurtenis wordt daarbij als "incident" betiteld en krijgt geen prioriteit om het aan te pakken. Uiteindelijk is het patroon zichtbaar. Helaas heeft u tot op heden waarheidsvinding niet noodzakelijk gevonden en blijft u een blind vertrouwen stellen in de ambtelijk aangereikte adviezen. Met deze houding ondermijnt u zelf het vertrouwen dat wij in onze democratie moeten kunnen hebben. De interne dreiging wordt door u slechts in wandelgangen en fractiekamers benoemd. Het is echter uw maatschappelijke plicht de samenleving te beschermen tegen dit soort overheidsfunctionarissen. Het is voorts uw taak het publieke belang te dienen. Dat gebeurt slechts als u ook uw taakstellende - en uw controlerende taak correct vervuld. Helaas heeft dit tot op heden voor het landelijk gebied bij u nog geen prioriteit. Die houding heeft het mogelijk gemaakt dat wat bij ons in het jaar 2000 nog als "bedreiging" werd omschreven inmiddels werkelijkheid is geworden.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlagen
1. Statuten Stichting de Bonnen;
2a. Bestemmingsplan “Hoek van Holland – Buitengebied Oost”, 1985;
2b. Regionaal Structuurplan, 1996;
2c. Streekplan Rijnmond, 1996;
3. Vermelde bedreigingen op website Stichting de Bonnen, 2000;
4. Toegevoegde bedreigingen bedrijfsplan “De Hof van Vreugde”, 2008;
5. Bedreiging november 1990;
6a. Proces-verbaal, 24 april 199;
6b. Proces-verbaal, 11 september 2000;
6c. Proces-verbaal, 15 augustus 2006;
6d. Proces-verbaal, 5 september 2006;
7. Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel, juni 1990;
8. Linkedinprofiel Remco Roosendaal;
9. Bezwaarschrift, juli 1990;
10. Krantenartikel “Vreugdenhil houdt procedure tegen”;
11. Verklaring projectleider Oranjebonnen Maarten de Gaaij;
12. Krantenartikel “Vandalen teisteren Bonnenpolder”;
13. Visitekaartjes bestuurlijke periode ing. L.W. Vreugdenhil;
14. Gedoogsituatie op en rond Bonnenweg 50;
15. Linkedinprofiel projectleider Oranjebonnen Evert-Jan van den Akker.

c.c.:
- ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- Gebiedscommissier Hoek van Holland,
- bestuur LTO-Noord,
- bestuur Midden Delfland Vereniging,
- mevr. S. Rietkerk, actiegroep “Zorgen om de Bonnen”,
- ir. M. Houtzagers, directeur Het Zuid-Hollands Landschap.

Bijlage 1 **Statuten Stichting de Bonnen**

00-0516M.STI

STICHTING "DE BONNEN"

Heden, vijftien september tweeduizend, verschenen voor mij, Mr. Gregorius Petrus Maria Kleijn, notaris te 's-Gravenzande: ----------

1. de heer Ing. Antonius Hermanus Maria Weterings, wonende 2691 NM 's-Gravenzande, De Jonghlaan 14, geboren te 's-Gravenzande op twee september negentienhonderd achtenveertig, paspoort nummer N32584228 (afgegeven te 's-Gravenzande op acht april negentienhonderd zevenennegentig), gehuwd; ----------
2. de heer Ing. Leendert Willem Vreugdenhil, wonende 3151 XA Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, Bonnenweg 50, geboren te Rotterdam op zesentwintig mei negentienhonderd vijfenvijftig, rijbewijs nummer 3109950404 (afgegeven te Rotterdam op vier juli negentienhonderd zevenennegentig), ongehuwd; ----------
3. de heer Arij Noordam, wonende 2691 NL 's-Gravenzande, Bonnenlaan 5, geboren te Naaldwijk op negenentwintig december negentienhonderd achtendertig, paspoort nummer N94410112 (afgegeven te 's-Gravenzande op negenentwintig september negentienhonderd negenennegentig), gehuwd; ----------
4. de heer Antonius Maria van Anraad, wonende 3151 XA Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, Bonnenweg 20, geboren te Rotterdam op één december negentienhonderd éénenvijftig, rijbewijs nummer 3109952430 (afgegeven te Rotterdam op tien september negentienhonderd zevenennegentig), gehuwd; ----------
5. de heer Hendrikus Maria van der Drift, wonende 2691 MR 's-Gravenzande, Groeneweg 78, geboren te Maasland op zeven april negentienhonderd vijftig, rijbewijs nummer 3172610395 (afgegeven te 's-Gravenzande op negentien mei tweeduizend), gehuwd. ----------

De comparanten verklaarden bij deze akte een stichting op te richten en daarvoor de volgende statuten vast te stellen: ----------

Naam en Zetel ----------

Artikel 1 ----------

1. De stichting draagt de naam: ----------
   STICHTING "DE BONNEN" ----------
2. Zij heeft haar zetel in Hoek van Holland, gemeente Rotterdam. ----------

Doel ----------

Artikel 2 ----------

1. De stichting heeft ten doel: ----------
   a. het bewaren en bewaken en versterken van de kwali-

teit van het landschappelijke, natuurwetenschappelijke en agrarische karakter van zowel de Korte Bonnen als ook de Lange Bonnen te 's-Gravenzande en Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, hierna ook aangeduid als het werkgebied van de stichting.

b. het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. -------

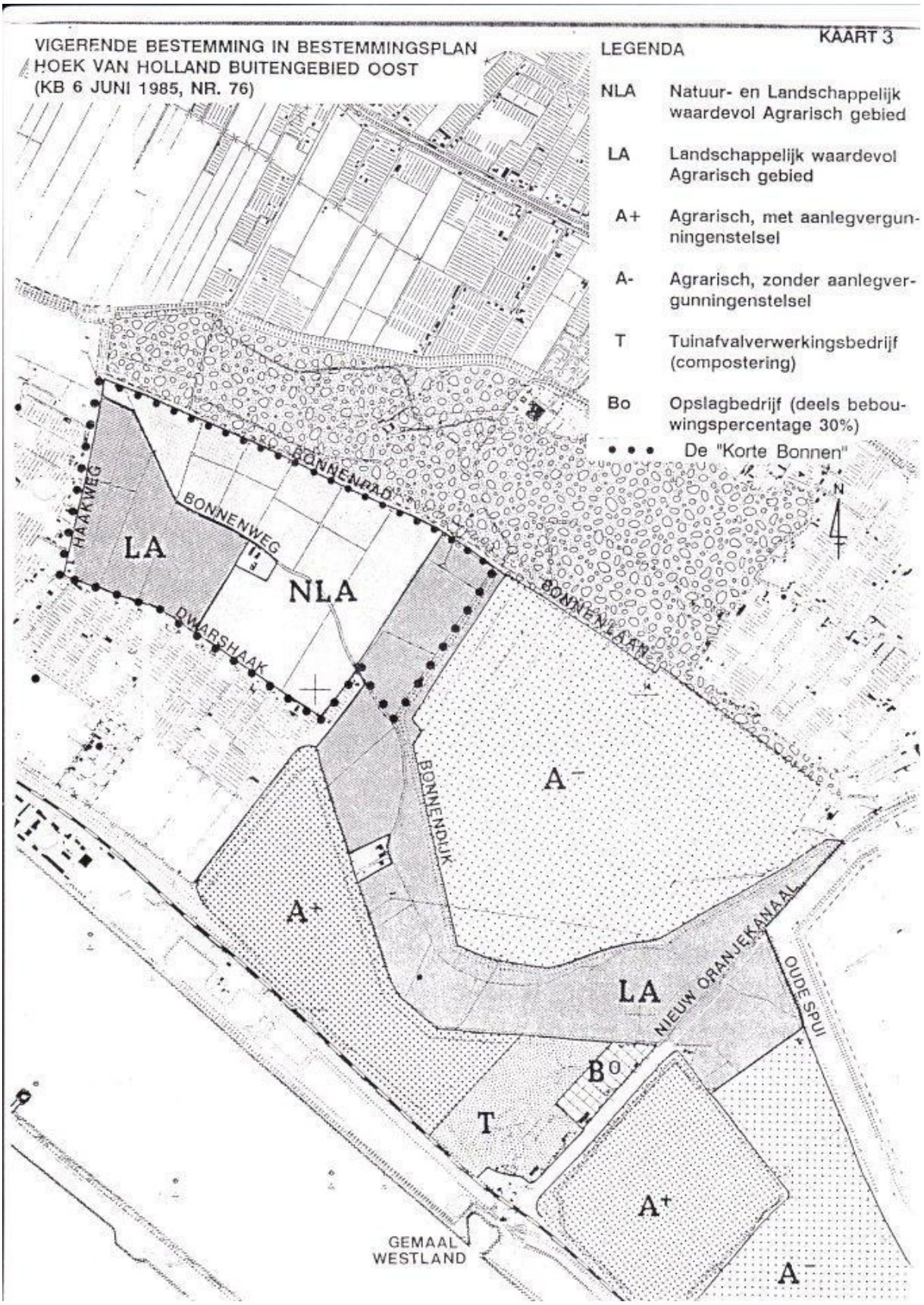
2. De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door: ----------
   - het beïnvloeden van de bepalingen in streekplannen, structuurplannen, bestemmingsplannen en overige instrumenten op het gebied van ruimtelijke ordening; ----------
   - het geven van informatie over de agrarische bedrijfsuitoefening in een gebied met een landschappelijke en natuurwetenschappelijke waarde; --------
   - het waarborgen van de mogelijkheid tot een volwaardige duurzame agrarische bedrijfsvoering met de daarbij behorende werkgelegenheid; ----------
   - het organiseren van evenementen, exposities, excursies en dergelijke, welke een bijdrage kunnen leveren aan begrip bij overheden, organisaties en burgers voor de doelstelling van de stichting; ----
   - het leveren van een bijdrage in het kader van natuur- en milieu-educatie; ----------
   - het ontwikkelen van de toeristische en recreatieve potentie van het agrarische, landschappelijke en natuurwetenschappelijke karakter van het gebied; --
   - het doen of laten doen van onderzoek naar de cultuurhistorische wording van het betreffende gebied en het agrarisch perspectief van dit gebied in samenhang met natuur, landschap en de wens van de consument; ----------
   - het instellen van werkgroepen, welke activiteiten ontwikkelen overeenkomstig de doelstelling van de stichting. ----------

<u>Bestuur</u> ----------

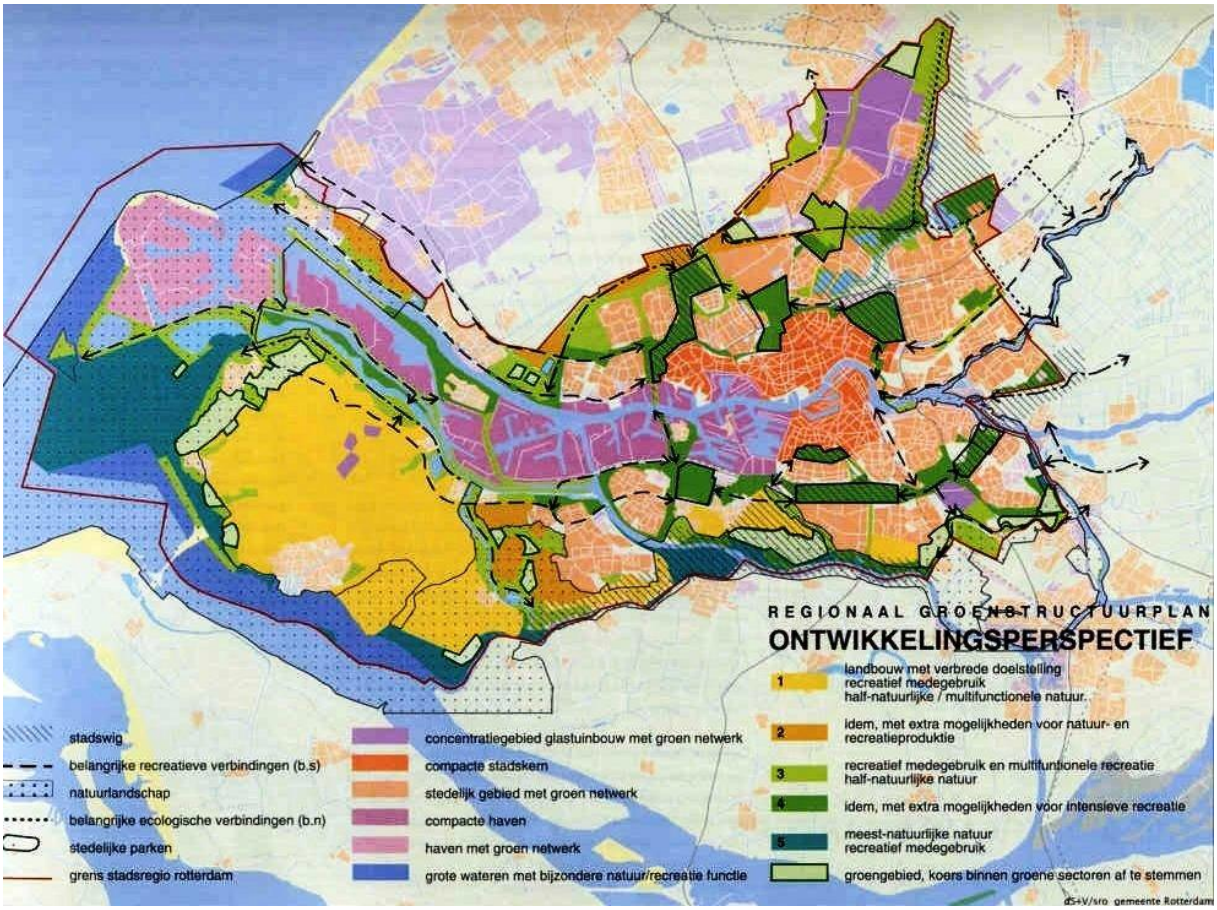
<u>Artikel 3</u> ----------

1. Het bestuur van de stichting bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden. Het aantal bestuursleden wordt - met inachtneming van het in de vorige zin bepaalde - door het bestuur met algemene stemmen vastgesteld. ----------
2. Het bestuur (met uitzondering van het eerste bestuur,

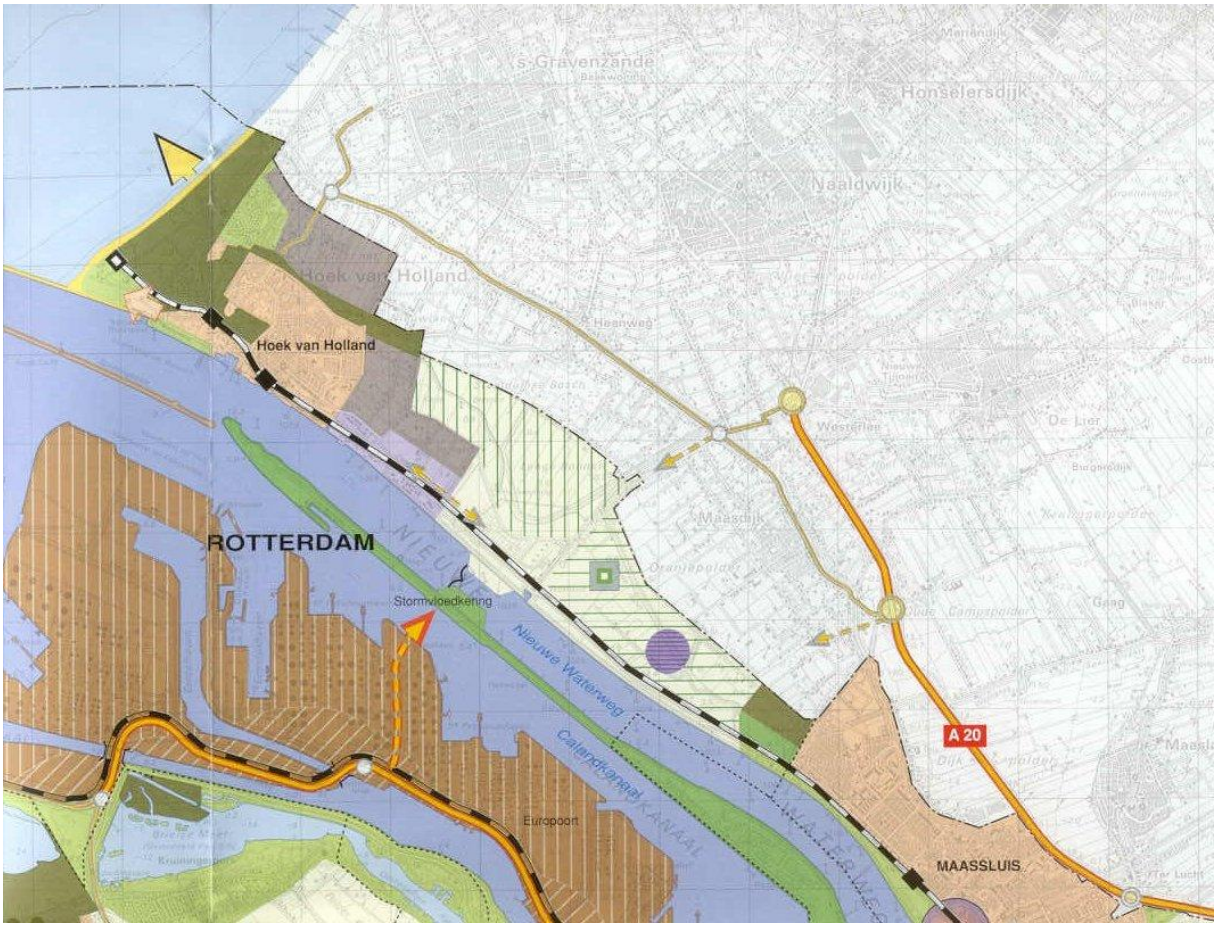
<u>Bijlage 2a</u> **Bestemmingsplan "Hoek van Holland- Buitengebied Oost", 1985**

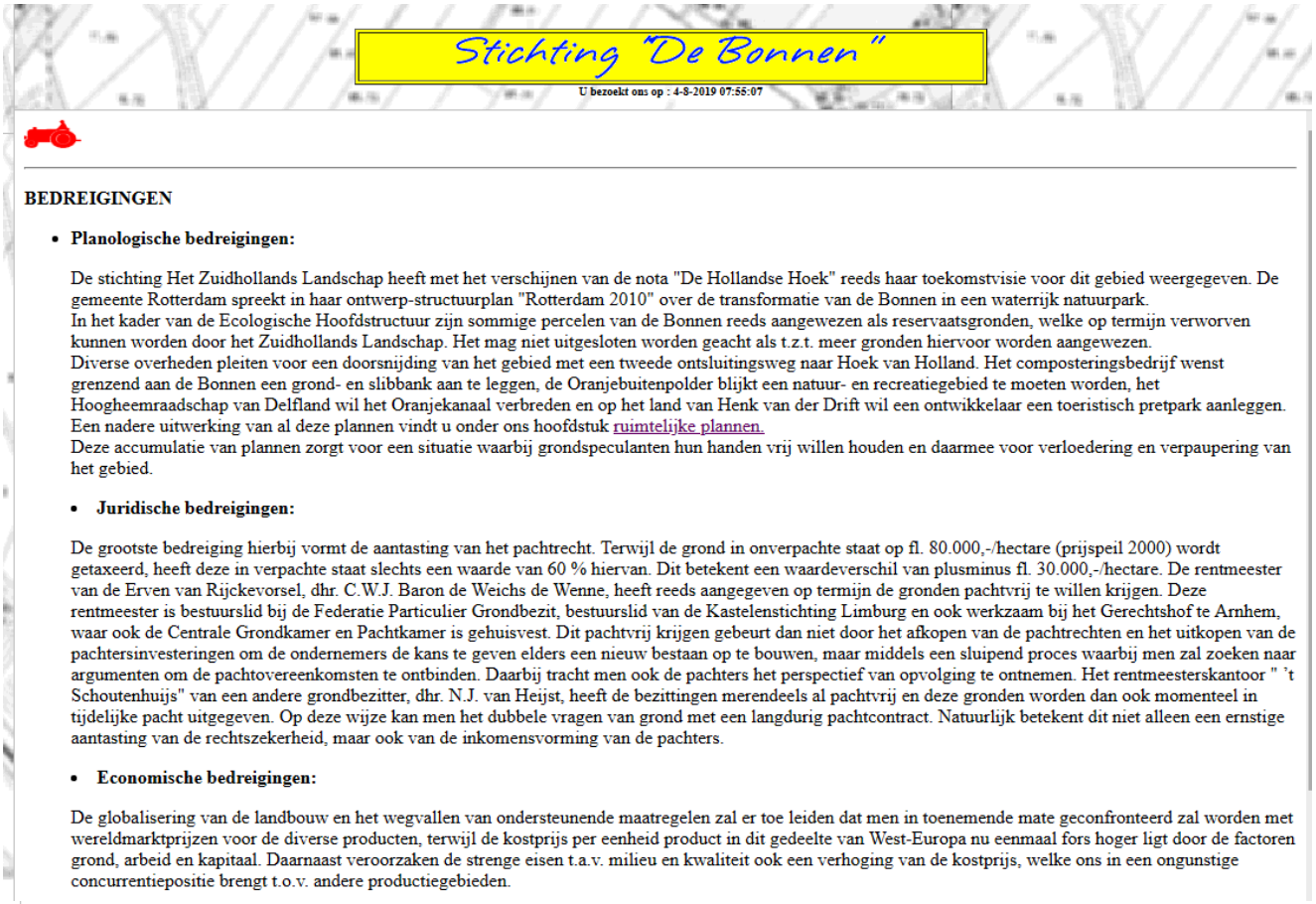
<u>Bijlage 2b</u> **Regionaal Groenstructuurplan, 1996**

<u>Bijlage 2c</u> **Streekplan Rijnmond, 1996**

Bijlage 3 **Vermelde bedreigingen op website Stichting de Bonnen, 2000**

Stichting "De Bonnen"

U bezoekt ons op : 4-8-2019 07:55:07

BEDREIGINGEN

- **Planologische bedreigingen:**

De stichting Het Zuidhollands Landschap heeft met het verschijnen van de nota "De Hollandse Hoek" reeds haar toekomstvisie voor dit gebied weergegeven. De gemeente Rotterdam spreekt in haar ontwerp-structuurplan "Rotterdam 2010" over de transformatie van de Bonnen in een waterrijk natuurpark.
In het kader van de Ecologische Hoofdstructuur zijn sommige percelen van de Bonnen reeds aangewezen als reservaatsgronden, welke op termijn verworven kunnen worden door het Zuidhollands Landschap. Het mag niet uitgesloten worden geacht als t.z.t. meer gronden hiervoor worden aangewezen.
Diverse overheden pleiten voor een doorsnijding van het gebied met een tweede ontsluitingsweg naar Hoek van Holland. Het composteringsbedrijf wenst grenzend aan de Bonnen een grond- en slibbank aan te leggen, de Oranjebuitenpolder blijkt een natuur- en recreatiegebied te moeten worden, het Hoogheemraadschap van Delfland wil het Oranjekanaal verbreden en op het land van Henk van der Drift wil een ontwikkelaar een toeristisch pretpark aanleggen.
Een nadere uitwerking van al deze plannen vindt u onder ons hoofdstuk ruimtelijke plannen.
Deze accumulatie van plannen zorgt voor een situatie waarbij grondspeculanten hun handen vrij willen houden en daarmee voor verloedering en verpaupering van het gebied.

- **Juridische bedreigingen:**

De grootste bedreiging hierbij vormt de aantasting van het pachtrecht. Terwijl de grond in onverpachte staat op fl. 80.000,-/hectare (prijspeil 2000) wordt getaxeerd, heeft deze in verpachte staat slechts een waarde van 60 % hiervan. Dit betekent een waardeverschil van plusminus fl. 30.000,-/hectare. De rentmeester van de Erven van Rijckevorsel, dhr. C.W.J. Baron de Weichs de Wenne, heeft reeds aangegeven op termijn de gronden pachtvrij te willen krijgen. Deze rentmeester is bestuurslid bij de Federatie Particulier Grondbezit, bestuurslid van de Kastelenstichting Limburg en ook werkzaam bij het Gerechtshof te Arnhem, waar ook de Centrale Grondkamer en Pachtkamer is gehuisvest. Dit pachtvrij krijgen gebeurt dan niet door het afkopen van de pachtrechten en het uitkopen van de pachtersinvesteringen om de ondernemers de kans te geven elders een nieuw bestaan op te bouwen, maar middels een sluipend proces waarbij men zal zoeken naar argumenten om de pachtovereenkomsten te ontbinden. Daarbij tracht men ook de pachters het perspectief van opvolging te ontnemen. Het rentmeesterskantoor " 't Schoutenhuijs" van een andere grondbezitter, dhr. N.J. van Heijst, heeft de bezittingen merendeels al pachtvrij en deze gronden worden dan ook momenteel in tijdelijke pacht uitgegeven. Op deze wijze kan men het dubbele vragen van grond met een langdurig pachtcontract. Natuurlijk betekent dit niet alleen een ernstige aantasting van de rechtszekerheid, maar ook van de inkomensvorming van de pachters.

- **Economische bedreigingen:**

De globalisering van de landbouw en het wegvallen van ondersteunende maatregelen zal er toe leiden dat men in toenemende mate geconfronteerd zal worden met wereldmarktprijzen voor de diverse producten, terwijl de kostprijs per eenheid product in dit gedeelte van West-Europa nu eenmaal fors hoger ligt door de factoren grond, arbeid en kapitaal. Daarnaast veroorzaken de strenge eisen t.a.v. milieu en kwaliteit ook een verhoging van de kostprijs, welke ons in een ongunstige concurrentiepositie brengt t.o.v. andere productiegebieden.

- **Klimatologische bedreigingen:**

De Bonnen ligt enige kilometers uit de kust. Bij wijziging van de klimatologische omstandigheden zal men in de toekomst meer geconfronteerd worden met warme zomers en zachte winters, waarbij men in het najaar extreme hoeveelheden neerslag in een korte periode krijgt te verwerken door een nog warme Noordzee. De jaren 1998, 1999 en 2000 vormden wellicht al een vooraankondiging van deze veranderingen. Natuurlijk heeft dit consequenties voor de lengte van het groeiseizoen, de te telen gewassen, de ontwatering en de bewerking van de gronden. De agrarische ondernemers zullen hierop moeten anticiperen en investeren.

- **Milieu-hygiënische bedreigingen:**

Ofschoon de landbouw zelf aan allerlei voorschriften van milieu-hygiënische aard dient te voldoen, kan men door externe invloeden toch geconfronteerd worden door een aanslag op de kwaliteit van de voedselproductie. In het verleden is er sprake geweest van schade aan de spruitkool vanuit het industriegebied bij Antwerpen, de dioxine-uitstoot van de A.V.R. is rakelings langs de Bonnen gegaan en bij de ramp met Tsjernobyl moest ook hier het vee weer op stal. Er is overlast geweest van tapioca en erts van de overslagbedrijven op de Maasvlakte. Ofschoon men zich na Tsjernobyl mag afvragen waar men ter wereld veilig voedsel kan produceren, brengt de concentratie van industriële activiteit op Europoort en Maasvlakte met een overheersend zuidwestenwind een verhoogd risico met zich mee.

- **Fytosanitaire en diergezondheidsbedreigingen:**

Recente rampen m.b.t. varkenspest, BSE en mond- en klauwzeer maken pijnlijk duidelijk hoe kwetsbaar de veehouderij kan zijn. Ook in de akkerbouw doen zich dit soort problemen voor t.a.v. ondermeer bruinrot en phytophtora.
Bij dit alles is het belangrijk dat de vier boeren in de Bonnen de wetten, voorschriften en regels in acht nemen en hierin hun verantwoordelijkheid en vakmanschap tonen.

<u>Bijlage 4</u> **Toegevoegde bedreigingen bedrijfsplan "De Hof van Vreugde", 2008**

- **Fysieke bedreigingen:**
  Specifiek voor Leen Vreugdenhil geldt dat hij naast ordinaire laster door iemand die zich niet stoort aan wetten, regels en voorschriften en slechts in de marge opereert, ook herhaaldelijk werd geconfronteerd met fysieke bedreigingen, diefstal, anonieme vernielingen, etc., welke zorgen voor een ernstige aantasting van zijn persoonlijke levenssfeer en schade aan de bedrijfsvoering. Dit gedrag zorgt voor een negatieve sfeer in de polder en derhalve aantasting van de leefbaarheid van de polder.

Voor **De Hof van Vreugde** gelden de volgende bedreigingen:

- Een eigen agenda van de rentmeester van de Erven van Rijckevorsel waarbij men zich niet gebonden acht aan gemaakte afspraken, uitgesproken intenties en gewekte verwachtingen, maar interpretatieverschillen oppert over het Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen;

- Het risico van een zwak lokaal bestuur welke niet over voldoende morele en intellectuele bagage beschikt om weerstand te kunnen bieden aan het spel van de grondbezitters om de hoogste prijs te krijgen voor hun bezittingen;

- Het risico van trage besluitvorming en een gebrekkig handhavingsbeleid waardoor schade ontstaat in de bedrijfsvoering van de ondernemers die zich wel aan wetten, regels, bepalingen en voorschriften wensen te houden;

- Geen schikking met de gemeente Westland t.a.v. de schade welke veroorzaakt is door het gedoogbeleid m.b.t. de illegale detailhandel in de bedrijfsvoering van Vreugdenhil, maar de dreiging van een langdurig civielrechtelijk traject.

- De eerder genoemde fysieke bedreigingen t.a.v. ing. L.W. Vreugdenhil m.b.t. de leefbaarheid in de polder kunnen zich vertalen in de bedrijfsvoering door diefstal, anonieme vernielingen en fysieke bedreigingen.

<u>Bijlage 5</u> **Bedreiging november 1990**

ing. L.W. Vreugdenhil
Bonenweg 50
3151 XA Hoek van Holland

Hoek van Holland,
11 november 1990

Aan Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3000 KP Rotterdam.

Uw kenmerk: BEH / 02.001700

Betreft: gebruik gronden te Hoek van Holland

Geacht college,

Gisterenmiddag, tijd 16.45, heeft dhr. J. Boers (de huurder van Uw pachter P.L. Noordam) mij met de dood bedreigd als ik mijn bezwaarschrift van 2 juli 1990 niet zou intrekken. Ik heb hiervan de politie in kennis gesteld.

Sinds 19 februari 1990 is bij het Grondbedrijf Rotterdam de kennis aanwezig omtrent de met het pachtcontract en de pachtwet strijdige onderverhuur. Blijkbaar geeft U er de voorkeur aan deze zaak te gedogen. Sinds 2 juli 1990 ligt er een bezwaarschrift dat U in procedure dient te brengen. Voor wat betreft Uw brief van 2 oktober jl. heb ik U afdoende geantwoord met mijn schrijven van 6 november jl.

Ik wijs U er bij deze op dat ik er niet van gediend ben met de dood te worden bedreigd door de huurder van Uw pachter P.L. Noordam. Overigens hoeft iemand die zeker is van zijn zaak zich niet te bezondigen aan dergelijk primitief gedrag. Ik verzoek U nogmaals er zorg voor te dragen dat de pachtwet en het pachtcontract tussen U en dhr. P.L. Noordam wordt nageleefd.

hoogachtend,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlage 6a **Proces-verbaal, 24 april 1999**

PL17A0 - 24/04/1999 - 38 - 1 - 0 Proces-verbaal 24/04/1999 - 38 - 1 - 0

POLITIE ROTTERDAM-RIJNMOND **Behandelende afdeling: 1c HvH**
DISTRICT WATERWEG
BASISEENHEID MAASSLUIS/HOEK V HOLLAND

P R O C E S - V E R B A A L

HKS-nummer : PL17A0 - 1999 - 03260
Artikel : * 350.1 - SR
Delict : VERNIELEN VERNIELING

Datum aangifte & verbalisant:
Op zaterdag 24 april 1999 omstreeks 00:55 uur verscheen voor mij,
ARNOLDUS JOHANNES VAN UDEN
brigadier van POLITIE ROTTERDAM-RIJNMOND

Aangever:
LEENDERT WILLEM VREUGDENHIL, geboren: 26/05/1955 te ROTTERDAM
beroep :
wonende: BONNENWEG 50 te 3151 XA HOEK VAN HOLLAND
telefoon: 0174-384807(prive)

als aangever/benadeelde aangifte deed en verklaarde:

Tijdstip : zaterdag 24/04/1999 te 00:48
Plaats delikt : HOEK VAN HOLLAND
Gem.str.nr : ROTTERDAM, BONNENWEG 50 (0150)
Soort lokatie : WONING
Obj.omschrijving: BOERDERIJ/KAS/TUINDERIJ
Specificatie : BOERDERIJ Soort:
Lokatie-codering: voor zichtbaar vanaf de openbare weg etc.ja

De eventueel bijgevoegde bijlage goederen (BYGSM) maakt deel uit van deze aangifte.
Schadebedrag vooralsnog onbekend.

Vervolg verklaring:
Op zaterdag 24 april 1999, omstreeks 00.30 uur, kwamen mijn vriendin en ik thuis. Op de weg naar mijn huis zagen wij één bromfietser en één scooter rijden in de richting van het Nieuw Oranjekanaal. Mijn vriendin en ik zijn mijn woning ingegaan en zijn vervolgens nog even naar de televisie gaan kijken. Omstreeks 00:48 uur hoorden wij één bromfiets/scooter terug komen rijden uit de richting van het Nieuw Oranjekanaal en vervolgens een harde knal. Vervolgens zagen wij dat het raam van de woonkamer aan de zijde van de Bonnenweg was vernield. Nadat ik naar buiten was gegaan zag ik een steen in de tuin onder het raam liggen. Deze steen had daar niet eerder gelegen. Vermoedelijk is deze steen tegen het raam gegooid. Het raamkozijn bestaat uit vier kleine ruiten van ongeveer 45x60 cm. De steen is tegen één houten tussenstijl van het kozijn terecht gekomen waardoor er drie ruiten werden vernield.
Aan niemand werd toestemming gegeven tot het plegen van het feit.

LW VREUGDENHIL
(aangever)

AJ VAN UDEN
(verbalisant)

Na voorlezing en volharding met mij, verbalisant, ondertekend.

Betrokkene wenst informatie over het verloop van de zaak : ja.
Betrokkene wenst schadebemiddeling en voeging als benadeelde partij: ja.
Betrokkenen wenst te worden aangemeld bij Buro Slachtofferhulp : nee.
Betrokkene heeft er geen bezwaar tegen dat zijn gegevens en de feitgegevens worden doorgegeven aan het buro Slachtofferhulp.

Bijlage 6b **Proces-verbaal, 11 september 2000**

POLITIE ROTTERDAM-RIJNMMOND **Behandelende afdeling: Maashoek**
DISTRICT WATERWEG
BASISEENHEID MAASSLUIS/HOEK V HOLLAND

P R O C E S - V E R B A A L

HKS-nummer : PL17A0 - 2000 - 06925
Artikel : * 310 - SR
Delict : VERMOGENSDELICT DIEFSTAL

Datum aangifte & verbalisant:
Op maandag 11 september 2000 omstreeks 10:52 uur verscheen voor mij,
JOHANNES MARIA EMILE POLET
hoofdagent van POLITIE ROTTERDAM-RIJNMOND

Aangever:
LEENDERT WILLEM VREUGDENHIL, geboren: 26/05/1955 te ROTTERDAM
beroep :
wonende: BONNENWEG 50 te 3151 XA HOEK VAN HOLLAND
telefoon: 0174-384807(prive)

als aangever/benadeelde aangifte deed en verklaarde:

Tijdstippen : tussen zaterdag 09/09/2000 te 14:00
en zondag 10/09/2000 te 10:30
Plaats delikt : HOEK VAN HOLLAND
Gem.str.nr : ROTTERDAM, BONNENWEG (0150)
Soort lokatie : OPENBARE WEG
Obj.omschrijving: OPENBARE WEG/-WATER
Specificatie :
Lokatie-codering: zichtbaar vanaf de openbare weg etc.ja

De eventueel bijgevoegde bijlage goederen (BYGSM) maakt deel uit van deze aangifte.
Schadebedrag vooralsnog onbekend.

Vervolg verklaring:
Op de eerst genoemde datum en tijdstip heb ik een bord "Vreugdenhil aardappelen" op de Bonnenweg te Hoek van Holland geplaatst. Het bord stond aan de noordelijke zijde van de Bonnenweg langs de sloot. Het ijzeren bord was stevig verankerd in het beton en had een afmeting van ongeveer 90 bij 90 centimeter. Op het tweede genoemde tijdstip en datum zag ik dat het bord was verdwenen.
Aan niemand werd toestemming gegeven tot het plegen van het feit.

Ik wens informatie over het verloop van de zaak : ja.
Ik wens schadebemiddeling en voeging als benadeelde partij: ja.
Ik wens te worden aangemeld bij Buro Slachtofferhulp : nee.
Indien ja geeft u toestemming dat uw gegevens automatisch worden doorgegeven aan buro Slachtofferhulp.

LW VREUGDENHIL
(aangever)

JME POLET
(verbalisant)

TOELICHTING:

Zodra het misdrijf waarvan u aangifte hebt gedaan wordt opgelost en u hebt aangegeven dat u informatie wenst over het verloop van de zaak, krijgt u hierover bericht.
Wanneer u binnen 3 maand(en) geen bericht van ons ontvangt, moet u ervan

uitgaan dat uw aangifte onopgelost is gebleven.

Uw aangifte blijft opgenomen in onze administratie, want hiermee kunnen wij namelijk ook het criminaliteitsbeeld in uw buurt of wijk vaststellen.
Indien er nieuwe informatie in uw zaak beschikbaar komt, kan er opnieuw een onderzoek worden ingesteld. Wanneer dit onderzoek wordt afgesloten, krijgt u van ons bericht.
Meer soortgelijke aangiften als de uwe, leiden soms tot het opsporen van de daders. Het is dus altijd van belang dat u aangifte doet.

Na voorlezing en volharding met mij, verbalisant, ondertekend.

Ik heb hiervan op ambtseed, opgemaakt dit proces-verbaal, dat ik sloot en ondertekende te HOEK VAN HOLLAND op maandag 11 september 2000 .

JME POLET

(ambtseed)

Bijlage 6c **Proces-verbaal, 15 augustus 2006**

POLITIE ROTTERDAM - RIJNMOND
DISTRICT 1 WATERWEG-NOORD
D01 WIJKPOLITIE
D01 HOEK VAN HOLLAND

Proces-verbaalnummer : 2006271551-3

P R O C E S - V E R B A A L
VAN VERHOOR VERDACHTE

Ik, Peter A Verwoerd, hoofdagent van politie, D01 Hoek van Holland, hoorde op dinsdag 15 augustus 2006 te 11:30 uur, in het politiebureau, Planciushof 83 te Hoek van Holland, een persoon als verdachte, die verklaarde te zijn:

Naam	: Vreugdenhil (man)
Voornamen	: Leendert Willem
Geboren te	: Rotterdam
Geboren op	: 26/05/1955
Geboorteland	: Nederland
Nationaliteit	: Nederlandse
Adres	: Bonnenweg 50
Plaats	: 3151 XA Hoek van Holland

Nadat ik de verdachte had medegedeeld dat hij niet tot antwoorden verplicht was en waarover ik hem wenste te horen verklaarde hij:

"Ik hoor van U dat op 7 augustus 2006 aangifte tegen mij werd gedaan door de mij bekende J. Boers, terzake belediging.
Verder hoor ik van U dat volgens die aangifte ik op zaterdag 5 augustus 2006 omstreeks 11:10 uur op de Bonnenweg eerder genoemde J. Boers in zijn gezicht zou hebben gespuugd terwijl hij achter het stuur van zijn auto zat.
Ik heb dat niet gedaan. Voornoemde J. Boers liegt.

Er was wel een confrontatie tuusen voornoemde J. Boers en mij. Ik zal daarover verklaren.
Vrijdag 4 augustus of zaterdag 5 augustus 2006, de juiste datum dat weet ik niet meer, omstreeks 11:00 uur liep ik vanaf mijn erf de Bonnenweg te Hoek van Holland op richting de mini-camping behorende bij mijn boederij. Op dat moment kwam ik de voornoemde J. Boers tegen. Hij zat achter het stuur van een grijze citroen. Dit is de auto waarin ik hem vaker heb gezien. Hij stopte en stapte uit zijn auto. Ik zag dat hij een zogenaamd "koolmes"in zijn hand had. Hij keek in mijn richting en hoorde dat hij op dreigende toon riep:"Ik zal je hieraan rijgen" of woorden van gelijke strekking. Ik voelde mij bedreigd en riep hard"Ferry, Ferry". Ferry is een man die bij mij op de mini-camping staat. Vervolgens stapte J. Boers in zijn auto en reed weg over de Bonnenweg in de richting van de Haakweg.
"

Nadat de verdachte zijn verklaring had doorgelezen, volhardde hij daarbij en ondertekende deze.

L.W. Vreugdenhil

(verdachte)

Dit proces-verbaal is door mij op ambtsbelofte opgemaakt, gesloten en getekend te Hoek van Holland op 16 augustus 2006.

De verbalisant,

P.A. Verwoerd (belofte)

Bijlage 6d **Proces-verbaal, 5 september 2006**

POLITIE ROTTERDAM - RIJNMOND
DISTRICT 1 WATERWEG-NOORD
D01 INTAKE, SERVICE EN ONDERSTEUNING

Proces-verbaalnummer : 2006305346-1
(HKS-nr: PL17A0.7A0.2006.11937)
Pleegplaats werkgebied : Hoek van Holland Maassluis/Hoek V Holland

P R O C E S - V E R B A A L
Aangifte

Plaats delict	: de Bonnenweg ter hoogte van 50, binnen de gemeente Rotterdam
HKS object	: Openbare weg/-water, openbare weg
Pleegdatum/tijd	: Tussen zondag 3 september 2006 te 18.00 uur en maandag 4 september 2006 te 16.45 uur
Verbalisant	: Geertje Adriana de Jong, buitengewoon opsporingsambtenaar van politie, aktenummer 6004866/0, D01 Intake, Service en Ondersteuning

Op dinsdag 5 september 2006 te 08.51 uur, verscheen voor mij verbalisant, in het politiebureau, Planciushof 83 te Hoek van Holland, een persoon, die mij opgaf te zijn:

Naam	: Vreugdenhil (man)
Voornamen	: Leendert Willem
Geboren te	: Rotterdam
Geboren op	: 26/05/1955
Geboorteland	: Nederland
Nationaliteit	: Nederlandse
Adres	: Bonnenweg 50
Plaats	: 3151 XA Hoek van Holland

Hij deed aangifte terzake overige (eenvoudige) diefstal en verklaarde het volgende:

"Tussen zondag 3 september 2006 te 18.00 uur en maandag 4 september 2006 te 16.45 uur werd op de Bonnenweg ter hoogte van 50, binnen de gemeente Rotterdam, het in de aanhef vermelde feit gepleegd.

Hierbij doe ik aangifte van diefstal, waarbij de volgende goederen werden weggenomen:
- 800 meter prikkeldraad (waar je stroom op kunt zetten)
- 60 afrasteringspalen (hout)
- 120 isolatoren
- 6 poortgrepen

Op eerst genoemde dag, datum en tijdstip bevond ik mij op de Bonnenweg 50 te Hoek van Holland. Ik zag dat in de berm van de toegangsweg naar de boerderij de bovenvermelde goederen nog aanwezig waren. Op dat moment

had ik genoemde goederen nog in mijn bezit.

Op laatst genoemde dag, datum en tijdstip zag ik dat genoemde goederen bij mij waren weggenomen. Ik heb niet gemerkt wie de goederen heeft weggenomen. Kennelijk heeft een voor mij onbekend gebleven persoon de goederen weggenomen. Ik heb navraag gedaan bij de campinggasten en bij de buren, maar niemand heeft gezien wie de goederen heeft (hebben) weggenomen.

Aan niemand werd het recht of de toestemming gegeven tot het plegen van het feit.

"

Nadat ik, G.A. de Jong, de verklaring van de aangever had voorgelezen, volhardde hij daarbij, waarna wij ondertekenden.

G.A. de Jong (verbalisant) L.W. Vreugdenhil (aangever)

Dit proces-verbaal is door mij op ambtsbelofte opgemaakt en ondertekend te Hoek van Holland op dinsdag 5 september 2006.

De verbalisant,

G.A. de Jong (belofte)

Correspondentie over deze aangifte wordt niet gevoerd. Van uw eventueel bericht inzake uitbetaling van het schadebedrag zal dezerzijds aantekening worden gemaakt.

N.B. Dit exemplaar wordt één keer verstrekt.

<u>Bijlage 7</u> **Brief rentmeester Erven van Rijckevorsel, juni 1990**

B.V. RENTMEESTER EN TAXATIEBUREAU
C.W.J. BARON DE WEICHS DE WENNE
5960 AA WANSSUM - Postbus 1606
5962 AB GELISTEREN - Maasheeseweg 6
(Gem. Meerlo-Wanssum)
Telefoon 04784 - 2367
Bank: Rabobank Wanssum
Rek. nr. 15.63.01.864
Postgiro 1144440
Handelsreg. nr. 18619

GELISTEREN, 5 juli 1990

Ref. :
Uw ref. :
Betr. :

Aan de Erven P.de Bruyn
p/a W.P.M. de Bruyn
Galgenweg 3
2671 MR 's Gravenzande

Geachte Heer de Bruyn,

Het schijnt, dat er veelvuldig vee uitbreekt, dat eigendom is van J.Boers, Maasdijk 53 te 's Gravenzande, aan wie kennelijk het weiland in de Korte Bonnen is onderverpacht.

Ik verzoek U dan ook, die maatregelen te treffen, die nodig zijn, om aan deze situatie een einde te maken, mede teneinde te voorkomen, dat wegens wanprestatie ontbinding van de pachtovereenkomst gevorderd moet worden.

Hoogachtend,

<u>Bijlage 8</u> **Linkedinprofiel Remco Roosendaal**

Bericht Meer...

Remco Roosendaal

Assetmanager Vastgoed bij Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Kop, Provincie Zuid-Holland, Nederland · 52 connecties ·

Contactgegevens

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

Hogeschool Van Hall Larenstein, BSc, vastgoed

Ervaring

Assetmanager Vastgoed

Gemeente Rotterdam - Stadsontwikkeling

jan. 2008

Coördinator Vastgoed

Gemeente Rotterdam - Ontwikkelingsbedrijf

nov. 2003 – dec. 2007 · 4 jaar 2 maanden

Vanaf juli 1988 werkzaam bij de afdeling Vastgoed van de gemeente Rotterdam in verschillende beheersfuncties. Beheer van stedelijk (maatschappelijk, bijzonder en commercieel) vastgoed en agrarisch vastgoed.

Opleiding

Hogeschool Van Hall Larenstein, BSc, vastgoed

1982 – 1986

Bijlage 9 **Bezwaarschrift, 2 juli 1990**

Hoek van Holland,
2 juli 1990

Aan Burgemeester & Wethouders
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AN Rotterdam.

Betreft: bezwaarschrift
Geacht college,

Hierbij verklaart ondergetekende, Leendert Willem Vreugdenhil, woonachtig Bonnenweg 50 te Hoek van Holland, getuige te zijn van:

1. het beweiden van ander vee dan paarden en runderen van de weilanden aan de Nieuwlandse Dijk te Hoek van Holland door de heer N. van Gelderen, Prinsekade 16, Maassluis.
2. het voor eigen rekening en risico exploiteren van diverse kavels grond langs de Haakweg en de Kulkweg door de heer J. Boers, Maasdijk 53, 's-Gravenzande voor de teelt van aardappelen en maïs. De heer J. Boers bewerkt de grond of laat de grond in zijn opdracht bewerken, koopt zaaizaad en pootgoed en laat in zijn opdracht zaaien en poten, koopt kunstmest en bestrijdingsmiddelen en voorziet hiervan het gewas, draagt zorg voor de gewasverzorging middels schoffelen en aanaarden en oogst het produkt ten eigen bate.

De bewuste gronden worden door de heer P.L. Noordam van het Grondbedrijf Rotterdam gepacht. De heer P.L. Noordam is woonachtig aan het Gemma Frisiuspad 60 te Hoek van Holland.

Ondergetekende tekent bezwaar aan tegen het gedogen van het overtreden van de artikelen 32.1 en 66.1 van de Pachtwet en het nalaten op te treden tegen het verzuim van Uw pachter m.b.t. diverse artikelen van het pachtcontract.

hoogachtend,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlage 10 **Krantenartikel "Vreugdenhil houdt procedure tegen"**

'Bouwval moet weg'

Geen respijt voor boer

HOEK VAN HOLLAND | Wethouder Joost Eerdmans (Buitenruimte) is onvermurwbaar: boer Leen Vreugdenhil moet weg uit de gekraakte aardappelloods in de Oranjebuitenpolder in Hoek van Holland.

LINDA PENDERS

„Het is een bouwval," zei de wethouder gisteren tijdens een actualiteitenraad in het Rotterdamse stadhuis. „We willen er vanaf en aan de slag met het gebied."

GroenLinks en SP vinden ontruimen van de loods onfatsoenlijk, zolang de gemeenteraad het Rekenkamerrapport *Gemodder in de Polder* nog niet besproken heeft. Dat gebeurt in januari. „Er is geen reden om nu tot uitzetting over te gaan," zegt Groenlinks-fractievoorzitter Judith Bokhove. „Er is nog geen koper voor het gebied in beeld."

Zorgboerderij

Vreugdenhil wacht al 7 jaar in de loods op een zorgboerderij die hem door de gemeente is beloofd. Die boerderij maakte deel uit van oude herinrichtingsplannen voor het gebied.

Rekenkamer Rotterdam rapporteerde onlangs dat die plannen onhaalbaar zijn. „De inhoud van dat rapport is niet misselijk," zegt Querien Velter van de SP. „De raad moet zich daarover uitspreken, voordat onomkeerbare beslissingen worden genomen."

Om de ontruiming tegen te gaan, spande Vreugdenhil een kort geding aan. Dat de zaak onder de rechter is, doet voor Bokhove niet ter zake: „Ook als de rechter instemt met ontruiming, is de keuze aan gemeente."

De vraag van D66-raadslid Nils Berndsen hoe het rapport in relatie staat tot de ontruiming kon Eerdmans niet concreet beantwoorden: „Een deel van het rapport is vertrouwelijk, daar kan ik niet uit putten. Maar verder is er niets dat ons noopt tot stopzetten van de procedure. De heer Vreugdenhil zit op ons gebied in een loods die niet van hem is en houdt een procedure tegen." De wethouder is niet van plan alternatieve huisvesting voor Vreugdenhil te regelen: „Dan kunnen de burgemeester en ik wel bezig blijven."

<u>Bijlage 11</u> **Verklaring projectleider Oranjebonnen Maarten de Gaaij**

Hierbij verklaar ik:

a) dat ik Maarten de Gaaij, geboden 23 juli 1963, in dienst van Stadsontwikkeling Rotterdam, de projectmanager Oranjebonnen ben;
b) dat de gemeente conform het vastgestelde Ambitiiedocument Oranjebonnen 2013-2020 de bedoeling heeft om op de grond van het gekraakte pand en omliggende perceel een recreatieve functie en bestemming te verwezenlijken. Nadat de loods is ontruimd, gaat de gemeente de loods slopen en het terrein bouwrijp opleveren. De gemeente nodigt ontwikkelaars uit om de grond te kopen voor de realisatie van een recreatieve voorziening. De aanwezigheid van een kraker in de loods schrikt potentiele ontwikkelaars af. Ook om die (bijkomstige) reden is ontruiming aangewezen.
c) dat het plan niet langer de realisatie van een hippisch centrum is, omdat de betreffende ontwikkelaar zich op 7 oktober 2014 heeft teruggetrokken, maar dat de verwachting wel is dat zich spoedig een andere ontwikkelaar zal aandienen, onder meer omdat het aanbod van initiatieven van verschillende ontwikkelaars groot is;
d) dat een ontwikkelaar naar verwachting vanaf januari 2015 zou kunnen starten met de ontwikkeling van een recreatief plan,omdat vanaf dat moment het Ontwikkelplan Oranjebonnen is gepresenteerd tijdens een stakeholdersavond.
e) dat eind 2010/begin 2011 ook het voornemen bestond de loods te slopen, toen t.b.v. de realisatie van een ecologische hoofdstructuur (EHS), maar dat door een rijksbezuiniging van € 10 mio uiteindelijk geen geld meer beschikbaar was voor de realisatie van die EHS. Vervolgens zijn– vanaf 2012 – de onderhavige plannen gemaakt (Ik verwijs naar het al genoemde door B&W vastgestelde Ambitiedocument Oranjebonnen en de Grondexploitatie in uitvoering Oranjebonnen. Door de vaststelling van de Grondexploitatie zijn er ook financiële middelen beschikbaar om daadwerkelijk tot uitvoering over te gaan, waaronder ook de sloop van de loods;
f) dat de aannemer binnen twee weken na melding door de gemeente tot sloop zal overgaan, vooralsnog is 7 of 9 januari 2014 voorzien. Dit kan dezelfde dag zijn dat in overleg met OM en Politie tot ontruiming is overgegaan.

M.H. de Gaaij
02-12-2014

Bijlage 12 **Krantenartikel "Vandalen teisteren Bonnenpolder"**

Vandalen teisteren Bonnenpolder

SANDRA DON

HOEK VAN HOLLAND | De Bonnenpolder in Hoek van Holland wordt geteisterd door vandalen. Begin deze week is er bij Leen Vreugdenhil, die in een gemeentelijke loods woont, ingebroken en geprobeerd brand te stichten. Bij zijn buurman werden lammetjes gestolen.

„Het is schokkend om te ervaren dat er niet alleen is ingebroken, maar dat er ook een poging is gedaan zoveel mogelijk schade aan te richten en brand te stichten."

De oud-deelraadsvoorzitter strijdt al jaren tegen de plannen die de gemeente Rotterdam heeft met de Bonnenpolder, dat inmiddels de projectnaam Oranjebonnen heeft. Het gebied moet de komende jaren een aantrekkelijke agrarische én recreatieve omgeving worden met golfbaan en hippisch centrum als trekpleisters. Het plan kent een lange geschiedenis, maar is vanwege bezuinigingen flink versoberd.

Dat hele traject was voor de Rotterdamse gemeenteraad aanleiding de Rekenkamer te vragen onderzoek te doen. Volgens Vreugdenhil zou het zomaar kunnen dat de inbraak in zijn onderkomen een relatie heeft met het Rekenkameronderzoek. „Per slot van rekening is niet iedereen blij met het verzoek van de raad onderzoek te doen."

▲ **De auto van Vreugdenhil werd behoorlijk beschadigd.** PRIVÉFOTO

Vreugdenhil heeft de kwestie in een brief aan burgemeester Aboutaleb aan de orde gesteld. De politie laat in een reactie weten op basis van de aangifte geen aanleiding te zien verder onderzoek te verrichten naar de toedracht.

<u>Bijlage 13</u> **Visitekaartjes bestuurlijke periode ing. L.W. Vreugdenhil**

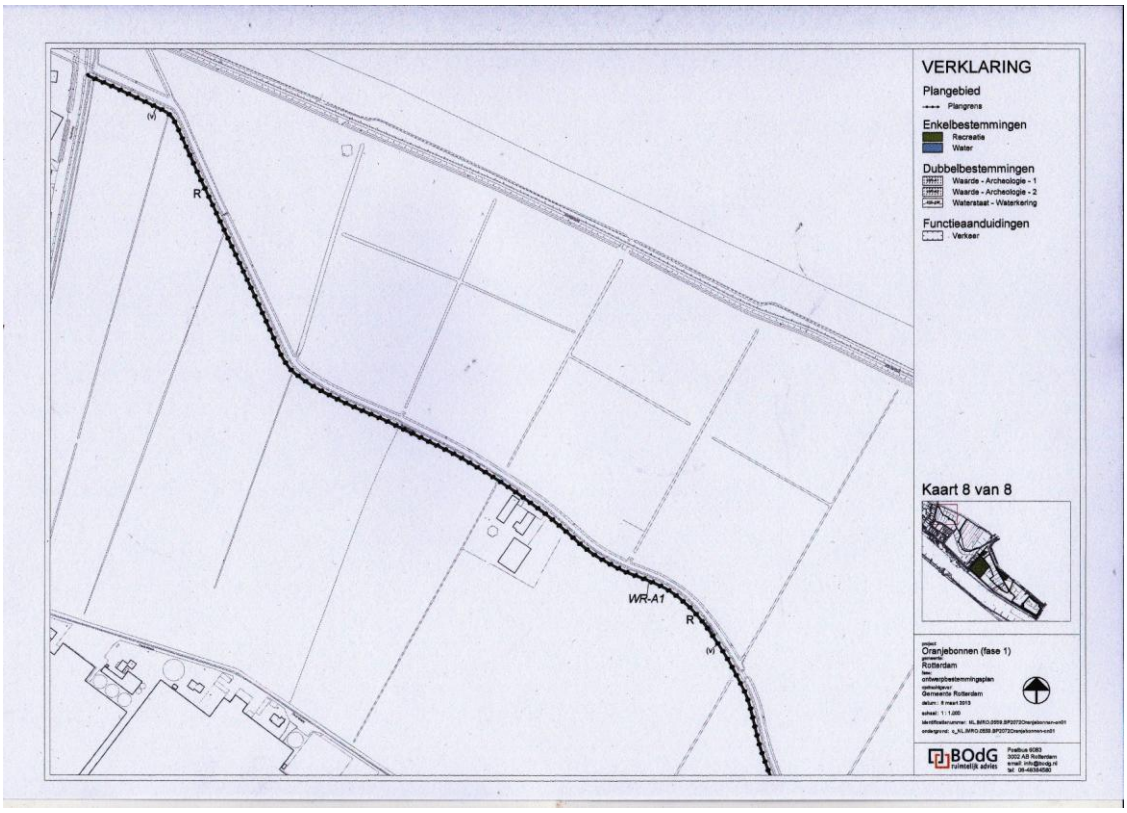
<u>Bijlage 14</u> Gedoogsituatie Bonnenweg 50

Vraag 4:
Is het college bereid inzicht te verschaffen inzake de aanschrijvingen met betrekking tot opstallen die zijn gebouwd of verbouwd zonder de vereiste vergunningen? Indien nee, waarom niet?

Antwoord 4:
Ja. Dit betreft het gebouw gelegen aan de Bonnenweg 2 en een aanbouw/overkapping op de Bonnenweg 50. Voor de Bonnenweg 2: zie het antwoord op vraag 2.
Het adres Bonnenweg 50 is in het kader van handhaving in onderzoek. Voor zover er geen sprake is van een omgevingsvergunningvrij bouwwerk past dit bijbehorende bouwwerk in het bestemmingsplan, zodat legalisatie in de vorm van een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen voor de hand ligt. Uiteraard zal een nog in te dienen aanvraag omgevingsvergunning moeten voldoen aan alle in de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht genoemde toetsingsgronden.
In 2013 is het bestemmingsplan 'Oranjebonnen (Fase1)' vastgesteld. Een deel van het buitengebied van Hoek van Holland valt binnen dit bestemmingsplan.

Voorts wordt gesteld:
In Artikel 9.1.1 van het bestemmingsplan wordt gesteld dat een bouwwerk of concrete plannen daartoe (middels het aanvragen van een omgevingsvergunning), alvorens het voorliggende bestemmingsplan gaat gelden, mag worden (af)gebouwd, vergroot, veranderd, et cetera. In Artikel 9.1.3. staat voorts:

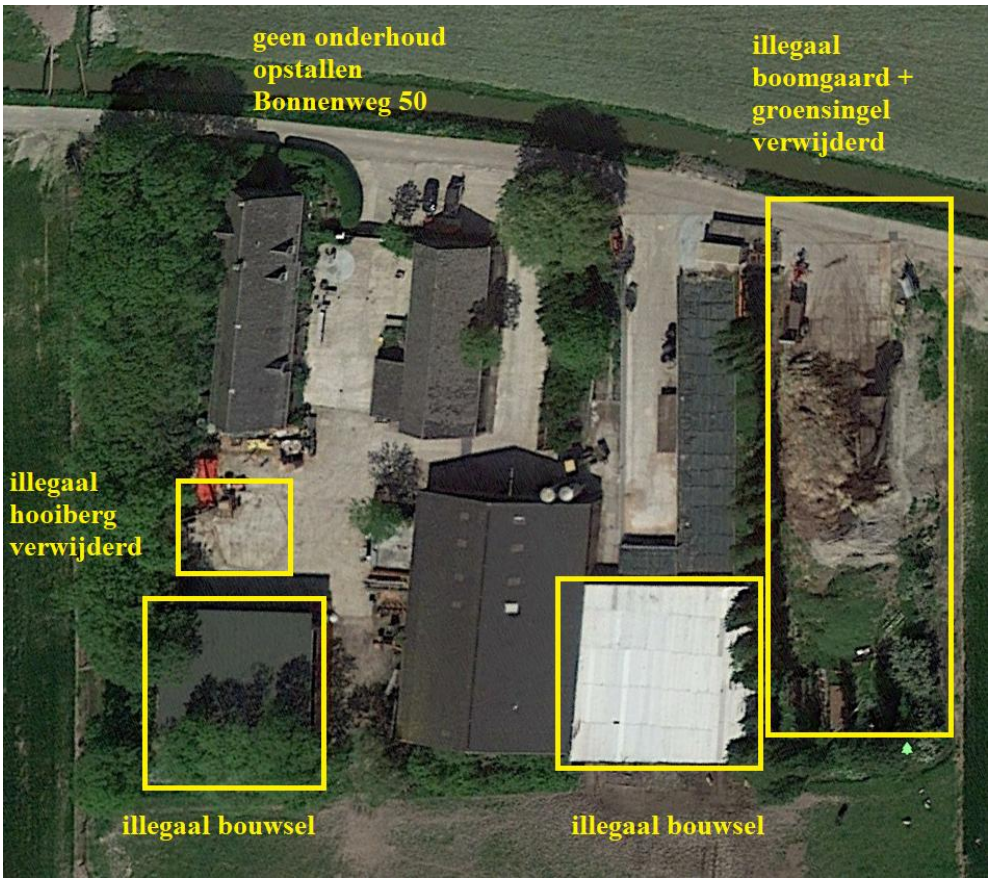
Registratienummer cluster: BS15/00355 raadsvergadering van: dd-mm-jjjj
Portefeuillehouder:Weth. Joost Eerdmans
Steller: M. de Gaaij, 010-4897309 raadsstuk 0000

Buiten de grenzen van het projectbestemmingsplan Oranjebonnen, fase 1

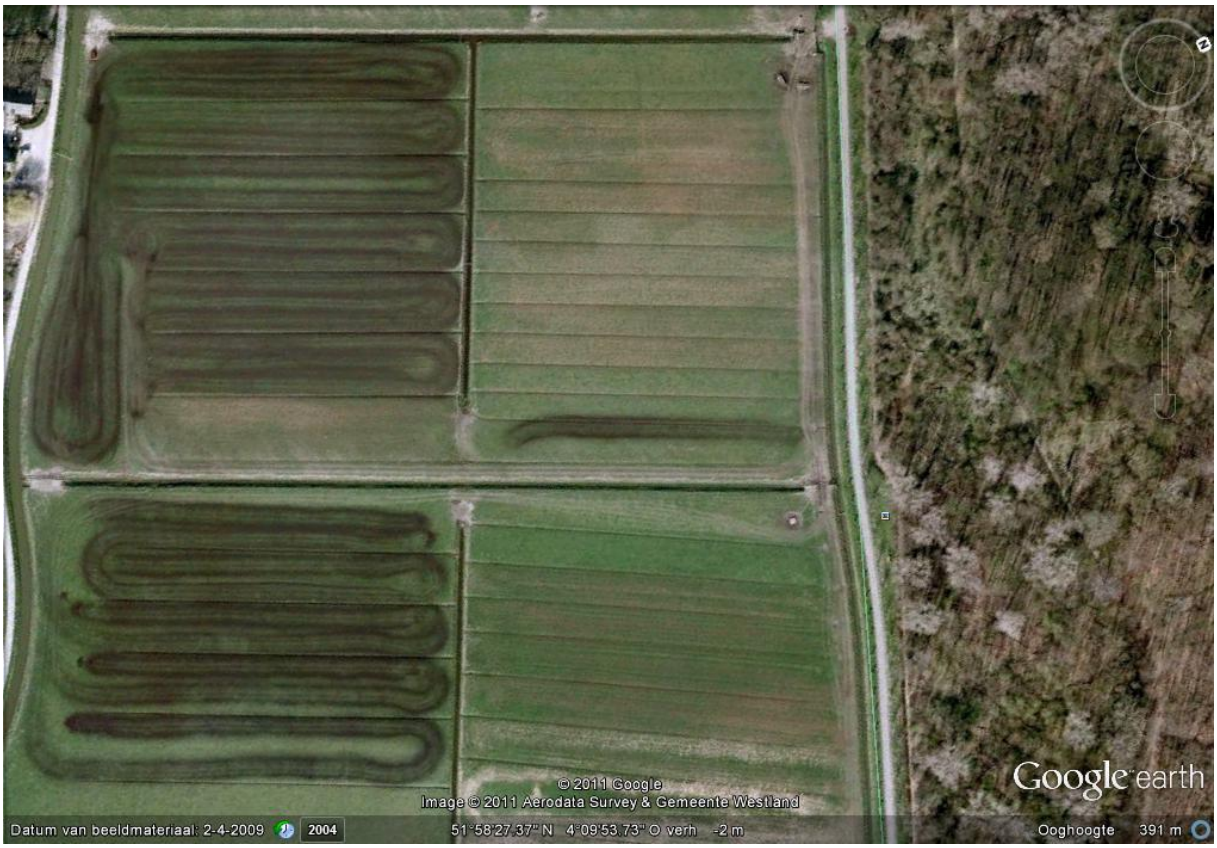
Bonnenweg 50 in 2005

Bonnenweg 50 in 2019

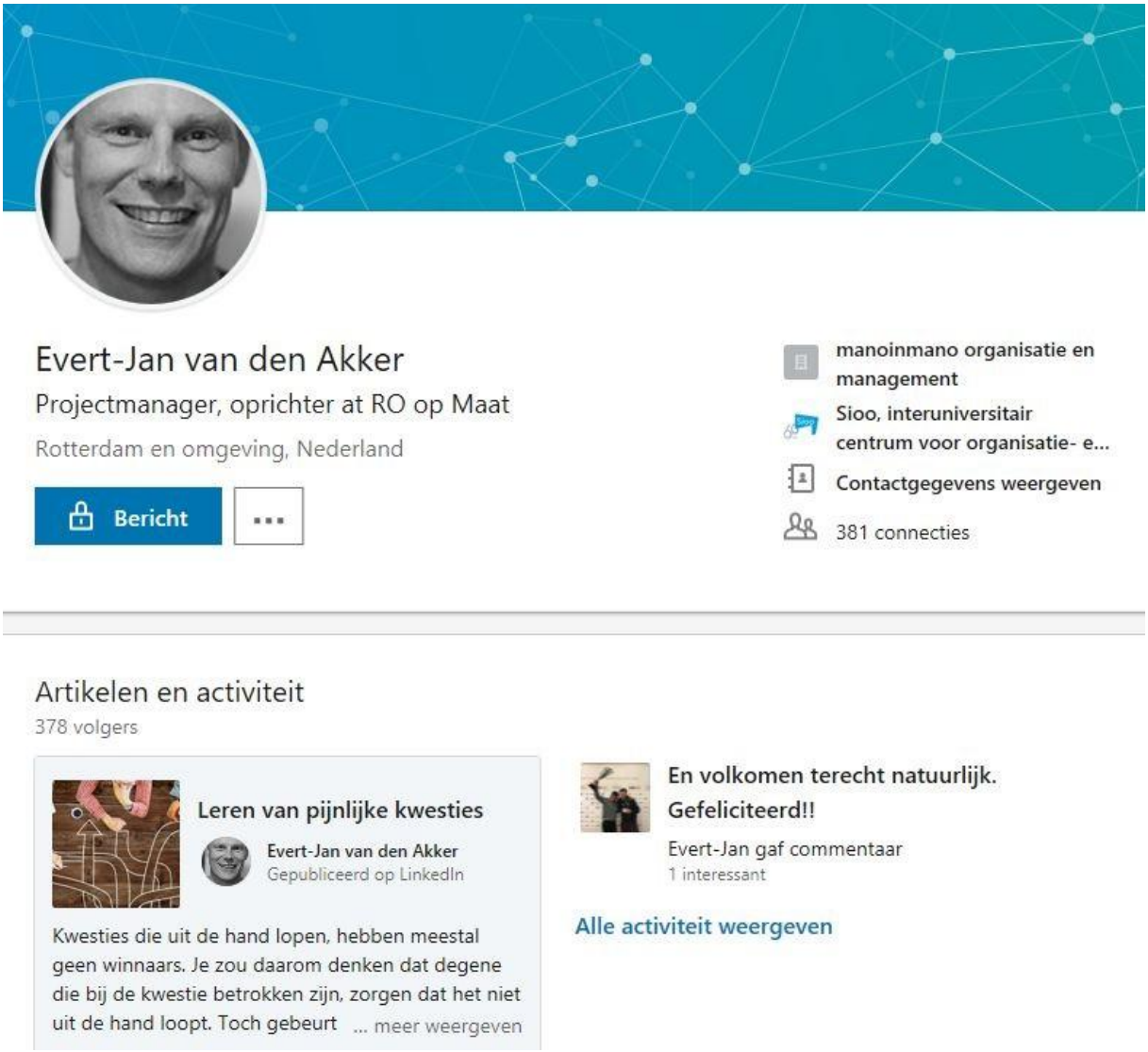

Illegale dam bij Bonnenpad

Mest dumpen in de Bonnenpolder

<u>Bijlage 15</u> **Linkedinprofiel projectleider Oranjebonnen Evert-Jan van den Akker**

Aan: de volksvertegenwoordigers
van de gemeente Rotterdam,
Coolsingel 40,
3011 AD Rotterdam.

Van: ing. L.W. Vreugdenhil,
Nieuw-Oranjekanaal 20,
3151 XL Hoek van Holland.

Betreft: Oranjebonnen & "het Kwaad" (1)

Hoek van Holland, 10 augustus 2019

Beste volksvertegenwoordigers,

Op **23 april 2015** heeft de gemeenteraad van Rotterdam een besluit genomen over het rekenkamerrapport "**Gemodder in de polder**" (***bijlage 1***).

Daarin wordt bij punt 4 het belang vastgelegd om te borgen en te bewaken dat bij gebiedsontwikkelingen in informele contacten tussen bestuurders of ambtenaren en individuele burgers geen uitlatingen worden gedaan die te hoge verwachtingen kunnen wekken. De gebeurtenissen in de Bonnenpolders in de afgelopen decennia laten zien dat er een negatieve ambtelijke basishouding was in de advisering naar de bestuurders en de uitvoering van eenmaal genomen besluiten. De adviezen waren gericht op passiviteit en bij het uitvoeren van besluiten waren er altijd vertragingen, ontstonden "problemen"en was het zelfs mogelijk dat een eenmaal genomen besluit (***bijlage 2***) niet werd uitgevoerd. Heel eufemistisch wordt bij punt 2 van het raadsbesluit het belang onderstreept van voldoende prioriteit voor de gebiedsontwikkeling van de Oranjebonnen in het bijzonder en de gebiedsontwikkeling van het landelijk gebied in het algemeen. Bij punt 3 wordt besloten blijvend en zichtbaar te investeren in de relatie met publieke en private partijen die bij de Oranjebonnen betrokken zijn opdat initiatieven een grotere kans van slagen zullen hebben.

Inmiddels is duidelijk dat het "gemodder in de polder" gewoon doorgaat. De Erven van Rijckevorsel verwachten een forse meerwaarde voor hun agrarische vastgoedbezit in en rond de Bonnenpolders en daaraan wordt impliciet nog steeds meegewerkt. Er is bewust verzuimd een publieke strategie op te stellen als antwoord op de private strategie van deze private partij. Men speelt zelfs een faciliterende rol door de pion van deze grootgrondbezitters gemeentelijk vastgoed in gebruik te geven en door de overtredingen op en rond het perceel Bonnenweg 50 te gedogen. De factor "tijd" is in het ontmoedigings- en uitputtingsproces van de afgelopen decennia ingezet om de Erven van Rijckevorsel te helpen bij hun strategie verlost te raken van de agrarische ondernemers met een langdurig pachtcontract. Er is duidelijk niet geïnvesteerd in een goede relatie met "**het menselijk kapitaal**" dat in het gebied aanwezig is; er is slechts aandacht voor kapitaal van buitenaf. Het is duidelijk dat de ooit gestelde publieke doelen en maatschappelijke resultaten geen stap dichterbij gekomen zijn. Met illusiepolitiek heeft men dit willen verhullen. Ambtelijke communicatiemedewerkers kunnen echter niet recht praten wat krom is. De actuele situatie in de Bonnenpolders laat zien dat "het Kwaad" met cynisch en calculerend gedrag heeft gewonnen. Negatieve en destructieve krachten hebben vrij spel gekregen. Bij iedere bestuursperiode werd de verantwoordelijke wethouder Buitenruimte "*in het pak genaaid*" en wist men zich verzekerd van de steun van de coalitiepartijen. Heel bewust wordt het hoogste bestuurlijke orgaan als instrument gebruikt voor ambtelijke doelen.

In de huidige bestuursperiode heeft dat geleid tot het beschamende resultaat dat men eerst de verantwoordelijke wethouder met een fietstocht door onze polders (***bijlage 3***) simpel voor het karretje heeft gespannen en dat daarna niet alleen zijn eigen partij per direct haar standpunt (***bijlage 4)*** verloochent, maar ook een coalitiepartij dit doet (***bijlage 5***). Het moet ambtelijk een groot plezier zijn geweest een voormalig politiefunctionaris (***bijlage 6***) als instrument van "het Kwaad" te kunnen gebruiken. Een kritische kijk laat zien dat het ambtelijke doel niet het afgesproken publieke doel is (***bijlage 7***). Met een dubbele moraal, argumentatieve willekeur en selectieve betrokkenheid wordt er ambtelijk toegeredeneerd, toegerekend en toegetekend naar een vooraf gewenst resultaat. Men probeert de wethouder tot marionet te degraderen. Als dat eenmaal is gelukt, heeft men kans dat de meerderheid van de raad zich uit loyaliteit schikt naar diens standpunt. Een toets aan het geweten en een partij- en/of coalitieprogramma wordt dan achterwege gelaten. Dit scenario dreigt nu werkelijkheid te worden voor onze polders.

Helaas laat de praktijk in de Bonnenpolders zien dat er sprake is van A-Rotterdammers die wel over de ambtelijke gunfactor beschikken, B-Rotterdammers die deze niet hebben en rijke niet-Rotterdammers voor wie alles mogelijk is. De wijze waarop er in de afgelopen decennia bewust voor gekozen is om bestaande agrarische ondernemers met een langjarig pachtcontract te marginaliseren. Dit kan worden beschouwd als een zakelijke en persoonlijke aanval. Het blijkt dat opleiding, vakmanschap, ondernemerschap en maatschappelijke opstelling geen relevante succesfactoren zijn als men te maken heeft met de gemeente Rotterdam. Met een negatieve ambtelijke basishouding zijn er altijd wel argumenten te verzinnen waarom een gewenste oplossing niet kan of mogelijk is, waarom het niet lukt binnen een gestelde termijn en waarom het niet lukt binnen de beschikbare financiële middelen. Dit alles is mogelijk in een organisatiecultuur van het cluster Stadsontwikkeling die verrot is. Er is nog steeds geen sprake van een "open houding" (***bijlage 8***) en men hobbelt van "incident" naar "incident". U kent deze problemen en met het verzwijgen hiervan worden deze niet opgelost.

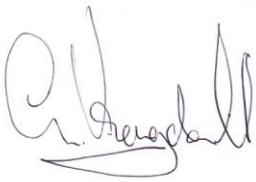
Een bedenkelijke organisatiecultuur bij de (lokale) overheid maakt het mogelijk dat men het oog voor de publieke zaak verliest. Het is voor bestuurders en volksvertegenwoordigers erg belangrijk de samenleving te beschermen tegen overheidsfunctionarissen waarbij het ontbreekt aan een moreel kompas. Agrarische ondernemers weten hoe belangrijk het is om tijdig onkruid en ongedierte te bestrijden; artsen weten hoe belangrijk het is om tijdig een gezwel aan te pakken en ondernemers weten hoe funest de invloed van een werknemer kan zijn als deze niet beschikt over voldoende competentie en integriteit. Een ambtenaar behoort het besef te hebben een "civil servant" te zijn, een dienaar van de maatschappij. Het tolereren van bedenkelijk ambtelijk gedrag tast de fundamenten van onze democratie aan en ondermijnt het noodzakelijke vertrouwen dat burgers, ondernemers, organisaties en instellingen in de overheid moeten kunnen hebben. Er is dus bestuurlijke alertheid vereist om wangedrag met een goed intellectueel overzicht te doorzien en met moreel overwicht te bestrijden.

Deze ambtenaren laten graag zien een "gutmensch" te zijn. Men acht zich moreel superieur en wenst maatschappelijke betrokkenheid te etaleren door zich ondermeer in te zetten voor het slavernijverleden ("Keti Koti") of Amnesty International. Door de meest betrokken bewoners en ondernemers in de Bonnenpolders wordt dit alles als uiterst hypocriet en huichelachtig ervaren. Zij zitten immers al jaren gevangen in de ijzeren greep van de vastgoedspeculanten waaruit men slechts met lege handen kan ontsnappen. Deze ambtenaren camoufleren daarmee een gebrek aan innerlijke beschaving. Met een gewetenloze en respectloze betrokkenheid bij het spel van de Erven van Rijckevorsel dient men slechts het private belang van deze partij. De zorgvuldig opgebouwde ambtelijke façade is met een gezond en nuchter "boerenverstand" te doorzien. Het adagium "**Follow the money**" kan een belangrijke leidraad zijn.

Uit de notulen van het IPO d.d. 4 november 2015 blijkt dat er onvrede was over “de stijl” van de tweede projectleider Oranjebonnen (***bijlage 9***). Het wordt niet duidelijk welke eisen er gesteld worden aan “de stijl” en werkwijze van een projectleider Oranjebonnen en met welke instructies deze op pad wordt gestuurd. Het is wel duidelijk dat Maarten de Gaaij als eerste projectleider Oranjebonnen (***bijlage 10***) nog steeds voor de gemeente Rotterdam mag werken en dat men het dus niet bezwaarlijk heeft gevonden dat deze overheidsfunctionaris zowel zijn bestuurders alsook de gemeenteraad van Rotterdam en de provinciale overheid niet volledig, tijdig en juist heeft geïnformeerd. Vertrouwen komt te voet, maar gaat te paard. Er wordt niet geïnvesteerd in vertrouwen c.q. draagvlak in het gebied zelf. Inmiddels is het IPO opgeheven.

Evert-Jan van den Akker (***bijlage 11***) voldoet als derde projectleider Oranjebonnen kennelijk wel aan “de stijl” van de gemeente ofschoon wederom kan worden aangetoond dat ook deze ingehuurde kracht het niet noodzakelijk vindt zijn bestuurders volledig, tijdig en juist van de beschikbare informatie te voorzien. Ofschoon een natuurbegraafplaats in de Bonnenpolders eerder tot een ongewenste functie werd verklaard (***bijlage 12***), worden er nu pogingen verricht om dit toch mogelijk te maken om een waardevermeerdering van het vastgoedbezit van de Erven van Rijckevorsel mogelijk te maken. Met drogredenen en pseudo-argumenten probeert men dit te rechtvaardigen en de beeld-, opinie- en besluitvorming te beïnvloeden. Met dit alles wint men niet aan vertrouwen. De bereidheid om zich als instrument van “het Kwaad” te laten gebruiken is doorzien. Met het willen breken van het verzet tegen een natuurbegraafplaats illustreert men vooral hier slechts het private belang van een private partij te willen dienen. De democratie verwordt zo tot een farce. Het zijn de druppels die de steen zullen uithollen. Van u als volksvertegenwoordigers mag worden verwacht onze democratie te beschermen. Dat vereist dat u primair loyaal blijft aan de principes waarmee u zich heeft laten kiezen om van betekenis te zijn voor onze samenleving. Het wordt op prijs gesteld als u dat wilt doen. Het volledige dossier inzake de Bonnenpolders tot op heden zien dat er helaas geen waarde kan worden toegekend aan bestuurlijke intenties, - toezeggingen, - afspraken en - besluiten. Zulks kan niet uw bedoeling zijn. Krachtige maatregelen zijn nodig om dit te doorbreken.

met bezorgde groet,

ing. L.W. Vreugdenhil

Bijlagen:
1. Raadsbesluit n.a.v. rekenkamerrapport “Gemodder in de polder”, 23 april 2015;
2. Raadsbesluit “Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, 21 september 2006;
3. Tweet wethouder Wijbenga;
4. Standpunt VVD inzake “natuurbegraven”;
5. Standpunt D´66 inzake “natuurbegraven”;
6. Profiel wethouder Wijbenga;
7. Ambities Oranjebonnen;
8. Krantenartikelen “Een open houding is cruciaal” + “fraudegevoeligheid”;
9. Notulen IPO d.d. 4 november 2015;
10. Artikel uit “De Stadswerker”;
11. Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker;
12. Uit het Ontwikkelplan Oranjebonnen.

c.c.: - ing. A.H.M. Weterings, voorzitter Stichting de Bonnen,
- Gebiedscommissie Hoek van Holland,
- gemeenteraad Westland,
- gemeenteraad Maassluis,
- gemeenteraad Midden-Delfland,
- Verenigde Vergadering van het Hoogheemraadschap van Delfland,
- Provinciale Staten van Zuid-Holland,
- Bestuur LTO-Noord,
- Bestuur Midden Delfland Vereniging,
- ir. M. Houtzagers, directeur Het Zuid-Hollands Landschap,
- mevr. S. Rietkerk, actiegroep “Zorgen om de Bonnen”.

Bijlage 1 **Raadsbesluit n.a.v. rekenkamerrapport "Gemodder in de polder", 23 april 2015**

Rekenkamerrapport 'Gemodder in de polder'

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
m.m. conform besloten

De Raad van de gemeente Rotterdam;

gelezen het rapport van de Rekenkamer Rotterdam; alsmede gelezen het voorstel van het presidium van 16 april 2015, 15bb2638;

gelet op de Gemeentewet en de Verordening Rekenkamer Rotterdam;

gehoord de beraadslagingen in de commissie BWB van woensdag 4 februari en 15 april 2015;

besluit:

I. De navolgende **hoofdconclusies** van het rapport "Gemodder in de polder", onderzoek naar gebiedsontwikkeling Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder, van de Rekenkamer Rotterdam, over te nemen en vast te stellen:

1 De gemeente Rotterdam wil al sinds 1993 de natuur- en recreatieve functie van de Oranjebuitenpolder versterken. Samen met betrokken partners heeft de gemeente jarenlang gewerkt aan plannen om dit te realiseren. Zelfs na een ambitieverlaging in 2009 is de uitvoering van de verschillende planonderdelen nauwelijks van de grond gekomen.

2 Oorzaken voor het niet van de grond komen van de ontwikkelingen in de Oranjebuitenpolder zijn:
De problematische financiering van de planonderdelen. De inkomsten die diverse planonderdelen moesten opleveren zijn te optimistisch ingeschat, terwijl de kosten van de plannen in de Oranjebuitenpolder steeds verder opliepen. Uiteindelijk loopt het project zolang door dat onder invloed van de economische crisis de plannen definitief onhaalbaar worden.
Weinig bestuurlijke prioriteit voor de ontwikkeling van de Oranjebuitenpolder als buitengebied.
De moeizame samenwerking tussen gemeentelijke diensten en de moeizame samenwerking tussen de gemeente en de betrokken externe partners (Stadsregio Rotterdam, Provincie Zuid-Holland, Zuid-Hollands Landschap en Hoogheemraadschap Delfland).

3. Met het gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnenpolder beoogde de deelgemeente Hoek van Holland vanaf 2003 samen met een aantal partners een duurzame toekomst voor de Bonnenpolder te realiseren. De ruimtelijke plannen die hiertoe zijn ontwikkeld, zijn echter niet gerealiseerd.

4 Oorzaken voor het niet realiseren van de beoogde ontwikkelingen in de Bonnenpolder zijn:
De gemeente Rotterdam hield zich grotendeels afzijdig van de ontwikkelingen in de Bonnenpolder, terwijl de deelgemeente Hoek van Holland niet over de bevoegdheden en middelen beschikte die nodig zijn voor de realisatie van een dergelijk plan.
De te optimistische verwachtingen van de deelgemeente met betrekking tot de financiering van de plannen.

II. Op basis van het rapport het college op te dragen de onderstaande **aanbevelingen** van het rapport "Gemodder in de polder", onderzoek naar gebiedsontwikkeling Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder, van de Rekenkamer Rotterdam, over te nemen:

1 De financiering van beide fases is niet volledig rond. Gelet op de financiële disbalans in eerdere plannen voor de Bonnenpolder en Oranjebuitenpolder, beveelt de Rekenkamer aan te blijven bewaken dat de ambities voor het gebied in balans zijn met de beschikbare financiële middelen.

2 Borg dat er voldoende ambtelijke en bestuurlijke prioriteit wordt gegeven aan de gebiedsontwikkeling van de Oranjebonnen in het bijzonder en gebiedsontwikkeling in het buitengebied in het algemeen.

3 Investeer blijvend en zichtbaar in de relatie met publieke en private partijen die bij de ontwikkeling van de Oranjebonnen betrokken zijn, zodat initiatieven een grotere kans van slagen hebben.

4 Borg en bewaak dat bij gebiedsontwikkelingen in informele contacten tussen bestuurders of ambtenaren en individuele burgers geen uitlatingen worden gedaan die te hoge verwachtingen kunnen wekken.

III. Het College van burgemeester en wethouders op te dragen de aanbevelingen uit te voeren en daarover aan de raad te rapporteren vòòr 1 juli 2015.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 23 april 2015.

De griffier,

A.C. de Bondt, plv.

De voorzitter,

R. Buijt, plv.

A

SP Partij voor de Dieren GROENLINKS

Gemeenteraadsfractie Rotterdam

Amendement aanbeveling 1 rapport 'Gemodder in de polder' van de Rekenkamer Rotterdam

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 april 2014, ter bespreking van het Rapport Rekenkamer Rotterdam "Gemodder in de polder";

besluit,

aanbeveling 1 als volgt te wijzigen:

De financiering van beide fases van het project Oranjebonnen is niet volledig rond. Gelet op de financiële disbalans in eerdere plannen voor de Bonnenpolder en Oranjebuitenpolder beveelt de Rekenkamer aan te blijven bewaken dat de ambities voor het gebied in balans zijn met de beschikbare financiële middelen.

Querien Velter Jeroen van der Lee Judith Bokhove

Toelichting
Met dit amendement wordt erkend dat, behalve de financiële dekking van fase 2, ook de financiële dekking van fase 1 niet volledig rond is. De ingeboekte bedragen, afkomstig uit potentiële inkomsten, zijn op geen enkele manier gegarandeerd. Aansluitend zal de SP in het licht van dit amendement middels een motie pleiten om de grondexploitatie fase 1 te sluiten, de verliezen uit het verleden te nemen en de ambities hierop aan te passen.

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
AANGENOMEN

Met algemene stemmen aangenomen.

23/4/15

1

SP Partij voor de Dieren GROENLINKS

Gemeenteraadsfractie Rotterdam

Motie een schone lei voor Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder

De gemeenteraad van Rotterdam bijeen in vergadering op 23 april 2015 ter vaststelling van het rapport 'Gemodder in de polder' van de rekenkamer Rotterdam,

constaterende dat

- in het rapport van de rekenkamer Rotterdam 'Gemodder in de polder' wordt geconcludeerd dat er bij de ontwikkeling van Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder uit werd gegaan van te optimistische verwachtingen over de potentiële opbrengsten van recreatieve ontwikkeling,

mede constaterende dat

- er in de huidige grondexploitatie nog steeds wordt uitgegaan van potentiële extra inkomsten uit recreatieve ontwikkeling,

overwegende dat

- uit de historie van dit gebied blijkt dat het zich slecht leent voor commerciële ontwikkeling en dat er ook dit keer geen enkele garanties zijn dat deze potentiële extra inkomsten daadwerkelijk gerealiseerd worden,

verzoekt het college om

- de huidige Grex voor fase 1 (PL0302) te sluiten, het verlies te nemen op de inkomsten ingeboekt onder het kopje uitgifte en deze op te vangen met gelden uit het weerstandsvermogen,
- de aangekochte, braakliggende, gronden in Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder niet als 'rood' te ontwikkelen, maar enkel 'groene' ontwikkelingen uit te voeren, ten behoeve van de duurzame agrarische functies in het gebied;

en gaat over tot de orde van de dag,

Querien Velter | Jeroen van der Lee | Judith Bokhove

VOOR: PvdA, PvdD, SP, LiDA

23/4/15

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
VERWORPEN

2

Partij voor de Dieren
Gemeenteraadsfractie Rotterdam

NIDA
OMDAT WE GELOVEN IN ROTTERDAM

ChristenUnie SGP Rotterdam

GROENLINKS

SP

PvdA
ROTTERDAM

MOTIE Duurzaam agrarisch in ontwikkelgebied Oranjebonnen

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 april 2015, ter bespreking van het rekenkamerrapport 'Gemodder in de polder',

constaterende dat

- Het ontwikkelplan Oranjebonnen de mogelijkheid open laat voor een intensieve melkveehouderij in de Bonnenpolder;
- De intensieve veehouderij allerlei milieuproblemen veroorzaakt en bovendien bijdraagt aan de opwarming van de aarde;

overwegende dat

- Deze ontwikkeling haaks staat op de doelstelling van het college te komen tot meer dierenwelzijn in Rotterdam;
- Een dergelijke ontwikkeling zich ook uitermate slecht verhoudt tot de recreatieve functies in de Oranjebonnen;

verzoekt het college

- Alleen duurzame kleinschalige agrarische ontwikkelingen, bij voorkeur biologische, te overwegen in het verdere verloop van de gebiedsontwikkeling, het ontwikkelplan Oranjebonnen hier op af te stemmen en de raad te rapporteren over de voortgang hieromtrent,

en gaat over tot de orde van de dag.

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
AANGENOMEN

Tegen: CR, CDA, VVD

23/4/15

Partij voor de Dieren Rotterdam, Coolsingel 40, kamer 5, 3011 AD Rotterdam

Jeroen van der Lee
Partij voor de Dieren

Marco Heijmen
PvdA

Judith Bokhove
GroenLinks

Aydin Peksert
Nida

Queries Velter
SP

3

GROENLINKS SP Partij voor de Dieren
Gemeenteraadsfractie Rotterdam

MOTIE GROENE GREX

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 april 2015, ter bespreking van het Rekenkamerrapport Gemodder in de Polder;

Constaterende dat
- De rekenkamer concludeert dat het versterken van de schaarse buitengebieden met natuur en recreatieve functies toch vooral gestuurd moet worden op basis van kwalitatieve overwegingen en niet vanuit de vraag of dit geld oplevert;
- Het huidige afwegingskader voor (stedelijke) gebiedsontwikkeling niet opgaat voor groene gebiedsontwikkeling;

Overwegende dat
- Door deze zelfde wijze van beoordeling van grondexploitaties (dmv sluitende GREX) groene/natuurontwikkeling in Rotterdam stagneert;

Verzoekt het college
- Binnen de GREX-systematiek een apart afwegingskader voor groene ontwikkelingen te ontwikkelen, de z.g. GROENE GREX;

En gaat over tot de orde van de dag.

Judith Bokhove
GroenLinks

Querien Velter
SP

Jeroen van der Lee
Partij voor de Dieren

VOOR: PvdA, SP, GL, NIDA

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
VERWORPEN

4

GROENLINKS

MOTIE GROEN EN ROOD WORDT GRIJS

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 23 april 2015, ter bespreking van het Rekenkamerrapport Gemodder in de Polder;

Constaterende dat

- De Oranjebonnen van oudsher een agrarisch gebied is, waarvoor al jarenlang de grote wens bestaat de natuur- en daarmee recreatieve functie te versterken;
- Het gebied door wandelaars en fietsers wordt gewaardeerd om zijn rust en weidse landschapsgezichten;
- Er uit het nieuwe ontwikkelingsplan voor de Oranjebonnen blijkt dat er voornamelijk wordt ingezet op nieuwe recreatieve functies en de inzet op versterking van de natuurwaarden achterblijft;

Overwegende dat

- De huidige intensivering van recreatieve functies leidt tot meer asfalt (grijs) in het gebied, in de vorm van bredere wegen en aanzienlijk meer parkeerplaatsen;

Verzoekt het college

- Alleen ruimte te creëren voor 'rode' ontwikkeling als dit daadwerkelijk bijdraagt aan de GROENE gebiedsontwikkeling in de Oranjebonnen en te vermijden dat deze rode ontwikkelingen leiden tot grijze ontwikkeling;

En gaat over tot de orde van de dag.

Judith Bokhove

GEMEENTERAAD
Vergadering van
23 APR. 2015
VERWORPEN

Voor: PvdA, CU/SGP, GL

Bijlage 2 **Raadsbesluit "Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen, 21 september 2006**

Deelgemeente
Hoek van Holland

Behoort bij deelraadsvergadering
van 21 september 2006
Agendapunt nummer 8

Aan	:	de deelraad
Van	:	het dagelijks bestuur
Datum	:	22 augustus 2006
Betreft	:	Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen"

Aanleiding
Op 20 november 2003 heeft de deelraad in vergadering bijeen unaniem een motie aangenomen voor het opstellen van een gebiedsvisie voor de Bonnenpolder. In de vergadering van de deelraad bijeen op 21 december 2005 is besloten voor de keuze van het multifunctionele scenario en deze verder uit te werken tot een ontwikkelingsplan "De Bonnen".
Daarnaast is de deelraad op 8 juni 2006 akkoord gegaan met de wijziging van het aantal landgoederen in de Bonnenpolder, te weten van 5 naar 7 stuks landgoederen.

Uitwerking
Conform uw opdracht biedt ik u het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" aan. Het rapport is als bijlage toegevoegd
In dit ontwikkelingsplan is als doelstelling opgenomen het maken van een integraal en uitvoeringsgericht gebiedsontwikkelingsplan voor de Bonnen waarin de functies natuur, waterhuishouding, landbouw, landschappelijke kwaliteit en recreatie optimaal op elkaar zijn afgestemd of zijn gecombineerd.
Het gebiedsontwikkelingsplan is een gemeenschappelijke visie gekoppeld aan een uitvoeringsplan. Het vormt en toetsingskader voor andere plannen in het gebied en is de basis voor verdere afspraken over de ontwikkeling van "De Bonnen".
Aansluitend op het bovengenoemde gebiedsontwikkelingsplan is een intentieverklaring toegevoegd waarin de verschillende betrokkenen zich verbinden aan de uitvoering van het plan.
Voor de uitvoering van het plan is een conceptplanning als bijlage toegevoegd die pas na ondertekening met alle betrokken partijen definitief gemaakt kan worden met de in de intentie overeengekomen verklaring.

Na de besluitvorming van het Gebiedsontwikkelingsplan wordt de intentieovereenkomst door alle betrokken partijen ondertekend. De ondertekening van de intentieovereenkomst is gepland op 3 oktober 2006.

Communicatie
Alle betrokken partijen worden uitgenodigd om bij de ondertekening van de intentieverklaring aanwezig te zijn.

dr20060040

Financiële consequenties
Bij de uitwerking van het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en zeker na de ondertekening van de intentieverklaring zal overdracht plaatsvinden van de huidige Bonnenweg naar de deelgemeente. In financieel opzicht komt het er op neer dat het toekomstig onderhoud aan deze recreatieve weg ten laste wordt gebracht van de deelgemeentelijke begroting.

Voorstel
U wordt voorgesteld akkoord te gaan met de inhoud van dit advies en de daarbij behorende bijlagen het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" en de intentieovereenkomst en te besluiten overeenkomstig het conceptbesluit.

Het dagelijks bestuur van de deelgemeente Hoek van Holland,
de secretaris a.i., de voorzitter,

G.V.L. Florijn. Th. van Eijk.

dr20060040

Deelgemeente
Hoek van Holland

Besluitnummer dr20060040

De raad van de deelgemeente Hoek van Holland;

gelezen het voorstel dr20060040 van het dagelijks bestuur de dato 22 augustus 2006;

gelezen het gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen" opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv de dato 13 juli 2006;

gelezen de Intentieovereenkomst "De Bonnen", waarmee verklaard wordt dat het gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is en dat een ieder zijn verantwoordelijkheid neemt zoals omschreven op pagina 25 van het bovengenoemde rapport. Daarmee gezamenlijk vorm wil geven aan een vitale Bonnenpolder;

gelezen de concept planning na ondertekening intentieovereenkomst definitief moet worden gemaakt.

Besluit:

1. Akkoord te gaan met het Gebiedsontwikkelingsplan "De Bonnen", als bijlage toegevoegd, zoals is opgesteld door DLV Groen & Ruimte bv van 13 juli 2006;
2. Akkoord te gaan met de al bijlage toegevoegde Intentieovereenkomst.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 21 september 2006.

De plv griffier, De voorzitter,

R.R. van Leeuwen-Westhoff Th. van Eijk

DLV

Groen & Ruimte
Projecten met draagvlak

GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN "DE BONNEN"

EVENWICHT EN DRAAGVLAK VOOR DE TOEKOMST VAN DE BONNEN

Uw intermediair tussen beleid en praktijk

DLV Groen & Ruimte is een onafhankelijk adviesbureau met een brede expertise op het gebied van Bodem, Water, Natuur, Landschap, Plenantwikkeling en Recreatie. Onze adviezen zijn deskundig, verfrissend en gedragen. Dit komt door onze interactieve werkwijze, waarbij we onze inhoudelijke en procesmatige kennis combineren. In onze projecten staat de inrichting van de Groene Ruimte centraal.

DLV Groen & Ruimte: voor projecten met draagvlak!

GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN "DE BONNEN"

EVENWICHT EN DRAAGVLAK VOOR DE TOEKOMST VAN DE BONNEN

In opdracht van:	Deelgemeente Hoek van Holland De heer F. (Frank) Wiersma Postbus 10 3150 AA Hoek van Holland
Opgesteld door:	DLV Groen & Ruimte bv De Drieslag 25 8251 JZ Dronten
Contactpersoon:	Ir. A. (André) de Bonte
Auteur(s):	M. (Michiel) van Amersfoort Ir. A. (André) de Bonte Drs. E. (Eibert) Jongsma
Versie:	1
Datum:	27-1-2006

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING 1

1.1 PROBLEEMVERKENNING 1
1.2 AANLEIDING TOT HET PROJECT 1

2 DOEL VAN HET PROJECT 2

2.1 DOELSTELLING 2
2.2 BEOOGDE PROJECTRESULTATEN 2

3 QUICKSCAN PUBLIEKE EN PRIVATE WENSEN 3

3.1 LITERATUURONDERZOEK 3
3.2 INTERVIEWS 7
3.3 BEDREIGINGEN EN KANSEN 11
3.3.1 Bedreigingen *11*
3.3.2 Kansen voor functiecombinaties *11*
3.3.3 Mogelijke conflicten tussen functies *12*

4 VOORKEURSSCENARIO 14

4.1 SCENARIO'S 14
Scenario 0: Autonome ontwikkeling *14*
Scenario 1: Groene recreatie *14*
Scenario 2: Multifunctioneel *14*
Scenario 3: Stichting De Bonnen *15*
4.2 KEUZE VOORKEURSSCENARIO 15

5 GEBIEDSONTWIKKELINGSPLAN 16

5.1 VISIE 16
5.2 PLANKAART 17
5.3 PLAN VAN AANPAK 19
5.4 FINANCIERING 21
5.5 VERANTWOORDELIJKHEDEN 23

6 AANBEVELINGEN 24

BIJLAGE 1 TOETSINGSMATRIX

BIJLAGE 2 BESTEMMINGSKAART

1 INLEIDING

1.1 Probleemverkenning

De Bonnenpolder is een open gebied ingeklemd tussen de nieuwe Waterweg, het Staelduinse Bos, de Oranjepolder en Hoek van Holland. Door allerlei ontwikkelingen zijn de agrarische bedrijven in het gebied onder druk komen te staan. Verrommeling en verpaupering van het open landschap zijn het gevolg.

De Bonnen bestaat uit de Korte Bonnen en de Lange Bonnen. De Lange Bonnen is in 1718 ingedijkt door middel van de Bonnendijk. Deze polder is grotendeels in gebruik voor akkerbouw. De Korte Bonnen heeft een meer gemengd karakter en is later (1778) ingedijkt.

Het plangebied wordt aan de noordzijde begrensd door de Bonnenlaan en het Bonnenpad, aan de westzijde door de Haakweg, aan de zuidzijde door de Dwarshaak en de stortwal en aan de oostzijde door het Nieuw-Oranjekanaal.

Op dit moment is het gebied vrijwel geheel in (semi-)agrarisch gebruik. Vanuit het beleid liggen er echter meerdere opgaven en wensen. In de Korte Bonnen is volgens het natuurgebiedsplan een reservaat gewenst, bestaande uit natuurlijke graslanden. Daarnaast is er sprake van een waterbergingsopgave. Langs de Rel is een ecologische verbindingszone gepland. Ook in recreatief opzicht zou het gebied versterkt moeten worden, voornamelijk de toegankelijkheid verdient daarbij aandacht. Aan de oostkant van het gebied dient het Nieuw-Oranjekanaal verbreed te worden en wil men een tweede ontsluitingsweg naar Hoek van Holland aanleggen.

Als niet wordt ingegrepen zal het gebied verder verpauperen. Het open karakter zal worden aangetast en de bestaande landbouwbedrijven zullen één voor één verdwijnen. Daarmee zal het gebied ook zijn aantrekkingskracht verliezen.

1.2 Aanleiding tot het project

De huidige bewoners van De Bonnen hebben zich verenigd in Stichting De Bonnen om samen sterker te staan en de boven geschetste ontwikkelingen het hoofd te bieden. Op verzoek van de stichting heeft de deelgemeente Hoek van Holland, samen met het OBR, de dS+V, Stichting het Zuid-Hollands Landschap en het Hoogheemraadschap van Delfland, opdracht verleend aan DLV Groen & Ruimte om een gebiedsvisie op te stellen, die op draagvlak kan rekenen bij betrokken partijen en uitvoeringsgericht is.

2 DOEL VAN HET PROJECT

2.1 Doelstelling

Het maken van een integraal en uitvoeringsgericht gebiedsontwikkelingsplan voor De Bonnen waarin de functies natuur, waterhuishouding, landbouw, landschappelijke kwaliteit en recreatie optimaal op elkaar zijn afgestemd of zijn gecombineerd.
Het gebiedsontwikkelingsplan is een gemeenschappelijke visie gekoppeld aan een uitvoerings- en financieringsplan. Het vormt ook een toetsingskader voor andere plannen in het gebied en is de basis voor verdere afspraken over de ontwikkeling van De Bonnen.
De gebiedsvisie moet gedragen zijn door de gebruikers en door de betrokken bestuurders.

2.2 Beoogde projectresultaten

In het project worden de volgende concrete projectresultaten opgeleverd:

- Quickscan publieke en private wensen;
- Voorkeursscenario;
- Gebiedsontwikkelingsplan met visie, plan van aanpak, financieringsplan en plankaart.

Aansluitend op dit document wordt een intentieverklaring opgesteld waarin de verschillende betrokkenen zich verbinden aan de uitvoering van het plan.

5.4 Financiering

Deze paragraaf beschrijft op hoofdlijnen de financiële consequenties van het gebiedsontwikkelingsplan. Voor de realisatie van de verschillende onderdelen wordt aangegeven of de financiering daarvan gedekt is. Als dat niet het geval is, wordt een inschatting van de daarvoor benodigde middelen gemaakt.

Realisatie reservaat Korte Bonnen
De aankoop en inrichting van het beoogde reservaat kunnen worden gefinancierd vanuit het Programma Beheer. Datzelfde geldt voor het beheer van het reservaat. Voor de realisatie van het reservaat bestaat dan ook volledige financiële dekking.

Realisatie waterberging
Voor de realisatie van de verbrede watergang langs het Bonnenpad en de verbreding van de Rel zijn middelen beschikbaar bij het Hoogheemraadschap. Aanvullend daarop moet nog eens 24.000 m3 waterbergingscapaciteit worden gerealiseerd. Daarvoor bestaat nog geen financiële dekking. Het Hoogheemraadschap is daarvoor verantwoordelijk, samen met andere overheden. Uitgaande van een gemiddelde ontgravingsdiepte van 0,5 meter is ongeveer 5 ha nodig voor de realisatie van de benodigde bergingscapaciteit. De grondprijs in De Bonnen bedraagt naar schatting (op basis van gegevens van DLG) circa € 31.000,- per ha. Voor grondaankoop is dan circa € 155.000,- nodig.
De prijs voor afgraven van grond inclusief het vervoer over maximaal 5 kilometer bedraagt circa € 4,50. De totale kosten voor afgraven bedragen dan € 106.000,-. Daarbij is geen rekening gehouden met eventuele opbrengsten van de ontgraven grond. De totale directe kosten voor de realisatie van het waterbergingsgebied in de Lange Bonnen bedragen dan circa € 261.000,-. Daarbovenop komen dan nog inrichtings- en bijkomende kosten, zodat het geheel naar schatting circa € 450.000,- zal kosten. Omdat het waterbergingsgebied samenvalt met de ecologische verbindingszone kan een deel van de realisatie daaruit worden gefinancierd. Als de grond in de nabije omgeving kan worden verwerkt zal dat de kosten overigens aanmerkelijk drukken, meer dan 80% van de kosten voor afgraven en vervoeren zijn transportkosten.
Een alternatieve optie voor het vergroten van de waterbergingscapaciteit is waterberging op landbouwgrond. Voordeel daarvan is dat geen grond hoeft te worden verworven. De opbrengstderving als gevolg van de periodieke inundatie van de agrarische grond dient in dat geval te worden vergoed. Vooral op grasland bestaan daarvoor mogelijkheden.

Realisatie Ecologische Verbindingszone
Een zone langs de Rel zal ingericht worden als ecologische verbindingszone. Voor het deel in de Korte Bonnen zal dit liggen op het terrein dat ingericht wordt als reservaatsgebied en kan in die inrichting worden meegenomen. Voor het tracé door de Lange Bonnen krijgt de verbindingszone met name vorm in het waterbergingsgebied. De werkzaamheden die worden gedaan in het kader van de realisatie van waterberging, zorgen eveneens voor de realisatie van een moeraszone die geschikt is als ecologische verbinding. Ook in financieel opzicht kunnen beide zaken worden gecombineerd. 50% van de aanlegkosten van de EVZ worden door de provincie gedragen. *De overige 50% zou vanuit de waterbergingsfunctie door het hoogheemraadschap en de*

deelgemeente Hoek van Holland (op basis van een nader in het Waterplan te bepalen verdeelsleutel) kunnen worden betaald. In principe moet door middel van deze combinatie de realisatie van beide functies financieel mogelijk zijn.

Realisatie landgoederen

De realisatie van landgoederen omvat allereerst het inrichten van de 90% natuur die een landgoed moet omvatten. In het kader van het natuurgebiedsplan passen in deze omgeving uitsluitend verschillende typen grasland. Verder omvat het de realisatie van een woonhuis, eventueel verdeeld in een aantal wooneenheden. Het rendement dat door de grondeigenaar wordt behaald door de ontwikkeling van de landgoederen, zal deels worden gebruikt voor de sanering van de kas aan de Dwarshaak en voor de optimalisering van de agrarische structuur. Voor de realisatie van de landgoederen zijn dan ook geen publieke middelen nodig. Integendeel; dankzij het rendement op de realisatie kunnen publieke doelen worden gerealiseerd.

Optimalisering agrarische structuur

Voor een duurzame landbouw is het verbeteren van de agrarische structuur noodzakelijk. Kavelruil en optimalisatie van de pachtsituatie (geen eenjarige pacht meer) zijn genoemd als belangrijke stappen hiervoor. De kosten die hiervoor gemaakt moeten worden, liggen in de orde van enige duizenden euro's. Het gaat daarbij voornamelijk om het wijzigen en vastleggen van de pachtsituatie. Daarnaast moeten de kavels een goede ontsluiting krijgen, waarvoor een aantal dammen zal moeten worden aangelegd. Deze kosten worden gedragen vanuit de realisatie van de landgoederen. Ook het graslandreservaat zal ontsloten moeten worden vanaf de Bonnenweg ter hoogte van de Hoeve Rijckevorsel, om begrazingsbeheer daarvandaan mogelijk te maken. De kosten van een brug bedragen naar schatting zo'n € 11.000,-.

Realisatie recreatieve ontsluiting De Bonnen

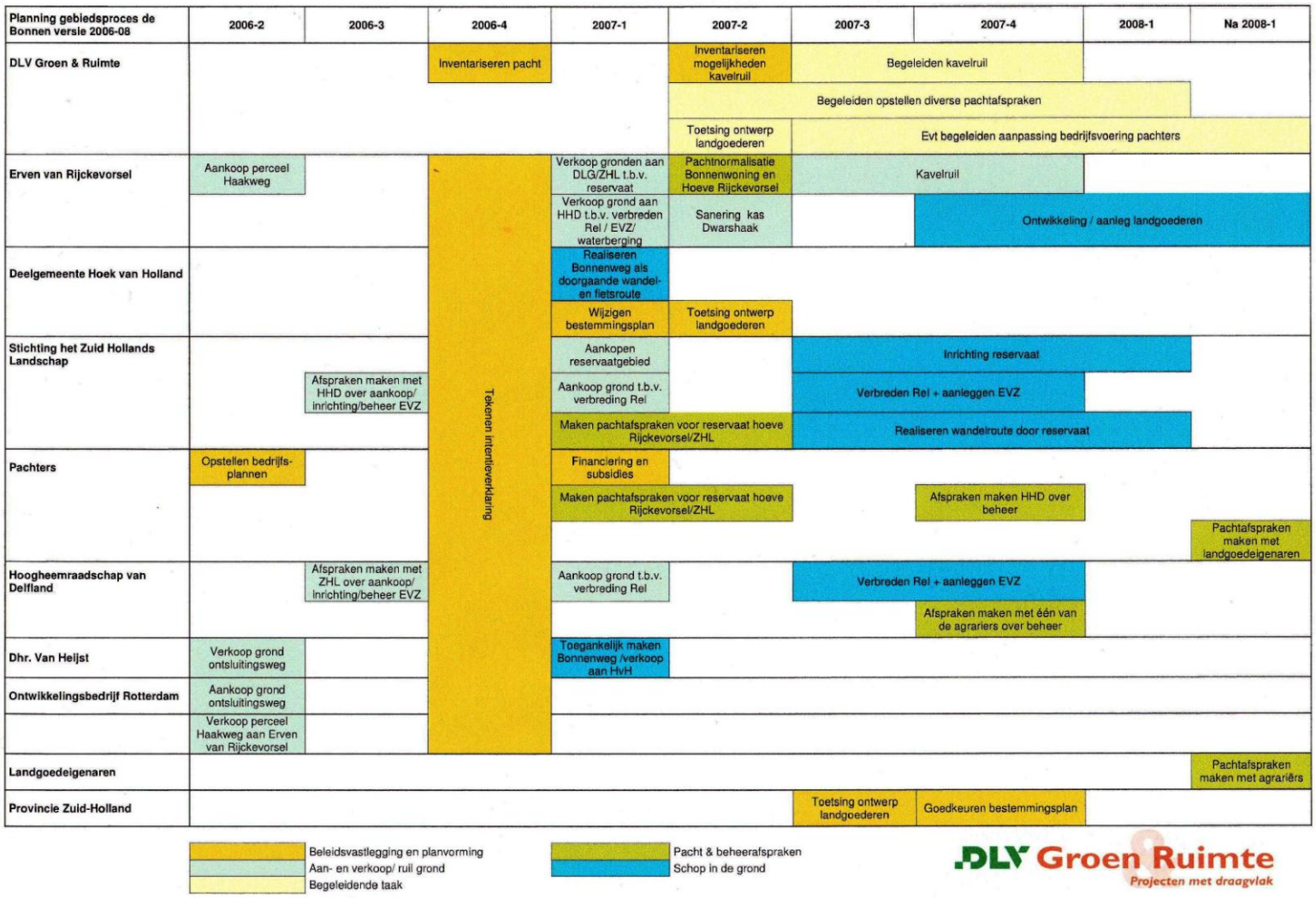
Om De Bonnen in het recreatieve netwerk van de omgeving in te passen, zal er een wandelverbinding met het Staelduinse bos komen. Deze wandelverbinding kan als graspad over de oude dijk ingericht worden. Eventueel kan hiervoor subsidie van de provincie worden gekregen, omdat dit past in de provinciale Algemene Subsidieverordening (artikel 7.4).
De Bonnenweg (nu eigen weg) dient in handen te komen van de deelgemeente, waarbij uiteraard het gebruik voor de aanwonenden gegarandeerd blijft. Op dit moment is de weg begaanbaar voor recreatief gebruik, wel moet de weg afgesloten blijven voor gemotoriseerd verkeer (uitgezonderd aanwonenden), om veilig recreatief gebruik mogelijk te maken. Inrichtingskosten zijn dan ook niet nodig, uiteraard zullen er in de toekomst wel beheerkosten zijn.

Ruiters kunnen gebruik maken van (de berm van) de Bonnenweg en het Bonnenpad, ook zij zouden langs de oude Bonnendijk de doorsteek tussen Bonnenpad en Bonnenweg kunnen maken.

5.5 Verantwoordelijkheden

Om het plan van aanpak uit te voeren zijn duidelijke afspraken nodig over de verantwoordelijkheden van de verschillende partijen. Deze afspraken zullen worden vastgelegd in een intentieverklaring. Tijdens het gevoerde proces is hierop al een voorschot genomen, door een voorstel te doen voor de verdeling van de verantwoordelijkheden. In onderstaande tabel is hiervan een overzicht gegeven.

Partij	Verantwoordelijkheden
Erven van Rijckevorsel	Verkoop gronden aan Zuid-Hollands Landschap t.b.v. reservaat Verkoop gronden aan HH Delfland/ZHL i.v.m. verbreding Rel/aanleg EVZ/waterberging Normaliseren pachtsituatie voor Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel Realisatie landgoederen volgens (door deelgemeente) goedgekeurd plan Sanering kas aan eind Dwarshaak (mits daar geen sprake is van bijzondere kostenposten als bodemsanering etc.)
Pachters Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel	Opstellen bedrijfsplan
Stichting het Zuid-Hollands Landschap	Aankoop reservaatgebied via DLG In gebruik geven reservaat aan Hoeve Rijckevorsel Realisatie wandelpad door reservaat
Deelgemeente Hoek van Holland	Aanpassing bestemmingsplan Toetsing ontwerp landgoederen Realiseren Bonnenweg als doorgaande fiets- en wandelverbinding
Hoogheemraadschap van Delfland/ Stichting het Zuid-Hollands Landschap	Realisatie verbreding Rel/waterberging/EVZ Afspraken maken met één van beide agrariërs over beheer
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam	Verkoop perceel Haakweg aan Erven van Rijckevorsel
Provincie Zuid-Holland	Goedkeuring bestemmingsplan Akkoord met nieuwe landgoederen
Landgoedeigenaren	Verpachten gronden aan Hoeve Rijckevorsel

Planning gebiedsproces de Bonnen versie 2006-08
2006-2
2006-3
2006-4
2007-1
2007-2
2007-3
2007-4
2008-1
Na 2008-1
DLV Groen & Ruimte
Inventariseren pacht
Inventariseren mogelijkheden kavelruil
Begeleiden kavelruil
Begeleiden opstellen diverse pachtafspraken
Toetsing ontwerp landgoederen
Evt begeleiden aanpassing bedrijfsvoering pachters
Erven van Rijckevorsel
Aankoop perceel Haakweg
Verkoop gronden aan DLG/ZHL t.b.v. reservaat
Pachtnormalisatie Bonnenwoning en Hoeve Rijckevorsel
Kavelruil
Verkoop grond aan HHD t.b.v. verbreden Rel / EVZ/ waterberging
Sanering kas Dwarshaak
Ontwikkeling / aanleg landgoederen
Deelgemeente Hoek van Holland
Realiseren Bonnenweg als doorgaande wandel- en fietsroute
Wijzigen bestemmingsplan
Toetsing ontwerp landgoederen
Stichting het Zuid Hollands Landschap
Aankopen reservaatgebied
Inrichting reservaat
Afspraken maken met HHD over aankoop/ inrichting/beheer EVZ
Aankoop grond t.b.v. verbreding Rel
Verbreden Rel + aanleggen EVZ
Maken pachtafspraken voor reservaat hoeve Rijckevorsel/ZHL
Realiseren wandelroute door reservaat
Tekenen intentieverklaring
Pachters
Opstellen bedrijfs-plannen
Financiering en subsidies
Maken pachtafspraken voor reservaat hoeve Rijckevorsel/ZHL
Afspraken maken HHD over beheer
Pachtafspraken maken met landgoedeigenaren
Hoogheemraadschap van Delfland
Afspraken maken met ZHL over aankoop/ inrichting/beheer EVZ
Aankoop grond t.b.v. verbreding Rel
Verbreden Rel + aanleggen EVZ
Afspraken maken met één van de agrariers over beheer
Dhr. Van Heijst
Verkoop grond ontsluitingsweg
Toegankelijk maken Bonnenweg /verkoop aan HvH
Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Aankoop grond ontsluitingsweg
Verkoop perceel Haakweg aan Erven van Rijckevorsel
Landgoedeigenaren
Pachtafspraken maken met agrariërs
Provincie Zuid-Holland
Toetsing ontwerp landgoederen
Goedkeuren bestemmingsplan
Beleidsvastlegging en planvorming
Aan- en verkoop/ ruil grond
Begeleidende taak
Pacht & beheerafspraken
Schop in de grond
DLV Groen & Ruimte
Projecten met draagvlak

Intentieovereenkomst 'De Bonnen'

De deelgemeente Hoek van Holland
Namens deze

De provincie Zuid-Holland
Namens deze

Het Hoogheemraadschap van Delfland
Namens deze

Het Zuid-Hollands landschap
Namens deze

Het Ontwikkelingsbedrijf Rotterdam
Namens deze

De Erven van Rijckevorsel
Namens deze

Stichting 'De Bonnen'
Namens deze

De heer N. van Heijst
Namens deze

Hierna te noemen partijen,

overwegende dat,

- de ruimtelijke kwaliteit van de Bonnenpolder de afgelopen jaren sterk achteruit gegaan is,
- verschillende functies ruimte nodig hebben,

- partijen gezamenlijk een ontwikkelingsgerichte weg in willen slaan,

verklaren dat,

- het in bijlage 1 opgenomen gebiedsontwikkelingsplan de gewenste ontwikkelingsrichting is,
- ieder zijn verantwoordelijkheid zoals in bijlage 2 is weergegeven neemt,
- zij aldus gezamenlijk vorm willen geven aan een vitale Bonnenpolder.

Aldus opgesteld en ondertekend d.d.

Bijlage 1: Gebiedsontwikkelingsplan De Bonnen
Bijlage 2: Verantwoordelijkheden van alle partijen

<u>Bijlage 3</u> **Tweet wethouder Wijbenga**

<u>Bijlage 3</u> **Standpunt VVD inzake "natuurbegraven"**

D De Rotterdamse VVD

aan mij

5-3-2018 Details

Beste

Dank voor uw mail. Waarschijnlijk is uw eerdere mail er inderdaad tussendoor geglipt. Juist omdat het onderwerp erg leeft in Hoek van Holland vinden wij dat de inwoners aan zet zijn. Daarom zijn wij zeer benieuwd naar de resultaten van de gehouden enquête die op 8 maart worden gepresenteerd en het standpunt dat de gebiedscommissie inneemt. Ons standpunt hangt dus af van het standpunt van de Hoekenezen.

Met vriendelijke groet,

Bart Migchelsen

Fractiemedewerker van de Rotterdamse VVD
E: fractie@vvdrotterdam.nl
T: 010 – 267 25 46
W: www.vvdrotterdam.nl

DE ROTTERDAMSE VVD

PIC•COLLAGE

Bijlage 4 **Standpunt D´66 inzake "natuurbegraven"**

Edwin Kaptein
aan Fractie, mij
18-3-2018 Details

Beste ،

Allereerst mijn excuses voor de vertraging bij het beantwoorden. Bedankt voor uw vraag en de extra informatie. Ik heb navraag gedaan bij onze lijstrekker voor de gebiedscommissie van Hoek van Holland.

D66 Hoek van Holland is voor een duurzaam en groen Hoek van Holland. Wij zijn dan ook voor het behoudt van een groene Bonnenpolder. Het is duidelijk wat de meerderheid van de Hoekse bewoning met de Bonnenpolder wilt, en er is inmiddels ook een advies vanuit de gebiedscommissie aan de gemeente gegeven om zich te houden aan het oorspronkelijke ambitie- en ontwikkelplan. D66 Rotterdam staat achter dit advies vanuit de gebiedscommissie.

Ik hoop dat uw vraag hiermee voldoende is beantwoord. Mocht u nog verdere vragen hebben dan beantwoord ik deze graag.

Met vriendelijke groeten,

Namens de programmacommissie,

Edwin Kaptein

T: +31 (0)6 1443 2858
E: programma@d66rotterdam.nl

PIC•COLLAGE

Bijlage 6 **Profiel wethouder Wijbenga**[1]

Bert Wijbenga is wethouder namens de VVD in Rotterdam. Sinds 5 juli 2018 is hij verantwoordelijk voor de portefeuilles handhaving, buitenruimte, integratie en samenleven. Daarnaast is hij locoburgemeester.

Wijbenga startte zijn loopbaan bij de politie als inspecteur om 29 jaar later af te zwaaien als hoofdcommissaris. Hij werkte in vele steden, waaronder Leiden, Almere, Amsterdam en in verschillende functies. Zoals bij de recherche, wijkpolitie, noodhulp en mobiele-eenheid. Naast zijn maatschappelijke carrière was hij altijd politiek actief binnen de VVD. In 2006 maakte Wijbenga de overstap naar de semipublieke sector. Onder zijn leiding als voorzitter van de Raad van Bestuur maakte Woonbron de kanteling naar krachtige inzet op de volkshuisvestelijke kerntaken met een financieel gezonde basis.

Wijbenga is getrouwd, heeft vier volwassen kinderen en woont in Rotterdam.

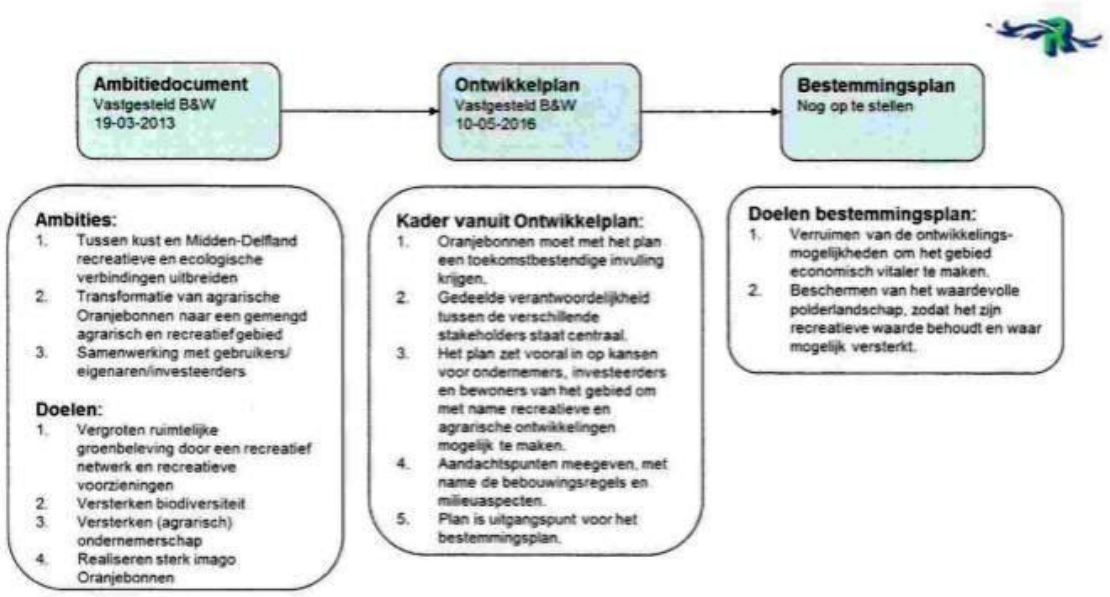
[1] https://www.rotterdam.nl/bestuur-organisatie/wethouder-wijbenga/

Bijlage 7 **Ambities Oranjebonnen**[2]

3. Ambitie

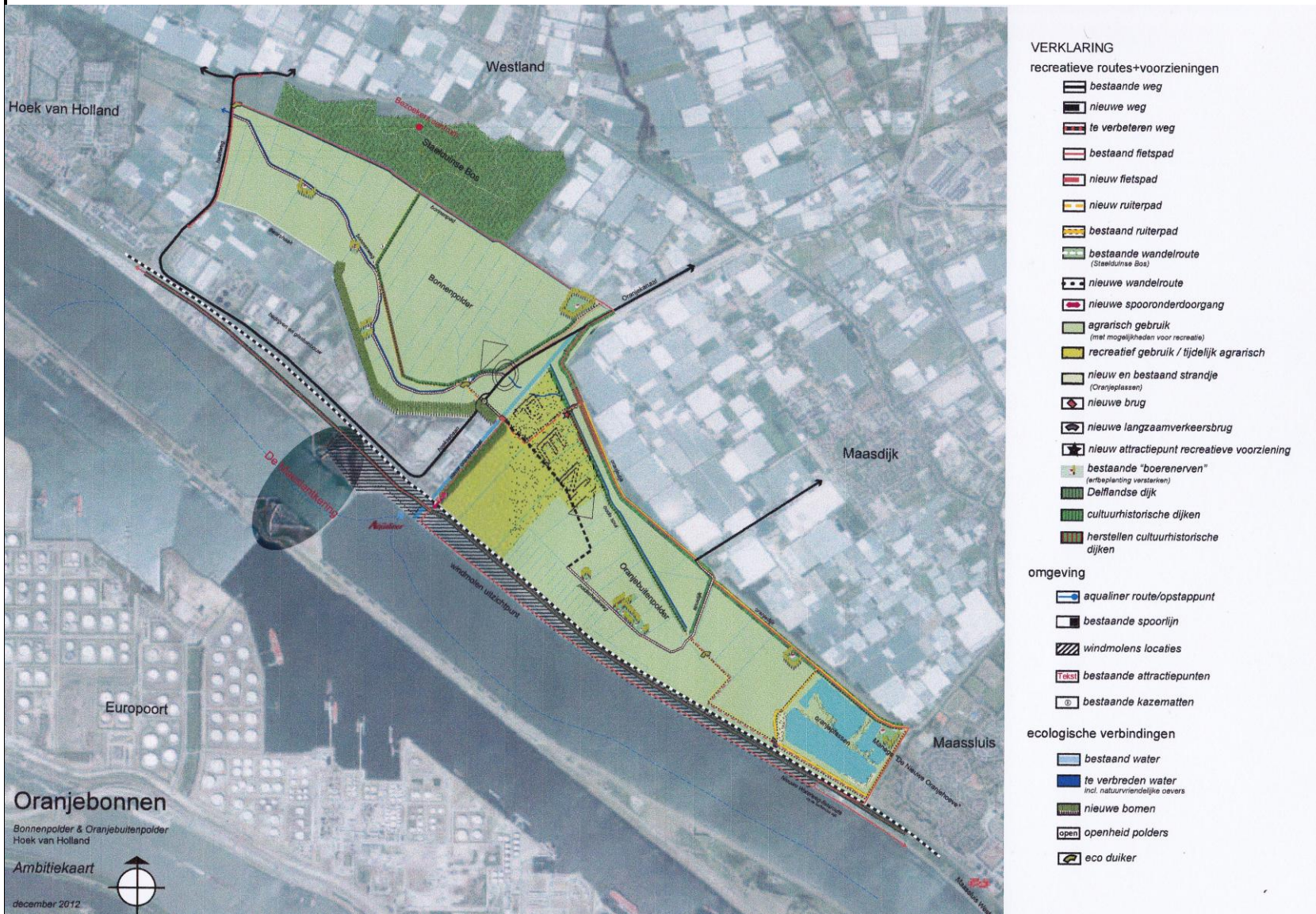
Ambities voor het gebied

Belangrijk is de aanwezige kwaliteit van het kleinschalige en open cultuurlandschap te behouden en biologische stadslandbouw te stimuleren. De ambitie is om fietsers, wandelaars en ruiters dit bijzondere stukje cultuurlandschap te kunnen laten ervaren en de mogelijkheid bieden om er 'iets te doen': Groenten kopen bij de boer, een kano huren, een ijsboerderij bezoeken, enzovoort. Dergelijke activiteiten en stadslandbouw zijn gewenste private initiatieven; de uitstraling van de bestaande en nieuwe bebouwing is hierbij van belang. De overheid investeert bij dit project in het maken van (langzaam verkeer) verbindingen die de toegankelijkheid van het gebied verbeteren en in ecologische verbindingen.

Figuur 1 Overzicht kaders Oranjebonnen

[2] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/oranjebonnen/21030319_-DEFINITIEF-VASTGESTELD-BW-Ambitiedocument_Oranjebonnen-DEF_LR.pdf

Hoek van Holland
Westland
Staeldulnse Bos
Bonnenpolder
Oranjeweg
Maasdijk
Oranjebuitenpolder
Europoort
Maassluis
Oranjebonnen
Bonnenpolder & Oranjebuitenpolder
Hoek van Holland
Ambitiekaart
december 2012
VERKLARING
recreatieve routes+voorzieningen
bestaande weg
nieuwe weg
te verbeteren weg
bestaand fietspad
nieuw fietspad
nieuw ruiterpad
bestaand ruiterpad
bestaande wandelroute
(Staeldulnse Bos)
nieuwe wandelroute
nieuwe spooronderdoorgang
agrarisch gebruik
(met mogelijkheden voor recreatie)
recreatief gebruik / tijdelijk agrarisch
nieuw en bestaand strandje
(Oranjeplassen)
nieuwe brug
nieuwe langzaamverkeersbrug
nieuw attractiepunt recreatieve voorziening
bestaande "boerenerven"
(erfbeplanting versterken)
Delflandse dijk
cultuurhistorische dijken
herstellen cultuurhistorische dijken
omgeving
aqualiner route/opstappunt
bestaande spoorlijn
windmolens locaties
Tekst bestaande attractiepunten
bestaande kazematten
ecologische verbindingen
bestaand water
te verbreden water
incl. natuurvriendelijke oevers
nieuwe bomen
open openheid polders
eco duiker

Ontwikkelplankaart Oranjebonnen
10 februari 2015
VERKLARING
recreatieve routes
bestaande weg
bestaande te verbreden weg
bestaande recreatieve route
nieuwe recreatieve route
bestaande wandelroute
(Staeldijnse Bos)
bestaande spoorlijn
ecologische verbindingen
bestaand kanaal
bestaande te verbreden watergang
met natuurvriendelijke oevers
functie
agrarisch en licht recreatief gebruik
agrarisch en/of recreatief gebruik
agrarisch en/of intensief recreatief gebruik
landschappelijk waardevol gebied
natuurgebied (geen agrarisch en recreatief gei
bestaande boerderijen
recreatief attractiepunt
milieu
windturbines
scheepvaartverkeer Nieuwe Waterweg
maasvlakte
hoogspanningsnetwerk
composteringsbedrijf Van Vliet
bedrijven
Staeldijnse Bos
Bonnenpolder
Maasdijk
Oranjebuitenpolder
Maassluis
Maassluis West
bedrijven en glastuinbouw
oranjeplassen
Ontwikkelplan Oranjebonnen

Bijlage 8 **Krantenartikelen "Een open houding is cruciaal" en "fraudegevoeligheid eigen organisatie"**

Diensten willen niet samenwerken

LINDA PENDERS

ROTTERDAM | De Rotterdamse raad is bezorgd over de slechte samenwerking tussen de stadsdiensten onderling én die met externen. 'Het grote Rotterdam' zou geregeld tegen schenen schoppen.

Dat bleek gisteren tijdens de behandeling van het Rekenkamerrapport *Gemodder in de Polder* in een commissievergadering.

Het rekenkamerrapport werd opgesteld in opdracht van de gemeenteraad en brengt in kaart hoe Rotterdam na 20 jaar ontwikkelen niets heeft bereikt in het buitengebied bij Hoek van Holland.

◀ **Joost Eerdmans: 'Open houding is cruciaal.'**

„Rotterdam moest per se geld aan het gebied verdienen," aldus Paul Hofstra, directeur van de Rekenkamer. Onhaalbare ideeën van floriade tot slibdepots buitelen over elkaar, terwijl alleen het gebied agrarisch houden haalbaar was. „En in het traject is extern flink tegen schenen geschopt," zegt Nils Berndsen (D66).

Wethouder Joost Eerdmans herkent de slechte samenwerking van de diensten, die inmiddels zijn samengevoegd. „Een open houding is cruciaal. Daar ligt nu vol de aandacht. De samenwerking met partijen als het Zuid-Hollands Landschap worden aangehaald en geïntensiveerd."

donderdag 9 oktober 2014

RD

Bezem door gemeente

College erkent fraudegevoeligheid eigen organisatie

ROTTERDAM | Het Rotterdamse stadsbestuur haalt de bezem door de eigen ambtelijke organisatie nu voor de tweede keer binnen korte tijd is gebleken dat vooral de afdeling inkoop vatbaar is voor fraud

MARK HOOGSTAD

Dat blijkt uit een brief die uit naam van de tijdelijk afwezige wethouder Pex Langenberg (organisatie, D66) gisteren naar de Rotterdamse gemeenteraad is gestuurd. Daarin erkent het college voor het eerst dat het de zaken intern niet op orde heeft. Oppositiepartij SP heeft voor vandaag een debat aangevraagd over twee mogelijke fraudegevallen met ict-aanbestedingen.

Op verzoek van de gemeente doet de Autoriteit Consument en Markt onderzoek naar een Europese aanbesteding uit 2006, die volgens het tv-programma Zembla onderhands werd verdeeld tussen drie automatiseringsbedrijven (Logica CMG, Cap Gemini en Ordina). Uit e-mails die het onderzoeksprogramma in zijn bezit heeft, blijkt dat de geheime deal plaatsvond met medeweten van de gemeente.

Het college is vorige maand een eigen onderzoek begonnen naar deze mogelijke integriteitsschendingen. Een ambtenaar, werkzaam op de afdeling inkoop, is uit voorzorg geschorst. Hij zou in 2009 bedrijfsgevoelige informatie hebben doorgespeeld aan Ordina in ruil voor een wederdienst. Met de opdracht was een bedrag van tientallen miljoenen euro's gemoeid.

Kwetsbaar

'De inkoopfunctie en het beheer van contracten is momenteel kwetsbaar en niet eenduidig voor de hele organisatie geregeld,' schrijft Langenberg. 'Dat vergt nadere actie gezien de omvang van wat wij jaarlijks inkopen.' Vóór 1 januari moet bij de afdeling inkoop schoon schip zijn gemaakt, zo kondigt aan Langenberg in zijn schrijven.

Het college doet aangifte tegen de bewuste ambtenaar, mogelijk deze week al. Het ministerie van Veiligheid en Justitie is ingelicht over de malversaties, en doet mogelijk ook nog onderzoek.

▲ **Wethouder Pex Langenberg.**

▲ **SP-fractievoorzitter Leo de Kleijn**

SP-fractievoorzitter Leo de Kleijn werd gistermiddag bijgepraat over de maatregelen, maar neemt geen genoegen met 'de mondelinge uitleg van een brief'. „Dit is zo ernstig dat de gemeenteraad op de hoogte moet worden gebracht van de reikwijdte, de prioriteiten en de loop van het onderzoek. Wij willen zo snel mogelijk duidelijkheid over de bestuurlijke betrokkenheid bij de twee zaken uit 2006 en 2009."

De gemeente stelde in mei een interim-directeur aan bij de afdeling inkoop om (meer) grip te krijgen op de uitgaven. Aanleiding daarvoor waren ernstige vermoedens van vriendjespolitiek en corruptie bij een aanbesteding van 6 miljoen euro uit 2012 voor schoonmaakwerk van gemeentelijke gebouwen. Enkele ambtenaren van de dienst inkoop en contractbeheer zouden schoonmaakbedrijven en een adviesbureau hebben voorgetrokken.

Dat onderzoek is inmiddels afgerond, schrijft Langenberg. Sancties zullen binnenkort volgen. 'De maatregelen naar aanleiding van dit rapport worden conform de regels in de komende weken getroffen.' Zijn woordvoerder wilde gisteren niet vooruitlopen op de conclusies.

Accountant

Dat Rotterdam zijn financiële administratie niet op orde heeft, bleek eerder dit jaar ook, toen de externe accountant tot drie keer toe weigerde haar handtekening te zetten onder de jaarrekening 2013. De grootste onvolkomenheden kwamen aan het licht bij de dienst inkoop, bevestigen bronnen op het stadhuis.

In navolging van de gemeente zelf doet ook de Rekenkamer Rotterdam nu onderzoek naar het aanbestedingsbeleid. Mede op basis van de bevindingen van Zembla heeft directeur Paul Hofstra besloten tot een grondiger onderzoek dan hij aanvankelijk van plan was.

Bijlage 9 **Notulen IPO d.d. 4 november 2015**

Informatie Platform Oranjebonnen (IPO)
Bijeenkomst: woensdag 4 november 2015 aanvang 19.30
Locatie: Nieuwe Oranjehoeve HvH

Agenda:

1. Welkom door Frans van Brederoode
Aanwezig: 14 belangstellenden;
- Er zijn geen opmerkingen op het verslag van 9 september 2015.
- In een artikel in de Hoekse krant is aandacht besteed aan project Oranjebonnen (zie www.rotterdam.nl/hoekvanholland => stadskrant => week 39)

2. Stand van zaken

Vertrek Bert de Jonge als projectleider Oranjebonnen
Toelichting door Ferry Pronk (accounthouder stadsontwikkeling kleine kernen: Hoek van Holland, Rozenburg, Pernis) "Na 3 maanden tot de conclusie gekomen dat de stijl van Bert de Jonge niet voldoet aan de eisen van de gemeente. De relatie is hierom beëindigd. Over een aantal weken zal een nieuwe projectleider voor het project Oranjebonnen aangesteld worden."

Beheer Oranjeplassen & Oranjebonnen
Dit onderwerp wordt door de nieuwe projectleider opgepakt. De beheerder van het Zuid Hollands Landschap wordt hierbij betrokken. Het ruiterpad en hekwerk voor vissers worden dan besproken.

Voortgang bestemmingsplan
Het voornemen van het college om een nieuw bestemmingsplan voor de Oranjebuitenpolder en Bonnenpolder voor te bereiden wordt nog deze maand genomen. Als het moment er is wordt dit doorgegeven. Plannen die passen in de ontwikkelingsvisie (recreatief/agrarisch) van de Oranjebonnen worden meegenomen in het op te stellen bestemmingsplan.
Jacco Duindam vraagt aandacht voor behoud van natuurwaarden met name de boerenlandvogels. De fauna is niet gebaat bij een teveel aan recreatieve paden. Hier dient bij de planning van recreatieve struinpaden rekening mee gehouden te worden.

In de begroting 2016 van de gemeente Rotterdam wordt het project Oranjebonnen de code oranje gegeven. Dit houdt in dat grondexploitatie van dit project momenteel een financieel risico kan geven.

3. Mededelingen

a. David van Megen; mededeling over Stichting Wijk en Wouden over de oprichting van de Vereniging Vrijetijdslandschap Groene Hart. kopie aanwezig van over het gebied groene hart west.

b. Overlast en onveilige situaties ondergrond ruiterpaden
Hier wordt de volgende keer op teruggekomen.

c. Nieuwe initiatieven voor de Oranjebonnenpolder t.p.v. het oude spoorhuisje.
dhr. en mevrouw Pons geven aan dat langs de spoorlijn tot 2009 een spoorwoning heeft gestaan. Zij zijn hier opgegroeid. Het idee is om op deze plek een informatiebord te plaatsen om de geschiedenis van deze plek toe te lichten en wat hier qua recreatie en fauna te zien is.
Geadviseerd wordt om hierover contact op te nemen met VVV Hoek van Holland en het Zuid Holland Landschap.
Het concept ontwerp voor dit informatiebord wordt digitaal met het verslag meegestuurd.

d. Voortgang hoekse lijn,
Al eerder is aangegeven dat er nabij het Nieuw Oranjekanaal een brug over het metrospoor wordt gerealiseerd. De brug zou een soort uitzichtpunt moeten worden. De plannen hiervoor worden nu

verder uitgewerkt. De verwachting is dat de volgende keer een uitwerking van deze brug in het IPO getoond kan worden.

e. Bericht van het Hoogheemraadschap van Delfland (Fred Nederpel) t.a.v. Blauwalg.
Door het Hoogheemraadschap is een toelichting met de agenda meegestuurd.

f. Datum bijeenkomst open dag 2016
Dit onderwerp schuif door naar de volgende bijeenkomst.

4. Rondvraag

In december worden de singels langs de Oranjedijk en Schenkeldijk uitgebaggerd.

Het windpark langs de Nieuwe Waterweg bestaat vooralsnog uit 8 windmolens. Volgens de huidige planning zou reeds in 2016 aangevangen worden met de aanleg hiervan. Mogelijk zelfs voor de zomer. Meer informatie zie: www.windparknieuwewaterweg.nl Als de molens draaien komt er een gebiedsgebonden bijdrage van € 800.000,- ter beschikking voor de gebiedsontwikkeling/beheer van dit gebied.

In de bocht van het spuidijkje start het nieuwe fietspad. Het verkeersbord fietspad is verplaatst naar een bocht in dit pad waar een container staat. Er rijden nu veel auto's dit voor auto's doodlopende pad op.

"Wat is het een baggerbende in dit gebied". Na het oogsten zijn de paden erg vuil geworden. Deze paden worden niet schoongemaakt. Zulk soort zaken of onveilige situaties kunnen gemeld wordt via telefoonnummer 14010 of www.rotterdam.nl/meldingen

"Er wordt niet gehandhaafd". In principe wordt er alleen naar aanleiding van een melding gecontroleerd en zonodig gehandhaafd. Op verzoek van o.a. partij voor de dieren wordt nu het gehele gebied nader bekeken.

Onderhoud Oranjebonnen met name door de diverse beheerders. Dit is een aandachtspunt voor het komende jaar.

5. Sluiting
Voorgesteld wordt om twee werkgroepjes te formeren en in december een eerste keer bij elkaar te komen. Deze werkgroepjes betreffen: "Open dag 2016" en "Oranjeplassen".
Komende IPO bijeenkomst **woensdag 20 jan 2016** om 19.30 uur.

Bijlage 10 **Uit "De Stadswerker"**

Oranjebonnen

Ruimte voor recreatie en stadslandbouw

De Bonnenpolder en de Oranjebuitenpolder in Hoek van Holland vormen een belangrijke groene schakel tussen Midden-Delfland en de kust. Dit projectgebied (Oranjebonnen) is nu voor velen nog onbekend, maar dat gaat veranderen.

Tekst | Emmely Samson
Beeld | Jan van der Ploeg

Eind 2013 start de uitvoering van de duurzame plannen om het tot een aantrekkelijk groengebied voor bewoners en bezoekers te maken. Dit samen met agrariërs, ondernemers en groenbeheerders realiseren is de grote uitdaging voor projectmanager Maarten de Gaaij (afdeling PM&E) en het enthousiaste projectteam Oranjebonnen.

Verleiden

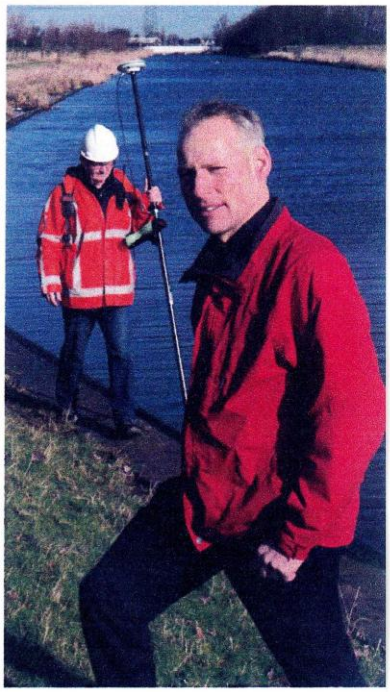
Initiëren, faciliteren en kaders stellen: De plannen voor de twee polders zijn een goed voorbeeld van onze nieuwe manier van werken. Maarten: 'De ambitie is om dit agrarische gebied te transformeren tot een gemengd agrarisch en recreatief gebied. Met fiets- en wandelroutes en de mogelijkheid om te kanoën, skaten, golfen en paardrijden. Om dit te realiseren verleiden we agrarische en recreatieve ondernemers om hier uitwerking aan te geven en te investeren. Ook zoeken we andere financieringsbronnen. Eén daarvan is het nog te bouwen windmolenpark aan de noordoever van de Nieuwe Waterweg. De windmolens worden zo beeldbepalend dat zij de recreatiebeleving negatief kunnen beïnvloeden. De projectontwikkelaar is daarom bereid een gebiedsgebonden bijdrage te leveren.'

Wat gaan we doen?

'We gaan een aantal recreatieve routes aanleggen', licht Maarten toe. 'En er komt een nieuwe brug over het Oranjekanaal die beide polders met elkaar verbindt, ook voor autoverkeer. Het gebied wordt daardoor beter bereikbaar en vitaler. Ook voor de agrariërs is dit winst. Daarnaast investeren we in ecologische verbindingen om de afwisseling en de variëteit van planten en dieren te vergroten. En we laten de bezoekers graag de (cultuur)historische waarde van het gebied zien en beleven. Zoals de geschiedenis van de bunkers als onderdeel van de Atlantic Wall, het herstel van de oude dijken en de oude kreek.

Stadslandbouw

Maarten: 'We nodigen de agrarische ondernemers uit om van traditionele landbouw om te schakelen naar kleinschalige, natuurvriendelijke landbouw.

Maarten de Gaaij in Oranjebonnen.

Is het niet geweldig als mensen tijdens een fietstochtje door de polder streekproducten kunnen kopen bij de boer? Dat is een voorbeeld van stadslandbouw. Enkele boeren werken nu al natuurvriendelijker en we stimuleren andere hierbij aan te sluiten.' Dat de animo voor deze gebiedsontwikkeling groot is bij belangenorganisaties, geïnteresseerde marktpartijen en toekomstige gebruikers, blijkt wel uit de onverwacht hoge opkomst tijdens de laatste gebruikersbijeenkomst. 'De ontmoetingsruimte in de prachtige boerderij was behoorlijk vol en er werden vele initiatieven uitgewisseld om bij te dragen aan deze transformatie,' zegt Maarten glimlachend. 'Ik heb er alle vertrouwen in dat we er met elkaar een mooi, vitaal gebied van gaan maken.'

Bijlage 11 **Linkedinprofiel Evert-Jan van den Akker**[3]

Evert-Jan van den Akker

Projectmanager, oprichter at RO op Maat

Rotterdam en omgeving, Nederland

Bericht ...

manoinmano organisatie en management

Sioo, interuniversitair centrum voor organisatie- e...

Contactgegevens weergeven

381 connecties

Artikelen en activiteit

378 volgers

Leren van pijnlijke kwesties

Evert-Jan van den Akker
Gepubliceerd op LinkedIn

Kwesties die uit de hand lopen, hebben meestal geen winnaars. Je zou daarom denken dat degene die bij de kwestie betrokken zijn, zorgen dat het niet uit de hand loopt. Toch gebeurt ... meer weergeven

En volkomen terecht natuurlijk. Gefeliciteerd!!

Evert-Jan gaf commentaar
1 interessant

Alle activiteit weergeven

Ervaring

Projectmanager / Verandermanager / Eigenaar

manoinmano organisatie en management

sep. 2013 – heden · 5 jaar 5 maanden

Rotterdam en omgeving, Nederland

ManoinMano is een adviesbureau. Ik adviseer binnen de ruimtelijke context. Het geheel van de gebouwde omgeving beschouw ik als mijn werkterrein.

ManoinMano staat voor resultaat door samenwerking, hand in hand. Door verbindingen te maken tussen mensen met vakmanschap en kennis te mobiliseren. Gestuurd vanuit vertrouwen in die mensen en de teams en organisaties waarin zij werken. Ik noem het waardevol verbinden.

ManoinMano richt zich op projecten én de organisaties waarin projecten worden gerealiseerd met diensten als projectmanagement, programmamanagement en organisatie- en veranderadvies. Met een resultaatgerichte aanpak waarin de waardevolle zaak van de opdrachtgevende organisatie centraal staat. Minder weergeven

ManoinMano

Oprichter

RO op Maat

jan. 2015 – heden · 4 jaar 1 maand

Rotterdam

RO op Maat is een netwerk van deskundigen op het gebied van de Ruimtelijke Ordening (RO). Zij hebben jaren ervaring bij de (semi-) overheid en weten wat daar speelt. Zij hebben gedeelde waarden en normen en willen hun kennis vol inzetten voor de klant. Met RO op Maat behoudt ieder de vrijheid die hen zo kenmerkt en tegelijkertijd voorziet het in hun behoefte aan samenwerking en collegialiteit. Minder weergeven

[3] https://nl.linkedin.com/in/evertjanvdakker

Bijlage 12 **Uit het Ontwikkelplan Oranjebonnen**[4]

3.3.4 Ongewenste functies

Gezien de doelen uit het Ambitiedocument Oranjebonnen zijn onderstaande functies ongewenst:

- industrie (te zware milieubelasting en levert geen agrarische of recreatieve meerwaarde)
- hoogbouw (strijdig met het polderlandschap)
- permanent evenemententerrein (te grote belasting voor de rust in het gebied)
- grootschalig bungalowvakantiepark (strijdig met het open polderlandschap)
- grootschalige, luxe camping (te bezoekersintensief)
- nieuwe, grote zwemvijver (Oranjeplassen is al een zwemplas met strandje)
- natuurbegraafplaats (geen besloten boomgaard aanwezig in open polderlandschap)
- dierencrematorium (levert geen agrarisch of recreatieve meerwaarde)

[4] https://www.rotterdam.nl/wonen-leven/oranjebonnen/Ontwikkelplan-Oranjebonnen-definitief-oktober.pdf